

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

REGISTER

OP DE NEGENDE JAARGANG
(1954-1955)

Drukkerij-uitgeverij „DE HOFSTAD“

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

REGISTER

(N.B.: De nummers van de bladzijden betrekking hebbende op de gepubliceerde uitspraken van de Afdeling Rechtspraak zijn gecursiveerd.)

	Bladzijde
Dagelijks Bestuur van de Raad:	
Besluit ex art. 21 E 100:	73
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen:	
Benoeming en ontslag van leden:	9
Afdeling Effectenregistratie:	
Bekendmaking i.v.m. art. 63, lid 2 E 100:	26
Bekendmakingen Min. v. Fin. van effecten, bedoeld in art. 64, lid 2 E 100:	
28e:	27
29e:	39
30e:	56
31e:	57
32e:	57
33e:	57
34e:	91
35e:	100
Zwarte en rode stukkenverklaringen en door de Nederl. Bank N.V. afgegeven rode certificaten:	10
Afgifte aan de uitgevende instellingen van nog bij de inleveringskantoren berustende stukken:	56
Adreswijziging onderafdeling buitenland:	3
Waarborgfonds Rechtsherstel:	
Termijn indiening verzoeken tot betaling:	85
Afdeling Onroerende Goederen:	
Beslissingen ex art. 113c (nieuw) E 100:	4, 13, 21, 27, 41, 50, 58, 76, 86, 92, 101
Verplaatsing kantoor Gedelegeerden Amsterdam:	57
Opheffing kantoor Gedelegeerden Rotterdam:	57
Opheffing kantoren Gedelegeerden Amsterdam, Arnhem, 's-Gravenhage, Groning Utrecht:	101

Afdeling Rechtspraak:

Benoeming en ontslag leden en plv. leden:	81
Benoeming en ontslag substituut-griffiers en waarnemend-griffiers:	65
Wijziging telefoonnummers:	99
Uitspraken 54/417 t/m 54/422:	1057 t/m 1068
" 54/423 t/m 54/427:	1068 t/m 1080
" 54/428 t/m 54/431:	1081 t/m 1092
" 54/432 t/m 54/436:	1093 t/m 1104
" 54/437 t/m 54/441:	1105 t/m 1116
" 54/442 t/m 54/445:	1117 t/m 1128
" 55/446 t/m 55/450:	1129 t/m 1140
" 55/451 t/m 55/455:	1141 t/m 1152
" 55/456 t/m 55/459:	1153 t/m 1164
" 55/460 t/m 55/464:	1165 t/m 1176
" 55/465 t/m 55/471:	1177 t/m 1188
" 55/472 t/m 55/477:	1189 t/m 1200
Bank voor Nederl. Arbeid N.V.:	
Erkenning vorderingen:	40, 85
Beheersinstituut, Nederl.:	
Opheffing Vertegenwoordiging Arnhem:	50
Belanghebbenden bij door N.B.I. geëffec- tueerde dadings:	
Uitspraak Voorzitter No. 147:	38
Belanghebbenden bij door N.B.I. geëffec- tueerd minnelijk rechtsherstel:	
Uitspraak Voorzitter No. 143:	1
Besluit Herstel Rechtsverkeer:	
Sluiting termijn ex art. 21, tweede lid E 100:	73, 74
Bevoegdheid Voorzitter ex art. 11, lid 4 E 100:	
Uitspraak Voorzitter No. 143:	1
Grenstractaat van Aken staat niet in de weg aan verkoop grensländerijen:	
Uitspraak Voorzitter No. 149:	66
I 332: Zie onder:	
Wet van 24 Juli 1948:	66
Liquidatiehandelingen:	
Uitspraak Voorzitter No. 144:	18
Lijsten van percelen in W. Java, waarvan eigenaar onbekend:	35, 55, 75
Opbrengst van door N.B.I. verkochte goe- deren; nietigverklaring van betaling uit:	
Uitspraak Voorzitter No. 148:	47
Panitija Untuk Menjelesaikan Urusan Pe- mulikan Hak: Zie onder:	
Lijsten van percelen in W. Java, waar- van eigenaar onbekend:	35, 55, 75

	Bladzijde
Raad van Rechtsherstel in Indonesië, Voormalige: Zie onder:	
Panitija Untuk Menjelesaikan Urusan Pemilikan Hak:	35, 55, 75
Rechtsvorderingen tegen het N.B.I. Vervaltermijn:	11
Samenstelling Raad:	
Benoeming en ontslag van:	
leden en plv. leden Afd. Beheer enz.:	9
leden en plv. leden Afd. Rechtspraak:	81
substituut-griffiers en waarnemend griffiers Afd. Rechtspraak:	65
Termijn voor beroep ex art. 11, lid 4 E 133:	
Uitspraken Voorzitter Nos. 145, 149, 150:	25, 66, 81
Uitspraken: Zie onder:	
Afdeling Effectenregistratie	
Afdeling Rechtspraak	
Voorzitter Raad	
Verkoop gevorderd door algemeen belang: Uitspraak Voorzitter No. 149:	66
V.V.R.A.:	
Definitieve erkenning vorderingen:	11, 17, 40, 65, 91
Voorlopige erkenning vorderingen:	12, 40, 57, 85, 100
Voorzitter Raad:	
Uitspraken ex art. 11, lid 4 E 133:	
Bevoegdheid Voorzitter:	1
Belanghebbenden:	1, 38
Liquidatiehandelingen:	18
Toepasselijkheid termijn art. 43, lid 2 E 133 op procedures ex art. 11 lid 4 E 133:	25, 66, 81
Vergoeding terzake van waardever- meerdering van de grond door in op- dracht van de koopster daarop ver- richte werkzaamheden (Executie-ge- schil na nietigverklaring van de ver- koop):	36
Nietigverklaring van vijf jaren na op- heffing van het beheer door N.B.I. ver- richte betaling uit opbrengst van ver- kocht meubilair:	47
Geen onttrekking van vijandelijk ver- mogen aan de jurisdictie van de Staat krachtens de wet van 24 Juli 1948, Stbl. I 332:	66
Waarborgfonds Rechtsherstel:	
Termijn indiening verzoeken tot beta- ling:	85
Waardevermeerdering, Vergoeding voor Uitspraak Voorzitter No. 146:	36
Wet van 24 Juli 1948, Stbl. I 332 onttrekt geen vermogen aan de jurisdictie van de Staat:	
Uitspraak Voorzitter No. 149:	66

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	1
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	3
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	4
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/417 t/m 54/422	pag. 1057/1068

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 143. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, 28 Juni 1954 (i.z. Dordchem / N.B.I. / van Leer c.s.).

De Voorzitter van de Raad verklaart zich bevoegd tot kennisneming van het beroep van minnelijk rechtsherstel, geëffectueerd door de bestuurder met bevoegdheid van beheerder over een N.V., maar in feite tot stand gebracht door het N.B.I.

Appellante — aandeelhoudster der N.V. — is niet ontvankelijk in haar vorderingen, aangezien zij niet is belanghebbende in de zin van art. 43 lid 1 E 133; haar belang steunt niet op enig haar toekomstend recht of enige aan haar toekomstende bevoegdheid.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante, stellende, dat zij houdster is van 35 aandelen à f 1.000,— in de N.V. Nederlandsche Vatenfabriek, gevestigd te 's-Gravenhage (verder te noemen: „de Neva”), tezamen opleverende 10 % van het geplaatste kapitaal der Neva ad f 350.000,—, op de gronden aangegeven in haar appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn geïnserieerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, bij Ons in beroep is gekomen van het bij onderhandse acte d.d. 14 Juni 1946 geëffectueerde minnelijke rechtsherstel, voorzover daarbij betrokken zijn de twee ten processe bedoelde vatenfabrieken cum annexis te Vreeland en te Pernis, welke fabrieken volgens appellante door de Neva waren verworven van de Mauser Kommanditgesellschaft te Keulen, zulks onder bezwarende titel, immers tegen overgave door de Neva aan Mauser K.G. van de overige 115 aandelen à f 1000,— nominaal in het kapitaal der Neva, hebbende Mauser K.G. op haar beurt deze fabrieken tijdens de bezetting (n.l. in Mei/Juni 1941) verworven van partij van Leer en/of partij Valevefa, beklagende appellante zich erover, dat thans-wijlen Tjapko Gramsbergen in zijn hoedanigheid van bestuurder met de bevoegdheid van

beheerder van de Neva deze fabrieken c.a. bij de bovengenoemde acte van minnelijk rechtsherstel — welke is ondertekend onder meer door partij Valevefa, door partij van Leer, door Gramsbergen voornoemd q.q. de Neva en door het N.B.I. — „deze fabrieken met toebehoren wederom aan van Leer en/of Valevefa heeft overgedragen . . . onder uitzonderlijk gunstige voorwaarden”, stellende appellante, „dat door deze overdracht de belangen van appellante als aandeelhoudster van de Neva zijn geschaad, en het Nederlandse Beheersinstituut daarvoor verantwoordelijk en aansprakelijk is”;

hebbende appellante aan Ons verzocht:

1. te vernietigen de goedkeuring, door het N.B.I. aan het rechtsherstel gehecht;
2. te verstaan:
 - a. dat geen althans onvoldoende grond bestond tot het, bij wijze van rechtsherstel, overdragen van voormelde fabrieken met toebehoren aan van Leer respectievelijk Valevefa;
 - b. subsidiair: dat de Neva deze fabrieken met toebehoren te goeder trouw en onder bezwarende titel van een derde heeft verkregen, en, in dat geval:
 - c. dat die goederen voor van Leer geenszins een grotere waarde hadden dan voor de Neva;
 - d. meer subsidiair: dat het N.B.I. niet, althans op onvoldoende wijze, heeft vastgesteld, de waarde dier goederen voor de Neva;
3. het N.B.I. te veroordelen om aan appellante te betalen ééntiende gedeelte van de schade, door de Neva geleden en te lijden door het verlies van meergenoemde fabrieken met toebehoren, althans doordat die goederen zijn overgedragen tegen een aanzienlijk lager bedrag dan de werkelijke waarde daarvan, op te maken bij staat en te vereffenen volgens de Wet, dan wel door Ons in goede justitie vast te stellen;
4. het N.B.I. te veroordelen in de kosten des gedings;

Overwegende, dat partijen van Leer en Valevefa bij hun — alhier in zijn geheel als ingelast te beschouwen — verweerschrift alsmede ter terechtzitting tegen deze vorderingen van appellante verweer hebben gevoerd en hebben geconcludeerd tot onbevoegdverklaring Onzerzijds, althans tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante in hare vorderingen, althans tot afwijzing van deze vorderingen;

Overwegende, dat ook het N.B.I. zowel schriftelijk — te weten bij deszelfs hier als geïnsereerd te beschouwen conclusie van antwoord — als mondeling ter terechtzitting tegen appellante's vorderingen verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot onbevoegdverklaring Onzerzijds, althans tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante in haar verzoek, althans tot afwijzing van dit verzoek;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat zowel partijen van Leer en Valevefa als het N.B.I. zich in de eerste plaats hebben beroepen op Onze onbevoegdheid om van appellante's verzoek kennis te nemen;

Overwegende hieromtrent:

dat — hoezeer ook het N.B.I. blijkens het hoofd der litigeuse acte van minnelijk rechtsherstel bij de onderhavige overeenkomst van rechtsherstel geen partij is geweest en blijkens art. 4 van deze acte de betekenis van de mede-ondertekening dezer acte door het N.B.I. hierin is gelegen, dat het N.B.I. zijn goedkeuring hechte aan het rechtsherstel, terwijl het N.B.I. voorts verklaarde, dat partijen Valevefa en van Leer ter zake als in deze acte omschreven „volledig waren gekwetten van hun verplichtingen ex art. 27 lid 5 E 100 jegens de Staat der Nederlanden” — Wij van oordeel zijn, dat het onderhavige rechtsherstel — hetwelk materieel geheel is geëffectueerd door het N.B.I., hetwelk alle onderhandelingen ter fine van dit rechtsherstel heeft gevoerd, terwijl in wezen de door het Militair Commissariaat voor het Rechts-herstel te 's-Gravenhage (krachtens art. 48 lid 1 E 133 uitoefenende de bevoegdheden van het N.B.I.) aangestelde bestuurder met bevoegdheid van

beheerder der Neva is te beschouwen als manus ministra van het N.B.I. — moet worden aangemerkt als een door het N.B.I. aangepane regeling in de zin van art. 11 lid 1 sub c E 133 en mitsdien als vallende onder Onze competentie als appellinstantie ex art. 11 lid 4 E 133;

Overwegende, dat uit het bovenstaande volgt, dat Wij de zowel door partijen van Leer en Valevefa als door het N.B.I. voorgedragen exceptie van onbevoegdheid zullen moeten verwerpen en Ons bevoegd zullen verklaren om van appellante's vorderingen in beroep kennis te nemen;

Overwegende, dat voorts het N.B.I. appellante niet-ontvankelijk acht in hare vorderingen, „omdat het niet de strekking kan zijn van het Besluit E 133 om aan een minderheids-aandeelhoudster als verzoekster, die slechts 1/10 van het geplaatste aandelenkapitaal bezit, meer rechten te geven dan die, welke zij zou bezitten, indien dit Besluit niet bestond”;

Overwegende hieromtrent:

dat Wij dit verweer in zoverre juist achten, dat appellante niet kan worden aangemerkt als „belanghebbende” in de zin van art. 43 E 133, aangezien het belang van appellante niet steunt op enig haar toekomend recht of enige aan haar toekomende bevoegdheid;

dat immers — indien appellante's stellingen betreffende de mérites van het litigieuse rechtsherstel juist mochten zijn — alleen de Neva gerechtigd zou zijn om daartegen te ageren en niet (ook) de individuele aandeelhouders van de Neva, aangezien de bevoegdheden der laatsten zich beperken tot die handelingen, waartoe in het algemeen aandeelhouders ener N.V. gerechtigd zijn en waartoe zeker niet behoort de bevoegdheid om een derde, die met of ten aanzien van de N.V. een rechtshandeling heeft verricht, in rechten te betrekken, zijnde deze bevoegdheid er ene van de N.V. zelve, wordende deze N.V. krachtens art. 7 van hare statuten „zoo in- als buiten rechten vertegenwoordigd door de medewerking, hetzij in persoon, hetzij door gemachtigde, òf van twee directeuren òf van één directeur met één gedelegeerd commissaris”;

Overwegende, dat Wij reeds aanstonds op deze grond appellante niet ontvankelijk zullen moeten verklaren in haar beroep, zodat Wij al het verder door partijen aangevoerde buiten bespreking kunnen laten;

Overwegende tenslotte, dat Wij appellante als de in het ongelijk gestelde partij zullen moeten veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons bevoegd om kennis te nemen van appellante's vorderingen;

Verklaren appellante niet-ontvankelijk in hare vorderingen;

Veroordelen appellante enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 237. Adreswijziging onderafdeling Buitenland.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt mede, dat de **onderafdeling Buitenland** tot dusver gevestigd aan de Passeerdersgracht 30-32, met ingang van 8 Juni 1954 wordt verplaatst naar het adres

Singel 202-208.

telefoonnummer: 64491.

De voor deze onderafdeling bestemde **post** gelieve men te adresseren aan het adres Keizersgracht 105.

In verband met deze verplaatsing zal genoemde onderafdeling van 1 t/m 5 Juni 1954 gesloten zijn.

1 Juni 1954.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 114.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Ha 14990

tussen:

1. Mr W. Blackstone, advocaat te 's-Gravenhage, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor Silvain Adrien Blok, vroeger wonende te Voorburg;
2. Marinus Nederlof, mondarts, wonende te 's-Gravenhage,
3. Aaltje Henkes, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage, wettig gescheiden echtgenote van Marinus Nederlof voornoemd,

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen,

Gezien een verzoek van Mr W. Blackstone, handelende in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor de afwezige Silvain Adrien Blok tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van het perceel te 's-Gravenhage, Noord-einde 196, kadastraal bekend Gemeente 's-Gravenhage Sectie D No. 952, groot 65 centiare,

Gelezen de stukken, waaronder een op 12 Juli 1951 door de gedelegeerde van de Afdeling te 's-Gravenhage bekrachtigd concept voor een acte van minnelijke regeling opgemaakt door de door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddelaar en een verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te 's-Gravenhage betreffende diens onderhoud met alle partijen op 18 Mei 1953;

Gehoord de nadere verklaringen van partijen op de zitting van de Afdeling, gehouden op de 26e Augustus 1953 en gelet op de daarbij overgelegde stukken.

Overwegende, dat uit een en ander het navolgende is gebleken.

1. Silvain Adrien Blok is eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer — van bovenomschreven perceel;

2. Partijen Blok en Nederlof zijn — niet later dan December 1940 — overeengekomen, dat de aan partij Blok toebehorende postzegelhandel, gevestigd in het perceel Noordeinde 196 te 's-Gravenhage, aan partij Nederlof zou worden overgedragen voor een koopsom nader te bepalen middels taxatie van de daarin aanwezige baten, dat partij Blok zich zou verbinden ten dienste van dit bedrijf werkzaam te blijven en dat ook het perceel, waarin het bedrijf was gevestigd, door Blok aan Nederlof verkocht zou worden met overname van de hypotheek welke ten behoeve van de N.V. Intercommunale Hypotheekbank en ten laste van Blok op het perceel gevestigd was;

3. Ter gedeeltelijke uitvoering hiervan, werd bij acte verleden op 12 December 1940 voor de notaris G. C. Corporaal te 's-Gravenhage, overgeschreven ten hypotheekkantore te 's-Gravenhage op dezelfde dag in deel 2673 nummer 114, bedoeld perceel overgedragen aan partij Nederlof. De koopprijs bedroeg f 24.500,—, een bedrag van f 3.375,— is bij het verleiden van de acte door Blok aan Nederlof ter hand gesteld, terwijl laatstgenoemde zich, ter voldoening van de koopprijs, voor de hypothecaire schuld, destijds pro resto bedragende f 27.875,— als hoofdelijk medeschuldenaar jegens genoemde N.V. Intercommunale Hypotheekbank verbond;

4. Op meergenoemde hypothecaire schuld heeft partij Nederlof sindsdien de renten en aflossingen voldaan. De hypotheek werd 31 December 1941 gecedeerd aan de N.V. Westlandsche Hypotheekbank.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/417

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
21 Juni 1954 (Mrs. Buddingh de Voogt, Polak en Van Opstall).

De Deutsche Reichsbahn is niet een vijandelijk onderdaan in de zin van art. 2, maar een vijandelijke staat in de zin van art. 1 sub 5 van het B.V.V. en een eventuele vordering op die Reichsbahn komt dus blijkens art. 25 van dat Besluit niet voor erkenning in aanmerking.

Appellante niet ontvankelijk verklaard in haar beroep.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
art. 2, 25, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van de Vereniging van Fraters, gevestigd te Tilburg, waarbij zij in beroep is gekomen van de weigering van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen het N.B.I., tot erkenning van een vordering ad f 1.137,39, welke zij beweerdelijk heeft op de Deutsche Reichsbahn en waarbij zij heeft verzocht die vordering alsnog toe te wijzen, indien te dier zake geen vergoeding door het Commissariaat voor Oorlogsschade mocht worden toegekend;

Gezien het antwoord van het N.B.I., waarbij is verzocht de vordering te ontzeggen, kosten rechtens;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder een afschrift van de weigering, waarvan beroep;

Gehoord appellante bij monde van W. J. A. van der Heijden, accountant te Amsterdam en het N.B.I. bij monde van Mr. J. H. A. Dubois;

Overwegende, dat het N.B.I., mede blijkens de mondelinge toelichting, appellante op twee gronden niet-ontvankelijk acht, namelijk:

1. de vordering werd niet vóór 1 Januari 1951 bij het Instituut ingediend, gelijk krachtens de ten deze geldende Ministeriële richtlijnen vereist;

2. de Reichsbahn is niet een vijandelijk onderdaan in de zin van art. 2 maar een vijandelijke staat in de zin van art. 1 sub 5 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en een eventuele vordering op die Reichsbahn komt dus blijkens art. 25 van dat Besluit niet voor erkenning in aanmerking;

Overwegende, dat de Raad beide weren en de daarvoor aangevoerde gronden juist acht; dat trouwens ter terechtzitting de juistheid van die weren namens appellante is toegegeven;

RECHTDOENDE:

Verklaart appellante niet-ontvankelijk in haar beroep.

No. 54/418

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 15
Maart 1954 (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en de Flines).

Appellante is op 17 April 1952 in beroep gekomen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 21 Maart 1952, waarbij is herhaald de beslissing van 11 Maart 1952, inhoudende dat een vergissing bij de oppositie gemaakt in het nummer van een effect, waardoor aan gerequesteerde een eigendomserkenning was verleend, niet meer door haar kon worden hersteld.

Appellante niet ontvankelijk verklaard, omdat het hoger beroep in wezen betreft de beslissing van 11 Maart 1952 en appellante's beroep derhalve te laat is ingesteld.

Het feit, dat de Afd. Eff. Reg. in haar schrijven van 21 Maart 1952 de aandacht heeft gevestigd op de mogelijkheid van hoger beroep, doet hieraan niet af.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

a. twee brieven van de Afdeling Ef-

R

fectenregistratie aan de Twentsche Bank N.V. te Middelburg resp. d.d. 11 Maart 1952 en 21 Maart 1952;

- b. een op 17 April 1952 bij de Afdeling ingekomen verzoekschrift van de *Twentsche Bank* voormeld, waarbij hoger beroep wordt ingesteld tegen de in voormeld schrijven van 21 Maart 1952 vervatte beslissing;
- c. een verweerschrift van *M. Barendrecht* te Dordrecht (gemachtigde *Mr. G. Ch. Aalders*, aldaar);

Gehoord partijen bij hun gemachtigden;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie d.d. 24 December 1949 aan geïntimeerde erkenning van den eigendom heeft verleend ten aanzien van 1 cert. à 10 shares *Anaconda Copper* nr. 30871;

Overwegende, dat appellante ten name van *M. H. Boasson* bij de Afdeling Effectenregistratie had aangemeld 1 cert. à 10 shares *Anaconda Copper* nr. 31871;

Overwegende, dat appellante in Januari 1952 aan de Afdeling Effectenregistratie onder mededeling, dat zij zich vergist had en dat het nummer moest zijn 30871, verzocht die vergissing te mogen herstellen;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie bij voormeld schrijven van 11 Maart 1952 aan appellante berichtte „dat deze vergissing niet meer hersteld kan worden, aangezien aan de bezitter van nr. 30871 bij gebreke van een oppositie reeds in December 1949 een bewijs van eigendoms-erkenning is verstrekt”;

Overwegende, dat appellante zich toen weder tot de Afdeling Effectenregistratie heeft gewend, waarop deze haar bij voormeld schrijven van 21 Maart 1952 mededeelde „dat zij inderdaad deze beslissing niet meer kan wijzigen”;

Overwegende, dat appellante nu hoger beroep instelt tegen voormeld schrijven van 21 Maart 1952 en vordert dat de in dit schrijven vervatte beslissing vernietigd worde en verstaan worde dat in het desbetreffende aanmeldingsformulier het foutieve nummer 31871 vervangen worde door 30871;

Overwegende, dat voormeld schrijven van 21 Maart 1952 niet een zelfstandige beslissing behelste doch ten deze slechts een summier herhaling be-

vatte van de bij voormeld schrijven van 11 Maart 1952 gegeven beslissing;

Overwegende, dat appellantes hoger beroep dan ook in wezen betreft de in voormeld schrijven van 11 Maart 1952 vervatte beslissing, doch eerst is ingekomen 17 April 1952, derhalve niet binnen den daartoe gestelden termijn, zodat het reeds om deze reden niet-ontvankelijk is;

Overwegende, dat hieraan niet afdoet dat in voormeld schrijven van 21 Maart 1952 de Afdeling de aandacht vestigt op de mogelijkheid van hoger beroep tegen haar beslissingen;

RECHTDOENDE:

Verklaart appellante niet-ontvankelijk in haar hoger beroep.

Veroordeelt haar in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 100,—.

No. 54/419

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 15 Februari 1954 (*Mrs. Tabingh Suermond*, de *Flines* en van *Nieuwkuyk*).

Het feit, dat bij niet aanmelding van een effect een duplicaat moet worden afgegeven en dat bij een deugdelijke oppositie alsdan de vordering op *L.V.V.S.* aan de Staat wordt toegewezen, kan in dit geding niet als argument dienen, omdat het effect wel is aangemeld. Het feit van een deugdelijke oppositie sluit het recht van de Staat op het effect uit, zodat er voor een schadeloosstelling van de Staat te dier zake geen grond is.

De stelling, dat appellant geen recht op het effect heeft verkregen en daarom ook geen recht zoude hebben op de vordering *L.V.V.S.*, is onjuist.

Er bestaat geen grond de tegenwoordige bezitter, die niet als eigenaar wordt erkend omdat de koop nietig is op grond van art. 70 lid 2 *E 100*, anders te behandelen dan een tegenwoordige bezitter, die niet als eigenaar wordt erkend omdat hij zijn goede trouw bij de verkrijging niet aannemelijk heeft gemaakt.

Beslissing a quo vernietigd met toewijzing van de vordering op *L.V.V.S.* aan appellante.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (*E 100*) artt. 68, 70, 26).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift no. 2657/52 van Prof. Mr. G. Russel te Amsterdam, handelende in deze

- a. namens en als gemachtigde van *Martin Sanders* te New-York, tezamen met H. B. Sanders gehandeld hebbende te Amsterdam onder de firma B. Sanders Hzn.;
- b. voor zoveel nodig namens en als gemachtigde van *F. N. Horn* te Amsterdam,

bij welk verzoekschrift beroep wordt aangetekend tegen de beslissing van de Afd. Effectenregistratie van 1 October 1952 gegeven tussen de Erven Mevrouw Paula Rosa Oswald, weduwe Philip Meyer Meiler, als requestanten en M. Sanders voornoemd als gerequesteerde, ten aanzien van één certificaat à 10 shares Bethlehem Steel Corporation no. 12081;

Gezien een schriftuur, ingediend door de oorspronkelijke requestanten als geïntimeerden, waarbij zij zich refereren aan het oordeel van de Raad;

Gezien een schriftuur dd. 3 September 1953, ingediend door de Directeur Bewindvoering namens de *Minister van Financiën*;

Gehoord ter zitting van 2 November 1953 een gemachtigde van appellanten;

Overwegende, dat appellanten als grief tegen voormelde beslissing aanvoeren, dat ten onrechte daarbij is beslist, dat de vordering van requestanten op de L.V.V.S. terzake van de verkoop van genoemd effect zal overgaan op de Staat der Nederlanden;

Overwegende, dat appellanten van oordeel zijn, dat voormelde vordering had moeten worden toegekend aan M. Sanders voornoemd;

Overwegende, dat deze grief aan de Raad juist voorkomt;

Overwegende, dat bij de beroepen beslissing requestanten worden hersteld in de eigendom van genoemd effect kennelijk op grond van de bepalingen van artikel 54 lid 1 E 100;

Overwegende, dat de daarbij tevens gegeven beslissing, dat de vordering van requestanten op L.V.V.S. zal overgaan op de Staat is een regeling van de gevolgen van het herstel in de eigendom, waartoe de Raad bevoegd is krachtens de bepalingen van artikel 54 lid 2 juncto artikel 26 E 100;

Overwegende, dat de Raad daarbij

krachtens artikel 22 E 100 behoort te oordelen naar redelijkheid en billijkheid;

Overwegende, dat in de beroepen beslissing, voorzover daartegen geen grieven zijn aangevoerd, wordt overwogen, dat bij de behandeling van de zaak voor de Afd. Effectenregistratie is naar voren gebracht, dat gemeld effect in handen is geweest van een zekere H. Einhorn, dat Einhorn het effect in Juli 1945 overdroeg aan F. N. Horn, en dat Horn dit effect daarna (begin 1946) heeft overgedragen aan M. Sanders voornoemd;

Overwegende, dat in de overwegingen van de beroepen beslissing voorts wordt geconcludeerd, dat — aangenomen de juistheid van de gegeven voorstelling van zaken — Horn begin 1946 zijn persoonlijke schuld aan de firma Sanders voor een deel heeft willen delgen door terbeschikkingstelling van het effect aan M. Sanders;

Overwegende, dat in de beroepen beslissing verder wordt overwogen, dat zowel de overdracht van Einhorn aan Horn als die van Horn aan M. Sanders nietig zijn, omdat daarvoor geen vergunning was gegeven door de Afd. Effectenregistratie (artikel 70 lid 2 E 100) en dat de wijze waarop Einhorn het effect heeft verkregen geheel onbekend is, uit welke omstandigheden de Afd. Effectenregistratie in die beslissing concludeert, dat de vordering van requestanten op L.V.V.S. behoort te worden toegekend aan de Staat der Nederlanden;

Overwegende, dat de Minister van Financiën in voormeld schriftuur van 3 September 1953 ter verdediging van de beroepen beslissing aanvoert, dat overdrachten als van Einhorn aan Horn en van Horn aan Sanders na de oorlog plachten te geschieden wanneer men zelf geen verantwoording kon of wilde afleggen omtrent de herkomst van het betrokken effect en dit derhalve zonder vergunning van de Afd. Effectenregistratie, en dus op nietige wijze, van de hand deed; dat men op deze wijze zich onttrok aan zijn plicht tot aanmelding van het effect, dat dus in feite had dienen te worden geregistreerd als een niet-aangemeld effect, waarvan het duplicaat bij gebreke van een deugdelijke oppositie aan de Staat der Nederlanden zou hebben moeten toevallen;

dat het billijk is, dat de Staat, in-

R

dien er in zulk een geval wel een deugdelijke oppositie is, schadeloos wordt gesteld, doordat hem de vordering op L.V.V.S. wordt toegewezen;

Overwegende, dat dit betoog geen enkel verband houdt met de in dit geding vastgestelde feiten, omdat het effect wel aangemeld is en er bovendien een deugdelijke oppositie is en dit laatste feit reeds uitsluit, dat de Staat enig recht op het effect zou kunnen verkrijgen zodat ook niet is in te zien welke grond er zou zijn de Staat schadeloos te stellen wegens verlies van een recht op het effect;

Overwegende, dat de Minister nog betoogt, dat Horn en Sanders het volle risico behoren te dragen van hun verboden transacties met betrekking tot het effect;

Overwegende, dat ook dit betoog moet worden verworpen, daar naar het oordeel van de Raad Horn en Sanders, althans Sanders, voldoende het risico van hun handelingen hebben gedragen, nu het effect aan de oorspronkelijke eigenaar moet worden teruggegeven, zijnde niet gebleken of gesteld, dat de Staat door hun handelingen op enigerlei wijze is benadeeld;

Overwegende, dat de Minister nog stelt, dat noch Horn noch Sanders enig recht op het effect hebben verkregen en dat zij daarom evenmin recht hebben op de uit hoofde van de vervreemding daarvan ontstane vordering op de L.V.V.S.;

Overwegende, dat ook deze stelling de Raad onjuist voorkomt;

Overwegende toch, dat naar het oordeel van de Raad geen grond bestaat om ten aanzien van een tegenwoordige bezitter van een effect, die niet als eigenaar wordt erkend, omdat hij het heeft verkregen door een rechtshandeling, die ingevolge artikel 70 lid 2 E 100 nietig is, op dit punt in beginsel anders te oordelen dan ten aanzien van een tegenwoordige bezitter, die niet als eigenaar wordt erkend, omdat hij niet aannemelijk maakt, dat hij het effect te goeder trouw heeft verkregen;

Overwegende, dat de Raad op grond van bovenstaande overwegingen termen vindt te beslissen als volgt:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep, voorzover daarin is bepaald, dat de vordering van requestanten op

L.V.V.S. zal overgaan op de Staat der Nederlanden (dictum onder IV);

En wat betreft het dictum onder IV opnieuw rechtdoende:

Bepaalt, dat zodra zowel aan de sub II vermelde uitlevering als aan de sub III vermelde betaling zal zijn voldaan de vordering van requestanten op de L.V.V.S. terzake van de verkoop van bovengenoemd effect zal overgaan op M. Sanders voornoemd;

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep, voor het overige;

Vooroordeelt de Staat der Nederlanden in de kosten van het geding, aan de zijde van appellanten tot heden begroot op f 100,—.

No. 54/420

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
5 Juli 1954 (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Prof. Wiarda).

Een te Toronto gevestigde maatschappij heeft in Augustus 1940 in het toenmalige Nederlands Indië een overeenkomst van levensverzekering gesloten met verzoeksters echtgenoot, die door de Japanse bezetting vanaf 1942 niet meer in de gelegenheid is geweest premies te betalen en in 1945 is overleden.

Verzoekster heeft verzocht herstel van de overeenkomst en veroordeling van de maatschappij tot betaling.

Is de Afdeling Rechtspraak bevoegd i.v.m. art. 40 der Ordonnantie Herstel Rechtsverkeer (Ind. Stbld. 1947 no. 70)?

Een vonnis in Indonesië gewezen na de Souvereiniteitsoverdracht staat gelijk met een buitenlands vonnis, waaromtrent geen overeenkomst bestaat betreffende de uitvoerbaarheid. Art. 159 der Indonesische Staatregeling betreffende de uitvoerbaarheid van Nederlandse en Indonesische vonnissen moet beschouwd worden als onverenigbaar met de Souvereiniteitsoverdracht. Ook art. 18 lid 2 K.B. E 100 is daardoor niet meer van toepassing. In verband daarmee acht de Afd. Rechtspraak in Nederland zich bevoegd nu verzoekster sedert 1946 ingezetene van Nederland is.

Het feit dat verzoekster oorspronkelijk haar vordering heeft aanhangig gemaakt bij Raad voor het Rechtsherstel in Indonesië, staat de ontvan-

kelijkheid harer vordering niet in den weg (art. 431 Rv).

De Raad acht, overeenkomstig vaste jurisprudentie, roya van de overeenkomst onder de gegeven omstandigheden niet te goeder trouw en herstelt de overeenkomst.

Voor de betaling is het recht van Ned.-Indië (thans Indonesië) van toepassing (art. 1393, 2e lid Ind. B.W.) Verzoekster kan betaling vragen of te Toronto of te Djakarta in de valuta van Indonesië, d.w.z. in Ind. rupiah.

Veroordeling van de maatschappij tot betaling van 10.000 Ind. R. met rente met bepaling van een dwangsom van f 3500,— bij niet-voldoening.

(Zie N.O.R. nos. 1316 en 1592).

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een request gedateerd December 1951 van Johanna Hillena Cornelia Ledeboer geboren Bitter, weduwe van D. H. Ledeboer, wonende te Haren en te dezer zake domicilie kiezende te Groningen ten kantore van haar gemachtigde Mr. N. J. Polak;

Nog gelezen het antwoord van The Manufacturers Life Insurance Company, (hierna te noemen de Maatschappij) gevestigd te Toronto en te dezer zake woonplaats kiezende te 's-Gravenhage ten kantore van haar gemachtigde Mr. Th. Bakker;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 22 October 1953, requestante bij monde van Mr. A. H. Smit en gerequesteerde vertegenwoordigd door haar gemachtigde Mr. Th. Bakker;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestante in haar inleidend verzoekschrift in hoofdzaak heeft gesteld, dat haar echtgenoot D. H. Ledeboer in Augustus 1940 met de Maatschappij een overeenkomst van levensverzekering heeft gesloten, krachtens welke bij zijn overlijden aan requestante zou worden uitbetaald een bedrag van f 10.000,— (Ned. Ind. Courant);

dat haar echtgenoot op 2 September 1945 te Meester Cornelis (Indonesië) is overleden;

dat de Maatschappij echter weigert het verzekerde bedrag uit te betalen

op grond dat wegens het niet betalen der premies vanaf 12 Juni 1942 de verzekering door haar per 12 Maart 1943 is geroyeerd;

dat de echtgenoot van verzoekster echter door de omstandigheden der Japanse bezetting vanaf 1942 bij voortduring in de onmogelijkheid is geweest de premies te betalen;

weshalve door verzoekster herstel der verzekering en veroordeling van de Maatschappij tot uitbetaling van het verzekerde bedrag is verzocht;

Overwegende, dat door gerequesteerde in de eerste plaats de bevoegdheid van deze Raad is bestreden, aangezien bij het tot stand komen, zowel als ten tijde van het teniet gaan der verzekering alle betrokken partijen ingezetenen waren van of gevestigd in Nederlands-Indië; voorts thans nog gerequesteerde alleen in Indonesië en niet in Nederland gevestigd is, terwijl de afgesloten overeenkomst rechtsbetrekkingen deed ontstaan, welke bestemd waren om uitsluitend of voornamelijk in Nederlands-Indië ten uitvoer te worden gelegd, waarbij gerequesteerde zich heeft beroepen op art. 40 der Ordonnantie Herstel Rechtsverkeer (Ind. Stsbld. 1947 nr. 70), welk artikel, naar de rechtspraak van deze Raad, naar haar mening, ook in deze zaak overeenkomstige toepassing zou moeten vinden;

Overwegende, dat de Maatschappij er ook nog op heeft gewezen, dat door requestante, toen zij weder in Nederland gevestigd was, in 1949 bij de Raad voor het Rechtsherstel in Indonesië een gelijkkluidend verzoekschrift is ingediend, hetwelk zij, nadat de Maatschappij reeds van antwoord had gediend, eerst heeft ingetrokken toen zij in 1951 had vernomen, dat deze Indonesische Raad op een soortgelijke zaak andere partij in een soortgelijke zaak afwijzend had beschikt;

Overwegende ten aanzien van deze vraag van bevoegdheid, dat de Raad er allereerst op wenst te wijzen, dat deze zaak anders ligt dan de soortgelijke zaken, waarop partijen in de loop van het geding hebben gewezen, te weten de zaken Avis tegen de Eerste Nederlandsche (N.O.R. nr. 1316) en Van Vliet tegen The Manufacturers (N.O.R. nr. 1592), doordat in deze beide zaken door de Raad vonnis werd gewezen vóór de overdracht der Souvereiniteit over Indonesië;

dat immers de beantwoording der vraag van bevoegdheid wordt beïnvloed door de al of niet na de Souvereiniteitsoverdracht voortbestaande wederzijdse uitvoerbaarheid van daarna in Nederland en in Indonesië gewezen vonnissen;

dat nu vonnissen in Indonesië, door de aldaar „In Naam der Koningin” rechtsprekende rechters gewezen vóór de Souvereiniteitsoverdracht, in Nederland uitvoerbaar waren en thans nog zijn, doch zonder tegenspraak door rechters en schrijvers in Nederland wordt aangenomen, dat vonnissen door deze rechters ná de Souvereiniteitsoverdracht in Indonesië gewezen, uitvoerbaarheid in Nederland missen, aangezien het artikel 159 der Indonesische Staatsregeling, dat vóór de Souvereiniteitsoverdracht de uitvoerbaarheid van Nederlandse vonnissen in Indonesië (Ned. Indië) en van Indonesische vonnissen in Nederland waarborgde, zózeer samenhang met de voormalige staten van Nederland en Indonesië als delen van één Koninkrijk en met de rechterlijke organisatie van het laatste land, dat dit artikel 159 thans moet worden beschouwd als te zijn onverenigbaar met de Souvereiniteitsoverdracht, zodat een Indonesisch vonnis thans, wat zijn uitvoerbaarheid in Nederland betreft, gelijk staat met elk ander vonnis gewezen in een vreemde staat, waarmede door Nederland geen overeenkomst omtrent de wederzijdse uitvoerbaarheid van vonnissen is gesloten;

Overwegende, dat gegeven deze omstandigheid niet kan worden aangenomen, dat uitsluitend aan de vonnissen door de Herstelrechter in Indonesië na de Souvereiniteitsoverdracht gewezen, op grond van art. 18 lid 2 van het Besluit E 100, nog wel uitvoerbaarheid in Nederland zou toekomen, nog daargelaten dat de Indonesische Wetgever bij Noodwet 1950 nr. 15 reeds met ingang van 1 April 1950 de Indonesische (aanvankelijk Ned.-Indische) Herstelrechter, die op grond van een krachtens art. 164 E 100 uitgevaardigde regeling was ingesteld, verving door de „Commissie tot afwikkeling van de rechtsherstelzaken”, die zelfs niet meer voldoet aan de omschrijving van een „lichaam”, als in de bijzondere bepaling van het tweede lid van genoemd art. 18 gegeven;

Overwegende, dat het feit, dat de vonnissen van de Indonesische Herstel-

rechter, ná de Souvereiniteitsoverdracht gewezen, dus niet in Nederland uitvoerbaar zijn, echter, gelijk gezegd, noodzakelijk zijn invloed doet gelden op de beantwoording van de vraag van de jurisdictie aan de Nederlandse Herstelrechter toekomende;

dat het hierdoor namelijk onaannemelijk is, dat vóór de Souvereiniteitsoverdracht geldende interregionale regelen van jurisdictie, zoals die waarop de gerequesteerde zich beroept, en waardoor aan de Indonesische (Ned. Indische) (Herstel-)rechter een, de Nederlandse rechter uitsluitende, bevoegdheid zou zijn toegekend, de Souvereiniteitsoverdracht krachtens art. 8 der ter Ronde Tafel Conferentie gesloten overgangsovereenkomst zouden hebben overleefd, waardoor de Nederlandse rechter, die zonder deze interregionale regelen wel bevoegd zou zijn van de zaak kennis te nemen (waarover hieronder nader zal worden overwogen) toch verplicht zou worden de zaak over te laten aan de Indonesische rechter, wiens beslissing dan echter in Nederland niet executabel zou zijn, zodat bij toewijzing der vordering in Indonesië, indien de requestrant zijn recht in Nederland wenst te vervolgen, hij toch, overeenkomstig artikel 431, 2e lid van het Wetboek van Burg. Rv. het geding opnieuw in Nederland aanhangig zou moeten maken;

dat een dergelijke jurisdictieregeling, die redelijk was toen vóór de Souvereiniteitsoverdracht vonnissen in Nederland en in Indonesië (Ned. Indië) gewezen, over en weer executabel waren, thans met de Souvereiniteitsoverdracht in strijd moet worden geacht, zodat zij niet van kracht is gebleven, weshalve niet kan worden aangevaard, dat de Raad op de door *gerequesteerde aangevoerde gronden* zich onbevoegd zou moeten verklaren;

Overwegende nu omtrent deze andere vraag of naar Nederlands recht deze Raad bevoegd is van de zaak kennis te nemen, dat volgens art. 23 van het Besluit E 100 de Raad bevoegd is op de daar omschreven wijze in te grijpen ten aanzien van „tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa tot stand gekomen of gewijzigde rechtsbetrekkingen . . . indien a. deze rechtsbetrekkingen bestaan tussen personen, waarvan ten minste één ingezetene van het Koninkrijk is . . . en daarnevens b. naar het oordeel van

de Raad het achterwege blijven van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware”;

dat aan al deze voor de bevoegdheid van de Raad gestelde vereisten is voldaan;

dat immers tijdens de bezetting van het Rijk in Europa in 1942 en 1943, gelijk tussen partijen in confesso is, de verschuldigde premies niet zijn voldaan, waarop gerequesteerde de verzekering met ingang van 12 Maart 1943 heeft geroyeerd;

dat requestrante, rechthebbende op de uitkering uit de polis, indien deze zou worden hersteld, sedert Januari 1946 in Nederland gevestigd, ingezetene van Nederland is;

dat tenslotte door requestrante een beroep wordt gedaan op de onmogelijkheid van betaling der premies tengevolge van de bezetting van Ned. Indië door Japan, hetgeen „bijzondere omstandigheden” zijn zoals omschreven in art. 1, sub 7 van het Besluit E 100, aangezien Ned. Indië ten tijde van deze omstandigheden nog deel uitmaakte van „het Koninkrijk”, welke laatste term in dit deel van genoemd artikel niet anders kan worden verstaan dan als het Koninkrijk, zoals het was samengesteld ten tijde dat die omstandigheden zich voordeden;

Overwegende, dat de bevoegdheid van deze Raad mitsdien vaststaat, doch gerequesteerde de niet-ontvankelijkheid der vordering heeft betoogd op grond, dat requestrant zich op 14 November 1949 met een aan het onderhavige gelijkluidend verzoekschrift tot de Raad voor het Rechtsherstel in Indonesië heeft gewend, weshalve requestrante, naar de mening van verweerster, ofschoon zij dit verzoek na het antwoord van gerequesteerde in November 1951 heeft ingetrokken, niet meer gerechtigd zou moeten worden geacht dezelfde vordering thans voor deze Raad tegen haar in te stellen;

Overwegende, dat de Raad zich ook met dit verweer van gerequesteerde niet kan verenigen;

dat het aanhangig-maken van een geding voor een buitenlandse rechter op zich zelf toch zeer zeker niet inhoudt, dat de eiser tegenover de gedaagde afstand doet van zijn bevoegdheid om dezelfde zaak voor de Nederlandse rechter (indien deze bevoegd is) voor te brengen, waar art. 431 Rv.

de mogelijkheid van deze herhaalde behandeling, bij toewijzing van de eis, met zoveel woorden uitspreekt;

dat het dan echter redelijk voorkomt, dat deze stilzwijgende afstand door eiser van het recht de zaak door de Nederlandse rechter te doen beslissen, of een contract judiciale van deze inhoud tussen partijen, ook niet wordt geconstrueerd, wanneer de eiser, vóórdat bij de beslissing van de vreemde rechter de eis is toe- of afgewezen en daardoor de rechtsverhouding tussen partijen is gefixeerd, het geding afbreekt;

dat het ook niet in strijd met ongeschreven regelen van goede trouw kan worden geacht, dat een eiser, die het door hem ingesteld proces in den vreemde afbrak, en daarvoor aan zijn tegenpartij de kosten zal hebben te betalen, die het vreemde recht daarop mocht stellen, in Nederland een nieuw geding begint;

dat de eiser dit in het algemeen zal doen wanneer hij meent daarbij belang te hebben, en dit hem ook vrij staat, weshalve het zonder gewicht is, indien eiseres in dit geval het geding in Indonesië werkelijk zou hebben afgebroken, gelijk gerequesteerde stelt, omdat zij meende aldaar niet tot haar recht te kunnen komen;

dat mitsdien de eis is ontvankelijk;

Overwegende, dat door gerequesteerde niet is weersproken, dat de verzekeringnemer door de omstandigheden, geschapen door de Japanse bezetting, in de absolute onmogelijkheid heeft verkeerd de verschuldigde premies vanaf 12 Juni 1942 te voldoen;

Overwegende, dat deze Raad in een vaste rechtspraak herhaaldelijk heeft beslist, dat, indien door de omstandigheden door de vijandelijke bezetting geschapen een verzekeringnemer in de absolute onmogelijkheid verkeerde aan zijn verplichtingen te voldoen en de verzekeraar, ofschoon van deze oorzaak van niet-betaling op de hoogte, dan wel moettende bevroeden, dat in genoemde omstandigheden de oorzaak der wanbetaling gelegen was, toch op grond dier wanbetaling de overeenkomst royeerde, het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad onredelijk moet worden geacht;

Overwegende, dat het feit, dat de onderhavige levensverzekeringsovereenkomst — gelijk hieronder nader zal worden overwogen — door de bepa-

lingen van het Indonesische Burgerlijk Wetboek en Wetboek van Koophandel wordt beheerst, welke bepalingen trouwens aan de Nederlandse gelijk-luidend zijn, hierbij geen gewicht in de schaal legt, zodat de Raad ook in dit geval de herleving der overeenkomst hieronder zal uitspreken;

Overwegende, dat ter bepaling van de gevolgen van deze herleving, en met name ter bepaling van de plaats waar betaling door gerequesteerde zal moeten geschieden, het nodig is vast te stellen welk recht de overeenkomst beheerst;

Overwegende te dien aanzien, dat de onderhavige overeenkomst van levensverzekering werd afgesloten door een op Java gevestigd agentschap van gerequesteerde, dat aldaar namens gerequesteerde het verzekeringsbedrijf uitoefende en de eveneens op Java (in Batavia) gevestigde verzekeringnemer, zodat het recht van Ned. Indië (thans Indonesië) op die overeenkomst van toepassing is;

dat weliswaar na de afsluiting aan de verzekeringnemer een te Toronto door de „General Manager” en de „President” van gerequesteerde ondergetekende polis is uitgereikt, doch hierdoor door de gerequesteerde niet eenzijdig in het toe te passen recht verandering is of kon worden gebracht, en dit te minder nu de te Batavia door de verzekeringnemer Ledeboer getekende en aldaar door het Agentschap van gerequesteerde aanvaarde aanvraag tot verzekering (Application for insurance) de grondslag van het contract is gebleven, zijnde deze „Application” aan de te Toronto getekende polis gehecht, terwijl daaromtrent onder nummer 1 in de polis wordt verklaard: „This policy and the application therefor, a copy of which is attached hereto, constitute the entire contract”;

Overwegende, dat nu partijen in hun overeenkomst, geen plaats van betaling hebben vastgesteld, art. 1393, 2e lid van het Ind. B.W. ten deze toepasselijk is;

Overwegende, dat bij het aangaan der verzekeringsovereenkomst de voorwaardelijke schuldeiser daaruit, requestrante, te Batavia woonachtig was, doch zij sindsdien, in Januari 1946, haar woonplaats heeft verlegd naar Holland, zodat volgens genoemd artikel de betaling thans heeft te geschie-

den ter plaatse van de woonplaats van gerequesteerde;

Overwegende, dat als zodanig in de eerste plaats kan worden aangemerkt Toronto, alwaar gerequesteerde haar hoofdkantoor heeft gevestigd en gerequesteerde zich zeker niet kan beklagen, indien terzake van een polis door de Directie van haar hoofdkantoor te Toronto getekend, betaling in Toronto wordt verzocht;

Overwegende, dat echter de vraag zich voordoet of gerequesteerde terzake van de onderhavige overeenkomst niet mede geacht moet worden haar „woonplaats” te hebben te Djakarta, alwaar die overeenkomst door haar Agentschap werd aangegaan;

Overwegende, dat requestrante heeft ontkend, dat The Manufacturers thans nog haar bedrijf te Djakarta zoude uitoefenen, doch de Raad op grond van de hem overgelegde bescheiden meent dit wel te moeten aannemen;

Overwegende, dat immers requestrante zelf in haar tot de Raad voor het Rechtsherstel in Ned. Indië gericht verzoekschrift van 14 November 1949 de Maatschappij heeft aangeduid als „gevestigd te Toronto en tevens kantoor houdende in Indonesië en niet in Nederland”;

dat voorts blijktens tot deze Raad gericht brieven van de Verzekeringkamer te Amsterdam in het tot het College van Beroep van de Raad voor het Rechtsherstel gericht beroepschrift dd. 28 Februari 1950 van een andere requestrante, in de zaak welke beslist werd door het in „Rechtsherstel” 1951 nr. 6 afgedrukte vonnis dd. 14 Juli 1951 van de Afdeling Beroep van de Commissie tot Afwikkeling van Rechtsherstelzaken in Indonesië, dezelfde Maatschappij, thans gerequesteerde, eveneens werd aangeduid als een „te Toronto in Canada gevestigd, mede te Djakarta kantoor houdende vennootschap”, welke aanduiding niet werd aangevochten;

dat tenslotte de procureur van gerequesteerde, door de Raad om nadere inlichtingen verzocht, bij brief van 23 November 1953 aan de Raad heeft medegedeeld van zijn correspondent als inlichting te hebben ontvangen, dat „The Manufacturers Life Insurance Company” na de oorlog haar bedrijf in Indonesië heeft voortgezet, welke inlichting aan requestrante is medege-

deeld en niet door haar is weersproken;

Overwegende, dat waar gerequesteerde dus zowel te Toronto als te Djakarta in de zin van art. 1393 Ind. B.W. haar woonplaats heeft de betaling naar keuze van requestrante te Toronto of te Djakarta door haar kan worden verlangd;

Overwegende, dat de Raad ten overvloede nog wil vaststellen, dat gerequesteerde géén woonplaats heeft in Nederland, gelijk in een vroeger vonnis (N.O.R. 1592) aan partijen bekend, reeds uitvoerig werd uiteengezet en ook bevestigd wordt door bovengemeld schrijven van de Verzekeringkamer, die mededeelt dat gerequesteerde in Nederland het verzekeringsbedrijf *niet* uitoefent, en ook in overeenstemming is met het reeds genoemde op 14 November 1949 door thans — requestrante tot de Indische Raad gericht verzoekschrift, waarin zij zelf stelde dat de Maatschappij *niet* in Nederland is gevestigd — waar tegenover requestrante thans geen nieuwe feiten heeft gesteld, die tot een andere opvatting zouden moeten leiden;

Overwegende, dat omtrent de valuta, waarin betaald zal moeten worden, tussen partijen werd overeengekomen, dat betaling zou plaats hebben in Ned. Indische guldens, dat is dus in de valuta geldende in Ned. Indië naar Ned. Indisch recht, zodat nu Ned. Indië werd tot de Indonesische Republiek, betaald zal moeten worden in de valuta aldaar geldende volgens het Indonesische recht, dat is in Indonesische rupiah's.

Overwegende, dat de Raad ten aanzien van de regeling der gevolgen van de door hem uit te spreken nietigverklaring nog ambtshalve wil overwegen of de verbeurdverklaring van een dwangsom behoort te worden uitgesproken voor het geval gerequesteerde aan de veroordeling niet zou voldoen;

Overwegende, dat de veroordeling van gerequesteerde tot de betaling van rupiah's te Djakarta of te Toronto een veroordeling is tot een doen en dus iets anders dan de betaling van een geldsom, zodat de wet de bedreiging met een dwangsom toestaat, terwijl het de Raad in dit geval juist voorkomt van dit middel gebruik te maken;

Overwegende, dat mitsdien op grond van het voorgaande de eis kan worden toegewezen als volgt:

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering toe;

Verklaart nietig de door gerequesteerde per 12 Maart 1943 verrichte roya der levensverzekeringsovereenkomst tussen D. H. Ledeboer en gerequesteerde gesloten en geconstateerd bij polis nr. 794239 op 9 Augustus 1940 door de laatste afgegeven;

Doet herleven genoemde overeenkomst en veroordeelt mitsdien The Manufacturers Life Insurance Company om naar keuze van requestrante te Toronto dan wel te Djakarta aan haar tegen kwijting te betalen de som van Ind. R 10.000.— vermeerderd met interessen ad 4 % per jaar over dit bedrag vanaf de dag van indiening van het introductief request zijnde 24 December 1951 tot aan de dag der betaling en verminderd met de premies krachtens genoemde overeenkomst alsnog verschuldigd vanaf 12 Juni 1942 tot aan de dag van overlijden van D. H. Ledeboer, zijnde 2 September 1945 en eveneens verminderd met de rente ad 4 % 's jaars over deze nog niet betaalde premies vanaf de dag der verschuldigheid tot aan die der voldoening.

Veroordeelt gerequesteerde om, indien zij aan de bovenstaande veroordeling niet mocht voldoen, binnen drie maanden nadat dit vonnis aan haar zal zijn betekend ten kantore van haar gemachtigde voornoemd, en requestrante haar keuze omtrent de plaats van betaling aan gerequesteerde zal hebben medegedeeld, aan requestrante te betalen een dwangsom van f 3500.— (drie duizend vijf honderd gulden) Nederlands Courant;

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van requestrante gevallen begroot op f 125.— (honderdvijfentwintig gulden).

No. 54/421

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27 Mei 1953 (Mrs. de Gaay Fortman, Hoog en Baron van der Feltz).

Geïntimeerde heeft de betwiste effecten in 1942 van haar vader ten geschenke ontvangen, die deze effecten in regelmatig beursverkeer had gekocht.

Door de Afd. Effectenregistratie was het verzoek van appelland tot herstel in de eigendom afgewezen, omdat van een kind niet kan worden geveerd dat het een onderzoek instelt naar de goede trouw zijner ouders.

In appel beslissing a quo vernietigd. Het is alleen van belang of geïntimeerde zelf bij de verkrijging te goeder trouw was in den zin van art. 32 E 100. Nu zij een onderzoek naar de herkomst heeft achterwege gelaten is goede trouw niet aanwezig. De omstandigheid, dat voor haar vader het vermoeden van goede trouw ex art. 53 lid 3 E 100 zou hebben kunnen gelden, is onvoldoende.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 32, 53).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien te een verzoekschrift 10 April 1952 ter Griffie ontvangen van *Sigmond Nathan Menko*, wonende te Enschede, gemachtigde Mr. I. L. Hamburg te Amsterdam, 2e een verweerschrift van *Inez Insinger, echtgenote van Jhr. Mr. Dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck*, en deze tot bijstand en machtiging zijner echtgenote, beiden wonende te Amsterdam, 3e. een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel van 8 April 1952, gewezen tussen *Sigmond Nathan Menko* en *Mevrouw I. van Asch van Wijck-Insinger*;

Overwegende:

Bij genoemde beslissing is afgewezen het verzoek van *Sigmond Nathan Menko* om te worden hersteld in de eigendom van 2 à f 500,— pref. aand. Dordtse Petroleummaatschappij nos. 18562 en 21657 en is verweerster als eigenares van deze effecten erkend.

Tegen deze beslissing is appelland in beroep gekomen.

Tussen partijen staat vast, dat partij *Insinger* de effecten op 12 Augustus 1942 heeft ten geschenke ontvangen van haar vader wijlen *L. A. Insinger*, die deze op onderscheidenlijk 5 Augustus en 28 Mei 1942 door aankoop in regelmatig beursverkeer heeft verkregen, zodat diens goede trouw daarbij wordt vermoed.

De Afdeling Effectenregistratie heeft overwogen, dat deze goede trouw meebrengt die van geïntimeerde *Insinger*, omdat van kinderen niet mag worden

geveerd, dat ze bij schenkingen als deze, waarin op zichzelf niets ongevoens kan worden gezien, de herkomst van het geschonkene nagaan en daarmee een onderzoek instellen naar de goede trouw van hun ouders, wat door alle hierbij betrokkenen als een ongeoorloofd gebrek aan eerbied tegenover die ouders zou worden ondervonden.

Appelland is van mening, dat de Afdeling Effectenregistratie door deze beslissing, die afwijkt van de Rechtspraak van deze Raad, door niet in aanmerking te nemen dat geïntimeerde *Insinger* heeft nagelaten te onderzoeken of het haar geschonken effect wellicht uit geroofd Joods bezit afkomstig was — hetgeen tussen partijen niet is betwist — artt. 53 en 54 van het koninklijk besluit S E 100 heeft geschonden en haar bevoegdheid op een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze heeft uitgeoefend, althans kennelijk van haar bevoegdheid een ander gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden, waartoe die bevoegdheid is gegeven.

Geïntimeerden hebben betoogd, dat dit geval anders ligt dan in die, waarop appelland zich beroept, omdat hier sprake is van een schenking door een vader aan zijn dochter, en meent, dat handhaving van het standpunt van appelland tot zonderlinge gevolgtrekkingen zal leiden.

De Raad is van oordeel, dat er geen reden is om in de hier bestaande verhouding van vader en dochter tussen schenker en begiftigde, aan de goede trouw van de laatste een andere eis te stellen, dan in andere gevallen van verkrijging buiten regelmatig beursverkeer.

Het gaat er niet om, of geïntimeerde *Insinger* reden had aan de goede trouw in de gewone maatschappelijke zin van het woord van haar vader te twijfelen, maar of zij zelve bij de verkrijging te goeder trouw was in de zin van art. 32 E 100, welk artikel slechts te goeder trouw acht degene, die niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van de effecten voor appelland verloren was gegaan tengevolge van een rechtshandeling, als bedoeld in art. 25 E 100. Zodanige goede trouw is slechts aanwezig, indien geïntimeerde, die verkreeg in Augustus 1942, toen het haar bekend had kunnen zijn, dat de bezetter via de beurs Joodse effecten verkocht,

zelfstandig een onderzoek naar de herkomst van de effecten had ingesteld, hetgeen ten deze niet door haar is gedaan. De omstandigheid, dat geïntimeerde om niet verkreeg van haar vader, die in regelmatig beursverkeer had gekocht en voor wie het vermoeden van goede trouw ingevolge art. 53 lid 3 E 100 zou hebben kunnen gelden, is dan ook niet voldoende om haar goede trouw in vooromschreven zin aan te nemen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep is ingesteld;

Herstelt S. N. Menko in de eigendom van 2 à f 500,— pref. aand. Dordtse Petroleummij. nos. 18562 en 21657;

Verwijst de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie om met inachtneming van deze beslissing verder te worden afgedaan;

Veroordeelt geïntimeerden in de kosten van dit hoger beroep, tot aan deze uitspraak aan de zijde van appelllant op f 100,— begroot.

No. 54/422

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE, 12 Mei 1953 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Door appelllant was i.v.m. een opgelegde verbeurdverklaring zekerheid gesteld bij het Bankierskantoor Houtman, waarvan aan het N.B.I. mededeling was gedaan. Na het faillissement van Houtman heeft het N.B.I. het verschuldigde bedrag opgeëist, waartegen appelllant in beroep is gekomen stellende dat hij, door het stellen der zekerheid, was gekwet.

Beroep afgewezen. Appellant heeft door het openen van een rekening op eigen naam bij het Bankierskantoor Houtman en door het stellen van zekerheid geen betaling gedaan. Het risico voor de vordering op Houtman verbleef bij appelllant, afgescheiden van de vraag of de gestelde zekerheid door het N.B.I. al dan niet was aangevaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 10, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 6 December 1951 bij de Raad voor het Rechtsherstel en op 11 December 1951 bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad ingekomen verzoekschrift van Jacob Pieter Ponsen, wonende te Weesp, gericht tot de Voorzitter van de Raad en door deze doorgezonden aan de Afdeling Rechtspraak;

Gezien een op 8 Maart 1952 ter zake daarvan bij de Afdeling Rechtspraak ingekomen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord partijen, verzoeker bij monde van Mr. M. de Kort, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. C. N. van der Ham;

Post alia:

dat blijktens het door partijen gestelde het Nederlandse Beheersinstituut bij brief van 6 Juni 1950 aan verzoeker heeft doen weten, dat het tot effectueering van de aan verzoeker opgelegde verbeurdverklaring wenste over te gaan, doch dat, indien verzoeker meende, dat het door hem aangetekende verzet verlagings van de verbeurdverklaring ten gevolge zou hebben, althans voorlopig kon worden volstaan met het stellen van een zekerheid, bijvoorbeeld in de vorm van effecten, ten behoeve van het Nederlandse Beheersinstituut te deponeren bij de bankier van het Nederlandse Beheersinstituut, de Nederlandse Handelmaatschappij;

dat daarop verzoeker het Bankierskantoor Houtman te Weesp bij brief van 19 Juni 1950 aan het Nederlandse Beheersinstituut heeft doen schrijven, dat verzoeker ten kantore van deze firma op speciale rekening had gestort een bedrag van f 7500,—, dienende tot zekerheid van het Nederlandse Beheersinstituut;

dat het Nederlandse Beheersinstituut hierop verder niet heeft gereageerd, tot het bij brief van 7 Mei 1951 aan het Bankierskantoor Houtman heeft verzocht het gestorte bedrag over te schrijven op de rekening van het Nederlandse Beheersinstituut bij de Nederlandse Handelmaatschappij;

dat echter het Bankierskantoor inmiddels surseance van betaling had verkregen en naderhand in staat van faillissement was verklaard;

dat verzoeker meent, dat het Nederlandse Beheersinstituut mitsdien deze

R

zekerheid heeft aanvaard, de rekening bij Houtman stond ter beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut en verzoeker niet in staat was, deze terug te trekken en dat het Nederlandse Beheersinstituut op grond daarvan niet meer gerechtigd zou zijn, het bedrag der verbeurdverklaring te vorderen;

dat de Raad hem hierin niet kan volgen;

dat immers blijkt het voorgaande verzoeker door het openen van een rekening te eigen name bij het Bankierskantoor Houtman geen betaling deed aan het Nederlandse Beheersinstituut van het aan het Nederlandse Beheersinstituut toekomende, doch enkel, gelijk het Bankierskantoor Houtman ook in zijn brief van 19 Juni 1950 meedeelt, zekerheid voor de betaling stelde;

dat daarmede het bij Houtman gestorte bedrag of de uit dien hoofde ontstane vordering op Houtman niet uit het vermogen van verzoeker in dat van het Nederlandse Beheersinstituut of de Staat overging en mitsdien het risico met betrekking tot dit vermogensbestanddeel bij verzoeker verbleef;

dat in het midden gelaten kan worden of de door middel van de brief van Houtman van 19 Juni 1950 gestelde zekerheid, welke afweek van de door het Nederlandse Beheersinstituut in zijn brief van 6 Juni 1950 gevraagde zekerheid, door het Nederlandse Beheersinstituut is aanvaard, omdat, zelfs indien dit het geval ware, het Nederlandse Beheersinstituut daarmede nog geenszins het risico voor de gestelde zekerheid zou hebben aanvaard;

dat uit de brief van het Nederlandse Beheersinstituut aan Houtman van 7 Mei 1951 wel blijkt, dat het Nederlandse Beheersinstituut zich te dien tijde op het standpunt stelde, dat Houtman verplicht was, het bij hem als zekerheid gestorte bedrag aan het Nederlandse Beheersinstituut uit te betalen, doch geenszins, dat betaling reeds had plaats gevonden;

dat het verzoek mitsdien moet worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af.

5. Ten behoeve van partij Henkes heeft partij Nederlof bij acte verleden 22 Augustus 1944 voor notaris M. C. Samson te 's-Gravenhage, krachtens welke inschrijving is genomen ten hypotheekkantore aldaar op 24 Augustus 1944 in deel 1755 no. 10, genoemd perceel tezamen met ander vast goed belast met een tweede hypotheek tot een (maximum) bedrag van f 50.000,— tot zekerheid voor de nakoming van de alimentatie-verplichtingen van Nederlof tegenover genoemde partij;

6. Het onroerend goed staat thans nog ten name van partij Nederlof vernoemd en is bezwaard met de beide genoemde hypotheeken;

7. De in het perceel gevestigde postzegelhandel is tijdens de Duitse bezetting geliquideerd nadat het bedrijf reeds eind 1941 door de Duitsers in beslag genomen was en aan de overdracht door Blok aan Nederlof de door de Duitsers geëiste „Genehmigung” aan partij Nederlof geweigerd was. De werkzaamheden van Blok ten dienste van de postzegelhandel werden omstreeks dezelfde tijd beëindigd en Blok ingevolge de Duitse joden-maatregelen naar het buitenland weggevoerd;

8. Partij Nederlof heeft gesteld tot ultimo December 1950 een totaal bedrag van f 15.705,04 ter zake van renten en aflossingen op de eerste hypotheecaire lening te hebben betaald, voorts een bedrag van f 6.323,47 voor onvermijdelijke herstellingen en verbouwingen ten behoeve van meergenoemd perceel, terwijl de transactie met betrekking tot de postzegelhandel hem uiteindelijk zou zijn te staan gekomen op een verlies van niet minder dan f 99.000,—;

9. Het perceel is gedurende de laatste jaren verhuurd geweest voor f 200,— 's maands;

10. Silvain Adrien Blok is vermoedelijk in een Duits interneringskamp overleden. De bewindvoering, opgedragen aan Mr W. Blackstone, duurt nog voort;

11. De door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar belastte P. Th. Tjabbes te Haarlem met het voeren van de onderhandelingen met partijen over een minnelijke regeling. Toen bleek dat het moeilijk zou zijn met partijen Nederlof en Henkes overeenstemming te bereiken, werd op verzoek van Tjabbes bij beschikking van 17 Februari 1951 door de gedelegeerde te 's-Gravenhage van de Afdeling een onzijdig persoon aangewezen om zonodig op de voet van artikel 113b (oud) van Besluit E 100 voor genoemde partijen op te treden. Het concept ener acte van minnelijke regeling waarover reeds met partijen Nederlof en Henkes in persoon was onderhandeld werd vervolgens met de aangewezen onzijdige persoon verder behandeld, in overleg met laatstgenoemde herzien en ten slotte in deze zin opgesteld, dat daarbij in hoofdzaak zou worden overeengekomen: dat partij Blok hersteld zou worden in de eigendom van het onroerend goed, dat de daarop door partij Blok gevestigde hypotheek ten gunste van de Westlandsche Hypotheekbank (tevorende N.V. Intercommunale Hypotheekbank) zou worden afgelost door partij Blok, die voor een gelijk bedrag een nieuwe hypotheecaire schuld bij voormelde Bank zou aangaan, dat de hypotheecaire inschrijving op bedoeld perceel ten behoeve van partij Henkes zou worden te niet gedaan, dat partij Blok aan partij Nederlof zou vergoeden de door laatstgenoemde betaalde renten en aflossingen op de hypotheek van de Westlandsche hypotheekbank vermeerderd met de voor het perceel betaalde vaste lasten, waartegenover Nederlof aan partij Blok zou vergoeden de huuropbrengst van het perceel, berekend naar f 2400,— 's jaars van 12 December 1940 af en dat door een commissie van deskundigen door middel van een bindend advies nader zou worden uitgemaakt of en in hoeverre de door partij Nederlof gedeclareerde uitgaven voor herstel en verbouwingswerkzaamheden, als hebbende gestrekt ten voordele van de eigenaar van het perceel, dan wel tot het behoud daarvan, door partij Blok aan partij Nederlof zouden moeten worden vergoed, terwijl de kosten van de regeling, van de juridische bijstand aan partij Blok, van de doorhaling der tweede hypotheek, van het afsluiten der nieuwe hypotheecaire

lening, van de taxatiekosten en van de onzijdige persoon ten laste zouden komen van partij Nederlof.

12. De concept-acte, waarin deze regeling was omschreven, werd op 12 Juli 1951 door de gedelegeerde te 's-Gravenhage van de Afdeling bekrachtigd, doch had nog niet geleid tot het verlijden van een notariële acte toen bij de wet van 21 December 1951 (Stbl. 586) het voorschrift van Besluit E 100 inzake de aanwijzing van een onzijdige persoon gewijzigd werd, in verband waarmede de aangewezen onzijdige persoon zich niet meer bevoegd achtte voor betrokken partijen op te treden;

13. In verband met het voorgaande werd de behandeling van het geschil van de notaris-bemiddelaar overgenomen door de gedelegeerde der Afdeling te 's-Gravenhage en ten slotte door deze gesteld in handen van de afdeling ter fine van toepassing van het bepaalde in artikel 113c van Besluit E 100;

14. Ter zitting van de Afdeling op 26 Augustus 1953 hebben partijen hun standpunten nader verduidelijkt, waarbij met name partijen Nederlof en Henkes hebben bestreden dat in het onderwerpelijke geval rechtsherstel geëist kan worden op grond van de bepalingen van Besluit E 100 en voorts de geschilpunten tussen partijen zijn gebleken, welke hierna in beschouwing zullen worden genomen;

Overwegende, dat de geschilpunten tussen partijen in het kort als volgt zijn te omschrijven:

1. Partij Blok stelt zich op het standpunt, dat — aangezien voor partijen Nederlof en Henkes een onzijdige persoon werd aangewezen en deze is accoord gegaan met een door de notaris-bemiddelaar opgemaakte concept-acte van rechtsherstel, die ook door alle anderen werd aanvaard, — tussen partijen een bindende regeling overeenkomstig dat concept reeds is tot stand gekomen, ook al kon de acte niet worden verleden omdat de aangewezen onzijdige persoon zich niet gerechtigd achtte partijen Nederlof en Henkes daarbij te vertegenwoordigen na de wijziging van artikel 113b van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bij de wet van 21 December 1951. Partijen Nederlof en Henkes daarentegen achten zich geenszins gebonden en verwerpen de ontworpen regeling.

2. Partijen Nederlof en Henkes zijn van oordeel, dat in het onderwerpelijk geval op grond van de bepalingen van het besluit Herstel Rechtsverkeer geen rechtsherstel geëist kan worden. Partij Blok daarentegen stelt, dat de verkoop van het onroerend goed door Blok aan Nederlof is aan te merken als een handeling, verricht onder omstandigheden als in artikel 25 van besluit E 100 genoemd, zodat het achterwege laten van ingrijpen door de Raad bij gebreke van een regeling door partijen — behoudens blijk van het tegendeel — onredelijk moet worden geacht;

3. Partij Blok betwist, dat het bedrag, dat volgens partij Nederlof door deze zou zijn besteed ter reparatie en verbouwing van het onderwerpelijk pand, uitsluitend voor dit pand is uitgegeven en dus ten volle door haar moet worden vergoed bijaldien hier rechtsherstel verleend wordt;

4. Partij Nederlof stelt, dat de schade door haar geleden als gevolg van de transactie tussen haar en Blok met betrekking tot de in het onderwerpelijk perceel destijds gevestigde postzegelhandel, bij een eventueel rechtsherstel met betrekking tot het onroerend goed in aanmerking moet worden genomen. Partij Blok daarentegen stelt, dat dergelijke schade in elk geval moet blijven buiten dit geschil;

Overwegende ten aanzien van het eerste geschilpunt:

dat in het onderwerpelijke geval vóórdat de notaris-bemiddelaar aanleiding vond om alle partijen op te roepen om zich met hen te verstaan over een minnelijke regeling van het geschil, bij voorbaat een onzijdige persoon werd aangewezen teneinde, voor het geval partijen Nederlof en Henkes geen

gehoor zouden geven aan zulk een oproeping, een minnelijke regeling niettemin tot stand te kunnen brengen;

dat echter voor deze aanwijzing geschiedde, overleg omtrent de vast te stellen regeling met de genoemde partijen zelf heeft plaats gehad;

dat aan de Afdeling is overgelegd een brief d.d. 11 December 1950 van P. Th. Tjabbes te Haarlem aan partij Nederlof, waarin Tjabbes, die als lasthebber van de Notaris-bemiddelaar van Heyst de onderhandelingen met partijen over een minnelijke regeling voerde, partij Nederlof sommeerde om vóór 24 December 1950 haar standpunt kenbaar te maken met betrekking tot de voorgestelde regeling;

dat daarop partij Nederlof bij — eveneens aan de Afdeling overgelegde — brief van 23 December 1950 tegen het voorstel bezwaren heeft aangevoerd (o.m. dat deze zaak Rechtsherstel volstrekt niet zou regarderen en dat de hypotheekhoudster Mevrouw Henkes niet genegen was haar rechten prijs te geven);

dat daarom, naar het oordeel der Afdeling — ongeacht de vraag of desondanks een minnelijke regeling zou kunnen zijn tot stand gebracht indien partijen Nederlof en Henkes, daartoe opgeroepen, niet zouden zijn verschenen — in elk geval aan de omstandigheid, dat de voor deze *eventualiteit* — derhalve voorwaardelijk — aangewezen onzijdige persoon te kennen had gegeven zijnerzijds een, in overleg met haar ontworpen regeling wél te kunnen aanvaarden, niet de conclusie mag worden verbonden, dat deze regeling, waarover genoemde partijen zelfs niet waren gehoord — reeds bindend was tot stand gekomen nog vóórdat de vereiste comparitie (die niet heeft plaats gehad) terzake werd belegd;

dat daaraan niet afdoet, dat op het gereedgemaakt concept ener acte van minnelijke regeling reeds de bekrachtiging van de gedelegeerde der Afdeling was verkregen;

dat mitsdien de Afdeling ten deze het standpunt van partijen Nederlof en Henkes onderschrijft;

Overwegende ten aanzien van het tweede geschilpunt:

dat aan partij Blok geredelijk kan worden toegegeven, dat voor de verkoop van het onroerend goed bijzondere motieven hebben gegolden, welke ten nauwste samenhangen met de verwachting, dat ten aanzien van joodse bedrijven en bezittingen in Nederland bijzondere vexatoire maatregelen van de Duitse bezetter op den duur niet zouden uitblijven; dat de transactie tussen Blok en Nederlof mitsdien als een voorzorgsmaatregel was bedoeld;

dat, naar het oordeel der Afdeling, zulks echter niet betekent, dat die transactie, tot stand gekomen voordat de gevreesde bedoelingen der Duitsers zich in de een of andere vorm hadden gerealiseerd, kan worden aangemerkt als een handeling in artikel 25 van besluit E 100 sub a bedoeld, dat is: verricht onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, zoals partij Blok heeft gesteld, dan wel verricht onder omstandigheden als in genoemd artikel onder b en c genoemd;

Overwegende, dat hieruit nog niet volgt, dat in het onderwerpelijk geval op grond van besluit E 100 in geen geval voor rechtsherstel aanleiding kan worden gevonden;

dat echter wél moet worden aangenomen, dat enkel het bepaalde in artikel 23 van genoemd besluit zou kunnen worden toegepast, bijaldien aannemelijk wordt gemaakt, dat achterwege laten van ingrijpen van de Raad in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware maar geen beroep gedaan kan worden op de omkering van de bewijslast, welke toepassing van artikel 25 zou meebrengen;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling partij Blok in casu niet aannemelijk heeft gemaakt, dat achterwege laten van ingrijpen in de door partijen zelf geheel vrijwillig tot stand gebrachte rechtsverhoudingen in deze zou onredelijk zijn;

dat zulks te meer klemmt, waar in casu de transactie betreffende het onroerend goed gepaard ging met de overdracht van het daarin gevestigde bedrijf en met een overeenkomst nopens de verhouding tussen Blok en het

bedrijf, nu door de raadsman van partij Blok desgevraagd aan de Afdeling is medegedeeld, dat ten aanzien van deze, met de verkoop van het pand kennelijk samenhangende transactie's rechtsherstel niet is gevraagd;

Overwegende, dat het verzoek om rechtsherstel naar het oordeel der Afdeling mitsdien moet worden afgewezen, zodat de onder 3 en 4 genoemde geschilpunten geen behandeling behoeven;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand kan worden gebracht;

Overwegende, dat de Afdeling het redelijk en billijk acht, dat de kosten van dit besluit worden gedragen door partij Blok en dat partijen overigens elk haar eigen kosten dragen;

Gelet op artikel 113c van het besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586):

Regelt het geschil als volgt:

1. De tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa met betrekking tot het perceel, kadastraal bekend Gemeente 's-Gravenhage Sectie D No. 952, plaatsgevonden hebbende rechtshandelingen worden bekrachtigd zodat de thans bestaande rechtsbetrekkingen rechtsgeldig zijn tot stand gekomen.
2. De kosten dezer regeling ten bedrage van *f* 520,— worden gedragen en betaald door partij Blok.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 23 October 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	9
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	10
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut gericht aan de hoofden van de bijkantoren	11
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	11
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	12
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	13
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/423 t/m 54/427 pag. 1069/1080	

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

SAMENSTELLING VAN DE RAAD. MUTATIES.

Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.

Bij K.B. van 29 Juni 1954, Nr. 84, is aan Jhr Mr F. J. M. van Nispen tot Sevenaer op diens verzoek eervol ontslag verleend als lid van de Raad voor het Rechtsherstel.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 238. Zwarte en rode stukkenverklaringen en door De Nederlandsche Bank N.V. afgegeven rode certificaten.

Overzichten in de Prijscourant van 22 Maart 1949 (Mededeling no. 194) zijn opnieuw vastgesteld.

Onder verwijzing naar de in de Prijscourant van 12 Juli 1954 door De Nederlandsche Bank N.V. gepubliceerde aanvullende voorschriften en uitvoeringsvoorschriften ingevolge Artikel 8 van de Deviezenbeschikking In- en Uitvoer Binnenlandse Effecten, waardoor de mogelijkheid is geopend, dat binnenlandse effecten, welke toebehoren aan niet-ingezetenen, woonachtig of gevestigd in België of Luxemburg, ook in deze landen circuleren zonder dat daarvoor rode stukkenverklaringen of rode certificaten worden afgegeven, laat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, in aansluiting aan haar in de Prijscourant van 22 Maart 1949 opgenomen Mededeling no. 194, hierbij een gewijzigd tabellarisch overzicht volgen van de gevallen, waarin binnenlandse effecten voortaan van een stukkenverklaring A of B, dan wel van een rood certificaat dienen te zijn voorzien. Voorts volgt hierbij een gewijzigde aanvulling op het overzicht, verschenen als bijlage van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer (Prijscourant van 14 Mei 1948).

Uit deze gewijzigde overzichten blijkt, dat geen rode stukkenverklaringen of rode certificaten worden afgegeven, indien binnenlandse effecten, welke toebehoren aan niet-ingezetenen, woonachtig of gevestigd in België of Luxemburg, op grond van het gestelde sub I, A. (2) van bovengenoemde door De Nederlandsche Bank gegeven aanvullende voorschriften en uitvoeringsvoorschriften naar België of Luxemburg zijn of worden uitgevoerd, dan wel in een dezer landen zijn geleverd wegens verkoop door ingezetenen, tegen betaling van Belgische of Luxemburgse francs.

Met betrekking tot de laatste alinea van Mededeling no. 194, merkt de Afdeling nog op, dat, in afwijking van het aldaar bepaalde, niet op de codelijst voorkomende en niet van een witte balk voorziene effecten, uitgegeven vóór 1 Februari 1946, welke zich overeenkomstig het hierboven gestelde in België of Luxemburg bevinden, van een zwarte stukkenverklaring A moeten zijn voorzien.

12 Juli 1954.

No. 239. Zwarte en rode stukkenverklaringen en door De Nederlandsche Bank N.V. afgegeven rode certificaten.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt mede, dat het opschrift van de tweede kolom van de gewijzigde aanvulling op het tabellarisch overzicht, behorende bij Mededeling no. 238 (Prijscourant van 12 Juli 1954) als volgt dient te luiden:

I) Indien ten tijde der handeling een stukkenverklaring A of B of rood certificaat bij het effect, resp. het coupon- of dividendblad, aanwezig is.

13 Juli 1954.

BINNENLANDSE EFFECTEN, WELKE WEL OF NIET VAN EEN STU
(VAN DE NEDERLANDSCHE BAN

	Effecten, welke niet vallen onder een der de Zevende en Veertiende		
	A Zich bevindend in Nederland of Indonesië (onverschillig aan wie toebehorend).	B Zich bevindend buiten Nederland en Indonesië (toebehorend aan inge- zetenen, dan wel aan niet-ingezetenen, woon- achtig of gevestigd in Indonesië).	Zich Luxe niet- achtig van van 12 J lands vulle
I. Effecten, uitgegeven vóór 1 Februari 1946.			
A. Niet voorzien van coupon- blad met witte balk.			
1) voorkomend op codelijst	Zwarte stukkenverklaring A		Zwa
2) niet voorkomend op codelijst			}
a) na-aanmelding niet van eigenaar verwis- seld	Geen stukkenverklaring		
b) na aanmelding (resp. erkenning) wel van eigenaar verwisseld	Zwarte stukkenverklaring A		
B. Voorzien van couponblad met witte balk	Geen stukkenverklaring		Zwa
II. Effecten, uitgegeven na 31 Januari 1946			
A. Voorzien van couponblad met witte balk			
1) geen recepissen	Geen stukkenverklaring		G
2) recepissen	Geen stukkenverklaring		(
B. Niet voorzien van coupon- blad met witte balk			
1) geen recepissen	Stukkenverklaring B		(
2) recepissen	In het algemeen ¹⁾ geen stukkenverklaring		

¹⁾ Krachtens van geval tot geval door de Afdeling Effectenregistratie te verlenen

²⁾ Met uitzondering van de 3¼ % dollarobligatiën Nederland 1947 per 1957, de 3 % obligatiën N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken 1951 en de 4 % Zwitserse franc

³⁾ In het geval II, B 1) krachtens van geval tot geval door de Afdeling Effectenreg

KENVERKLARING (A OF B) OF EEN ROOD CERTIFICAAT
MOETEN ZIJN VOORZIEN.

		Effecten, welke vallen onder een der vrijstellingen van aanmelding ingevolge de Zevende en Veertiende Uitvoeringsbeschikking.
rijstellingen van aanmelding ingevolge uitvoeringsbeschikking.		
C bevindend in België of burg (toebehorend aan gezetenen, aldaar woon- of gevestigd), op grond t gestelde sub I, A (2), in de Prijscourant van 1954 door De Nederlandse Bank gegeven aanle voorschriften en uiteringsvoorschriften	D Zich bevindend buiten Nederland en Indonesië (toebehorend aan niet-ingezetenen , niet woon-achtig of gevestigd in Indonesië), met uitzondering van de in kolom C bedoelde effecten.	E Onverschillig waar zich bevindend en aan wie toebehorend.
e stukkenverklaring A n stukkenverklaring e stukkenverklaring A	Rode stukkenverklaring Rode stukkenverklaring Rood certificaat	Geen stukkenverklaring of rood certificaat
n stukkenverklaring (niet voorkomen)	Rood certificaat ²⁾ Geen rood certificaat	Geen stukkenverklaring ³⁾ of rood certificaat
ukkenverklaring B (niet voorkomen)	Rood certificaat Geen rood certificaat	

vrijstelling.

% dollarobligatiën N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken 1949, de 4 % dollarobligatiën Nederland 1950 per 1962.

ratie verleende of te verlenen vrijstelling.

RENDE BIJ MEDEDELING No. 175 VAN DE AFDELING EFFECTENREGISTRATIE
 Hoofdstuk IV), IN VERBAND MET DE DEVIEZENBESCHIKKING IN- EN UITVOER
 beringsvoorschriften (laatstelijk vastgesteld d.d. 12 Juli 1954, opgenomen in Mededeling

en tijde der handeling een stukken-
 verklaring A of B of rood certificaat bij het
 resp. het coupon- of dividendblad,
 g is.

**II) Indien ten tijde der handeling geen stukken-
 verklaring A of B of rood certificaat aan-
 wezig is.**

(N.B. Het in deze kolom vermelde geldt **niet**
 voor niet-aanmeldings- of registratieplichtige
 effecten; hiervoor is nooit een stukken-
 verklaring of rood certificaat vereist.)

te stukkenverklaring A verwisselen
 n rode.
 stukkenverklaring B verwisselen tegen
 l certificaat.

11) a) Bij effect voorzien van witte balk, rood
 certificaat aanvragen.

te stukkenverklaring A of stukken-
 verklaring B niet verwisselen.

b) Bij effect voorzien van witte balk, **geen**
 rood certificaat aanvragen.

Bij effect **niet** voorzien van witte balk,
 zwarte stukkenverklaring A aanvragen ')

stukkenverklaring verwisselen tegen
 stukkenverklaring A.
 certificaat inleveren (eventueel tegen
 van een stukkenverklaring B).
 stukkenverklaring A of stukkenver-
 B (uitsluitend mogelijk bij invoer
 gië of Luxemburg) niet verwisselen.

12) (Kan alleen voorkomen bij invoer uit België
 of Luxemburg van stukken voorzien van
 witte balk; in dat geval geen stukkenver-
 klaring aanvragen.)

buitenlands depôt van een ingezetene, van **niet** op de codelijst voorkomende effecten,

krachtens een algemene of bijzondere vergunning van De Nederlandsche Bank, Kan-

invoer", „buitenland", „ingezetene" en „niet-ingezetene" gebruikt in de zin van Art. 1
 erhalve wordt Indonesië mede tot het binnenland gerekend, Suriname en de Neder-

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, gericht aan de hoofden van de bijkantoren

Vervaltermijn rechtsvorderingen tegen het Nederlandse Beheersinstituut.

Hierbij brengen wij de wet van 30 Juni 1954 (Stbl. 284), „houdende vaststelling van een vervaltermijn voor rechtsvorderingen ter zake van beheer, gevoerd door het Nederlandse Beheersinstituut of door personen, door wie het zich heeft doen bijstaan of vertegenwoordigen of die het heeft te werk gesteld”, onder Uw aandacht.

Ingevolge art. 1, lid 1 van genoemde wet kunnen o.m. tegen ons instituut rechtsvorderingen „ter zake van door dat instituut of” de in de eerste alinea dezes genoemde „personen gevoerd beheer of gegrond op de eigendom van door hen beheerd vermogen, voor zover niet strekkende tot enkele afgifte van nog onder de gedaagde berustende bepaalde zaken”, niet meer worden ingesteld, „wanneer een termijn van twee jaren is verlopen, zowel sedert het tijdstip, waarop het beheer feitelijk is geëindigd, als sedert het inwerking-treden van deze wet” (14 Juli 1954).

Hierop is uitzondering gemaakt „voor zover de rechtsvordering haar grondslag vindt in een gedraging, ter zake waarvan tijdig beroep is ingesteld bij de voorzitter of de afdeling rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel” (art. 1, lid 2), alsook ten behoeve van de belanghebbende, die „redelijkerwijs niet in staat is geweest een rechtsvordering, als bedoeld in artikel 1, binnen de daar gestelde tijd in te stellen” (art. 2). In deze gevallen eindigt de vervaltermijn niet, zolang niet twee jaren zijn verlopen, resp. „sedert de einduitspraak op dat beroep” en „sedert de dag, waarop de verhinderende is geëindigd”.

Blijkens de toelichting van de Minister van Justitie aan de Staten-Generaal gebruikt de onderhavige wet de term „beheer” in ruime zin, met name in die van het verrichten van vermogensrechtelijke handelingen met betrekking tot aan een ander toebehorende of uiteindelijk aan een ander toekomende goederen, zodat hieronder, behalve het beheer, bedoeld in art. 10 van het Besluit E 133, met name ook vallen het beheer, bedoeld in hoofdstuk VII van het Besluit E 100, het beheer, voortvloeiende uit de Rijksmarkenwet (Stbl. H 251), het beheer over verbeurdverklaard vermogen (Stbl. H 336) en het beheer, gevoerd door de bestuurder, bedoeld in art. 99 van het Besluit E 100 en door de bewindvoerder, bedoeld in hoofdstuk IV van dat besluit.

Tenslotte leggen wij de nadruk op het feit, dat de termijn van twee jaren behoudens het bepaalde in art. 2 begint te lopen op 14 Juli 1954 of indien het feitelijk beheer op die dag nog niet is geëindigd op het tijdstip, waarop het beheer feitelijk is geëindigd. Met opzet is hier niet het oogenblik van het afleggen van rekening en verantwoording gekozen, omdat dan de belanghebbende door telkens te beweren, dat hetgeen hem verstrekt is geen rekening en verantwoording is, het in de hand zou hebben om de aanvang van de termijn voortdurend uit te stellen, althans onzekerheid omtrent die aanvang te scheppen.

De volledige tekst van de wet wordt binnenkort opgenomen in de Hand-leiding.

26 Juli 1954.

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8 en 11).

GEWIJZIGDE AANVULLING OP HET TABELLARISCH OVERZICHT, BEI
d.d. 14 MEI 1948 (21ste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer
BINNENLANDSE EFFECTEN en de daarbij behorende aanvullende en uit
no. 197 van De Nederlandsche Bank N.V., Prijscourant van 12 Juli 1954).

INGAANDE 16 JULI 1954.	I) Indien verkla effect, aanwe
Aard der rechtshandeling.	
Handelingen waarbij het effect wordt in- of uitgevoerd. 11) a) Uitvoer (ten behoeve van een niet-ingezetene), dan wel afgifte uit buitenlands depôt van een ingezetene (ten behoeve van een niet-ingezetene, anders dan op grond van het gestelde sub I A, (2) van de in de Prijscourant van 12 Juli 1954 door De Nederlandsche Bank gegeven aanvullende voorschriften en uitvoeringsvoorschriften ter zake van het kapitaalverkeer met België en Luxemburg; b) Uitvoer (ten behoeve van een niet-ingezetene woonachtig of gevestigd in België of Luxemburg), dan wel afgifte uit een buitenlands depôt van een ingezetene (ten behoeve van een niet-ingezetene als vorenbedoeld) op grond van het gestelde sub I a (2) van de in de Prijscourant van 12 Juli 1954 door De Nederlandsche Bank gegeven aanvullende voorschriften en uitvoeringsvoorschriften ter zake van het kapitaalverkeer met België en Luxemburg; 12) Invoer (afkomstig uit het bezit van een niet-ingezetene), dan wel toevoeging aan buitenlands depôt van een ingezetene (afkomstig uit buitenlands bezit van een niet-ingezetene).	11) a) Zv te St ro b) Zv ve 12) Rode zwar Rood afgifi Zwar klari uit B

¹⁾ Dit geval kan zich slechts voordoen, indien het betreft afgifte uit een uitgegeven vóór 1 Februari 1946.

N.B. I) Alle onder 11 en 12 vermelde handelingen zijn uitsluitend toegelaten door Deviezenvergunningen.

II) In alle bovenstaande omschrijvingen worden de woorden „uitvoer” van de Deviezenbeschikking In- en Uitvoer Binnenlandse Effecten, landse Antillen daarentegen niet.

12 Juli 1954.

In de Nederlandse Staatscourant van 27 Juli 1954, No. 142 is opgenomen de lijst no. 160 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicaties wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 161 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

Ned. Stcrt. 9 Juli 1954, No. 130.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/423

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 7 April 1954 (Mrs de Gaay Fortman, Schreuder en Baron van der Feltz).

Indien een aanvraag tot herstel van recht ontbreekt, kan aan de tegenwoordige bezitter niet als eis gesteld worden voor de verkrijging te goeder trouw, dat hij — bij aankoop buiten regelmatig beursverkeer — bewijst, dat hij niet geweten kon hebben, noch had behoren te vermoeden, dat het effect door de eigenaar is verloren gegaan onder de omstandigheden als bedoeld in art. 25 K.B. E 100, aangezien omtrent het bestaan hebben van zulke omstandigheden niets vast staat.

Wanneer het effect alleen is aangegeven ingevolge art. 47 K.B. E 100, toetst de Afdeling Effectenregistratie terecht de vraag over de erkenning van de tegenwoordige bezitter als eigenaar uitsluitend aan de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) en van de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied (H 251).

Uit de feiten is niet gebleken, dat appellant het effect heeft verkregen in strijd met enige bepaling van bovengenoemd wetsbesluit of wet.

Beslissing Afd. Effectenregistratie vernietigd. Appellant erkend in de eigendom van het ten processe omschreven effect.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 47, 53 lid 2).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van *Arie Cornelis Kleyne*, wonende te Rotterdam (gemachtigde Mr Martin Levie op 13 Maart 1953 bij de Raad ingekomen, waarbij deze in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad van 17 Februari 1953, waarbij verstaan is, dat een obligatie ad f 1000.— rentende 3% Nederland 1937 no. 47264 van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden overgaat met nevenbeslissingen;

Gezien een verweerschrift van het

Nederlandse Beheersinstituut, ingediend namens *de Staat der Nederlanden*, strekkende tot bevestiging van de beslissing waarvan beroep;

Gezien het dossier in eerste aanleg;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 9 December 1953 en 10 Februari 1954, alwaar Mr. Martin Levie als gemachtigde van appellant en Mr Swaving Dijkstra als gemachtigde van verweerster is verschenen.

Gelet op de inhoud van de overgelegde bescheiden en de verklaring van de gehoorde getuige;

Overwegende, dat ten aanzien van het onderhavige effect geen aanvraag tot herstel van recht of een aangifte, als bedoeld in art. 46 K.B. E 100, heeft plaats gevonden;

dat weliswaar oorspronkelijk door de Amsterdamsche Bank N.V. een aanvraag tot herstel van recht ten behoeve van Esther Vaz Dias geboren Lopez-Quiros is gedaan, doch deze aanvraag is ingetrokken, omdat niet gebleken was, dat laatstgenoemde dit effect anders dan op rechtmatige wijze verloren heeft, en uit de verklaringen van de getuige Isaac Gomes de Mesquita volgt, dat het aannemelijk is, dat het effect reeds vóór 9 Mei 1940 vrijwillig is verkocht, zodat bij de beoordeling of de tegenwoordige bezitter in de eigendom van het effect kan worden erkend, met deze inmiddels vervallen aanvraag geen rekening kan worden gehouden.

Overwegende, dat ten aanzien van het onderhavige effect wel een aangifte, als bedoeld in art. 47 K.B. E 100 heeft plaatsgevonden en wel door de Handelmaatschappij H. Albert de Bary & Co. N.V., mededelende, dat zij dit effect in opdracht en voor rekening van de Deutsche Effecten- und Wechselbank te Frankfurt am Main op 23 Augustus 1944 aan de Deutsche Bank te Baden-Baden heeft verzonden ten behoeve van de niet ingezetene Joannis Tchaoussoglou, die de Griekse nationaliteit bezat;

dat dientengevolge overeenkomstig het bepaalde in art. 53, lid 2, K.B. E 100 de tegenwoordige bezitter slechts als eigenaar kan worden erkend, indien hij het effect na 9 Mei 1940 te goeder

trouw onder bezwarende titel heeft verkregen, zijnde de overige voorwaarden van voormeld lid van art. 53 ten deze niet van toepassing;

Overwegende hieromtrent, dat appellant onbetwist heeft gesteld, dat hij het effect eind 1944 niet in regelmatig beursverkeer door bemiddeling van de Rotterdamse Commissionnairesfirma van Dijk & Co. tegen de koers van 101 % heeft gekocht, terwijl eveneens vaststaat, dat appellant geen onderzoek naar de herkomst van het effect heeft ingesteld;

dat derhalve de vraag rijst of appellant het effect te goeder trouw als bedoeld in art. 53, lid 2 sub c heeft verkregen;

dat art. 32 K.B. E 100 bepaalt, dat goede trouw slechts kan worden aangenomen, indien degeen, op wiens goede trouw een beroep wordt gedaan, niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van de zaak of van het recht voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in art. 25 van voormeld Besluit;

dat, nu van het bestaan van zodanige handeling niet gebleken is, bezwaarlijk van appelland verlangd kan worden, dat hij met het oog op zodanige handeling een onderzoek naar de herkomst van het effect vóór de verkrijging had behoren in te stellen, vermits bij het ontbreken van zodanige handeling aan een dergelijk onderzoek iedere betekenis ontvalt;

dat derhalve in een geval als het onderhavige, appelland geacht moet worden te goeder trouw te zijn geweest, als bedoeld in art. 53, lid 2 sub c. j°. art. 32 van K.B. E 100, nu bij gebreke van het geschied zijn van een handeling, als bedoeld in art. 25 van het K.B. E 100 hij niet geweten kon hebben noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het ten processe bedoelde effect voor de eigenaar tengevolge van zodanige behandeling zou zijn verloren gegaan;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie in haar beslissing dan ook niet zozeer het ontbreken van goede trouw maar de mogelijkheid van het onttrokken zijn van het effect aan vijandelijk vermogen als reden voor de niet-erkenning van appelland in de eigendom heeft aangevoerd;

dat naar 's-Raads oordeel de Afdeling Effectenregistratie terecht inge-

val van een aangifte ingevolge art. 47 K.B. E 100 de vraag of de tegenwoordige bezitter als eigenaar kan worden erkend in hoofdzak toetst aan bepalingen als die van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) of van de Wet herstel vermogensovergang Rijksmarkengebied (H 251);

dat echter in het onderhavige geval niet genoegzaam is gebleken, dat appelland het onderhavige effect heeft verkregen in strijd met enige bepaling, met het oog waarop art. 47 K.B. E 100 een plicht tot aangifte heeft voorgeschreven;

dat met name het enkele feit, dat een bankinstelling het effect gedurende de oorlog ten behoeve van een in Duitsland verblijvende Griek naar een Duitse Bank heeft gezonden geenszins voldoende is om aan te nemen, dat het effect aan vijandelijk vermogen is onttrokken, of dat het verkregen is in strijd met de bepalingen van de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied;

dat de Staat der Nederlanden, aan wie het effect ingevolge art. 62 K.B. E 100 zou toevallen, indien appelland niet in de eigendom kan worden erkend, geen enkel feit of omstandigheid naar voren heeft gebracht, waaruit het tegendeel zou kunnen blijken, doch zich in hoger beroep uitsluitend heeft beroepen op de omstandigheid, dat appelland vóór de verkrijging van het effect buiten regelmatig beursverkeer niet het onderzoek heeft ingesteld, dat de Raad blijkens constante rechtspraak eist in geval een aanvraag tot herstel van recht heeft plaats gevonden;

dat echter het niet instellen van zodanig onderzoek in een geval als het onderhavige, waarbij een aanvraag tot herstel van recht ontbreekt, gelijk hierboven overwogen, niet voldoende is om appelland niet als eigenaar van het effect te erkennen, zodat de beslissing waarvan beroep niet in stand kan blijven.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 17 Februari 1953 (Afd. V.V. Dossier 1253/5. K. 76235 Adm. Griffier q. 2639);

Erkent Arie Cornelis Kleyne, wonende te Rotterdam, in de eigendom van de 3 % obligatie Nederland 1937 no. 47264, nominaal groot f 1000.—;

Bepaalt, dat het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, verplicht is — voorzover geen buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften en omstandigheden zich daartegen verzetten — het couponblad van bovengenoemd effect, of, voorzover geen afzonderlijk couponblad aanwezig is, het effect in zijn geheel op 16 Juni 1954 uit te leveren aan Arie Cornelis Kleyne voornoemd, dan wel aan degene, die daarvan krachtens een aan het inleveringskantoor bekende rechtsverhouding waarin hij tot appelland staat, aanspraak kan maken;

Veroordeelt de Staat der Nederlanden in de kosten van het geding aan de zijde van appelland gevallen tot aan deze uitspraak begroot op f 150.—

No. 54/424

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 14 Juli 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Dorhout en Prof. Wiarda).

Het standpunt van het N.B.I., dat het tegenover een oorspronkelijk Nederlandse vrouw een soepeler standpunt inneemt bij de beoordeling of zij voor ontvijnding in aanmerking komt, acht de Raad juist.

Dit brengt evenwel mede, dat niet onder alle omstandigheden spectaculaire daden en positieve verdiensten voor de geallieerde zaak kunnen worden geëist.

Behalve hare menslievende en vriendschappelijke houding tegenover op haar bedrijf te werk gestelde krijsgesvangenen en de ondervonden behandeling deswege van haar en hare dochter van de Gestapo, waardoor zij tot op zekere hoogte slachtoffer van het naziregime is geweest, doet appellante voor teruggave van haar vermogen in aanmerking komen.

Beslissing N.B.I. vernietigd met bepaling dat aan appellante haar vermogen zal worden terugggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

1e. *Diewer Brouwer*, wonende te Kellinghusen (Sleeswijk-Holstein)

2e. *Richard Johannsen*, mede wonende aldaar, echtgenoot van requestant sub 1e, voor zoveel nodig optredende tot bijstand en machtiging van zijn echtgenote, appellanten van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 1 April 1953, gemachtigde Mr. K. Jansma, advocaat en procureur te Amsterdam.

De Raad voornoemd:

Gezien het beroepschrift van appellanten dd. 8 Mei 1953, waarin op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden verzocht wordt te vernietigen de beschikking van het N.B.I. d.d. 1 April 1953 tot afwijzing van het verzoek van appellante sub 1e om ontvijnding, met dien verstande dat haar gedurende haar leven een uitkering wordt toegestaan van f 270.— per jaar, en alsnog te bevelen, dat aan appellanten een verklaring van ontvijnding zal worden uitgereikt;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 28 Mei 1954;

Gehoord ter zitting van 1 Juli 1954 appellante sub 1e, haar gemachtigde, haar dochter Karla Meyer, geb. Johannsen, en het N.B.I. bij monde van Mr. M. Meiboom, wonende te 's-Gravenhage.

Overwegende dat de voormelde beschikking van het N.B.I. op 13 April 1953 bij aangetekend schrijven aan de postieren is toevertrouwd en het beroepschrift op 12 Mei 1953 ter Centrale Griffie van den Raad blijkt te zijn ingekomen, zodat het beroep tempore utili is ingesteld;

Overwegende dat appellante sub 1e, die op 26 Februari 1891 te Scheemda werd geboren, de Nederlandse nationaliteit bezat, totdat zij door haar huwelijk op 24 Mei 1912 met appelland sub 2e de Duitse nationaliteit verkreeg;

Overwegende dat, nu krachtens de wet van 20 Juli 1951, S. 311, appellante niet langer als vijandelijk onderdaan wordt beschouwd, doch het K.B. E 133 van toepassing is gebleven op het desbetreffende, van rechtswege op den Staat overgegene vermogen, de Raad, evenals het N.B.I. deed ten aanzien van het oorspronkelijke verzoek, het beroepschrift beschouwt als strekkende tot teruggave van haar vermogen.

Overwegende dat derhalve beslist moet worden, of het N.B.I. terecht heeft overwogen, dat dit verzoek niet kan worden ingewilligd, omdat van appel-

R

lante, hoewel zij zich daadwerkelijk loyaal heeft betoond voor de geallieerde zaak, niet is gebleken, dat zij zich tijdens de bezetting van Nederland positief voor die zaak verdienstelijk heeft gemaakt;

Overwegende dat de Raad de opvatting van het N.B.I. juist acht om ten opzichte van een oorspronkelijk Nederlandse, door haar huwelijk Duitse geworden, vrouw met betrekking tot de teruggave van haar vermogen een soepeler standpunt in te nemen dan ingevolge den algemenen regel verantwoord is, doch dat, naar 's Raads oordeel, dit slechts betekenis kan hebben, wanneer men voor zulke vrouwen hoogstens een tijdens den oorlog volstrekt afwijzende houding tegenover het nationaal-socialistische regime, gegrond op loyaliteit ten aanzien van de met dit regime strijdende Nederlandse en geallieerde gemeenschappen als eis stelt, zonder daarnaast voor elk geval, ongeacht de omstandigheden, te eisen, dat zij zich door spectaculaire daden positieve verdiensten jegens de zaak van Nederland en zijn geallieerden hebben verworven;

dat zich weliswaar gevallen laten denken, waarin uit het ontbreken van elke positieve daad ten gunste van Nederlanders of hun bondgenoten moet worden afgeleid, dat de loyaliteit ten opzichte van de Nederlandse zaak misschien wel innerlijk beleefd werd, maar uit gedragingen toch te weinig sprak om daaraan enig rechtsgevolg te verbinden, doch zulk een geval zich hier niet voordoet;

dat toch door het medegedeelde ter zitting en de overgelegde schriftelijke verklaringen voldoende is aangetoond, dat het gezin van de appellanten tegenover de op hun bedrijf te werk gestelde krijgsgevangenen van verschillende nationaliteit niet slechts menslievendheid betoonde, maar vriendschappelijk met hen omging, hetgeen verboden was en de aandacht van Duitse zijde heeft getrokken, terwijl het vermoedelijk als de oorzaak moet worden beschouwd, waarom de dochter Karla, thans mevrouw Meyer, in Augustus 1944 door de Gestapo werd gevangen genomen en ongeveer 7 weken is gevangen gehouden, waarvan een langdurige huidaandoening en een nog steeds niet geheel geweken letsel van de ruggesraat het gevolg zijn geweest; voorts dat appellante sub 1e

deswege langdurig is verhoord en vermoedelijk alleen daarom niet mede in hechtenis is genomen, omdat zij ziek was; ten slotte dat door het gezin een zich in het concentratiekamp Oranienburg bevindende Nederlander, die hulp inriep, terstond met geld en levensmiddelen werd ondersteund;

Overwegende dat van de moeder van een gezin geen ander of meerder bewijs van haar volstrekt loyale houding ten opzichte van de zaak van haar geboorteland kan worden geveerd en het leed, dat de vrijheidsberoving van haar dochter onder de gegeven omstandigheden voor haar moet hebben gebracht, haar tevens tot zekere hoogte tot slachtoffer van het nazi-regime heeft gemaakt, zodat zij voor teruggave van haar vermogen in aanmerking verdient te komen;

dat hiervoor het feit, dat dit vermogen na haar dood op Duitsers zal vererven, geen genoegzaam bezwaar kan opleveren, nu deze erfgenamen uit hetzelfde gezin afkomstig zijn en, voor zover zulks heeft kunnen blijken dezelfde mentaliteit bezitten als appellante;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Vernietigt de beslissing van het N.B.I. dd. 1 April 1953, waarvan beroep;

Bepaalt, dat aan appellante zal worden teruggegeven haar onder beheer staand, aan den Staat in eigendom overgegaan vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen.

No. 54/425

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 14 Juli 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Dorhout en Prof. Wiarda).

De Raad is van oordeel, dat het N.B.I. in dit zeer bijzondere geval het vermogen aan appellanten had moeten teruggeven en verder had moeten gaan dan de toekenning van een lijfrente. Appellant is in zeer belangrijke mate en appellante geheel van Nederlandse origine. Appellanten waren door ligging van woning en bedrijf zo nauw verbonden met de inwoners van Nieuwe Schans, dat zij en hun gezin als inwoners van deze plaats konden worden beschouwd.

Beschikking N.B.I. vernietigd met bepaling dat het vermogen aan appellanten zal worden teruggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz:

1. *Pieterke Christine Brouwer*, echtgenote van Johann Peter Pots, wonende te Charlottenpolder (Oostfriesland), voor zoveel nodig door haar genoemden echtgenoot bijgestaan en gemachtigd, appellante van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, dd. 1 April 1953, gemachtigde Mr K. Jansma, advocaat en procureur te Amsterdam,
2. *Johann Peter Pots*, wonende te Charlottenpolder (Oostfriesland), appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, dd. 19 Februari 1954, gemachtigde Mr K. Jansma, advocaat en procureur te Amsterdam.

De Raad voornoemd:

Gezien de beroepschriften van appellanten, waarin zij op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden den Raad verzoeken te vernietigen de bovenvermelde beschikkingen van het N.B.I. tot afwijzing van hun verzoeken tot ontvrijding;

Gezien de verweerschriften van het N.B.I.;

Gehoord ter zitting van 1 Juli 1954 de beide appellanten, hun gemachtigde Mr K. Jansma voornoemd, en het N.B.I. bij monde van Mr M. Meiboom, wonende te 's-Gravenhage;

Overwegende dat de Raad de beide beroepszaken heeft gevoegd en de gelijktijdige behandeling daarvan heeft bevolen, zodat in deze zaken met één uitspraak voor beide zaken wordt volstaan;

Overwegende dat de beide beroepschriften tempore utili zijn ingediend;

Overwegende dat de beide appellanten de Duitse nationaliteit bezitten;

Overwegende dat, nu krachtens de wet van 20 Juli 1951, S. 311, zij niet langer als vijandelijke onderdanen worden beschouwd, doch het K.B. E 133 van toepassing is gebleven op de desbetreffende, van rechtswege op den Staat overgegangene vermogens, de Raad, evenals het N.B.I. deed ten aanzien

van het oorspronkelijke verzoek, de beide beroepschriften beschouwt als strekkende tot teruggave van deze vermogens;

Overwegende dat het N.B.I. in zijn beslissingen, waarvan beroep, ten aanzien van elk der appellanten het verzoek om teruggave van hun vermogen heeft afgewezen echter met dien verstande, dat het gedurende het leven heeft toegekend voor levensonderhoud

1e. aan de appellante een uitkering van f 270.— per jaar, ingaande 1 Januari 1953,

2e. aan den appellant een uitkering van f 420.— per jaar, ingaande 1 Januari 1954;

Overwegende dat de Raad ten aanzien van den appellant en zijn echtgenote, de appellante, de navolgende feiten en omstandigheden, als door verklaringen van goede Nederlanders gestaafd en overigens ook niet voldoende weersproken, als vaststaande aanneemt:

Appellant is, als zoon van een Duitsen vader, volgens de wettelijke bepalingen Duitser.

Van zijn vier grootouders waren er echter drie Nederlanders.

Zijn echtgenote was vóór haar huwelijk met appellant Nederlandse.

Appellant is gedeeltelijk Nederlands opgevoed en was enigen tijd in Nieuwe Schans op school.

Zijn woning ligt bij Nieuwe Schans op Duits gebied enige meters van de grens. Zijn houtbedrijf lag voor een belangrijk deel in Nederland en hij kwam daar vrijwel dagelijks.

Hij werd beschouwd als notabele van Nieuwe Schans en was lid van de sociëteit aldaar en een van de oprichters van de zweminrichting.

Zijn bedrijf viel onder de Kamer van Koophandel te Veendam.

Hij stond tijdens de bezetting geheel aan de Nederlandse zijde en stelde na het bombardement van Rotterdam aan het hulpcomité alle ledikanten, dekens en verder huisraad uit den inboedel zijner te Nieuwe Schans woonachtige en aldaar overleden moeder af.

Vóór den Duitsen inval had hij zich reeds het ongenoegen van het Duitse Nazi-regime op den hals gehaald door te weigeren den Hitlergroet te brengen en door naar de begrafenis van een jood te gaan, hetgeen tengevolge had dat hij in September 1939 drie dagen door de Gestapo werd vastgehouden;

R

Overwegende dat het N.B.I. in al deze omstandigheden geen aanleiding heeft gevonden om de vermogens terug te geven doch wel om de gevolgen van het vermogens-verlies aan den Nederlandsen staat ten aanzien van de beide appellanten enigszins te mitigeren door hun een rente toe te kennen;

Overwegende dat de Raad zich hiermede niet kan verenigen en van oordeel is, dat het N.B.I., dat de bevoegdheid heeft in zeer bijzondere gevallen het aan den Staat overgegene vijandelijke vermogen aan de oorspronkelijke eigenaren terug te geven, in dit zeer bijzondere geval verder had moeten gaan en de gehele vermogens terug had moeten geven;

Overwegende dat hiervoor de waarschijnlijkheid, dat deze vermogens na hun dood op Duitsers zullen ververven, geen genoegzaam bezwaar kan opleveren, nu deze erfgenamen uit hetzelfde gezin afkomstig zijn en, voor zover zulks heeft kunnen blijken, dezelfde mentaliteit bezitten als appellanten;

Overwegende dat de Raad tot voorschreven oordeel komt op grond van diverse omstandigheden, die hij, in onderlingen samenhang genomen, dusdanig belangrijk acht, dat het onaanvaardbaar zou zijn om op deze appellanten in enig opzicht de normale bepalingen toe te passen ;

Overwegende dat de Raad hier speciaal doelt op het navolgende: dat appellant in zeer belangrijke mate en zijn echtgenote geheel van Nederlandse origine zijn;

dat zij door de ligging van hun woning en hun bedrijf zowel maatschappelijk als economisch zo nauw waren verbonden met de inwoners van Nieuwe Schans, dat zij zelf en hun kinderen min of meer als inwoners van deze plaats konden worden beschouwd;

dat appellant direct na het bombardement van Rotterdam goederen beschikbaar stelde voor de slachtoffers;

dat de instelling van de appellanten tegen het nazi-regime was gericht;

dat zij te oud waren (appellant is in 1874 geboren) om notoire verzetsdaden te verrichten;

Overwegende dat de beschikkingen van het N.B.I. mitsdien niet in stand kunnen blijven;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Vernietigt de beslissingen van het

N.B.I. dd. 1 April 1953 en 19 Februari 1954, waarvan beroep;

Bepaalt, dat aan appellanten zullen worden teruggegeven hun onder beheer staande, aan den Staat in eigendom overgegene vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen.

No. 54/426

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
16 Juni 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Door de Algemeen Gemachtigde voor de Wederopbouw is de inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw tot een opeisbare vordering gemaakt, ten gevolge waarvan deze tijdens de bezetting niet aan verzoekster doch aan de commissaris voor niet commerciële verenigingen en stichtingen is uitbetaald. Onder deze omstandigheden kan de Staat zich niet beroepen op art. 33 K.B. E 100.

Vordering van verzoekster toegewezen.

(Art. 33 K.B. E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van het Kerkbestuur van de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort, strekkende dat de veroordeling van de Staat der Nederlanden tot de betaling van een bedrag van f 5261,77 ter zake van de uitbetaling van een ten name van verzoekster gestaan hebbende inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw van f 5220,— plus f 41,77 aan rente aan de Commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen op 13 October 1943;

Gezien het verweerschrift van de Staat der Nederlanden;

Gezien de stukken;

Gehoord namens verzoekster Mr G. Polak en namens de Staat der Nederlanden Mr G. J. Scholten en M. P. Feltzer;

Overwegende, dat de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort uit hoofde van de onteigening van het perceel Sectie D, nr 4083, te Amersfoort op 1 Augustus 1941 een inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw heeft gekregen onder letter A, deel 1, nr 160, groot f 5.220.— ren-

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

REGISTER

OP DE ACHTSTE JAARGANG

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

REGISTER

(N.B.: De nummers der bladzijden betrekking hebbende op de gepubliceerde uitspraken van de Afdeling Rechtspraak zijn gecursiveerd.)

	Bladzijde
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen:	
Tarief van kosten voor bemoeiingen van de Raad in zake vermogens onder beheer ex E 93 en E 102:	17
Bekrachtiging handelingen en overeenkomsten:	63
Afdeling Effectenregistratie:	
Bekendmakingen i.v.m. art. 63, lid 2 E 100:	
Bekendmakingen Min. v. Fin. van effecten: bedoeld in art. 64, lid 2 E 100:	6, 38, 61, 77
17e:	6
18e:	26
19e:	26
20e:	38
21e:	62
22e:	62
23e:	90
24e:	90
25e:	90
26e:	124
27e:	124
rectificatie:	
9e:	125
11e:	125
12e:	126
15e:	125 en 126
17e:	125
18e:	125
20e:	126
21e:	126
23e:	126
24e:	90
25e:	124
Uitspraken ex Hoofdstuk IV E 100:	
Gemis aan goede trouw in de zin van art. 53 E 100 sluit een regresvordering niet uit:	121
Mutaties Secretariaat:	109, 121
Waarborgfonds Rechtsherstel:	
Wijziging adres zegelverkoop:	38
Wijziging telefoonnummers:	47
Afdeling Onroerende Goederen:	
Beslissingen ex art. 113 c (nieuw) E 100:	7, 18, 27, 40, 53, 65, 77, 92, 105, 128, 138
Opheffing kantoor Gedelegeerde Almelo:	40

Afdeling Rechtspraak:

Benoeming en ontslag leden en plv. leden:	33, 85
Benoeming en ontslag substituut-griffiers:	85
Opheffing Kamer Utrecht:	85
Mutaties:	85
Uitspraken 53/336 t/m 53/339:	865 t/m 880
" 53/340 t/m 53/342:	881 t/m 896
" 53/343 t/m 53/348:	897 t/m 912
" 53/349 t/m 53/358:	913 t/m 928
" 53/359 t/m 53/366:	929 t/m 944
" 53/367 t/m 53/375:	945 t/m 960
" 53/376 t/m 53/382:	961 t/m 976
" 53/383 t/m 53/391:	977 t/m 992
" 53/392 t/m 54/400:	993 t/m 1008
" 54/401 t/m 54/404:	1009 t/m 1024
" 54/405 t/m 54/409:	1025 t/m 1040
" 54/410 t/m 54/416:	1041 t/m 1056
Bank voor Nederl. Arbeid N.V.:	
Erkenning vorderingen:	39, 91, 127
Beheersinstituut:	
Opheffing Vertegenwoordiging Zuid-Limburg:	133
Bewindvoerders over afwezigen:	
Wijziging artt. 85 en 87 E 100:	127
Burgerlijk Wetboek:	
Art. 519:	127
Art. 642:	9
Kapitaalsuitkeringen aan Duitsers:	103
Kwekersrechten, Vrijstelling m.b.t. — van de bepalingen bij of krs. E 133:	52
Merken, Vijandelijke —:	17, 103
Nalatenschappen van vermisten:	1
Nationaliteit, Nederlandse —:	103
Octrooien, Vijandelijke —:	17, 103
Pensioenen van Duitse onderdanen in West-Berlijn:	39
Samenstelling Raad:	
Benoeming en ontslag van:	
Leden en plv. Leden Afd. Rechtspraak:	33, 85
Substituut-Griffiers Afd. Rechtspraak:	85
Opheffing Kamer Utrecht: van de Afd. Rechtspraak:	85
Schatvinding:	9
Tractaat van Aken i.v.m. verkoop grenslandereijen:	
Uitspraak Voorzitter No. 132:	10

	Bladzijde
Tractaat van Meppen i.v.m. verkoop grenslan- derijen:	
Uitspraak Voorzitter No. 134:	34
Uitspraken: Zie onder:	
Afdeling Effectenregistratie;	
Afdeling Rechtspraak;	
Voorzitter Raad.	
Vermisten, Nalatenschappen van —:	1
Voorzitter Raad:	
Uitspraken ex art. 11, lid 4 E 133:	
Belanghebbenden:	3, 22, 49
Grenstractaat van Aken i.v.m. verkoop grenslanderijen:	10
Grenstractaat van Meppen i.v.m. verkoop grenslanderijen:	34
Nietigverklaring verkoop wegens ontbre- ken van een der in art. 11 lid 1 sub c genoemde omstandigheden:	34
Overschrijding appeltermijn:	22, 59, 86, 118
Toestemming N.B.I. tot verkoop toen nog geen ontvijanding aangevraagd:	97
Verkoop toen ontvijanding zeer waar- schijnlijk:	97
Verkoop niet gegrond op Vorderingsbe- schikking 6 Mei 1946:	87
Proceskosten:	49
Vernietiging schuldregeling:	74
Gevolgen van nietigverklaring verkoop grenslanderijen:	110
Noodzaak snelle liquidatie vermogen i.v.m. kans op ontvijanding:	142
V.V.R.A.:	
Definitieve erkenning vorderingen:	16, 39, 63, 73, 91, 126
Voorlopige erkenning vorderingen:	17, 52, 64, 127, 133
Vijandelijke merken:	
Stichting Beheer Vijandelijke (Octrooi- en) Merken:	17, 103
Waarborgfonds Rechtsherstel:	
Wijziging adres zegelverkoop:	38
Wijziging telefoonnummers:	47

tende 4 %, rentetermijnen 1 Februari en 1 Augustus;

dat, op grond van de verordening nr 41 dd. 28 Februari 1941 van de Rijkscommissaris van het Bezette Nederlands Gebied, de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen met een schrijven van 20 Augustus 1943 aan het Grootboek voor de Wederopbouw heeft verzocht bedoeld Grootboekkapitaal ten name van de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort te zijnen name te doen overschrijven en de in de toekomst vervallende rente op zijn postrekening te doen overboeken;

dat, in plaats daarvan het Grootboek voor de Wederopbouw op 13 October 1943 het bedrag van f 5.220.— plus f 41,77 rente heeft overgeschreven op de postrekening nr 330100 van de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen voornoemd;

dat, volgens requesetrante het Grootboek voor de Wederopbouw onverplicht tot betaling aan de commissaris voornoemd is overgegaan en niet is staat is te bewijzen dat het zich aan deze betaling niet heeft kunnen onttrekken;

dat de pogingen, ondernomen bij het Ministerie van Financiën om deze zaak in der minne te regelen, tot dusverre tot geen enkel resultaat hebben kunnen leiden;

Overwegende, dat verzoekster op bovenstaande gronden heeft verzocht de Staat te veroordelen tot integrale betaling aan haar van een bedrag van f 5261,77 onder gelijktijdige cessie van de desbetreffende vordering van de Nederlands Israëlitische Gemeente op de boedel van de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen aan de Staat;

Overwegende, dat op grond van de inhoud van de stukken en het ter zitting behandelde vaststaat:

dat de betrokken inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw ter zake van onteigeningsvergoeding (voortvloeiende uit het Besluit nr 168/1940) plaats vond krachtens het bepaalde in artikel 2, lid 1, van het Besluit 234/1940 en tot stand kwam in September 1942;

dat op 20 Augustus 1943 de Commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen aan het Grootboek mededeelde, dat de Nederlands Is-

raëlitische Gemeente te Amersfoort door zijn beschikking van 28 Mei 1943 was ontbonden, op grond waarvan hij verzocht het ten name van de Gemeente ingeschreven Grootboekkapitaal te zijnen name te doen overschrijven en de rente in de toekomst op zijn girorekening te doen overboeken;

dat op 2 October 1943 de Algemeen Gemachtigde voor de Wederopbouw aan de Directie van het Grootboek voor de Wederopbouw opdracht heeft gegeven om ten laste van de inschrijving in het Grootboek ten name van de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort aan rechthebbende een bedrag van f 5.220 uit te betalen;

dat de Directie van het Grootboek aan deze opdracht heeft voldaan door op 13 October 1943 het Grootboekkapitaal met een rentebedrag over te schrijven op de postgirorekening van de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen;

Overwegende, dat het verweer van de Staat hierop neerkomt, dat als gevolg van de beslissing van de Gemachtigde voor de Wederopbouw voor de Directie van het Grootboek voor de Wederopbouw ingevolge artikel 7 van het Besluit 234/1940 een betalingsverplichting in het leven is geroepen, — dat de voldoening aan deze verplichting ingevolge artikel 33 van het Besluit E 100 bevrijdend is, tenzij „bijzondere redenen aanwezig zijn, waarom geoordeeld zou moeten worden, dat het Grootboek de betaling aan genoemde commissaris niet had moeten laten plaatsvinden, — dat het Grootboek voor de Wederopbouw met groot succes tal van afweermaatregelen tegen de beroving van Joodse en andere landgenoten van de zijde van de bezetter heeft genomen, waardoor zeer aanzienlijke financiële belangen van door de bezetter getroffen konden worden gered, — dat dit niet mogelijk was, zonder dat hier en daar voor kleine bedragen ondergeschikte belangen werden opgeofferd, — dat daarom geen reden is voor de toepassing van art. 33 lid 3 van het Besluit E 100, dat toch blijkens de tekst van de voorafgaande leden slechts voor uitzonderingsgevallen is geschreven;

Overwegende hieromtrent, dat de betaling aan een ander dan de schuldeiser van een aan deze laatste toekomend geldsbedrag volgens art. 33, lid 1, van het Besluit E 100 alleen dan be-

R

vrijdend is, indien die betaling ter voldoening van een opeisbare vordering, tot de betaling waarvan de schuldenaar tegenover de schuldeiser was gehouden, geschiedde aan een persoon of instantie, die ingevolge enige bezettingsmaatregel in plaats van de schuldeiser was gesteld, — terwijl blijkens het derde lid van dat artikel daartoe in het algemeen ook nog nodig is, dat betaling gevorderd was en redelijkerwijs niet kon worden geweigerd;

Overwegende nu, dat met betrekking tot de inschrijving in het Grootboek voor de Wederopbouw volgens artikel 7 van het Besluit 234/1940 voor het Grootboek eerst een betalingsverplichting ontstond, nadat de Algemeen Gemachtigde verklaard had van oordeel te zijn, dat het belang van de wederopbouw een verder uitstel niet meer vorderde, terwijl volgens het tweede lid van dat artikel de betaling niet langer dan vijf jaar na de onteigening kon worden uitgesteld;

Overwegende, dat uit het bovenstaande volgt, dat, toen de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen in de plaats van de verzoekster trad, voor deze laatste tegenover de Staat geen opeisbare vordering bestond en dat die vordering, alvorens vijf jaar na de onteigening waren verstreken, ook niet opeisbaar zou zijn geworden, indien niet de Staat zelf door haar orgaan, de Algemeen Gemachtigde voor de Wederopbouw, die vordering opeisbaar had gemaakt ;

Overwegende, dat aannemelijk is, dat de beschikking van die Gemachtigde, waardoor de betaling van de onteigeningsvergoeding opeisbaar werd, in het onderhavige geval een administratieve routinehandeling was, aan de consequenties waarvan voor de betrokkene niet is gedacht, doch zulks niet wegneemt, dat de Staat aldus, zonder dat daartoe enige noodzaak bestond, zelf heeft veroorzaakt, dat voor hem de verplichting ontstond tot het doen van een betaling onder omstandigheden waaronder, naar zijn desbetreffende organen alleen reeds op grond van de naam van de gerechtigde hadden kunnen beseffen, die betaling aan een ander dan deze zelf zouden moeten plaatsvinden en derhalve hoogstwaarschijnlijk voor die gerechtigde verloren zou gaan;

Overwegende, dat reeds om deze reden het beroep van de Staat op artikel 33 van het Besluit E 100 moet falen en het verzoek moet worden toegewezen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de betaling op 13 October 1943 door het Grootboek voor de Wederopbouw van een bedrag van f 5.220.— en van f 41,77 aan rente aan de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen ten laste van de Grootboekinschrijving ten name van de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort;

Veroordeelt de Staat tot de betaling van de hierboven genoemde bedragen aan de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort;

Verstaat, dat de vordering van de Nederlands Israëlitische Gemeente te Amersfoort op de commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen met betrekking tot bovenstaande bedragen toekomt aan de Staat;

Veroordeelt de Staat in de kosten van dit geding aan de zijde van verzoekster gesteld op f 125,—.

No. 54/427

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
13 Mei 1953 (Mrs Block, Onnen en Versteeg).

De vraag of H. J. Woudenberg was een persoon vallende onder de omschrijving van art. 2 sub 1 K.B. E 133, bevestigend beantwoord. Appellant was de gemachtigde van de rijkscommissaris aangesteld over in Nederland gevestigde instellingen (N.V.V.) en dient derhalve als vijandelijk onderdaan te worden aangemerkt.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 2 sub 1, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

1e. het op 16 April 1952 ter griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift van Hendrik Jan Woudenberg, gedetineerd in de strafgevangenis Nordergraven te Norg, ondertekend door zijn gemachtigde Johannes Jacobus Touwenhoofd, accountant, wonende

aan de Nobelweg 3 te Amsterdam, blijkende van de machtiging uit een overgelegde acte van bijzondere volmacht dd. 15 April 1952, met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), vervat in de brief van het N.B.I., Bureau Amsterdam dd. 18 Maart 1952, dat Woudenberg volgens het bepaalde in art. 1 sub 5 E 133 juncto art. 2 sub 1 in Duitse staatsdienst was en dat onderbeheerstelling gerechtvaardigd was, terwijl in beroep het verzoek wordt gedaan de beslissing, dat appelland als vijandelijk onderdaan aangemerkt werd, te vernietigen;

- 2e. het door appelland overgelegd afschrift van evengenoemde brief dd. 18 Maart 1952;
- 3e. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. dd. 14 Juni 1952, houdende conclusie appelland niet ontvankelijk te verklaren althans hem zijn vordering te ontzeggen met zijn veroordeling in de kosten dezer procedure;

Gehoord ter openbare terechtzitting van 7 Januari 1953 appelland in persoon, zijn gemachtigde J. J. Toutenhoofd en het N.B.I. bij monde van Mr J. H. A. Dubois;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden:

Overwegende, dat het N.B.I. het beroep niet ontvankelijk acht, omdat blijkens een door het N.B.I. overgelegd schrijven van appellands raadsman Toutenhoofd van 11 Maart 1952 deze reeds vóór 11 Maart 1952 wist, dat appelland werd aangemerkt als een persoon, vallende onder art. 2 lid 1 E 133, zodat het op 16 April 1952 ingestelde beroep te laat gedaan is;

Overwegende, dat appelland in persoon ter zitting heeft opgegeven, dat hij eind 1951 in het ziekenhuis te Vught van de Schade-Enquête-Commissie een brief ontving, dat hij niets kreeg, omdat hij als vijandelijk onderdaan werd beschouwd;

dat niemand in het ziekenhuis hem kon mededelen, waarop dit berustte en hij daarop de heer Toutenhoofd in de arm heeft genomen, terwijl zijn gemachtigde ter zitting heeft verklaard, dat hij zich toen met genoemde Com-

missie en het N.B.I. in verbinding heeft gesteld, waarna hij van het N.B.I. Bureau Amsterdam een brief van 29 Januari 1952 heeft ontvangen en op zijn brief van 11 Maart de brief van het N.B.I. dd. 18 Maart 1952 is gevolgd, waarin de motivering staat;

Overwegende, ten aanzien van dit geschilpunt, dat in de brief van 29 Januari 1952 het Bureau Amsterdam schrijft, dat de Directie van het N.B.I. te 's-Gravenhage van mening is, dat Woudenberg terecht werd aangemerkt als vijandelijk onderdaan;

dat de gemachtigde van appelland in zijn brief van 11 Maart 1952 opgave van de gronden, waarop Woudenberg als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt verzoekt;

dat het inderdaad voor betwisting vatbaar is, of een eenvoudige mededeling van de mening van de Directie van het N.B.I. door het Bureau Amsterdam als een beslissing van het N.B.I. kan worden aangemerkt, zodat de Raad, nu hier sprake is van beroep tegen een in een geschrift neergelegde beslissing en de gronden voor de geuite mening in de brief van 18 Maart 1952 zijn opgenomen, de Raad het op 16 April 1952 ingestelde beroep als tijdig gedaan aanmerkt, terwijl het ook overigens kan worden ontvangen;

Overwegende, dat, nu appelland in beroep heeft verzocht de beslissing van het N.B.I. dd. 18 Maart 1952, waarbij aan appelland werd medegedeeld op welke gronden appelland als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, te vernietigen en dit petitum kennelijk betekent een verzoek tot vernietiging van de beslissing, dat appelland als vijandelijk onderdaan is aangemerkt, de enige vraag, die beantwoord moet worden, deze is, of appelland is een persoon als omschreven in art. 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, zodat al hetgeen is aangevoerd omtrent de vraag, of andere personen al dan niet terecht als vijandelijk onderdaan zijn aangemerkt of niet en al hetgeen appelland heeft aangevoerd betreffende zijn optreden en zijn werkzaamheden in de na te noemen door hem tijdens de bezetting beklede functies geheel buiten beschouwing kan blijven, daar dit alleen van belang zou zijn, indien hij mede voor het geval het primaire verzoek niet zou slagen, subsidair — en dan vóór 26 Juli 1951 te 12 ure — ontvijanding of teruggave van zijn op

R

de Staat in eigendom overgegaan vermogen had verzocht, hetgeen echter niet het geval is;

Overwegende, dat appelland na voorhouding van Staatsblad I 263, uitgegeven de 20ste Augustus 1948 en van de bijlage ervan en van uitgave no. 1 van de Officiële Mededelingen van de Leider van het Nederlandse Arbeidsfront dd. 26 Juni 1942, houdende Decreet van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied betreffende de oprichting van het Nederlandse Arbeidsfront (N.A.F.) dd. 30 April 1942, no. 47 en het door de leider van het Nederlandse Arbeidsfront H. J. Woudenberg op grond van art. 8 van het Decreet no. 47/1942 uitgevaardigde Huishoudelijk Reglement van de navolgende besluiten heeft erkend:

1. Het besluit van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 12 Juli 1940, houdende benoeming van H. J. Woudenberg tot Commissaris voor het Nederlands Verbond van Vakverenigingen en opdracht aan voornoemde Woudenberg tot het uitoefenen van zekere bevoegdheden met betrekking tot de bij het N.V.V. aangesloten vakbonden.

2. Het besluit van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 25 Juli 1941, houdende benoeming van H. J. Woudenberg tot Commissaris voor het Rooms-Katholieke Werkliedenverbond en de daarbij aangesloten diocesane arbeidersbonden en opdracht aan voornoemde Woudenberg tot het uitoefenen van zekere bevoegdheden met betrekking tot de bij het Rooms-Katholieke Werkliedenverbond aangesloten vakbonden en diocesane arbeidersbonden.

3. Het besluit van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 25 Juli 1941, houdende benoeming van H. J. Woudenberg tot Commissaris voor het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland en opdracht aan voornoemde Woudenberg tot het uitoefenen van zekere bevoegdheden met betrekking tot de bij het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland aangesloten vakbonden.

4. Het besluit van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 1 Mei 1942, houdende benoeming van H. J. Woudenberg tot leider van het Nederlandse Arbeidsfront.

alsmede genoemd Decreet 47/1942 en

het door appelland uitvaardigen van voormeld Huishoudelijk Reglement;

Overwegende, dat appelland ter motivering van zijn opvatting, dat hij ondanks genoemde benoemingen niet valt onder art. 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen heeft aangevoerd;

dat het criterium voor het verrichten van staatsdienst of voor het verrichten van diensten in dienst van lichamen of instellingen als bedoeld in art. 1, sub 5, Besluit Vijandelijk Vermogen is: het verrichten van diensten *ten behoeve van en ten name van* die Staat, c.q. die lichamen of instellingen;

dat vooreerst de wijze van benoeming alléén, niet de voorwaarde scheidt voor het al dan niet in Staatsdienst zijn;

dat b.v. destijds de President van de Nederlandse Bank benoemd werd door de Koningin, doch deswege geen rijksambtenaar was, noch in Staatsdienst was;

dat de benoeming door de Koningin de benoemde dus niet stempelde tot het in Staatsdienst getreden zijn, al ware die benoeming dan ook geschied op grond van Nederlandse bestaande wetten of besluiten;

dat ditzelfde uiteraard geldt voor benoemingen door Seys Inquart, volgens Duitse wetten en besluiten;

dat het onjuist is, om te stellen, dat Woudenberg in N.V.V. of Arbeidsfront „ten behoeve van en ten name van” het Rijkscommissariaat zou hebben gewerkt;

dat deze opvatting in tegenstelling zou zijn met alle opvattingen, doelstellingen en handelingen gedurende de onderhavige periode, en dat het „ten behoeve van” en „ten name van” in het werk van Woudenberg, nooit anders dan de leden van N.V.V. en Arbeidsfront mitsgaders de organisaties, heeft betroffen, hetgeen ook uit het tegen hem gevoerde proces voor het Bijzonder Gerechtshof is gebleken;

dat overigens ook het Nederlandse Arbeidsfront een Nederlandse instelling was en als zodanig werd beschouwd;

dat op dit laatste o.m. wijst de omstandigheid, dat meer dan honderd vertegenwoordigers van het Nederlandse Arbeidsfront zitting hadden in verschillende commissies, verenigin-

gen en instellingen, daarin door Nederlandse leden bij stemming verkozen;

dat tenslotte een in Staatsdienst of in dienst van een als bestuurslichaam fungerende instelling, getredene, als regel ook door die Staat, c.q. die instelling bezoldigd zal worden;

Overwegende, dat appellant bij pleidooi daaraan onder meer heeft toegevoegd:

In artikel 1, lid 2, van de verordening 3/1940 werd onderscheid gemaakt tussen de behartiging van de belangen van het Grootduitse Rijk enerzijds, en het belang van de openbare orde en het openbare leven in Nederland anderzijds.

Een benoeming door de Rijkscommissaris met het oog op de behartiging van *eerstbedoelde* belangen (die van het Grootduitse Rijk dus), moet uiteraard aangemerkt worden als een benoeming in *Duits* dienstverband.

Even vanzelfsprekend is het, dat een benoeming met het oog op de behartiging van de openbare orde en van het openbare leven in *Nederland*, niet zonder meer als een benoeming in *Duits* dienstverband kan worden opgevat.

Daartoe moet de aard der werkzaamheden in de ruimste zin worden bezien in verband met de vraag, of met deze werkzaamheden rechtstreeks en opzettelijk de behartiging van het Duitse Rijksbelang is beoogd, dan wel of — *hoe men overigens over deze werkzaamheden en haar nut voor de Nederlandse bevolking moge denken* — met deze werkzaamheden de behartiging van *Nederlandse* belangen werd nagestreefd.

Het is duidelijk, dat bij de benoeming van Woudenbergh tot „bijzonder gemachtigde” — (een onder de Duitse bezetting ingevoerde titulatuur, zoals „gemachtigde” voor de oogst, voor de prijzen, voor de Politie, voor de Noord-oostpolder, enz.) — dat bij die benoeming *geenszins* beoogd is een benoeming tot werkzaamheden met het oog op de behartiging van de *belangen van het Grootduitse Rijk*, maar van — al dan niet verkeerd begrepen — *Nederlandse* belangen.

Overwegende, dat het N.B.I. zijnerzijds heeft gesteld:

dat het Beheersinstituut ondanks al het door appellant in zijn beroepschrift aangevoerde van mening blijft, dat ap-

pellant terecht voor de toepassing der bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen is aangemerkt als vijandelijk onderdaan;

dat immers appellant op 16 Juli 1940 door Seyss Inquart werd aangesteld als bewindvoerder van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen, zulks ingevolge de Verordening 3/1940;

dat aan appellant ingevolge paragraaf 4 van genoemde verordening als Bijzondere Gevolmachtigde het recht werd verleend om alle maatregelen te treffen, welke op organisatorisch, personeel of financieel gebied bij het N.V.V. of zijn aangesloten vakverenigingen in haar belang noodzakelijk werden geacht.

dat vanzelfsprekend appellant door aanvaarding van die aanstelling als Gevolmachtigde van Seyss Inquart zich had te gedragen naar diens bevelen, welke waren aan te merken als gegeven door de vijandelijke Staat Duitsland;

dat de instelling van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse Gebied is te zien als een door de vijandelijke Staat Duitsland gecreëerde instelling, belast met bestuurlijke functie, zodat zij, die door Seyss Inquart als Bijzondere Gevolmachtigden werden aangesteld over in Nederland gevestigde instellingen, optraden als gemachtigden van een vijandelijke Staat, dus in dienst van de Duitse Staat, althans van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse Gebied;

dat zulks in casu te meer gold, vermits het N.V.V. op 1 Mei 1942 ontbonden werd en in zijn geheel opging in het toen opgerichte Nederlandse Arbeidsfront, hetwelk bij *Decreet 47/1942* van Seyss Inquart in het *leven geroepen* werd;

dat appellant gedurende de bezettingstijd als leider van het N.A.F. is opgetreden en een huishoudelijk reglement moest samenstellen, hetwelk bekrachtigd moest worden door Seyss Inquart;

dat hieruit afdoend blijkt dat appellant als leider van het N.A.F. optrad als *gemachtigde van de vijandelijke staat Duitsland*;

dat het geenszins ter zake doet dat het N.A.F. een *Nederlandse instelling* was;

R

Overwegende ten aanzien van dit alles;

dat de Raad ten volle onderschrijft de mening van het N.B.I., dat de instelling van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied is een door de destijds vijandelijke Staat Duitsland in het leven geroepen instelling, belast met bestuurlijke functie en dat zij, die door Seyss Inquart als bijzondere gevolmachtigden werden aangesteld over in Nederland gevestigde instellingen, optraden als gemachtigden van de destijds vijandelijke Staat Duitsland en in dienst waren van de Duitse Staat of van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied, hetgeen voor de toepassing van art. 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen krachtens de opsomming in art. 1 sub 5 Besluit Vijandelijk Vermogen van wat onder vijandelijke staten wordt verstaan en mede begrepen wordt, hetzelfde is;

dat het optreden als gemachtigde van de Rijkscommissaris en appellants ondergeschiktheid aan die Rijkscommissaris blijkt uit art. 7 van het Decreet van 30 April 1942 no. 47, waarin vermeld staat, dat de Leider van het N.A.F. door de Rijkscommissaris wordt benoemd en ontslagen en jegens deze voor de behoorlijke vervulling van de taken van het N.A.F. aansprakelijk is;

dat appellant nu wel heeft betoogd, dat een benoeming met het oog op de behartiging van de openbare orde en van het openbare leven in Nederland niet zonder meer als een benoeming in Duits dienstverband kan worden opgevat en alleen een benoeming tot behartiging van de belangen van het Groot-duitse Rijk aangemerkt moet worden als een benoeming in Duits dienstverband, doch dit laatste met voormelde benoemingen van appellant door de Rijkscommissaris heeft plaats gehad;

dat immers de benoemingen van appellant ten doel hadden uitvoering te geven aan de door de Duitse bezetter

beoogde opheffing en liquidatie van de bestaande vakbonden en de samenbundeling van de Nederlandse arbeiders in één federatie het N.A.F., ten einde de Nederlandse arbeiders als een volgzame massa te kunnen beheersen, hetgeen in het geheel van verhoudingen in een totale oorlog van Duitsland met zijn tegenstanders als een groot Duits belang moet worden aangemerkt, waaraan niet afdoet, dat dit voornemen van de Duitse bezetter geaafd heeft, hetgeen door appellant zelf is toegegeven;

Overwegende, dat appellant ter zitting heeft erkend, dat hij volgens aanwijzing van Duitse medewerkers arbeidde en anderen, n.l. Dr Voûte en Hellwig in contact stonden met de Rijkscommissaris voor het uitbrengen van rapport, terwijl hijzelf ± driemaal bij deze is geweest, waaruit zijn volkomen medewerken aan de Duitse belangen in dienstverband blijkt;

dat het feit, dat appellant zelf zijn vergoeding voor zijn werkzaamheden vaststelde, eerst f 700.— daarna f 1000.— per maand, hieraan niet afdoet, daar in verband met appellants bewering, dat geen Duitser een oog in zijn boeken heeft gehad, aangenomen mag worden, dat de bezoldiging van appellant de Duitse bezetter minder belang inboezemde dan het doel, waarvoor hij was aangesteld ;

Overwegende, dat het N.B.I. appellant derhalve terecht als vijandelijk onderdaan heeft aangemerkt en de aangevallen beslissing moet worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het gevoerde niet-ontvankelijkheidsverweer.

Ontvangt het beroep.

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn brief aan appellants gemachtigde dd. 18 Maart 1952, waarvan beroep.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113d (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 138. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil S 19070

tussen:

1. Erven Jozef Nathan Engelsman, t.w.:
 - a. Mietje Leverpoll, weduwe van Jozef Nathan Engelsman te Rotterdam, Herman Robbersstraat 110c.
 - b. Nathan Jacob Engelsman, te Delft, Oude Delft 15.
 - c. Jacob Jozef Louis Engelsman te Rotterdam, Herman Robbersstraat 110c.Raadsman: Mr I. S. de Vries, advocaat en procureur te Amsterdam, hierna te noemen partij Engelsman.
2. Arie Houbolt, te Voorburg, Hoornvlietstraat 3, hierna te noemen partij Houbolt.
3. Eva Nieuwland, weduwe van Dirk Jacques Muinck te Zeist, Waterigeweg 48, hierna te noemen partij de Muinck-Nieuwland.
4. De Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam, hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen,

Gezien een verzoek van nu wijlen Jozef Nathan Engelsman d.d. 22 Juni 1951 hem ambtshalve te herstellen in de eigendom van het perceel bouwgrond, kadastraal bekend Gemeente Zeist Sectie E no. 1675, afkomstig van het kadastrale perceel van dezelfde Gemeente en Sectie No. 1524.

Gelezen de stukken, waaronder een verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Utrecht van de door deze op 28 Augustus 1953 met partijen Engelsman, Houbolt en de Muinck-Nieuwland gehouden bespreking.

In aanmerking nemende dat de navolgende feiten vaststaan:

1. Jozef Nathan Engelsman was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld perceel, waarvan hij de eigendom verkreeg bij acte van verkoop en koop 15 Juli 1941 verleden voor Notaris F. L. M. van Hoogstraten te Zeist, overgeschreven ten Hypotheekkantore te Amersfoort op 17 Juli 1941 in deel 912 no. 76. Verkoopster was de Gemeente Zeist.
2. Jozef Nathan Engelsman is overleden te Utrecht op 25 April 1953 nalatende tot zijn enige erfgenamen volgens de wet:
 - A. zijn echtgenote, Mietje Leverpoll, met wie hij in algehele gemeenschap van goederen was gehuwd,
 - B. zijn twee uit gemeld huwelijk geboren kinderen, t.w.:
 - a. Nathan Jacob Engelsman en
 - b. Jacob Jozef Louis Engelsman.

3. Bij acte 22 Februari 1943 verleden voor Notaris J. G. R. ter Horst te Utrecht werd gemeld perceel, met een gelijkwaardig ander perceel door of namens de N.G.V. verkocht en overgedragen aan Arie Houbolt voor de som van f 6000,—. Een afschrift dezer acte, houdende kwijting voor de kooppenningen, werd overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 22 Februari 1943 in deel 944 no. 48.

De koopsom voor het onderhavige perceel kan geacht worden de helft van de totale koopsom te hebben bedragen of f 3000,—.

4. Bij acte 22 Februari 1943 verleden voor genoemde notaris ter Horst werd gemeld perceel door partij Houbolt verkocht aan Dirk Jacques de Muinck te Zeist voor de som van f 3500,—. Een afschrift dezer acte, houdende kwijting voor de kooppenningen werd overgeschreven ten gemelde hypotheekantore op 1 April 1943 in deel 947 no. 2.

5. Dirk Jacques de Muinck overleed op 2 Maart 1947. Blijkens acte van scheiding en deling van diens nalatenschap op 29 Augustus 1949 verleden voor Notaris Mr H. B. van Rhijn te Zeist werd het perceel toebedeeld aan zijn weduwe Eva Nieuwland. Een uittreksel dezer acte werd overgeschreven ten gemelde hypotheekantore op 10 October 1949 in deel 1026 no. 58.

6. Bij onderhandse acte d.d. 25 October 1949, geregistreerd te Zeist op 26 October 1949 en overgeschreven ten gemelde hypotheekantore op 5 November 1949 in deel 1027 no. 44 vond rectificatie plaats van de kadastrale omschrijving van het perceel.

7. Het perceel was ten tijde van de sub 3 gemelde verkoop niet bezwaard met hypotheek en is ook thans onbezwaard.

8. Van het perceel zijn nimmer enige inkomsten getrokken, terwijl daarvoor nimmer lasten verschuldigd zijn geweest.

9. Partij Engelman heeft een bedrag van f 161,25 gedeponoord bij de Raad als voorschot op de kosten van behandeling van dit geschil.

Overwegende, dat partij Engelsman ter verklaring van de late indiening van haar verzoek tot rechtsherstel heeft medegedeeld, dat zij eerst in 1950 kennis kreeg van de verkoop in 1943, daar zij in dat jaar aan een notaris opdracht gaf het perceel te verkopen en deze notaris bemerkte, dat het perceel niet meer ten name van partij Engelsman stond.

Overwegende dat informaties bij de N.G.V. hebben uitgewezen, dat het zeer wel mogelijk is, dat partij Engelsman niet wist, dat het perceel verkocht was, en, zo zij het perceel niet zelf had wenssen te verkopen, eerst van de verkoop door de N.G.V. vernomen zou hebben, wanneer de N.G.V. tot een eerste uitkering op de ontvangen koopsom zou zijn overgegaan, hetgeen in 1950 nog niet het geval was ten aanzien van het onderhavige perceel.

Overwegende dat de Afdeling het op deze gronden redelijk en billijk acht het verzoek van partij Engelsman alsnog in behandeling te nemen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 113d van het Besluit E 100.

Overwegende dat de Afdeling het eveneens redelijk en billijk acht aan partij Engelsman een schadevergoeding toe te kennen voor het verlies van het perceel nu dit verlies het gevolg is van een handeling op grond van een maatregel van den bezetter, ten aanzien waarvan door de Nederlandse Regering is bepaald, dat deze geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, als bedoeld in artikel 25 sub c van het Besluit E 100.

Overwegende dat krachtens lid 3 van artikel 34 van het Besluit E 100 deze schadevergoeding gelijk dient te zijn aan de schade welke de eigenaar lijdt doordat hij de zaak niet terug ontvangt;

dat dit in het onderhavige geval ten gevolge heeft, dat voor het vaststellen van de schade de tegenwoordige waarde van het perceel in aanmerking komt.

Overwegende dat het andere perceel, dat de wederhelft van het oorspronkelijke bezit van partij Engelsman uitmaakte, in 1947 werd verkocht voor een bedrag van f 4350,— voor welke koopsom de goedkeuring van de betrokken prijsbeheersing-instantie werd verkregen;

dat de Afdeling geen omstandigheden bekend zijn welke aannemelijk maken dat het onderhavige perceel niet gelijkwaardig zou zijn aan het in 1947 verkochte perceel of dat sinds 1947 enige wijziging in de waarde der percelen zou hebben plaatsgevonden.

Overwegende dat, nu volgens de bepalingen van artikel 34 van het Be-

sluit E 100, alle personen, die het perceel na de verkoop door de N.G.V. in hun bezit hebben gehad hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de betaling der schadevergoeding, de Afdeling nog zal moeten vaststellen, wie uiteindelijk deze schadevergoeding zal moeten dragen;

Overwegende dat partij Houbolt het perceel van de N.G.V. heeft gekocht en deze derhalve degene is die veroorzaakte dat de koopsom in handen van een door de bezetters in het leven geroepen instelling kwam, zodat het redelijk en billijk is de de daaruit voortvloeiende schade geheel ten laste van partij Houbolt te brengen,

dat voorts partij Houbolt bij de doorverkoop van het perceel een winst maakte van f 500,— en het redelijk en billijk is, ook dit gedeelte der schadevergoeding ten laste van partij Houbolt te brengen;

dat partij de Muinck-Nieuwland, als zijnde degene die in het bezit blijft van het perceel naar redelijkheid en billijkheid het gedeelte der schadevergoeding dient te dragen dat betrekking heeft op het verschil in de tegenwoordige waarde en de door haar echtgenoot betaalde aankoopsom.

Overwegende dat het vorenoverwogene ten gevolge heeft dat de navolgende regeling billijk geacht moet worden;

Gezien artikel 113d van het Besluit E 100 zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586).

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomsten tussen de N.G.V. en partij Houbolt en partij Houbolt en partij de Muinck, alsmede de toedeling bij scheiding aan partij de Muinck-Nieuwland blijven van volle kracht en waarde evenals de leveringen van het onroerend goed door de overschrijvingen ten hypotheekantore op 22 Februari 1943 in deel 944 no. 48, op 1 April 1943 in deel 947 no. 2, op 10 October 1949 in deel 1026 no. 58 en op 5 November 1949 in deel 1027 no. 44, zodat Eva Nieuwland, weduwe van Dirk Jacques de Muinck rechtsgeldig eigenares is geworden van het perceel kadastraal bekend Gemeente Zeist, sectie E no. 1675.

- II. Partij de Muinck-Nieuwland is schuldig aan partij Engelsman:

a. als schadevergoeding voor het verlies van het perceel een bedrag van	f 4350,—
b. als vergoeding voor de kosten van deze regeling een bedrag van	„ 161,25
c. als vergoeding voor de kosten van juridische bijstand van partij Engelsman een bedrag van	„ 100,—
Totaal	f 4611,25

- III. Partij Houbolt is schuldig aan partij de Muinck-Nieuwland:

a. de door haar ontvangen koopsom ad	f 3500,—
b. de helft der kosten dezer regeling ad	„ 80,62
c. de helft der kosten van juridische bijstand van partij Engelsman ad	„ 50,—
Totaal	f 3630,62

- IV. Hetgeen partij Engelsman van de N.G.V. ontvangt wegens de door deze laatste voor haar in ontvangst genomen koopsom ad f 3.000,— strekt in mindering op de schuld van partij de Muinck-Nieuwland aan partij Engelsman en van de schuld van partij Houbolt aan partij de Muinck-Nieuwland.

- V. Partij Houbolt is hoofdelijk aansprakelijk jegens partij Engelsman voor de sub II gemelde schuld van partij de Muinck-Nieuwland. Hetgeen door partij Engelsman van partij Houbolt wordt ontvangen strekt in mindering op de schuld van partij Houbolt aan partij de Muinck-Nieuwland. Voorzover de betaling aan partij Engelsman het bedrag, dat partij Houbolt aan partij de Muinck-Nieuwland schuldig is overtreft, verkrijgt partij Houbolt hiervoor een vordering op partij de Muinck-Nieuwland.
- VI. Hetgeen partij Engelsman van de N.G.V. meer ontvangt dan zij van partij de Muinck-Nieuwland op dat tijdstip te vorderen heeft, is zij verplicht ter beschikking te houden van partijen de Muinck-Nieuwland en Houbolt ter uitkering aan diegene hunner, aan wie dit bedrag ingevolge de voorafgaande bepalingen toekomt.
- VII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad ten bedrage van f 161,25 alsmede de kosten van juridische bijstand van partij Engelsman, ten deze begroot en vastgesteld op f 100,— zijn ten laste van partijen Houbolt en de Muinck-Nieuwland, ieder voor de helft en zijn op de hierboven aangegeven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 28 Januari 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	17
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	18
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	21
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/428 t/m 54/431	pag. 1081/1092

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8 en 11, IX no 2.)

In de Nederlandse Staatscourant van 24 Augustus 1954, No. 162 is opgenomen de lijst no. 161 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat voor het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 144. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
21 Juni 1954 (i.z. Hermann Passmann c.s.).

De bestreden verkoop van goederen, toebehorende aan een N.V., waarvan de aandeelhouders vijandelijke onderdanen waren, is een liquidatiehandeling van het N.B.I. als bedoeld in art. 11 lid 1 sub c E 133: al is de N.V., waarover het N.B.I. een bestuurder had aangesteld, formeel als koopster opgetreden, materieel is de transactie door het N.B.I. bewerkstelligd.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten op de gronden, aangegeven in hun alhier als in zijn geheel geïnsereerd te beschouwen appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, bij Ons in beroep zijn gekomen van de verkoop door het N.B.I. van het kasteel „Slangenburg” met bijgebouwen, boerderijen, bos, bouw- en weideland, tezamen groot ongeveer 603.34.72 ha, alle zich in het kasteel bevindende wand- en plafondschilderingen en alle op het verkochte aanwezige roerende lichamelijke zaken, voor zover die in eigendom toebehoren aan de N.V. Landgoed „Slangenburg”, alsmede alle door de verkoopster aan de Uigevers Maatschappij C. Misset N.V. te Doetinchem ten behoeve van het streekmuseum „de Kelder” aldaar in bruikleen gegeven goederen, alles tezamen voor de som van f 1.000.000,— aan de Staat der Nederlanden (Staatsbosbeheer), hebbende appellanten bij derzelve petitum, gelijk dit is aangevuld bij pleidooi, aan Ons verzocht:

voormelde verkoop van het landgoed „Slangenburg” c.a. door het N.B.I. aan de Staat der Nederlanden te vernietigen, althans nietig te verklaren of te vernietigen het besluit van het N.B.I., genomen ter vergadering van aandeelhouders der N.V. Landgoed Slangenburg d.d. 21 Februari 1950, waarbij machtiging tot verkoop van het kasteel c.a. werd gegeven;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs — alhier eveneens als geheel ingelast te beschouwen — conclusie van antwoord alsmede ter terechtzitting tegen deze vorderingen van appellanten verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd:

primair: tot onbevoegdverklaring Onzerzijds;

subsidiar: tot afwijzing van der appellanten vorderingen; kosten rechtens;

Overwegende, dat Staatsbosbeheer eveneens zowel schriftelijk — te weten: bij het in de prolegomena genoemde verweerschrift, hetwelk als hier geheel geïnsereerd moet worden beschouwd — als mondeling ter terechtzitting verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot afwijzing van een der appellanten eis tot vernietiging van de koopovereenkomst;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat bij beschikking van het N.B.I. van 20 December 1946 No. 92794 met ingang van diezelfde datum is benoemd tot bestuurder van de te Doetinchem gevestigde N.V. Landgoed Slangenburg Mr F. B. I. M. Janssens, Inspecteur bij het Staatsbosbeheer, wonende te Utrecht, zulks ingevolge het bepaalde bij art. 99 van het Besluit herstel rechtsverkeer (E 100);

2. dat deze voorziening in het bestuur der voornoemde N.V. heeft plaats gehad in verband met het feit, dat alle — op naam staande — aandelen van deze N.V. het eigendom waren van vijandelijke onderdanen — te weten: appellanten — en derhalve met de inwerkingtreding van het Besluit Vandelijk Vermogen (Stbl. E 133) krachtens art. 3 lid 1 van dit Besluit van rechtswege in eigendom op de Staat waren overgegaan en krachtens art 10 lid 1 E 133 door het N.B.I. ten behoeve van de Staat werden beheerd;
3. dat ter vergadering van aandeelhouders der voornoemde N.V., gehouden op 21 Februari 1950, aanwezig waren Mr J. P. J. Scholtens als vertegenwoordiger van het N.B.I. q.q. de Staat en als zodanig vertegenwoordigende 105 aandelen (zijnde het gehele uitgegeven aandelenkapitaal der N.V.), te weten:

Nos. 1 t/m 27 ten name van appellant sub 1;
 „ 28 t/m 79 ten name van appellante sub 2;
 „ 80 t/m 105 ten name van appellante sub 3;

en Mr F. B. I. M. Janssens als Directeur der N.V., terwijl voorts deze vergadering werd bijgewoond onder meer door de houtvester bij het Staatsbosbeheer Ir G. Sissingh;

4. dat door deze aandeelhoudersvergadering het besluit is genomen om het landgoed „Slangenburg” voor f 1.000.000,— te verkopen aan de Staat (Staatsbosbeheer), waarna de desbetreffende onderhandse koopacte op dezelfde dag (21 Februari 1950) werd ondertekend door de Directeur der N.V., Mr Janssens voornoemd als verkoper en de houtvester bij het Staatsbosbeheer, Ir Sissingh voornoemd, q.q. de Staat als koper, zijnde vervolgens deze koopacte op 16 Maart 1950 voorzien van een aantekening van het Hoofd van het Prijzenbureau voor Onroerende Zaken in het Ambtsgebied Doetinchem, dat „tegen de overeengekomen tegenpraestatie... geen bezwaar” bestaat, op 17 Maart 1950 geregistreerd te Doetinchem in deel 28 folio 68 nummer 626, op 22 Maart 1950 ten Hypotheekkantore te Zutphen overgeschreven in deel 1332 nummer 3 en geboekt in het dagregister deel 168 nummer 485 en tenslotte op 14 Juli 1950 voorzien van een aantekening, waaruit blijkt, dat de in deze acte geconstateerde transactie is goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening;
5. dat de onderhandelingen, welke hebben geleid tot deze transactie, geheel door het N.B.I. zijn gevoerd, terwijl Ons voorts is gebleken, dat het de bedoeling was en is van het N.B.I. om de N.V. geheel te liquideren en dat met het oog hierop door deze instelling niet de aandelen der N.V. zijn verkocht, doch de aan de N.V. toebehorende goederen in de vorm van de tenuitvoerlegging van een desbetreffend besluit der vergadering van aandeelhouders;

Overwegende, dat — hoezeer ook formeel de N.V. als verkoopster van het Landgoed „Slangenburg” is aan te merken — materieel deze transactie geheel door het N.B.I. is bewerkstelligd, zodat deze instelling zich niet met vrucht erop kan beroepen, dat in casu sprake is van een verkoop door de N.V., aangezien in wezen de door het N.B.I. benoemde bestuurder dezer N.V. is te beschouwen als deszelfs manus ministra en de verkoop in feite is geëffectueerd door het N.B.I., zodat Wij van oordeel zijn, dat de onderhavige transactie moet worden aangemerkt als een liquidatie-handeling van het N.B.I. als bedoeld in art. 11 lid 1 sub c E 133 en mitsdien als vallende onder onze competentie als appellinstantie ex art. 11 lid 4 E 133;

Overwegende, dat uit het bovenstaande volgt, dat Wij de zowel door het N.B.I. als — implicite — door Staatsbosbeheer voorgedragen exceptie van onbevoegdheid zullen moeten verwerpen en Ons bevoegd zullen verklaren om van der appellanten vorderingen kennis te nemen;

Overwegende, dat het door het N.B.I. explicite en door Staatsbosbeheer implicite opgeworpen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op het feit, dat

„geen verkoop door het Beheersinstituut heeft plaats gehad” — gelijk het N.B.I. bij antwoord stelt — is gedekt door de bijwege van aanvulling van het petitum door appellanten subsidiair gedane vordering tot nietigverklaring of vernietiging van het besluit van het N.B.I., genomen ter vergadering van aandeelhouders der N.V. Landgoed Slangenburg d.d. 21 Februari 1950;

Overwegende tenslotte ten aanzien van het door het N.B.I. bij pleidooi opgeworpen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op de beweerde tardiviteit van het onderhavige beroep:

dat inderdaad het appelrequest d.d. 11 September 1951¹⁾ — gebaseerd op het daarbij overgelegde schrijven van het N.B.I. d.d. 11 Augustus 1952 MS 475 — op Ons Secretariaat eerst is binnengekomen op 12 September 1952, doch Wij met appellanten aannemen, dat voornoemd schrijven van het N.B.I. (hetwelk niet aangetekend aan de posteries is toevertrouwd, zodat de desbetreffende bepaling in art. 43 lid 2 E 133 toepassing mist) door de te Amsterdam kantoorhoudende gemachtigde van appellanten, aan wie dat schrijven is gericht, onmogelijk eerder dan op 12 Augustus 1952 kan zijn ontvangen, zodat de appeltermijn van een maand, genoemd in art. 43 lid 2 E 133 en toepasselijk op de gedingen, bij Ons als appelinstantie ex art. 11 lid 4 E 133 aanhangig gemaakt, in casu niet is overschreden;

dat Ons ook overigens niet is gebleken, dat appellanten redelijkerwijze langer dan een maand vóór 12 September 1952 kennis hebben gekregen of redelijkerwijs hebben kunnen krijgen van de onderhavige verkooptransactie;

dat Wij derhalve ook dit niet-ontvankelijkheidsmiddel zullen moeten verwerpen en appellanten in hun beroep ontvankelijk zullen verklaren;

En vervolgens ten gronde:

Overwegende, dat — gelijk door Ons reeds talrijke malen is beslist — tot de taak van het N.B.I. behoort de spoedige liquidatie van het vijandelijk vermogen — hetwelk krachtens art. 3 lid 1 E 133 van rechtswege op de Staat der Nederlanden in eigendom is overgegaan en hetwelk ingevolge het bepaalde bij art. 10 lid 1 E 133 ten behoeve van de Staat wordt beheerd door het N.B.I. — te bewerkstelligen, teneinde het liquidatie-saldo te doen strekken tot vergoeding van de schade, welke de Duitse Staat tijdens de oorlog heeft berokkend aan de Staat der Nederlanden;

dat deze door het algemeen belang gevorderde spoedige liquidatie slechts dan achterwege behoort te blijven, indien door het N.B.I. met grote mate van waarschijnlijkheid kan worden verwacht, dat aan de voormalige eigenaar van een bepaald vermogen een zogenaamde ontvijandingsverklaring zal worden uitgereikt, in welk geval immers krachtens art. 12 lid 1 E 133 het vermogen, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, naar hem terugkeert, zodat de opbrengst toch niet zou kunnen worden aangewend tot vergoeding van oorlogsschade;

dat voorts — zonder dat in een beoordeling behoeft te worden getreden van de kansen op ontvijanding van de voormalige eigenaar van een bepaald vermogen — de liquidatie van dat vermogen voortgang zal moeten vinden, indien zulks wordt gevorderd hetzij door het belang van het vermogen of deszelfs schuldeisers, hetzij door de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep;

dat nu op 21 Februari 1950 — datum der hierboven genoemde koopacte — zelfs nog geen ontvijandingsrequest door appellanten bij het N.B.I. was ingediend, zijnde appellanten daartoe eerst overgegaan op 12 Juni 1951;

dat derhalve op 21 Februari 1950 geen sprake kon zijn van enige verwachting zijdens het N.B.I., dat appellanten te eniger tijd zouden kunnen worden ontvijand, zodat de verkoop door het N.B.I. van het Landgoed Slangenburg op de wijze en in de vorm als hierboven omschreven door het algemeen belang werd gevorderd;

Overwegende naar aanleiding van de zijdens appellanten bij pleidooi ge-

¹⁾ lees: 1952 — Red.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/428

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
19 December 1953 (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

De strekking van de in het Besluit E 133 uitgesproken verbeurdverklaring van vijandelijke vermogens ten gunste van de Staat is, dat de Staat daarop de toegebrachte oorlogsschade zal kunnen verhalen, terwijl de vijandelijke onderdanen het hierdoor te lijden verlies weder van hun Staat vergoed zullen krijgen. Deze strekking brengt mede, dat de verbeurdverklaring niet moet geschieden op zodanige wijze, dat een Nederlands onderdaan wordt benadeeld, die voor de schade door de Staat geleden niet aansprakelijk mag worden gesteld en die anderzijds ook geen verhaal heeft op de vijandelijke Staat, die de schade heeft toegebracht.

Dit komt ook tot uiting in het bepaalde in de artt. 25 e.v. E 133. Onder aanspraak in art. 25 E 133 moet worden begrepen de aanspraak op een uitkering tot levensonderhoud, hetwelk art. 280 B.W. geeft aan de echtgenoot op wiens verzoek de echtscheiding wordt uitgesproken.

Deze strekking en de redelijkheid gebieden, dat een alimentatie-verordering, bestaande op het ogenblik van de vermogensovergang, wordt bepaald naar de grootte van de uitkering, die verschuldigd zou zijn, indien het vermogen van de schuldlige echtgenoot niet aan de Staat ware overgegaan. Anders zou de Staat een groter vermogen ontvangen (n.l. niet belast met een alimentatie-verplichting) dan de vijandelijke onderdaan heeft gehad (n.l. belast met deze verplichting).

Appellante zou haar recht op uitkering verliezen en hiermede de Staat verrijken, zonder verhaal te hebben op de vijandelijke Staat, waarvoor iedere rechtsgrond ontbreekt.

Comparitie van partijen gelast voor de nadere vaststelling van het bedrag der alimentatie.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 e.v. en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 18 Juni 1952 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van X., wonende te Leidschendam en een op 16 September 1952 ingekomen antwoord daarop van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord partijen, verzoekster bij monde van hare raadsman Jhr. Mr. P. J. W. de Brauw, het N.B.I. bij monde van zijn raadsman Mr. E. van Haersma Buma;

Overwegende, dat blijkens de dingtalen, welke als hier ingelast worden beschouwd, tussen partijen vaststaat:

dat verzoekster is gehuwd geweest met Y. en haar huwelijk in 1939 op haar vordering door echtscheiding ontbonden is verklaard;

dat verzoekster sindsdien van Y. op grond van zijn wettelijke onderhoudsplicht een uitkering ontving van f 300,— per maand;

dat Y. moet worden aangemerkt als vijandelijk onderdaan in de zin van art. 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en zijn vermogen dientengevolge met het inwerkingtreden van dat Besluit van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan;

dat zijn verzoek om ontvijanding bij beschikking van het N.B.I., in hoger beroep bevestigd door de afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, is afgewezen;

dat Y. terzake van zijn gedragingen gedurende de oorlog bij, door verwerping van het cassatieberoep in gewijsde gegane, sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam is veroordeeld tot een gevangenisstraf van 12 jaar, welke straf hij thans ondergaat, zodat hij niet in staat is, in eigen levensonderhoud en dat van verzoekster te voorzien;

Dat het N.B.I., na aanvankelijk aan verzoekster uit het van Y. afkomstige vermogen een uitkering voor levensonderhoud van f 300,— per maand, te hebben gedaan, bij brief aan hare raadsman van 19 Mei 1952, heeft medegedeeld, te hebben besloten de uitkering per 1 Juli 1953, of, indien verzoekster van zijn beslissing in hoger beroep zou gaan, per twee maanden

na de uitspraak in appel, in te trekken;

dat verzoekster bij vorengenoemd verzoekschrift van dit besluit tijdig in beroep is gekomen en op gronden, waarop hieronder voorzoveel nodig wordt teruggekomen, heeft verzocht te vernietigen de beslissing van het N.B.I., waarvan beroep, en te bepalen, dat de vastgestelde alimentatie haar moet worden uitgekeerd en bij de eventuele liquidatie van het vermogen van Y. met haar vordering dient te worden rekening gehouden op de wijze als door de Raad te bepalen;

dat het N.B.I. bij vorengenoemd antwoord op gronden, waarop eveneens voorzoveel nodig hieronder wordt teruggekomen, heeft geconcludeerd tot bekrachtiging van de beslissing, waarvan beroep, met veroordeling van verzoekster in de kosten van het hoger beroep;

EN IN RECHTE:

Overwegende, dat het N.B.I. ter motivering van zijn beslissing heeft gesteld, dat onderhoudsplicht na echtscheiding slechts bestaat, indien en naarmate draagkracht aanwezig is, waaruit voortvloeit, dat toekomstige uitkeringen mede hun grondslag van verschuldigheid vinden in de toekomstige behoefte en draagkracht en dat zij mitsdien op het ogenblik, dat het vermogen van de onderhoudsplichtige op de Staat overgaat, niet als een reeds bestaande last van een vordering op dat vermogen kunnen worden beschouwd;

dat verzoekster daartegenover heeft betoogd, dat in tegenstelling met andere alimentatieverplichtingen de alimentatieplicht van art. 280 B.W. mede het karakter van een verplichting tot vergoeding van de door het verlies van de onderhoudsplicht van art. 162 B.W. geleden schade heeft, gelijkend op de verplichting van art. 1406 B.W., dat deze schade in het algemeen afhankelijk is van de toekomstige vermogens-toestand van de schuldige echtgenoot en daarom niet van te voren vast te stellen, maar in het gegeven geval gezien de grootte van het vermogen van Y., ongeveer 5 miljoen gulden, praktisch vaststaat;

Overwegende, dat dit betoog aan de stelling van het N.B.I. niets kan afdoen, daar, wat er zij van de aard van de alimentatieplicht van de echtgenoot,

hij in ieder geval slechts bestaat en er dus, in verzoeksters betoog, schade vergoed moet worden, indien, voorzover en voor zolang er behoefte en draagkracht enerzijds en anderzijds is;

Overwegende echter, dat de stelling van het N.B.I. niet noodzakelijk leidt tot de door het N.B.I. genomen beslissing;

dat de strekking van de in het Besluit E 133 uitgesproken verbeurdverklaring door de Staat van de aan vijandelijke onderdanen toebehorende vermogens, blijkens de Toelichting is, dat de Nederlandse Staat op deze vermogens de door de vijandelijke Staat aan Nederland toegebrachte schade zal kunnen verhalen, terwijl verhaal van deze schade op de vermogens van de onderdanen van de vijandelijke Staat daarmee gerechtvaardigd wordt, dat die onderdanen het dientengevolge door hen te lijden verlies weder van hun Staat vergoed zullen krijgen;

dat deze strekking medebrengt, dat de verbeurdverklaring in het algemeen op zodanige wijze heeft te geschieden, dat de Nederlandse Staat daarvan niet een voordeel geniet, hetwelk zou komen ten nadele van niet-vijandelijke onderdanen en in het bijzonder niet ten nadele van de onderdanen van de Nederlandse Staat zelve, die immers enerzijds voor de door de Nederlandse Staat geleden schade niet aansprakelijk mogen worden gesteld en anderzijds verhaal op de vijandelijke Staat, die de voor het door hen te lijden nadeel geen schade toebrengt, zouden hebben;

dat deze strekking ook in de bepalingen van het Besluit E 133 tot uiting komt, o.m. daarin, dat de Staat het vermogen van vijandelijke onderdanen tot zich nemend, blijkens de artt. 25 e.v. van het Besluit daarbij in beginsel ook de rechten en aanspraken en vorderingen op de vijandelijke onderdaan, voorzover het vermogen reikt, overneemt;

dat nu ook voor de vraag, wat onder „rechten en aanspraken” in art. 25 E 133 en onder „vorderingen” in art. 28 E 133 is te verstaan, met vorenomschreven strekking van het Besluit moet worden rekening gehouden;

dat art. 280 B.W. de echtgenoot, op wiens verzoek de echtscheiding wordt uitgesproken, zeker een aanspraak op een uitkering tot onderhoud geeft;

dat wel het bedrag van de uitkering mede afhankelijk is van de draagkracht en dus ook van het vermogen van de

andere echtgenoot en deze, indien hij vijandelijk onderdaan is, door de werking van het Besluit E 133, ophoudt vermogen te hebben, aangezien zijn vermogen op de Staat overgaat;

dat echter de bovengenoemde strekking en de redelijkheid gebieden, de waarde van de op het ogenblik van de vermogensovergang op de Staat bestaande aanspraak op onderhoud te bepalen naar de grootte van de uitkering, die verschuldigd zou zijn, indien het vermogen van de schuldige echtgenoot niet aan de Staat ware overgegaan;

dat, indien de conclusie, waartoe het N.B.I. gekomen is, zou worden gevolgd, de Staat een groter vermogen van Y. zou ontvangen dan deze zelf had, immers een vermogen, dat niet belast was met een uitkering aan verzoekster, terwijl dat vermogen, zolang het eigendom van Y. zelf was, wel met die uitkering was belast en ware het niet aan de Staat vervallen, daarmede belast zou zijn gebleven;

dat dit veroorzaakt zou worden uitsluitend daardoor, dat verzoekster haar recht op uitkering zou verliezen en also met de waarde daarvan de aan Nederland door de vijandelijke Staat toegebrachte schade zou moeten vergoeden, zulks zonder dat zij terzake verhaal op de vijandelijke Staat zou hebben;

dat iedere rechtsgrond hiervoor ontbreekt en niet is aan te nemen, dat de Wetgever dit heeft gewild;

Overwegende, dat op grond van het vorenstaande moet worden aangenomen, dat de verzoekster een aanspraak op het aan de Staat vervallen vermogen van Y. heeft, bij de bepaling waarvan de grootte van het aan de Staat vervallen vermogen mede in aanmerking behoort te worden genomen;

dat de Wet omtrent de wijze van berekening daarvan — mede in verband met de mogelijkheid, dat de vijandelijke onderdaan zelf aan de onderhoudsplicht zal kunnen voldoen — generlei bepaling bevat en partijen daarover niet hebben gedebatteerd;

dat ook het N.B.I. zich omtrent de erkenning van een vordering uit dien hoofde, voor het geval, dat het bestaan van een aanspraak wordt aangenomen, niet heeft uitgelaten;

dat de Raad met het oog daarop een comparitie van partijen wenselijk acht.

RECHTDOENDE:

Gelast een comparitie van partijen

en/of hun raadslieden ter zitting van de Raad van 16 Januari 1954, te 10.45 uur v.m.;

Houdt iedere verdere uitspraak aan.

No. 54/429

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
3 Juli 1954 (Mrs. Prof. Houwing,
Verveen en Borgerhoff Mulder).

De uitkering tot levensonderhoud, aan appellante te verstrekken uit het aan de Staat vervallen vermogen van de gescheiden echtgenoot van appellante, is niet uitsluitend afhankelijk van de financiële positie van deze na de plaatsgevonden verbeurdverklaring van diens vermogen.

Ten aanzien van deze alimentatie bestaat geen wettelijke regeling, i.v.w. de Raad deze naar billijkheid heeft vastgesteld, rekening houdende met alle daarop betrekking hebbende factoren.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 e.v. en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien zijn op 19 December 1953 gewezen vonnis in de zaak van X., requesstrante, gemachtigde Jhr. Mr. P. J. W. de Brauw tegen het Nederlandse Beheersinstituut, gerequesteerde, gemachtigde Mr. E. van Haersma Buma, voor wat de feiten betreft verwijzende naar dit vonnis en voorts:

Overwegende, dat bij dit vonnis is beslist, dat verzoekster als gescheiden echtgenote van Y., wiens vermogen ingevolge art. 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom is overgegaan op de Staat, een aanspraak tot levensonderhoud op dat vermogen heeft, bij de bepaling waarvan de grootte van het aan de Staat vervallen vermogen mede in aanmerking behoort te worden genomen, welke beslissing aldus is te verstaan — gelijk blijkt uit het verband, waarin zij gegeven werd — dat deze aanspraak niet, zoals door het Beheersinstituut werd betoogd, uitsluitend afhankelijk zou zijn van de financiële toestand, waarin Y. persoonlijk na de verbeurdverklaring van dit vermogen verkeerde en zou komen te verkeren;

dat, gelijk daarbij tevens reeds werd overwogen, de wettelijke bepalingen omtrent de onderhoudsplicht van de gescheiden echtgenoot generlei rege-

ling bevatten voor het zich hier voordoende geval van verbeurdverklaring van het gehele aan de onderhoudsplichtige toekomstige vermogen en ook de wettelijke bepalingen omtrent zodanige verbeurdverklaring zulk een regeling niet bevatten; dat uit de inlichtingen, door partijen ter bij vorengenoemde uitspraak bevolen comparitie verstrekt, is gebleken, dat het aan de Staat vervallen vermogen enige millioenen guldens groot is, dat omtrent de mogelijkheid voor Y. zelf, zich in de toekomst inkomen te verwerven, niets valt te voorspellen, dat het, ware het aan de Staat vervallen vermogen aan Y. verbleven, geenszins uitgesloten zou zijn, dat dit vermogen door slecht beheer in zeer aanzienlijke mate zou verminderen, dat verzoekster thans nog in staat is, zelf door arbeid gedeeltelijk in haar onderhoud te voorzien, doch te verwachten valt, dat zij in verband met haar slechte gezondheidstoestand dit in de toekomst niet meer zal kunnen doen en dat alsdan tengevolge van dien toestand haar financiële behoeften zullen toenemen;

dat de Raad bij het ontbreken van een wettelijke regeling beslissend naar billijkheid, in aanmerking nemend vorenvermelde factoren en in de grootte van de aan verzoekster gedurende haar gehele leven toe te kennen uitkering tevens verrekenend de kans op hertrouwen van verzoekster en de kans, dat Y. vóór verzoekster zou komen te overlijden, van oordeel is, dat aan verzoekster, ongeacht mogelijke verdere verplichtingen van Y. persoonlijk, ten laste van het aan de Staat vervallen vermogen moet worden toegekend aan vaste levenslange uitkering van f 400,— per maand, ingaande op de dag van de uitspraak;

dat de Raad het voorts, met het oog op de afwikkeling van het voormalige vermogen van Y. in het belang van beide partijen raadzaam acht, dat uit dit vermogen een lijfrente bij een Nederlandse Verzekeringmaatschappij ten gunste van verzoekster tot vorengenoemd bedrag wordt gekocht en gerequesteerde hiertoe zal veroordelen.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt gerequesteerde, ten name van requestrante een lijfrente te haren gunste te kopen bij een Neder-

landse Verzekeringmaatschappij, uit te keren gedurende haar leven en aanvangende op de dag van uitspraak van dit vonnis, groot f 400,— per maand;

Veroordeelt gerequesteerde in de proceskosten tot op deze uitspraak aan de zijde van requestrante begroot op f 150,—.

No. 54/430

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 15 Juli 1954 (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Is het N.B.I. verplicht aan degenen, wier vermogen ingevolgt art. 3 B.V.V. aan de Staat is vervallen, inlichtingen te verschaffen betreffende de liquidatie?

Omtrent de schadeloosstelling voor degenen, die hun vermogen aan een buitenlandse Staat hebben verloren, is in Duitsland nog geen maatregel getroffen, terwijl het geheel onbekend is, op welke voet en naar welke maatstaven schadevergoeding zal worden gegeven.

Afwegende de belangen van de getroffen en van het N.B.I., is de Raad van oordeel, dat in redelijkheid niet gevegd kan worden, dat het N.B.I. op dit ogenblik de gevraagde gegevens verstrekt.

Beroep tegen de weigering van het N.B.I. verworpen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 17 Maart 1954 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Dr. Johann Groothoff, wonende te Lüneburg, houdende beroep tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief aan verzoekers raadsman, gedateerd 20 Februari 1954;

Gezien het antwoord daarop van het Nederlandse Beheersinstituut, bij de Raad ingekomen op 12 Mei 1954;

Gehoord op 22 Mei 1954 partijen, verzoeker bij monde van zijn gemachtigde Mr. P. H. M. Hoogenbergh, advocaat te Rotterdam, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van zijn gemachtigde Mr. D. J. Veegens, advocaat te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat verzoeker bij vo-

renvermeld verzoekschrift heeft gesteld", dat verzoeker op 11 Februari 1954 zich gewend heeft tot het Beheersinstituut met het navolgende verzoek:

„Ik behartig de belangen van Dr. Johann Groothoff te Lüneburg, erfgenaam van de op 4 Januari 1948 gestorven Mevrouw C. C. Kretzer-Melling, die eigenaresse was van een aantal woningen, liggend in de Gemeente Gendringen (Gld.) en mogelijk nog eigenares van enige andere bezittingen.

Dr. Groothoff wil, nu verkoop van het vermogen door het N.B.I. heeft plaatsgevonden, bij de Duitse Staat t.z.t. een claim indienen tot schadevergoeding.

Als waarschijnlijk is te verwachten dat bij een vredesverdrag aan Duitsland de verplichting opgelegd zal worden om zijn burgers schadeloos te stellen wegens onteigend vijandelijk vermogen in andere staten. Zulks is eveneens geschied bij de vredesverdragen met Italië, Hongarije en Bulgarije, waarvan ik U hierbij separaat, zoals gepubliceerd in de New York Times, een afschrift doe toekomen. Deze bepaling is ook te verwachten in het vredesverdrag met Duitsland, omdat zij de sluitsteen vormt ter rechtvaardiging van het onteigenen van vijandelijk vermogen, daar deze onteigening dan „geacht” wordt niet zonder schadeloosstelling te zijn geschied.

Ongetwijfeld zal de Duitse staat aan de onteigenden opgave vragen van hun bezittingen in het buitenland, die aldaar zijn onteigend en tevens van de opbrengst daarvan. Dr. Groothoff wil vast nu zijn zaken ordelijk regelen en de gegevens reeds nu bijeenbrengen.

Mag ik derhalve opgave van U tegemoetzien van al hetgeen ten laste van Mevr. C. C. Kretzer-Melling door het N.B.I. is geliquideerd en wat de opbrengst daarvan is geweest.

Uw bericht met belangstelling tegemoetziende,”

dat bij schrijven d.d. 20 Februari 1954 het N.B.I. hierop heeft geantwoord als volgt:

„Naar aanleiding van Uw brief d.d. 17 Februari j.l. delen wij U mede, dat ook wij van mening zijn dat,

zodra de Bondsregering er toe overgaat aan hen die ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk vermogen schade leden een vergoeding te geven, het niet onwaarschijnlijk moet worden geacht, dat de Duitse regering voor de vaststelling van de vergoeding van bepaalde vermogensbestanddelen de medewerking van de Nederlandse regering zal inroepen.

Dit kan o.i. echter geen reden zijn om aan hen die aanspraak zullen kunnen maken op een vergoeding, dezerzijds inlichtingen te geven omtrent de realisatie van vermogensbestanddelen welke hen voorheen in eigendom toebehoorden.”

dat verzoeker dit opvat als een weigering van het N.B.I. om aan hem te verschaffen een opgave van de vermogensbestanddelen van Mevrouw C. C. Kretzer-Melling, die door het N.B.I. zijn gerealiseerd en de opbrengst daarvan; en hij van mening is dat hij als getreden in de rechten van de onteigende, recht en belang heeft opgave daarvan te verkrijgen;

dat afgezien van de vraag van de vergoeding, die eventueel t.z.t. zal worden verstrekt, ieder eigenaar van vermogen recht en belang heeft te weten, wat er met zijn vermogen is gebeurd, ook al behoort dit tot het zgn. vijandelijk vermogen;

dat daarenboven de aan de onteigende particulieren door de overwonnen Staat uit te keren schadevergoeding de hoeksteen vormt van de onteigening van „vijandelijk” vermogen en ook daaruit volgt dat de belanghebbende over de gegevens van wat er met zijn vermogen gebeurd is, moet kunnen beschikken; en op grond hiervan de Raad heeft verzocht, alsnog het Nederlandse Beheersinstituut te willen gelasten opgave van de gerealiseerde vermogensbestanddelen te doen met de nauwkeurige opgave van de opbrengst van ieder der vermogensbestanddelen afzonderlijk;

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij bovenvermeld antwoord heeft gesteld:

„(1) dat het Instituut, hierna te noemen het B.I., heeft kennis genomen van het verzoekschrift, waarmede Dr. Johann Groothoff, wonende te Lüneburg, zich heeft gewend tot Uw Raad in hoger beroep van een daarin omschreven beslissing van het B.I. d.d.

20 Februari 1954, en naar aanleiding daarvan het volgende in het midden brengt;

(2) dat juist is, dat het B.I. beheer heeft gevoerd over vermogen, dat heeft toebehoord aan de erflaterster van appelland, doch zonder dat tussen hem en die erflaterster of haar rechtsopvolger enige rechtsband heeft bestaan;

(3) dat immers dit vermogen ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen voordat het B.I. daarmee enige bemoeienis kreeg in eigendom was overgegaan op de Nederlandse Staat en het B.I. dit vermogen voor dien nieuwen eigenaar heeft beheerd en te dier zake uitsluitend jegens hem rekenplichtig is;

(4) dat het belang, hetwelk appelland tot staving van zijn verzoek inroept, bestaat in zijn voornemen tot het geldend maken van een aanspraak op schadevergoeding jegens den „Duitse Staat“;

(5) dat het B.I. het met appelland waarschijnlijk acht, dat bij het vredesverdrag aan de Duitse Bondsrepubliek, de Duitse Volksrepubliek of een Verenigd Duitsland de verplichting zal worden opgelegd hun onderdanen schadeloos te stellen ter zake van de onteigening van hun vermogen door de geallieerde Mogendheden;

(6) dat de sluiting van bedoeld vredesverdrag nog in een verre toekomst ligt, op dit ogenblik — voor zover aan het B.I. bekend — zelfs geen ontwerp van een wettelijke regeling van de schadeloosstelling door de (vermoedelijk door appelland bedoelde) Duitse Bondsrepubliek aan haar onderdanen is gepubliceerd en het verzoek van appelland om voor dit doel inlichtingen te verkrijgen over het beheer dus geheel praematuur is;

(7) dat aan te nemen valt, dat de rechtsopvolger(s) van het Duitse Rijk t.z.t. de medewerking van de geallieerde Mogendheden, waaronder Nederland, zal (zullen) inroepen ter verkrijging van de door hem (hen) nodig geachte gegevens ter bepaling van de schadevergoeding aan Duitse onderdanen;

(8) dat het B.I., mocht een en ander zich voordoen, uiteraard inlichtingen zal verstrekken in dier voege als tussen de betrokken Regeringen zal worden overeengekomen”

en op grond daarvan heeft geconcludeerd tot bekrachtiging van de beslissing waarvan beroep, kosten rechtens;

dat verzoeker bij de mondelinge behandeling zijn verzoek in dier voege heeft beperkt, dat enkel gevraagd wordt, het Nederlandse Beheersinstituut te gelasten, opgave te doen van de gerealiseerde vermogensbestanddelen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut blijkens zijn antwoord en de namens hem gegeven mondelinge toelichting niet betwist, dat te verwachten valt, dat de Duitse Staat er toe zal overgaan zijn onderdanen, van wie vermogensbestanddelen door de werking van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Nederlandse Staat zijn vervallen, deswege schadevergoeding toe te kennen en evenmin dat, wanneer dit zal geschieden, het Nederlandse Beheersinstituut op enigerlei wijze gegevens ter vaststelling van de schade zal hebben te verstrekken;

dat het Nederlandse Beheersinstituut echter meent, dat in redelijkheid van hem niet gevergd kan worden, dat hij de door verzoeker verzochte gegevens reeds thans en op de wijze als door verzoeker gevraagd, verschaft;

dat de Raad deze mening deelt;

dat immers, gelijk het Nederlandse Beheersinstituut onweersproken heeft gesteld, er in Duitsland, behalve met betrekking tot de categorie der zgn. „Vertriebenen“, waartoe verzoeker en zijn rechtsvoorganger niet behoren, nog geen enkele wettelijke maatregel ter zake van schadeloosstelling aan hen, die vermogen als vijandelijk vermogen aan een buitenlandse Staat hebben verloren, is getroffen, terwijl ook nog geheel onbekend is, op welke voet en naar welke maatstaven schadevergoeding zal worden gegeven;

dat alzo nog niet vaststaat, welke gegevens zij, die aanspraak op schadevergoeding zullen krijgen, ter verkrijging daarvan zullen hebben te verschaffen;

dat al evenmin vaststaat, welke algemene regelingen omtrent het verkrijgen van de benodigde gegevens zullen worden gesteld;

dat het geenszins uitgesloten lijkt, dat tussen Duitsland en de betrokken Staten regelingen omtrent het verstrekken van inlichtingen zullen worden getroffen, krachtens welke niet aan benadeelden zelf, doch langs diploma-

tieke weg of rechtstreeks aan de Duitse Staat gegevens zullen worden verschaft;

dat onder deze omstandigheden wel als vaststaand mag worden aangenomen, dat de thans door verzoeker gevraagde gegevens niet voldoende zullen zijn voor de berekening van de vergoeding, waarop hij te zijner tijd aanspraak zal hebben en dat het verstreken van die gegevens op dit ogenblik voor het Nederlandse Beheersinstituut niet of nauwelijks een verlichting zou betekenen van de aan zijn toekomstige medewerking te besteden arbeid;

dat verzoeker niet stelt, er enig bijzonder belang bij te hebben, dat de gevraagde gegevens hem reeds thans worden verschaft, doch zich slechts beroept op een aan alle getroffen en gemeen belang, en wel het belang, dat reeds thans registratie van de geleden schade plaats vindt, welke registratie primo het treffen van een wettelijke regeling omtrent de schadevergoedingen door de Duitse Staat zou vergemakkelijken, secundo, de afwikkeling van de schaden overeenkomstig die regeling zou bespoedigen, tertio, voor de getroffen en van nut zou kunnen zijn bij hun streven de Duitse Staat tot een spoedige wettelijke regeling te bewegen;

dat, wat hiervan overigens zij, zulk een registratie slechts zin zou kunnen hebben indien zij min of meer algemeen ware, doch zij dan ook het Nederlandse Beheersinstituut met zoveel werk zou belasten, dat zijn huidige belangrijke en spoedeisende overige werkzaamheden daardoor zeer ernstig zouden worden verstoord, zonder dat dit, gelijk reeds overwogen, tot een verlichting van zijn toekomstige werkzaamheden zou leiden — zijnde hierbij te bedenken, dat het aantal onder het Besluit E 133 vallende vijandelijke vermogens tienduizenden bedraagt;

dat verzoeker tenslotte nog heeft gewezen op het risico, dat gegevens verloren zullen gaan, doch dat dit risico bij de huidige organisatie van het Nederlandse Beheersinstituut niet van werkelijke betekenis voorkomt;

dat de Raad mitsdien, de belangen van de getroffen en de belangen van het Nederlandse Beheersinstituut tegen elkander afwegende, van oordeel is, dat van het Nederlandse Beheersinstituut in redelijkheid niet kan worden gevergd, dat het op dit ogenblik de ge-

vraagde gegevens op de gevraagde wijze verstrekt en de verstrekking ervan mitsdien terecht geweigerd heeft;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep.

No. 54/431

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
9 Juni 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Besluit L.V.V.S., waarbij de „afkoop-sommen” van twee polissen van levensverzekering en lijfrente — oorspronkelijk geboekt ten gunste van de rechtsvoorgangster van appellanten — zijn overgeboekt ten gunste van de „Eerste Nederlandse”, in beroep bevestigd.

„Afkoopsommen” zijn volgens vaste jurisprudentie van de Raad door de maatschappijen verrichte onverschuldigde betalingen, die door haar kunnen worden teruggevorderd, onverschillig op welke wijze deze betalingen bij Liro zijn geboekt.

De Raad heeft ambtshalve met toepassing van art. 21 sub 3 K.B. E 100 de overeenkomsten van levensverzekering en lijfrente hersteld, waardoor partijen in de positie zijn teruggebracht, waarin zij zouden hebben verkeerd indien in hunne rechtsverhouding niet zou zijn ingegrepen door de verordeningen 54/1943 en 148/1941.

(Art. 43 E 133; artt. 21, 23, 26 E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een verzoekschrift d.d. 19 December 1951 van le. Emanuel Joseph Gosschalk, wonende te Wassenaar, als hoofd der algehele gemeenschap van goederen, waarin hij is gehuwd met Anna Elisabeth de Haas, 2e. Samuel Elzas, wonende te Antwerpen, als hoofd der algehele gemeenschap van goederen, waarin hij is gehuwd met Elisabeth Anna de Haas, 3e. Jacob Samuel de Haas, wonende te Buenos Aires, 4e. Samuel Jacob de Haas, wonende te Boxtel, allen te dezer zake domicilie kiezenden te 's-Gravenhage aan de Bachmanstraat no. 3, zijnde ten kantore van de ondergetekende procureur Mr. H. Sanders;

Gelezen het antwoord d.d. 6 Mei 1952 van 1. J. D. J. Roos, wonende te Bloec-

mendaal, 2. Mr. J. P. Barth, wonende te Amsterdam. 3. E. Spier, wonende te Amsterdam, in hun hoedanigheid van beheerders-vereffenaars van de vijandelijke rechtspersoon L.V.V.S., ten deze domicilie kiezende te Amsterdam aan de Herengracht no. 286, ten kantore van de procureur Mr. Th. P. J. Masthoff, die als gemachtigde wordt gesteld;

Nog gelezen het antwoord van de mede-verweerder de Eerste Nederlandsche Verzekering Mij. op het leven en tegen invaliditeit N.V., gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. L. Salomonson te Dordrecht;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 12 Februari 1953, requestanten en de Eerste Nederlandsche bij monde van hun gemachtigden voornoemd en L.V. V.S. vertegenwoordigd door Mr. P. du Ry van Beest Holle;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestanten in hun verzoekschrift hebben gesteld, dat zij zijn de enige erfgenamen, resp. rechtverkrijgenden van hunne moeder, resp. schoonmoeder, Mevrouw de Weduwe Jeanette de Haas-van de Giessen, overleden te Rotterdam op 29 Juni 1947;

dat ten tijde van dat overlijden voor de Raad aanhangig was de zaak R 5227, aangebracht bij request van de overledene d.d. 13 November 1946 en strekkende tot het doen herleven van twee lijfrentepolissen no.'s 576123 en 577778 van de Eerste Nederlandsche, welke polissen waren beëindigd ingevolge de bekende verordening 54/43;

dat ten dage bepaald voor de mondelinge behandeling van deze zaak, n.l. op 13 April 1950, de ondergetekende te kennen heeft gegeven, dat het aan de Erven voordeliger uitkwam niet herleving van de polissen te verlangen, weshalve hij royement van de procedure vroeg, met welk voorstel de Eerste Nederlandsche bij monde van haar gemachtigde accoord ging, onder voorwaarde van betaling van kosten, welke betaling heeft plaats gehad;

dat op 27 November 1951 de Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S. aan requestanten hebben bericht, blijkens overgelegde brief van die datum, dat de gestorte afkoopsommen van de polissen, zijnde onderscheidenlijk f 9605,— en f 7732,— per 3 April 1951 waren overgeschreven naar de Eerste Nederlandsche, waarop een nader verzoek

om inlichtingen en een correspondentie, welke mede is overgelegd, is gevolgd;

dat requestanten zich bezwaard achten door het besluit van het Nederlandse Beheersinstituut, tot het verichten van bedoelde overschrijving en als grief daartegen aanvoeren, dat genoemde beheerders, ingevolge de artt. 23—26 E 100 jto. art. 30 E 93, tot die overschrijving niet hadden mogen overgaan, tenzij of hun was overgelegd het bewijs, dat de polissen, hetzij bij beschikking van Uw Raad, hetzij bij minnelijke regeling in kracht waren hersteld, of na zich bij requestanten te hebben vergewist, dat dezen met die overschrijving instemden, zoals trouwens door beheerders-vereffenaars zelf was ingezien, blijkens hun brief aan de Eerste Nederlandsche d.d. 15 Maart 1951;

dat, indien Beheerders-Vereffenaars deze gedragslijn hadden gevolgd hun zou zijn gebleken, dat rechtsherstel niet had plaats gehad, en dat een eventueel verzoek daartoe van de Eerste Nederlandsche zoude zijn afgestuit, zowel op het feit, dat zij tijdens het leven van Mevr. de Haas-van de Giessen, m.a.w. toen het herleven van de polissen haar nog nadelig scheen, tegen het dezerzijds gedane verzoek tot herleving, uitvoerig en nadrukkelijk verweer had gevoerd, als op het feit, dat zij bij de mondelinge behandeling van de zaak R 5227 op 13 April 1950 zich zonder enig voorbehoud had verenigd met het royement van bedoelde procedures, nadat duidelijk te kennen was gegeven, waarom requestanten op herleving van de polissen geen prijs meer stelden;

dat requestanten een afschrift van dit request bijvoegen, met het oog op de mogelijkheid, dat de Raad termen vindt de Eerste Nederlandsche in het geding te roepen;

Redenen waarom requestanten zich tot deze Raad hebben gewend met het eerbiedig verzoek te vernietigen het besluit van het Nederlandse Beheersinstituut, vertegenwoordigd door Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S. tot het overschrijven van voormelde afkoopsommen, groot f 9605,— en f 7732,— van de rekening ten name van Mevr. de Weduwe de Haas-van de Giessen naar de rekening van de Eerste Nederlandsche Verzekering Maatschappij op het leven en tegen invali-

diteit, en ten profijte van dien te bepalen, dat die bedragen alsnog zullen worden overgeboekt in omgekeerde richting, kosten rechtens;

Overwegende, dat Beheerders-Vereffenaars van Liquidatie Van Verwaltung Sarphatistraat, hierna te noemen L.V.V.S., bij hun antwoord hebben verzocht de vordering niet ontvankelijk te verklaren, althans die vordering af te wijzen met bekrachtiging van het bestreden besluit van het N.B.I.;

Overwegende, dat de Eerste Nederlandsche, door de Raad als mede-verweerder in het geding geroepen, op gronden, waarop hieronder voor zover nodig zal worden teruggekomen, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk verklaring, althans afwijzing van de in het inleidend verzoek vervatte vordering, kosten rechtens;

Overwegende, dat de Eerste Nederlandsche ter terechtzitting akte heeft verzocht dat voor zoveel nodig subsidiair wordt gevorderd, dat de „afkoop” der onderhavige polissen nietig wordt verklaard, de verzekeringsovereenkomsten worden hersteld en het recht van de Maatschappij op de bij Lippmann gestorte „afkoopsommen” wordt erkend, van welk verzoek de Raad akte heeft verleend;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat requestanten verzoeken, dat de Raad in beroep zal vernietigen het op 27 November 1951 aan requestanten kenbaar gemaakte besluit d.d. 3 April 1951 van het N.B.I., vertegenwoordigd door Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S., tot het overschrijven van de „afkoopsommen” der voormelde lijfrente-overeenkomsten in de boeken van L.V.V.S. van de rekening van de Haas-van de Giessen op de rekening van de Eerste Nederlandsche en te bepalen, dat die bedragen alsnog op rekening van (de erven van) de Haas-van de Giessen zullen worden teruggeboekt;

Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat de bedoelde bedragen oorspronkelijk, tijdens de bezetting, door Lippmann, Rosenthal en Co. Sarphatistraat (hierna te noemen: Liro) op de rekening van de Haas-van de Giessen zijn gebracht en wel:

a. wat de overeenkomst, afgesloten

onder polisnummer 576123 betreft, welke overeenkomst naar Nederlands recht niet afkoopbaar was, ingevolge het bepaalde bij art. 2 van de bezettingsverordening 54/1943, dat: „de verzekeraar op 1 Juli 1943 drievierde delen van de per 30 Juni 1943 wiskundig vastgestelde premie-reserve voor de verzekeringsovereenkomst en de op deze dag achterstallige rentebedragen (moet) betalen aan de bankiersfirma Lippmann Rosenthal en Co. voor rekening van de verzekeringnemer”;

b. wat de overeenkomst, afgesloten onder polis nummer 577778 aangaat, welke overeenkomst naar Nederlands recht volkomen geldig was, op grond van de bezettingsverordening 148/1941: „volgens welke verordening aan personen, die naar bezettingsrecht als Jood moesten worden aangemerkt (hetgeen met de Haas-van de Giessen het geval was) iedere beheers- en beleggingshandeling, anders dan met Liro aangegaan was verboden, zodat naar dit bezettings-„recht” de door de Haas-van de Giessen met de Eerste Nederlandsche gesloten lijfrente-overeenkomst nietig was en de koopsom dier verzekering, (dus re vera niet de „afkoopsom”, ofschoon de Raad gemakshalve ook ten aanzien van deze overeenkomst de door partijen gebruikte terminologie zal blijven volgen), verminderd met de reeds, naar de Raad heeft begrepen, aan de Haas-van de Giessen zelf uitbetaalde lijfrentetermijnen, bij Liro, op naam van de Haas-van de Giessen moest worden gestort;

Overwegende, dat bedoelde „afkopen” en de daarmee verband houdende boekingen dus hebben plaats gehad op grond van een maatregel van de bezetter (V. 54.1943 en 148.1941) ten aanzien waarvan bij het K.B. E 93, (art. 16 jto. de aan dat besluit toegevoegde lijst „A”) is bepaald, dat zij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, zodat de Raad, indien dit door één der partijen op de juiste wijze was verzocht, ingevolge art. 23 jto. art. 25 sub C van het K.B. E 100 bevoegd zou zijn tot ingrijpen en alsdan zelfs zou moeten worden aangenomen dat, behoudens blijk van het tegendeel, het achterwege laten van dit ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk zou zijn;

Overwegende, dat de Raad in alle soortgelijke gevallen, wanneer geen „blijk van het tegendeel” in de zin van

laatst genoemd artikel zich voordeed, in vaste jurisprudentie aan de Levensverzekeringsmaatschappijen het recht op de bij Liro gestorte „afkoopsom” (en evenzeer de koopsom van naar V. 148/1941 nietig geachte verzekeringen) heeft toegekend, aangezien naar zijn opvatting het de Maatschappijen waren, die in werkelijkheid van deze door Liro opgeëiste bedragen waren beroofd;

Overwegende, dat de Raad dan ook bij de twee vonnissen ddis. 13 April 1949 (N.R. 1474) en 10 December 1949 (N.R. 1742), waarop alle partijen in dit geding zich hebben beroepen, heeft beslist: in het eerstgenoemde, dat bij het herstel van rechten, of dit nu door de verzekeringnemer, de verzekerde of door de Maatschappij wordt gevraagd, alleen de Maatschappij de „afkoopsom” als zijnde onverschuldigd betaalde gelden, van L.V.V.S. kan terugvorderen, en dat daarbij, ook indien de verzekeringnemer niet in het geding is betrokken, doch de Raad met gebruikmaking van art. 26 ook tegenover hem de gevolgen van het rechtsherstel regelt, geen enkel recht van de verzekeringnemer wordt aangetaast, aangezien de afschrijving van zijn rekening van een bedrag, dat hem in werkelijkheid, gelijk bij het rechtsherstel blijkt, niet competeert, slechts is het herstel van een boeking, die re vera foutief blijkt te zijn geweest; en in het tweede vonnis, dat het zelfde in gelijke mate geldt met betrekking tot rechtsherstel, hetwelk door de betrokkenen buiten de bemoeienis van de Raad wordt tot stand gebracht bij wege van uitvoering van de vaste rechtspraak van de Raad, waarbij echter niet over het hoofd mag worden gezien, dat bij het K.B. E 100 aan de betrokkenen bij een minnelijk rechtsherstel niet die bevoegdheid is gegeven om de gevolgen daarvan ook ten aanzien van derden te regelen, welke bij artikel 26 E 100 aan de Raad is toegekend;

Overwegende, dat het op grond van deze rechtspraak ongetwijfeld valt toe te juichen, dat L.V.V.S. in het belang van een snelle en doelmatige afwikkeling van de aan haar beheer toevertrouwde boedel, ook vóór en zonder dat rechtsherstel heeft plaats gehad en dus terwijl art. 30 van het K.B. E 93 nog in de weg staat aan het ontlenen van rechten aan het nimmer-van-kracht-geweest-zijn van de verorde-

ningen 54/1943 en 148/1941, voor zover men deze krachteloosheid alleen op datzelfde K.B. E 93 zou doen steunen, de overboekingen van de „afkoopsommen” op de rekeningen der Maatschappijen heeft bewerkstelligd, aangezien L.V.V.S. er steeds op kan rekenen dat, (behalve in de uitzonderlijke gevallen, dat er blijk zou zijn van het tegendeel) bij een tot de Raad door welke belanghebbende ook gericht verzoek om rechtsherstel de „afkoopsom” aan de Maatschappij zal worden toegewezen en haar boeking aldus bekrachtigd;

Overwegende, dat daarom ook in het onderhavige geval, dat in de vorm van een beroep door requestanten ingesteld tegen een besluit van L.V.V.S. aan de Raad is voorgelegd, de kern der kwestie, die partijen verdeeld houdt, is of de litigieuze lijfrente-overeenkomsten alsnog behoren te worden hersteld, en dan als gevolg daarvan de „afkoopsommen” aan de Eerste Nederlandsche toegewezen en de boeking daarvan op haar naam achteraf als juist erkend, dan wel, nu requestanten hun voormalig verzoek hiertoe hebben ingetrokken en de Eerste Nederlandsche hierop heeft gereageerd, gelijk hieronder nog nader zal worden beschreven, herstel achterwege behoort te blijven;

dat requestanten de kern der kwestie ook aldus hebben verstaan, daar zij, reeds vóór dat de Eerste Nederlandsche haar subsidiair verzoek tot herstel der overeenkomsten had gedaan, ter zitting de ontvankelijkheid van het door hen voorondersteld verzoek van de Eerste Nederlandsche tot herstel reeds uitvoerig hebben bestreden, terwijl requestreerden te elfder ure inziende, dat het zwaartepunt van het geschil wellicht hierin zou kunnen komen te liggen, akte hebben gevraagd van hun subsidiair verzoek;

Overwegende dat de Raad van mening is, dat dit subsidiair verzoek niet kan worden ontvangen, aangezien in een procedure in beroep niet een vordering in eerste aanleg tot herstel die op de wijze bij art. 122 E 100 behoort te worden aangebracht, ter zitting mondeling kan worden ingesteld, doch de Raad, ten einde deze zaak ten volle tot beslissing te brengen, wil overwegen of er reden bestaat, uit krachten van art. 21 E 100 zijn bij hoofdstuk III van dit Besluit toegekende bevoegdheden ambtshalve uit te oefenen;

Overwegende, dat uit hetgeen hier-

boven werd overwogen reeds volgt, dat op grond van de artikelen 23 jto. 25 E 100 voor het ingrijpen van de Raad genoegzame redenen bestaan, doch requestranten menen, dat dit ingrijpen onredelijk zou zijn, omdat 1. bij de mondelinge behandeling van de zaak R. 5227, aangebracht bij een request van de rechts-auteur van thans-requestranten, inhoudende het verzoek tot herstel der onderhavige polissen, de Eerste Nederlandsche zich zonder enig voorbehoud met het royement van deze procedure heeft verenigd, en 2. de Eerste Nederlandsche haar recht op een herleving der genoemde lijfrente-overeenkomsten zou hebben verwerkt, door tegen het door requestranten gedane verzoek tot rechtsherstel in de zaak R. 5227 bij schriftelijk antwoord uitvoerig verweer te voeren toen zij, tijdens het leven van de Haas-van de Giessen, blijkbaar meende, dat herleving van de overeenkomsten voor haar nadelig zou zijn;

Overwegende, dat de eerste grond, waarop requestranten de onredelijkheid van het ingrijpen van de Raad verdedigen echter niet opgaat, aangezien niet is in te zien op welke gronden de Eerste Nederlandsche zich met vrucht tegen de intrekking van het introductief request door requestranten had kunnen verzetten, zodat niet kan worden gezegd, gelijk requestranten bij pleidooi hebben betoogd, dat, doordat de Eerste Nederlandsche met het royement der zaak instemde, de verhouding tussen partijen materieel-rechtelijk zou zijn vastgelegd;

dat ook uit het feit, dat de Eerste Nederlandsche hierbij generlei reserve omtrent haar rechten maakte, niet de conclusie wettigt, dat zij van enig recht zou hebben afstand gedaan, aangezien haar instemming zonder meer met een proces-rechtelijke handeling van haar tegenpartij, waartegen zij zich niet kon verzetten, onmogelijk een dergelijke vrijwillige afstand kon impliceren;

Overwegende, dat ook de tweede grond, waarop requestranten de onredelijkheid van het herstel der polissen willen doen steunen, niet deugdelijk is;

Overwegende, dat requestranten terecht hebben opgemerkt, dat in meerdere gevallen de Raad heeft beslist, dat aan belanghebbenden (ook bij een verzekeringsovereenkomst) niet kan worden toegestaan hun eenmaal tegenover de tegenpartij na de bevrijding

ingenomen houding te wijzigen op grond, dat door een later ingetreden gebeurtenis (het overlijden van het verzekerde lijf) dit hun voordeliger uitkwam (nu het aliatoir karakter aan de verzekeringsovereenkomst was ont-nomen);

Overwegende echter, dat in het onderhavige geval, voor zover de bij polis no. 576123 geconstateerde overeenkomst betreft, de Eerste Nederlandsche reeds bij schrijven van 7 Maart 1949, terwijl zij nog onkundig was van het overlijden van Jeanette de Haas-van de Giessen, heeft aangeboden de verzekering, volgens de regels neergelegd, in de vaste jurisprudentie van deze Raad te herstellen, zodat requestranten ten aanzien van deze overeenkomst de Eerste Nederlandsche zeker niet kunnen verwijten, dat zij haar houding op onrechtmatige wijze zou hebben gewijzigd en haar recht op herstel zou hebben verwerkt;

Overwegende, dat ten aanzien van de tweede, in polis nr. 577778 belichaamde overeenkomst inderdaad van een wijziging van de houding van de Eerste Nederlandsche, nadat haar het overlijden van de Haas-van de Giessen was bekend geworden, kan worden gesproken, welke volte-face de Eerste Nederlandsche heeft willen verklaren door erop te wijzen, dat zich bij de vraag van het herstel van deze overeenkomst rechtskwesties voordeden, die eerst ná de dag van de mondelinge behandeling van de zaak R 5227 bepaald, door de Raad zijn beslist, en wel in die zin, dat gevraagd herstel moest worden verleend, doch hoe dit zij, reeds op een andere grond aan requestranten een beroep op rechtsverwerking aan de zijde van de Eerste Nederlandsche moet worden ontzegd;

dat immers niet mag worden voorbij gezien, dat allereerst requestranten zelf, toen zij van het overlijden van de Haas-van de Giessen op de hoogte waren, hun houding hebben gewijzigd. (waarbij het geen gewicht in de schaal legt, dat zij dit deden in de vorm van intrekking van hun aanvankelijk verzoek tot rechtsherstel) omdat het hun voordeliger toescheen de „afkoopsom” (in werkelijkheid: de door Liro opge-eiste *koopsom* verminderd met de reeds uitbetaalde lijfrentetermijnen) van Liro te vorderen dan de lijfrentetermijnen van de Eerste Nederlandsche te ontvangen, weshalve het hun zeker

niet toekomt aan de Eerste Nederlandsche het verwijt van frontverandering tegen te werpen, waarin zij hun tegenpartij zelf zijn voorgegaan;

Overwegende, dat waar beide genoemde partijen elkaar in dit opzicht niets te verwijten hebben, het de Raad voorkomt, dat redelijkheid en billijkheid worden betracht, indien de Raad ook het herstel van laatstgenoemde overeenkomst, dus van beide overeenkomsten, uitspreekt, waardoor requestranten ten volle zullen ontvangen hetgeen ook hun rechtsauteur zou hebben ontvangen, wanneer geen Duits onrecht deze overeenkomsten had doorkruist, terwijl niet is in te zien, dat het redelijk en billijk zou zijn, ten laste van de Eerste Nederlandsche, aan requestranten méér toe te kennen, nu deze doorkruising wel heeft plaats gehad;

Overwegende, dat op grond van het bovenstaande de Raad ambtshalve het herstel der boven omschreven overeenkomsten zal uitspreken en daarbij aan de Eerste Nederlandsche het recht op de bij Liro gestorte „afkoopsommen” zal toekennen, met dien verstande, dat haar recht op het terzake van de eerste overeenkomst (polis no. 576123) bij Liro gestorte bedrag dient te worden verminderd met de aan Liro uitbetaalde lijfrente over het tijdvak van 7 April tot 7 Juli 1943 ad f 225,—, ten aanzien waarvan de Maatschappij ingevolge art. 33 van E 100 tegenover requestranten deugdelijk is gekweten, zodat het recht op terugvordering van deze f 225,— van Liro aan requestranten toekomt;

Overwegende, dat uit deze beslissing volgt dat deze „afkoopsommen” (met inachtneming van laatstgenoemde correctie) thans terecht in de boekhouding van L.V.V.S. op naam van de Eerste Nederlandsche staan geboekt, zodat het verzoek van requestranten tot vernietiging van het bij hun request omschreven besluit van L.V.V.S. in hoofdzaak moet worden afgewezen en requestranten derhalve in de kosten veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Ambtshalve:

Verklaart nietig de ter zake van resp. f 7477,— en f 9605,—;

bovengenoemde lijfrenteovereenkomsten door de Eerste Nederlandsche aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co. Sarphatistraat te Amsterdam als „afkoopsom” gedane betalingen van

Verstaat, dat de Eerste Nederlandsche recht heeft op terugvordering van L.V.V.S. van deze onverschuldigd betaalde bedragen;

Verklaart nietig de ter zake van de bij polis no. 576123 geconstateerde overeenkomst door de Eerste Nederlandsche aan de firma Lippmann, Sarphatistraat gedane betaling van lijfrente over het tijdvak van 7 April tot 7 Juli 1943;

Verstaat, dat requestranten recht hebben op terugvordering van L.V.V.S. van het te dier zake uitbetaalde bedrag van f 225,—;

Doet herleven de bij polissen nos. 576123 en 577778 geconstateerde tussen Jeanette de Haas-van de Giessen en de Eerste Nederlandsche gesloten lijfrente-overeenkomsten en veroordeelt mitsdien de Eerste Nederlandsche om aan requestranten de achterstallige lijfrentetermijnen, te weten op polis no. 576123 vanaf 7 Juli 1943, op polis no. 577778 vanaf 8 April 1943, tot 29 Juni 1947 uit te betalen, vermeerderd met een rente ad 4 % 's jaars vanaf de dag van verschuldigdheid van elke termijn tot aan die der voldoening;

IN BEROEP:

Verleent akte, waarvan akte is gevraagd;

Wijst de eis van de hand, behoudens voor zover het bovenvermelde bedrag van f 225,—;

Wijst de eis tot dit bedrag toe;

Bepaalt, dat dit bedrag van f 225,—, thans in de boeken van L.V.V.S. op naam van de Eerste Nederlandsche geboekt, zal worden overgeboekt op naam van requestranten;

Veroordeelt requestranten in de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van de Eerste Nederlandsche gevallen begroot op f 125,— en aan de zijde van L.V.V.S. gevallen eveneens begroot op f 125,—.

poneerde stelling, dat in casu niet dezelfde ratio aanwezig is voor een snelle liquidatie van het vijandelijk vermogen als in de regel — te weten: bij een verkoop door de Staat aan derden — het geval is, aangezien hier is verkocht door de Staat aan de Staat;

dat deze ratio naar Ons oordeel in casu evenzeer aanwezig is, aangezien ook in dit geval de verkoop door het N.B.I. q.q. de Staat der Nederlanden aan de Staat der Nederlanden in de zin van: het Rijk in Europa, immers aan een orgaan daarvan, te weten: Staatsbosbeheer, aan het N.B.I. een opbrengst verschaft, welke door de met vergoeding van oorlogsschade belaste instantie — ten laste van het orgaan van de Staat, dat als koper optrad — kon worden aangewend voor genoemd doel;

Overwegende, dat op bovenstaande gronden der appellanten vorderingen zullen moeten worden afgewezen en zij als de in het ongelijk gestelde partij zullen moeten worden verwezen in de kosten van het geding;

Overwegende tenslotte, dat blijkens mededeling door Mr de Pont zijdens appellanten tijdens pleidooi gedaan, de appellant sub 1 sedert de indiening van het appelrequest — n.l. in het begin van dit jaar (1954) — is overleden, als zijne enige en algehele erfgenamen nalatende zijne echtgenote (appellante sub 2) en zijne dochter (appellante sub 3), hetgeen tot gevolg heeft, dat de proceskosten, waarin Wij „appellanten” zullen veroordelen, zullen moeten worden betaald door appellanten sub 2 en sub 3;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons bevoegd om van der appellanten vorderingen kennis te nemen;

Verklaren appellanten ontvankelijk in hun beroep;

Wijzen hun vorderingen af;

Veroordelen enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 145.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil L 125 tussen

- Dr Theodore Benoit Philips te Amsterdam, Wouwermanstraat 28,
 - Elisabeth Frederika Philips, weduwe van H. Levi te Graulhet, Dep. Tarn, Frankrijk,
 - Dr Maurits Ignatius Boas te Beverley Hills, Californië, U.S.A.,
 - Bertha Boas, weduwe van Mr J. N. de Vries te Londen, Engeland,Gemachtigde: de heer Joh. J. de Vries te Amsterdam, Keizersgracht 202, hierna te noemen partij Philips.
- Johannes Hanegraaf Antoniuszoon te Nuland, Kom A 115, Gemachtigde: de heer H. M. J. H. Banens te 's-Hertogenbosch, Jan Schöfferlaan 13, hierna te noemen partij Hanegraaf.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen,

Gezien een verzoek van Notaris H. C. M. Rits te 's-Hertogenbosch, destijds handelende in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor de afwezige Benjamin (ook genaamd Bernard) Philips, tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van de percelen, kadastraal bekend Gemeente Alem, Sectie B No. 346.

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een acte van minnelijke regeling, opgemaakt door de, door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar, alsmede het verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Utrecht betreffende diens onderhoud met partijen.

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Benjamin (ook genaamd Bernard) Philips was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld onroerend goed.

Tot zijn nalatenschap zijn thans gerechtigd:

- a. Dr Theodore Benoit Philips,
 - b. Elisabeth Frederika Philips, weduwe van H. Levi,
 - c. Dr Maurits Ignatius Boas,
 - d. Bertha Boas, weduwe van Mr J. N. de Vries,
- ieder voor $\frac{1}{4}$ gedeelte.

2. Bij acte 18 Maart 1942 verleden voor Notaris H. C. M. Rits te 's-Hertogenbosch verkocht partij Philips ter voldoening aan de Verordening 102/1941 tot verwijdering van Joden uit het agrarisch bedrijfsleven aan Johannes Hanegraaf Antoniuszoon de voormelde percelen voor de prijs van f 3.750,—. Een afschrift dezer acte, houdende kwijting voor de kooppenningen werd overgeschreven ten hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 24 Maart 1942 in deel 2313 no. 109.

3. De koopsom werd geheel voldaan ten kantore van Notaris Rits voornoemd, die deze met andere gelden, na aftrek van enige schulden ten laste van partij Philips, stortte bij de firma Lippmann Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam. Aangezien de overige inkomsten en uitgaven het inkomen van partij Philips betroffen en de inkomsten de uitgaven overtreffen is aan te nemen, dat de gehele koopsom is gestort bij Lippman Rosenthal & Co. voornoemd.

4. Blijkens acte van ruilverkaveling op 15 Juli 1948 verleden voor Notaris J. R. Hofhuis te 's-Hertogenbosch overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore diezelfde dag in deel 2423 no 1 is bovengemeld perceel in een ruilverkaveling opgenomen en verkreeg partij Hanegraaf inplaats van voormeld perceel Gemeente Alem, Sectie B no 346, groot 2 H.A. 63 A 20 cA het perceel kadastraal bekend Gemeente Alem, Sectie G no 244, groot 2 H.A. 63 A 10 cA.

Ingevolge het beginsel, neergelegd in artikel 19 der Ruilverkavelingswet moet worden aangenomen, dat de rechten van partijen op het perceel B no 346 zijn overgegaan op het in de plaats daarvan aan partij Hanegraaf toegewezen perceel Gemeente Alem, Sectie G no 244.

Partij Hanegraaf heeft aan de Cultuurtechnische Dienst te Utrecht als ruilverkavelingskosten betaald een bedrag van f 752,87 blijkens een door deze dienst op 28 Augustus 1952 afgegeven kwitantie.

Volgens opgave van partij Hanegraaf heeft zij voorts nog f 100,— betaald voor het doen wegruimen van zand van het bij de verkaveling verkregen perceel. Hiervan is geen kwitantie overgelegd.

5. Partij Hanegraaf was voor de verkoop pachter van het door haar gekochte perceel voor een pachtSom van f 175,— per jaar, blijkens onderhands pachtcontract d.d. 7 April 1941, goedgekeurd door de Pachtkamer te 's-Hertogenbosch op 29 Mei 1941, waarbij het perceel voor onbepaalde tijd werd verpacht.

6. Partij Philips heeft als voorschot op de kosten dezer regeling bij de Raad een bedrag van f 130,62 gedeponeed.

Overwegende dat partijen het erover eens zijn, dat partij Philips hersteld dient te worden in de rechten, welke zij door de maatregelen van de bezetter heeft verloren, doch dat zij het niet eens zijn over de wijze, waarop de gevolgen van dit rechtsherstel geregeld dienen te worden.

Overwegende dat blijkens een copie van een door Benjamin Philips en Johannes Hanegraaf ondertekend voorlopig koopcontract d.d. 31 December 1941, de mogelijkheid de koopsom geheel of gedeeltelijk schuldig te blijven is voorzien, zodat aangenomen moet worden, dat de voor- en nadelen van een onmiddellijke betaling der koopsom door partij Hanegraaf zorgvuldig zijn overwogen, voordat tot betaling werd overgegaan.

dat partij Hanegraaf geacht kon worden te weten, dat partij Philips slechts op grond van de anti-Joodse verordeningen van de bezetter tot verkoop overging en dat deze anti-Joodse verordeningen tevens de strekking hadden aan de Joden al hun bezittingen te ontnemen, zodat reeds ten tijde van de betaling der koopsom partij Hanegraaf ermede rekening moest houden, dat de koopsom niet aan partij Philips ten goede zou komen.

dat de stelling van partij Hanegraaf, dat partij Philips haar had toegezegd, dat zij geen schade zou ondervinden van de aankoop, door partij Philips wordt weersproken.

dat de Afdeling aanneemt, dat partij Philips een dergelijke toezegging kan hebben gedaan bij het tekenen van het voorlopig koopcontract, waarin werd gesproken over een schuldig blijven van het geheel of een gedeelte der koopsom, doch deze eventuele toezegging geacht moet worden te zijn vervallen op het moment, dat partij Hanegraaf tegen de wens en het advies van partij Philips in, de gehele koopsom in contanten voldeed.

Overwegende, dat de Afdeling het echter redelijk en billijk acht de schade, ontstaan door de storting van de koopsom bij Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, bij helfte tussen partijen te delen en dit als basis voor de op te maken regeling zal nemen.

Overwegende dat partij Hanegraaf een rentevergoeding verlangt over de door haar betaalde koopsom, doch de Afdeling deze eis niet redelijk en billijk acht, daar de koopsom voor partij Philips geen rente heeft opgeleverd.

Overwegende dat partij Hanegraaf het door haar genoten exploitatie-saldo aan partij Philips zal dienen te restitueren.

dat aangezien partij Hanegraaf geen gegevens heeft verstrekt over de daadwerkelijk genoten inkomsten en gedane uitgaven, partij Philips heeft voorgesteld het jaarlijkse exploitatie-saldo te stellen op de door partij Hanegraaf voor de aankoop betaalde pachtprijs, verminderd met 20 % hiervan voor betaalde lasten en onderhoudskosten.

Overwegende dat bij nietigverklaring van de verkoop het door partijen Philips en Hanegraaf op 7 April 1941 aangegane pachtcontract geacht moet worden niet te zijn teniet gegaan en de Afdeling bij de regeling van het geschil zal bepalen, dat de pachtverhouding herleeft met ingang van de datum der verkoop, t.w. 18 Maart 1942.

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat partij Hanegraaf over de jaren 1942 en volgende schuldig is de jaarlijkse pacht, zoals deze is neergelegd in gemeld pachtcontract.

Overwegende dat daartegenover partij Philips verplicht is aan partij Hanegraaf de jaarlijkse lasten en belastingen, verschuldigd voor de eigendom, te vergoeden en de Afdeling deze lasten zal begroten op 20 % van de jaarlijkse pachtsom.

Overwegende dat tengevolge van de nietigverklaring van de verkoop, partij Hanegraaf geacht moet worden voor en namens partij Philips te hebben medegewerkt aan de actie van ruilverkaveling op 15 Juli 1948 verleden voor Notaris J. R. Hofhuis te 's-Hertogenbosch.

Overwegende dat derhalve partij Philips aan partij Hanegraaf dient te vergoeden alle kosten, welke deze tengevolge van de ruilverkaveling heeft moeten maken, voorzover partij Hanegraaf deze uitgaven met bewijzen kan staven.

Overwegende dat dit laatste wel het geval is met het door partij Hanegraaf betaalde bedrag van f 752,87, doch niet met de gepretendeerde uitgave van f 100,—.

Overwegende dat de Nederlandse Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit Besluit gehechte verklaring d.d. 3 Februari 1954 nummer BZ 4701213 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de na-

volgende regeling, welke geheel gelijkloidend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp.

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand gebracht kan worden.

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 Stbl. 586.

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen partij Philips en partij Hanegraaf, geconstateerd bij acte 18 Maart 1942 verleden voor Notaris H. C. M. Rits te 's-Hertogenbosch, overgeschreven ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 24 Maart 1942 in deel 2313 no 109 is nietig en heeft niet geleid tot enige wijziging in de rechten van partij Philips als eigenares van het daarbij verkochte perceel.
- II. De acte van ruilverkaveling 15 Juli 1948 verleden voor Notaris J. R. Hofhuis te 's-Hertogenbosch verleden, overgeschreven ten gemelde Hypotheekkantore op 15 Juli 1948 in deel 2423 no 1 blijft van volle kracht en waarde met dien verstande, dat partij Hanegraaf geacht moet worden daarbij te zijn opgetreden voor en namens partij Philips, zodat de erfgenamen van Benjamin (zich noemende Bernard) Philips eigenaren zijn geworden van het perceel kadastraal bekend Gemeente Alem, Sectie G no 244, groot 2 H.A. 63 A. 10 c.A.
- III. De pachtovereenkomst voor onbepaalde tijd gesloten bij onderhandse acte d.d. 7 April 1941 tussen partij Philips en partij Hanegraaf en goedgekeurd door de Pachtkamer te 's-Hertogenbosch op 29 Mei 1941 herleeft met ingang van 18 Maart 1942 en wordt geacht thans betrekking te hebben op het door de ruilverkaveling door partij Philips in eigendom verkregen perceel.
- IV. Partij Hanegraaf is schuldig aan partij Philips:

a. de pacht over de jaren 1942 tot en met 1953 ad f 175,—	
per jaar of	f 2.100,—
b. de helft van de kosten dezer regeling ad f 130,62 of	„ 65,31
Totaal	f 2.165,31
- V. Partij Philips is schuldig aan partij Hanegraaf:

a. vergoeding voor betaalde lasten, belastingen, enz. begroot op 20 % van de door partij Hanegraaf verschuldigde pachtsom of	f 420,—
b. de helft van de bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, gestorte koopsom ad f 3.750,— of	„ 1.875,—
c. de door partij Hanegraaf bij de ruilverkaveling betaalde kosten ad	„ 752,87
Totaal	f 3.047,87
- VI. De vordering op de L.V.V.S. wegens de door Lippmann, Rosenthal & Co. in ontvangst genomen koopsom ad f 3.750,— komt toe aan partijen Philips en Hanegraaf, ieder voor de helft.
- VII. De L.V.V.S. is verplicht van de uitkeringen, verschuldigd aan partij Philips, allereerst een bedrag van f 882,56 te voldoen aan partij Hanegraaf. Door deze betaling zijn de sub IV en V gemelde schulden geheel gekweten.
- VIII. Vanaf 1 Januari 1954 zijn alle zakelijke lasten en belastingen op de eigendom geheven wordende ten laste van partij Philips.
- IX. Partij Hanegraaf is vanaf 1 Januari 1954 aan partij Philips de volle, destijds tussen partijen overeengekomen pacht, schuldig behoudens eventuele wijziging van de pacht prijs door de Grondkamer.
- X. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad ten bedrage van f 130,62 zijn ten laste van partijen Hanegraaf en Philips, ieder voor de helft en zijn op de bovenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 13 Februari 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	25
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	26
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	27
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit herstel Rechtsverkeer	27
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/432 t/m 54/436	pag. 1093/1104

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 145. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
5 April 1954 (i.z. G. J. Baarlink).

Toepasselijkheid van de in art. 43, lid 2, E 133 gestelde termijn op procedures ex art. 11 lid 4 E 133.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

.

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij allereerst zullen onderzoeken of appellant geacht moet worden zijn beroep tardief te hebben ingesteld;

Overwegende hieromtrent, dat ten processe is komen vast te staan:

- a. dat de verkoop der litigieuse percelen is geëffectueerd in de maand December 1949;
- b. dat partij Timmer vóór het passeren der acte van koop en verkoop aan appellant's vader mededeling heeft gedaan van de op handen zijnde transactie;
- c. dat appellant op 8 Januari 1951 in beroep is gekomen tegen het besluit van het N.B.I. om de litigieuse gronden „te verkopen c.q. tegen de verkoop zelf van dezen landbouwgrond, indien deze” intussen „reeds mocht hebben plaats gevonden”, op welk tijdstip hij derhalve kennis droeg althans van het voornemen van het N.B.I. om tot verkoop van deze gronden over te gaan;
- d. dat appellant, zonder zich er van te vergewissen wat er met zijn vermogen was geschied, op 1 Mei 1951 — toen de litigieuse percelen derhalve reeds lang waren verkocht — dit appelrequest wederom heeft ingetrokken;

e. dat appellant, blijkens zijn eigen mededelingen, van de plaats gevonden verkoop reeds eerder had vernomen, zij het ook niet rechtstreeks van het N.B.I.;

Overwegende, dat uit het vorenstaande volgt, dat appellant geruime tijd voordat hem de op 13 Juni 1953 omtrent zijn vermogen door het N.B.I. verstrekte gegevens bereikten, van de plaats gevonden verkopen kennis heeft gekregen, althans redelijkerwijs kennis heeft kunnen krijgen en door tot 13 Juli 1953 te wachten met de indiening van een beroepschrift, de in artikel 43 E 133 gestelde termijn van een maand verre heeft overschreden;

Overwegende, dat appellant ontkent, dat de in artikel 43 E 133 vervatte regeling van de termijn, waarbinnen beroep dient te worden ingesteld, ook geldt voor de voor Ons te voeren appelprocedures, waarin Wij geheel vrij zijn de rechtsgang naar eigen goedvinden te regelen;

Overwegende, dat, toen bij het Besluit F 272 artikel 11 van het Besluit Vijandelijk Vermogen werd gewijzigd en daarin werd opgenomen het beroep op de Voorzitter van de Raad van de beschikkingen, handelingen, besluiten en beslissingen van het Beheersinstituut aangaande het beheer voor zover betreffende het vervreemden of bezwaren van bij dit Instituut in beheer zijnd vermogen, een gedeelte van het in artikel 43 E 133 geregelde beroep werd overgebracht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad naar de Voorzitter van de Raad;

dat daarbij geen bijzondere regelen omtrent het instellen van het beroep bij de Voorzitter werden gegeven, doch dit geenszins betekent, dat er voor het instellen van dit beroep geen algemene termijn geldt, doch slechts dat een bijzondere regeling voor dit beroep overbodig kon worden geoordeeld, omdat de in art. 43 vermelde termijn geacht moet worden te gelden voor alle beroepen van beschikkingen, handelingen, besluiten en beslissingen van het Beheersinstituut, onverschillig of deze worden ingediend bij de Afdeling Rechtspraak of bij de Voorzitter van de Raad, moettende immers artikel 11 lid 4 E 133 worden beschouwd als *lex specialis* tegenover artikel 43 E 133 als *lex generalis*;

Overwegende, dat Wij derhalve appellant wegens tardiviteit van zijn appel niet-ontvankelijk zullen moeten verklaren in zijn beroep en hem, als de in het ongelijk gestelde partij, zullen moeten verwijzen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

Bekendmakingen door de Afdeling Effectenregistratie in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

In de Staatscouranten van 5 Augustus 1954, No. 149 en van 8 September 1954, No. 173 is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in de bekendmakingen genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening der hierboven vermelde Staatscourant, in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Acht en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

2 Augustus 1954 / No. 138 / Generale Thesaurie / Directie Bewindvoering.

De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer;
Maakt bekend,

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem opgave heeft gedaan van een aantal effecten, als hieronder omschreven en genummerd, aan welke effecten een of meer delen ontbreken, zodat artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer op deze effecten kan worden toegepast in verband met het bepaalde in artikel 6 van het genoemde Besluit:

.....
dat de bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten, als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking geen betrekking heeft op de na 31 Januari 1946, doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

en bepaalt,

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 2 Augustus 1954.

De Minister van Financiën,
J. VAN DER KIEFT.

(Ned. Stert. 6 Augustus 1954, No. 150).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 169.—

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Fb 2496
tussen:

1. Simon Heymans te Tilburg, Watertorenstraat 112,
Raadsman Mr Y. H. M. Nijgh, advocaat en procureur te 's-Gravenhage,
hierna te noemen partij Heymans.
2. Johannes Leonardus Maria Peys, te Hoge Zwaluwe,
Raadsman: Mr K. J. Denijs Jr, bedrijfsjurist, te Amsterdam,
hierna te noemen partij Peys.
3. Het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage als voerende het beheer over het aan de Staat der Nederlanden vervallen vermogen van J. L. M. Peys voornoemd,
hierna te noemen de Staat.

4. de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage, Daendelsstraat 1a, hierna te noemen de Landelijke.
5. Het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage, als voerende het beheer over het voormalig vermogen van H. A. Dreesen, hierna te noemen Dreesen.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Simon Heymans tot herstel in de eigendom van het perceel, oorspronkelijk kadastraal bekend Gemeente Tilburg Sectie P no. 3125, thans uitmakende een gedeelte van het kadastrale perceel Gemeente Tilburg Sectie P no. 4344, voor het geheel groot 10.78 Are;

Gelezen de stukken, waaronder de door de, door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar met partijen gevoerde correspondentie, enige hierna nader te omschrijven taxatierapporten, de door de Gedelegeerde van de Afdeling te Utrecht opgemaakte verslagen van de door hem met partijen gevoerde besprekingen en de schriftelijke opgave van het Nederlandse Beheersinstituut, Vertegenwoordiging Arnhem en Bureau Amsterdam.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Simon Heymans is eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van het perceel, oorspronkelijk kadastraal bekend Gemeente Tilburg Sectie P no. 3125 groot 3.74 Are.

2. Gemeld perceel werd in het begin van de oorlog gedeeltelijk verwoest. Partij Heymans maakte een aanvang met de herstelwerkzaamheden, doch kon deze, tengevolge van de maatregelen van de bezetter niet voleindigen.

3. Op grond van de Verordening 26 1940 werd het vermogen van Simon Heymans onder beheer gesteld van Hermanus Adolf Dreesen te Rotterdam.

4. H. A. Dreesen verkocht gemeld onroerend goed bij acte 15 October 1943 verleden voor Notaris L. B. M. J. Goyaerts te Tilburg — zonder medewerking van partij Heymans — aan Johannes Leonardus Maria Peys voor de som van f 11.000,—. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 16 October 1943 in deel 2344 no. 71.

5. Volgens opgave van Dreesen werden uit de koopsom de navolgende posten voldaan:

a.	voor aflossing van een op het perceel rustende hypothecaire vordering ten laste van partij Heymans:	
	aan hoofdsom	f 4.500,—
	aan rente, verschuldigd per 15 Mei 1943	„ 90,10
	aan rente over de periode 15 Mei 1943 tot 15 October 1943	„ 75,45
	aan drie maanden extra rente	„ 45,10
b.	De restant-kosten der op last van partij Heymans uitgevoerde verbouwing t.w.:	
	Architect van der Valk, honorarium verbouwing	„ 880,85
	Aannemer Naber, kosten verbouwing	„ 1.174,80
c.	aan kosten doorhaling hypotheek	f 16,50
	taxatiekosten	„ 15,—
	vergoeding Dreesen	„ 110,—
	Totaal	„ 141,50

Totaal van alle uitgaven f 6.907,80
zodat partij Dreesen van de ontvangen koopsom ad f 11.000,— in kas behield een bedrag van f 4.092,20, waarop nog geen uitkering heeft plaats gehad.

6. Bij acte 11 Februari 1944 verleden voor genoemde notaris Goyaerts kocht partij Peys enige aangrenzende percelen grond, kadastraal bekend Gemeente Tilburg Sectie P nos 4252 (ged.) en 4253 (ged.) van de Gemeente Tilburg voor de prijs van f 8337,50.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/432

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 11 Mei 1954 (Mrs Raedt, Mijnsen en Köster).

Geïntimeerde heeft het effect anders dan op rechtmatige wijze verloren, ook al heeft hij zelf opdracht tot verkoop aan Liro gegeven, indien zowel de opdracht tot verkoop als de inlevering bij Lippmann haar grond vond in de verordeningen en maatregelen van de bezetter tegen de Joden, zodat van vrijwillig bezitsverlies geen sprake is geweest.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 54, 1 sub b).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 28 Maart 1951 gegeven tussen de Erven B. Haas te Amsterdam en R. van der Werff te Apeldoorn met betrekking tot 1 cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Comp. no. 23394;

Gezien voorts een op 10 September 1953 ingekomen verzoekschrift van R. van der Werff voornoemd, waarbij deze in beroep is gekomen van gemelde beslissing en een daartegen ingediend verzoekschrift van de Erven B. Haas voornoemd, gemachtigde Mr. F. J. Doverno;

Gezien de verdere gedingstukken;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden ter zitting van den Raad d.d. 23 Maart 1954;

Overwegende, dat geïntimeerden hebben aangevoerd, dat het appèl niet kan worden ontvangen als zijnde met overschrijding van den in art. 68 E 100 bedoelden termijn ingesteld;

Overwegende, dat appellants er zich hiertegenover op heeft beroepen, dat de Afdeling Effectenregistratie blijkens haar schrijven van medio Augustus 1953 er mede instemt, dat appellants in zijn beroep zal worden ontvangen, indien dit binnen een maand nadien zou worden ingesteld, aan welken termijn appellants zich heeft gehouden;

Overwegende, dat appellants voorts voldoende aannemelijk heeft gemaakt, dat hij van de gegevens vevat in na

te melden mededeling van L.V.V.S. niet vóór 1 December 1952 heeft kennis gekregen;

Overwegende, dat de Raad onder deze omstandigheden het ingestelde appèl ontvankelijk acht;

Overwegende ten principale, dat appellants grief tegen de beslissing waarvan beroep hierop neerkomt, dat de Afdeling ten onrechte heeft aangenomen, dat de rechtsvoorganger van geïntimeerden het bezit van het litigieuse effect anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren, omdat blijkens een door appellants in fotocopie overgelegde mededeling van L.V.V.S. d.d. 18 September 1952 het litigieuse effect in schriftelijke opdracht van B. Haas zelf door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, is verkocht;

Overwegende, dat echter uit de door geïntimeerden in copie overgelegde brieven van het Deviserschutzkommando aan Lippmann, Rosenthal & Co. d.d. 30 Januari 1942 en van deze laatste aan B. I. Haas d.d. 6 Februari 1942 duidelijk blijkt, dat B. I. Haas de vorenbedoelde opdracht tot verkoop niet vrijwillig heeft verstrekt, doch alleen omdat zulks door Lippmann, Rosenthal & Co. van hem werd verlangd met het oog op betaling van aan Haas door het Deviserschutzkommando en aanverwante Duitse instanties opgelegde boeten cum annexis;

Overwegende dat, waar zowel deze opdracht tot verkoop als de inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co. van het effect haar grond vond in de verordeningen en maatregelen van den bezetter tegen de Joden, ten deze van vrijwillig bezitsverlies geen sprake is geweest;

Overwegende, dat mitsdien de grief faalt en de beslissing waarvan beroep dient te worden bekrachtigd met veroordeling van appellants in de kosten.

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep.

Veroordeelt appellants in de kosten van het geding, aan de zijde van geïntimeerden tot deze uitspraak begroot op f 50,—.

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK GRONINGEN, 27**

October 1953 (Mrs Prof. van der Pot,
Prof. Beekhuis en Dorhout).

De opvatting van het N.B.I., dat ten aanzien van de ontvrijding van een oorspronkelijk Nederlandse vrouw een soepeler standpunt wordt ingenomen, doch in ieder geval een daadwerkelijke loyale houding tegenover de geallieerde zaak is vereist, dient tegenover een zeer eenvoudige en politiek ongeschoolde vrouw te worden gewijzigd. Een mildere behandeling is alsdan op haar plaats zolang niet is aangetoond, dat zij of haar man zich positief aan de zijde van het nazi-regiem heeft geschaard.

Bij het overlijden van appellante zou haar vermogen waarschijnlijk overgaan op Duitse erfgenamen, op grond waarvan aan appellante een lijfrente is toegekend.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van appellante, ingekomen ter griffie van den Raad op 17 Januari 1952, waarbij beroep wordt ingesteld tegen de beschikking van het N.B.I. dd. 22 December 1951, houdende afwijzing van haar verzoek om afgifte van een verklaring, als bedoeld in art. 34, eerste lid sub f van het K.B. E 133, welk verzoek na de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951 (Stbl. no. 311) en het K.B. van 23 Juli 1951 (Stbl. no. 317) nog slechts kan worden beschouwd als een verzoek om teruggave van haar vermogen;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 20 Februari 1953, concluderende tot afwijzing van het beroep van appellante;

Gezien een schrijven van appellante dd. 27 Maart 1953, waarin zij het door haar ingestelde beroep nader motiveert;

Gehoord ter zitting van 12 Mei 1953 de appellante, haar echtgenoot W. C. Pison en het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits te 's-Gravenhage;

Gezien een nader ingekomen schrijven van het N.B.I. dd. 29 Mei 1953;

Nader gehoord ter zitting van 1

September 1953 het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits en Mr. S. F. Cornelis, beiden wonende te 's-Gravenhage, terwijl appellante niet is verschenen;

Overwegende, dat appellante ontvankelijk is in haar beroep, nu de beschikking van het N.B.I. op 8 Januari 1952 bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd en het beroepschrift op 17 Januari d.a.v. ter griffie van den Raad is ontvangen;

Overwegende dat appellante, van geboorte Nederlandse en oorspronkelijk woonachtig te Schiermonnikoog, op 10 Januari 1942 naar Duitsland is vertrokken en op 17 October 1942 in het huwelijk is getreden met de Duitser W. C. Pison, bij wien zij van te voren in dienst was;

Overwegende dat appellante als gevolg hiervan de Duitse nationaliteit heeft verkregen en haar vermogen tengevolge van het bepaalde in het K.B. E 133 op den Staat is overgegaan;

Overwegende dat de Raad zich in het algemeen kan verenigen met het standpunt van het N.B.I., dat iemand van Duitse nationaliteit, die niet tengevolge van een durende verblijfsvergunning in Nederland is gevestigd, in den regel slechts voor teruggave van zijn vermogen in aanmerking kan komen, wanneer hij zich tijdens de bezetting van Nederland dermate verdienstelijk heeft gemaakt voor de geallieerde zaak, dat het onaanvaardbaar zou zijn hem de teruggave van zijn vermogen te weigeren, of wanneer hij als slachtoffer van het Duitse nazi-regime kan worden aangemerkt;

Overwegende immers, dat de regels, vervat in het K.B. E 133, alleen begopen om, in afwachting van het vredesverdrag tussen Nederland en Duitsland en de daarin te voorziene vergoeding voor de door de Duitsers in Nederland in strijd met het oorlogsrecht aangerichte buitengewoon omvangrijke schade, de hand te leggen op het zich in Nederland bevindende vermogen van den Duitsen staat en van Duitse onderdanen, aan wie dit weder door den Duitsen staat kan worden gerestitueerd (gelijk zulks ook in het vredesverdrag met Italië is voorzien), wordende op dezen regel alleen een voor de hand liggende uitzondering toegelaten ten opzichte van die Duitsers, die zich tijdens de bezetting op enigerlei wijze in positieven zin ver-

dienstelijk hebben gemaakt voor de zaak van Nederland en zijn geallieerden of zelf slachtoffer zijn geweest van het Nazi-regime, dat voor den oorlog met Nederland verantwoordelijk was;

Overwegende dat in bedoelden regel echter een zekere verzachting kan worden gebracht voor vrouwen van Nederlandse nationaliteit, die door hun huwelijk met een Duitser de Duitse nationaliteit hebben verkregen, mits de verdere omstandigheden zich hier-toe lenen;

Overwegende dat ook het N.B.I. bereid was t.a.v. appellante een soepeler standpunt in te nemen, maar van mening is, dat toch in ieder geval door haar het bewijs zou moeten worden geleverd, dat zij tijdens de bezetting van Nederland zich daadwerkelijk loyaal tegenover de geallieerde zaak heeft betoond, welk bewijs in casu niet geleverd is;

Overwegende dat de Raad zich met deze opvatting niet kan verenigen en in een geval als het onderhavige, waarin men te doen heeft met een zeer eenvoudige vrouw van Nederlandse origine, voor wie het moeilijk was zich een zelfstandig politiek oordeel te vormen, van mening is, dat, zolang niet is aangetoond, dat zij of haar man zich positief aan de zijde van het nazi-regime heeft geschaard, een mildere behandeling op haar plaats is;

Overwegende dat in casu een dergelijk bewijs niet is geleverd, maar integendeel is komen vast te staan, dat appellantes echtgenoot in den tijd, dat dit nog mogelijk was, steeds lid is geweest van de S.P.D.;

Overwegende dat het echter niet juist zou zijn aan appellante zonder meer haar vermogen te restitueren, daar er kans zou bestaan, dat dit na haar overlijden zou overgaan op Duitse erfgenamen, die geen enkelen natuurlijke band met Nederland hebben gehad;

Overwegende dat aan appellante daarom hoogstens tot aan haar dood jaarlijks een alimentatie kan worden toegekend, bestaande uit de rente van haar vermogen;

Overwegende dat volgens de berekening van het N.B.I. deze alimentatie zou moeten worden vastgesteld op 3 % van het oorspronkelijk vermogen van appellante, bestaande uit een vordering op de Rijkspostspaarbank ad f 7252,56 en een vordering op de Nuts-

spaarbank ad f 2540,46 met aftrek van zekere kosten, waardoor het N.B.I. zou hebben te betalen een alimentatie van ± f 240,—, welke alimentatie zou moeten ingaan op 1 September 1953;

Overwegende dat het den Raad echter juist voorkomt de alimentatie vast te stellen op 2½ % van het vermogen van appellante, zoals dit was op het moment van de bevrijding met aftrek van f 50,— voor ontviandings-aanvraag, welke rente dan dient in te gaan op het moment van de bevrijding;

Overwegende dat er verder geen reden bestaat aan appellante nog zekere heffingen in rekening te brengen daar het beheer van het oorspronkelijk vermogen van appellante van zeer eenvoudigen aard is en mede geschiedt in het belang van den Staat zelf;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Vernietigt de beslissing van het N.B.I. dd. 22 December 1951, waarvan beroep;

Bepaalt dat aan appellante toekomt een lijfrente tot een bedrag, gelijkstaande met 2½ % van haar oorspronkelijk vermogen op 1 Juni 1945 met aftrek van f 50,—, zulks met ingang van genoemden datum, en dat het N.B.I. haar deze lijfrente voor het vervolg zal uitkeren in twee halfjaarlijkse termijnen per 1 Maart en 1 September.

No. 54/434

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 9 September 1953 (Mrs van der Grinten, Rink en Brouwer).

Het N.B.I. heeft als beheerder van de boedel Wasserkamp de vordering van de crediteur Vreven integraal betaald, zonder bij de vereffening rekening te houden met de vordering van partij Lievenboom, waarvan het bestaan hem bekend was. Het saldo was niet meer toereikend om ook partij Lievenboom integraal te voldoen.

De Raad acht zich bevoegd van het beroepschrift kennis te nemen.

Het N.B.I. dient de boedel te vereffenen als een curator bij een faillissement en moet met alle bekende vorderingen rekening houden.

De Raad verstaat dat het N.B.I. door

deze integrale betaling tegenover partij Lievenboom onrechtmatig heeft gehandeld.

Nietig verklaring van de betaling aan Vreven ontzegd, omdat Vreven niet te kwader trouw heeft gehandeld en niet de gevolgen moet dragen van een onrechtmatige daad, waaraan hij niet schuldig is.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 28, 29 en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 6 Januari 1951 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van *Lodewijk Jacobus Lievenboom* en *Jacob Meilink*, deze laatste in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over de afwezige *Leo Maurits Serphos* en tezamen uitoefenende de rechten van de vennootschap onder de Firma *Serlie* destijds gevestigd te Enschede, ten deze domicilie gekozen hebbende te Hengelo (O.) ten kantore van hun gemachtigde *Mr. Barnasconi*, advocaat te Hengelo;

Medegezien de verweerschriften van het *N.B.I.*, ten deze domicilie gekozen hebbende te Arnhem ten kantore van de advocaat *Mr. Donath* en van *Hendrik Vreven*, tandtechnicus, wonende te Almelo en aldaar domicilie gekozen hebbende ten kantore van de advocaten *Mrs. Y. W.* en *Dr. B. W. Kranen-*
burg;

Gezien voorts een namens verzoekers genomen acte met de daarbij overgelegde afschriften van brieven, alsmede de namens het *N.B.I.* aan de Raad gerichte brieven, waaronder die van 16 Maart 1953 en 17 Juni 1953 en alle verdere door partijen overgelegde stukken;

Gelet op de mondelinge behandeling van dit verzoek ter zitting van de Raad op 10 December 1952, waarbij het geschil namens verzoekers is toegelicht door *Mr. Barnasconi* en namens het *N.B.I.* door *Mr. Dirkzwager*, zijnde de partij *Vreven* of haar gemachtigde niet verschenen;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende dat verzoekers, verder te noemen *Serlie*, bij hun verzoekschrift zakelijk hebben gesteld, dat *Serlie* destijds van *Arthur Otto Wasserkampf* heeft gehuurd het bioscoopgebouw „*Cinema Palace*” te Almelo, niet recht van koop bij het eindigen

van de huur op 28 Februari 1946; dat deze aankoop door *Serlie* tengevolge van de bezetting niet is kunnen worden geëffectueerd; dat, nadat bij uitspraak van de Afdeling Rechtspraak dd. 17 Februari 1947 de door de bezetting te loor gegane rechtsbetrekkingen tussen voornoemde contracterende partijen waren hersteld, bij arbitrale uitspraak dd. 27 Februari 1950 is beslist, dat het gehuurde zal worden overgedragen, als had de overdracht plaats gehad op 28 Februari 1946, waarbij tevens is bepaald, dat bij de feitelijke overdracht *Serlie* de overeengekomen koopsom van f 45.000,— moet betalen vermeerderd met 5 % rente sedert 28 Februari 1946, alsmede de sedert die datum ten laste van de wederpartij gekomen kosten van grondbelasting en brandverzekering, vermeerderd met 5 %, terwijl het *N.B.I.* als beheerder over het vermogen van de afwezige *Wasserkampf* aan *Serlie* moet terugbetalen de door deze sinds 28 Februari 1946 betaalde huur, eveneens vermeerderd met 5 %; dat de feitelijke overdracht is geschied tussen het *N.B.I.* en *Serlie* bij notariële acte dd. 5 April 1950; dat een juiste afrekening overeenkomstig de arbitrale uitspraak nog niet is opgemaakt, doch daar de door *Serlie* sinds 28 Februari 1946 betaalde huur belangrijk hoger is dan de rente der reeds betaalde koopsom en de zakelijke lasten, *Serlie* een belangrijke vordering van plm. f 7000,— op het *N.B.I.* als beheerder van het vermogen *Wasserkampf* zal hebben; dat volgens mededeling van het *N.B.I.* het vermogen van *Wasserkampf* geen voldoende baten meer bevat om de vordering van *Serlie* te voldoen; dat *Serlie* echter heeft moeten ervaren, dat het *N.B.I.* andere crediteuren van *Wasserkampf* volledig heeft betaald, immers aan *H. Vreven* te Almelo de een concurrente vordering op het vermogen *Wasserkampf* had van f 2400,— op 8 October 1948 f 1500,— en op 16 Mei 1949 f 900,— is betaald; dat een zodanige handeling in strijd is met een behoorlijk beheer en dit te meer klemt, omdat het *N.B.I.* reeds lang, vóór deze betalingen aan *Vreven* gedaan werden met de pretentie van *Serlie* bekend was en practisch het enige actief van de boedel *Serlie* bestond uit de door *Serlie* betaalde huurpenningen, ten aanzien waarvan het *N.B.I.* wist, dat het deze zou moeten terug betalen, op welke gronden

Serlie verzoekt, de door het N.B.I. aan Vreven gedane betalingen nietig te verklaren, althans te vernietigen;

Overwegende dat het N.B.I. bij zijn verweer zakelijk heeft aangevoerd, dat de vordering van Serlie, ontstaat nadat het vermogen van Wasserkampf in beheer was genomen, alle kenmerken van boedelschuld heeft en derhalve de positie van Serlie is te vergelijken met die van een boedelschuldeiser in een faillissement, als hoedanig zij geen verzet kan doen tegen een opgemaakte uitdelingslijst, nog minder vernietiging kan vragen van uitkeringen aan geverifieerde schuleisers; dat Vreven een opeisbare vordering had, en Serlie als schuldeiser zich niet kan beklagen, dat deze door het N.B.I. betaald is, dat Serlie conservatoire maatregelen had kunnen nemen; dat in elk geval, als de betaling aan Vreven nietig zou zijn deze zal moeten worden veroordeeld tot terugbetaling aan het N.B.I. op welke gronden het N.B.I. verzoekt dat Vreven in het geding zal worden geroepen en voorts concludeert, dat het verzoek van Serlie niet ontvankelijk zal worden verklaard, althans ontzegg subsidiair dat bij toewijzing Vreven zal worden veroordeeld tot terugbetaling van de bedragen, die volgens de beslissing van de Raad ten onrechte aan hem zijn betaald;

Overwegende dat, nadat Vreven als partij in het geding was geroepen, door deze is aangevoerd, dat hier slechts voor vernietiging in aanmerking zou komen het besluit van het N.B.I. tot betaling der vordering, hetgeen door de Voorzitter van de Raad zou moeten geschieden, terwijl subsidiair wordt opgemerkt dat Serlie niet betwist, dat de vordering van Vreven rechtmatig was en hij zich dus niet onrechtmatig heeft verrijkt of onverschuldigd aan hem is betaald;

Overwegende dat de gemachtigde van Serlie bij de mondelinge behandeling verzoekt heeft het petitum van zijn schriftelijk verzoek te mogen aanvullen met het verzoek dat de Raad zal verklaren voor recht, dat de volledige betaling van de schuld aan Vreven jegens verzoeker was een onrechtmatige handeling van het N.B.I.;

Overwegende dat de gemachtigde van het N.B.I. verzoekt heeft hierover met het N.B.I. overleg te mogen plegen en bij schrijven dd. 16 Maart 1953 aan de Raad heeft medegedeeld dat het

N.B.I. zich tegen de gevraagde aanvulling verzet en subsidiair de Raad onbevoegd acht van de aanvulling van de eis kennis te nemen, daar de vraag der onrechtmatigheid uitsluitend ter beoordeling van de gewone rechter staat;

Overwegende dat Serlie tenslotte nog acte heeft verzoekt, dat de hoedanigheid van verzoeker Jacob Meilink met 19 Maart 1951 is geëindigd, in verband met het vastgesteld overlijden van Leo Maurits Serphos, waarna verzoeker Lievenboom ingevolge bepalingen van de bestaan hebbende Vennootschapsacte alle activa der vennootschap onder de Firma Serlie heeft overgenomen, zodat de in dit geding geldend gemaakte rechten uitsluitend verzoeker Lievenboom betreffen, weshalve de Raad verzoekt wordt alleen ten diens name uitspraak te willen doen en Meilink buiten het geding te stellen;

Overwegende dat op verzoek van de Raad door het N.B.I. een afrekening van het Beheer van het vermogen Wasserkampf is overgelegd eindigende per eind December 1952 met een saldo actief van f 613,20, welk actief blijkens schrijven van Mr. Dirkzwager dd. 17 Juni 1953 thans verhoogd is met f 1387,— tot f 2000,20, doordat het N.B.I. de beheerskosten van f 1575,— heeft verminderd tot f 188,— en het verschil bij het actief heeft gestort; dat ook de gemachtigde van Serlie een overzicht van de door hem gedane betalingen aan huur heeft overgelegd, waaruit onder meer blijkt dat door Serlie aan huur vanaf 28 Februari 1946 tot de aankoop van de bioscoop op 2 April 1950 is betaald f 9077,50 en haar vordering ter zake van de terugbetaling der huur f 6145,16 belooft;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende omtrent de door Serlie gevraagde aanvulling van het verzoek, als hiervoor sub factis aangegeven, dat de Raad ingevolge artikel 127 van Besluit E 100 wijzigingen in het verzoekschrift, waaronder uiteraard ook aanvullingen begrepen zijn, kan toelaten, zolang de behandeling der zaak niet is gesloten; dat door Serlie als grondslag van het verzoek gesteld is, dat het N.B.I. door de volledige betaling van de schuld aan Vreven onder de gestelde omstandigheden

in strijd met een behoorlijk beheer en aldus jegens haar onrechtmatig heeft gehandeld zodat de gevraagde rechtsverklaring dier onrechtmatigheid geheel bij de gestelde grondslag van het oorspronkelijk verzoek aansluit en geen op nieuwe feiten gebaseerde eis is, zodat noch het N.B.I. noch Vreven door de gevraagde aanvulling in hun verdediging, die van de aanvang af op de gestelde onrechtmatigheid gericht was, benadeeld zijn, weshalve de Raad termen aanwezig acht de gevraagde aanvulling toe te staan;

Overwegende dat de Raad het subsidiaire verweer van het N.B.I., dat de Raad niet bevoegd zou zijn over de onrechtmatigheid van het beheer door het N.B.I. te oordelen, onjuist acht; dat het beheer en de vereffening van de boedel Wasserkampf door het N.B.I. een handeling van het N.B.I. is, waartegen Serlie ingevolge artikel 43 van Besluit E 133 in beroep kan opkomen bij de Afdeling Rechtspraak; dat, gezien de grondslag van het verzoek van Serlie, ook het verweer van Vreven, dat in deze slechts de Voorzitter van de Raad bevoegd zou zijn, op de hiervoor aangevoerde grond als onjuist moet worden verworpen;

Overwegende omtrent het beroep zelve, dat, gezien de artikelen 28 en 29 van Besluit E 133 de verplichtingen van het N.B.I. als beheerder en vereffenaar van het vermogen Wasserkampf voor wat betreft de zorg voor de belangen der crediteuren gelijk te stellen zijn met die van de curator in een faillissement en derhalve een behoorlijk beheer en vereffening eist, dat het N.B.I. met alle haar bekende vorderingen rekening houdt en de betaling dier vorderingen regelt naar de aard en het totaal dier vorderingen in verband met het aanwezige actief;

Overwegende dat overeenkomstig artikel 133 der Faillissementswet ook met vorderingen, waarvan op het ogenblik der vereffening de waarde onzeker is, bij de vereffening rekening moet worden gehouden;

Overwegende dat Serlie gesteld heeft, dat bij de vereffening aan het N.B.I. bekend was, dat zij op de boedel Wasserkampf een pretentie geldend zou maken terzake van ná 28 Februari 1946 betaalde en na het effectueren van de koop van de bioscoop door de boedel Wasserkampf terug te betalen huren en de Raad deze gestelde bekendheid

aan het N.B.I. voldoende bewezen acht door de door Serlie overgelegde afschriften van de brieven van Mr. Barnasconi, waarbij deze namens Serlie reeds op 13 Augustus 1945 en 21 Februari 1946 aan Notaris de Jong, de toenmalige beheerder van het vermogen Wasserkampf, heeft medegedeeld, dat Serlie rechtsherstel zou vragen en van zijn, bij het oorspronkelijk huurcontract bedongen kooprecht van de bioscoop gebruik zou maken, terwijl Mr. Barnasconi bij schrijven van 31 Augustus 1947, nadat bij de beslissing van de Raad dd. 17 Februari 1947 de oorspronkelijke huurverhouding was hersteld, met zoveel woorden aan het N.B.I. heeft medegedeeld, dat Serlie haar recht op koop van de bioscoop overeenkomstig artikel 6 der huurovereenkomst per 28 Februari 1946 wilde effectueren, met verrekening van de door Serlie na die datum doorbetaalde huur en de door de boedel Wasserkampf sindsdien betaalde vaste lasten;

Overwegende dat, al was het bedrag van de vordering van Serlie terzake van de afrekening der doorbetaalde huur, zolang de juiste datum, waarop de verkoop zou geacht worden te zijn geëffectueerd, nog niet vaststond, nog onzeker, het N.B.I. als beheerder en vereffenaar had kunnen en moeten begripen dat er in het over de vaststelling van de koopdatum hangende geding voor arbiters grote kans bestond, dat de koopdatum overeenkomstig het oorspronkelijk huurcontract op 28 Februari 1946 zou gesteld worden met de, in rechtsherstelzaken gebruikelijke afrekening der doorbetaalde huren en het derhalve de plicht van het N.B.I. was geweest om overeenkomstig het voor faillissementsvereffening geldende voorschrift met deze onzekere vordering van Serlie rekening te houden en de geschatte waarde dezer vordering, welke in verband met de te verwachten duur van het hangende geschil over de verkoopdatum en het wekelijkse huurbedrag van f 117,50, bij redelijk en voorzichtig beheer op een hoog bedrag gesteld had moeten worden, onder het passief van de boedel op te nemen, waardoor dit belangrijk zou zijn verhoogd;

Overwegende dat het N.B.I., dit in strijd met een behoorlijk beheer en vereffening, heeft nagelaten en, zonder met Serlie als vermoedelijke creditrice rekening te houden, alle overige schulden van de boedel Wasserkampf, waar-

onder die aan Vreven, integraal heeft betaald, waarna blijkens de door het N.B.I. overgelegde afrekening, bij beëindiging der vereffening op 31 December 1952 slechts f 613,30 aan actief overbleef;

Overwegende dat uit het bedrag van dit saldo volgt dat, indien het N.B.I. de onzekere vordering van Serlie naar redelijke schatting onder het passief had opgenomen, zoals zulks behoorde, het passief van de boedel Wasserkampf het actief verre zou hebben overtroffen, zodat, waar bovendien uit het actief nog preferente schulden wegens belasting moesten worden voldaan, aan de concurrente crediteuren, waaronder Vreven behoort, slechts een gedeeltelijke en nimmer een volle betaling had mogen worden uitgekeerd; dat wel dit saldo van het actief thans na de terugbetaling van een deel der beheerskosten tot f 2007,30 is toegenomen, doch gezien de vordering van Serlie, welke deze blijkens haar afrekening thans op f 6145,46 fixeert, de volle betaling der schuld aan Vreven hiermede niet gededt wordt;

Overwegende dat ook indien Serlie's vordering tot terugbetaling der huren als een concurrente is aan te merken — het N.B.I. spreekt zelf in haar verweer van boedelschuld — aannemelijk is, dat zij uit het, door de volledige betaling der overige schulden zo geringe overgebleven actief minder betaling zou krijgen dan zij bij een behoorlijke vereffening van de boedel zou gekregen hebben, zodat zij door de onvoorzichtige vereffening door het N.B.I. schade lijdt en derhalve deze vereffening tegenover Serlie onrechtmatig is geweest, zodat het verzoek van Serlie, voorzover strekkende tot verkrijging van een rechtsverklaring hierover voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende dat, nu door Serlie niet is gesteld, noch is gebleken, dat Vreven te kwader trouw de volle betaling zijner vordering heeft ontvangen, de Raad geen rechtsgrond aanwezig acht om deze betaling nietig te verklaren, waardoor Vreven anders de gevolgen mede zou moeten dragen van de onrechtmatige daad, waaraan hij niet schuldig is, zodat dit deel der vordering moet worden ontzegd;

Overwegende dat, nu blijkens de stelling van Serlie verzoeker Lodewijk Jacobus Lievenboom alle activa van de vennootschap onder de Firma Serlie

heeft overgenomen, verzoeker Meilink buiten het geding kan worden gesteld, gelijk is verzocht, en de uitspraak alleen ten name van Lievenboom kan worden gesteld;

Op voorgeschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Stelt verzoeker Meilink, buiten dit geding;

Staat aan partij Lievenboom de gevraagde sub factis omschreven aanvulling van het petitum toe;

Verklaart zich bevoegd van het aangevulde verzoek kennis te nemen;

Verstaat dat het N.B.I. als beheerder en vereffenaar van de boedel Wasserkampf door de integrale betaling van de vordering van de crediteur Vreven jegens partij Lievenboom onrechtmatig heeft gehandeld;

Ontzegt de gevraagde nietigverklaring van de betaling aan Vreven;

Veroordeelt het N.B.I. in de proceskosten van partij Lievenboom tot deze uitspraak begroot op f 250,— en veroordeelt partij Lievenboom in de proceskosten van Vreven, tot deze uitspraak begroot op f 50,—.

No. 54/435

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 11 November 1953 (Mrs van der Grinten, Rink en Brouwer).

Bij beschikking van de Minister van O., K. en W. was aan appellant toegekend zijn pensioenrechten vanaf 25 Mei 1944. Het N.B.I. heeft geweigerd pensioen uit te keren over de periode 25 Mei 1944 tot 1 September 1949, waartegen appellant beroep heeft ingesteld.

De beschikking van de Minister van O., K. en W. stelt wel de pensioenrechten van appellant vast, doch deze rechten zijn hiermede niet gesteld buiten de werking van het B.V.V., waartoe de Minister ook niet bevoegd zou zijn en hetgeen in het bedoelde besluit van de Minister ook niet is te lezen.

Beschikking N.B.I. bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 24 Juni 1952 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van *Franz Eugen Roth*, van Duitse nationaliteit en wonende te Murnau in Duitsland, ten deze in Nederland domicilie gekozen hebbende te Zutphen ten kantore van zijn gemachtigde, Jhr. Mr. W. H. de Jonge, advocaat, aldaar, waarbij hij in beroep komt van de beschikking van het N.B.I., d.d. 24 Mei 1952, waarbij het N.B.I. mededeelt, dat de voor 1 September 1949 vervallen pensioentermijnen van verzoeker definitief in eigendom van de Staat zijn overgegaan ingevolge de, op de gevraagde ontvijanding door het N.B.I. op 31 Maart 1952 gegeven afwijzende beschikking;

Medegezien het verweerschrift van het N.B.I., concluderende tot verwerping van het ingestelde beroep;

Gezien voorts het overgelegde schrijven van het N.B.I. dd. 24 Mei 1952 en de mededeling van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dat verzoeker, ingevolge de tevens overgelegde beschikking van die Minister dd. 28 Februari 1952, thans recht heeft op zijn volledig pensioen, gerekend van de dag, waarop hij bij een normaal ontslag aanspraak op pensioen had kunnen doen gelden, zijnde van af 25 Mei 1944;

Gelet op de mondelinge behandeling van dit beroep ter zitting van de Raad op 13 Mei 1953 en 9 September 1953, waarvan proces-verbaal;

Overwegende dat verzoeker bij zijn beroepschrift, voorzover in deze van belang zakelijk heeft gesteld, dat hij aan het N.B.I. een ontvijandingsverklaring gevraagd heeft, op welk verzoek het N.B.I. afwijzend heeft beschikt en van welke beschikking hij bij de Raad in beroep is gekomen (rolnummer 1004); dat hij aan de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen verzocht heeft om teruggave van zijn pensioen, dat hem bij de zuivering was ontnomen en de genoemde Minister bij beschikking dd. 28 Februari 1952 gunstig beschikt heeft in dien zin, dat hem recht is toegekend op zijn volle pensioen van af 25 Mei 1944; dat het N.B.I. des niettemin bij beschikking dd. 24 Mei 1952 weigert aan hem uit te keren de pensioentermijnen, voorzover gelegen vóór 1 September 1949; dat hij echter aan voormelde beschikking van

de Minister het recht ontleent om het hem sinds 25 Mei 1944 toekomende pensioen ten volle te ontvangen op welke gronden verzoeker vraagt om de weigerende beschikking van het N.B.I. te vernietigen en alsnog te bevelen, dat aan hem de vóór 1 September 1949 vervallen pensioentermijnen worden uitbetaald;

Overwegende dat het N.B.I. hier-tegen primair heeft aangevoerd, dat op door verzoeker gedaan verzoek tot teruggave van zijn vermogen reeds bij beschikking dd. 31 Maart 1952 afwijzend door het N.B.I. is beschikt, en deze beschikking ook geldt voor verzoekers aanspraak op zijn pensioentermijnen vóór 1 September 1949, zodat het schrijven van het N.B.I. dd. 24 Mei 1952 geen nieuwe beschikking is, maar slechts een inlichting aan verzoeker, waarvan derhalve geen beroep mogelijk is; dat het N.B.I. subsidiair verwijst naar en herhaald wil zien hetgeen het als verweer in het beroep tegen de weigering van teruggave van het vermogen (rolnummer 1004) heeft aangevoerd; dat een gevolg van de weigering der ontvijanding is, dat alle vermogensrechten van verzoeker aan de Staat vervallen zijn, waaronder ook zijn recht op de pensioenuitkeringen, waarvan alleen ingevolge beschikking van het N.B.I. d.d. 4 Juli 1951 — opgenomen in de Ned. Staatscourant van diezelfde datum no. 127 — uitgezonderd zijn pensioenen, toegekend aan binnen het tegenwoordig gebied der Bondsrepubliek Duitsland, wonende onderdanen voor wat betreft de op of na 1 September 1949 vervallen of vervallende termijnen;

Overwegende *ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep*, dat de gemachtigde van verzoeker bij schrijven van 13 Maart 1952, nader aan de Raad overgelegd, aan het N.B.I. heeft medegedeeld, dat de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen bij zijn beschikking dd. 28 Februari 1952 aan verzoeker zijn volle pensioen over de gehele periode van af 25 Mei 1944 weder heeft toegekend en aan het N.B.I. heeft verzocht, om behalve de betaling van de na 1 September 1949 vervallen pensioentermijnen, ook de van af 25 Mei 1944 tot 1 September 1949 vervallen termijnen ingevolge voormelde Ministeriële beschikking uit te betalen;

Overwegende dat het N.B.I. hierop

bij schrijven dd. 24 Mei 1952 heeft geantwoord, dat bedoelde pensioentermijnen ingevolge de weigering van de ontvijanding van verzoeker bij beschikking dd. 31 Maart 1952 aan de Staat waren vervallen;

Overwegende dat, gezien de stellingen en de strekking van het beroepschrift van verzoeker, voormeld antwoord van het N.B.I. blijkbaar door hem is opgevat en kon worden opgevat als een beslissing, inhoudende, dat, ondanks de Ministeriële beschikking, waarop verzoeker beroep doet, de bedoelde pensioentermijnen door de weigering van ontvijanding worden getroffen, zodat aldus opgevat, het beroep tegen deze beslissing niet betreft de reeds besliste ontvijanding, maar een andere, nieuwe beslissing over de vraag, of de weigering der ontvijanding ondanks de Ministeriële beschikking ook bedoelde pensioentermijnen betreft en aan verzoeker hiervan het recht van beroep niet kan worden ontzegd;

Overwegende dat derhalve het beroep ontvankelijk is;

Overwegende omtrent het geschil zelve, dat blijkens de door verzoeker overgelegde beschikking van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen dd. 28 Februari 1952 aan verzoeker, aan wie, op grond van het Zuiveringsbesluit, ontslag was verleend uit zijn functie van leraar aan de Hogere Textiel School, met verval van zijn pensioenrechten, het recht op zijn volledig pensioen vanaf 25 Mei 1944 is teruggegeven;

Overwegende dat echter ingevolge artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen het vermogen, toebehorende aan verzoeker, als vijandelijk onderdaan, met het in werking treden van dit Besluit van rechtswege in eigendom van de Staat is overgegaan en ingevolge artikel 1 sub 8 van dit zelfde Besluit onder vermogen wordt verstaan alle vermogensrechtelijke rechten en bevoegdheden in de ruimste zin, die bestanddelen van een vermogen kunnen uitmaken;

Overwegende dat de door de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan verzoeker teruggegeven rechten op zijn volledig pensioen, als een vermogensrechtelijk recht, als vermogen in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen zijn aan te mer-

ken en derhalve ingevolge artikel 3 van rechtswege aan de Staat zijn vervallen, indien verzoeker als vijandelijk onderdaan moet worden aangemerkt;

Overwegende dat de Raad bij zijn beslissing dd. 4 November 1953 op het door verzoeker ingestelde beroep tegen de door het N.B.I. uitgesproken weigering der ontvijanding voorzover bij artikel 4 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 311 het Besluit Vijandelijk Vermogen ten opzichte van verzoeker nog geldend is, in hoogste instantie heeft beslist, dat deze weigering terecht is gegeven, zodat thans vaststaat, dat verzoeker alsnog als vijandelijk onderdaan is aan te merken en mitsdien de rechten van verzoeker op uitbetaling van zijn pensioen aan de Staat zijn vervallen;

Overwegende dat de beschikking van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, dd. 28 Februari 1952 hierin geen verandering vermag te brengen; dat daarbij wel de pensioenrechten van verzoeker zijn vastgesteld, doch daaruit niet volgt, dat deze rechten tegelijk buiten de werking van het Besluit Vijandelijk Vermogen zijn gesteld, waartoe de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ook niet bevoegd zou zijn en hetgeen dan ook niet in het bedoelde besluit van de Minister is te lezen;

Overwegende dat het N.B.I. derhalve bij zijn beschikking dd. 24 Mei 1952 de uitbetaling van de pensioentermijn van 25 Mei 1944 tot 1 September 1949 aan verzoeker terecht heeft geweigerd en derhalve deze beslissing als juist gewezen, moet worden bevestigd;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking van het N.B.I. dd. 24 Mei 1952, waarvan beroep.

No. 54/436

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
21 Mei 1953 (Mrs Professoren Kolléwijn, Duyfjes en Wiarda).

De erfgenamen van een verzekeringnemer hebben verzocht een polis van levensverzekering van hun erflater te herstellen zonder de wijziging daarin

R

in 1942 aangebracht, waardoor hunne rechten op uitkering zijn vervallen en de polis is gewijzigd in een lijfrente-contract.

De polis was reeds in 1948 hersteld ten verzoeke van de Stichting Bewindvoering Afwezigen i.v.w. de Raad onbevoegd is tot herstel van de overeenkomst van levensverzekering.

Het subsidiair verzoek tot nietigverklaring van de aantekening op de polis, waarbij de inhoud is gewijzigd, afgewezen. Onder de destijds bestaande omstandigheden was de wijziging, zonder enige dwang tot stand gekomen, volkomen begrijpelijk en aanneemelijk.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

het request van 19 November 1951 van Wilhelm Charles Reuter, Hilda Reuter en Oscar Kahn, handelende tot bijstand en machtiging van zijn echtgenote Hilda Reuter voornoemd, hier verder tezamen aan te duiden als de erven Reuter, gericht tegen de N.V. Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering (verder aan te duiden als Amstleven), waarbij op de daarin nader aangegeven gronden wordt verzocht:

dat het de Raad behage:

primair: te verstaan, dat de overeenkomst van levensverzekering, belichaamd in polis nr 89724, zoals deze luidde voordat daarop de aantekening dd. 25 Maart 1942 was gesteld, is herleefd;

gerequesteerde te veroordelen aan verzoekers te betalen een bedrag ad f 10.000,— (tienduizend gulden), verminderd met een bedrag ad f 586,—, zijnde de premïen van 4 Februari 1942 tot 15 December 1944 (2 x de jaarpremie ad f 293,—);

vast te stellen, dat gerequesteerde recht heeft op terugvordering van de L.V.V.S. van de afkoopsom van f 3622,—;

subsidiair: voorzover nodig de aantekening dd. 25 Maart 1942 nietig te verklaren, overigens te beslissen als *primair*;

in beide gevallen met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van dit geding.

Mede gelezen het antwoord van gerequesteerde van 7 Januari 1952, daartoe strekkende dat de Raad zich onbevoegd zal verklaren van deze vorderingen kennis te nemen, althans deze niet ontvankelijk te verklaren, althans ze af te wijzen met veroordeling van verzoekers in de kosten;

Gelet op de bij het inleidend request overgelegde bijlagen en de overige door partijen ter zitting overgelegde stukken, van al welke stukken evenals van de hiervoren aangehaalde geschriften de inhoud geacht wordt hier te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 26 Februari 1953, requestanten bij monde van hun gemachtigde Mr P. R. Peters, Amstleven bij monde van haar gemachtigde Mr S. J. van Royen, beiden advocaat en procureur te Amsterdam;

Overwegende dat uit de aangehaalde stukken en de daarop ter zitting door partijen gegeven toelichting de volgende feiten tussen hen vaststaan;

Hermann Reuter, destijds wonende te Amsterdam, heeft op 4 Februari 1936 een overeenkomst van levensverzekering op zijn leven gesloten met Amstleven ten bedrage van f 10.000,— onder bepaling dat tegen betaling van een gedeeltelijke koopsom en van een jaarpremie, dit bedrag op 4 Februari 1951 zou worden uitbetaald aan de verzekerde of bij diens vooroverlijden onmiddellijk aan zijn erfgenamen (thans requestanten).

Op 25 Maart 1942 is op de desbetreffende polis nr 89724 het volgende aangekend:

1. dat voor deze verzekering van 4 Maart 1942 af geen premie meer zal worden voldaan, terwijl de onbetaald gebleven premie over het tijdvak 4 Februari tot 4 Maart 1942 niet meer behoeft te worden betaald, maar uit de reservewaarde der verzekering is afgeschreven;
2. dat deze verzekering per 4 Maart 1942 zodanig is gewijzigd, dat, mits de verzekerde op 4 Maart 1947 in leven is, gedurende vijftien jaar een jaarlijkse rente groot vijf honderd

tien gulden twee en dertig cents (f 510,32) zal worden uitgekeerd in driemaandelijke termijnen ieder ad f 127,58, vervallende op 4 Maart, Juni, September en December van ieder jaar, voor de eerste maal op 4 Juni 1947 en voor de laatste maal op 4 Maart 1962, welke rentetermijnen zullen worden uitbetaald aan de verzekerde, of zo hij niet meer in leven is, aan zijn erfgenamen;

3. dat, indien de verzekerde overlijdt vóór 4 Maart 1947, deze verzekering vervalt en Amstleven tot generlei uitkering verplicht is.

De verzekeringnemer is als behorende tot de Joodse bevolkingsgroep door de bezetter naar Duitsland gedeporteerd en adaar op 15 December 1944 overleden.

De verzekering is ingevolge de bezettingsverordening 54/1943 per 30 Juni 1943 beëindigd en Amstleven heeft toen aan Lippmann, Sarphatistraat, $\frac{3}{4}$ van de op die datum bestaande reservewaarde voor rekening van de verzekerde moeten voldoen, zijnde een bedrag van f 3622,—.

Na de oorlog is de Stichting Bewindvoering Afwezig en Onbeheerde Nalatenschappen (verder te noemen de Stichting) krachtens algemene beschikking van 20 Februari 1948 van het N.B.I. opgetreden als beheerder voor de afwezige Reuter en heeft op 13 November 1948 een overeenkomst afgesloten met Amstleven waarbij o.m. werd bepaald — onder uitdrukkelijke vooropstelling dat onzekerheid bestond omtrent het al of niet in leven zijn van de verzekerde — dat de bewuste polis geacht werd in kracht te zijn hersteld met alle daaruit ten bate en schade van Amstleven voortvloeiende gevolgen, zulks onder de voorwaarde dat een natuurlijk persoon zich binnen de verjaringstermijn als rechthebbende op de uit die polis voortvloeiende rechten kan legitimeren.

Aan deze voorwaarde is door het optreden van de erven Reuter voldaan.

De bewuste overeenkomst is geheel overeenkomstig het door de Stichting voor deze gevallen gebezigde model ingericht met invulling van de uit deze polis overgenomen gegevens.

Overwegende, dat de erven Reuter

zich op het standpunt stellen dat blijkens (en door) de overeenkomst van polisherstel de polis is herleefd, zoals zij is afgesloten op 4 Februari 1936;

Overwegende, dat Amstleven dit betwist, maar bovendien stelt, dat wanneer een in 1948 gesloten overeenkomst als grondslag van herstel wordt ingeroepen en tussen partijen geschil blijkt te bestaan of die overeenkomst als zulk een grondslag kan worden aanvaard, deze Raad niet bevoegd is daaromtrent uitspraak te doen;

Overwegende te dien aanzien, dat de erven Reuter primair hebben gevorderd, dat de Raad zal verstaan, dat de overeenkomst van levensverzekering is herleefd en daaraan bepaalde gevolgen zal verbinden;

dat derhalve niet wordt gevraagd, dat de Raad een tijdens de bezetting te niet gegane rechtsbetrekking zelf zal doen herleven (art. 23, ten 2e van het besluit E 100), doch dat hij verstaan zal dat een overeenkomst (met daaruit volgende rechtsbetrekkingen) reeds is herleefd krachtens een na de bezetting tot stand gekomen vrijwillig rechtsherstel;

Overwegende, dat de Raad hiertoe aan geen der voorschriften van het aangehaalde Besluit E 100 de bevoegdheid zou kunnen ontlenen en mitsdien inderdaad onbevoegd is kennis te nemen van al het primair gevorderde, dat in zijn geheel op de veronderstelling van zodanige bevoegdheid berust;

Overwegende, dat thans nog het subsidiair verzochte in beschouwing moet worden genomen, waarbij de erven Reuter verzoeken dat de Raad, voorzover nodig de aantekening dd. 25 Maart 1942 op de polis nietig zal verklaren en overigens zal beslissen als primair;

Overwegende, dat aan de door het Besluit E 100 gestelde feitelijke vereisten voor de verzochte nietigverklaring is voldaan, zodat de Raad op dit punt bevoegd is een beslissing te geven;

Overwegende, dat Amstleven hier tegen als middel van niet-ontvankeelijkheid heeft ingebracht, dat de erven Reuter de Duitse nationaliteit bezitten en niet „ontvijand” zijn;

Overwegende, dat echter uit de ter zitting door de wederpartij overgelegde beschikking van het N.B.I. van 6

Januari 1951 blijkt, dat Wilhelm Charles Reuter voornoemd (een der beide erven) niet langer vijandelijk onderdaan is in de zin van het Besluit E 133, terwijl blijkens een na de zitting overgelegde aan de wederpartij medege-deelde verklaring van naturalisatie vaststaat, dat, Hilda Reuter, evenals haar echtgenoot voornoemd, reeds vóór 10 Mei 1940 de Franse nationaliteit had verkregen;

Overwegende, dat dit niet-ontvanke-lijkheidsmiddel derhalve niet op-geaat, zodat de Raad op dit punt een beslissing ten principale heeft te geven;

Overwegende, dat de bewuste aan-tekening volgens requestanten niet mag worden gehandhaafd, omdat een denkend mens — niet staande onder de invloed van de hem bedreigende oorlogsomstandigheden — een dergelij-ke onbegrijpelijke afspraak niet zou hebben getroffen;

Overwegende, dat de Raad dit stand-punt niet deelt;

dat immers de gemaakte afspraak de verzekerde ontsloeg van verdere pre-miebetaling en verder voor hem (c.q. voor zijn erven) de kans inhield op een jaarlijkse rente gedurende 15 jaren van ruim f 500,—, mits hij op 4 Maart 1947 nog in leven zou zijn, zullende bij zijn eerder overlijden elke aanspraak uit de verzekering vervallen;

dat dit insluit, dat de verzekerde in de toen bestaande omstandigheden geen verdere gelden aan deze polis kon of wenste te besteden, en dat hij voor de reeds daarin gestoken gelden een zuivere kansovereenkomst heeft aan-gegaan, waarbij zowel Amstleven als

hijzelf hebben rekening gehouden met het risico (levensgevaar), dat hij als behorende tot de Joodse bevolkings-groep destijds liep;

dat het naar 's Raads oordeel vol-komen aannemelijk is, dat hij deze op-lossing als de voor hem meest aan-lokkelijke heeft gekozen, terwijl uit niets is gebleken, dat tot het nemen van dit besluit dwang op hem is uit-geoefend;

dat zijn besluit inderdaad, zoals Amstleven heeft opgemerkt, met het oog op het levensgevaar, dat hij des-tijds liep, een nadelige zijde voor zijn erven vertoonde, doch niet is in te zien dat een denkend mens dit niet zou hebben aanvaard, wanneer hij zijn eigen belang aldus het best meende te dienen;

Overwegende, dat het subsidiair ver-zoek in zoverre behoort te worden af-gewezen, en na zodanige afwijzing voor het overige slechts neerkomt op het primaire, waaromtrent reeds is be-slist;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van de primaire vordering kennis te nemen;

Passeert het aangeboden getuigen-bewijs;

Wijst af de subsidiair gedane vorde-ring tot vernietiging van de op 25 Maart 1942 gestelde aantekening op de in dit vonnis bedoelde polis nr. 89724;

Veroordeelt requestanten in de kos-ten van het geding tot heden aan de zijde van gerequesteerde begroot op f 125,—.

Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 11 Februari 1944 in deel 2349 no. 35.

7. Partij Peys belastte de sub 1 en 6 genoemde percelen met een eerste hypotheek ten behoeve van de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage bij acte van geldlening met hypotheekstelling op 11 Februari 1944 verleden voor genoemde notaris Goyaerts. Krachtens gemelde acte werd inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 11 Februari 1944 in deel 679 no. 47.

De Landelijke heeft thans aan hoofdsom te vorderen een bedrag van f 9900,— met 4 % rente 's jaars vanaf 1 Juli 1944, onverminderd hetgeen verder verschuldigd is aan boeten, kosten enz.

8. Partij Peys heeft het zich op het perceel Sectie P no. 3125 bevindende huis verder verbouwd en afgewerkt en daarbij een uitbouw en rioleringsbuizen op en in de door hem van de Gemeente Tilburg gekochte perceelsdeelten doen plaatsen.

9. De door partij Peys gekochte percelen zijn hermeten en samengevoegd tot één kadastraal perceel, bekend als Gemeente Tilburg Sectie P no. 4344 groot 10.78 Are.

10. Bij uitspraak van het Tribunaal te Breda d.d. 15 Maart 1946 werd het vermogen van J. L. M. Peys geheel verbeurd verklaard.

Deze uitspraak werd op 20 Februari 1947 gefiatteerd. Ingevolge het Koninklijk Besluit van 27 September 1947 (H 336) is het Nederlandse Beheersinstituut belast met de ten uitvoerlegging van deze verbeurdverklaring.

11. Volgens mededeling van het Nederlandse Beheersinstituut is de verbeurdverklaring nog niet geëffectueerd, daar het vermogen van partij Peys, afgezien van het perceel Sectie P no. 4344 en een eventuele uitkering wegens huisraadschade, negatief is;

12. Partij Heymans heeft het perceel in gebruik genomen in October 1945, nadat het perceel door Partij Peys reeds in September 1944 was verlaten.

13. De Onderlinge Oorlogsschade verzekering Maatschappij te 's-Gravenhage — hierna te noemen de O.O.M. — heeft op grond van de door partij Peys gesloten molestverzekering B 36002 van partij Peys nog te vorderen een bedrag van f 59,50.

14. Partij Heymans heeft als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 442,56 gedeponeed bij de Raad.

Overwegende dat tussen partijen geen overeenstemming te bereiken is omtrent de wijze waarop partij Heymans in haar rechten hersteld dient te worden.

Overwegende dat de verkoop geschiedde op grond van de Verordening 26 1940 door Dreesen, buiten medewerking van partij Heymans en de Raad het op grond van artikel 23 van het Besluit E 100 redelijk en billijk acht ten deze in te grijpen.

Overwegende dat het door Dreesen verkochte perceel thans uitmaakt een gedeelte van een groter perceel, ontstaan door aankoop van de aangrenzende gronden van de Gemeente Tilburg door partij Peys en de Afdeling derhalve heeft onderzocht of en in hoeverre een herstel in de oude toestand mogelijk en wenselijk is.

Overwegende dat uit dit onderzoek is gebleken, dat op de aangrenzende grond ten Westen van het aan partij Heymans toebehoord hebbende perceel door partij Peys een uitbouw is geplaatst verbonden aan het huis staande op het oorspronkelijke perceel no. 3125, dat in de grond, gelegen ten Oosten van dit perceel, de riolering van dit huis is gelegd, dat voorts in de Oost- en Westgevel van het huis ramen zijn gemaakt, niet voorzien van ondoorzichtig glas, welke ramen zich bevinden op een afstand van minder dan twee meter van de begrenzing van het oorspronkelijke perceel no. 3125.

Overwegende dat de Afdeling tot de conclusie is gekomen, dat het oorspronkelijke perceel no. 3125 thans een onverbreekelijk geheel vormt met de beide

aangrenzende perceelsgedeelten, waarmee het tezamen het nieuwe kadastrale perceel no. 4344 vormt.

Overwegende dat de Afdeling op dien grond het noodzakelijk acht het gehele nieuwe perceel no. 4344 in stand te laten en zij derhalve een beslissing zal moeten nemen over de vraag of partij Heymans dit gehele perceel in eigendom zal worden toegewezen dan wel of de Afdeling met toepassing van de bepalingen van artikel 34 E 100 aan partij Heymans slechts een schadevergoeding zal toekennen voor het verlies van haar perceel no. 3125.

Overwegende dat het de Afdeling redelijk en billijk voorkomt partij Heymans in de door haar gewenste eigendom van het oorspronkelijke perceel te herstellen en dit zou medebrengen, dat de Afdeling aan partij Heymans ook percelen in eigendom zou toekennen, waarop partij Heymans wellicht geen prijs stelt.

dat de Afdeling in verband hiermede aan partij Heymans de keuze heeft gegeven tusschen: a. toekenning van de eigendom van het gehele nieuwe perceel no. 4344 en b. toekenning van een schadevergoeding voor het verlies van het oude perceel no. 3125.

dat de raadman van partij Heymans hierop bij schrijven van 24 April 1954 aan de Afdeling heeft medegedeeld „dat de heer Heymans in ieder geval de voorkeur geeft aan een besluit van Uw Afdeling, waarbij hij in den eigendom van het perceel wordt hersteld, ook al is daarvan de consequentie, dat hij den door den heer Peys bijgekochte grond moet overnemen”, daarbij tevens vermeldende, dat deze mededeling niet betekent „dat de heer Heymans bij voorbaat in dit besluit berust en afstand doet van zijn beroep”.

Overwegende dat nu partij Heymans op de principiële vraag of zij aan de eigendom van het gehele perceel de voorkeur zou geven boven een schadevergoeding, bevestigend heeft geantwoord, de Afdeling het geschil op deze wijze zal regelen en thans zal nagaan op welke wijze de gevolgen van de toekenning van de eigendom van het gehele perceel no. 4344 aan partij Heymans geregeld dienen te worden.

Overwegende dienaangaande dat nu partij Heymans een groter perceel verkrijgt dan door haar, tengevolge van de maatregelen van de bezetter, verloren werd, het redelijk en billijk is, aan partij Heymans de verplichting op te leggen de waarde van de bijgevoegde perceelsgedeelten te vergoeden.

Overwegende dat deze waarde niet geacht kan worden gelijk te zijn aan de door partij Peys betaalde koopsom, doch door de Afdeling naar redelijkheid en billijkheid zal moeten worden vastgesteld.

Overwegende dat bij de aankoop door partij Peys het zich op het perceel no. 3125 bevindende gebouw slechts glas- en waterdicht was, en partij Peys het gebouw in behoorlijke staat van onderhoud heeft gebracht;

Overwegende dat ook voor de waardevermeerdering welke het gevolg is van de door partij Peys aangebrachte herstellingen, door partij Heymans een bedrag ter tafel moet worden gebracht, waarvan de Afdeling de grootte dient te bepalen;

Overwegende dat door partijen deskundigen zijn geraadpleegd en aan de Afdeling ter kennis zijn gebracht de taxatierapporten van J. van der Valk, architect, te Tilburg, d.d. 15 October 1946, van P. J. M. Sijlmans, makelaar in onroerende goederen te Tilburg d.d. 30 Januari 1953 en 16 Maart 1953 en van A. G. J. - en C. J. van Heesch, bouwkundigen en taxateurs van onroerende goederen te Tilburg, waarvan de datum de Afdeling niet bekend is.

Overwegende dat ook de door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddelaar opdracht tot taxatie heeft gegeven en de Afdeling heeft kennis genomen van het ingevolge deze opdracht door R. van der Schoot, makelaar-taxateur te Tilburg op 24 November 1946 opgemaakte taxatierapport.

Overwegende dat de Afdeling meent meer waarde te moeten toekennen aan de in 1946 opgemaakte taxatierapporten dan aan de in 1953 opgemaakte, aangezien de verstreken termijn zo lang is, dat een juiste vaststelling van hetgeen tijdens en kort na de oorlog geschied is, niet mogelijk geacht moet worden.

Overwegende dat de Afdeling om die reden ook niet is overgegaan tot een nieuwe opdracht voor een deskundigenonderzoek, doch haar regeling zal baseren op de reeds in 1946 uitgebrachte taxatierapporten.

Overwegende dienaangaande, dat het rapport van J. van der Valk in hoofdzaak gebaseerd is op de kosten van de herstelwerkzaamheden, en naar het oordeel van de Afdeling, niet de kosten van belang zijn, doch uitsluitend de door de werkzaamheden veroorzaakte waardevermeerdering.

Overwegende dat de Afdeling derhalve in hoofdzaak is aangewezen op het rapport van de makelaar R. van der Schoot te Tilburg.

Overwegende dat deze de waarde van het perceel vóór de verbouwing stelt op f 12.500,— en na de verbouwing, zonder de bijgekochte grond, op f 19.000,— zodat voor de waardevermeerdering van het oorspronkelijke perceel no. 3125 kan worden aangenomen een bedrag van f 6.500,—.

Overwegende dat genoemde makelaar aan het gehele perceel no. 4344 in 1946 een waarde toekende van f 23.400,—, waaruit volgt, dat de waarde der bijgekochte percelen grond gesteld kan worden op f 4400,—.

Overwegende dat derhalve de navolgende opstelling kan worden gemaakt van hetgeen door partij Heymans ter tafel gebracht dient te worden:

a. De door Dreesen uit de koopsom betaalde bedragen, waardoor partij Heymans is gebaat, t.w. de hiervoor sub 5a en b genoemde bedragen of in totaal	f 6.766,30
b. de uitgespaarde rente van de afgeloste hypotheek in hoofdsom groot f 4500,— vanaf 15 Januari 1944 tot 15 Mei 1954 ad 4 % 's jaars of	„ 1.860,—
benevens de dagrente ad f 0,50 vanaf 15 Mei 1954 tot en met de dag van betaling	p.m.
c. de waardevermeerdering van het oorspronkelijke perceel no. 3125, door de Afdeling begroot op	„ 6.500,—
d. de waarde van de bijgekochte percelen grond, door de Afdeling begroot op	„ 4.400,—
Totaal behoudens de memoriepost	f 19.526,30

Overwegende dat thans moet worden nagegaan welke partij aanspraak kan maken op dit bedrag en op de vordering op Dreesen wegens de door deze in ontvangst genomen restant-koopsom.

Overwegende dienaangaande, dat tengevolge van het aan partij Heymans te verlenen rechtsherstel het oorspronkelijke perceel no. 3125 geacht wordt steeds eigendom van partij Heymans te zijn gebleven en dit derhalve niet geacht kan worden deel van het verbeurdverklarde vermogen te hebben uitgemaakt.

dat daartegenover de door deze regeling ontstane vordering op partij Heymans, voorzover betreft de vergoeding voor het perceel no. 3125 en de uit de koopsom ontvangen tegenpraestatie en de vordering op Dreesen op het moment der verbeurdverklaring nog niet bestonden zodat deze vorderingen niet in het verbeurdverklarde vermogen konden vallen;

dat nu de Afdeling aan partij Heymans de eigendom zal toekennen van de door partij Peys van de Gemeente Tilburg gekochte percelen, welke percelen grond ten dage van de verbeurdverklaring het onbestreden eigendom van Partij Peys waren en derhalve onder de verbeurdverklaring vielen, het redelijk en billijk geacht moet worden de voor deze percelen door partij Heymans ter tafel te brengen vergoeding toe te kennen aan de Staat als eigenares van het verbeurd verklaarde vermogen van partij Peys;

dat derhalve aan partij Peys de bovenbedoelde vordering op Dreesen, alsmede een vordering op partij Heymans behoort te worden toegekend groot f 15.126,30 met een dagrente ad f 0,50 vanaf 15 Mei 1954 tot en met de dag van betaling en aan de Staat een vordering op partij Heymans groot f 4.400,—.

Overwegende dat de Afdeling het, in overeenstemming met de constante jurisprudentie over dit punt, redelijk en billijk acht, de uit het rechtsherstel voor partij Peys voortvloeiende baten in de eerste plaats in mindering te doen strekken op de schuld van partij Peys aan de Landelijke en zij dientengevolge zal bepalen, dat hetgeen partij Peys van partij Heymans en Dreesen

te vorderen heeft, moet worden betaald aan de Landelijke in mindering op de vordering van deze laatste op partij Peys.

Overwegende dat aangezien partij Peys slechts van Mei 1944 tot begin September 1944 het perceel heeft kunnen bewonen en zij nadien gedurende enige jaren de vaste lasten van het gehele, nieuwe perceel No. 4344 nog heeft betaald, de Afdeling het door partij Peys van het perceel no. 3125 genoten exploitatiesaldo begroot op nihil, doch dit inhoudt dat partij Peys verplicht blijft de vordering van de O.O.M. wegens de door haar gesloten molestverzekering te voldoen.

Overwegende dat partij Heymans heeft verklaard een bedrag van f 3907,41 te hebben betaald voor herstelkosten van in Januari 1945 aan het perceel toegebrachte oorlogsschade, welke schade door haar niet is aangemeld bij de O.O.M., daar zij niet op de hoogte was van de door partij Peys gesloten molestverzekering;

Overwegende, dat de Afdeling het niet redelijk en billijk acht partij Peys te belasten met de daaruit voortvloeiende schade, daar het niet aanmelden van de oorlogsschade het gevolg was van het feit, dat niet partij Peys doch partij Heymans in feite het beheer voerde over het perceel en de Afdeling geen redenen bekend zijn welke partij Heymans zouden hebben verhinderd bij partij Peys te informeren of deze een molestverzekering had afgesloten;

Overwegende dat de Afdeling, door het door partij Peys genoten exploitatiesaldo te begroten op nihil, in feite de molestverzekeringpremies en -heffingen ten laste van partij Heymans heeft gebracht, zodat het redelijk en billijk is aan partij Heymans toe te kennen alle eventuele vorderingen welke op de O.O.M. nog zouden kunnen bestaan, ingevolge de geleden oorlogsschade en op grond van polis no. B 36002;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen zal kunnen worden tot stand gebracht;

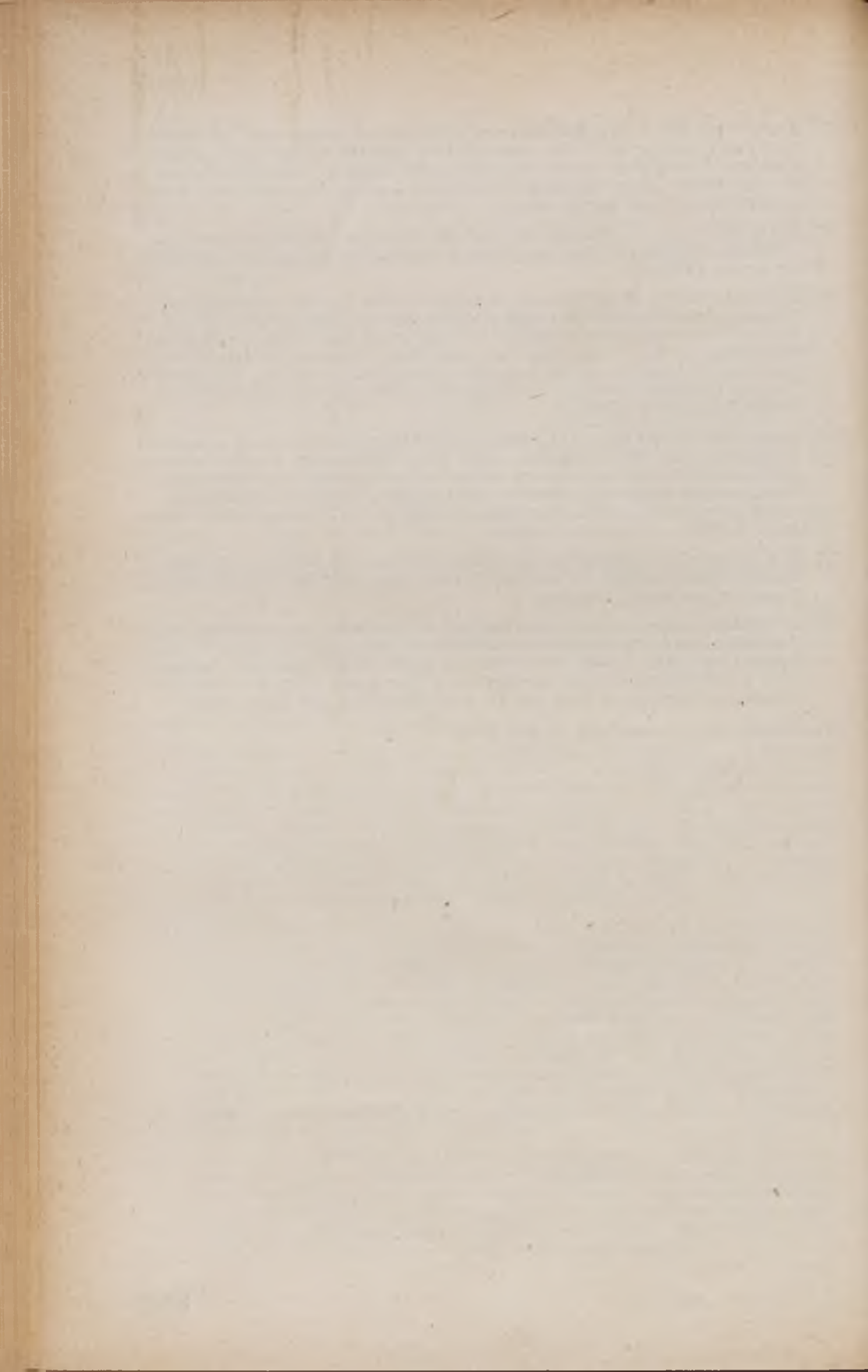
Gelet op art. 113 c van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zoals dit laatste-lijk is gewijzigd en aangevuld bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586;

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen H. A. Dreesen te Rotterdam als Verwalter conform de Verordening 26 1940 over het vermogen van Simon Heymans en Johannes Leonardus Maria Peys te Tilburg, geconstateerd bij acte 15 October 1943 verleden voor Notaris L. B. M. J. Goyaerts te Tilburg, alsmede de daarop gevolgde levering door de overschrijving ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 16 October 1943 in deel 2344 no. 71 zijn nietig en hebben geen wijziging gebracht in de rechten van Simon Heymans als eigenaar van het perceel, oorspronkelijk kadastraal bekend Gemeente Tilburg, Sectie P no. 3125.
- II. De koopovereenkomst tussen de Gemeente Tilburg en partij Peys vernoemd geconstateerd bij acte 11 Februari 1944 voor genoemde Notaris Goyaerts verleden, overgeschreven ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 11 Februari 1944 in deel 2349 no. 35, blijft van kracht, met dien verstande, dat de inhoud als volgt gewijzigd wordt vastgesteld. Als koper wordt aangemerkt Simon Heymans vornoemd inplaats van Johannes Leonardus Maria Peys, zodat Simon Heymans geacht wordt door gemelde koopovereenkomst eigenaar te zijn geworden van de percelen, oorspronkelijk kadastraal bekend Gemeente Tilburg, Sectie P nos 4252 en 4253 (beide gedeeltelijk). Dientengevolge is Simon Heymans eigenaar van het gehele kadastrale perceel Gemeente Tilburg, Sectie P no. 4344, groot 10 Are 78 cAre.
- III. De acte van geldlening met hypotheekstelling op 11 Februari 1944 verleden voor Notaris Goyaerts vornoemd blijft — behoudens de bepalingen betreffende de zakelijke zekerheid — van volle kracht en waarde. De inschrijving uit hoofde dezer acte genomen ten Hypotheekkantore te 's-Hertogenbosch op 11 Februari 1944 in deel 679 no. 47 is nietig. De doorhaling dezer inschrijving wordt bevolen.

- IV. Partij Heymans is schuldig aan partij Peys een bedrag van f 15.126,30 met een dagrente ad f 0,50 vanaf 15 Mei 1954 tot en met de dag van betaling. Partij Heymans is verplicht deze betaling te verrichten aan de Landelijke Hypotheekbank, in mindering op de vordering van laatstgenoemde op partij Peys.
- V. Partij Heymans is schuldig aan het Nederlandse Beheersinstituut als beherend het aan de Staat vervallen vermogen van partij Peys een bedrag van f 4400,—.
- VI. De vordering op H. A. Dreesen wegens de door deze in ontvangst genomen saldo-koopsum ad f 4092,20 komt toe aan partij Peys. De uitkeringen op deze schuld dienen te geschieden aan de Landelijke in mindering op haar vordering op partij Peys. Hetgeen de Landelijke ingevolge het sub IV en VI bepaalde meer ontvangt dan zij van partij Peys te vorderen heeft is zij verplicht onverwijld en onverkort aan partij Peys uit te keren.
- VII. Partij Peys is niet verplicht aan partij Heymans het door haar genoten exploitatiesaldo te restitueren, doch is daartegenover verplicht alle achterstallige onderhoudskosten welke het gevolg zijn van door partij Peys gesloten overeenkomsten en achterstallige verzekeringspremies en -heffingen — met name de vordering van de O.O.M. uit hoofde van polis B 36002 — alsnog te betalen.
- VIII. Een eventuele vordering op de O.O.M. wegens aan het perceel toegebrachte oorlogsschade en uit hoofde van meergemelde polis B 36002 komt toe aan partij Heymans.
- IX. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 442,56, alsmede de kosten van juridische bijstand van partij Heymans, begroot op f 300,—, zijn ten laste van partij Peys. Daar deze kosten door partij Heymans zijn voorgeschoten kan partij Heymans deze in mindering brengen op haar sub IV gemelde schuld aan partij Peys.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 26 Mei 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	Pag
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	35
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	36
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	39
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	40
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Be- sluit herstel Rechtsverkeer	41
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/437 t/m 54/441	pag. 1105/1116

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Lijsten van percelen, onder beheer van de voormalige Raad voor het Rechts-herstel in Indonesië.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft in de Staatscourant van 21 October 1954, No. 204, het volgende ter kennis van belanghebbenden gebracht:

De Panitia Untuk Menjelesaikan Urusan Pemulihan Hak (Voormalige

De Panitia Untuk Menjelesaikan Urusan Pemulihan Hak (Voormalige Raad voor Rechtsherstel) heeft lijsten opgesteld van de onderscheidene percelen onder zijn beheer, waarvan de eigenaren niet bekend zijn en wier verblijfplaatsen onbekend zijn, voor zover deze percelen gelegen zijn in Midden-Java en Oost-Java. Genoemde Raad heeft exemplaren van deze lijsten doen toekomen aan:

- a. alle landgerechtskantoren in Indonesië;
- b. het plaatselijk kantoor van de Raad, te Djakarta, Petjenongan 1;
- c. het plaatselijk kantoor van de Raad te Surabaja, Djalan Sambongan 39-41.

Zij, die menen rechthebbenden te zijn op één of meer der in die lijsten genoemde percelen, dienen vóór 1 December 1954 een claim op die eigendommen in te dienen, welke vordering schriftelijk moet worden ingediend, vergezeld van de vereiste bewijsstukken en moet worden gericht tot het hoofdkantoor van de Raad, Djalan Segara 11, te Djakarta.

Na 1 December 1954 behoudt de Raad zich het recht voor tot verkoop over te gaan van die percelen, waarop geen vordering is ingediend, en van die percelen, waarop eventueel ingediende claims werden afgewezen.

Voorts kunnen exemplaren van die lijsten worden gekocht bij het plaatselijk kantoor van de Raad te Djakarta, Petjenongan 1, tegen de prijs van Rp. 2,50 per lijst.

De lijsten, houdende de namen van gerechtigden en aanduiding van de ligging van hogerbedoelde percelen, liggen voor belanghebbenden ter inzage bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, directie Algemene Zaken, Casuarie-straat 16, te 's-Gravenhage, op werkdagen van 9.30—12.30 uur en van 2.30—5 uur.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 146. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, 23 October 1954 (i.z. Executiegeschil Gemeente Bergen/J. Schabruker c.s./N.B.I.).

Bepaling van de na nietigverklaring van de verkoop te betalen vergoeding terzake van de waardevermeerdering van de grond door in opdracht van de koopster daarop verrichte werkzaamheden.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat Wij in Ons als alhier in zijn geheel geïnserieerd te beschouwen vonnis van 6 April 1954¹⁾ hebben overwogen, dat partij Schabruker, indien en voorzover de aan haar toebehorende percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie D, nummers 27, 2504 en 3511 (ged.) in waarde zijn vermeerderd door de werkzaamheden, welke de Gemeente Bergen daarop heeft doen verrichten na de door Ons bij eveneens alhier geïnserieerd te achten vonnis van 5 September 1953 nietig verklaarde aankoop van die percelen — welke aankoop heeft plaats gehad bij notariële acte van 22 Juni 1951, ingeschreven ten hypotheekkantore te Roermond op 22 Juli 1951 —, die waardevermeerdering aan de Gemeente zal hebben te vergoeden, waarbij buiten beschouwing dient te blijven of en in hoeverre de eventuele verbeteringen voor het bedrijf van partij Schabruker nut hebben opgeleverd, zijnde deze verbeteringen aangebracht op een tijdstip, waarop de Gemeente, als bezitster te goeder trouw, niet met het belang van partij Schabruker rekening behoefde te houden;

Overwegende, dat in verband met deze overweging geheel buiten beschouwing kan blijven het door partij Schabruker in het geding gebrachte, in zijn opdracht aan hem door C. Duvekot uitgebrachte rapport, hetwelk zich bezighoudt met de ten deze irrelevante vraag of het bedrijf van de eigenaar is gebaat met de veranderingen, welke de Gemeente Bergen de grond heeft doen ondergaan;

Overwegende, dat Wij in Ons vonnis van 6 April 1954 de beslissing omtrent een terzake door partij Schabruker aan de Gemeente te betalen vergoeding hebben aangehouden, totdat door Professor Ir F. Hellinga aan Ons zou zijn overgelegd diens in de prolegomena bedoeld, alhier in zijn geheel geïnserieerd te achten rapport, hetwelk aan Ons op 2 Juli 1954 is aangeboden;

Overwegende, dat in dit rapport is vermeld, dat tussen Juni 1951 en September 1953 uitsluitend belangrijke veranderingen zijn gebracht door de werkzaamheden, welke de Nederlandse Heidemaatschappij in opdracht van de Gemeente heeft uitgevoerd op de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie D nummers 27 en 3511 en dat in de overige bij het executiegeschil betrokken percelen in genoemd tijdvak geen belangrijke waardeveranderingen zijn opgetreden, weshalve het onderzoek tot de percelen 27 en 3511 kon worden beperkt;

Overwegende, dat in het rapport vervolgens is uiteengezet:

dat de in beschouwing genomen gronden omstreeks Juni 1951 omvatten een hoog gedeelte van matige tot zeer matige kwaliteit van een oppervlakte van ongeveer 3 ha en een laag gedeelte ter grootte van 3,98 ha met een smalle overgangsstrook; dat het hoge gedeelte bestond uit zandgrond met plaatselijk een zeer dunne, elders een dikkere humuslaag waarin enig grijs zand en waaronder op vele plaatsen een harde bank, terwijl het lage gedeelte, gevormd door de veengronden van het Heerenven, drassig was, bezet met biezen, overdekt met een dun laagje zand, en van zeer geringe waarde;

¹⁾ Gepubliceerd in Rechtsherstel VIII, 10, pag. 110 — Red.

dat de toestand van de gronden na de uitvoering van de in opdracht van de Gemeente Bergen daarop verrichte werkzaamheden aldus is geworden, dat het hoge gedeelte van de grond in zijn geheel lager is komen te liggen en geringe hoogteverschillen vertoont, zijnde ter ophoging van het lage gedeelte uit het hoge gedeelte de lichte zandondergrond ontgraven, waarbij eventueel aanwezige banken zijn doorgespit, zodat de bewerkingsmogelijkheden enigszins zijn vergemakkelijkt, waardoor plaatselijk enige verbetering is ingetreden;

dat daartegenover echter staat, dat vooral de lichte percelen door de onttrekking van grond enigszins hebben geleden, zodat de hoger gelegen gronden dooreengenomen noch verbeterd, noch verslechterd zijn;

dat bij het lage gedeelte van de grond de ophoging met het aan het hogere gedeelte ontgraven zand op de diepe plaatsen heeft geleid tot een redelijk goed profiel van lichtgekleurd zand met een goede grondwaterstand, terwijl elders een zeer gunstig, vochtig profiel met een donker gekleurde rijke humuslaag is ontstaan, zijnde voorts in dit voorheen lager gelegen gedeelte door de ophoging een gunstige ligging ten opzichte van het grondwater verkregen, welke tengevolge van de aanleg van een afwateringssloot wordt in standgehouden door een verbeterde afwatering;

Overwegende, dat de rapporteur uit een en ander de conclusie trekt, dat van het voorheen hoger gelegen gedeelte de waarde dooreengenomen niet gewijzigd is en dat voor het voorheen lager gelegen gedeelte, groot 3,98 ha, waarvan de kwaliteit thans redelijk goed is, een belangrijke waardevermeerdering te constateren valt, welke tusschen Juni 1951 en September 1953 volgens de toen voor de waarde van gronden geldende maatstaven gemiddeld op f 1,200,— per ha moet worden geschat; dat het rapport hierna besluit met de zinsnede: „Aangezien overigens geen belangrijke waardeveranderingen in de gronden zijn opgetreden, wordt mitsdien voor het gehele bij het executiegeschil betrokken complex de waardeverandering weergegeven door een waardestijging van f 1.200,— over 3,98 ha = f 4.776,—”;

Overwegende, dat Wij, van de in het deskundigenrapport vermelde omstandigheden kennis genomen hebbende, Ons geheel met de daarin getrokken conclusie kunnen verenigen en derhalve partij Schabrucker zullen veroordelen om aan de Gemeente Bergen terug te betalen de door die Gemeente ten nutte van de onderhavige percelen gemaakte kosten tot een bedrag van f 4.776,—;

Overwegende, dat de voor het Nederlandse Beheersinstituut op dit vonnis en het daaraan voorafgaande vonnis van 6 April 1954 gevallen kosten niet zullen worden gebracht ten laste van dit Instituut, hetwelk, tot het ontstaan van het executiegeschil generlei aanleiding gegeven hebbende, zich aan Onze uitspraak heeft gerefereerd, weshalve Wij te rade zijn geworden de Gemeente Bergen, als de ten aanzien van de meeste harer vorderingen in het ongelijk gestelde partij in de aan het Nederlandse Beheersinstituut opgekomen kosten te veroordelen, terwijl deze Gemeente — van wier vordering tot betaling door partij Schabrucker van f 37.516,46 terzake van de in haar opdracht op het land uitgevoerde verbeteringen slechts een bedrag van f 4.776,— toewijsbaar is gebleken, en die ten aanzien van al haar overige vorderingen geheel in het ongelijk is gesteld — eveneens zal moeten worden veroordeeld in de kosten ad f 127,50 van het in Onze opdracht uitgebrachte deskundigenrapport en in een hieronder te bepalen tegemoetkoming in de proceskosten van partij Schabrucker;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in dit executiegeschil:

Veroordelen partij Schabrucker terzake van op de aan hem toebehorende percelen landbouwgrond aangebrachte verbeteringen tot betaling aan de Gemeente Bergen van een bedrag groot f 4.776,—;

..... enz.

Aldus gedaan enz.

No. 147. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
13 October 1954 (i.z. X./N.B.I. en Stichting tot Bestuur en Vereeffening van Rechtspersonen/Y.).

Appellant — die in beroep komt van een door N.B.I. en „Bever” geëffectueerde dading met betrekking tot diverse aanspraken van de N.V. Y. op de X. N.V., waarvan appellant X. enig aandeelhouder is — door Voorzitter niet-ontvankelijk verklaard, omdat hij, niet ontvrijd zijnde, niet is „belanghebbende” bij de litigieuse dading in juridische zin als bedoeld in art. 43 E 133.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, die de Duitse nationaliteit bezit en wiens vermogen krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom op de Nederlandse Staat is overgegaan en van rechtswege wordt beheerd door het N.B.I., in zijn alhier in zijn geheel geïnserieerd te achten beroepschrift van 5 September 1952 aan Ons heeft verzocht te willen vernietigen de regeling, vervat in de acte, welke op 1 Augustus 1952 is gepasseerd voor de te Amsterdam gevestigde notaris E. Spier en waarbij een dading werd getroffen tussen de N.V. Y. enerzijds en het N.B.I. alsmede de Stichting Bever, daarbij uitoefenende het beheer en bestuur over het aan appellant vroeger toebehorende vermogen en over de N.V. Z. (in de acte verder genoemd X. N.V.), anderzijds, terzake van verscheidene aanspraken van de N.V. Y., welke dading appellant onjuist acht, aangezien de vorderingen van de N.V. Y. volgens hem geheel ongegrond waren en hij zijn belangen door deze dading benadeeld acht;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij allereerst zullen onderzoeken of appellant kan worden aangemerkt als „belanghebbende” in de zin van art. 43, lid 1, E 133;

Overwegende hieromtrent, dat door het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel van 5 Februari 1954 — waarbij werd bekrachtigd de beschikking van het N.B.I. d.d. 16 Maart 1951, voorzover deze de kracht heeft van een weigering aan appellant, zijn echtgenote en zijn zoon hun onder beheer staande vermogens of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, terug te geven — is komen vast te staan, dat krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen appellant's voormalig in eigendom op de Staat overgegene vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen niet naar hem zal terugkeren;

Overwegende, dat door appellant ter terechtzitting mondeling is betoogd, dat ondanks de definitieve afwijzing van zijn verzoek om vrijgave van zijn vermogen toch voor zijn belang nog twee gronden zijn aan te voeren, te weten: in de eerste plaats de omstandigheid dat crediteuren, die niet kunnen worden voldaan uit het op de Nederlandse Staat in eigendom overgegene vermogen, verhaal zullen zoeken op het overige, niet onder beheer gekomen vermogen van appellant, ook het nieuw verworvene, weshalve hij er belang bij heeft dat geen handelingen met betrekking tot zijn voormalige vermogen geschieden, waardoor zonder noodzaak gelden of waarden daaruit wegvloeien, opdat zo mogelijk alle crediteuren uit dit vermogen kunnen worden voldaan; in de tweede plaats de omstandigheid, dat appellant voor het in eigendom op de Nederlandse Staat overgegene vermogen slechts vergoeding zal kunnen verkrijgen van de Duitse Staat voor zover betreft hetgeen hem werkelijk ontnomen is en niet voor zover er door het N.B.I. „wegbeheerd” is;

Overwegende, dat deze stellingen van appellant zijn weersproken door het N.B.I., Bever en partij Y., die terzake hebben betoogd, dat bij de dading, waartegen wordt opgekomen, betrokken is het vermogen van de Z. N.V., in de acte aangeduid als X. N.V., en niet het op de Staat in eigendom overgegene privé-vermogen van appellant; dat weliswaar appellant enig aandeelhouder

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/437

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 October 1954 (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Door de Levensverzekering Mij „Arnhem” zijn in 1936 en in 1938 lijfrenteovereenkomsten afgesloten met in het toenmalige Nederlandsch-Indië verblijvende Duitsers.

Het N.B.I. heeft van de „Arnhem” de vervallen lijfrente-termijnen opgevorderd, waartegen de „Arnhem” in beroep is gekomen.

Zijn de termijnen als vijandelijk vermogen verschuldigd aan de Nederlandse Staat dan wel aan de Republiek Indonesië?

Hoewel de „Arnhem” tot December 1949 de termijnen heeft uitgekeerd aan het Nederlands-Indische Beheersinstituut, vallen deze rechten ingevolge het bepaalde in art. 1 sub 8 c van het B.V.V. onder het vijandelijke vermogen van het Koninkrijk, aangezien deze rechten binnen het Koninkrijk kunnen worden geldend gemaakt. De „Arnhem” is deugdelijk gekweten ten aanzien van de vóór 1949 vervallen en betaalde termijnen — de sedertdien vervallen termijnen moet de „Arnhem” aan het N.B.I. uitkeren.

De overeenkomsten worden beheerst door Nederlands-Indisch recht, zodat de „Arnhem” moest betalen in Nederlands-Indische valuta en dus thans in Indonesische rupiah's.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 1, 3 en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

In de zaak R 20.208

Gelezen het request d.d. 4 Januari 1952 van de N.V. Levensverzekering Maatschappij „Arnhem”, gevestigd te Arnhem (hierna te noemen „de Arnhem”) waarbij in beroep wordt gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 6 December 1951 met betrekking tot een bij genoemde Maatschappij gesloten levensverzekering onder polis no. 40779 ten name van Georg Joseph Röhm;

Gelezen het antwoord d.d. 26 Mei 1952 van het Nederlandse Beheersinstituut;

In de zaak R 20.367

Gelezen het request d.d. 4 Januari 1952 van de Arnhem, waarbij in beroep wordt gekomen van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 6 December 1951 met betrekking tot een bij genoemde Maatschappij gesloten levensverzekering onder polis no. 44823 ten name van Georg Reinhard Dralle;

Gelezen het antwoord d.d. 3 Juni 1952 van het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat de Raad met instemming van partijen de gezamenlijke behandeling van deze twee zaken heeft gelast en bij één beslissing uitspraak zal doen;

Gehoord ter terechtzitting van 1 April 1954 de Arnhem bij monde van haar procureur Mr J. G. Krijger en het Nederlandse Beheersinstituut vertegenwoordigd door Mr J. H. A. Dubois;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat de contractanten, G. J. Röhm en G. R. Dralle, die achtereenvolgens op 21 November 1936 en 31 October 1938, de bovengenoemde overeenkomsten afsloten, en naar partijen mededelen thans beiden nog in leven zijn, Duitsers zijn, weshalve het Nederlandse Beheersinstituut de Arnhem heeft aangemaand de respectievelijk per 1 April 1949 en later (polis Röhm) en per 1 Januari 1949 en later (polis Dralle) door de Arnhem krachtens deze overeenkomsten verschuldigde rentetermijnen aan het Nederlandse Beheersinstituut af te dragen, terwijl het de Arnhem heeft medegedeeld zich ten aanzien van de vóór genoemde data verschenen termijnen alle rechten voor te behouden;

Overwegende, dat de Arnhem tegen deze beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut is gekomen in beroep op grond, dat zij vermeent, dat de bovenomschreven rechten niet behoren tot het aan Nederland, doch tot het aan de Republiek Indonesië toekomend vijandelijk vermogen;

R

Overwegende, dat omtrent het be-
loop der feiten het volgende is komen
vast te staan:

- a. beide overeenkomsten van levens-
verzekering zijn door de verzeke-
ringnemers, terwijl zij in Neder-
lands-Indië woonden, met een bij-
kantoor van de Arnhem aldaar af-
gesloten; de toen uitgereikte voor-
lopige polis is later door een door
de Directie der Maatschappij in
Arnhem getekende polis vervangen;
de eerste uitkering werd door de
Arnhem verschuldigd respectieve-
lijk op 1 October en op 1 Januari
1940; de verzekeringnemers bevon-
den zich op deze data nog in Neder-
lands-Indië;
- b. na de bezetting van Nederland in
Mei 1940 heeft de Arnhem in op-
volging van de verplichting, haar
opgelegd bij de Verordening Rechts-
verkeer in Oorlogstijd (een veror-
dening van 10 Mei 1940, S. 1940 no.
135, van de Legercommandant in
Nederlands-Indië) beide polissen
aangemeld bij de „Corvo” (Com-
missie Rechtsverkeer in Oorlogs-
tijd) waarop deze polissen door of
namens deze Commissie in beheer
zijn genomen en de renten aan haar
zijn afgedragen tot aan de Japanse
bezetting van Nederlands-Indië;
- c. na de bevrijding van Nederlands-
Indië is het beheer der polissen door
of namens de Corvo weer opgevat,
totdat dit beheer, maar nu als be-
heer van op de Staat der Neder-
landen overgegaan vijandelijk ver-
mogen, krachtens de ordonnantie
van 5 October 1946 (Staatsblad van
Nederlands-Indië 1946 no. 104, ge-
wijzigd en aangevuld bij de ordon-
nantie van 3 Mei 1947 Stbl. van Ne-
derlands-Indië 1947 no. 71) werd
overgenomen door de Raad voor het
Rechtsherstel in Nederlands-Indië;
aan deze Nederlands-Indische organ-
nen werden door de Arnhem de
rentetermijnen, verschenen respec-
tiefelijk tot 1 April 1949 en 1 Janu-
ari 1949, afgedragen; na die data
werd door de Arnhem op de polis-
sen niets meer betaald;

Overwegende, dat door art. 3 van
het Besluit E 133, hetwelk ook in Ne-
derlands-Indië werd afgekondigd (Ne-
derlands-Indisch Staatsblad 1945 no.
92) het recht op de verzekerde lijfren-
ten in eigendom overging op de Staat
der Nederlanden, waarin geen veran-

dering werd gebracht en ook niet kon
worden gebracht, door de Nederlands-
Indische ordonnanties van 1946 en
1947;

Overwegende, dat echter wel krach-
tens deze ordonnanties dit vermogen
voor en namens de Staat werd beheerd
door het Nederlands-Indische Beheers-
instituut, zodat de Arnhem, de vóór
1949 vervallen termijnen betalende aan
dit Instituut, haar verplichtingen
tegenover de Staat op juiste wijze heeft
gekweet en mitsdien het Nederland-
se Beheersinstituut ten aanzien van
deze rentetermijnen niets meer van
haar te vorderen heeft;

Overwegende, nu ten aanzien van
de nadien, na de soevereiniteitsover-
dracht vervallen termijnen, dat het de
vraag is of het recht op de verzeke-
de lijfrenten, totdien toebehorende aan
de Staat der Nederlanden in zijn ge-
heel, is overgegaan op het Koninkrijk
nieuwe stijl dan wel aan de Republiek
Indonesië;

Overwegende, dat de Nederlandse
rechter bij de beantwoording van deze
vraag is gebonden aan art. 2 van de
wet van 20 Juli 1951 S. 311 (de zgn.
Bestemmingswet), welk artikel in zijn
vierde lid bepaalt:

„Vijandelijk vermogen in de Repu-
bliek Indonesië, dat niet tevens is
vijandelijk vermogen in het Kon-
inkrijk, wordt geacht sedert de
sovereiniteitsoverdracht niet lan-
ger vijandelijk vermogen te zijn ge-
weest in de zin der Nederlandse
wet”;

dat het duidelijk is, dat in deze be-
paling van 1951 de term „Koninkrijk”
als „Koninkrijk nieuwe stijl”, Indo-
nesië niet meer omvattende, moet wor-
den begrepen, doch in dezelfde bepaling
niet uitdrukkelijk wordt gesteld
wat onder vijandelijk vermogen „in
het Koninkrijk” en vermogen „in de
Republiek Indonesië” moet worden
verstaan;

dat hieromtrent echter art. 1 sub 8,
C van het Besluit Vijandelijk Vermo-
gen uitsluitend biedt, in welk Besluit
eveneens, sinds de soevereiniteitsover-
dracht, met het woord „Koninkrijk”
het nieuwe Koninkrijk wordt aange-
duid;

dat bij dit artikel immers als tot het
(vijandelijk) vermogen behorende on-
der meer worden begrepen: „alle ver-
bintenisrechtelijke rechten en aanspra-
ken, die hetzij zich binnen het gebied

van het Koninkrijk bevinden, tot de rechtssfeer van het Koninkrijk behoren of binnen het Koninkrijk kunnen worden geldend gemaakt. hetzij . . .”, in welke definitie blijkbaar de zinsneden volgende op „zich binnen het gebied van het Koninkrijk „bevinden” (welke woorden op zich zelf onduidelijk zijn) hiervan een nadere verklaring bedoelen te geven, zodat als verbintenisrechtelijke rechten in het Koninkrijk onder meer moeten worden opgevat rechten, die binnen het Koninkrijk kunnen worden geldend gemaakt;

Overwegende, dat nu in het onderhavige geval de rechten op lijfrente door de verzekeringnemers zowel in Indonesië bij de bijkantoren der Maatschappij als ook in Arnhem bij het Hoofdkantoor konden en kunnen worden geldend gemaakt, waar immers door de Nederlandse verzekeringsmaatschappijen met Indische portefeuille algemeen het gebruik wordt gevolgd, dat aan de rechthebbers uit de polis de keuze wordt gelaten of zij van de Maatschappij betaling in Nederland dan wel in Indië (Indonesië) willen ontvangen;

Overwegende, dat mitsdien van de rechten der onderhavige verzekeringnemers op een lijfrente niet kan worden gezegd, dat zij niet tevens zijn vijandelijk vermogen in het Koninkrijk, zodat zij niet als (uitsluitend) Indonesisch vijandelijk vermogen kunnen worden beschouwd;

Overwegende, dat hieraan niet afdoet, dat bedoelde rechten vóór de soevereiniteits-overdracht door het Nederlands-Indisch Beheersinstituut als vijandelijk vermogen zijn beheerd, daar dit beheer plaats had voor en namens de zowel Nederland als Nederlands-Indië (Indonesië) omvattende Nederlandse Staat en niet namens Nederlands-Indië, terwijl van een toewijzing van dit vijandelijk vermogen hetzij aan Nederland, hetzij aan Indië, toentertijd geen sprake is geweest;

dat ook van een localisatie van de plaats van betaling der bedoelde lijfrenten, doordat die betaling (in de zaak R 20.367 eerst door de verzekeringnemer zelf en daarna) door de Corvo en het Nederlands-Indisch Beheersinstituut in Indonesië is gevorderd, niet kan worden gesproken, daar de voor December 1949 gedane betalingen geenszins fixeerden, dat de volgende betalingen nu eveneens in Ne-

derlands-Indië zouden moeten worden gedaan;

Overwegende, dat niet kan worden ontkend, dat de mogelijkheid bestaat, dat de Republiek Indonesië de onderhavige rechten van haar kant als Indonesisch Vijandelijk Vermogen zal beschouwen, doch deze mogelijkheid de Nederlandse Herstelrechter niet ontslaat van zijn verplichting de Nederlandse wet toe te passen, en dit te minder nu de wetgever deze mogelijkheid blijkbaar zelf heeft voorzien, gelijk uit de Memorie van Toelichting tot het ontwerp van de wet van 20 Juli 1951 blijkt, doch zich hierdoor niet heeft laten weerhouden de Bestemmingswet vast te stellen;

dat de Regering met name op deze plaats heeft uitgesproken, dat aan een intercustodiale overeenkomst tussen Nederland en de Republiek Indonesië behoefte bestond, doch dit niet inhoudt, gelijk requestrante schijnt te menen, dat zolang deze overeenkomst niet is tot stand gekomen door de Nederlandse rechter van het bepaalde bij de Bestemmingswet zou mogen worden afgeweken, maar alleen mag worden verwacht, dat indien de behoefte aan gezegde intercustodiale overeenkomst zich in de praktijk inderdaad doet voelen, door de Nederlandse Regering tot het sluiten van die overeenkomst de nodige stappen zullen worden gedaan;

dat echter in het geval van requestrante, gelijk zij zelf heeft medegedeeld, geen enkele aanwijzing bestaat, dat de Republiek Indonesië de onderhavige rechten als Indonesisch vijandelijk vermogen zou beschouwen;

Overwegende, dat nog tussen partijen is in geschil in welke valuta de verschuldigde lijfrentetermijnen door de requestranten moeten worden betaald;

Overwegende, dat de onderhavige overeenkomsten zijn tot stand gekomen doordat de verzekeringnemers in Nederlands-Indië bij een kantoor van requestrante aldaar een aanvraag tot verzekering van een lijfrente indieden, welke aanvragen door deze kantoren in Nederlands-Indië werden geaccepteerd, zodat de overeenkomsten in Nederlands-Indië zijn tot stand gekomen, waarvan het feit, dat later een door het Hoofdkantoor te Arnhem ondertekende polis (aan het hoofd waarvan trouwens getikt staat: Indië) aan de verzekeringnemers werd uitgereikt, geen verandering kon brengen;

Overwegende, dat bedoelde overeenkomsten mitsdien door het Nederlands-Indische recht werden beheerst, zodat, nu geen aanwijzing bestaat, dat partijen anders hebben bedoeld, moet worden aangenomen, dat waar in deze overeenkomst gesproken wordt van guldens, daarmee de Nederlands-Indische valuta is aangeduid, gelijk ook in confesso is, dat de premies door de verzekeringnemers steeds in Indische valuta zijn betaald en de rentetermijnen tot December 1949 in diezelfde valuta zijn uitgekeerd;

dat het Nederlandse Beheersinstituut vergeefs hiertegen aanvoert, dat de polis ten slotte in Nederland werd getekend, aangezien, waar, zoals overwogen, de overeenkomst in Nederlands-Indië tot stand kwam, moet worden aangenomen, dat partijen toen en aldaar, nu het tegendeel niet is gebleken, de Nederlands-Indische valuta op het oog hadden, terwijl door het eenzijdig tekenen en uitreiken van de polis door het Hoofdkantoor te Arnhem in dit essentieel bestanddeel der overeenkomst geen wijziging kon worden gebracht;

Overwegende, dat de betaling dus zou moeten plaats hebben in Nederlands-Indische guldens, doch nu Nederlands-Indië werd tot de Indonesische Republiek, betaald zal moeten worden in de daar te lande thans volgens het Indonesische recht geldende valuta, dat is in Indonesische rupiah's, of in de tegenwaarde daarvan op de dag der verschuldigdheid in Nederlands courant;

Overwegende, dat aan de boven vastgestelde gebondenheid van de Arnhem tot betaling aan het Nederlandse Beheersinstituut niet in de weg mag staan, dat dit Instituut buiten zijn schuld niet in het bezit is van de polis, zodat de Raad als regeling van de gevolgen van zijn beslissing zal bepalen, dat de Arnhem de verschuldigde lijfrentetermijnen telkens aan het Nederlandse Beheersinstituut zal moeten voldoen, zonder dat overlegging der polis kan worden gevorderd;

Overwegende, dat nu partijen over en weer gedeeltelijk in het gelijk zijn gesteld, voor een kostenveroordeling geen plaats is, doch elke partij haar eigen kosten zal hebben te dragen;

RECHTDOENDE in beide zaken:

Ontzegt de eis voorzover is gevorderd, dat de Raad voor recht zal ver-

klaren, dat het vijandelijk vermogen in de onderhavige polissen belichaamd, niet vormt hier te lande aanwezig vijandelijk vermogen;

Verstaat, dat de betalingen door de Arnhem ter zake van deze polissen vóór 27 December 1949 aan het Nederlands-Indisch Beheersinstituut gedaan goed en van waarde zijn;

Verstaat, dat de betaling der na 27 December 1949 verschuldigde lijfrentetermijnen zonder dat overlegging der polis kan worden gevorderd, telkens zal moeten geschieden in handen van het Nederlandse Beheersinstituut door betaling in rupiah's dan wel van de tegenwaarde in Nederlands courant ten tijde van de vervaldagen der termijnen van even vele rupiah's als volgens de polis door requestante (Nederlands-Indische) guldens verschuldigd zijn;

Ontzegt de eis voor het overige.

No. 54/438

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
3 October 1953 (Mrs Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Voor de ontvankelijkheid van het appel, gericht tegen een bekrachtigde regeling van de Afd. Onroerende Goederen, ingesteld door de N.G.V., is het een vereiste, dat de N.G.V. „belanghebbende” is in den zin van art. 113 b (oud) K.B. E 100.

De kring der belanghebbenden wordt beperkt tot hen, die enig recht hebben of gehad hebben ten aanzien van een onroerende zaak, zoals ligt in de lijn van de instelling van de Afd. Onroerende Goederen en hetgeen ook blijkt uit art. 113a lid 2 (nieuw) K.B. E 100.

De N.G.V. pretendeert een persoonlijke vordering te hebben jegens een in zijn eigendomsrecht herstelde eigenaar, wegens een gedane betaling, waardoor deze is gebaat.

De N.G.V. kan op dien grond niet als „belanghebbende” in opgemelde zin bij het rechtsherstel van het onroerend goed worden aangemerkt en is derhalve niet ontvankelijk in het appel, gericht tegen de bekrachtigde regeling.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113 b (oud); 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van 17 September 1951 van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) gevestigd te 's-Gravenhage in zijn hoedanigheid van beheerder over het vermogen van de Nederländische Grundstücksverwaltung (N.G.V.), domicilie stellende ten kantore van zijn gemachtigde Mr. B. J. Gottschalk, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, waarbij op de daarin vermelde gronden in hoger beroep wordt gekomen bij deze Afdeling van een door de Afdeling Onroerende Goederen bekrachtigde regeling van minnelijk rechtsherstel betreffende de in dat request nader aangeduide onroerende goederen, gelegen te Rotterdam;

Gezien een afschrift van bedoelde regeling tussen de belanghebbenden bij dit rechtsherstel, te weten partijen Boeki, Scheffel, Braat, Huysmans, Hoogervorst en de Landelijke Hypotheekbank, verleden op 17 Augustus 1951 voor de notaris Mr. Johan Willem de Heer te Rotterdam, waarvan het concept blijkens ter terechtzitting gedane, door geen der partijen weersproken mededeling van partij Boeki op 9 Juli 1951 door de Afdeling Onroerende Goederen is bekrachtigd;

Nog gelezen het advies van die afdeling van 1 Mei 1952, strekkende tot afwijzing van het beroep;

Voorts gelezen de antwoorden van Boeki, Braat en de Landelijke, allen partijen bij het minnelijk rechtsherstel, en in aanmerking nemende dat namens partij Scheffel, inmiddels in staat van faillissement verklaard, is gerefereerd aan 's Raads oordeel en partij Huysmans-Hoogervorst in gebreke is gebleven te antwoorden;

Gezien de overige processtukken, welke evenals de reeds aangehaalde geacht worden hier te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 25 Juni 1953, appellants bij monde van zijn gemachtigde vernoemd, partij Boeki bij monde van Mr. J. J. M. Keulingfreks, advocaat en procureur te Rotterdam, partij Huysmans-Hoogervorst en de Landelijke bij monde van Mr. A. F. van Manen, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, zijnde de overige partijen niet verschenen;

Overwegende, dat blijkens de akte van minnelijk rechtsherstel onder meer het volgende is overeengekomen:

I. Bekrachtigd worden de hiervoor omschreven koopovereenkomsten van bedoelde onroerende goederen en het

daarop gebaseerde recht van eigendom van de partijen Braat en Huysmans-Hoogervorst, aan wie de onroerende goederen voorzoveel nodig bij deze in eigendom worden overgedragen, ieder voorzover het hem of haar betreft en voorzoveel nodig partij Braat in de verhoudingen zoals hiervoor omschreven.

Bekrachtigd worden de hiervoor vermelde hypothecaire inschrijvingen op bedoelde onroerende goederen en de daarop gebaseerde rechten van hypotheek ten behoeve van gezegde Landelijke Hypotheekbank N.V.

Bedoelde schulden van de partijen Braat en Huysmans-Hoogervorst aan genoemde Bank worden voorzoveel nodig bij deze door de partijen Braat en Huysmans-Hoogervorst uitdrukkelijk schuldig erkend, alles voor voorschreven hoofdsommen met renten en kosten.

II. De gevolgen van het vorenstaande zijn als volgt geregeld: Partij Braat en partij Huysmans-Hoogervorst betalen ieder aan partij Boeki een bedrag van een duizend gulden voor schade-loosstelling en zij zijn daarmede van al hun verplichtingen jegens partij Boeki bevrijd.

Voormelde twee bedragen van een duizend gulden zijn bij het verlijden dezer acte geheel voldaan.

De partijen Braat en Huysmans-Hoogervorst doen hierbij afstand van hun eventuele rechten en aanspraken jegens partij Scheffel;

Overwegende, dat voorts ten aanzien der feiten het volgende tussen partijen vaststaat:

Bedoelde percelen zijn met nog een derde dat niet bij dit minnelijk rechtsherstel is betrokken, doch eveneens aan de Joodse partij Boeki toebehoorde, gedurende de bezetting door de N.G.V. aan partij Scheffel verkocht, die ze ten zelfden dage heeft doorverkocht. De destijds op die percelen rustende hypotheek ten behoeve van de Dordrechtse Hypotheekbank in hoofdsom bedragende f 23.080,— met bijberekening der toen nog verschuldigde rente f 24.868,05, werd uit de koopprijs van de percelen afbetaald;

De koopprijs die Scheffel volgens de akte aan de N.G.V. heeft betaald bedroeg echter slechts f 21.000,— en uit de administratie van de N.G.V. blijkt, dat terzake ook slechts dit bedrag is ontvangen en dat de N.G.V. het ont-

R

brekende heeft bijgepast uit andere fondsen die zij onder zich had.

Wegens de bijbetaling van dit bedrag, dat volgens appellant aan partij Boeki als tegenpraestatie is ten goede gekomen, en dat de N.G.V. daarom van deze meent te vorderen te hebben, acht deze zich belanghebbende bij dit minnelijk rechtsherstel. Het N.B.I. heeft die aanspraak ook uitdrukkelijk ter kennis gebracht van de Afdeling Onroerende Goederen en werpt thans als grief op, dat die Afdeling niettemin heeft kunnen goedvinden dat buiten haar om tot rechtsherstel is overgegaan, en vervolgens de getroffen regeling heeft bekrachtigd;

De tegenpartijen hebben allen betwist dat de N.G.V., en voor haar het N.B.I., belanghebbende zou zijn bij dit minnelijk rechtsherstel en partij Boeki heeft daarenboven nog gesteld dat het beroep na het verstrijken van de daarvoor gestelde termijn is ingediend en also ook daarom niet ontvankelijk is;

Overwegende, dat de Raad in de eerste plaats wenst na te gaan, of het N.B.I., optredende voor de N.G.V., in hoger beroep kan komen van voormelde bekrachtiging door de Afdeling Onroerende Goederen van het minnelijk rechtsherstel betreffende de onderwerpelijke percelen;

Overwegende, dat het N.B.I. in voormelde hoedanigheid geen partij bij dat rechtsherstel is geweest, maar zich op het standpunt stelt, dat het als belanghebbende volgens het eerste lid van art. 113 b (in de oude redactie, welke in deze zaak nog van toepassing is) daarin had behoren te zijn gekend, zodat — nu dit ten deze niet geschied is — die bekrachtiging niet betreft een door alle belanghebbenden aan de Afdeling Onroerende Goederen voorgelegde regeling, hetgeen moet medebrengen, dat een voorbijgegane belanghebbende zich tegen zulk een bekrachtiging en de daarbij bekrachtigde regeling, die volgens het tweede lid van dat artikel als een besluit van de Raad geldt, in hoger beroep bij de Afdeling Rechtspraak kan verzetten;

Overwegende, dat de Raad dit als juist kan aanvaarden, doch uit dit betoog dan ook voortvloeit, dat het voor de ontvankelijkheid van dit appel een vereiste is, dat de N.G.V., voor wie het N.B.I. hier optreedt, in de zin van het aangehaalde wetsvoorschrift onder de

belanghebbenden bij dit rechtsherstel moet worden gerekend;

Overwegende, dat in het aangehaalde artikel in verband met het daaraan voorafgaande art. 113 a sprake is van belanghebbenden bij een geschil ten aanzien van onroerende zaken, voortvloeiende uit het bepaalde in Hoofdstuk III, waardoor naar 's Raads oordeel de kring van deze belanghebbenden wordt beperkt tot degenen, die enig al dan niet aanvechtbaar recht ten aanzien van zulk een zaak hebben of gehad hebben;

Overwegende, dat zulk een beperking geheel in de lijn ligt van de instelling ener Afdeling onroerende goederen bij het later ingevoegde Hoofdstuk VII A van het Besluit E 100, wier taak uiteraard bepaald moest blijven tot hetgeen rechtstreeks met zulke goederen verband houdt;

dat hiervoor ook verwezen kan worden naar de definitie die de wetgever in de wet van 21 December 1951 Stbl. no. 586 in art. 113 a tweede lid van belanghebbenden in de zin van dit daarbij nieuw vastgestelde hoofdstuk VII A heeft gegeven, waarbij klaarblijkelijk aansluiting is gezocht bij de beperkte opvatting, die zich te dezen, terecht, in de practijk van de Afdeling Onroerende Goederen had gevormd;

Overwegende, dat appellant echter niet stelt enig recht ten aanzien van de betrokken percelen te hebben of gehad te hebben, doch aanvoert dat het Duitse Beheer der N.G.V., die percelen tijdens de bezetting als beheerder voor de Joodse eigenaar verkopende, daarbij ten diens bate de koopsom heeft aangewend tot afbetaling van een daarop rustende hypotheek, en toen die koopsom daartoe niet voldoende bleek het tekort heeft bijbetaald uit andere onder haar beheer berustende gelden;

dat het na de bevrijding opgetreden beheer (dat geenszins te beschouwen is als een voortzetting van het Duitse roofbeheer, maar als een nieuw beheer over hetgeen dat roofbeheer had achtergelaten) in laatste instantie alzo het N.B.I. van oordeel is, dat de Joodse eigenaar door die betaling bevoordeeld is ten nadele van de andere gedeposedeerden en mitsdien bij dit rechtsherstel tegen hem een vordering had kunnen geldend maken ten bedrage van dit voordeel;

Overwegende, dat — wat hiervan zij — in elk geval uit het vorenbetoogde

volgt, dat appellant qq. op die grond niet als belanghebbende bij dit rechtsherstel in de hoger aangegeven zin kan worden aangemerkt, zodat dit appel tegen de bekrachtigde regeling niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende ten allen overvloede, dat partij Boeki hier stellig niet onge-rechtvaardigd bevoordeeld is, daar de waarde van zijn eigendom, blijkens het bedrag van de daarop door de oorlog-kopers ten tijde van de verkoop genomen hypotheken, de afgeloste hypotheek niet onbelangrijk overtrof;

Overwegende, dat tengevolge van de aldus te nemen beslissing het niet-ontvankelijkheidsmiddel op grond van te late indiening van het beroep buiten beschouwing kan blijven;

RECHTDOENDE:

Verklaart het hoger beroep niet-ontvankelijk;

Veroordeelt appelland in de kosten van het geding, tot heden aan de zijde van partij Boeki begroot op f 125,—, aan de zijde van partij Braat op f 25,—, aan de zijde van partijen Huismans-Hoogervorst en de Landelijke tezamen op f 125,— en van de overige partijen op nihil.

No. 54/439

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak, 's-GRAVENHAGE, 23 October 1953 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

Appellants vader, oorspronkelijk Duitser, heeft van 1893 tot 1904 in het buitenland gewoond, zonder zich bij een Duits consulaat te hebben doen inschrijven en heeft daardoor in 1904 zijn Duitse nationaliteit verloren. Appelland is, als minderjarige zoon, hierdoor mede staatloos geworden.

Het vermogen van appelland is ten onrechte als vijandelijk vermogen onder beheer genomen.

Het N.B.I. veroordeeld tot opheffing van het beheer over de goederen van appelland.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

1e. het op 19 December 1951 ter Griffie van de afdeling Rechtspraak ingekomen en onder nr. R 20.049 gere-

gistreeerde verzoekschrift van Johann Hans Best, wonende te Berlijn, onder-tkend door zijn gemachtigde Mr M. de Kort, advocaat en procureur, te wiens kantore te Amsterdam aan het Spui 7-9 appelland domicilie heeft gekozen, met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt bij de Raad van het feit, dat meer dan zes maanden zijn verstreken zonder dat het Nederlandse Beheersinstituut een beslissing heeft genomen op zijn verzoek om te verklaren, dat het N.B.I. ten onrechte het beheer voert over zijn in Nederland gelegen vermogen en waarin verzocht wordt bij vonnis het beheer over appellants goederen op te heffen, althans te bepalen, dat het N.B.I. dit beheer onmiddellijk behoort op te heffen;

2e. het op 11 Maart 1952 ter Griffie van de afdeling Rechtspraak ingekomen en onder nr. R 20.808 geregistreeerde verzoekschrift van Johann Hans Best, wonende te Berlijn, onder-tkend door zijn gemachtigde Mr M. de Kort, advocaat en procureur, te wiens kantore te Amsterdam aan het Spui 7-9 appelland domicilie heeft gekozen, met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt van de beslissing vervat in het schrijven van het N.B.I. dd. 29 Februari 1952, inhoudende de mededeling, dat het N.B.I. zich op het standpunt stelt, dat het vermogen van appelland ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 in eigendom is overgegaan op de Nederlandse Staat, daar appelland de Duitse nationaliteit bezit en deze nimmer verloren heeft;

Overwegende, dat de Raad beide bovengenoemde verzoekschriften op grond van het feit, dat zij over dezelfde aangelegenheid handelen, heeft gevoegd om tezamen te worden behandeld en beslist;

Gelezen wijders het op beide verzoekschriften betrekking hebbende schriftelijke antwoord van het N.B.I. dd. 21 Juli 1952, houdende conclusie beide verzoeken af te wijzen door vast te stellen, dat appelland de Duitse nationaliteit bezit en bezeten heeft te eniger tijd na 10 Mei 1940 en deze nimmer verloren heeft;

*Gehoord ter terechtzitting van 6 Februari 1953 de gemachtigde van appelland Mr M. de Kort voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr J. H. A. Dubois, op welke zitting Mr de Kort uitstel heeft gekregen voor het inzenden van geschriften, hetgeen nadien is

R

geschied, van welke geschriften het N.B.I. inzage heeft ontvangen;

Gelet op de overgelegde bescheiden;

Overwegende ten aanzien van de nationaliteit van appelland:

dat appelland op 10 September 1884 te Aschaffenburg in Duitsland is geboren uit het huwelijk van Franz Best en Barbara Uebel, die van Duitse nationaliteit waren, zodat appelland bij zijn geboorte de Duitse nationaliteit verkreeg;

dat luidens de toen in Duitsland van kracht zijnde „Gesetz über die Erwerbung und den Verlust der Reichs- und Staatsangehörigkeit” van 1 Juni 1876, (die heeft geldend tot dat met ingang van 1 Januari 1914, de „Reichs- und Staatsangehörigkeitsgesetz” van 22 Juli 1913 in werking trad), ingevolge § 13 sub) de „Staatsangehörigkeit” verloren werd „durch zehnjährige Aufenthalt im Auslande”, welk „Aufenthalt” ingevolge § 21 moest zijn een „ununterbrochen Aufenthalt im Auslande”, en welke tienjarige termijn gestuit werd door „Einträge im Matrikel eines Reichskonsulats”, terwijl minderjarigen, die zich bij het gezin van de vader bevonden, het verlies van de „Staatsangehörigkeit” deelden;

Overwegende, dat appelland heeft aangevoerd, dat hij door een tienjarig verblijf buiten Duitsland tijdens zijn minderjarigheid, deel uitmakende van het gezin van zijn vader met deze de Duitse nationaliteit heeft verloren, hetgeen door het N.B.I. is betwist;

Overwegende hieromtrent:

dat blijkens een schrijven van de Burgemeester van de gemeente Pfaffstätten, Bezirk Baden, in Oostenrijk dd. 9 Augustus 1952 de vader van appelland zich op 6 Mei 1895 „zum dauernden Aufenthalt in Pfaffstätten” (een voorstad van Wenen) heeft gemeld, waar hij werkzaam was bij de firma Wüste, die drukinkt vervaardigde;

dat het N.B.I. wel heeft betwist, dat appelland, die toen nog geen elf jaar was, zich bij het gezin van zijn vader bevond, doch het tegendeel blijkt a) uit een foto van het gehele gezin van Franz Best, waarop ook appelland voorkomt, gemaakt door de fotograaf Wilhelm Steidel in Wien, b) het schrijven van de Directeur van het „Bundesgymnasium und -Realschule in Baden” (Oostenrijk), inhoudende, dat Johann Best als scholier gedurende de school-

jaren 1895/96, 1896/97 en 1897/98 beoogd gymnasium heeft bezocht, c) een briefkaart afgestempeld Pfaffstätten 23-12-1898, gericht aan Hans Best te Pfaffstätten;

dat Franz Best op 15 Juni 1901 van Pfaffstätten is verhuisd naar Rabenstein, Bezirk St. Pölten in Oostenrijk, waar hij tot 18 Februari 1904 heeft gewoond en werkzaam was bij de verffabriek van de firma E. T. Gleitsmann, zoals blijkt uit een verklaring van het Gemeentebestuur van Rabenstein dd. 8 Mei 1952, zomede een verklaring van de Burgemeester van Rabenstein dd. 24 October 1950;

dat Franz Best gedurende zijn verblijf te Rabenstein vergezeld was van zijn gezin, waaronder appelland, hetgeen naar 's Raads oordeel voldoende is vastgesteld door de „Eidesstattliche Erklärung” van Amalie Felzmann geboren Best dd. Berlijn 23 Maart 1953 en het feit, dat op 27 December 1901 te Rabenstein een dochter van het echtpaar Franz Best en Barbara Uebel is geboren, zoals blijkt uit een extract uit het geboorte- en doopregister van het Pfarrramt Rabenstein dd. 10 November 1918, terwijl de opgaaf namens appelland ter terechtzitting gedaan, dat hij zelf met zijn vader in Rabenstein op de fabriek van de firma E. T. Gleitsmann heeft gewerkt, hoewel niet door bescheiden bewezen, de Raad betrouwbaar is voorgekomen;

dat wijders bij de behandeling ter terechtzitting namens appelland nog is aangevoerd, dat appellands vader zich luidens bovengenoemde verklaring van de Burgemeester van Pfaffstätten op 6 Mei 1895 aldaar heeft gemeld „zum dauernden Aufenthalt”, doch dat hij reeds vanaf 1893 te Pfaffstätten verblijf hield, hetgeen echter, daar de Meldebogen van die tijd niet meer aanwezig zijn in Pfaffstätten, niet door schriftelijke bescheiden kan worden aangetoond;

dat tijdens de debatten ter terechtzitting de juistheid van dit feit door het N.B.I. is erkend, om welke reden de Raad dan ook als voldoende vaststaande aanneemt, dat de vader van appelland zich met zijn gezin, komende uit Duitsland, in 1893 in Pfaffstätten (Oostenrijk) heeft gevestigd;

Overwegende, dat door het bovenstaande naar 's Raads mening voldoende is komen vast te staan, dat appellands vader, die met zijn gezin de Duitse nationaliteit bezat, in 1893 met zijn

gezin Duitsland heeft verlaten en van 1893 tot 1904 met zijn gezin, waaronder appellant, die toen nog minderjarig was, in het „Ausland” „Aufenthalt” en domicilie heeft gehad, zodat hij, nu niet gebleken is, dat hij zich gedurende die tijd bij enig Duits consulaat heeft doen inschrijven in het Matrikel, met zijn minderjarige kinderen, waaronder appellant, de Duitse Staatsangehörigkeit heeft verloren;

Overwegende, dat wijders uit overgelegde „Eidesstattliche” Verklaringen is gebleken, dat appellant in overeenstemming met zijne eigen opgaven na 1904 respectievelijk heeft gewoond in Krakau (destijds Oostenrijk), Ratkowica (Kroatië), Solymar (Hongarije), Deventer (vanaf 1909), Loosduinen, en zich thans sinds September 1944 in Berlijn bevindt, terwijl niet gebleken is, dat hij gedurende die tijd enige nationaliteit heeft verkregen, zodat moet aangenomen worden, dat hij sedert 1904 staatloos is;

Overwegende, dat mitsdien het standpunt van het N.B.I., dat appellant van Duitse nationaliteit oordeelde en op grond daarvan aannam, dat zijn vermogen ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 in eigendom is overgegaan op de Nederlandse Staat, niet kan worden bevestigd;

RECHTDOENDE:

Stelt in afwijking van het oordeel van het Nederlandse Beheersinstituut vast, dat appellant Johann Hans Best geboren 10 September 1884 in Aschaffenburg (Duitsland) sinds 1904 staatloos is;

Veroordeelt mitsdien het Nederlandse Beheersinstituut om het beheer over diens goederen op te heffen;

Verwijst het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van dit geding, aan de zijde van appellant begroot op f 100,— (honderd gulden);

No. 54/440

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak, 's-GRAVENHAGE,
14 Juli 1953 (Mrs Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Verzoekster heeft zich eerst tot de Raad gericht, nadat zij, voor de gewone rechter gedagvaard, in twee instanties heeft geprocedeerd en tot na-

koming der overeenkomst is veroordeeld. Deze houding is in strijd met een goede proces-orde. Verzoekster had zich onmiddellijk tot de herstel-rechter moeten wenden en de zaak bij de gewone rechter had alsdan kunnen worden aangehouden totdat op het verzoek bij de Raad zou zijn beslist. Een ingrijpen van de Raad zou bij deze stand van zaken niet redelijk zijn.

Ook overigens acht de Raad een achterwege laten van ingrijpen allerm minst onredelijk.

Verzoek afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het verzoekschrift dd. 28 December 1951 van het Onderling Levensverzekeringsgenootschap „de Olveh van 1879” gevestigd te 's-Gravenhage, strekkende tot wijziging van een rechtsbetrekking voortvloeiende uit een overeenkomst van levensverzekering gesloten met wijlen Harm Gübler;

Gezien een verweerschrift dd. 30 Januari 1952 van Mevrouw T. Gübler-Bouma zowel voor zichzelf als in haar hoedanigheid van Moeder voogdes van haar kinderen Casper — Nicolaas Gerhard en Ferdinand Harm Gübler, wonende te Heerenveen;

Gehoord namens de Olveh Jhr Mr P. J. W. de Brauw, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, en namens partij Gübler Mr H. H. J. van Bottenburg, advocaat en procureur te Sneek;

Gezien de stukken;

Postalia:

Overwegende, dat voor de Raad is komen vast te staan dat, toen na het overlijden van de verzekerde verzoeker weigerde aan verweerster het verzekerde bedrag uit te betalen op de grond, dat de verzekering reeds voor het overlijden op grond van wanbetaling was geroyeerd, verweerster verzoeker in rechten heeft aangesproken en voor de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage de nakoming van de verzekeringsovereenkomst van verzoeker heeft gevorderd;

dat verzoeker zich tegen deze vordering op verschillende gronden heeft verweerd en meer in het bijzonder met betrekking tot het bepaalde in artikel 18, lid 3 en 4 van haar reglement heeft aangevoerd, dat dit bepaalde op een verzekeringsovereenkomst zonder

reservewaarde niet van toepassing was en verzoeker bovendien door overmacht niet in staat is geweest daaraan te voldoen;

dat de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage bij vonnis van 15 Mei 1951 heeft beslist, dat de leden 3 en 4 van artikel 18 van verzoekers reglement wel toepasselijk waren in het onderhavige geval en ten aanzien van het beroep op overmacht heeft overwogen, dat, dit beroep, „daargelaten of dat hier wel is toegelaten, faalt, niet alleen omdat toen verzending per post, zij het dan al met vertraging nog wel mogelijk was, en gedaagde geen feiten heeft gesteld, waaruit volgt, dat voor haar die mogelijkheid niet bestond, doch ook omdat in ieder geval na de bevrijding de aanmaningen nog vóór het overlijden van Gübler op 26 September 1945 hadden kunnen zijn gedaan”;

dat de Rechtbank ook de andere weren van verzoeker heeft verworpen en de vordering aan verweerster heeft toegewezen;

dat het Gerechtshof te 's-Gravenhage bij arrest van 7 Mei 1952 het vonnis van de Rechtbank heeft bevestigd, na, voorzover hier van belang, met betrekking tot het hierbovenvermelde beroep op overmacht te hebben overwogen, „dat, al zou appellante door overmacht verhinderd zijn geweest om aanmaningen tot betaling der premie aan Gübler te zenden, dit naar het oordeel van het Hof nog niet zou meebrengen, dat Gübler niettemin zou moeten worden geacht in gebreke te zijn gesteld, met intreding van de gevolgen, die artikel 18 van het niet-voldoen aan de aanmaningen door de verzekerde verbindt;

dat toch reeds de strekking van artikel 18, hetwelk mede beoogt voor de belangen van de verzekerde te waken, zich hiertegen verzet;

dat dan ook het ten deze door appellante gedane bewijsaanbod als niet ter zake dienende moet worden voorbijgegaan;

Overwegende, dat uit het bovenstaande blijkt, dat verzoeker, na tot nakoming van de verzekeringsovereenkomst te zijn aangesproken, zich ondermeer heeft verweerd op de grondslag van de bepaling, waarvan hij thans bij wege van rechtsherstel de wijziging of verwijdering verzoekt, en dat hij eerst, na door de Rechtbank met verwerping van dit verweer tot

nakoming te zijn veroordeeld, het onderhavige verzoekschrift bij de Raad heeft ingediend;

Overwegende, dat deze houding in strijd is met een goede procesorde, welke in zaken als de onderhavige, waarin de tot nakoming van een overeenkomst aangesproken partij op wijziging of nietigverklaring van die overeenkomst aanspraak meent te kunnen maken, mede erop moet zijn gericht de mogelijkheid van tegenstrijdige uitspraken van de gewone rechter en van de herstelrechter te voorkomen;

dat in zodanige gevallen van de gedaagde partij kan worden geveerd, dat hij zich, na te zijn gedagvaard, dadelijk tot de herstelrechter wendt en de gewone rechter verzoekt om de zaak aan te houden totdat de herstelrechter op het verzoek tot nietigverklaring of wijziging van de overeenkomst, waaruit wordt geageerd, heeft beslist;

dat, nu verzoeker deze weg niet heeft gevolgd en hij zich eerst, nadat zijn op de overeenkomst gegronde verweren waren verworpen en hij tot nakoming was veroordeeld, met een verzoek tot wijziging van die overeenkomst tot de herstelrechter heeft gericht, reeds om deze reden de redelijkheid zich tegen toewijzing van zijn verzoek verzet;

Overwegende echter, dat ook afgezien daarvan het achterwege blijven van het gevorderde ingrijpen allerminst onredelijk is;

Overwegende immers, dat, wat er zij van de door de Rechtbank ontkenning beantwoorde vraag, of verzoeker inderdaad door overmacht verhinderd is geweest aan het bepaalde bij artikel 18, leden 3 en 4, de hand te houden, na het arrest van het Gerechtshof als de tussen partijen vaststaande strekking van het in dat artikel bepaalde geacht moet worden vast te staan, dat dit is geschreven om „voor de belangen van de verzekerde te waken”;

dat, gezien deze strekking, de redelijkheid niet ware gediend, indien met het oog op de belangen van de verzekeraar op grond van de door deze in 1944 en 1945 bij de naleving van deze bepalingen ondervonden moeilijkheden die bepalingen ten nadele van de verzekerde, te wiens bescherming zij in dat reglement zijn opgenomen, uit het tussen partijen overeengekomene door wijziging daarvan zouden worden verwijderd;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af en veroordeelt verzoeker in de kosten van het geding aan de zijde van verweerster geschat op f 175,—.

No. 54/441

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
15 Juli 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Wet van 21 December 1951 Stbl. no. 586, waarbij Hoofdstuk VII A van het Besluit E 100 is gewijzigd, is op 12 Januari 1952 in werking getreden.

De notaris-bemiddelaar was op 9 Januari 1952 nog bevoegd een proces-verbaal van zwaarigheden op te maken. Aangezien de wet niet anders bepaalt moet worden aangenomen, dat in de zaken waarin een proces-verbaal bevoegdelyk is opgemaakt, de procedure van het oude art. 113 c E 100 ook verder moet worden gevolgd.

De vervroegde aflossing van de hypotheek heft de bescherming van de hypothecaire debiteur, hem verleend bij art. 33 E 100, niet op.

Vordering van verzoeker ontzegd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 33, 113c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen:

I. een proces-verbaal d.d. 9 Januari 1952 opgemaakt door Mr L. J. Hooelen, notaris te Rotterdam naar aanleiding van zwaarigheden ontstaan bij een poging tot minnelijke regeling van een geschil, tussen:

- a. Rolina Regina Sanders, zonder beroep, wonende te Breda, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met Mr Rinke Lulof Heukels;
- b. Mr Rinke Lulof Heukels, waarnemend substituut-officier van Justitie, wonende te Breda;
- c. Leonie Edith Sanders, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage; deze tezamen hierna te noemen partij Sanders, en
- d. Theunis Gelderblom, gepensionneerd havenarbeider, wonende te Rotterdam;

ter zake van de aflossing van een hypothecaire geldlening vastgesteld bij akte op 2 November 1936 voor notaris Hartong te Rotterdam verleden en ingeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam te zelfder dage in deel 1574, nummer 90, waarbij Gelderblom zich schuldig verklaarde aan de N.V. Handelmaatschappij L. E. Salomonson een bedrag van f 4.000,— wegens geleend geld, en welke schuldvordering op 31 December 1940 werd gekocht door H. H. Salomonson, echtgenote van Dr J. Sanders, die daarna op 27 Februari 1941 deze vordering verkocht en overdroeg aan de partijen boven sub a en c genoemd, welke aflossing op 7 Mei 1943 plaats had in handen van het A.N.B.O.;

II. een advies uitgebracht door de Gedelegeerde voor Rotterdam van de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad;

III. een op 27 Maart 1952 ter Griffie binnengekomen request van partij Sanders, getekend door haar gemachtigde Mr A. Levy;

IV. een request d.d. 20 Augustus 1952 van Theunis Gelderblom, te dezer zake domicilie kiezende te Rotterdam ten kantore van zijn gemachtigde Mr W. Noordijk;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag, 21 Mei 1953 bij monde van hun gemachtigden voornoemd;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat partij Sanders ter terechtzitting twijfel heeft geopperd over de vraag of de notaris-bemiddelaar nog wel bevoegd was in deze zaak een proces-verbaal van zwaarigheden op te maken, nu het desbetreffend hoofdstuk VIIA van het Besluit E 100 bij wet van 21 December 1951 Staatsblad no. 586 is gewijzigd;

Overwegende, dat deze wet echter eerst op 12 Januari 1952 in werking is getreden, zodat genoemde notaris op 9 Januari 1952 nog bevoegd was het proces-verbaal van zwaarigheden in deze zaak op te maken, terwijl nu de wet niet anders bepaalt, moet worden aangenomen, dat in de zaken, waarin eenmaal een proces-verbaal bevoegdelyk is opgemaakt, de procedure van het oude art. 113c ook verder moet worden gevolgd, ook al heeft intussen

de inwerkingtreding van genoemde wet plaats gehad;

Overwegende, dat aan de voorwaarden voor het ingrijpen van de Raad in de artikelen 23 en 25 sub c van het Koninklijk Besluit E 100 is voldaan, doch Gelderblom zich beroepende op art. 33 van het Besluit, betoogt, door de betaling aan het A.N.B.O. tegenover zijn hypothecaire creditrices te zijn gekweten;

Overwegende, dat de hypothecaire schuld voor 2 November 1941 niet opeisbaar en aflosbaar was doch na die datum te allen tijde, mits drie maanden na waarschuwing;

Overwegende, dat volgens partij Sanders geen waarschuwing in deze zin heeft plaats gehad, doch volgens Gelderblom deze waarschuwing en opzegging was vervat in het in originali overgelegd schrijven van het A.N.B.O. van 5 April 1943;

Overwegende, dat hierin het gelijk is aan de zijde van Gelderblom; dat immers in deze, blijkens zijn aanvangswoorden, tweede brief van het A.N.B.O. (al is deze dan ook niet de „gewone” tweede aanschrijving van het A.N.B.O.) na de vermelding, dat de arisering der Joodse hypotheeken, zoals de onderwerpelijke, door algehele aflossing moet worden bespoedigd, niet alleen verzocht wordt voor oversluiting zorg te dragen, maar ook de mededeling gedaan wordt „dat de bestaande lening per a.s. afloopdatum niet kan worden verlengd”, weshalve in overweging wordt gegeven zich met een nieuwe geldschieder in verbinding te stellen;

dat de mededeling, dat de hypotheek per a.s. afloopdatum niet kon worden verlengd, in verband met de bepalingen der hypotheekakte en de overige hiervoren aangehaalde uitlatingen in deze brief, door het A.N.B.O. niet anders kon zijn bedoeld en door de debiteur niet anders kon worden begrepen dan dat zij een opzegging der hypotheek inhield tegen de vroegst mogelijke datum, dat is tegen 5 Juli 1943;

Overwegende, dat Gelderblom weliswaar deze datum niet heeft afgewacht en reeds op 7 Mei 1943 de hypotheek heeft afgelost, doch de Raad, gelijk hij reeds herhaaldelijk heeft overwogen, hierin geen reden ziet om aan de debiteur de bescherming, welke genoemd art. 33 (1) hem nu een-

maal verleent, te ontzeggen op grond alléén van de vervroeging der overigens verschuldigde en geëiste betaling met enkele maanden, indien niet blijkt, dat de debiteur had behoren te voorzien, dat deze vervroeging voor de rechten van zijn wezenlijke crediteur enig verschil zou maken, terwijl in het onderhavige geval ook niet achteraf is gebleken, dat zij in dit opzicht van betekenis is geweest;

Overwegende, dat Gelderblom, die jegens partij Sanders rechtens tot betaling gehouden was en ingevolge een naar bezettings„recht” bestaande verplichting aan het A.N.B.O. heeft betaald, mitsdien krachtens art. 33 E 100 jegens partij Sanders van zijn schuld blijft bevrijd, terwijl ook geen bijzondere redenen bestaan om van dit oordeel af te wijken, nu, gelijk overwogen, de betaling door Gelderblom niet uit eigen initiatief en niet vrijwillig is geschied;

Overwegende, dat op grond van het voorgaande aan partij Sanders haar vordering moet worden ontzegd, behoudens dat de kosten van de nieuwe hypotheekakte door Gelderblom gesloten, ad f 119,98, welke door hem bij de aflossing in handen van het A.N.B.O. werden ingehouden, door Gelderblom zelf behoren te worden gedragen, zodat hij alsnog tot restitutie van deze kosten aan partij Sanders behoort te worden veroordeeld;

Overwegende, dat partij Sanders als in het ongelijk gestelde partij in de kosten moet worden veroordeeld, zodat de door haar terzake van het procesverbaal van zwarigheden bereids betaalde kosten te harer laste blijven;

RECHTDOENDE:

Ontzegt de vordering van partij Sanders, behoudens dat Gelderblom wordt veroordeeld aan partij Sanders te betalen het bedrag van f 119,98 (honderd negentien gulden en acht en negentig cent);

Verstaat, dat partij Sanders recht heeft op de vordering op de Niederländische Grundstücksverwaltung ter zake van de ter aflossing der litigieuze vordering aan het A.N.B.O. betaalde bedrag van f 3.503,39;

Veroordeelt partij Sanders in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van Gelderblom voor deze Afdeling gevallen begroot op f 125,— (honderd vijf en twintig gulden).

was van bedoelde vennootschap, doch dat, ofschoon de liquidatie daarvan een deficit heeft opgeleverd, de crediteuren van deze vennootschap geen verhaal kunnen zoeken voor hun restant-vordering op het zich in het buitenland bevindende privé-vermogen van appelland: dat bij een eventueel regres van appelland op de Duitse Staat wegens het voor hem in Nederland verloren gegane vermogen, ongetwijfeld beslissend is de waarde van dat vermogen op het ogenblik dat het N.B.I. het ten behoeve van de Nederlandse Staat in beheer nam, weshalve het voor de bepaling van de grootte der door de Duitse Staat aan appelland toe te kennen vergoeding, irrelevant is welke opbrengst bij liquidatie door het N.B.I. uit dat vermogen werd verkregen:

Overwegende, dat het N.B.I., Bever en partij Y. bovendien nog hebben aangevoerd, dat met betrekking tot deze dading appelland rechtens niet als belanghebbende kan worden aangemerkt, aangezien slechts de vennootschap, waarvan appelland enig aandeelhouder was, als partij bij deze dading betrokken is geweest en dus ook slechts deze vennootschap tegen de getroffen regeling zou kunnen ageren en niet een aandeelhouder, tot wiens bevoegdheden zeker niet behoort het in rechte aanspreken van een derde terzake van door deze met of ten aanzien van de vennootschap verrichte rechtshandelingen;

Overwegende, dat Wij de door appelland aangevoerde gronden voor het ook na de definitieve afwijzing van zijn verzoek om teruggave van vermogen voor hem gebleven belang bij de door hem aangevochten dading en de door het N.B.I., Bever en partij Y. gegeven bestrijding van die gronden, niet nader in beschouwing behoeven te nemen, aangezien zij slechts zouden kunnen dienen om een economisch belang van appelland bij de door hem aangevochten dading te stellen, hetgeen hem nog niet zou stempelen tot belanghebbende in juridische zin als bedoeld in art. 43 E 133;

dat appelland, nu vast staat, dat zijn in eigendom op de Nederlandse Staat overgegangene vermogen niet krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen naar hem zal kunnen terugkeren, heeft opgehouden belanghebbende te zijn met betrekking tot dat vermogen en generlei belang meer kan hebben bij rechtshandelingen door het N.B.I. q.a. de Staat verricht met betrekking tot zijn voormalig vermogen en met betrekking tot een vennootschap, welke aandelen van dat vermogen deel uitmaken;

dat appelland derhalve als niet-belanghebbende in de zin van art. 43 E 133 in zijn vordering niet kan worden ontvangen en als de in het ongelijk gestelde partij zal moeten worden veroordeeld in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appelland niet-ontvankelijk in zijn vordering;

Veroordelen appelland enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Negen en twintigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten als bedoeld in art. 64, lid 2 E 100.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de beschikking van de Minister van Financiën van 29 October 1954, no. 175, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering, houdende de negen en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

Ned. Stcrt. 2 November 1954, No. 212.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos. 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos. 2, 6, 8 en 11, IX nos. 2 en 3).

In de Nederlandse Staatscourant van 9 November 1954, No. 217 is opgenomen de lijst no. 162 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 162 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 1 October 1954, No. 190).

Erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., te Amsterdam, brengen hiermede ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Singel 399, te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten 95 t/m 97, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos 1201 t/m 1218.

A. HARMS.

Mr. A. N. KOTTING.

(Ned. Stcrt. 21 October 1954 No. 204).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 149.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Rd 6191
tussen:

1. Jacob Boeki te Brussel (Forest), Rue du Hêtre 149;
Raadsman: Mr J. J. M. Kaulingfreks, advocaat en procureur te Rotterdam;
hierna te noemen partij Boeki;
2. Evert Frederik Scheffel te Rotterdam, Vlethoek 11a;
Faillissementscurator: Mr P. C. J. van der Lelie, advocaat en procureur te Rotterdam;
3. Cornelis Bleuzé te Rotterdam, Walenburgerweg 69.
hierna te noemen partij Bleuzé.
4. Anthonius Johannes Fibbe te Rotterdam, West Kruiskade 53;
hierna te noemen partij Fibbe.
5. de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage;
hierna te noemen de Landelijke.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Jacob Boeki tot herstel in de eigendom van het huis met erf aan de Anna Paulownastraat 60 te Rotterdam, kadastraal bekend gemeente Rotterdam, Sectie S no. 3791;

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een gedeeltelijke regeling van het geschil, alsmede het verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Rotterdam, betreffende diens onderhoud met partijen Boeki, Fibbe en de Landelijke;

Gehoord partijen Boeki en de Landelijke ter zitting van de Afdeling op 8 December 1953, zijnde partijen Fibbe, Bleuzé en Scheffel, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet verschenen.

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Jacob Boeki is eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van voormeld onroerend goed.

2. Gemeld onroerend goed werd tezamen met enige andere percelen door of namens de Niederländische Grundstücksverwaltung — zonder toestemming van partij Boeki — bij akte 25 Augustus 1943 verleden voor Notaris E. J. M. de Kat te Rotterdam, verkocht en overgedragen aan Evert Frederik Scheffel voor een totale koopsom van f 21.000,—.

Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de kooppeningen werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op 25 Augustus 1943 in deel 2701 no. 68.

3. Partij Scheffel verkocht gemeld perceel bij acte 25 Augustus 1943 verleden voor genoemde Notaris de Kat aan Cornelis Bleuzé voor een koopsom van f 6.300,—. Een afschrift dezer acte, houdende kwijting voor de kooppeningen, werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op 25 Augustus 1943 in deel 2701 no. 69.

4. Partij Bleuzé verkocht gemeld onroerend goed bij acte 21 Februari 1944 verleden voor Notaris Mr G. H. Lambert te Rotterdam aan Anthonius Johannes Fibbe voor een koopsom van f 7.500,—. Een afschrift dezer acte, houdende kwijting voor de kooppeningen, werd overgeschreven ten voormelde hypotheekkantore op 21 Februari 1944 in deel 2714 no. 89.

5. Partij Fibbe belastte het door haar gekochte perceel met een eerste hypotheek ten behoeve van de N.V. Westlandse Hypotheekbank te 's-Gravenhage bij acte 21 Februari 1944 verleden voor genoemde Notaris Lambert. De Westlandse heeft haar vordering te dezer zake gecedeerd bij onderhandse acte, geregistreerd te 's-Gravenhage op 30 Juni 1944, aan de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage.

Krachtens eerstgemelde acte werd inschrijving genomen ten gemelde hypotheekantore op 21 Februari 1944 in deel 1763 no. 93.

6. Partij Boeki heeft als voorschot voor de kosten van deze regeling bij de Raad een bedrag van f 378,75 gedeponoord.

Overwegende dat uit de stukken en ter zitting van de Afdeling is gebleken, dat partij Boeki geen prijs stelt op herstel in de eigendom van het perceel, doch genoegzaam neemt met een schadevergoeding voor het verlies van dit perceel.

Overwegende dat voorts uit de stukken is gebleken, dat partij Fibbe bereid is een bedrag van f 1.000,— als schadevergoeding te betalen en naar partij Boeki ter zitting van de Afdeling verklaarde, partijen Boeki en Fibbe op deze basis in principe tot overeenstemming zijn gekomen,

dat partij Fibbe, door niet ter zitting te verschijnen, zich de gelegenheid heeft ontnomen deze verklaring van partij Boeki te weerspreken,

dat de Afdeling, gezien de haar ter beschikking staande stukken, van oordeel is, dat de verklaring van partij Boeki juist geacht moet worden,

dat echter partij Bleuzé weigert aan een regeling van het geschil in boven-gemelde zin mede te werken, op grond van het feit, dat partij Fibbe tegenover haar een eis tot vergoeding van de ten laste van partij Fibbe komende betalingen verlangt, tot welke vergoeding partij Bleuzé zich niet gehouden acht.

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling de door partijen Boeki en Fibbe voorgestelde regeling, gezien de bijzondere omstandigheden, redelijk en billijk geacht moet worden en de Afdeling mitsdien termen aanwezig acht het geschil tussen partijen te regelen met inachtneming van het bepaalde in artikel 34 van het Besluit E 100.

Overwegende dat ook de tussen partijen Boeki en Fibbe overeengekomen schadevergoeding geacht moet worden in overeenstemming te zijn met de door partij Boeki door de verkoop geleden schade en derhalve voldoet aan de vereisten van artikel 34 E 100.

Overwegende dat de Afdeling, nu volgens de bepalingen van meergenoemd artikel 34, alle personen, die het perceel na de verkoop door de Niederländische Grundstücksverwaltung in hun bezit hebben gehad, hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de betaling dezer schadevergoeding, nog zal moeten vaststellen, wie uiteindelijk deze schadevergoeding zal moeten dragen.

Overwegende dat de door partij Scheffel voor f 21.000,— aangekochte percelen door deze dezelfde dag voor een totaalprijs van f 25.975,— zijn doorverkocht, dat, waar het onderhavige perceel voor f 6.300,— werd doorverkocht, partij Scheffel geacht kan worden dit te hebben aangekocht voor 6300/25975ste gedeelte van f 21.000,— of ongeveer f 5.100,—, zodat partij Scheffel hierop een winst maakte van f 1.200,—.

Overwegende dat partij Bleuzé het door haar voor f 6.300,— aangekochte perceel heeft verkocht aan partij Fibbe voor f 7.500,—, zodat partij Bleuzé hierop eveneens een winst maakte van f 1.200,—.

Overwegende, dat partij Boeki de door haar berekende schade baseert op de stelling, dat door de Niederländische Grundstücksverwaltung de percelen voor een te lage prijs zijn verkocht.

Overwegende dat het prijsverschil tussen de eerste en de laatste verkoop ad ruim f 2.400,— deze stelling aannemelijk doet zijn.

Overwegende dat de Afdeling het dientengevolge redelijk en billijk acht, dat de aan partij Boeki toekomende schadevergoeding wordt gedragen door partijen Scheffel en Bleuzé ieder voor de helft, daar deze degenen zijn geweest, die geprofiteerd hebben van de lage aankooprijzen.

Overwegende dat de Nederlandse Bank, kantoor Deviezenvergunningen blijkens haar aan dit besluit gehechte verklaring d.d. 1 Maart 1954 No. OG 4264662 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling gezonden ontwerp.

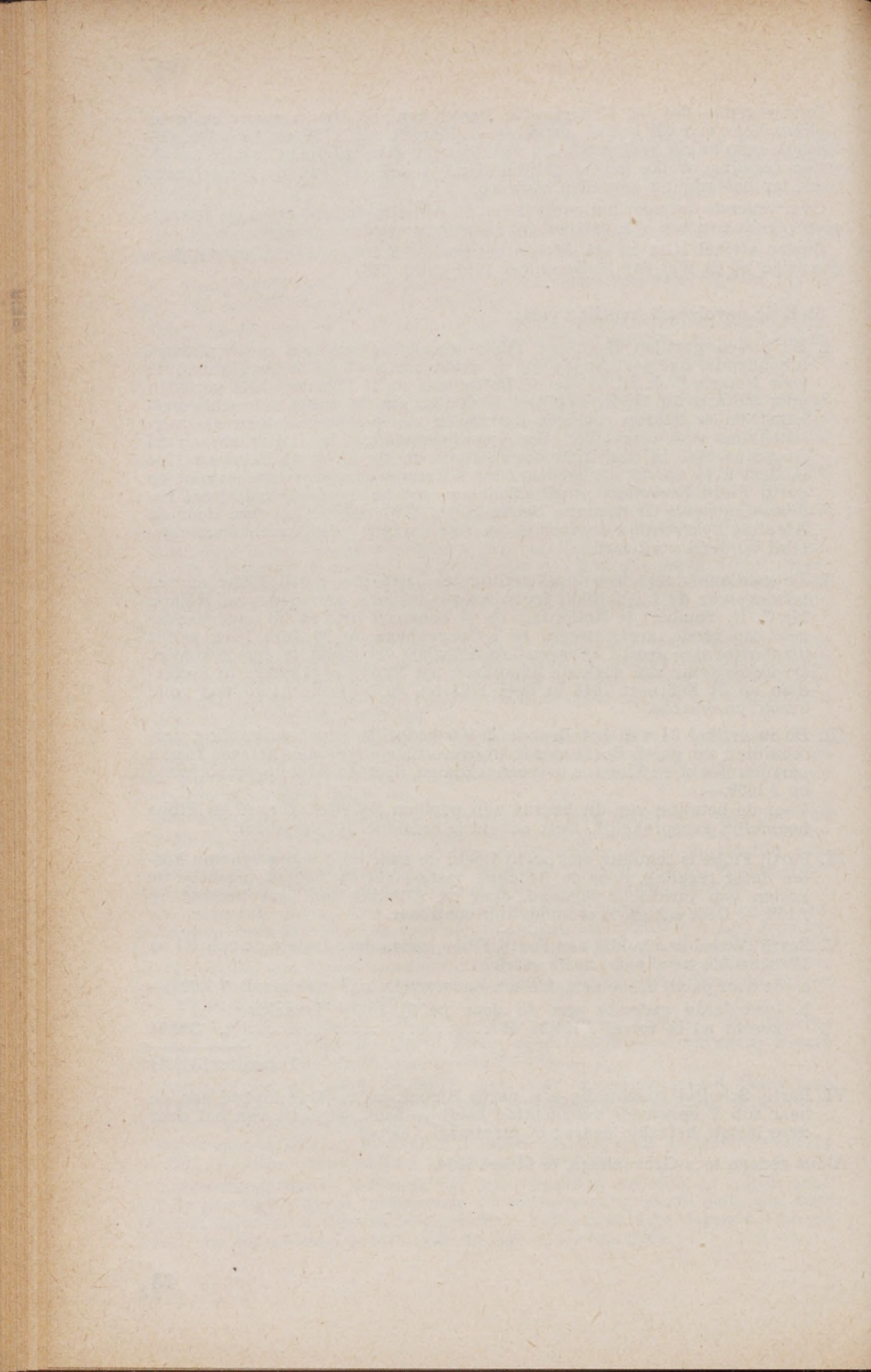
Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen alle partijen tot stand kan worden gebracht.

Gezien artikel 113 c en art. 34 van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586).

Stelt de navolgende regeling vast:

- I. De tussen partijen Boeki en Fibbe mondeling gesloten overeenkomst, inhoudende, dat partijen de bij de acten verleden op 25 Augustus 1943 voor Notaris E. J. M. de Kat te Rotterdam en 21 Februari 1944 verleden voor Notaris Mr G. H. Lambert te Rotterdam tot stand gebrachte verkopen en de daarop gevolgde leveringen van het perceel door de overschrijving van deze acten ten hypotheekkantore te Rotterdam op 25 Augustus 1943 in deel 2701 nummers 68 en 69 en op 21 Februari 1944 in deel 2714 no. 89 als rechtsgeldig tot stand gekomen beschouwen en partij Fibbe bevestigen in de eigendom van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Rotterdam, Sectie S no. 3791, wordt bij deze door de Afdeling bekrachtigd en voor de overige partijen bij dit rechtsherstelschil bindend verklaard.
- II. De geldlening met hypotheekstelling ten laste van partij Fibbe en ten behoeve van de Landelijke, geconstateerd bij acte, verleden voor Notaris Mr G. H. Yambert te Rotterdam op 21 Februari 1944 en bij onderhandse acte can cessie, geregistreerd te 's-Gravenhage op 30 Juni 1944, wordt dientengevolge geacht eveneens rechtsgeldig tot stand te zijn gekomen. De inschrijving van gemelde hypotheek ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 21 Februari 1944 in deel 1763 no. 93 blijft derhalve van volle kracht en waarde.
- III. De in artikel 34 van het Besluit E 100 bedoelde schadevergoeding verschuldigd aan partij Boeki wordt, in overeenstemming met hetgeen tussen partijen Boeki en Fibbe is overeengekomen, door de Afdeling vastgesteld op f 1000,—.
- Voor de betaling van dit bedrag zijn partijen Scheffel, Bleuzé en Fibbe hoofdelijk aansprakelijk. Deze schuld is onmiddellijk opeisbaar.
- IV. Partij Fibbe is schuldig aan partij Boeki de door deze voorgeschoten kosten dezer regeling, door de Afdeling vastgesteld op f 301,25, alsmede de kosten van juridische bijstand, door de Afdeling ten deze begroot op f 150,—. Deze schuld is onmiddellijk opeisbaar.
- V. Partij Bleuzé is schuldig aan Partij Fibbe, zodra deze laatste de sub III en IV bedoelde betalingen heeft verricht:
a. de door partij Fibbe betaalde schadevergoeding ad maximaal	f 1.000,—
b. twee/derde gedeelte van de door partij Fibbe betaalde kosten ad in totaal	f 451,25 of
	„ 300,84
<u>Totaal</u>	
	f 1300,84
- VI. Partij Scheffel is schuldig aan partij Bleuzé, zodra deze laatste aan de haar sub V opgelegde verplichting heeft voldaan, de helft van het door deze laatste betaalde bedrag of maximaal f 650,42.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 10 Maart 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	45
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	47
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	50
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Be- sluit herstel Rechtsverkeer	50
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/442 t/m 54/445	pag. 1117/1128

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

De redactie van „Rechtsherstel” ontving van het Nederlandse Beheers-
instituut de volgende

**Aantekeningen naar aanleiding van uitspraken door de Afdeling Recht-
spraak gewezen met betrekking tot art. 35 K.B. E 133.**

In een aantal procedures — beroepschriften tegen beslissingen van het
N.B.I. — kwam deze vraag naar voren:

Is het N.B.I., wanneer het na de opheffing van een beheer op verzoek
van de belanghebbende overgaat tot wijziging van de vaststelling van het
vermogen ter berekening van de grondheffing, bevoegd het bedrag, waarmede
het uit de grondheffing voor de beheerder beschikbare gedeelte (de basis-
beloning) vermindert, als (aanvullende) extra-beloning ten laste van het
beheerde vermogen te brengen?

De Kamer te 's-Gravenhage beantwoordde deze vraag in een tweetal niet
gepubliceerde vonnissen — in de zaak Hovinga-Kiers (R 17513) d.d. 22 April
1952 en in de zaak De Graaf (R 17604) d.d. 21 Juni 1952 — ontkennend met
de motivering, dat het toekennen van een extra-beloning, welke ten laste
van het beheerde vermogen komt en niet uit de grondheffing wordt be-
streden, een beheersdaad zou vormen, welke nadat het beheer is geëindigd
niet meer zou mogen worden verricht.

De Kamer te Groningen beantwoordde deze vraag bevestigend in haar,
eveneens niet gepubliceerd, vonnis in zake Middelburg-Noordhoek (R 19508)
d.d. 24 November 1953. Weliswaar wordt ook in dit vonnis met betrekking
tot de financiële beloning van de beheerder van een beheersdaad gesproken,
doch deze beheersdaad zou zijn de vaststelling van de beloning ten laste van
het beheerde vermogen op het totale bedrag, niet de gewijzigde verdeling
van dit bedrag over grondheffing en extra-beloning, welke een gevolg is
van een na de opheffing van het beheer in het voordeel van de belang-
hebbende gewijzigde vermogensvaststelling.

Thans heeft de Kamer te 's-Gravenhage (in andere samenstelling) in het
vonnis, gepubliceerd onder nummer 54/443 in zake Bleeker (R 19394) d.d.
25 Augustus 1954, de hierboven geformuleerde vraag eveneens bevestigend
beantwoord:

Uit art. 35 K.B. E 133, de grondslag van de bevoegdheid van het N.B.I.

tot het vaststellen van beheerskosten en- vergoedingen, volgt niet, dat deze bevoegdheid is beperkt tot de beheersperiode.

In de appelprocedure, welke met het onder no. 54/443 gepubliceerde vonnis eindigde, was als bezwaar tegen de aan de beheerder toegekende extra-beloning ook nog aangevoerd, dat de beheerder aan het uitoefenen van het beheer nimmer een volledige dagtaak kon hebben gehad, hetgeen een vereiste zou zijn voor de toekenning van extra-beloning.

Het bezwaar houdt verband met het op pag. 88 van de Leidraad van het Beheersinstituut, voor wat betreft de beheersperiode tot 1 Januari 1947 ten aanzien van de toekenning van extra-beloning van beheerders over bedrijfsvermogen gestelde en is reeds in verschillende appèlprocedures naar voren gebracht.

In het onderhavige vonnis verwierp de Kamer te 's-Gravenhage het bezwaar: niet alleen de door de beheerder bestede tijd, doch ook andere factoren, waarvan de Kamer er enige opsomt, spelen bij het vaststellen van de beloning van de beheerder een rol. Bovendien betrof het gevoerde beheer niet slechts bedrijfsvermogen.

Insgelijks deed dezelfde Kamer in een enigszins andere samenstelling in haar niet gepubliceerde vonnis in zake Zimmerman (R 20819) d.d. 29 Maart 1954, in welk vonnis nog als factor van betekenis wordt genoemd „de uit „de officieuze Toelichting op K.B. E 133 blijken strekking van het beheer, „nl. het mogelijk maken van toetsing van de door landsverraderlijke elementen tot stand gebrachte transacties en het fnuiken van hun invloed op „handel en bedrijf, hetgeen ook in art. 11, lid 2, K.B. E 133 tot uiting is ge„bracht”, alsmede in haar niet gepubliceerd vonnis in de gevoegde zaken Veen en v. Vloten (R 17101 en R 17102) d.d. 11 December 1951.

In laatstgenoemd vonnis wordt overwogen, dat al hetgeen de Leidraad ten aanzien van beheerskosten meer inhoudt dan de ingevolge art. 35 lid 2 E 133 vastgestelde tarieven, ten hoogste als een interne regeling kan worden beschouwd en derden daarop geen beroep kunnen doen.

Ook de Kamer te Arnhem overwoog in haar niet gepubliceerde vonnis in zake Zeggelink (R 17260) d.d. 21 Februari 1952 dat, nu in het op art. 35 lid 2 E 133 gebaseerde tarief voor het toekennen van een extra-beloning geen enkele eis is gesteld, de eis, zoals deze in de Leidraad was gesteld, niet als een belanghebbende bindende regel kan worden beschouwd, zodat de appellant hierop geen beroep kon doen. Daarbij week deze Kamer expressis verbis af van haar o.m. in het vonnis d.d. 10 Januari 1951 i.z. Hennequin ingenomen standpunt (N.O.R. 1746 en dit orgaan 5e Jrg. no. 4 pag. 493 e.v.).

Van dit standpunt is de Haagse Kamer nog eenmaal afgeweken en wel bij haar vonnis in de zaak De Jager c.s. (R 17503) d.d. 8 September 1952 (gepubliceerd onder no. 53/309).

De Leidraad van het N.B.I. is inmiddels ingetrokken (Stcrt 10 Mei 1951 no. 89).

Na de uitspraak van de Haagse Kamer van 25 Augustus 1954 (gepubliceerd onder no. 54/443) mag worden verwacht, dat de vragen, die art. 35 E 133 in talrijke procedures heeft opgeworpen en nog opwerpt, thans in gelijken zin zullen worden beslist.

Hx.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 148. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
10 November 1954 (i.z. Ruymgaart)

Vijf jaren nadat het beheer over het vermogen van Ruymgaart was geëindigd heeft het N.B.I., opbrengst van verkocht meubilair schuldig zijnde aan de ontbonden, nog niet gescheiden en gedeelde huwelijksgemeenschap tussen Ruymgaart en diens overleden echtgenote (van welke huwelijksgemeenschap de eveneens nog niet gescheiden en gedeelde nalatenschap der echtgenote deel uitmaakt), aan de Gemeente Nijmegen voldaan een door deze Gemeente op Ruymgaart gepretendeerde vordering.

Nietigverklaring van deze betaling en veroordeling van de Gemeente tot onmiddellijke terugbetaling.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen, enz.

Ten aanzien van de feiten:

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat appellant op 18 Februari 1931 te Amsterdam in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd met Teuntje Sip, die eerder was gehuwd met de Ruyter, uit welk eerder huwelijk op 27 December 1919 is geboren de zoon Johannes Franciscus de Ruyter, thans wonende te Hilversum aan de Soestdijkerstraatweg 151;
2. dat in April 1945 zowel appellant als zijne echtgenote Teuntje Sip als politieke delinquenten zijn geïnterneerd, terwijl toen tevens hun gehele inboedel door het N.B.I. in beslag is genomen;
3. dat Teuntje Sip op 4 Juni 1945 in het kamp Westerbork is overleden;
4. dat de Vertegenwoordiger van het N.B.I. te Nijmegen bij brief van 27 Augustus 1948 aan appellant als volgt heeft geschreven:
„De Vertegenwoordiger van het Nederlandse Beheersinstituut te „Nijmegen verklaart, dat het beheer over het vermogen van Fr. „H. N. Ruymgaart, Galvanistraat 76, Den Haag met ingang van „1 Aug. 1948 is geëindigd, zodat bovengenoemde persoon wederom „vrijelijk over zijn vermogen kan beschikken.”;
5. dat het N.B.I. ter vergoeding van de waarde van de hierboven sub 2 genoemde inboedel is schuldig geworden een bedrag van f 599,72, welk bedrag volgens het N.B.I. moet worden verminderd met f 10,69 beheerskosten en f 2,— zegelkosten, zodat resteert een saldo van f 587,03;
6. dat het N.B.I. te Arnhem zich bij brief van 10 September 1952 heeft gewend tot de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken te Nijmegen met de mededeling, dat het N.B.I. nog de opbrengst te vergoeden heeft van inbeslaggenomen goederen van appellant en met het verzoek om, alvorens door het N.B.I. tot uitbetaling wordt overgegaan, aan het N.B.I. mede te delen, of genoemde Dienst „nog een vordering op betrokene heeft”;
7. dat bij schrijven van 26 September 1952 door genoemde Dienst aan het N.B.I. mededeling werd gedaan van het bestaan ener vordering, voortvloeiende uit door de Gemeente Nijmegen ingevolge de Armenwet betaalde verpleegkosten in het Wilhelmina Ziekenhuis te Nijmegen ten be-

hoeve van appellant's inmiddels overleden echtgenote Teuntje Sip, over de periode van 22 November 1939 t/m 30 Januari 1940 belopende een totaalbedrag van f 369,56;

8. dat het N.B.I. te Arnhem bij brief van 25 October 1952 aan appellant het volgende heeft geschreven:
 - „Hiermede berichten wij U, dat voor de destijds van U in beslag genomen goederen een vergoeding zal kunnen worden toegekend
 - „van totaal f 599,72 minus f 2,— zegelkosten resteert f 597,72 (vijf
 - „honderd zeven en negentig gulden, twee en zeventig cent).
 - „Hiertegenover staat een vordering van de Gem. Dienst voor Soc.
 - „Zaken te Nijmegen groot f 369,56 en f 10,69 grondheffing opgelegd
 - „door het Beheersinstituut.
 - „Wij verzoeken U bijgaande overeenkomst in enkelvoud aan ons te
 - „retourneren en ons te machtigen de vordering van Soc. Zaken te
 - „voldoen.
 - „Na ontvangst hiervan zal door ons aan U worden overgemaakt
 - „f 599,72 minus f 2,— zegelkosten en f 369,56 Soc. Zaken en f 10,69
 - „heffing N.B.I., resteert f 217,47 (twee honderd zeventien gulden en
 - „zeven en veertig cent)”;
9. dat appellant in antwoord op voornoemd schrijven van het N.B.I. te Arnhem van 25 October 1952 bij brief van 16 Augustus 1953 aan het N.B.I. heeft medegedeeld, „niet accoord” te gaan „met vordering Soc. „Belangen (zie afschrift Kantonrechter d.d. 11 Aug. '53)”, doch wel accoord te gaan „met de overige inhoud”;
10. dat uit het door appellant bij zijn vorengenoemde brief aan het N.B.I. toegezonden afschrift van de beschikking van de Kantonrechter te 's-Gravenhage van 11 Augustus 1953, gewezen tussen appellant als opposant tegen de tegen hem op 21 Mei 1953 door de Kantonrechter te 's-Gravenhage bevolen tenuitvoerlegging van de staat van kosten van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen tot een bedrag van f 369,50, aan hem betekend bij exploit van de deurwaarder Leonard Daniël Monné te 's-Gravenhage d.d. 5 Juni 1953, blijkt, dat de voornoemde Kantonrechter het door de opposant gedane beroep op verjaring van het recht tot verhaal van de onderwerpelijke vordering (gebaseerd op art. 63, lid 1, onder ten 3° der Armenwet) heeft aanvaard en, beschikkende, de opposant goed opposant heeft verklaard, buiten effect heeft gesteld de door de Kantonrechter te 's-Gravenhage op 21 Mei 1953 tegen de opposant bevolen tenuitvoerlegging van de staat van kosten van Burgemeester en Wethouders der Gemeente Nijmegen, waarvan verzet en voornoemde Burgemeester en Wethouders niet ontvankelijk heeft verklaard in hun oorspronkelijk verzoek d.d. 16 Mei 1953;
11. dat het N.B.I., na ontvangst van voornoemde brief met daarbij ingesloten afschrift-beschikking, bij brief van 21 Augustus 1953 — onder verwijzing naar het hierboven sub 7 genoemde schrijven van 26 September 1952 — als volgt heeft geschreven aan de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken te Nijmegen;
 - „Naar aanleiding van Uw bovenaangehaald schrijven, waarin U
 - „ons mededeelde, dat U op F. H. N. Ruymgaart, Waterstraat 24 te
 - „Uwent, een vordering heeft van f 369,56, berichten wij U, dat wij
 - „thans een schrijven van bedoelde F. Ruymgaard ontvingen, waar-
 - „bij een afschrift was ingesloten van een vonnis van de Kanton-
 - „rechter te 's-Gravenhage d.d. 16 Aug. 1953, waarin wordt gesteld,
 - „dat het recht op verhaal ten aanzien van deze vordering wegens
 - „verjaring is vervallen.
 - „Alvorens tot uitbetaling van de vastgestelde vergoeding aan be-
 - „trokkene over te gaan, verzoeken wij U, ons de juistheid van het
 - „bovenvermelde te willen bevestigen.”;
12. dat de Directeur van voornoemde Gemeentelijke Dienst op 27 Augustus 1953 als volgt heeft geschreven aan het N.B.I. te Arnhem:
 - „In antwoord op Uw bovenvermeld schrijven deel ik U mede, dat

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/442

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 October 1954 (Mrs Scholten, van Walsem en Wery).

Met de in art. 35 lid 2 E 133 bedoelde kosten, die het N.B.I. in rekening kan brengen, zijn bedoeld de kosten, verbonden aan de werkzaamheden welke het N.B.I. zelf, door eigen organen en ambtenaren, verricht, terwijl daarnaast art. 35 lid 1 E 133 voorziet in de gevallen, waarin het N.B.I. de werkzaamheden laat verrichten door derden (accountants, deskundigen), in welk geval de kosten hieraan verbonden niet worden bepaald door de vastgestelde tarieven, maar deze volledig komen ten laste van het beheerde vermogen.

De laatstbedoelde kosten, vallende op omvangrijke en ingewikkelde vermogens en bedrijven, zijn zeer verschillend en kunnen niet in uniforme tarieven worden ondergebracht.

De Raad acht de in rekening gebrachte kosten redelijk tegenover de verrichte werkzaamheden.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 11 November 1950 ter Griffie ontvangen verzoekschrift, met bijlagen, van 1. Cornelis Joseph Rietveld, 2. Simon Martinus 's-Gravendijk, beiden wonende te Rijswijk (Z.H.), en 3. Martinus Hillebrand, wonende te Voorburg, ieder zo voor zich in privé als in hoedanigheid van beherende vennoot van de vennootschap onder de firma Rietveld en 's-Gravendijk, gevestigd te Rijswijk (Z.H.), appellanten, gemachtigde Mr J. F. A. van der Heijden, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, houdende beroep van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, dd. 14 October 1950 inzake de bedragen van de ten laste van de privé-vermogens van appellanten en het vermogen van genoemde vennootschap komende be-

heers- respectievelijk bestuurskosten, het schriftelijk antwoord van het Beheersinstituut dd. 13 April 1951, gemachtigde Mr R. J. Mulder, werkzaam aan genoemd Instituut, zomede de overige stukken van het geding, waaronder het proces-verbaal van een in deze zaak gehouden getuigenverhoor;

Gehoord partijen, appellanten bij monde van Mr B. J. A. Sprey, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, het Beheersinstituut bij monde van Mevrouw Mr B. Ubbink-Okkinga, werkzaam aan genoemd Instituut;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat in dit geding vaststaat:

dat de appellanten onder 1 en 2 in 1940 hebben opgericht de vennootschap onder de firma Rietveld en 's-Gravendijk, waartoe in 1943 ook de appellant onder 3 als beherend vennoot is toegetreten, en dat deze vennootschap zich tijdens de vijandelijke bezetting heeft bezig gehouden met het uitvoeren van werken voor de Duitse weermacht, in het bijzonder het bouwen en aanleggen van bunkers, barakken, vliegvelden, camouflagewerken, geschutstorens, loopgraven en dergelijke en het slopen van huizen in een aantal gemeenten van Nederland, voor welke werkzaamheden de vennootschap bij wijlen ongeveer 1000 arbeiders in haar dienst had, terwijl de totale omzet van het bedrijf in de jaren 1941 tot en met 1944 volgens de belastingaangiften ruim 15 miljoen gulden bedroeg;

dat appellanten na de bevrijding ter zake van collaboratie met de vijand gedetineerd zijn geweest en het Beheersinstituut hun vermogens in beheer heeft genomen en in het bestuur van voormelde firma heeft voorzien, met aanstelling van de Beheerscommissie voor Aannemersondernemingen tot beheerder respectievelijk bestuurder met de bevoegdheid van beheerder;

dat na het einde van dit beheer en bestuur het Beheersinstituut aan appellanten in rekening heeft gebracht als grondheffingen een bedrag van f 22.920,— (waarvan ten laste van de

firma f 13.245,— en van appellanten in privé respectievelijk f 3.775,—, f 2.550,— en f 3.350,—) en als kosten van de Beheerscommissie een bedrag f 49.911,20, vermeerderd met f 4000,— voor salaris van de aangestelde sub-beheerder en f 8.495,— voor accountantskosten, doch verminderd met de ten laste van de grondheffingen gebrachte basisbeloningen ad f 7.190,—, makende alzoo in totaal f 78.136,20, welke heffingen het Beheersinstituut bij bovenvermelde beschikking van 14 October 1950 heeft gehandhaafd;

Overwegende, dat appellanten als grief tegen deze beslissing aanvoeren, dat, waar de leden van de Beheerscommissie zijn functionarissen als bedoeld in art. 35, lid 1, van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133), de voor hun werkzaamheden te berekenen kosten begrepen zijn onder die, welke het Beheersinstituut ingevolge het tweede lid van genoemd artikel in rekening mag brengen, zodat ook voor die kosten gelden de in het tweede lid bedoelde, door de Raad goedgekeurde en in de Ned. Staatscourant gepubliceerde tarieven en die kosten derhalve in het algemeen uit de grondheffing(en) dienen te worden bestreden, terwijl dan nog alleen de vraag kan rijzen, of er aanleiding is aan bedrijfsleiders of beheerders, wier arbeid een volle dagtaak oplevert, boven de basisbeloning een extra beloning toe te kennen, hetgeen door het Beheersinstituut niet wordt gesteld; op welke gronden appellanten de Raad verzoeken de beslissing van het Beheersinstituut te vernietigen en de door appellanten verschuldigde kosten alsnog vast te stellen op het totaalbedrag der grondheffingen, door appellanten becijferd op f 27.072,20, met de veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van het geding;

Overwegende, dat, nadat het Beheersinstituut deze stellingen in zijn verweerschrift had bestreden met conclusie de vorderingen van appellanten af te wijzen, appellanten bij de mondelinge toelichting, onder handhaving en nadere uitwerking van bovenvermelde grief, daarnaast de subsidiaire grief tegen de beslissing van het Beheersinstituut hebben ontwikkeld, dat de berekende kosten bovendien niet zijn in overeenstemming met de betrekkelijk geringe arbeid, welke de Beheerscommissie — die ook een groot aantal andere aannemersbedrijven on-

der haar beheer heeft gehad — aan de onderhavige vermogens heeft besteed;

dat appellanten voorts bij deze gelegenheid het petitum van het appelrequest met toestemming van de Raad hebben gewijzigd in dezer voege, dat de Raad zal vaststellen, dat aan appellanten slechts de grondheffingen in rekening mogen worden gebracht, doch de beslissing over de bedragen zal aanhouden met het oog op wijziging, welke de vermogens mogelijk nog zullen ondergaan in verband met de definitieve vaststelling van de belastingaanslagen;

Overwegende, dat de Raad vervolgens bij tussenbeslissing van 21 Maart 1952 aan het Beheersinstituut heeft opgedragen door getuigen of op andere wijze te bewijzen, dat de door de Beheerscommissie voor Aannemersondernemingen aan appellanten berekende kosten (inclusief de basisbeloningen) niet te hoog waren naar evenredigheid van de door de Commissie verrichte werkzaamheden;

dat het Beheersinstituut daarna bij memorie van 6 Juni 1952 de bedragen der berekende kosten uitvoerig heeft toegelicht en een viertal getuigen heeft voorgebracht, van wier verklaringen proces-verbaal is opgemaakt, waarna appellanten van een tegenverhoor hebben afgezien en beide partijen nog een conclusie hebben genomen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de primair voorgedragen grief ongegrond is; dat toch art. 35 lid 2 Besluit E 133, bepalende dat het Beheersinstituut voor zijn bemoeiingen kosten in rekening kan brengen met inachtneming van de door de Raad goedgekeurde en in de Nederlandse Staatscourant gepubliceerde tarieven, het oog heeft op de werkzaamheden, welke het Beheersinstituut zelf, door zijn eigen organen en ambtenaren, verricht, terwijl daarnaast het eerste lid van het artikel voorziet in de gevallen, waarin het Beheersinstituut de beheerswerkzaamheden niet, althans niet ten volle, zelf kan verrichten, doch daartoe de medewerking van derden inroept, in welke gevallen het voorschrift de kosten, aan deze werkzaamheden van derden verbonden en de vergoedingen aan deze derden toe te kennen, volledig en zonder dat daarvoor de tarieven van het tweede lid gelden, brengt ten laste

van de vermogens, vermogensbestand-delen, handelszaken of bedrijven wie het aangaat;

dat dit laatste ook alleszins redelijk is, aangezien bedoelde kosten en vergoedingen — waar het hier veelal gaat om vermogens en bedrijven, welker beheer van omvangrijke en ingewikkelde aard is — zeer kunnen uiteenlopen en zeer aanzienlijk kunnen zijn, zodat daarvoor niet bij voorbaat tarieven kunnen worden vastgesteld;

dat het bezwaar van appellanten, dat aldus de vermogens, waarvan het feitelijk beheer aan derden wordt opgedragen, financieel worden achtergesteld bij die, welke het Beheersinstituut in eigen beheer neemt, omdat ook ten laste van eerstgenoemde vermogens grondheffingen worden geheven, niet opgaat; dat toch uit de gepubliceerde voorschriften blijkt, dat in het algemeen de basisbeloningen — dat zijn de beloningen welke corresponderen met een bescheiden beheerstaak — uit de grondheffingen moeten worden bestreden en buiten geschil is, dat zulks ook in het onderhavige geval heeft plaats gevonden;

dat de primaire grief derhalve moet worden verworpen;

Overwegende met betrekking tot de subsidiaire grief, dat de Raad — ofschoon het eerst bij de mondelinge toelichting aanvullen van het appelrequest met deze nieuwe appelgrond nauwelijks met een goede procesgang is te verenigen — termen vindt deze aanvulling van het request toe te staan, maar dat ook deze grief niet opgaat;

dat toch de Raad door de, hier als ingelast te beschouwen, verklaringen van de getuigen Mr Pieter Arie van der Heul, Willem Bardelmeyer, Johannes van de Kolk en Johannes Pieter Jacobus de Vruch, bewezen acht, dat het beheren van de onderhavige omvangrijke en onoverzichtelijke boedels veel arbeid en kosten van de Beheerscommissie heeft gevergd, onder meer voor het opsporen en inventariseren van de over het gehele land verspreide boedelbestanddelen en het vaststellen van de samenstelling der vermogens van de firmanten individueel, een en ander bemoeilijkt door het gemis van een behoorlijke boekhouding en administratie, voor het nasporen en terugvorderen van vermiste en ontvreemde materialen, de administratie van het uitgebreide hui-

zenbezit, omvattende onder meer het innen van de huren van ongeveer 90 huurders en de zorg voor de reparaties, het behandelen van de belastingaangelegenheden en het afdoen van verschillende andere questies met regeeringsinstanties;

dat de Raad in dit verband van belang acht, dat, gelijk het Beheersinstituut in zijn conclusie dd. 6 Juni 1952 onweersproken heeft gesteld en dus als vaststaande is aan te nemen, de drie leden van de Beheerscommissie voor hun werkzaamheden in deze tezamen aan salaris hebben genoten f 14.800,—, waarvan (zoals reeds werd overwogen) de basisbeloningen ad f 7190,— ten laste van de grondheffingen zijn gebracht, zodat het overgrote deel van de aan appellanten in rekening gebrachte bedragen betrekking heeft op uitgaven, door de Commissie in verband met het beheer gedaan; dat appellanten uit de door hen zelf overgelegde rapporten van de accountants van Dien, van Uden & Co geen enkele uitgaafpost hebben bestreden als niet of niet op verantwoorde wijze gedaan, terwijl daarentegen de getuige van der Heul, wiens verklaring wordt bevestigd door die van de getuige de Vruch, verklaarde: „De accountants van Dien, van Uden & Co hebben niet alleen voortdurend gecontroleerd, doch ook hunne goedkeuring gegeven aan de werkwijze der Commissie en aan de kosten daarvan. Vóórdat de boeking der kosten geschiedde, werden deze aan de accountants ter goedkeuring voorgelegd”;

Overwegende, dat de Raad op vorenstaande gronden de redelijkheid van de in rekening gebrachte bedragen voldoende bewezen acht, daaronder begrepen de post van f 4000,— als salaris voor een door de Beheerscommissie te harer assistentie aangestelde bijzondere werkkraft, alsmede die wegens de kosten van de accountantscontrole op de werkzaamheden der Beheerscommissie;

dat dus ook de subsidiaire grief dient te worden verworpen;

Overwegende, dat, nu buiten geschil is, dat de vaststelling van privé-vermogens van appellanten en van het firma-vermogen en de daarop gegronde berekening der grondheffingen met juistheid zijn geschied, de Raad geen termen aanwezig acht om, gelijk door appellanten verzocht, de beslissing omtrent de bedragen der grondheffin-

gen aan te houden op de enkele grond, dat de definitieve belastingaanslagen nog wijziging in die vermogens kunnen brengen, hebbende toch het Beheersinstituut zich bereid verklaard in dat geval met appellanten in overleg te treden omtrent een nadere vaststelling van de bedragen der grondheffingen;

Overwegende, dat de beslissing, waarvan beroep, derhalve behoort te worden bekrachtigd;

Rechtdoende in hoger beroep:

Bekrachtigt de beschikking van het Beheersinstituut van 14 October 1950, waarvan beroep;

Veroordeelt appellanten in de kosten van het geding, tot deze uitspraak aan de zijde van het Beheersinstituut in haar geheel begroot op f 300,— (driehonderd gulden).

No. 54/443

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
25 Augustus 1954 (Mrs Buddingh de
Voogt, van Opstall en Hoek).**

Uit art. 35 K.B. E 133 volgt niet, dat de beheerskosten en -vergoedingen slechts bij of spoedig na het einde van het beheer ten laste van de beheerde vermogens moeten worden gebracht.

Bij de vaststelling van het salaris van de beheerder moet niet alleen de door de beheerder bestede tijd in aanmerking worden genomen, doch ook andere factoren, als de verantwoordelijkheid voor het beheerde vermogen en de aard van de zich voordoende moeilijkheden.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43).

(Zie artikel van Mr Haaxman in „Rechtsherstel”, 9e Jrg. no. 6).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 26 September 1951 ter Griffie van de Raad ontvangen request van *Kornelis Bleeker*, wonende te Velp (G.), waarbij hij in beroep komt van de beslissing van gerequestreerde, het *Nederlandse Beheersinstituut*, dd. Arnhem, 27 Augustus 1951, Doss. 11605 voorzover betreffende de extrabeloning van de door gereques-

treerde over requestrant's vermogen aangestelde beheerder;

Gelezen het antwoord van gerequestreerde en de overige gedingstukken;

Gehoord de gemachtigde van requestrant, Mr B. J. Falkena, advocaat te Arnhem, en gerequestreerde bij monde van Mr G. Dekker;

Overwegende,

Ten aanzien van de feiten:

dat tussen partijen vaststaat, dat gerequestreerde van 1 Juni 1945 tot 29 Mei 1947 ingevolge art. 6, lid 1, en art. 10 lid 2, K.B. E 133 het beheer over het vermogen van requestrant heeft gevoerd, dat gerequestreerde zich t.a.v. dit beheer heeft doen bijstaan door B. Th. Dolmans, accountant, wonende te Arnhem, als beheerder, dat oorspronkelijk requestrant's vermogen ter berekening van de grondheffing op f 459.000,— is vastgesteld en gerequestreerde aan de beheerder ten laste van de grondheffing een basisbeloning van f 2249,99 en een extrabeloning van f 798,01 ten laste van requestrant's vermogen heeft toegekend, dat echter tengevolge van nagekomen belasting-schulden van requestrant de vermogensvaststelling is gewijzigd en de grondheffing dientengevolge tot f 1896,66 is teruggebracht, en dat gerequestreerde om de beloning van de beheerder op hetzelfde bedrag, f 3048,— te handhaven het verschil tussen de oorspronkelijke en de herziene basisbeloning ad f 353,33 ten laste van het vermogen van requestrant als extrabeloning heeft gebracht;

dat gerequestreerde in de beslissing, waartegen het onderhavige beroep gericht is, de extrabeloning op f 1151,34, zijnde de som van genoemde bedragen ad f 798,01 en f 353,33, heeft bepaald;

dat het beroep tijdig is ingesteld en ook overigens ontvankelijk is;

dat de Raad de getuige Dolmans op verzoek van gerequestreerde en de getuige Schaufeli ambtshalve heeft gehoord, doch requestrant niet om contra-enquête heeft verzocht, hoewel hem hiertoe de gelegenheid is geboden;

Ten aanzien van het recht:

dat requestrant in zijn inleidend request stelt ernstig bezwaar te hebben tegen de extrabeloning van de beheerder, in verband waarmede hij aan-

voert: 1. dat de verhoging lang na de opheffing van het beheer is geschied, en 2. dat de beheerder van zijn stilgelegd bedrijf aan het uitoefenen van dit beheer nimmer een dagtaak kan hebben gehad, hetgeen volgens requestrant een vereiste voor het toekennen van een extrabeloning zou zijn;

dat deze argumenten echter geen hout snijden, dat sub 1 niet, omdat uit art. 35 K.B. E 133 niet volgt, dat de beheers-kosten en -vergoedingen slechts bij of spoedig na het einde van het beheer ten laste van de beheerde vermogens moeten worden gebracht, en dat sub 2 niet, omdat naar 's Raads oordeel niet alleen de door de beheerder bestede tijd, doch ook andere factoren als de verantwoordelijkheid voor het beheerde vermogen en de aard van de zich voordoende moeilijkheden bij de vaststelling van het salaris van de beheerder in aanmerking moeten worden genomen, terwijl bovendien is komen vast te staan, dat het gevoerde beheer niet alleen het bedrijfsvermogen van requestrant betrof;

dat requestrant bij pleidooi heeft betoogd, dat het salaris voor het opmaken van begin- en eindverslagen over het beheerde vermogen in de grondheffing begrepen zou zijn, doch de Raad zich met deze algemene stelling niet verenigt, daar niet uitgesloten is, dat de aan het opmaken van deze verslagen bestede tijd en de omvang en de aard van de daarmede verband houdende werkzaamheden tot een hogere beloning dan de basisbeloning aanleiding zoude kunnen geven;

dat requestrant bij pleidooi ook heeft aangevoerd, dat de administratie van 1 Juli 1944 tot de datum van onderbeheerstelling niet is of moest worden bijgewerkt, omdat zijn bedrijf gedurende deze periode heeft stil gelegen, doch de Raad deze mening verwerpt, omdat hij het alleszins redelijk en juist acht, dat de beheerder, die blijkens zijn beginverslag aan gerequestreerde (p.l.) en zijn getuigenverklaring over het tijdvak 1 Juli 1944—11 Juni 1945 de verantwoording van hetgeen toen is geschied, miste, getracht heeft in de ontbrekende boekhoudkundige verantwoording te voorzien;

dat requestrant bij pleidooi heeft betoogd, dat de schade-aangifte bij de Schade-Enquête-Commissie niets om het lijf heeft gehad, en dat de schade niet door of in opdracht van de beheerder is opgenomen, doch bij zijn

conclusie na getuigen-verhoor erkend heeft, dat de beheerder de schade heeft doen taxeren en de arbeid van deze derden in een formulier van de S.E.C. heeft verwerkt, om de beheerder terzelfder plaatse vervolgens te verwijten, dat hij geen opdracht tot herstel van de oorlogsschade heeft gegeven; dat requestrant, die zijn gewezen beheerder bij diens verhoor als getuige terzake vragen had kunnen stellen, doch dit niet gedaan heeft, niet heeft gesteld, dat de beheerder tot dit herstel de nodige vergunningen en materialen zou hebben kunnen verkrijgen, indien hij de door requestrant bedoelde herstelopdrachten gegeven had; dat aan de Raad ten deze niet is gebleken van nalatigheid van de beheerder;

dat requestrant bij pleidooi ontkend heeft, dat de beheerder *bestanddelen van requestrant's vermogen heeft opgespoord*, doch bij conclusie na enquête slechts heeft gesteld, dat hij zelf het meeste heeft opgespoord dat, ook al zou dit laatste juist zijn, dit niet wegneemt, dat requestrant's beheerder de in zijn door aan het Lid-Commissaris getoonde bescheiden gestaafde verklaring genoemde goederen, waaronder geld, meubilair en gereedschappen, onder meer bij overheidsinstanties, heeft opgespoord en de destijds in en om Arnhem heersende omstandigheden en de aanvankelijk onoverzichtelijke toestand van requestrant's vermogen medebrachten, dat het opsporen van vermogensbestanddelen niet tijdens het beheer is voltooid;

dat uit het bovenstaande volgt, dat hierin geen aanleiding is tot vernietiging van de beroepen beslissing van gerequestreerde;

dat requestrant aan de gewezen beheerder van zijn vermogen ook ernstige tekortkomingen in diens beheer verwijt, waarvan de eerste is, dat hij aan een notaris te Eindhoven de som van f 450,— als *schadevergoeding* voor op diens terrein te Schaarsbergen *gekaptte bomen* zou hebben betaald; dat echter uit de verklaring van de getuige Dolmans, ten dele door die van de getuige Schaufeli bevestigd, aan de Raad is gebleken, dat eerstgenoemde op verantwoorde wijze tot uitbetaling van voornoemd bedrag aan notaris Steensma te Eindhoven is overgegaan;

dat requestrant bij pleidooi vervolgens aan de beheerder heeft verweten, dat hij een *directie-wagen* zou hebben verhuurd aan zekere de Bruin te

Nijmegen, van wie nimmer huur is geind, doch, nadat getuige Dolmans o.m. verklaard had aan Mr Plochg, advocaat te Arnhem, het leggen van revindicatoir beslag op deze wagen te hebben opgedragen en dat requestrant deze wagen blijkens zijn brief van 3 April 1947 aan getuige bij Damen te Oss in ontvangst had genomen, bij conclusie na enquête op dit punt niet is teruggekomen, zodat requestrant geacht moet worden het te hebben laten vallen;

dat requestrant bij pleidooi voorts heeft betoegd, dat de beheerder een hem toebehorend *perceel aan de Velperweg* te Arnhem voor een 35 % te lage prijs zou hebben verhuurd, doch ook op dit punt niet is teruggekomen, nadat getuige Dolmans verklaard had, dat deze huur was vastgesteld overeenkomstig de vaststelling van het Prijzenbureau voor onroerende goederen blijkens een door hem ontvangen brief dd. 30 Augustus 1945 van B. en W. van Arnhem, en nadat gerequestreerde in zijn nota van 8 December 1953 sub II 3 onweersproken gesteld had, dat het betreffende pand een rechtsherstelpand was, door requestrant gekocht van het Nederlandse Arbeidsfront, dat rechtsherstel had plaats gevonden, en dat requestrant geen belang bij verhuring van dit perceel had; dat requestrant mitsdien geacht moet worden ook dit verwijt te hebben laten vallen;

dat requestrant aan de gewezen beheerder van zijn vermogen ook heeft verweten, dat deze de *omzetbelasting* over 1944 en 1945 niet op tijd heeft voldaan, hoewel het tegoed bij de Incassobank deze betaling toeliet, en dat dientengevolge een verhoging van f 1150,— te zijnen laste is gekomen;

dat echter uit de niet weersproken verklaring van getuige Dolmans blijkt, dat de Belasting-accountantsdienst naar deze belasting in de boeken van requestrant een onderzoek heeft ingesteld, dat de accountant van deze dienst bij ontstentenis van boekhouding de omzet heeft moeten schatten, dat getuige zich met deze schatting aarzelend kon verenigen en de betaling enige maanden slepend heeft gehouden, omdat hij gaarne contact met de ex-boekhouder van requestrant gehad zou hebben, en dat de ex art. 18 van de Wet op de Omzetbelasting verschuldigde verhoging slechts 10 % bedroeg;

dat de Raad van oordeel is, dat de ten deze door getuige Dolmans gevolgde gedragslijn begrijpelijk en te billijken is, nog afgezien van het feit, — waarop gerequestreerde bij conclusie na enquête heeft gewezen — dat requestrant zelf voor de betaling van de omzetbelasting ad plm. f 12.000,— over 1944 en ad f 150,— over 1945 zorg had moeten dragen;

dat requestrant tenslotte aan zijn ex-beheerder heeft verweten, dat deze een tot requestrant's vermogen behorende *dragline* voor f 750,— 's maands heeft verhuurd, hoewel hiervoor een (maximum) prijs van f 2238,50 's maands had mogen worden bedongen volgens de Prijsvoorschriften 1944 Bouwwerktuigen nr. 2, ten bewijze waarvan requestrant bij conclusie na enquête heeft overgelegd een verklaring van de firma Tolk & Co;

dat getuige Dolmans dienaangaande verklaard heeft, dat hij de *dragline* aan de gemeente Arnhem voor f 390,— 's maands verhuurd heeft, omdat de machine volgens mededeling van de machinist te Arnhem weinig te lijden had en de machine dan in Arnhem zou blijven, en dat hij er niet naar geïnformeerd heeft, wat de usanciële huurprijs van draglines was;

dat de Raad van oordeel is, dat er voor de beheerder aannemelijke redenen kunnen zijn geweest aan verhuren tegen een belangrijk mindere dan de toegelaten maximumprijs aan de gemeente Arnhem de voorkeur te geven boven een meer opbrengende verhuuring elders, doch dat de beheerder alvorens met genoemde gemeente een huurovereenkomst te sluiten zich in ieder geval op de hoogte had behoren te stellen van de destijds gebruikelijke huurprijzen en van de geoorloofde maximum-huurprijs van draglines;

dat de Raad echter van oordeel is, dat hetgeen requestrant hier aan zijn ex-beheerder verwijt, niet van dien aard is, dat, ook al zoude het juist bevonden worden, het van invloed zou kunnen zijn op de beloning van de ex-beheerder, zodat hij op dit punt hier niet nader behoeft in te gaan, staande het requestrant vrij de door hem gestelde schadevordering terzake van wanpraestatie bij de gewone rechter aanhangig te maken;

dat requestrant zijn stelling als zoude de door gerequestreerde over zijn vermogen aangestelde beheerder zich aan

wanbeheer hebben schuldig gemaakt, niet heeft waargemaakt;

dat de Raad van oordeel is, dat het vrijwel twee jaren geduurd hebbende beheer over het, althans aanvankelijk, belangrijke vermogen van requestrant een extra-beloning van de beheerder ad f 1151,34 alleszins rechtvaardigt, waarbij de Raad ook in aanmerking neemt de toestanden tussen 1 Juni 1945 en 30 Mei 1947 te Arnhem, met name de in deze periode aanvankelijk heersende omstandigheden, welke getuige Dolmans in de aanvang van zijn verklaring heeft uiteengezet;

dat mitsdien de beschikking waarvan en voorzover er beroep tegen is ingesteld, moet worden bekrachtigd; dat gerequesteerde de veroordeling van requestrant tot betaling van de kosten van het proces en van het getuigenverhoor, welke laatste blijkens de toegeschatte taxen f 90,— hebben bedragen, heeft verzocht en de Raad termen aanwezig acht aan dit verzoek, voorzover de getuigengelden betreft, gevolg te geven;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van gerequesteerde dd. Arnhem, 27 Augustus 1951, Doss. 11605, voorzover tegen deze beroep is ingesteld;

Vooroordeelt requestrant tot betaling van de proces-kosten van gerequesteerde, tot aan deze uitspraak op f 90,— (negentig gulden) begroot.

No 54/444

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
18 November 1954 (Mrs Buddingh de Voogt, Polak en van Opstall).

Het B.V.V. onderscheidt vermogens van vijandelijke staten en die van vijandelijke onderdanen. Blijkens art. 25 B.V.V. kan een vordering op een vijandelijk onderdaan voor erkenning in aanmerking komen, zonder dat er sprake is van een vordering op een vijandelijke staat. Art. 26 B.V.V. noemt nadrukkelijk beide categorieën, hetgeen er op wijst, dat het verschil met opzet is gemaakt.

Onder vijandelijke staat moet in-gevolge art. 1 lid 5 B.V.V. worden begrepen een lichaam of instelling van die staat met enigerlei bestuurlijke functie belast, waaronder de Deutsche Reichspost is begrepen.

De weigering tot erkenning is terecht geschied, weshalve de beslissing waarvan beroep is bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 jo art. 1 sub 5).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van P. C. Zondag, wonende te Oegstgeest, waarbij zij in beroep is gekomen van de weigering van het Nederlandse Beheersinstituut tot erkenning van haar vordering op de Deutsche Reichspost ad RM 1680.—, eventueel verhoogd met de verschenen rente;

Gezien het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gezien het afschrift van de weigering, waarvan beroep;

Gehoord verzoekster in persoon en het Beheersinstituut bij monde van Mr G. Dekker;

Overwegende, dat het Besluit Vijandelijk Vermogen uiteenhoudt — immers in de art. 3 en volgende herhaaldelijk naast elkander noemt —, de vermogens van vijandelijke staten en die van vijandelijke onderdanen;

Overwegende, dat blijkens art. 25 van dit Besluit een vordering op een vijandelijk onderdaan voor erkenning in aanmerking kan komen;

dat dit artikel niet rept van een vordering op een vijandelijke staat hetgeen, blijkens genoemd uiteenhouden van vijandelijke staten en vijandelijke onderdanen, kennelijk met opzet is geschied;

Overwegende, dat dit bevestiging vindt in de tegenstelling tussen de artt. 25 en 26;

dat dit laatste artikel immers de pretense eigenaar — niet schuldeiser —, van vermogen, dat ten onrechte als vijandelijk zou zijn beschouwd, een rechtsmiddel geeft niet alleen indien het vermogen van een vijandelijke onderdaan maar ook als het vermogen van een vijandelijke staat betreft;

Overwegende, dat een vordering op een vijandelijke staat —, waaronder blijkens art. 1 lid 5 begrepen een lichaam of instelling van die staat, met enigerlei bestuurlijke functie belast —, mitsdien niet voor erkenning in aanmerking komt;

Overwegende, dat nu het Beheersinstituut stelt en verzoekster niet betwist, dat de Deutsche Reichspost zulk een instelling is, de weigering tot erkenning terecht is geschied;

Overwegende, dat verzoekster zich dus voor erkenning en betaling tot enigerlei in Duitsland gevestigde instantie zal hebben te wenden hetgeen zij, naar vaststaat, dan ook reeds deed;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beslissing waarvan beroep.

No. 54/445

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
16 October 1953 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

De schriftelijke mededeling van het N.B.I. d.d. 2 Maart 1949, inhoudende dat het N.B.I. geen redenen had, op de afwijzende beslissing van 28 Mei 1948 terug te komen, is een appellabele beslissing, waardoor de rechtspositie van appellant wederom werd vastgesteld.

Bij de vraag, of het N.B.I. terecht de afwijzende beschikking heeft gehandhaafd, wordt deze beschikking automatisch aan het oordeel van de Raad onderworpen en is een appel daartegen een overbodige uitbreiding.

Tijdens de appelprocedure heeft het N.B.I. aan appellante een jaarlijkse lijfrente toegewezen, waartegen eveneens is geappelleerd.

Verzoek tot algehele teruggave van het vermogen afgewezen — aan appellante is een jaarlijkse lijfrente toegekend, met vernietiging van alle door het N.B.I. gegeven beschikkingen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

1e. het op 1 April 1949 ter Griffie van de afdeling Rechtspraak binnengekomen verzoekschrift dd. 30 Maart 1949 van Willemina Elisabeth Berghuys, echtgenote van Wilhelm von Kajdacsy, wonende te Lüzern, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam aan de Keizersgracht 497 ten kantore van de advocaat Mr J. Jolles, met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt van de beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) dd. 28 Mei 1948 en 2 Maart 1949, zijnde de eerste beslissing een beschikking van het N.B.I. dd. 28 Mei 1948, houdende afwijzing van het verzoek van appellante haar uit te reiken een verkla-

ring als bedoeld in art. 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.), terwijl de tweede beslissing is een mededeling van het N.B.I., vervat in een brief van het N.B.I. aan Mr Jolles dd. 2 Maart 1949 als antwoord op een brief van Mr Jolles aan het N.B.I. dd. 1 December 1948, dat het N.B.I. geen redenen heeft kunnen vinden op de afwijzende beschikking dd. 28 Mei 1948 terug te komen;

2e. het door appellante overgelegde afschrift van de afwijzende beschikking dd. 28 Mei 1948;

3e. het door appellante overgelegde afschrift van de brief van Mr Jolles aan het N.B.I. dd. 1 December 1948;

4e. de door appellante overgelegde brief van het N.B.I. aan Mr Jolles dd. 2 Maart 1949;

5e. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. dd. 24 Januari 1950, houdende conclusie appellante haar vordering te ontzeggen;

Overwegende ten aanzien van de vraag, of het beroep tijdig is ingesteld en ook overigens ontvankelijk is; dat het N.B.I. in zijn schriftelijk antwoord heeft gesteld:

dat appellante het wil doen voorkomen als zoude tengevolge van nader plaats gehad hebbende besprekingen, welke resulteerden in een nadere schriftelijke mededeling van het Beheersinstituut, dat geen redenen konden worden gevonden om op de afwijzende beschikking van 28 Mei 1948 terug te komen, zij bevoegd zijn om alsnog binnen ene maand na 2 Maart 1949 van de afwijzende beschikking in beroep te komen;

dat zij verklaart in appel te komen zowel van de beslissing van 28 Mei 1948 als van die van 2 Maart 1949;

dat evenwel vanzelfsprekend, waar de beroepstermijn van art 43 E 133 van openbare orde is, beroep op 2 Maart 1949 van ene beslissing van 28 Mei 1948, die op 13 October 1948 ter kennis van appellantes raadsman kwam, tardief is, terwijl de schriftelijke mededeling van 2 Maart 1949 gene appellabele beslissing bevatte;

dat het N.B.I. op grond van deze stellingen als zijn oordeel heeft geuit, dat de Raad appellante zal dienen te verklaren niet-ontvankelijk in haar vordering;

Overwegende, dat het beroep tegen de schriftelijke mededeling van 2

Maart 1949 tijdig is gedaan, terwijl deze mededeling ook een appellabele beslissing is, daar de handhaving van een beslissing een zelfstandige beslissing is, waardoor de rechtspositie van de betrokken persoon wederom wordt vastgesteld;

dat door de beslissing dd. 2 Maart 1949 het oorspronkelijk verzoek ook voor hernieuwde beoordeling in aanmerking komt, daar het „Militär- und Polizeidepartement“ van het Kanton Luzern een nieuwe „Bestätigung“ omtrent de echtelieden van Kajdacsy dd. 8 November 1948 heeft afgegeven, waarna het N.B.I. zijn beslissing van 2 Maart 1949 heeft genomen en appellante bovendien aan de Raad nieuwe geschriften heeft overgelegd;

Overwegende, dat de Raad derhalve het beroep tegen de beslissing dd. 2 Maart 1949 ontvankelijk acht;

dat hieruit volgt, dat bij de beoordeling, of de handhaving van de afwijzende beschikking dd. 28 Mei 1948 terecht is geschied en bij de hierop door de Raad te nemen beslissing zonder meer deze laatste beschikking ook in 's Raads beslissing betrokken wordt, zodat het door appellante mede uitdrukkelijk tegen de beschikking dd. 28 Mei 1948 ingestelde beroep een overbodige daad is en de Raad geen gronden aanwezig acht een overbodige uitbreiding van het beroep op haar ontvankelijkheid te beoordelen;

Overwegende, dat derhalve het beroep, zoals de Raad het leest, ontvangen kan worden;

Overwegende dat, terwijl de zaak bij de Raad in beroep aanhangig was, het N.B.I., blijkens door appellante overgelegd afschrift met zijn beschikking dd. 19 December 1952 zijn beschikkingen van 28 Mei 1948 en 2 Maart 1949 heeft aangevuld in dier voege, dat na definitieve vaststelling en realisatie van het vermogen uit de jaarlijkse opbrengst daarvan met ingang van een door de Directie van het N.B.I. te bepalen tijdstip en op een door deze Directie te bepalen wijze aan appellante gedurende het leven tot levensonderhoud zal worden toegekend een bedrag van f 8000,— per jaar;

Overwegende, dat appellante met haar op 13 Januari 1953 ter Griffie ontvangen, door Mr. Jolles ondertekend verzoekschrift dd. 12 Januari 1953 tegen deze aanvullende beschikking in beroep is gekomen en in beroep het verzoek heeft gedaan met vernietiging

van de beschikking dd. 19 December 1952 te verstaan, dat het in Nederland berustende vermogen van appellante aan haar zal worden teruggegeven;

Overwegende, dat het N.B.I. op 7 April 1953 hierop van schriftelijk antwoord heeft gediend met conclusie, dat de Raad aan appellante haar vordering zal ontzeggen, terwijl het N.B.I. bij dat antwoord heeft overgelegd een afschrift van zijn beschikking dd. 1 April 1953, waarbij het N.B.I. op grond van de Overweging, dat de laatste alinea van zijn beschikking dd. 19 December 1952 verduidelijking behoeft, bepaald heeft, dat die alinea als volgt moet worden gelezen:

„vult de beschikkingen van 28-5-1948 en 2-3-1949 aan in dier voege, dat aan verzoekster met ingang van 1 Januari 1953 een jaarlijkse uitkering tot levensonderhoud wordt toegekend, bedragende de zuivere opbrengst, in het voorafgaande kalenderjaar verkregen van haar aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen, met dien verstande evenwel, dat de over enig jaar te betalen uitkering voor levensonderhoud nimmer meer dan f 8000,— zal bedragen;”

Overwegende, dat het beroep tegen de nadere beschikking van het N.B.I. dd. 19 December 1952 tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is, terwijl dit beroep geacht moet worden mede de op 1 April 1953 genomen aanvullende beschikking te omvatten;

Overwegende, dat de Raad de vraag, of het N.B.I. bevoegd is, na afwijzend beschikt te hebben, terwijl een beroep tegen deze afwijzing bij de Raad aanhangig is, nadere beschikkingen betreffende teruggave van vermogen, waaronder begrepen die tot verstrekking van levensonderhoud gegrond op art. 10 B.V.V., te geven, onbesproken zal laten daar door het beroep van appellante tegen de beslissing van het N.B.I. dd. 2 Maart 1949 het gehele complex van mogelijke beslissingen, nl.:

1. algehele teruggave van het vermogen;
2. gedeeltelijke teruggave van het vermogen;
3. het doen van uitkeringen voor levensonderhoud, gegrond op art. 10 B.V.V.,

aan het oordeel van de Raad is onderworpen;

dat immers het sub 3 genoemde, dat in zichzelf beperkt is door het enge begrip „levensonderhoud” het mindere is van het sub 2 en 3 genoemde en toegewezen kan worden, ook al strekt het gedane verzoek alleen tot teruggave van vermogen zonder enige vermelding van een uitkering ex art. 10 van het B.V.V.;

dat echter bij beschikkingen van het N.B.I. aanmerkelijk verschil bestaat, of vermogen gedeeltelijk teruggegeven wordt dan wel uitkeringen voor levensonderhoud ex art. 10 van het B.V.V. toegestaan worden, daar, terwijl beide na de Wet van 20 Juli 1951 Staatsblad 1951 nr 311 alleen mogelijk zijn, indien er een vóór 24 Juli 1951 — dan wel onder bepaalde omstandigheden ook tussen 24 en 26 Juli 1951 te 12 ure — bij het N.B.I. ingediend verzoekschrift bestaat, de beschikking tot het doen van uitkeringen voor levensonderhoud — anders dan een in beroep gegeven beslissing van de Raad — slechts stand houdt zolang er geen onherroepelijke beslissing is op het verzoek tot teruggave van het vermogen, zoals blijkt uit het bepaalde omtrent „alimentatie uit vijandelijke vermogens” op blz. 58 van de Handleiding van het N.B.I., luidende:

„Ook na 1 Januari 1952 kan worden voortgegaan met het verstrekken van alimentaties uit vijandelijke vermogens, ingeval op het door de voormalige eigenaar ingediend verzoek om vrijgave van het onder beheer gesteld vermogen nog niet is beschikt dan wel de afwijzende beschikking nog niet in kracht van gewijsde is gegaan;”

dat in verband met deze als ingevolge-het-zesde-lid-van-art.-10 B.V.V.-tot-stand-gekomen te beschouwen regeling de vraag rijst, of het N.B.I. zich nog wel bevoegd kon beschouwen op 19 December 1952 een beschikking te nemen tot het verlenen van alimentatie aan appellante, nu het N.B.I. in zijn schriftelijk antwoord dd. 24 Januari 1950 het standpunt inneemt, dat zijn afwijzende beschikking dd. 28 Mei 1948 kracht van gewijsde heeft verkregen, doch de Raad ook dit punt verder zal voorbijgaan, daar, zoals reeds overwogen, door het ingesteld beroep de Raad de keus heeft bij zijn beslissing over te gaan óf tot gehele dan wel gedeeltelijke teruggave van het vermogen óf tot het verstrekken van uitkeringen

voor levensonderhoud dan wel gehele afwijzing;

Overwegende, dat het oorspronkelijk verzoek van appellante haar een noemy-verklaring uit te reiken, nu zij ingevolge art. 3 jo art. 17 van de Wet van 21 Juli 1951 Stbl. 1951 nr 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Stbl. 1951 nr 317 sedert 26 Juli 1951 te 12 uur niet langer als vijandelijk onderdaan aangemerkt wordt, in overeenstemming met het 2e lid van art. 14 jo art. 4 lid 1 van genoemde wet moet worden beschouwd als een verzoek tot teruggave van haar op de Staat in eigendom overgegaan vermogen of van hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is;

Overwegende, wat de zaak zelve betreft, dat als niet weersproken of gestaafd door overgelegde bescheiden vaststaat:

dat appellante bij haar geboorte op 9 April 1886 te New-York uit het op 26 April 1885 te New-York gesloten huwelijk van haar Nederlandse vader J. D. W. Berghuys met vrouwe A. C. D. Wegener de Nederlandse nationaliteit verwierf en tevens die van de Verenigde Staten van Amerika;

dat de ouders van appellante in 1887 naar Nederland terugkeerden en appellante in Nederland haar opvoeding genoot;

dat appellante op 3 Juli 1928 te Bremerhaven is gehuwd met de Duitser Ferdinand Otto Karl Wilhelm Heinrich von Kajdacsy, waardoor zij de Duitse nationaliteit verkreeg, die van de Verenigde Staten behield en de Nederlandse verloor;

dat de echtelieden Kajdacsy in 1936 Duitsland hebben verlaten, van 14 April 1936 tot 27 December 1938 te Zollikon bij Zürich hebben gewoond en daarna in Lüzern zijn gaan wonen;

dat appellante niet in het bezit is van een vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland;

Overwegende, dat derhalve voor beantwoording van de vraag, of appellante vroeger voor ontvijanding in aanmerking zou zijn gekomen en of er thans termen bestaan haar op de Staat in eigendom overgegaan vermogen aan haar terug te geven, waarbij de Raad in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt, niet van toepassing zijn de regelen voor ontvijanding van hier te lande met een vergunning tot voortgezet verblijf wonende Duitsers, neergelegd in het besluit van de vijf met

de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers dd. 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 nr 206;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in het buitenland wonende Duitsers slechts dan voor de gunst van teruggave van hun vermogen in aanmerking komen, indien zij ten behoeve van de Nederlandse en/of geallieerde zaak in de tweede wereldoorlog intrinsiek verdienstelijke daden hebben verricht, zodat het onrechtvaardig en onaanvaardbaar zou zijn hun dat vermogen blijvend te onthouden, waarbij de Raad rekening houdt met alle persoonlijke omstandigheden van de betrokken persoon als leeftijd, sexe, maatschappelijk milieu en ook met het feit, dat de betrokken persoon gedurende de bezetting in Nederland heeft verblijf gehouden;

Overwegende immers, dat de hoofdstrekking van het B.V.V. is de hand te leggen op vermogen van destijds vijandelijke Staten — in casu Duitsland — en van derzelve onderdanen met het doel dit aan te wenden ter verrekening met de schadevordering, die Nederland tegen Duitsland kan geldend maken voor de onnoemelijke schade, die Duitsland door de onrechtmatige aanvalsoorlog en de daarop gevolgde bezetting aan Nederland heeft toegebracht en welk vermogen bestemd is tot gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van geleden oorlogsschade;

dat weliswaar krachtens het op 26 Juli 1951 te 12.00 ure in werking getreden artikel 4 van de Wet van 20 Juli 1951 Stsbld. 1951 nr 311 het B.V.V. alleen van toepassing blijft o.a. op vermogen van onderdanen van Duitsland, — tot wie appellante behoort, — dat vóór evengenoemd tijdstip van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan en art. 14 van genoemde wet de gelegenheid biedt dergelijk vermogen terug te geven, doch in verband met vorengenoemde belangrijke doelstelling van het B.V.V. zeer ernstige redenen moeten bestaan voor zulk een teruggave, hetgeen in casu betekent, dat appellante de Nederlandse en/of geallieerde zaak door intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben begunstigd, zoals hiervoren overwogen is.

Overwegende, dat van dergelijke verdienstelijke daden van de zijde van appellante niet is gebleken, zodat er geen termen bestaan appellante voor

de gunst van algehele teruggave van haar vermogen in aanmerking te brengen;

Overwegende ten aanzien van de vraag, of er gronden zijn om tot gedeeltelijke teruggave over te gaan, dat bij de mondelinge behandeling en door alsnog overgelegde bescheiden is gebleken:

dat von Kajdacsy op 1 Mei 1933 onder nummer 2621826 lid is geworden van de N.S.D.A.P., doch appellante geen lid is geworden;

dat von Kajdacsy in die tijd Staatsanwalt te Wesermünde was en hij tot de N.S.D.A.P. is toegetreden, nadat de eerste Staatsanwalt Klaus in Hannover, die een hoge functie in de vereniging van „Preussische Staatsanwälte“ bekleedde, toetreding tot de N.S.D.A.P. van „Staatsanwälte“ aanbevolen had, daar het plan bestond, „Staatsanwälte“, die niet toetraden, uit hun ambt te ontzetten;

dat von Kajdacsy echter na zijn toetreding voortgegaan is zijn ambt op objectieve wijze uit te oefenen en ook strafvervolgingen inleidde tegen leden van de N.S.D.A.P. en van de S.A., waardoor hij zich grote persoonlijke moeilijkheden op de hals haalde en ook de vijandschap van de „Partei“;

dat hij een ernstig conflict heeft gehad met de „Gauleiter“ Telschow uit Lüneburg, omdat strafzaken niet in de geest van de „Partei“ bewerkt werden en meerdere malen met de S.S. Brigade- of Gruppenführer Rodenbücher, die trachtte von Kajdacsy onder druk te zetten wat betreft zijn ambtsuitoefening;

dat de gezondheid van von Kajdacsy door deze moeilijkheden in zijn ambtsuitoefening leed en hij wegens zenuwstoornissen afgekeurd is, waarop hij een appellante naar Zwitserland zijn verhuisd;

Overwegende, dat uit het vorenstaande blijkt, dat het lidmaatschap van Kajdacsy van de N.S.D.A.P. slechts formeel is geweest, waartoe hij is overgegaan om zijn ambt te kunnen blijven uitoefenen;

dat hij echter de hoogstaande wijze, waarop hij zijn ambt uitoefende, niet heeft kunnen volhouden en met een gekrenkte gezondheid ontslag heeft moeten nemen en Duitsland verlaten heeft;

dat hij derhalve, hoewel geen nazislachtoffer zijnde in de zin, waarin de Raad personen in aanmerking brengt

voor de gunst van teruggave van vermogen, toch iemand is, die van het nazi-regime te lijdén heeft gehad, zodat zijn lidmaatschap van de N.S.D. A.P. noch hem noch zijn echtgenote, appellante, om wie het in wezen gaat, ten laste kan worden gebracht;

Overwegende, dat verder uit de „Bescheinigung” van het „Militär- und Polizeidepartement des Kantons Lüzern” is gebleken dat von Kajdacsy lid was van de „Deutsche Kolonie” te Lüzern, doch appellante niet;

dat dit lidmaatschap van Duitse zijde niet alleen werd verlangd, doch in de laatste jaren van het nazi-regime met intrekking van de „Heimatschein” gedreigd werd bij niet-toetreden;

dat bij contrôle van de „Deutsche Kolonie” de echtelieden von Kajdacsy nooit aanwezig bleken te zijn;

dat de echtelieden zich op politiek terrein volkomen afzijdig gehouden hebben en toestemming hebben verkregen in Zwitserland te blijven;

Overwegende, dat appellante ter zitting nog heeft medegedeeld, dat zij van het pensioen van von Kajdacsy nooit iets genoten hebben en dat zij in 1937 of 1938 bij het Nederlandse Consulaat heeft geïnformeerd, of zij weder Nederlandse kon worden, daar het haar niet beviel de Duitse nationaliteit te hebben;

dat zij, hoewel zij en haar man in bekrompen omstandigheden leefden, in Juni 1940 Frs. 100.— heeft geschonken aan het steunfonds te Zürich voor door de oorlog in nood geraakte Nederlanders, hetgeen bevestiging vindt in een brief van de Consul-Generaal der Nederlanden te Zürich dd. 8 Maart 1946;

Overwegende, dat verder gebleken is, dat appellante in de oorlogstijd geabonneerd was op „Vrij Nederland”;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn beide aanvullende beschikkingen heeft overwogen, dat gebleken is, dat appellante tijdens de bezetting van Nederland zich daadwerkelijk loyaal tegenover de geallieerde zaak heeft betoond en ter zitting heeft aangevoerd, dat appellante eens aan iemand onderdak verleend heeft;

Overwegende, dat de Raad zich met evengemelde opvatting van het N.B.I. kan verenigen en derhalve op grond van al het vorenoverwogene, waarbij de principiële houding van haar echtgenoot tegenover het nazi-regiem mede ten voordele van appellante strekt, ter-

men aanwezig acht aan appellante een deel van haar op de Staat in eigendom overgegaan vermogen terug te geven;

Overwegende, dat dit vermogen grotendeels bestaat uit f 220.000,— certificaten van aandelen in de Steenkolen Handelsvereniging N.V.;

dat niet weersproken is, dat sedert 1945 ongeveer f 100.000,— dividend op deze aandelen is uitgekeerd, welke gelden als vruchten van voornoemde aandelen mede tot het op de Staat overgegangene vermogen behoren;

dat de Raad in het vorenstaande aanleiding vindt aan appellante als van oorsprong Nederlandse vrouw, in wier voordeel enkele feiten en omstandigheden aan te wijzen zijn, als gedeeltelijke teruggave van haar vermogen gedurende haar leven een bedrag van f 10.000,— per jaar te doen uitkeren, te beginnen met over het jaar 1953, zodat de op 2 Maart 1949 gehandhaafde afwijzing dd. 28 Mei 1948 en de aanvullende beschikking uitsluitend betreffende levensonderhoud tenietgegaan moeten worden;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het gevoerde niet-ontvankelijkheidsverweer;

Ontvangt de op 1 April 1949 en 13 Januari 1953 ingestelde beroepen;

Vernietigt de beschikkingen van het Nederlandse Beheersinstituut van 28 Mei 1948 en van 2 Maart 1949 van welke de laatste vervat is in de brief van het Nederlandse Beheersinstituut aan Mr J. Jolles dd. 2 Maart 1949 alsmede de aanvullende beschikkingen van genoemd Instituut van 19 December 1952 en van 1 April 1953 en opnieuw rechtdoende:

Bepaalt, dat aan appellante gedurende haar leven van haar onder beheer staand op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegaan vermogen over 1953 onmiddellijk een bedrag van f 10.000,— (tienduizend gulden) en verder op de 1e Januari van elk jaar mede een bedrag van f 10.000,— (tienduizend gulden) zal worden uitgekeerd;

Tekent aan, dat appellante ingevolge het bepaalde in art. 3 juncto art. 17 van de Wet van 20 Juli 1951 Stsbl. 1951 nr. 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Stsbl. 1951 nr. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12.00 ure niet langer als vijandelijk onderdane aangemerkt wordt;

Ontzegt het meergeworderde.

„de Kantonrechter te 's-Gravenhage inderdaad de vordering van de „gemeente Nijmegen heeft ontzegd op grond van verjaring, zulks „echter op gronden die dezerzijds niet juist worden geacht. Het ligt „daarom in de bedoeling tegen de beschikking hoger beroep aan „te tekenen bij de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.
„In verband hiermede verzoek ik U mij te berichten of betaling aan „Ruymgaart Uwerzijds kan worden opgeschort tot dat de beslissing „van de Rechtbank is afgekomen, dan wel dat betaling aan mijn „dienst kan plaatsvinden tegen overlegging van een vrijwaring.
„Uw antwoord zie ik gaarne spoedig tegemoet.”;

13. dat het N.B.I. te Arnhem dit schrijven als volgt heeft beantwoord bij brief van 2 September 1953:

„In antwoord op Uw bovenaangehaald schrijven, delen wij U mede, „dat, zoals reeds telefonisch met U besproken, betaling van Uw „vordering ad f 369,56 op F. H. N. Ruymgaart, inderdaad kan ge- „schieden, indien U ons ter zake een verklaring van vrijwaring „doet toekomen.”;

14. dat het N.B.I. te Arnhem — eveneens op 2 September 1953 — als volgt heeft geschreven aan appelland:

„In antwoord op Uw bovenaangehaald schrijven” — te weten: ap-
pelland's hierboven sub 8 genoemd schrijven van 16 Augustus 1953 —
„en mede naar aanleiding van Uw bezoek d.d. 31 Augustus l.l., delen
„wij U mede, dat de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken te
„Nijmegen ons bericht, dat zij bij de Arrondissementsrechtbank te
„'s-Gravenhage in hoger beroep zal gaan en ons een verklaring van
„vrijwaring zal zenden inzake de vordering ad f 396,56, zodat dit
„bedrag door ons aan genoemde Dienst zal worden overgemaakt.
„Zoals met U besproken, zenden wij U de beide gezegelde overeen-
„komsten opnieuw ter tekening.
„Zodra wij één getekend exemplaar in ons bezit hebben, zullen wij
„U f 217,47 (f 599,72 minus f 2,— zegelkosten, minus f 369,56 Soc.
„Zaken, minus f 10,69 heffing N.B.I.) per postcheque overmaken”;

15 t/m 20.

21. dat deze brief is gevolgd door een schrijven van het N.B.I. te Arnhem aan Mr Schuering van 27 Januari 1954, luidende als volgt:

„In verband met de uit te keren vergoeding voor in beslag genomen „meubilair van Uw cliënt de heer F. M. H. Ruymgaart doet zich nog „andere kwestie voor en wel die der vererving van de nalatenschap „van wijlen Mevr. Teuntje Sip, voormalig echtgenote van betrokkene.
„Naar ons eerst thans bekend werd, was wijlen Mevr. Teuntje Sip, „overleden 4-6-'45, in tweede echt gehuwd met Uw cliënt en had zij „een voorkind te weten Johannes Franciscus de Ruyter geb. 27-12-19.
„thans wonende Soestdijkerstraatweg 151 Hilversum.
„In verband met enige uitkering, moeten wij thans in ieder geval een „verklaring van erfrecht met betrekking tot de vererving der na- „latenschap Teuntje Sip verlangen en wij verzoeken U voor over- „legging van dit document zorg te willen dragen.”;

22.

Overwegende, dat het hierboven sub 4 genoemde saldo ad f 587.03 behoort tot de activa van een onverdeelde gemeenschap, tot welke gemeenschap gerechtigd zijn:

- 1°. appelland uit hoofde van het feit, dat hij met wijlen Teuntje Sip in algehele gemeenschap van goederen was gehuwd;
- 2°. de gezamenlijke erfgenamen van wijlen Teuntje Sip;

Overwegende, dat dit gehele bedrag ad f 587,03 derhalve door het N.B.I. zal moeten worden afgedragen aan de *gezamenlijke* rechthebbenden op de door het overlijden van Teuntje Sip ontbonden huwelijksgemeenschap, dan wel — nadat zowel die huwelijksgemeenschap als de daarvan deel uitmakende nalatenschap van Teuntje Sip zal zijn gescheiden en gedeeld — aan die-

gene(n), die krachtens de desbetreffende acte(n) van scheiding en deling gerechtigd is (zijn) tot dit bedrag;

Overwegende, dat Wij derhalve van oordeel zijn, dat het N.B.I. — nog geheel afgezien van het feit, dat het beheer over het vermogen van appellant reeds met ingang van 1 Augustus 1948 was geëindigd — iedere bevoegdheid miste om het hierboven passim genoemde bedrag ad f 369,56 aan de Gemeente Nijmegen uit te betalen en Wij dan ook de desbetreffende handeling van het N.B.I. zullen moeten nietig verklaren;

Overwegende tenslotte, dat Wij het N.B.I. en de Gemeente Nijmegen als de beide in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partijen zullen moeten veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN, enz.

Veroordelen het N.B.I. en de Gemeente Nijmegen enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Opheffing Vertegenwoordiging Arnhem.

Bovenvermelde Vertegenwoordiging is met ingang van 1 December 1954 opgeheven. De werkzaamheden van dit kantoor zijn overgenomen door het Bureau van het Beheersinstituut te 's-Gravenhage, Koninginnegracht 98 (tel. 512161), waarheen alle correspondentie, betalingen enz. dienen te worden gericht.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit No. 176. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil S 15678 tussen:

1. Samuel Frankfort, industrieel, wonende te New York, Gemachtigde: Mr Th. Ph. van Raalte, advocaat en procureur te Amsterdam; hierna te noemen partij Frankfort.
2. De N.V. Hollandsche Knoopenfabriek, gevestigd te Spakenburg gemeente Bunschoten; Gemachtigde: Mr J. H. de Pont, advocaat en procureur te Amsterdam; hierna te noemen partij Knoopenfabriek.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Mr Th. Ph. van Raalte als gemachtigde van Samuel Frankfort tot herstel in de eigendom van het perceel aan de Huygenslaan

no. 21 te Amersfoort, kadastraal bekend Gemeente Amersfoort, Sectie C no. 2615, groot 27.03 Are;

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een minnelijke regeling, tevens proces-verbaal van zwaarigheden, opgemaakt door de, door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar, het schriftelijk verslag van de Gedelegeerde te Utrecht van de Afdeling betreffende diens onderhoud met partijen op 15 Januari 1954, een schrijven van Mr van Raalte van 15 Maart 1954, een schrijven van Mr de Pont van 19 Mei 1954 en de uitspraak van de Afdeling Rechtspraak van de Raad, Kamer te Amsterdam, van 22 Januari 1951 inzake het geschil tussen partijen, beslist op 10 Juni 1949 door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad;

Overwegende dat uit en ander het navolgende is gebleken:

1. Samuel Frankfort is eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer — van bovenomschreven perceel;
2. Frankfort, die Jood was in de zin van de Duitse bepalingen, is in de Mei-dagen 1940 met zijn gezin uit Nederland naar Engeland gevlucht, vanwaar hij vervolgens naar Amerika is uitgeweken;
3. Frankfort was destijds directeur van de Knoopenfabriek, van welke vennootschap hij met twee niet-Joodse aandeelhouders alle aandelen bezat. Dank zij de vorderingen van de vennootschap in de Verenigde Staten had hij zelf aldaar een dollar-tegoed verworven, waartegenover de Knoopenfabriek van hem een bedrag van ruim honderd duizend gulden te vorderen had;
4. De bezittingen van Frankfort in Nederland, te weten het bovenomschreven perceel en zijn aandelen in de N.V. werden in opdracht van Frankfort in Nederland door zijn gemachtigde, Mr R. P. van der Mark, in October 1940 ongeveer gelijktijdig te gelde gemaakt, de aandelen door verkoop aan de mede-aandeelhouders, het perceel door verkoop aan de vennootschap, bij welke beide transacties werd overeengekomen, dat de koopsom zou strekken in mindering op de schuld van Frankfort aan de Knoopenfabriek, behoudens een bedrag van f 5.000.— uit de koopsom van het perceel, hetwelk aan Mr van der Mark werd uitbetaald, teneinde deze in staat te stellen enkele andere schulden van Frankfort in Nederland aan te zuiveren;
5. De overdracht van het perceel heeft plaats gehad bij acte verleden op 30 October 1940 voor de notaris J. G. Klaassen te Amersfoort, overgeschreven ten hypotheekkantore te Amersfoort op dezelfde dag in deel 896 nummer 115;
6. Het onroerend goed staat als gevolg daarvan thans nog ten name van de Knoopenfabriek; het is niet met enige hypotheek bezwaard;
7. Na de bevrijding van Nederland is namens Frankfort, die zich blijvend in Amerika gevestigd had, rechtsherstel aangevraagd zowel met betrekking tot meergenoemde aandelen in de Knoopenfabriek als met betrekking tot het bovenomschreven perceel, maar noch de aandeelhouders en hun rechtverkrijgenden noch de Knoopenfabriek waren hiertoe bereid;
8. In verband hiermede is het geschil voorzoveel betreft de aandelen in de N.V. aan de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie onderworpen en voorzoveel betreft het onroerend goed door de Afdeling Onroerende Goederen in behandeling genomen;
9. Ten aanzien van de effecten werd Frankfort op 10 Juni 1949 door de Afdeling Effectenregistratie in het ongelijk gesteld, welke beslissing in hoger beroep door de Afdeling Rechtspraak (Kamer te Amsterdam) op 22 Januari 1951 werd bevestigd. Ten aanzien van het onroerend goed werd de behandeling, nadat aanvankelijk de beslissing omtrent de effecten was afgewacht, weder ter hand genomen, nadat deze beslissing was gevallen en namens Frankfort was verklaard, dat deze desondanks toch niet bereid was om ten aanzien van het onroerend goed zijn vordering in te trekken, waartegenover de Knoopenfabriek het standpunt

handhaaft, dat rechtsherstel ook ten aanzien van dit goed niet kan worden gevraagd;

10. Partij Frankfort heeft als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 492,50 gedeponneerd;

Overwegende dat dus geschil bestaat omtrent de principiële vraag of Frankfort recht heeft op herstel in de eigendom van het onroerend goed; dat overeenstemming tussen partijen in deze niet binnen redelijke termijn verwacht mag worden en mitsdien de Afdeling op grond van artikel 113 c van het Besluit E 100 het geschil zal regelen;

Overwegende dat partijen hun standpunten uiteindelijk blijkens het concept proces-verbaal van zwaarigheden als volgt hebben geformuleerd; partij Frankfort stelt, dat de transactie betreffende het onroerend goed evenzo als die betreffende de effecten (in afwijking van wat de Raad heeft aangenomen) verricht is onder bedreiging casu quo onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, zodat achterwege laten van het ingrijpen van de Raad voor het Rechtsherstel onredelijk ware; dat de overdracht van het onroerend goed ten doel had dit te redden voor het vermogen van partij Frankfort, die — aan te merken als „Jood” in door de vijand gebezigde zin — maatregelen tegen het bezit daarvan terecht mocht vrezzen; dat dit laatste bekend was aan de vennootschap, zodat de transactie als een noodmaatregel was te beschouwen, die, casu quo welker gevolgen, na afloop van de oorlog ongedaan diende te worden gemaakt, weshalve hij aanspraak maakt op volledig rechtsherstel en met name op de afgifte van het door de vennootschap van het onroerend goed genoten netto provenu;

partij Knoopenfabriek stelt, met ontkenning van vorenomschreven stellingen van Frankfort, dat de verkoop door Frankfort geheel vrijwillig is geschied, zonder druk of bedreiging van de vijand, welke in October 1940 nog niet bestond, en bovendien Frankfort, die in Amerika verblijf hield, niet zou hebben kunnen treffen; dat Frankfort besloot tot verkoop na rijp beraad in ampel overleg met zijn gevolmachtigde Mr van der Mark te Amersfoort; dat Frankfort door deze raadsman heeft bedongen, dat hij het onderhavige onroerend goed binnen 5 jaar na de verkoop zou kunnen terugkopen, van welk recht hij geen gebruik heeft gemaakt, ofschoon hij daartoe ruimschoots de gelegenheid heeft gehad; dat ingrijpen van de Raad voor het Rechtsherstel derhalve onredelijk is, zodat de vennootschap rechtsgeldig eigenares van het onroerend goed is geworden en niet gehouden is tot restitutie van het door partij Frankfort gevorderde netto provenu;

Overwegende dat voor partij Frankfort tenslotte nog is aangevoerd, dat alle initiatieven tot de verkoop van het onroerend goed zijn uitgegaan van de niet-Joodse aandeelhouders der N.V.; dat het bedrag der koopsom daarom van geen enkel belang was, mits zodanig vastgesteld, dat de vijand geen argwaan kon koesteren en daarom de koop prijs werd vastgesteld zonder taxatie of onderhandelingen; voorts dat het beroep van de wederpartij op het beding van wederinkoop niet opgaat omdat partijen daarmede niet anders kunnen hebben bedoeld dan het karakter van schijnhandeling te accentueren; waartegenover voor de Knoopenfabriek betoogd is — onder meer — dat de verkoop van het onroerend goed geenszins is te verklaren uit initiatieven van de niet-Joodse aandeelhouders, in verband met hun wens om het bedrijf te „ariseren” (een stelling, die voor wat betreft de aandelen reeds door de Raad verworpen is), vermits er hoegenaamd geen verband bestond tussen de verkoop van het onroerend goed (een particulier woonhuis) en de beweerde arisering van de Knoopenfabriek; en dat de waarheid is: dat Frankfort vanuit Amerika in volle vrijheid en weloverwogen aan zijn gemachtigde opdracht gegeven heeft om zijn bezittingen — inclusief het woonhuis — te gelde te maken, teneinde zijn schulden te kunnen betalen, waarbij hij — vanuit zijn standpunt terecht — beoogde zich te bevrijden van het grote risico, verbonden aan het bezit van de aandelen en van een huis te Amersfoort, omdat hij er mede rekening moest houden, dat als gevolg van oorlogsgeweld, althans van het optreden van de vijand, zowel het bedrijf van de Knoopenfabriek als ook zijn woning zou kunnen worden vernietigd of beschadigd, althans in waarde sterk zouden achteruitgaan;

Overwegende dat namens de Knoopenfabriek tenslotte er nog de aandacht

op gevestigd is, dat het laatste schriftuur van Frankforts raadsman van 15 Maart 1954 niet meer stelt — en ook niet kan stellen — dat de vreemding van het goed heeft plaatsgehad onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand of van of vanwege personen of instanties, door of vanwege de vijand met macht bekleed, of met meer macht bekleed dan hun vóór de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa toekwam, terwijl zijn opmerking, dat het hier een schijnhandeling betreft, niet ernstig gemeend kan worden beschouwd en bovendien in de procedure betreffende de aandelen Knoopenfabriek op volkomen afdoende wijze is uitgemaakt, dat er van een schijnhandeling geen sprake is geweest;

Overwegende dat naar het oordeel van 's-Raads Afdeling Onroerende Goederen door partij Frankfort geen omstandigheden zijn aangevoerd, welke de conclusie zouden wettigen, dat de transactie betreffende het onroerend goed tot stand gekomen is onder omstandigheden als omschreven in artikel 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ook al mag worden aangenomen, dat voor die transactie bijzondere motieven hebben gegolden, welke ten nauwste samenhangen met de te vrezen gevolgen van de vijandelijke bezetting; dat mitsdien rechtsherstel in casu alleen mag worden toegepast op grond van het bepaalde in artikel 23 van genoemd Besluit, indien aannemelijk is gemaakt — door partij Frankfort — dat achterwege laten van ingrijpen van de Raad in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

Overwegende dat 's-Raads Afdeling Onroerende Goederen in overeenstemming met wat ten aanzien van de overdracht van de aandelen in de vennootschap reeds eerder door de Raad is beslist, gelet ook op de financiële verhouding, welke ten tijde van de verkoop tussen Frankfort en de Knoopenfabriek bestond, en op het gemaakte beding van wederinkoop, de transactie betreffende het onroerend goed niet vermag te zien als een zuiver fictieve overeenkomst; en dat ook overigens, naar het oordeel der Afdeling, niet is aannemelijk gemaakt, dat achterwege laten van ingrijpen van de Raad onredelijk zou zijn;

dat met name geenszins is aannemelijk gemaakt, dat de koopprijs van het onroerend goed niet overeenkwam met de werkelijke verkoopwaarde; dat deze koopprijs volledig ten goede is gekomen van partij Frankfort en dat het voordeel voor Frankfort, gelegen in de beschikking over het tegoed van de Knoopenfabriek in de Verenigde Staten, ruimschoots heeft opgewogen tegen het feit, dat door de verkoop de inkomsten met het onroerend goed aan de Knoopenfabriek zijn toegevallen;

Overwegende dat het verzoek om rechtsherstel en de daarop gegronde eisen mitsdien naar het oordeel der Afdeling moeten worden afgewezen;

Overwegende dat de Afdeling het redelijk en billijk acht, dat de kosten van dit besluit worden gedragen door partij Frankfort als de in het ongelijk gestelde partij;

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Regelt het geschil als volgt:

1. De tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa met betrekking tot het perceel, kadastraal bekend Gemeente Amersfoort, Sectie C no. 2615, plaatsgevonden hebbende rechtshandelingen worden bekrachtigd, zodat de thans bestaande rechtsbetrekkingen rechtsgeldig zijn tot stand gekomen;
2. De kosten dezer regeling ten bedrage van f 492,50 worden gedragen door partij Frankfort.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 29 Juni 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	55
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	56
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	56
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	57
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	57
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	58
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/446 t/m 55/450	pag. 1129/1140

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Lijsten van percelen in West-Java, waarvan de eigenaren niet bekend zijn of wier verblijfplaatsen onbekend zijn.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft in de Ned. Staatscourant van 11 Januari 1955, No. 7 het volgende ter kennis van belanghebbenden gebracht:

Als vervolg van de door de Panitia Untuk Menjelesaikan Urusan Pemulikan Hak (voormalige Raad van Rechtsherstel) opgestelde lijsten van onderscheidene percelen onder zijn beheer, gelegen in Midden- en Oost-Java¹⁾, heeft deze Raad thans lijsten opgesteld van percelen, gelegen in West-Java, waarvan de eigenaren niet bekend zijn of wier verblijfplaatsen onbekend zijn.

Exemplaren van deze lijsten heeft genoemde Raad toegezonden aan:

- a. alle landgerechtkantoren in Indonesië;
- b. het bijkantoor van de Raad te Djakarta, Petjenongan 1;
- c. het plaatselijk kantoor van de Raad te Surabaya, Djalan Sambongan 30-41.

Hun, die menen rechthebbende te zijn op één of meer van de in deze lijsten genoemde percelen, wordt verzocht vóór 1 Februari 1955 een schriftelijke claim in te dienen, vergezeld van de vereiste bewijsstukken.

Deze vordering moet worden gericht aan het hoofdkantoor van de Raad, Djalan Segara 11, te Djakarta.

Na 1 Februari 1955 behoudt de Raad zich het recht voor tot verkoop van de niet opgeëiste percelen of percelen, waarop de claims werden afgewezen, over te gaan.

Exemplaren van bedoelde lijsten kunnen worden gekocht bij het bijkantoor van de Raad te Djakarta, Petjenongan 1, tegen de prijs van Rp 2,50 per lijst.

Voorts liggen meergenoemde lijsten, houdende de namen van gerechtigden en/of aanduiding van de ligging van hogerbedoelde percelen, voor belanghebbenden ter inzage bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Algemene Zaken, Casuaristraat 16, te 's-Gravenhage, op werkdagen van 9.30 tot 12.30 uur en van 2.30 tot 5 uur.

¹⁾ Zie „Rechtsherstel” IX, 5, p. 35. — Red.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 240. Afgifte aan de uitgevende instellingen van nog bij de inleveringskantoren berustende stukkenverklaringen.

In de Ecnentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer heeft de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel in artikel 9 bepaald, dat definitieve stukkenverklaringen behorende bij *ingetrokken* effecten, resp. *ingetrokken* delen van effecten, voorzover deze bij de intrekking nog niet waren gewaarmerkt of van een voorlopige stukkenverklaring waren voorzien, vóór een nader door de Afdeling vast te stellen tijdstip aan de uitgevende instellingen dienen te worden afgegeven. Het vorenbedoelde tijdstip is door de afdeling thans vastgesteld op

1 April 1955.

Derhalve dienen de inleveringskantoren die nog stukkenverklaringen onder zich hebben, behorende bij effecten ten aanzien waarvan handelingen hebben plaats gehad als bedoeld onder de punten 7, 8 en 9 van de als bijlage bij haar Mededeling no. 175 (Prijscourant van 14 Mei 1948) gevoegde „Samenvatting van de voorschriften voor de inleveringskantoren inzake het door- resp. afgeven van stukkenverklaringen en voorlopige stukkenverklaringen”, deze vóór genoemde datum aan de uitgevende instellingen te doen toekomen. De uitgevende instellingen dienen deze stukkenverklaringen te hunner verantwoording te bewaren tot een nader door de Afdeling te bepalen tijdstip.

22 December 1954.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Dertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer ¹⁾.

15 December 1954/No. 202/Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering.

De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend,

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem opgave heeft gedaan van een aantal als niet aangemeld geregistreerde effecten, als hieronder omschreven en genummerd:

.....
dat de bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten, als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking geen betrekking heeft op na 31 Januari 1946, doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

¹⁾ Een verbetering is gepubliceerd in de Ned. Staatscourant van 10 Januari 1955 No. 6 (Red.).

en bepaalt,

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 15 December 1954.

De Minister van Financiën,
J. VAN DE KIEFT.

(Ned. Stert, 23 December 1954, No. 249)

Een en dertigste, twee en dertigste en drie en dertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In drie afzonderlijke bijvoegsels van dit nummer zijn opgenomen de beschikkingen van de Minister van Financiën van 28 December 1954, nos. B 126, B 128 en B 129, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering, houdende respectievelijk de een en dertigste, de twee en dertigste en de drie en dertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stert, 31 December 1954, No. 255).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 163 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47-55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stert, 30 December 1954, No. 254).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededeling van de Afdeling.

De Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel maakt bekend, dat per 1 Januari 1955 het kantoor van haar Gedelegeerden te Amsterdam is verplaatst naar de Vossiusstraat 3 (Tel. 722771).

Het kantoor van de Gedelegeerden te Rotterdam, Wijnhaven 11, is opgeheven. Voor de afwikkeling der lopende zaken wende men zich tot het kantoor van de Afdeling te 's-Gravenhage, van Stolkweg 21.

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit No. 202.

Aanvullende regeling inzake het rechtsherstelgeschil Ha 8651 tussen:

1. Hendrik Julius Cornelis Sweris, wonende te 's-Gravenhage, Boekhorststr. 54, als rechtsopvolger van de vennootschap onder de firma „Sweris & Co”; hierna te noemen partij Sweris;
2. de naamloze vennootschap „Noord-Hollandsche Levensverzekering Maatschappij N.V.” te Alkmaar; hierna te noemen de Noord-Hollandsche;
3. Cornelis Theodorus van Rijn, tuinder, wonende te Pijnacker; hierna te noemen partij van Rijn;
4. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam; hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een namens partij Waisvisz ingediend verzoek tot herstel in de eigendom van de kadastrale percelen Gemeente 's-Gravenhage Sectie A.U. nos 2266, 2267 en 2268, tezamen groot 3.47 aren, zijnde een dubbel portiekhuis, bestaande uit een benedenhuis, een winkelhuis, een garage en vier afzonderlijke bovenwoningen, gelegen aan de De Sillestraat nrs 119/121/123 en 125/127/129 en de Altingstraat no. 48 te 's-Gravenhage;

Gezien een akte tot gedeeltelijke regeling rechtsherstel met betrekking tot bovengenoemde percelen op 10 Juli 1953 verleden voor Notaris H. H. M. Witkam te 's-Gravenhage;

Gezien het dossier met betrekking tot deze zaak, in welk dossier zich onder meer bevinden:

- a. een copie van vorenbedoelde akte d.d. 10 Juli 1953;
- b. het op bedoelde percelen betrekking hebbende bericht van de hypotheekbewaarder te 's-Gravenhage;
- c. de correspondentie gevoerd tussen de Gedelegeerde van de Afdeling te 's-Gravenhage, de door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar en belanghebbenden;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

1. Gabriel Waisvisz was eigenaar in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer van bovengenoemde percelen.
2. Gabriel Waisvisz was gehuwd met Lientje van Engers. Beide echtgenoten overleden te Sobibor op 9 April 1943. Tot de goederen behorende tot de algehele gemeenschap van goederen bestaan hebbende tussen de beide erf-laters zijn thans gerechtigd hun kinderen: Jacques Waisvisz, Simon Michel Waisvisz, Bertha Elisabeth Waisvisz en Maria Waisvisz elk voor een vierde gedeelte.
3. Gemeld onroerend goed werd door of namens de N.G.V. bij akte 5 November 1942 verleden voor Notaris van Meurs te Rotterdam voor de prijs van f 34.000,— verkocht aan de vennootschap onder de firma „Sweris & Co”, gevestigd te 's-Gravenhage. Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de kooppenningen, werd overgeschreven ten hypotheekkantore te 's-Gravenhage op 5 November 1942 in deel 2786 no. 41.
4. Op 5 November 1942 waren firmanten van voormelde vennootschap onder firma Hendrik Julius Cornelis Sweris en Wouter Sweris. Laatstgenoemde trad op 4 December 1942 uit de firma, zodat Hendrik Julius Cornelis als enig vennoot overbleef.
Deze verkocht gemelde percelen bij akte 25 Februari 1943 verleden voor Notaris Witkam voornoemd voor de prijs van f 42.500,— aan de Noord-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/446

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
21 Mei 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Van Vrijberghe de Coningh).

Verzoekers rechtsvoorganger heeft met de Basler Lebensversicherungs Gesellschaft een overeenkomst aangegaan, waarbij „Basel als ausschliesslicher Gerichtsstand“ is overeengekomen. De Raad is ingevolge het bepaalde in art. 23 K.B. E 100 wel bevoegd, doch verzoekers zijn i.v.m. de clause betreffende de overeengekomen rechter niet ontvankelijk.

Door de weigering van gerequesteerde, binnen het Rijk in Europa domicilie te kiezen, is het request buiten hare tegenwoordigheid behandeld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 125).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het introductief request de dato 20 December 1951 van:

1. David Samuel Sonnenberg, wonende te Amsterdam;
 2. Benjamin Sonnenberg, wonende te Amsterdam;
 3. Izaak Silbermann, in diens hoedanigheid van voogd over de minderjarige kinderen Fanny en Esther Friedmann, alsmede tot machtiging en bijstand zijner na te noemen echtgenote, wonende te Amsterdam;
 4. Bella Pesel Sonnenberg, gehuwd met en ten deze voor zoveel nodig gemachtigd en bijgestaan door Izaak Silbermann voornoemd, wonende te Amsterdam;
 5. Mendel Neugroeschel tot machtiging en bijstand zijner na te noemen echtgenote, wonende te Tel Aviv;
 6. Dora Sonnenberg, gehuwd met en ten deze voor zoveel nodig bijgestaan en gemachtigd door Mendel Neugroeschel voornoemd, wonende te Tel Aviv;
- allen te dezer zake domicilie kiezende

te Amsterdam, aan de de Laïressestraat 107 ten kantore van hun gemachtigde, de advocaat en procureur Mr I. S. de Vries;

Gehoord requestanten bij monde van hun procureur voornoemd ter terechtzitting van Donderdag 2 April 1953;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat gerequesteerde, gevestigd te Basel (Zwitserland), ofschoon op grond van art. 125 van het Besluit E 100 bij herhaling door de Griffier van deze Raad daartoe uitgenodigd, geweigerd heeft woonplaats binnen het Rijk in Europa te kiezen, zodat de Raad besloten heeft deze zaak buiten haar tegenwoordigheid te behandelen;

Overwegende, dat requestanten als gezamenlijke erfgenamen van Leizer — zich noemende: Leo — Sonnenberg herstel hebben gevraagd van een op of omstreeks 19 November 1931 met gerequesteerde onder polis nr. 620813 gesloten overeenkomst van levensverzekering op het leven van hemzelf, welke verzekering door gerequesteerde met ingang van 15 November 1940 is omgezet in een premievrije verzekering, onder beroep op het feit dat de op 15 Mei en 15 Augustus vervallen premietermijnen niet waren voldaan;

Overwegende, dat requestanten in hun verzoekschrift tevens hebben gevraagd gerequesteerde te veroordelen het verzekerde kapitaal cum annexis, doch onder aftrek van een aan verzoekers reeds uitbetaald bedrag en van de achterstallige premiën, aan hen uit te betalen, doch ter terechtzitting dit onderdeel van hun petitum hebben laten vallen;

Overwegende, dat uit het afschrift der overgelegde polis blijkt, dat de onderhavige overeenkomst te Berlijn werd gesloten, doch dat op 25 Juli 1934 de ondervolgende aantekening op de polis is gesteld:

Nach Vereinbarung zwischen dem Versicherten und der unterzeichneten Gesellschaft werden dem Verträge die eingeffeteten für die Schweiz gültigen Versicherungs-Bedingungen zu Grunde gelegt und die Versicherung dem schweiz. Bestande zugeteilt. Der

Versicherungsschein erhält die neue Nummer 437958.

In Abänderung von Art. 10, Ziff. 4 und Art. 11 der allgemeinen Versicherungs-Bedingungen wird für beide Vertragsteile Basel als Erfüllungsort bezeichnet und bestimmt, dass der Versicherungsnehmer oder Anspruchsberechtigten sämtliche ihm nach Massgabe des Versicherungsvertrags obliegenden Mitteilungen und Anzeigen der Gesellschaft direkt zu erstatten hat.

Ferner wird unter Aufhebung des Art. 12, Ziff. 1, der allgemeinen Versicherungs-Bedingungen Basel als ausschliesslicher Gerichtsstand vereinbart. Die Gesellschaft kann demgemäss nur vor den ordentlichen Gerichten ihres Hauptsitzes beklagt werden.

Overwegende, dat ondanks deze clause de Raad bevoegd is van deze zaak kennis te nemen, omdat requestanten sub 1 tot en met 4 ingezetenen zijn van het Koninkrijk en ook overigens aan de eisen voor 's Raads bevoegdheid, in art. 23 E 100 gesteld, is voldaan;

Overwegende, dat requestanten met hun vordering echter niet zijn ontvankelijk aangezien bij genoemde clause hun rechtsauteur met geresquesteerde uitdrukkelijk is overeengekomen, dat geresquesteerde alleen te Basel in rechten zou kunnen worden betrokken, zodat de afgesloten overeenkomst de ingestelde vordering niet wettigt;

Overwegende, dat deze clause, ook naar de tellingen van requestanten, niet is tenietgegaan, aangezien zij zelf niet stellen, dat de gehele verzekeringsovereenkomst — waarop zij Zw. frs. 12098 hebben uitbetaald gekregen — is tenietgegaan, doch slechts verzoeken dat deze verzekeringsovereenkomst in haar oorspronkelijke vorm worde hersteld, zodat ten aanzien van een geschil of de overeenkomst nog in haar oorspronkelijke vorm bestaat dan wel alleen als premievrije verzekering is blijven gelden juist een clause als de onderhavige in beginsel van toepassing is;

Overwegende, dat requestanten echter hebben gesteld, dat partijen bij het overeenkomen van de genoemde clause nooit aan de instelling van een vordering als de onderhavige kunnen hebben gedacht, aangezien deze berust op een eerst in 1944 door de Nederlandse wetgever in het leven geroepen zeer bijzondere regeling van rechtsherstel, zodat hun overeenkomst aan

de ontvankelijkheid der thans ingestelde vordering niet in de weg kan staan;

Overwegende, dat de Raad echter in dit opzicht niet met requestanten kan meegaan, aangezien voor de beantwoording van de vraag of bedoelde clause ook op de thans door hen ingestelde vordering betrekking heeft, niet beslissend is of de mogelijkheid van een dergelijke vordering ten tijde van het sluiten van de overeenkomst hun wel of niet in feite voor ogen heeft gestaan, doch of het, blijkens de betekenis van de door hen gebruikte bevoordingen, redelijk is om aan te nemen, dat, indien deze vordering hun voor ogen had gestaan zij van mening zouden zijn geweest, dat door deze clause de berechting ook van die vordering door hen uitsluitend aan de Zwitserse rechter was opgedragen;

Overwegende nu, dat de vordering in casu betrekking heeft op het feit, dat, naar de stellingen van requestanten, geresquesteerde ten onrechte tot premievrijmaking van de afgesloten verzekeringsovereenkomst op grond van de niet-betaling van enige premien is overgegaan, omdat de verzekeringnemer door overmacht tot de betaling van deze premien verhinderd zou zijn geweest;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad dit geschil in wezen niet verschilt van enig ander geschil, dat ingeval van overmacht betreffende premiebetaling tussen partijen zou kunnen ontstaan en dan zeker onder de clause zou vallen, zodat dit laatste ook voor het onderhavige geschil moet worden aangenomen;

dat hieraan niet afdoet, dat deze Raad, indien hij de zaak in behandeling nam, deze technisch-juridisch anders zou construeren dan de Zwitserse rechter en daarop gedeeltelijk ander recht, waaronder buitenwettelijke regelen van redelijkheid en billijkheid, zou toepassen, daar de aangegane clause veel van haar zin zou verliezen, indien een der partijen een geschil voor een andere dan de Zwitserse rechter zou mogen brengen, zodra van deze andere rechter toepassing van ander recht zou zijn te verwachten;

dat daarom, indien de beoordeling van de door requestanten aangevoerde feiten door de Zwitserse rechter anders mocht komen uit te vallen dan requestanten vermenen, dat het geval zou zijn, indien zij door deze Raad

werden berecht, zij deze uitkomst zullen moeten aanvaarden, als een gevolg van de door hun rechtsauteur gesloten overeenkomst, doch hierin geen reden ligt om van deze overeenkomst af te wijken;

Overwegende, dat requestanten nog hebben verzocht, dat de Raad indien hij tot niet-ontvankelijkheid der vordering mocht besluiten, toch als een obiter dictum zijn oordeel ten principale zou uitspreken, doch de Raad hierin niet kan treden nu hij, doordat de zaak niet door hem kan worden ontvangen, aan een beoordeling der feiten niet toekomt;

RECHTDOENDE:

Verklaart requestanten met hun vordering niet ontvankelijk.

No: 55/447

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
18 Mei 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

De hypothecaire schuldenaar was in 1942 door zijn précaire financiële positie genoodzaakt zijn huis te verkopen en kon destijds alleen „vrij van hypotheek” hiertoe overgaan.

Onder deze uitzonderlijke omstandigheden zou het in strijd zijn met redelijkheid en billijkheid om de erfenamen van deze debiteur te belasten met de aflossing van de schuld ten tweeden male, ook al was de hypotheek zonder aanzegging van de zijde van de N.G.V. afgelost.

Verzoek tot ingrijpen van de Raad geweigerd en de vordering afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113c (oud), 22).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen:

I. een proces van zwarigheden ddo 6 April 1951, opgemaakt door J. A. Dil, notaris te Zoeterwoude, naar aanleiding van een geschil tussen:

- a. Johan Sam Jacobson in zijn kwaliteit van bewindvoerder voor de afwezige Mathilda Jochems, weduwe van Nathan Levie van den Bergh;
- b. Wouterus Jacobus Wensveen, koopman, wonende te 's-Gravenhage;

c. Sybren Ytsen Zeilstra, makelaar, wonende te 's-Gravenhage;

d. Alida Soer, niet hertrouwe weduwe van Ytsen Zeilstra, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage;

e. Sara Wilhelmina Hallersleben, weduwe van Johan Barend Bekink, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage;

f. Johannes Abraham van Beek, koopman, wonende te Paramaribo, tijdelijk verblijvend te 's-Gravenhage;

g. Mr Gilles Adrianus de Kater, candidaat-notaris, wonende te Oegstgeest, in zijn hoedanigheid van onzijdig persoon voor Hendrika en Aleida Maria Jansen, beiden zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage;

h. de Zuid-Hollandse Bank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage;

i. de Vaderlandsche Hypotheekbank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage;

ter zake van door genoemde Mathilda Jochems aan wijlen J. B. Bekink ter leen verstrekte gelden tot een bedrag van tienduizend vijfhonderd gulden, rentende 5 % 's jaars, blijkens acte van schuldbekentenis met hypotheekstelling verleden voor notaris H. Heynen te 's-Gravenhage op 7 December 1928 en ingeschreven ten hypotheekkantore aldaar op diezelfde dag in deel 1219 no. 38;

II. een advies ddo 26 October 1951 van de Gedelegeerde te 's-Gravenhage van de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad;

III. een request ddo 13 Februari 1952 van Flora Cato van den Bergh, gehuwd en ten deze bijgestaan door haar echtgenoot J. S. Jacobson voornoemd, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde Mr I. S. de Vries;

IV. een nader request ddo 12 Maart 1952 van F. C. van den Bergh en haar echtgenoot J. S. Jacobson;

V. een request ddo 29 Mei 1952 van Sara W. Hallersleben, weduwe van J. B. Bekink, domicilie kiezende te 's-Gravenhage ten kantore van haar gemachtigde Mr C. L. van Beyma thoe Kingma;

VI. een request ddo 5 Augustus 1952 van Hendrika en A. M. Jansen;

VII. een request ddo 15 Mei 1952 van de N.V. Vaderlandse Hypotheekbank, domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr M. J. A. Steenhuis te 's-Gravenhage;

VIII. een schrijven ddo 19 Maart 1952 van de Zuid-Hollandse Bank N.V.;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 12 Maart 1953, te weten: partij Jacobson-van den Bergh, vertegenwoordigd door Mr C. J. van Zorge, Hallersleben in persoon en mede bij monde van Mr C. L. van Beyma thoe Kingma voornoemd, van Beek vertegenwoordigd door Mr R. de Bruyn en Wensveen door Mr B. H. M. Gransjean, zijnde de overige partijen, ofschoon behoorlijk opgeroepen, niet verschenen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat het geschil in de eerste plaats loopt tussen partij Jacobson-van den Bergh en partij Bekink-Hallersleben, ter zake waarvan partij Jacobson onder meer bij haar request ddo 13 Februari 1952, hetwelk — evenals de requesten der andere partijen — hier ter plaatse geacht moet worden te zijn ingelast, heeft gesteld, dat de bovenomschreven hypothecaire schuld door Bekink vrijwillig en zonder enige aanmaning is afgelost in handen van de Niederländische Grundstücks Verwaltung (N.G.V.), zijnde immers het met hypotheek bezwaarde goed op 19 Augustus 1942 door hem aan W. J. Wensveen verkocht, waarbij hij, Bekink, de verplichting op zich nam het goed onbezwaard met hypotheek aan Wensveen te leveren, weshalve hij dan ook de hypothecaire schuld heeft afbetaald, ofschoon hem wel bekend was, dat door betaling aan het N.G.V. de gelden niet ten goede zouden komen aan zijn werkelijke creditrice;

Overwegende, dat gerequesteerde Hallersleben hiertegenover heeft gesteld, dat haar echtgenoot Bekink door afbetaling van de hypothecaire schuld in handen van het N.G.V., op grond van art. 33 van het Besluit E 100 ook tegenover requestanten Jacobson geldig is gekweten;

dat namelijk door Bekink aan het N.G.V. is betaald uit hoofde van een door de bezetter in het leven geroepen verplichting, zijnde immers — naar partij Jacobson ook zelf stelt — de hypothecaire vordering op grond van de

toenmaals ingevoerde Duitse verordeningen door de N.G.V. „in beheer” genomen;

Overwegende, dat partij Jacobson hierop heeft geantwoord, dat een beroep op art. 33 E 100 niet opgaat, aangezien dit artikel, blijkens zijn laatste lid, duidelijk uitgaat van de gedachte, dat betaling aan de crediteur — naar bezettingsrecht — eerst na aanmaning van diens kant heeft plaats gehad, doch in casu van een aanmaning geen sprake is geweest;

dat in het onderhavige geval echter een rechtsbetrekking is teniet gegaan door een handeling — de geïncrimineerde betaling — op grond van een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, zodat ingevolge art. 25 E 100, behoudens blijk van het tegendeel, moet worden aangenomen, dat het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad onredelijk zou zijn;

Overwegende, dat de Raad deze re-denering van partij Jacobson wel kan volgen, doch van mening is, dat zich in het onderhavige geval inderdaad omstandigheden hebben voorgedaan, die maken, dat het achterwege laten van zijn ingrijpen allerminst onredelijk moet worden geacht;

dat immers door de verklaringen van partij Hallersleben, zowel door haar in persoon als door haar gemachtigde gedaan, de volgende feiten onweersproken ter terechtzitting zijn komen vast te staan: in het verhypotheceerde huis is aanvankelijk door Bekink een pensionbedrijf uitgeoefend. Toen dit niet bleek te gaan is het huis in 1936 door hem verhuurd, terwijl hij zelf de exploitatie van een op de openbare weg zich bevindend koffientje is begonnen; door de bezetting is dit verlopen, waardoor hij geheel buiten werk en buiten verdiensten kwam; de huur van het huis bleek te weinig om van te leven, zodat hij ten slotte te rade is geworden om het huis te verkopen, ofschoon de netto-opbrengst voor hem nog geen drie duizend gulden bedroeg;

dat voorts uit de overgelegde bescheiden is gebleken, dat Bekink en zijn vrouw van 1940 tot 1943 op zeer bescheiden voet gehuisvest zijn geweest, terwijl uit een ter terechtzitting overgelegde verklaring, opgemaakt ingevolge art. 857 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, blijkt,

dat de weduwe Hallersleben thans als enige inkomsten een uitkering geniet ingevolge de Noodwet Ouderdomsvoorziening;

Overwegende, dat de Raad door deze ter terechtzitting gebleken feiten voldoende aannemelijk acht gemaakt, dat Bekink in Augustus 1942 door hoge financiële nood gedwongen is geweest zijn huis te verkopen, terwijl deze verkoop tegen een behoorlijke prijs wel zeer bezwaarlijk, zo niet ondoenlijk, zou zijn geweest, indien de hypotheek op het perceel was blijven drukken, zodat aan Bekink geen andere uitweg openstond dan tot een verkoop, vrij van hypotheek, over te gaan;

Overwegende, dat het derhalve van geen belang is, na te gaan of Bekink zelf heeft beseft, dat de door hem gedane afbetaling van zijn schuld aan zijn werkelijke creditrice niet ten goede zou komen;

Overwegende, dat de Raad namelijk van mening is, dat het onder deze uitzonderlijke omstandigheden met redelijkheid en billijkheid zou strijden om de erfenamen van Bekink nog eens met de afbetaling der hypothecaire geldlening te belasten, zodat het verzoek tot ingrijpen moet worden geweigerd;

Overwegende, dat als gevolg hiervan ook de eis tegen de overige gerequesteerden ingesteld, moet worden gewezen van de hand en partij Jacobson in de kosten dient te worden veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Wijst de eis af;

Veroordeelt partij Jacobson in de kosten van het geding, zijnde f 256,75 gevallen voor de Afdeling Onroerende Goederen, benevens f 25,— kosten van de onzijdige persoon, vertegenwoordigende de dames Jansen, en voor deze Afdeling tot op heden gevallen f 100,— kosten aan de zijde van partij Hallersleben, f 75,— aan de zijde van partij van Beek, f 75,— aan de zijde van partij Wensveen, wordende de kosten der overige partijen begroot op nihil.

No. 55 448

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
14 Augustus 1953 (Mrs Block, Onnen en Versteeg).

De gedragingen van appellant, die mede zijn echtgenote worden toege-

rekend, leveren grond op tot gedeeltelijke teruggave van de vermogens van appellanten.

Beschikking N.B.I. vernietigd en aan appellanten een jaarlijks bedrag van f 4000,— ieder toegekend gedurende hun leven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

- 1e. het op 6 Maart 1952 ter Griffie van de afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift van de echtelieden Adolf Korte en Kina Korte geboren Mansholt, beiden wonende te Herford, Duitsland, ten deze domicilie kiezende ten kantore van Mr E. M. J. Minderop, advocaat te Aerdenhout aan de Zonnebloemlaan 19 aldaar, met welk verzoekschrift in beroep wordt gekomen van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) dd. 1 Februari 1952, houdende afwijzing van het verzoek van appellanten tot teruggave van hun ingevolge art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegangene vermogens;
- 2e. het op 13 Juni 1952 ter Griffie binnengekomen aanvullend verzoekschrift, waarbij de gronden, waarop het in beroep gedane verzoek steunt, worden aangevuld;
- 3e. de door appellanten overgelegde twee afschriften van de afwijzende beschikkingen dd. 1 Februari 1952;
- 4e. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. dd. 11 Mei 1953, concluderende tot afwijzing van het beroep;

Gehoord ter terechtzitting van 24 Juni 1953 appellanten in persoon, hun gemachtigde Mr E. M. J. Minderop en het N.B.I. bij monde van Mr H. M. Smits, op welke zitting Mr Minderop het petitum in beroep heeft aangevuld met het subsidiaire verzoek tot vrijgave van de vruchten van het vermogen;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Overwegende dat, nu het N.B.I. in zijn antwoord onweersproken heeft

medegeedeeld, dat de afwijzende beschikkingen op 7 Februari 1952 aangekend per post zijn verzonden, het beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat als erkend dan wel niet weersproken vaststaat, dat appellanten de Duitse nationaliteit bezitten, die steeds bezeten hebben daar het N.B.I. in zijn antwoord abusievelijk heeft gesteld, dat appellante van origine een Nederlandse vrouw is, verder dat appellanten in Duitsland woonachtig zijn en niet in het bezit zijn gesteld van een vergunning tot voortgezet verblijf hier te lande;

Overwegende, dat derhalve voor beantwoording van de vraag, of appellanten vroeger voor ontvijanding in aanmerking zouden zijn gekomen en of er thans termen bestaan hun op de Staat in eigendom overgegaan vermogen aan hen terug te geven, waarbij de Raad in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt, niet van toepassing zijn de regelen voor ontvijanding van hier te lande met een vergunning tot voortgezet verblijf wonende Duitsers, neergelegd in het besluit van de vijf met de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers dd. 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 nr. 206;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in Duitsland wonende Duitsers slechts dan voor de gunst van teruggave van hun vermogen in aanmerking komen, indien zij ten behoeve van de Nederlandse en/of geallieerde zaak in de tweede wereldoorlog intrinsiek verdienstelijke daden hebben verricht, zodat het onrechtvaardig en onaanvaardbaar zou zijn hun dat vermogen blijvend te onthouden, waarbij de Raad rekening houdt met alle persoonlijke omstandigheden van de betrokken persoon als leeftijd, sexe, maatschappelijk milieu en ook met het feit, dat de betrokken persoon gedurende de bezetting in Nederland heeft verblijf gehouden;

Overwegende immers, dat de hoofdstrekking van het B.V.V. is de hand te leggen op vermogen van destijds vijandelijke Staten — in casu Duitsland — en van derzelve onderdanen met het doel dit aan te wenden ter verrekening met de schadevordering, die Nederland tegen Duitsland kan geldend maken voor de onnoemelijke schade, die Duitsland door de onrechtmatige aanvalsoorlog en de daarop gevolgde bezetting

aan Nederland heeft toegebracht en welk vermogen bestemd is tot gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van geleden oorlogsschade;

dat weliswaar krachtens het op 26 Juli 1951 te 12.00 ure in werking getreden artikel 4 van de Wet van 20 Juli 1951 Staatsblad 1951 nr. 311 het B.V.V. alleen van toepassing blijft o.a. op vermogen van onderdanen van Duitsland, — tot wie appellanten behoren, — dat vóór evengenoemd tijdstip van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan en art. 14 van genoemde wet de gelegenheid biedt dergelijk vermogen terug te geven, doch in verband met vorengenoemde belangrijke doelstelling van het B.V.V. zeer ernstige redenen moeten bestaan voor zulk een teruggave, hetgeen in casu betekent, dat appellanten de Nederlandse en/of geallieerde zaak door intrinsiek verdienstelijke daden moeten hebben begunstigd, zoals hierover overwogen is;

Overwegende ten aanzien van de vraag, of van verdienstelijke daden van appellanten is gebleken, dat appellanten hebben gesteld, dat appellant:

1. twee Amerikaanse piloten, die met een parachute uit een brandend vliegtuig in de buurt van de woonplaats van appellant neerkwamen, door persoonlijk ingrijpen heeft gered van de lynchdood en zulks nog wel, terwijl appellants eigen huis door de door deze piloten uitgevoerde bomaanval zwaar beschadigd was en op gevaar af, zelf het slachtoffer van volkswoede te worden;
2. zowel gedurende de oorlogsjaren als direct na de bevrijding zijn huis openstelde voor het verlenen van gastvrijheid aan Nederlanders, die in moeilijkheden waren en die gebrek leden;
3. de stiefzoon van een Nederlands zakenman van Joodse afkomst, die op grond van zijn nationaliteit in het Duitse leger dienen moest, toen hij destijds in Herford in garnizoen lag, niet alleen geregeld bij zich thuis ontving en gastvrijheid bewees, maar bovendien en voornamelijk van het dienstdoen aan het front heeft behoed door door zijn persoonlijk ingrijpen ervoor zorg te

dragen, dat hij overgeplaatst werd bij de „Sanitätsstelle”;

dat appellanten verder hebben opgegeven:

dat zij bij de nazi's als pro-geallieerd en pro-Nederlands bekend stonden;

dat appellant verdacht werd van het afschieten van lichtkogels om Engelse vliegtuigen naar bepaalde doelen te leiden, ook al is dit in werkelijkheid niet geschied;

dat appellante haar echtgenoot met raad en daad heeft bijgestaan;

Overwegende, dat het N.B.I. hier-
tegenover heeft gesteld:

„Het persoonlijk ingrijpen van appellant, waardoor twee afgeschoten Amerikaanse piloten tegen de woede van de Duitse bevolking werden beschermd en mogelijk van een lynchdood werden gered, moge al getuigen van persoonlijke moed en als een zedelijk lofwaardige daad worden aangemerkt, dit ingrijpen kan naar ons oordeel stellig niet worden gerangschikt onder bijzondere verdienste voor de geallieerde zaak en dit te minder, waar appellant deze piloten later aan een Duitse commandant heeft overgeleverd;

Evenzo kan als lofwaardig optreden worden gekwalificeerd de door appellant verleende hulp aan Nederlanders en aan personen van joodse afkomst tijdens de oorlog, doch ook dit optreden draagt niet het kenmerk van uitzonderlijke verdienste voor de geallieerde zaak; evenmin de tussenkomst van appellant, waaraan de Duitser Claus Wassmann *mogelijk* zijn overplaatsing van de Duitse infanterie naar de Duitse Rode Kruis-troepen te danken heeft”;

Overwegende ten aanzien van de stelling van het N.B.I., dat appellant de beide Engelse piloten aan een Duitse commandant heeft afgeleverd, dat appellant dit nader heeft toegelicht met de mededeling, dat hij de piloten heeft gebracht naar een gevangenenkamp in de buurt van zijn woning, dat des nachts gesloten was en afwisselend door twee „Landsturm”-mannen bewaakt werd, doch de gevangenen — nl. ongeveer twintig Fransen — overdag vrij rondliepen en hij de gedachte had, dat de piloten dan wel konden overvluchten;

Overwegende ten aanzien van dit alles:

dat de hierboven sub 1, 2 en 3 vermelde gedragingen van appellant, die

overigens door het N.B.I. niet zijn ontkend, gestaafd zijn door overgelegde uitvoerige schriftelijke verklaringen;

dat uit een rapport van het Document Center te Berlijn blijkt, dat een onderzoek naar een lidmaatschap van appellant van de N.S.D.A.P. of van enige neven-organisatie een negatief resultaat heeft opgeleverd;

Overwegende, dat het beroep van appellanten, dat het algemeen belang een grond oplevert hun vermogen aan hen terug te geven, daar zij zich verbonden hebben dit bij teruggave te zullen investeren in de export-branche van bloembollen, niet opgaat, daar de Raad zulk een investeren niet ziet als een Nederlands belang van zulk een gewicht, dat dit teruggave van op de Nederlandse Staat in eigendom overgegaan vermogen zou rechtvaardigen;

dat echter de hiervoren geschetste gedragingen van appellant, die in de tweede wereldoorlog reeds een man op leeftijd was, naar 's Raads oordeel grond opleveren tot gedeeltelijke teruggave van de vermogens van appellanten, daar de verdienstelijke daden van appellant ook zijn echtgenote ten goede komen, vooral waar het betreft het geldelijk ondersteunen van vluchtelingen, daar dit de niet ruime geldmiddelen betrof, die beide appellanten voor hun levensonderhoud ter beschikking stonden;

Overwegende, wat de gedeeltelijke teruggave aangaat:

dat in casu sprake is van 35 aandelen in de N.V. Rotterdamsche Soda- en Chemicaliënfabriek voorheen C. Kortman & Schulze van appellant en van 12 aandelen wat betreft appellante;

dat het N.B.I. heeft medegedeeld, dat de aandelen zijn verkocht en de opbrengst ervan en van de gedeclareerde dividenden een bedrag van ongeveer f 280.000,— bedraagt, terwijl de schulden ongeveer f 41.000,— belopen;

dat het, gezien deze financiële verhoudingen, het de Raad billijk voorkomt aan elk van de twee appellanten gedurende het leven van iedere appellant jaarlijks een bedrag van f 4000,— te doen uitkeren, derhalve een bedrag van f 8000,— in totaal per jaar zolang beiden in leven zijn en na het overlijden van een der appellanten een bedrag van f 4000,— per jaar aan de langstlevende;

Overwegende, dat derhalve de beschikkingen van het N.B.I. niet in

stand kunnen blijven en het in beroep gevorderde ten dele zal worden toegewezen, zoals hierboven aangegeven, doch het in beroep meergevorderde moet worden ontzegd;

RECHTDOENDE:

vernietigt de beschikkingen van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 1 Februari 1952, waarvan beroep en opnieuw rechtdoende:
Wijst het in beroep gevorderde ten dele toe;

Bepaalt, dat aan appellanten hun onder beheer staande vermogens of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen ten dele zullen worden teruggegeven in dier voege, dat aan elk der beide appellanten gedurende het leven van die appellant jaarlijks een bedrag van f 4000,— zal worden uitgekeerd, mits voldaan wordt aan de bepalingen van het deviezenbesluit F 222;

Ontzegt het in beroep meergevorderde.

No. 55/49

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE, 23 Juni 1953 (Mrs Prof. Kollwijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Het Devisenschutzkommando heeft effecten van verzoeker in beslag genomen en deze door bemiddeling van Rebholz verkocht aan V.V.R.A. Daarna zijn de effecten in Parijs verkocht en V.V.R.A. is in R.M. gecrediteerd bij de Reichskreditkasse te Parijs en heeft de tegenwaarde in guldens uitgekeerd. De vordering tegen het Devisenschutzkommando — een bij de bevrijding verdwenen instelling — is niet ontvankelijk.

De transacties van Rebholz met V.V.R.A. zijn geheel buiten verzoeker om gegaan en over enige rechtsbetrekking van verzoeker tot bovengenoemden is niets gebleken, zodat de Raad niet bevoegd is in te grijpen. In verband daarmee geldt hetzelfde t.a.v. de gevraagde regeling van de gevolgen.

Vordering gericht tegen het Devisenschutzkommando niet ontvankelijk verklaard.

De Raad verklaart zich onbevoegd t.a.v. de overige vorderingen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van 30 Juni 1951 van Felix Hirschel, wonende te Amsterdam ten deze domicilie kiezende bij zijn gemachtigde Mr T. A. van Dijken, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, waarbij op de daarin aangegeven gronden wordt gevorderd, dat de Raad

1. zal nietig verklaren de ten requeste bedoelde hieronder nader te bespreken, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa tot stand gekomen rechtsbetrekkingen;
2. zal gelasten, dat de ten laste van verzoeker in beslag genomen effecten aan hem worden teruggegeven, met uitzondering van vijf nader genoemde obligaties, respectievelijk zal verklaren, dat verzoeker in de eigendom van deze effecten dient te worden hersteld;
3. (subsidiair) aan verzoeker, indien mocht blijken, dat teruggave van de effecten, resp. herstel in de eigendom om een van de in art. 34, lid 1, onder a, van het Besluit E 100, bedoelde gevallen niet mogelijk is, of indien een der in art. 34, lid 1, onder b, c of d van het Besluit E 100 bedoelde gevallen zich voordoet, een schadevergoeding toe zal wijzen, zoals verzoeker in zijn beroepschrift aan de Raad, Afd. Rechtspraak d.d. 6 October 1950 heeft gevorderd; dit beroep is bij de Afdeling in behandeling onder nr. R. 17.576;

Voorts gelezen het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut (N. B.I.) van 19 October 1951 en dat van de toenmalige beheerder van de Comm. Venn. Rebholz' Bankierskantoor Mr J. Lubbers, advocaat en procureur te Amsterdam van 24 October 1951, gerequestreerden in deze zaak, beiden strekkende tot afwijzing van het verzoek;

Gelet op de daarbij en ter zitting overgelegde stukken, welke evenals de vorenaangehaalde geacht worden hier woordelijk te zijn overgenomen;

Gehoord partijen ter zitting van 2 April 1953, eiser bij monde van zijn gemachtigde voornoemd, het N.B.I. bij monde van Mr D. J. Veegens, advocaat te 's-Gravenhage en partij Rebholz bij monde van Mr E. J. Korthals Altes, advocaat te Amsterdam;

Overwegende, dat requestant onder 1. heeft verzocht dat de Raad zal nie-

tig verklaren de ten requeste omschreven rechtsbetrekkingen, die tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa zijn tot stand gekomen;

dat daaromtrent ten requeste wordt gesteld:

dat op 11 Januari 1943 het Deutsche Devisenschutzkommando ten huize van verzoeker heeft inbeslag genomen een aantal aan verzoeker toebehorende effecten, gespecificeerd op het in afschrift overgelegd requ;

dat genoemde effecten door het Devisenschutzkommando bij Rebholz' Bankierskantoor te Amsterdam zijn gedeponeerd, welk Bankierskantoor de effecten op haar beurt wederom heeft verkocht en geleverd aan de V.V.R.A. te Amsterdam, zonder dat verzoeker hiervoor — met uitzondering van een vijftal nader gespecificeerde obligaties Cities Service — enige tegenwaarde heeft ontvangen;

dat Mitsdien door bovengenoemde inbeslagneming, deponering, verkoop en levering rechtsbetrekkingen zijn ontstaan tussen verzoeker enerzijds en het Devisenschutzkommando, Rebholz' Bankierskantoor en de V.V.R.A. anderzijds;

dat deze rechtsbetrekkingen zijn ontstaan onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, althans zonder geoorloofde oorzaak, immers, op grond van een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan door de Noodwetgever is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest;

Overwegende, dat partij Rebholz's Raads bevoegdheid heeft bestreden op grond dat deze zaak in eerste aanleg zou behoren tot de competentie van de Afdeling Effectenregistratie;

Overwegende, dat de Raad echter met requestant van oordeel is dat het hier geldt buitenlandse effecten, niet vallende onder letter b van art. 41 van het Besluit E 100, terwijl uit niets is gebleken dat art. 47 sub 2 ten aanzien van deze effecten is toegepast en het N.B.I. dat daarvan toch zeker op de hoogte zou zijn op dit laatste ook generlei beroep heeft gedaan, zodat de Raad aanneemt dat het hier geldt niet registratie-plichtige effecten, waarop het tweede lid van art. 36 van toepassing is;

Overwegende, dat partij Rebholz voorts erkend dat in Juni 1944 het Devisenschutzkommando een groot aantal effecten bij hem in depôt heeft

gegeven ter voeging bij het fondsen-depôt van de Befehlshaber der Sicherheitspolizei und der S.D.;

dat zich daaronder bevonden de litigieuze effecten (blijkens de door requestant opgegeven nummers) doch hem niet bekend is dat die effecten aan requestant toebehoorden en hij dit dus moet ontkennen;

dat hij de litigieuze fondsen (met uitzondering van één stuk) op verzoek van genoemde Befehlshaber in Juli 1944 heeft uitgeleverd aan de V.V.R.A. tegen storting van een bedrag van f 198.157,61 ten gunste van de Befehlshaber, welk bedrag hij in September 1944 te diens name en op zijn instructie heeft afgedragen aan de Handels-trust West N.V. te Amsterdam;

Overwegende, dat het N.B.I. ter zake het volgende heeft medegedeeld:

erkend wordt de inbeslagneming van de litigieuze aan requestant toebehorende effecten door het Devisenschutzkommando. Na de roof stonden ze ter beschikking van de „Befehlshaber der Sicherheitspolizei und S.D.“, te wiens name ze met een groot aantal andere eveneens geroofde Joodse effecten gedeponeerd werden bij Rebholz's Bankierskantoor;

daarna is inderdaad in 1944 de verkoop en levering der effecten door Rebholz aan de V.V.R.A. geschied. Deze transactie was een onderdeel van een opzet tussen enerzijds Rebholz en Dr Bühler (die als toenmalige beheerder, „Geschäftsführer“ van de V.V.R.A. die instelling als koper der effecten bij Rebholz had doen optreden) en anderzijds „der Bevollmächtigte für den Vierjahresplan“, waarbij ze beoogden voor dit plan in het bezit te komen van de vereiste deviezen, in casu Franse francs.

V.V.R.A. ontving de effecten, maar betaalde aanvankelijk niets. Dr Bühler stelde ze ter hand aan O. Rebholz (de bestuurder van het genoemde Bankierskantoor in privé; deze reisde er mede naar Parijs en zette daar deze Amerikaanse fondsen, volgens zijn opgave voor ruim vijf miljoen francs, van de hand. De tegenwaarde, in guldens bedragende f 198.157,61, werd gestort ten name van de V.V.R.A. in Reichsmarken op een rekening bij de Reichskreditkasse te Parijs. Daarmede was de V.V.R.A. betaald voor de door haar gekochte en weer verkochte effecten, en vervolgens heeft zij op of omstreeks 21 Juli 1944 aan Rebholz

het bedrag der tegenwaarde in gudens voldaan voor rekening van de S.D. (den Befehlshaber voornoemd), die dit bedrag later weer voor zijn rekening aan de Handelstrust West heeft doen afdragen;

Overwegende, dat de Raad door de overgelegde stukken in verband met de ter zitting gegeven mondelinge toelichting voldoende bewezen acht, dat de litigieuze bij Rebholz gedeponeerde effecten het eigendom waren van requestrant, en op grond van diezelfde bewijsmiddelen tevens aanneemt dat de ten requeste gestelde inbeslagname door het Devisenschutzkommando de deponering bij Rebholz ten gunste van genoemde Befehlshaber en de verkoop en levering aan de V.V.R.A. voldoende zijn komen vast te staan;

Overwegende, dat requestrant uit deze feiten afleidt dat tijdens de vijandelijke bezetting rechtsbetrekkingen zijn ontstaan tussen hem enerzijds en het Devisenschutzkommando, partij Rebholz en de V.V.R.A. anderzijds;

dat hij nagelaten heeft nauwkeurig aan te geven welke die rechtsbetrekkingen zijn maar wel ten requeste vermeldt, dat ze zijn ontstaan onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, althans zonder geoorloofde oorzaak, immers, op grond van een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan door de Noodwetgever is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, alzo uit overeenkomst, terwijl hij onder sub 1 van zijn verzoek de nietigverklaring van die betrekkingen vordert;

Overwegende, dat de Raad derhalve eerst in beschouwing moet nemen of zulke rechtsbetrekkingen uit het gestelde inderdaad zijn af te leiden; en zo ja, welke;

dat in de eerste plaats in het oog springt, dat een vordering tegen het Devisenschutzkommando, dat na de bevrijding spoorloos is verdwenen, niet ontvankelijk is;

dat in de tweede plaats door de gestelde feiten, de bewaargeving bij Rebholz en de verkoop door deze aan V.V.R.A., welke beide geheel buiten requestrant zijn omgegaan geen rechtsbetrekkingen uit overeenkomst als ten requeste bedoeld kunnen zijn ontstaan tussen de bewaarnemer resp. de koper en requestrant, die met deze transacties niets van doen heeft gehad;

dat dus uit deze feiten niet blijkt,

dat er enige rechtsbetrekking als gesteld uit overeenkomst tijdens de vijandelijke bezetting tussen requestrant enerzijds en Rebholz resp. de V.V.R.A. anderzijds is tot stand gekomen, zodat een der vereisten voor 's Raads bevoegdheid, gesteld bij art. 23, lid 1 van het Besluit E 100 ontbreekt, weshalve de Raad zich ten deze onbevoegd zal moeten verklaren;

dat ditzelfde moet gelden voor het onder sub 2 en subsidiair ten 3e gevorderde, omdat 's Raads bevoegdheid hier slechts zou kunnen worden aangenomen, indien het gold het regelen van de gevolgen van het sub 1 bedoelde rechtsherstel, welk rechtsherstel zelf echter buiten 's Raads bevoegdheid valt;

RECHTDOENDE:

Verwerpt de voorgestelde exceptie van onbevoegdheid;

Verklaart de vordering niet ontvankelijk voor zover zij is gericht tegen het voormalige Devisen Schutz Kommando;

Verklaart zich overigens onbevoegd van de vordering kennis te nemen;

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding tot heden begroot aan de zijde van partij Rebholz op f 125,— (honderd vijf en twintig gulden) en aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut op f 100,— (honderd gulden).

No. 55/450

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
22 Juni 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Verzoeker heeft geappelleerd van de weigering van de erkenning zijner vordering door V.V.R.A.

De effectentransactie van het Devisenschutzkommando met de in beslag genomen effecten van verzoeker heeft ten gevolge gehad, dat door V.V.R.A. aan de S.D. is uitgekeerd f 198.157,61, waartegenover V.V.R.A. niets anders heeft ontvangen dan een waardeloze vordering in rijksmarken.

Verzoeker heeft wellicht een vordering op Dr Bühler en/of Rebholz, maar

niet op V.V.R.A., aangezien de transactie alleen een groot verlies, maar geen actief voor de V.V.R.A.-boedel heeft opgeleverd.

Vordering afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 28, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van 6 October 1950 van F. Hirschel wonende te Amsterdam, ten deze domicilie kiezende ten kantore van Mr T. A. van Dijken, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, zijn gemachtigde, waarbij op de daarin vermelde gronden in hoger beroep wordt gekomen van de beschikking van het N.B.I. van 6 September 1950 bij welke beschikking het Beheersinstituut (hier ook verder aan te duiden als N.B.I.) heeft geweigerd de vordering van appelllant op de Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt ten bedrage van f 227.524,65 te erkennen;

Gezien de beschikking, waarvan beroep;

Gelezen het antwoord van 4 Mei 1951 van het N.B.I., waarbij wordt geconcludeerd tot bekrachtiging van de angevallen beschikking met veroordeling van appelllant in de kosten;

Gezien de verder overgelegde stukken, die evenals de reeds aangehaalde geacht worden hier woordelijk te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter zitting van 2 April 1953, appelllant bij monde van zijn gemachtigde voornoemd, het N.B.I. bij monde van Mr D. J. Veegens, advocaat en procureur te 's-Gravenhage.

Overwegende, dat blijkens de stukken, in verband met de mondelinge toelichting van partijen het standpunt van elk hunner in het kort op de volgende feiten berust:

dat van appelllant:

Op 11 Januari 1943 heeft het Devisen Schutz Kommando (D.S.K.) ten huize van Hendrika Maria Duif te Amsterdam in beslag genomen een aantal effecten, aan appelllant, die behoort tot de Joodse bevolkingsgroep hier te lande, in eigendom toebehorende. Het D.S.K. heeft ze daarna gedeponereerd bij Rebholz' Bankierskantoor te Amster-

dam en dit kantoor heeft ze verkocht en geleverd aan V.V.R.A. voor een bedrag van f 198.157,61, zodat V.V.R.A. de tegenwoordige waarde van die effecten aan appelllant schuldig is en hem daarom behoort te verifiëren voor het hoger vermelde bedrag, hetgeen is geweigerd;

dat van het N.B.I.:

erkend wordt de inbeslagneming van de litigieuze aan appelllant toebehorende effecten door het D.S.K. Na de roof stonden ze ter beschikking van de „Befehlshaber der Sicherheitspolizei und S.D.“, te wiens name ze met een groot aantal andere eveneens geroofde Joodse effecten gedeponereerd werden bij Rebholz' Bankierskantoor;

daarna is inderdaad in 1944 de verkoop en levering der effecten door Rebholz aan de V.V.R.A. geschied. Deze transactie was een onderdeel van een opzet tussen enerzijds Rebholz en Dr Bühler (die als toenmalige beheerder „Geschäftsführer“ van de V.V.R.A. die instelling als koper der effecten bij Rebholz had doen optreden) en anderzijds „der Bevollmächtigte für den Vierjahresplan“, waarbij ze beoogden voor dit plan in het bezit te komen van de vereiste deviezen, in casu Franse francs.

V.V.R.A. ontving de effecten, maar betaalde aanvankelijk niets. Dr Bühler stelde ze ter hand aan O. Rebholz (de bestuurder van het genoemde bankierskantoor) in privé; deze reisde er mede naar Parijs en zette daar deze Amerikaanse fondsen, volgens zijn opgave voor ruim vijf miljoen francs, van de hand. De tegenwaarde, in guldens bedragende f 198.157,61, werd gestort ten name van de V.V.R.A. in Reichsmarken op een rekening bij de Reichskreditkasse te Parijs. Daarmede was de V.V.R.A. betaald voor de door haar gekochte en weer verkochte effecten, en vervolgens heeft zij op of omstreeks 21 Juli 1944 aan Rebholz het bedrag der tegenwaarde in guldens voldaan voor rekening van de S.D. (den Befehlshaber voornoemd), die dit bedrag later weer voor zijn rekening aan de Handelstrust West heeft doen afdragen;

het resultaat van dit alles is derhalve geweest dat de V.V.R.A. hierbij een verlies heeft geleden van f 198.157,61, waartegenover zij niets

anders heeft ontvangen dan een thans geheel waardelozе vordering in Rijksmarken op een Duitse instantie;

Overwegende, dat deze voorstelling van het verloop der transactie met het hoger weergegeven feitelijk relaas van appellant niet onverenigbaar is, en door de door het N.B.I. overgelegde stukken ook genoegzaam aannemelijk gemaakt wordt, doch dat appellant niettemin van oordeel blijft, dat zijn vordering tot verificatie behoort te worden toegewezen, omdat vaststaat dat zijn effecten bij V.V.R.A. zijn ingeleverd, waardoor hij mede-eigenaar van de boedel is geworden;

Overwegende, dat de Raad dit standpunt niet deelt, omdat uit het geschetste verloop blijkt, dat de V.V.R.A. tijdens de bezetting voor haar bemoeienis met deze effecten enkel een waardelozе Marken-vordering heeft ontvangen en daarentegen een bedrag van bijna twee honderdduizend gulden aan andere Duitse handlangers heeft afgedragen, welk bedrag niet geput was uit de opbrengst van de verkoop der effecten van appellant, maar uit fondsen, die zij verkregen had door berooving van Joodse lotgenoten van deze;

Overwegende, dat deze laakbare rol, die in het bijzonder Dr Bühler als „Geschäftsführer” tijdens de bezetting de V.V.R.A. heeft doen spelen, Dr Bühler en met deze wellicht Rebholz schadelijktig zou kunnen maken, maar er niet toe kan leiden, dat de schijnvertoning der inlevering van de effecten bij V.V.R.A. (die uitsluitend geschied is, omdat Dr Bühler tevens als „Beauftragte des Reichskommissars für die Niederländische Bank” voor deze kon handelen en aldus de macht had de effecten te doen uitvoeren zonder

de ook toen nog vereiste vergunning van het Deviezenbureau) aanleiding zou kunnen geven om een vordering toe te kennen tegen de bij de bevrijding aangetroffen boedel van de V.V.R.A., die thans onder Nederlands beheer geliquideerd wordt, aangezien de manipulatie van de effecten van appellant voor die boedel tot een groot nadeel geleid heeft;

Overwegende, dat appellant meent, dat hij in het bij de bevrijding nog aanwezig gebleken onder het tegenwoordig beheer gesteld restant actief behoort te kunnen delen voor de schade, die hij tijdens de bezetting door daden van de handlangers van de vijand heeft geleden, omdat zijn effecten in elk geval tijdelijk in het bezit van het toenmalige beheer der V.V.R.A. zijn geweest, maar ook dit niet opgaat, vooreerst omdat bij deze schijntransactie van bezit der V.V.R.A. geen sprake is geweest, maar hoogstens van een zeer tijdelijk houderschap, en voorts omdat het overgebleven restant toekomt aan Joodse en eventueel andere rechthebbenden, wier ingeleverd vermogen daarin is gevloeid, terwijl in casu van het tegendeel — immers van een onttrekking van gelden ten laste van dit restant — is gebleken;

Overwegende, dat het beroep mitsdien moet worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering af;

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 6 September 1950, waarvan beroep;

Veroordeelt appellant in de kosten tot heden aan de zijde van geïntimeerde begroot op f 125,—.

Hollandsche. Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de kooppenningen, werd overgeschreven ten hypotheekkantore te 's-Gravenhage op 25 Februari 1943 in deel 2802 no. 7.

5. De Noord-Hollandsche verkocht gemelde percelen bij akte 2 November 1943 verleden voor notaris Witkam voornoemd voor de prijs van f 42.500,— aan Cornelis Theodorus van Rijn voornoemd. Een afschrift dezer akte, houdende kwijting voor de kooppenningen, werd overgeschreven ten hypotheekkantore te 's-Gravenhage op 2 November 1943 in deel 2816 no. 84.
6. Uit de terzake van de onder 3 vermelde verkoop verschuldigde koopsom is een op de percelen ten laste van Gabriel Waisvisz rustende hypotheek afgelost en zijn vaste lasten voldaan en andere betalingen verricht tot een totaal bedrag van f 18.987,51, zodat de N.G.V. per saldo uit dien hoofde heeft ontvangen f 15.012,49.
7. Bij akte 10 Juli 1953 verleden voor notaris Witkam voornoemd werden de erfenamen van Gabriel Waisvisz, hier aangeduid als partij Waisvisz hersteld in de eigendom van voormeld onroerend goed en werd voorts tussen partijen in hoofdzaak het navolgende overeengekomen:
 - a. de door partij Waisvisz ter tafel te brengen tegenpraestatie wegens aflossing van de hypotheek, bespaarde hypotheekrente enz., tot een totaal bedrag van f 25.887,19 werd toegekend aan partij van Rijn aan wie voorts werd gecedeerd de vordering op de N.G.V. wegens het saldo der koopsom ad f 15.012,49;
 - b. partij Waisvisz ontving daartegenover van partij van Rijn het exploitatie-saldo tot 1 Mei 1946 ad f 5.673,82, waarin begrepen het saldo over de periode van het bezit der firma Sweris & Co., gesteld op f 519,44 en het saldo over de bezitsperiode van de Noord-Hollandsche, gesteld op f 1.171,11, vermeerderd met het honorarium van de raadsman van partij Waisvisz ad f 400,— en verminderd met de door partijen overeengekomen waarde van de voor rekening van partij van Rijn tijdens de oorlog gebouwde opstal ad f 1500,— zijnde per saldo f 4.573,82;
 - c. voorts nam partij van Rijn voor haar rekening — behoudens haar eventueel verhaal op de Noord-Hollandsche en partij Sweris: de kosten van de akte inclusief bekrachtigingskosten, kosten der N.G.V., kosten voor het afsluiten van een nieuwe hypotheek ten behoeve van partij Waisvisz, notariskosten en de helft der kosten van taxatie der garage tot een totaal van f 1.413,50;
 - d. partij van Rijn behield zich voor de ten gevolge van het rechtsherstel door haar te lijden schade, door partijen berekend op f 18.426,31, te verminderen met de uitkeringen op de sub a gemelde vordering op de N.G.V. en behoudens het hieronder sub e II en III vermelde, te verhalen op de Noord-Hollandsche en partij Sweris;
 - e. aan de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel zouden ter beslissing worden voorgelegd de navolgende geschilpunten, waaromtrent tussen partijen geen overeenstemming was bereikt:
 - I. Partij van Rijn stelt zich op het standpunt, dat de gehele door hem als voormeld geleden schade aan hem behoort te worden vergoed door de Noord-Hollandsche, terwijl de Noord-Hollandsche en partij Sweris van mening zijn, dat aan partij van Rijn geen recht op vergoeding van deze schade toekomt. Evenmin is omtrent een eventueel regres van de Noord-Hollandsche op partij Sweris overeenstemming bereikt;
 - II. Partij van Rijn stelt zich op het standpunt, dat de door hem geleden schade niet alleen omvat de hiervoor onder d opgenomen bedragen, doch tevens o.m. de over de door hem betaalde koopprijs gederfde rente, de door hem betaalde transportkosten en de kosten van zijn raadsman, met welke opvatting de Noord-Hollandsche en partij Sweris zich niet hebben verenigd;

III. Partij Sweris en de Noord-Hollandsche zijn in tegenstelling tot partij van Rijn van mening, dat het hiervoor sub b tussen partij Waisvisz en partij van Rijn verrekenende bedrag ad f 1500,— eveneens in verrekening moet worden genomen bij de regeling van eventueel regres tussen partij van Rijn, de Noord-Hollandsche en partij Sweris.

8. Partij van Rijn heeft een bedrag van f 72,50 gedeponeerd bij de Raad als voorschot op de kosten van de regeling dezer geschilpunten.

Overwegende, dat de stukken in handen van de Afdeling zijn gesteld, ten-einde over de hiervoren genoemde geschilpunten te beslissen en dat, naar het oordeel der Afdeling, niet te verwachten is, dat alsnog binnen redelijke termijn een regeling terzake tussen belanghebbenden in der minne tot stand gebracht zal kunnen worden, weshalve de Afdeling thans op grond van artikel 113c van het Besluit E 100 aan partijen de navolgende regeling ter aanvulling van het tot stand gebrachte gedeeltelijke rechtsherstel zal opleggen, met inachtneming van de volgende overwegingen:

Overwegende ten aanzien van geschilpunt I:

dat de Afdeling Rechtspraak bij de regeling van het regres tussen opeenvolgende kopers zich veelal laat leiden door het beginsel, dat van aansprakelijkheid voor de schade, die de laatste koper lijdt door de teruggave van het goed aan de oude eigenaar (in verband met de onvolwaardigheid van de toe te kennen vordering op de N.G.V.) alleen zijn vrijgesteld kopers, die geacht kunnen worden te goeder trouw geweest te zijn in de zin van art. 32 E 100;

dat bij toepassing van dat beginsel in casu geen der kopers vrij uitgaat en mitsdien zowel partij Sweris als de Noord-Hollandsche, maar ook partij van Rijn voor deze schade verantwoordelijk zijn (verg. o.m. de uitspraak van de Amsterdamse Kamer van de Afdeling Rechtspraak d.d. 23-3-'54 in de zaak no. R 19243);

dat zich ook de opvatting laat verdedigen, dat bedoeld beginsel van artikel 32 E 100 uitsluitend toepassing dient te vinden ten aanzien van de rechten van gedeposeerde, doch dit beginsel niet de onderlinge verhouding tussen de opeenvolgende kopers beheerst (aldus de Amsterdamse Kamer van de Afdeling Rechtspraak in haar uitspraak van 11 September 1953 in de zaak no. R 19135);

dat bij deze opvatting van medeverantwoordelijkheid voor de schade alleen kan worden vrijgesteld een verkoper, die bij de verkoop speciaal bedongen heeft, dat de koper het risico dat het gekochte goed als Joods goed te eniger tijd zou worden „uitgewonnen” uitdrukkelijk voor zijn rekening neemt; doch — bijaldien zich dit geval niet voordoet — voor de verdeling van de schade toch rekening kan worden gehouden met de omstandigheden waaronder iedere verkoop heeft plaats gehad, met dien verstande, dat een koper bij een grotere mate van „schuld” met een groter aandeel in de schade is te belasten en bij geringe „schuld” zelfs van een aandeel in de schade kan worden ontlast;

Overwegende, dat de Afdeling laatstbedoelde opvatting tot de hare maakt en bij toepassing daarvan op het onderhavige geval van oordeel is, dat geen van de partijen bij de transacties een grotere mate van schuld had dan de andere, weshalve het de Afdeling redelijk en billijk voorkomt om bij de regeling van de gevolgen van het herstel van de oude eigenaar in de eigendom van het goed er van uit te gaan, dat eerst de door de verkopers gemaakte winst moet worden vergoed aan de tegenwoordige eigenaar en de restant-schade door de drie opvolgende kopers voor gelijke delen moet worden gedragen;

Overwegende, dat mitsdien partij van Rijn van de Noord-Hollandsche twee derde deel der schade vermeerderd met de door partij Sweris gemaakte winst ad f 8500,— zal kunnen terugvorderen en de Noord-Hollandsche op partij Sweris een vordering dient te krijgen voor een derde deel der schade vermeerderd met de door partij Sweris gemaakte winst ad f 8500,—, en dat voorts de uitkeringen der N.G.V. op het saldo van de koopsom aan partij van Rijn zullen strekken in mindering op de vordering van deze partij op de Noord-

Hollandsche voor 2/3 gedeelte en tevens in mindering op de vordering van de Noord-Hollandsche op partij Sweris voor 1/3 gedeelte;

Overwegende ten aanzien van geschilpunt II:

dat de Afdeling zich kan verenigen met de opvatting van partijen Sweris en de Noord-Hollandsche, dat er geen aanleiding is om voor een regeling van de regres-verplichtingen naar redelijkheid en billijkheid het boven onder d berekende bedrag der te vergoeden schade ad f 18.426,31 nog te vermeerderen met een bedrag voor rente over de door partij van Rijn betaalde koopprijs, maar dat er wel aanleiding is om de door partij van Rijn betaalde transportkosten en de kosten van zijn raadsman alsmede de kosten dezer regeling, welke door partij van Rijn zijn voorgeschoten aan te merken als een onderdeel der schade, waarvoor partij Sweris en de Noord-Hollandsche mede verantwoordelijk zijn.

Overwegende ten aanzien van geschilpunt III:

dat de Afdeling zich verenigt met de opvatting van partij van Rijn, dat het bedrag van f 1500,— als overeengekomen waarde van de voor rekening van van Rijn gebouwde opstal en mitsdien waardevermeerdering van het goed, waardoor partij Waisvisz bij herstel van de eigendom gebaat wordt, uitsluitend voor verrekening tussen partij van Rijn en partij Waisvisz in aanmerking komt, doch geen invloed behoort te hebben op de regresverplichtingen;

Overwegende dat de Afdeling op grond van het bovenstaande de te vergoeden schade van partij van Rijn stelt op f 18.426,31, vermeerderd met:

a. de door deze bij de aankoop betaalde transportkosten ad	„	858,50
b. de kosten dezer aanvullende regeling ad	„	72,50
c. de kosten van de raadsman van partij van Rijn, door de Afdeling begroot op	„	350,—

of in totaal f 19.707,31

welk bedrag voor de berekening van het door de Noord-Hollandsche en partij Sweris te vergoeden aandeel moet worden verminderd met de door partij Sweris gemaakte winst ad f 8500,—, zodat de restant-schade bedraagt f 11.207,31, waarvan ten laste van partij van Rijn, de Noord-Hollandsche en partij Sweris ieder 1/3 gedeelte komt of f 3.735,77;

Overwegende dat uit het vorenstaande volgt, dat de Noord-Hollandsche aan partij van Rijn dient te vergoeden de door deze geleden schade ad f 19.707,31, verminderd met het door partij van Rijn te dragen aandeel daarin ad „ 3.735,77

of per saldo f 15.971,54
het door de Noord-Hollandsche te dragen aandeel in de schade bedraagt „ 3.735,77

zodat deze laatste een vordering verkrijgt op partij Sweris groot f 12.235,77 zijnde de door partij Sweris gemaakte winst ad f 8500,— en het ten laste van partij Sweris komende aandeel in de schade ad f 3.735,77;

Gezien artikel 113c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De Noord-Hollandsche Levensverzekering-Mij. N.V. te Alkmaar is schuldig aan Cornelis Theodorus van Rijn te Pijnacker een bedrag van f 15.971,54;
- II. Hendrik Julius Cornelis Sweris te 's-Gravenhage is schuldig aan de Noord-Hollandsche voornoemd een bedrag van f 12.235,77.
De sub I en II gemelde schulden zijn onmiddellijk opeis- en aflosbaar na het onherroepelijk worden van dit besluit.

- III. Iedere uitkering op de bij de 10 Juli 1953 voor notaris H. H. M. Witkam te 's-Gravenhage verleden akte aan partij van Rijn gecedeerde vordering op de N.G.V. ad nominaal f 15.012,49, vermindert de vordering onder I gemeld met 2/3 deel en de vordering onder II vermeld met 1/3 deel van het uitgekeerde bedrag;
- IV. Zodra partij van Rijn uit hoofde van het sub I en III bepaalde heeft ontvangen, hetgeen zij van de Noord-Hollandsche te vorderen heeft, is zij verplicht aan de Noord-Hollandsche te cederen twee/derde gedeelte van de restant-vordering op de N.G.V. Hetgeen de Noord-Hollandsche uit hoofde van deze cessie van de N.G.V. ontvangt strekt voor de helft in mindering op de sub II gemelde schuld van partij Sweris aan de Noord-Hollandsche.
- V. De Noord-Hollandsche is verplicht, zodra zij uit hoofde van het sub I en III en IV bepaalde heeft ontvangen, hetgeen zij van partij Sweris heeft te vorderen, aan deze laatste één/derde van de restant-vordering op de N.G.V. te cederen.
- VI. De kosten van dit besluit, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 72,50 zijn ten laste van partijen Sweris, de Noord-Hollandsche en van Rijn, ieder voor 1/3 gedeelte en zijn op de bovenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 14 October 1954.

Besluit no. 203.

Aanvullende regeling inzake het rechtsherstelgeschil C 7415, tussen:

1. Alida Johanna Scholten, zonder beroep, gescheiden echtgenote van Johannes van der Graaf, met wie zij is gehuwd geweest buiten gemeenschap van goederen, wonende te Amsterdam;
Raadsman: Mr. J. W. van Gelder, Leidsegracht 1, Amsterdam; hierna te noemen partij Scholten;
2. Karel Albert Marinus Bastiaan Wins, chemicus, wonende in Frankrijk of in de Belgische Congo;
Gemachtigde: J. D. A. A. Edel van Twisk, assuradeur, wonende te Amsterdam, Hemonystraat 35; hierna te noemen partij Wins.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een minnelijke regeling rechtsherstel op 8 September 1954 verleden voor Notaris M. West te Amsterdam met betrekking tot het huis en erf te Amsterdam aan het Oosteinde 11, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie I, nummer 4940, groot 204 centiaren;

Gezien het dossier met betrekking tot deze zaak, in welk dossier zich bevinden:

- a. het op 31 Augustus 1954 bekrachtigde concept, overeenkomstig welk concept voormelde minnelijke regeling rechtsherstel op 8 September 1954 werd verleden;
- b. het op voormeld onroerend goed betrekking hebbende bericht van de hypotheekbewaarder te Amsterdam;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

- A. Bij akte op 8 September 1954 verleden voor notaris M. West te Amsterdam werden de erfenamen van Betsie van Dam, echtgenote van Mr. Eduard Andries Dorothea van Dam, weduwe van Ernst Wolff en Emma van Dam, echtgenote van Charles Muller (hierna aangeduid als partij van Dam), hersteld in de eigendom van voormeld onroerend goed aan het Oosteinde 11 te Amsterdam, terwijl voorts in die akte tussen partijen van Dam, Scholten en Wins verrekend heeft plaatsgevonden van hetgeen enerzijds wegens

gederfde huren en aan het perceel toegebrachte schade en anderzijds wegens betaalde lasten en herstel-, verbouwings- of onderhoudskosten te vorderen was. Verder werd in die akte schuldig erkend door partij Wins aan partij van Dam f 564,50 wegens voorgeschoten rechtsherstelkosten. terwijl partij Scholten aan partij Wins heeft schuldig erkend f 282,25 als bijdrage in gemelde rechtsherstelkosten alsmede een nog niet bepaald bedrag uit hoofde van regres. In mindering op hetgeen wegens gemelde bijdrage in de rechtsherstelkosten en wegens regresschuld uiteindelijk door partij Scholten aan partij Wins zal blijken verschuldigd te zijn. heeft partij Scholten bij voormelde akte van 8 September 1954 aan partij Wins voldaan een bedrag van f 1.221,52. De vordering jegens de N.G.V. of enige soortgelijke instelling wegens de door de N.G.V. in ontvangst genomen saldo-koopsom ad f 10.039,44 werd bij gemelde akte toegekend aan partij Scholten en door deze gecedeerd aan partij Wins, een en ander met dien verstande dat de N.G.V. alvorens enige betaling aan partij Wins te doen, allereerst uit het uit te keren bedrag aan partij van Dam zal voldoen de aan laatstgenoemde door partij Wins schuldig erkende rechtsherstelkosten ad f 564,50;

B. Geen overeenstemming werd bereikt ten aanzien van de vraag welk bedrag partij Scholten, behoudens meergemelde bijdrage in de kosten, wegens regres aan partij Wins schuldig is en partijen Scholten en Wins zijn bij gemelde akte van 8 September 1954 overeengekomen dit geschilpunt te onderwerpen aan een voor beroep vatbare beslissing (Besluit) van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel; Partij Wins heeft gesteld dat partij Scholten regresplichtig is voor de volledige door partij Wins betaalde koopsom ad f 12.000.— daar partij Scholten het perceel als niet-Joods bezit heeft verkocht en dat derhalve de door partij Scholten aan partij Wins gecedeerde vorderingen jegens de N.G.V. of soortgelijke instelling strekken tot zekerheid voor de voldoening van deze regresschuld en van de reeds schuldig erkende bijdrage in de rechtsherstelkosten; Partij Scholten heeft gesteld dat het onredelijk ware haar met de volledige schade te belasten, daar partij Wins van de herkomst van het perceel op de hoogte had kunnen zijn. Partij Scholten heeft zich bereid verklaard een regresschuld te erkennen van f 8.666,66, zijnde 2/3 deel van de N.G.V.-koopsom, vermeerderd met de door partij Scholten op de doorverkoop gemaakte winst. In dit geval komt van de aan partij Wins gecedeerde vorderingen jegens de N.G.V. c.s. een derde deel aan partij Wins toe, terwijl twee derde deel strekt tot zekerheid voor de voldoening van het door partij Scholten aan partij Wins verschuldigde;

C. Door partij van Dam is een bedrag van f 42.— gedeponneerd bij de Raad voor het Rechtsherstel voor de kosten van deze aanvullende regeling;

Overwegende dat een regeling in der minne tussen partijen Scholten en Wins niet kan worden tot stand gebracht;

Overwegende dat, gelijk aan de Afdeling bekend is, partij Scholten meerdere malen Joods onroerend goed heeft gekocht en doorverkocht, zodat te haren aanzien moet worden aangenomen dat zij handel in Joods onroerend goed dreef ter wille van de daaraan verbonden financiële voordelen. Dat voorzover aan de Afdeling bekend door partij Wins geen ander Joods bezit werd gekocht dan het onderhavige perceel, hetwelk door partij Scholten — naar partij Wins stelt — als niet-Joods werd aangeboden;

Overwegende dat partij Scholten weliswaar stelt dat partij Wins van de herkomst op de hoogte had kunnen zijn, doch niet heeft ontkend dat zij zelf het perceel als niet-Joods heeft aangeboden;

Overwegende dat uit een ander rechtsherstelgeschil, bij de Afdeling bekend onder C 1152, blijkt dat partij Scholten een perceel aan de Stadhouderskade 119 te Amsterdam aan een andere koper heeft doorverkocht; dat die koper na de verkoop bezwaar maakte wegens de Joodse herkomst van het perceel. In dit rechtsherstelgeschil betreffende Stadhouderskade 119 heeft partij Scholten gesteld dat zij nadat de koper zijn bezwaren had geuit, had aangeboden de

koop ongedaan te maken. Zij heeft ook daar niet gesteld dat zij de koper tevoren op de herkomst heeft gewezen;

Overwegende dat uit het vorenstaande valt af te leiden dat partij Scholten de kopers van de door haar aangeboden percelen in de waan liet of bracht, dat het onroerend goed geen Joods bezit was en de Afdeling het derhalve redelijk acht dat partij Wins jegens partij Scholten een regresvordering krijgt voor het volle bedrag van de door laatstgenoemde ontvangen koopsom;

Overwegende dat de Nederlandsche Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit Besluit gehechte verklaring d.d. 9 October 1954, nummer BO 4266066 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandsche Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Gezien artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586;

Stelt de volgende regeling vast:

- I. Partij Wins heeft een regresvordering jegens partij Scholten tot een bedrag van f 12.000,—; dit bedrag is opeis- en aflosbaar onmiddellijk na het onherroepelijk worden van dit Besluit;
- II. De cessie door partij Scholten aan partij Wins van de vorderingen jegens de N.G.V., de V.V.R.A., de L.V.V.S. of welke andere soortgelijke instelling ook, geconstateerd onder sub IV in de akte van rechtsherstel op 8 September 1954 voor notaris M. West te Amsterdam verleden, is geschied tot zekerheid voor de voldoening van hetgeen partij Wins uit hoofde van de hiervoor sub I geconstateerde regressschuld en uit hoofde van de gemelde akte geconstateerde schuld wegens bijdrage in de kosten van rechtsherstel van partij Scholten te vorderen heeft; De in meergemelde akte geconstateerde betaling van f 1.221,52 door partij Scholten aan partij Wins strekt in mindering van bedoelde schuld; Partij Wins is verplicht om hetgeen zij op de aan haar gecedeerde vordering meer mocht ontvangen dan zij alsdan nog van partij Scholten te vorderen heeft, onverwijld aan partij Scholten af te dragen;
- III. De kosten van dit Besluit, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 42,—, zijn blijkens voormelde akte van 8 September 1954 voor de helft ten laste van partij Scholten en voor de helft ten laste van partij Wins gebracht. Daar deze kosten voor het geheel door partij Scholten moeten worden gedragen, als zijnde de in het ongelijk gestelde partij, verkrijgt partij Wins een vordering jegens partij Scholten tot een bedrag van f 21,—, welk bedrag onmiddellijk opeisbaar is na het onherroepelijk worden van dit Besluit.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 15 October 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	65
Afdeling Beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor Rechtspersonen	65
Mededelingen van het Nederlandse Beheerinstituut	65
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	66
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/451 t/m 55/455	pag. 1141/1152

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Griffie Afdeling Rechtspraak.

Aan Mr J. A. M. Teulings is met ingang van 1 Januari 1955 eervol ontslag verleend als substitunt-griffier bij 's Raads Afdeling Rechtspraak.

De Afdeling heeft benoemd tot waarnemend griffier Mevrouw Mr Ph. A. Hoorweg-Kegel.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV no's 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V no's 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI no's 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII no's 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII no's 2, 6, 8 en 11, IX no's 2, 3 en 5).

In de Nederlandse Staatscourant van 7 Februari 1955, No 26 is opgenomen de lijst no. 163 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 149. Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel 5 April 1954 (i.z. G. Spronk en J. Gisbers).

Niet ontvankelijkverklaring van appellanten — wegens overschrijding van de in art. 43 E 133 gestelde termijn — in een gedeelte hunner vorderingen. Afwijzing van de overige vorderingen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten, die Rijksduitsers zijn en op 22 October 1951 een zogenaamde ontvijandingsverklaring van het N.B.I. hebben ontvangen, bij hun — alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten — beroepsschrift in beroep zijn gekomen van de door het N.B.I. — beherende hun voormalige, bij de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat vervallen vermogens — geëffectueerde verkoop van enige tot die vermogens behorende percelen grond, te weten: uit het vermogen van appellant Gerhard Spronk de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie C No. 4475 en C No. 4733, onderscheidenlijk aan M. Gijsberts — hierna verder te noemen partij Gijsberts — voor de prijs van f 2.200.— en aan de Stichting Grondoverdracht — hierna verder te noemen Grondoverdracht — tezamen met een aantal andere hieronder nader te vermelden percelen behorende tot het vermogen van appellante Johanna Gisbers, voor de prijs van f 6.845,70; uit het vermogen van appellante Johanna Gisbers de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie C No. 1156 aan M. Derksen — hierna verder te noemen partij Derksen — voor de prijs van f 692,55, sectie C nummers 1665, 1666, 2229 en 2230 en een deel van No. 4476 (gewijzigd in No. 5041) aan Grondoverdracht tezamen met hoger genoemd perceel sectie C No. 4733 voor de reeds hierboven genoemde prijs van f 6,845,70, sectie C No. 4476 gedeeltelijk aan de Gemeente Bergen — hierna verder te noemen de Gemeente — voor de prijs van f 211,84, hebbende appellanten Ons verzocht, deze verkopen nietig te verklaren en de doorhaling te gelasten van de overschrijvingen ten name van de nieuwe eigenaren, met veroordeling van het N.B.I. in de kosten daarvan en in de kosten van deze procedure;

Overwegende, dat appellanten als gronden voor hun beroep schriftelijk en mondeling naar voren hebben doen brengen:

- 1e. dat de verkopen in strijd zijn met het op 26 Juni 1816 te Aken tussen Nederland en Duitsland gesloten grenstractaat;
- 2e. dat voor appellanten op grond van de in Duitsland geldende wetten van de Geallieerde Bestuursraad en de Militaire Regering, geen mogelijkheid bestond beroep aan te tekenen van plaats gevonden verkopen, gesteld dat zij daarvan kennis hadden gehad — hetgeen niet het geval is — en zij evenmin ontvijanding konden aanvragen op grond van geallieerde wetten, terwijl zij bovendien in onzekerheid zouden hebben verkeerd omtrent de vraag of hun in Duitsland gelegen landerijen niet door grenscorrectie bij het Nederlandse grondgebied zouden worden gevoegd en zodoende de voor hen bestaande moeilijkheden vanzelf zouden worden opgelost;
- 3e. dat ten tijde van het indienen van de aanvraag om ontvijanding, dus evenzeer bij het passeren der koopacten, het N.B.I. had kunnen weten, dat aan appellanten ontvijanding zou worden verleend en het N.B.I. derhalve niet tot verkoop had behoren over te gaan;

Overwegende, dat appellanten bij de mondelinge behandeling hieraan nog hebben doen toevoegen, dat krachtens de wet van 24 Juli 1948 (Stbl. I 332) het vermogen van niet inwonende Duitsers binnen de verschillende geallieerde landen is onttrokken aan de jurisdictie van elk land afzonderlijk en onder de geallieerde landen is verdeeld volgens een bepaalde schaal, waarin Nederland is opgenomen voor 3,9 %, zodat het zich hier te lande bevindende vermogen van appellanten niet krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen kon worden geliquideerd met een beroep op het algemeen belang, aangezien dit vermogen valt onder de wet I 332 en is onttrokken aan de werking van het K.B. E 133;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs alhier geheel geïnserieerd te achten conclusie van antwoord alsmede mondeling ter terechtzitting de juistheid van de door appellanten aangevoerde grieven heeft bestreden, daarbij gemotiveerd stellende, dat ten tijde van het sluiten der litigieuze koop-overeenkomsten, deze werden gevorderd zowel door het algemeen belang als door de verhoudingen in de landbouwsector, en heeft geconcludeerd tot ontzegging aan appellanten van hunne vorderingen, kosten rechtens;

Overwegende, dat partijen de Gemeente, Grondoverdracht, Gijsberts en Derksen in hun alhier in zijn geheel geïnserieerd te beschouwen verweerschrift en mondeling op de terechtzitting hebben gesteld, dat der appellanten beroep tardief is ingesteld en derhalve niet ontvankelijk is, terwijl zij bovendien ten gronde de door appellanten aangevoerde stellingen hebben bestreden en als verweer nog hebben aangevoerd:

de Gemeente: dat de door haar aangekochte grond nodig was voor de aanleg van een nieuwe weg ter ontsluiting van een gebied tussen Heyen en Siebengewald;

Grondoverdracht: dat de onderhavige door haar gekochte percelen overeenkomstig het voor de Gemeente Bergen ontworpen agrarische plan voor verkoop aan Nederlandse landbouwers waren aangewezen, dat de Stichting deze gronden heeft aangekocht om in het kader van dit agrarisch plan een juiste verkaveling tot stand te doen komen en tot dusver niet rendabele bedrijven tot een rendabele grootte te brengen, dat zij ter verwezenlijking van dit doel de door haar aangekochte percelen reeds heeft doorverkocht;

partij Gijsberts: dat zijn niet rendabel zandbedrijf door aankoop van de uit der appellanten vermogen afkomstige grond, welke gedeeltelijk tot weide is gemaakt voor het vee, tot een rendabele grootte is gebracht;

partij Derksen: dat hij in het kader van het agrarisch plan Bergen en de daarmee verbonden ruilverkaveling gepachte grond heeft moeten afstaan tot een groter oppervlak dan hetgeen hij aan tot het vijandelijk vermogen behorende grond heeft kunnen aankopen, waardoor hij thans een aaneengesloten geheel heeft verkregen;

hebbende deze partijen geconcludeerd tot niet-ontvankelijk verklaring van appellanten in hun beroep althans tot ongegrond verklaring van der appellanten vorderingen met afwijzing van deze vorderingen en veroordeling van appellanten in de kosten;

Overwegende, dat bij de mondelinge behandeling namens appellanten door hun voornoemde gemachtigde is verklaard, dat, nu de door de Gemeente aangekochte grond is gebruikt voor wegaanleg, hun beroep voor wat dit onderdeel betreft niet langer wordt gehandhaafd;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat partijen de Gemeente, Grondoverdracht, Gijsberts en Derksen zich in de eerste plaats hebben beroepen op de tardiviteit van het appel, daarbij stellende, dat de afrekening van het beheer aan appellanten is toegezonden op 7 November 1951, zodat appellanten, op 13 December 1951 in beroep komende de termijn van een maand, vermeld in artikel 43 E 100, hebben overschreden;

Overwegende, dat appellanten hiertegenover onweersproken hebben gesteld, dat de op 7 November 1951 aan hen door de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg toegezonden afrekening slechts een deel van de litigieuze verkopen vermeldde en met name niets bevatte omtrent de percelen behorende

tot het vermogen van appellante Johanna Gisbers, waaromtrent door de P.V.C. eerst gegevens werden verstrekt op 26 November 1951, derhalve minder dan een maand voor de indiening van het appelrequest;

Overwegende, dat partijen de Gemeente, Grondoverdracht, Gijsberts en Derksen hebben betoogd, dat appellant Spronk dan in ieder geval tardief moet worden geacht in zijn beroep, aangezien hij reeds op 7 November 1951 in kennis werd gesteld met de verkopen van de tot zijn vermogen behorende grond;

Overwegende, dat Wij, nu het onderwerpelijk beroep is ingesteld meer dan een maand nadat appellanten kennis hebben gekregen van de verkoop der tot het vermogen van Gerhard Spronk behorende percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie C nummers 4475 en 4733, appellanten wegens tardiviteit niet-ontvankelijk zullen moeten verklaren in hun beroep van de ten aanzien van deze beide percelen geëffectueerde verkooptransacties;

dat Wij, nu appellanten ten aanzien van de verkoop der tot het vermogen van Johanna Gisbers behorende percelen in beroep zijn gekomen binnen een maand nadat zij van deze verkooptransacties kennis hebben gekregen, het beroep in zoverre als tijdig ingediend zullen ontvangen;

dat het hieronder ten gronde aangevoerde derhalve slechts betrekking heeft op de verkoop van laatstbedoelde percelen en voor zover daarin mede overwegingen worden gewijd aan de verkoop der tot het vermogen van Gerhard Spronk behorende percelen zulks ten overvloede geschiedt;

En voorts ten gronde:

Overwegende, dat ten onrechte door appellanten is gesteld, dat hun vermogen niet krachtens de bepalingen van het K.B. E 133 in eigendom is overgegaan op de Nederlandse Staat, aangezien dit vermogen valt onder de wet van 24 Juli 1948 (I 332) en krachtens deze wet is onttrokken aan de jurisdictie van de Staat, waarbinnen dat vermogen zich bevindt;

dat immers, blijkens de préambule van de bij de door appellanten genoemde wet goedgekeurde, door Nederland op 14 Januari 1946 te Parijs ondertekende overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen, deze overeenkomst tussen daartoe toetredende Geallieerden is gesloten ten einde te geraken tot een billijke verdeling van „the total assets (le total des biens)” welke overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst en de overeenkomst van Potsdam beschikbaar zijn of zullen zijn voor de voldoening van de door Duitsland te verrichten herstelbetalingen;

dat echter aan de ondertekening door Nederland van de in voormelde wet van 24 Juli 1948 bedoelde overeenkomst is voorafgegaan de totstandkoming en inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen waarin bij art. 3 lid 1 is bepaald, dat vermogen, toebehorende aan een vijandelijk onderdaan, met het inwerkingtreden van dat besluit van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat;

dat in artikel 6 van de bij meergenoemde wet van 24 Juli 1948 (Stbl. I 332) goedgekeurde overeenkomst wordt verklaard: „Chacun des Gouvernements signataires, par les méthodes de son choix, retiendra les avoirs allemands ennemis se trouvant dans les territoires soumis à sa juridiction, ou en disposera, de telle manière qu'ils ne puissent redevenir propriété allemande ou retomber sous contrôle allemand.....” en hierin slechts een bevestiging kan worden gevonden van de reeds bij het Besluit Vijandelijk Vermogen getroffen maatregelen;

dat in deze overeenkomst de Duitse herstelbetalingen worden verdeeld in twee categorieën:

A.: alle vormen van herstelbetalingen niet vallende onder categorie B;

B.: industriële uitrusting en andere kapitaalgoederen, weggevoerd uit Duitsland, koopvaardij-schepen en binnenvaartschepen;

dat elk geallieerd land in beide categorieën een percentage van het totaal werd toegewezen, welk percentage voor Nederland werd bepaald op 3,9 % in categorie A en 5,6 % in categorie B;

dat tot de categorie A o.m. worden gerekend te behoren de zogenaamde „German external assets”, waartoe behoren de Duitse vermogens in Ne-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/451

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
29 December 1954 (Mrs Prof. Kolle-
wijn, Prof. Duyfjes en Jhr. de
Brauw).

Appellante, firma N. van Duuren, is in beroep gekomen tegen de erkenning van H. J. van Duuren als crediteur van V.V.R.A. voor een bedrag van f 10.700,—.

Appellante heeft gesteld, dat zij wegens deken-leveranties aan de S.D. f 18.973,— te vorderen had en het bij de V.V.R.A. gestorte bedrag een gedeeltelijke betaling is geweest voor deze leveringen.

H. J. van Duuren had tegenover de V.V.R.A. aannemelijk gemaakt, dat hij recht had op het gestorte bedrag, dat hem in 1944 bij zijn arrestatie door de S.D. was afgenomen.

De bij de storting door de S.D. gestelde aanwijzing: „Ermittlungssachen” komt overeen met de door H. J. van Duuren gegeven voorstelling van zaken en is in strijd met het door appellante gestelde. Ook de afwijking tussen het verschuldigde (f 18.973,—) en het betaalde bedrag (f 10.700,—) is hiermede niet te rijmen.

Hoger beroep afgewezen met bekrachtiging van de beschikking a quo.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 28, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift namens de firma N. van Duuren, gevestigd te Leiden, gedateerd 21 October 1953 en bij de Raad ingekomen op 22 October 1953, waarbij requestrante hoger beroep heeft aangetekend tegen de beslissing van de beheerders/vereffenaars van Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt te Amsterdam van 14 October 1953 Jur. Alg. D.A. no. 6990, waarbij het verzoek van requestrante om als creditrice voor f 18.973,— (of enig ander bedrag) bij de V.V.R.A. te worden erkend werd afgewezen;

Gezien het antwoord van beheerders/

vereffenaars van V.V.R.A. van 21 November 1953, alsmede de overige stukken van het geding, door partijen overgelegd;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 4 November 1954, requestrante bij monde van haar gemachtigde F. J. A. van Dooren, gerequestreerden bij monde van hun gemachtigde Mr P. Du Ry van Beest Holle;

Gelet op de overgelegde stukken;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat requestrante zekelijk heeft gesteld, dat zij omstreeks Maart 1943 bij haar door verschillende kooplieden bijeengebrachte wollen dekens, bestemd voor gevangenen in kampen van de Sicherheitsdienst, heeft getransporteerd van Leiden naar Amsterdam, alwaar de opdrachtgevers en inkopers van de S.D. deze goederen afhaalden; dat, terwijl vorige zendingen door de S.D. zijn betaald, de laatste zending wel in ontvangst is genomen maar het deswege verschuldigde bedrag ad f 18.973,— nimmer is betaald; dat zij zich daarna herhaalde malen heeft gewend tot de S.D. en Mevrouw Helena P. C. van Duuren bij haar derde poging werd toegelaten bij de hoogste chef van de S.D. door bemiddeling van een Heinrich Stahlhut genaamde beampte bij een Marine Verpflegungsamt, bij welke gelegenheid bedoelde chef van de S.D. heeft gezegd: „Ik beloof U, dat U het geld f 18.973,— voor de wollen dekens zeker zult bekommen”; dat de firmant N. van Duuren ten behoeve van een van zijn leveranciers van wollen dekens f 1.800,— heeft moeten betalen; dat requestrante haar vordering bij de V.V.R.A. heeft ingediend, waarbij haar werd medegedeeld, dat de V.V.R.A. van de S.D. had uit te betalen aan H. J. van Duuren, waarnaar zij vijf jaren hadden gezocht, een bedrag van f 10.700,—; dat zij, requestrante, echter geen uitbetaling van genoemd bedrag heeft gekregen, maar voor dat bedrag blijkens publicatie in de Staatscourant van 16 Mei 1953 is erkend H. J. van Duuren te Haarlem;

Overwegende, dat gerequestreerden hebben gesteld, dat, voor zover zij hebben kunnen constateren, ten behoeve van requestrante geen enkel bedrag in welke vorm of uit welken hoofde ook in de boedel van V.V.R.A. gevloeid is, zodat het uitgesloten is, dat genoemde firma als creditrice van de V.V.R.A. voor enig bedrag zou kunnen worden erkend; dat op of omstreeks 19 Augustus 1944 door of in opdracht van de „Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des S.D.” bij de V.V.R.A. gestort is een bedrag van f 325.301,89 met vermelding, dat dit bedrag volgens een aan de V.V.R.A. overgelegde specificatie was samengesteld uit een aantal bedragen afkomstig van een aantal op die specificatie met name genoemde personen; dat deze specificatie het opschrift droeg „Ermittlungssachen A.Z. II B 2, B no. 1624 44” en een post groot f 10.700,— bevatte ten name van een verder niet nader aangeduide H. J. van Duuren; dat naar aanleiding van de pogingen van gerequestreerden om genoemde H. J. van Duuren te vinden zij zich ook hebben gewend tot de firma N. van Duuren te Leiden en naar aanleiding daarvan Mejuffrouw H. van Duuren zich op 27 Juli 1951 ten kantore van de V.V.R.A. heeft vervoegd en heeft medegedeeld, dat requestrante als bovenvermeld f 10.700,— van de S.D. tegede had; dat na hun pogingen om H. J. van Duuren te vinden nog geruime tijd te hebben voortgezet gerequestreerden tenslotte in contact zijn gekomen met Hendrik Jan van Duuren te Haarlem, die aannemelijk heeft gemaakt, dat hij recht had op het genoemde bedrag ad f 10.700,— dat hem bij zijn arrestatie in 1944 door de S.D. zou zijn afgenomen; dat dienovereenkomstig voornoemde H. J. van Duuren als crediteur voor gemeld bedrag van f 10.700,— bij de V.V.R.A. is erkend;

Overwegende, dat bij de mondelinge toelichting requestrante een aantal bescheiden in het geding heeft gebracht en heeft verzocht tot bewijs door getuigen te worden toegelaten onder opgave van de namen van vijf personen die zij als zodanig zou willen horen;

Overwegende, dat overigens partijen bij hun standpunt hebben volhard, waarbij requestrante nog heeft gesteld, dat het door de S.D. aan haar verschuldigde bedrag ad f 18.973,— eigenlijk uit twee bedragen bestond te weten een bedrag groot f 10.700,— en een bedrag groot f 8.273,—;

In rechte:

Overwegende, dat de enige te beslissen vraag deze is, of bij de V.V.R.A. een bedrag is binnengekomen, dat verschuldigd is aan requestrante, en op requestrante de bewijslast rust, dat zulks het geval zou zijn;

Overwegende, dat een vordering van requestrante op de V.V.R.A. ook naar het juiste oordeel van beide partijen slechts kan zijn ontstaan, doordat de sub factis vermelde storting in opdracht van de S.D. bij de V.V.R.A. ten bedrage van f 10.700,— zou vertegenwoordigen een van requestrante afkomstig bij de S.D. terecht gekomen bedrag of een schuld van de S.D. aan requestrante;

Overwegende, dat de enige aanduiding ten aanzien van herkomst of bestemming van het door de S.D. aan V.V.R.A. overgemaakte bedrag ad f 10.700,— bestaat in de daarbij vermelde naam „H. J. van Duuren” en het opschrift of de vermelding „Ermittlungssachen” met het bovenvermelde „AktENZEICHEN”;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad reeds uit die gegevens moet volgen, dat requestrante met genoemde storting niet te maken heeft;

dat immers de voorletters van de daarbij vermelde eigennaam niet overeenstemmen met hetzij de firmanaam van requestrante hetzij met de naam van de firmant (N) noch met de naam van Mej. H. P. G. van Duuren, die onderhandelingen heeft gevoerd om tot uitbetaling van het aan de firma verschuldigde te geraken;

dat nu wel requestrante veronderstelt, dat de schrijver van de door de Sicherheitsdienst bij de storting overgelegde specificatie een vergissing met de voorletters kan hebben gemaakt, maar voor die bewering geen enkel aanknopingspunt te vinden is, zulks te minder, nu gerequesteerde een van Duuren heeft gevonden, wiens voorletters overeenstemmen met de door de S.D. vermelde en die aannemelijk heeft weten te maken zelf op dit bedrag aanspraak te kunnen maken, doordat dit hem door de S.D. bij zijn arrestatie was afgenomen;

Overwegende, dat bovendien de aanduiding „Ermittlungssachen” geheel in overeenstemming is met de door H. J. van Duuren gestelde herkomst van het geld bij de S.D., en in

geen enkel opzicht te rijmen zou zijn met requestrante's stelling, dat aldus een schuld van de S.D. aan haar, ontstaan uit leverantie van dekens aan de S.D., vereffend werd;

Overwegende bovendien, dat, waar de overige bedragen begrepen in de door de S.D. bij de V.V.R.A. geëffectueerde storting, voor zover daarvan de herkomst nagespeurd is kunnen worden, inderdaad te maken hebben gehad met door de S.D. of anderszins verrichte „Ermittlungen” en afkomstig zijn van politieonderzoek of arrestaties en de bedoeling van die storting dan ook kennelijk niet was, dat de V.V.R.A. voor uitkering van die bedragen aan de vroegere eigenaars zou zorgdragen, aan de Raad niet aanvaardbaar voorkomt, dat het op de naam van H. J. van Duuren daarbij voorkomende bedrag naar de bedoeling van de S.D. door de V.V.R.A. aan de daarbij aangeduide van Duuren zou worden uitbetaald, waarop het ontbreken van iedere verdere aanduiding wat betreft de woonplaats ook geenszins wijst;

Overwegende, dat mitsdien naar het oordeel van de Raad op grond van het bovenoverwogene moet worden aangenomen, dat requestrante geen rechten tegen de V.V.R.A. kan doen gelden op het aldus bij de V.V.R.A. terechtgekomen bedrag;

Overwegende, dat requestrante nog getuigenbewijs heeft aangeboden, maar daarbij uitdrukkelijk heeft medegedeeld, dat de door haar genoemde getuigen slechts zouden kunnen verklaren omtrent het feit dat leveranties zijn geschied;

dat echter, gelijk uit het bovenoverwogene blijkt, voor de berechting van requestrante's verzoek zonder belang is, of requestrante op de S.D. ter zake van enige leverantie een vordering tot het door haar opgegeven bedrag had, nu daardoor in geen enkel opzicht aannemelijk zou worden gemaakt, dat het door de S.D. gestorte bedrag tot delging van een dergelijke schuld zou strekken;

Overwegende, dat ook de eerst bij pleidooi te berde gebrachte stelling, dat de schuld van de S.D. tegenover requestrante in twee gedeelten zou zijn ontstaan, waarvan het ene juist f 10.700,— zou bedragen, requestrante niet kan baten, nu niets erop wijst, dat tussen de schuld van de S.D. en de

storting bij de V.V.R.A. enig verband bestaat;

dat overigens ook daarom aan de toevallige gelijkheid tussen de bedragen van die gedeeltelijke vordering op de S.D. en de storting bij de V.V.R.A. naar het oordeel van de Raad betekenis moet worden ontzegd, omdat requestrante met klem heeft betoogd, dat haar vordering op de S.D. in totaal f 18.973,— bedroeg en zij door talrijke demarches, die uiteraard eerst enige tijd na het aanvankelijk onbetaald blijven van dit totale bedrag zijn ondernomen, heeft getracht betaling van dat totale bedrag te verkrijgen en niet is gesteld, dat, en ook niet is in te zien en te begrijpen waarom de door requestrante vermelde hoogste chef van de S.D. zou hebben toegezegd dat nu juist slechts de ene vordering ad f 10.700,— zou worden betaald en die heeft doen betalen — en dan nog wel niet aan verzoekster zelve maar aan de V.V.R.A., waarmede verzoekster geen enkele band onderhield —, in plaats van het totale door de S.D. verschuldigde bedrag;

Overwegende tenslotte, dat ook de bij de mondelinge toelichting overgelegde bescheiden geen enkele aanwijzing inhouden met betrekking tot herkomst van en bedoeling met het bij de V.V.R.A. gestorte bedrag en mitsdien evenmin tot steun van requestrante's vordering kunnen dienen;

RECHTDOENDE:

Passeert het gedane bewijsaanbod;

Wijst het ingestelde hoger beroep af en bekrachtigt de beroepen beschikking;

Veroordeelt requestrante, de firma N. van Duuren, in de kosten van deze procedure, tot op deze uitspraak aan de zijde van beheerders/vereffenaars van de Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt begroot op f 125,—.

No. 55/452

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
30 December 1954 (Mrs Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Jhr. de Brauw).

De Raad heeft reeds enige malen beslist dat degenen, die tijdens de bezetting met Liro hebben afgerekend,

geen aanspraak meer kunnen maken op de door L.V.V.S. bij de bevrijding overgenomen boedel. Zij zijn sinds die afrekening geen deelgerechtigde meer in die boedel.

Hieraan doet niet af, dat L.V.V.S. uit billijkheidsoverweging bereid is notoire fouten, bij de afrekening gemaakt, te herstellen.

Beroep van appelland afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 28, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van J. Blum van 9 September 1953 in beroep van een beslissing van L.V.V.S. van 28 Augustus 1953, waarbij wordt afgewezen zijn aanspraak tegen de door L.V.V.S. beheerde boedel;

Gelezen de beschikking, waarvan appel, zomede het antwoord van L.V.V.S. van 14 November 1953;

Gezien de verder overgelegde stukken, waarvan de inhoud evenals die van de hogerbedoelde geacht wordt hier te zijn ingevoegd;

Gehoord partijen ter zitting van 4 November 1954, appelland bij monde van zijn gemachtigde A. Vos, accountant, geappelleerden bij monde van Mr Th. P. J. Masthoff, advocaat en procureur;

Overwegende, dat de ten deze vaststaande feiten in hoofdzaak hierop neerkomen:

In het voorjaar van 1944 is aan appelland op grond van gemengd huwelijk door Lippmann Sarphatistraat (Liro) zijn bij die instantie ingeleverd vermogen teruggegeven, met aftrek van de in 1942 in zijn debet opgenomen posten van f 411,10 en f 36,60 (kosten aanvraag inspectie) en f 4.077,39 (beheerskosten), waartegen hij destijds, wat de beheerskosten betreft, zonder succes heeft geprotesteerd, waarop hij niettemin die afrekening heeft aanvaard.

Appelland wenst thans deze posten uit de boedel van L.V.V.S. te ontvangen op grond van maatstaf a, voorkomende in de verificatiemaatstaven vastgesteld door deze Raad.

Overwegende hieromtrent, dat, zoals de Raad reeds enige malen heeft beslist, degenen, die tijdens de bezet-

ting met Liro hebben afgerekend, geen aanspraak meer kunnen doen gelden op de door L.V.V.S. bij de bevrijding overgenomen boedel en derhalve ook niet op verificatie met inachtneming van de door de Raad gestelde maatstaven, aangezien zij sinds die afrekening geen deelgerechtigden meer zijn in die boedel;

Overwegende, dat hieraan niet afdoet, dat L.V.V.S. zich uit een oogpunt van billijkheid bereid heeft verklaard tot herstel van notoire fouten, die destijds bij die afrekening gemaakt mochten zijn, gelijk ten deze door een berekening van een voldoening van belasting tot 46 % op 100 %, door de uitkering van een effect, dat later gebleken is niet het door appelland ingeleverde stuk te zijn, doch een ander nummer van dezelfde soort, dat hij aan de Joodse rechthebbende heeft moeten uitleveren en een klein bedrag (\$ 0.89) dat men destijds over het hoofd had gezien;

dat appelland ten onrechte meent, dat hij zich op deze welwillende houding van L.V.V.S. kan beroepen ten blijke dat hij ondanks de afrekening tijdens de bezetting de aanspraken van een deelgerechtigde in de boedel van L.V.V.S. heeft behouden, zodat zijn appel behoort te worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek in appel van de hand;

Veroordeelt appelland in de kosten tot heden aan de zijde van geappelleerden begroot op f 125,—.

No. 55/453

RAAD RECHTHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
11 November 1953 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Het N.B.I. heeft, behorende het vermogen van de N.G.V., oorspronkelijk de vordering van appelland tot terugbetaling van het gestorte voorschot erkend, doch is nadien op deze erkenning teruggekomen.

Appelland heeft gesteld, dat hij tot nakoming van het voorlopig koopcontract steeds bereid is geweest, doch dat de N.G.V. na „dolle Dinsdag” in gezet-

breke is gebleven mede te werken, zodat appelland ingevolge de bepalingen van het voorlopig koopcontract het voorschot kan teruggeisen.

Het N.B.I. heeft deze stelling van appelland niet gemotiveerd weerlegd en moet deze, mede in verband met de oorspronkelijke erkenning der vordering, als vaststaand worden aangenomen.

Beslissing N.B.I. vernietigd en de vordering van appelland om als erkend crediteur van de N.G.V. te worden toegelaten toegewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 18 Juli 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Evert Johan Ceriac Christiaan Kaptein, wonende te Naarden en een op 20 November 1951 daarop ingekomen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, beherende het vermogen der Niederländische Grundstücksverwaltung;

Gehoord op 18 April 1953 partijen, verzoeker bij monde van zijn gemachtigde T. Meijering, verweerder bij monde van zijn gemachtigde Mr B. J. Gottschalk;

Wat de feiten betreft:

Overwegende, dat blijkens de dingtalen tussen partijen vaststaat, dat verzoeker bij voorlopige koopactes d.d. 3 en 10 Augustus 1944 van de Niederländische Grundstücksverwaltung heeft gekocht een aantal aan Joden toebehorende onroerende goederen;

dat ingevolge de bepalingen der koopactes verzoeker bij het onderteekenen dezer actes had te betalen en heeft betaald in totaal f 11.152,— en het restant van de koopprijs met al het verder verschuldigde ingevolge art. 10 dezer actes moest worden voldaan bij het passeren der definitieve acten van overdracht, welke zou moeten geschieden op 3, respectievelijk 10 November 1944;

dat het passeren van de definitieve actes van overdracht nimmer heeft plaats gevonden;

dat de artikelen 11 en 12 der voorlopige koopactes bepaalden:

art. 11. Heeft door toedoen van de koper het passeren der definitieve acte van overdracht alsmede de betaling bedoeld in zin 10 uiterlijk op de in zin 10 gemelde datum niet plaats gehad, dan is de koopovereenkomst zonder gerechtelijke tussenkomst en zonder in gebrekestelling van rechtswege ontbonden als zullende de koper in gebreke zijn door het enkele tijdsverloop, terwijl het gestorte handgeld ten behoeve van de Niederländische Grundstücksverwaltung en betaalde verkoopkosten ten behoeve van de A.N.B.O. als nu voor alsdan overgekomen schadevergoeding zullen zijn verbeurd.

art. 12. Heeft door toedoen van vervreemder op de in zin 10 bedoelde datum het passeren der definitieve acte van overdracht niet plaats gehad, dan is de koopovereenkomst zonder gerechtelijke tussenkomst en zonder in gebrekestelling van rechtswege ontbonden als zullende de vervreemder in gebreke zijn door het enkel tijdsverloop, terwijl alsdan het gestorte handgeld en de betaalde verkoopkosten onverkort zullen worden gerestitueerd aan de koper, die geen verdere rechten op schadevergoeding als anderszins zal kunnen geldend maken;

dat na de bevrijding verzoeker bij het Nederlandse Beheersinstituut als beherende het vermogen van de Niederländische Grundstücksverwaltung een vordering heeft ingediend tot terugbetaling van het door hem bij het tekenen van de voorlopige koopactes betaalde en het Nederlandse Beheersinstituut bij brief aan verzoekers gemachtigde van 15 Maart 1949 heeft verklaard, verzoeker voor deze vordering, door het Nederlandse Beheersinstituut tengevolge van een rekenfout gesteld op in totaal f 11.142,— in plaats van f 11.152,—, te zullen opnemen als concurrent crediteur;

dat echter het Nederlandse Beheersinstituut bij brief van 4 Juli 1951 aan genoemde gemachtigde heeft meegedeeld, dat op deze vordering geen uitkering kon geschieden, daar zij „niet voor erkenning vatbaar” was;

dat verzoeker bij vorenvermeld verzoekschrift tijdig is gekomen in hoger beroep van de in deze laatste brief vervatte beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut en op nader te bespreken gronden heeft geconcludeerd, dat de Raad die beslissing zal vernie-

tigen en het Nederlandse Beheersinstituut zal veroordelen aan hem te betalen:

- a. 40 % van het bedrag ad f 11.142,— of f 4.456,80 uitmakende de voorlopige uitkering welke thans door het Nederlandse Beheersinstituut aan concurrente schuldeisers van de Nederländische Grundstücksverwaltung wordt uitbetaald;
- b. een zodanig percentage of van zodanige percentages als in de toekomst ook aan andere concurrente crediteuren van de Nederländische Grundstücksverwaltung zullen worden voldaan. Een en ander met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten rechtens;

dat het Nederlandse Beheersinstituut op nader te bespreken gronden heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring dan wel afwijzing van het verzoek en bekrachtiging van de beroepen beslissing, kosten rechtens;

En in rechte:

dat, daargelaten of het Nederlandse Beheersinstituut, gelijk het stelt te allen tijde op een beslissing, gelijk de vorenomschrevene van 15 Maart 1949 (welke naar het oordeel van de Raad niet, gelijk het Nederlandse Beheersinstituut stelt, een voorlopige, doch ondubbelzinnig een definitieve erkenning van de ingediende vordering inhoudt) kan terugkomen, dit uit de aard der zaak niet mogelijk is, indien deze beslissing juist is;

dat het Nederlandse Beheersinstituut in deze appelprocedure de reeds erkende vordering vooreerst alsnog betwist op grond, dat zij gebaseerd zou zijn op de nietigheid of vernietigbaarheid der door verzoeker met de Nederländische Grundstücksverwaltung gesloten koopovereenkomsten, dat het verzoeker niet vrij zou staan zich op die nietigheid te beroepen en dat in ieder geval hij aan die nietigheid geen recht tot terugvordering van het betaalde kan ontnemen, zolang de overeenkomsten niet door de Raad voor het Rechtsherstel zijn vernietigd, terwijl verzoeker in gebreke is gebleven, zodanige vernietiging te vorderen;

dat deze betwisting berust op een misvatting van de grondslag der door verzoeker bij het Nederlandse Be-

heersinstituut ingediende vordering en geenszins een weigering van erkenning van de vordering rechtvaardigt;

dat de vordering immers juist berust op de geldigheid der gesloten overeenkomsten en dat in het bijzonder op het boven geciteerde artikel 12 daarvan, hetwelk bepaalt, dat als de levering door toedoen van de Nederländische Grundstücksverwaltung achterwege blijft, deze het bij de voorlopige koopacten ontvangene moet terugbetalen;

dat het Nederlandse Beheersinstituut voorts heeft betoogd, dat de Raad voor het Rechtsherstel onbevoegd is, over de gegrondheid van de — aanvankelijk door haar erkende — vordering te oordelen, en deze bij de gewone rechter aanhangig zou moeten worden gemaakt;

dat echter in de onderhavige procedure de Raad niet heeft te oordelen of de vordering door het Nederlandse Beheersinstituut zou moeten worden erkend, doch enkel, of zij door het Nederlandse Beheersinstituut terecht is erkend en of de herroeping van de erkenning al dan niet terecht is geschied en de Raad ingevolge art. 43 E 133 tot dit oordeel bevoegd is;

dat het Nederlandse Beheersinstituut vervolgens heeft aangevoerd, dat de betaalde koopsommen niet aan de door de Nederländische Grundstücksverwaltung beheerde gezamenlijke boedel der gedeposedeerden zouden zijn ten goede gekomen doch aan de Nederländische Grundstücksverwaltung in haar eigen vermogen en dat daarom de vordering tot terugbetaling van de koopsommen niet als vordering van bedoelde boedel zou kunnen worden erkend;

dat echter te dezen de Nederländische Grundstücksverwaltung geheel op dezelfde wijze is opgetreden als bij alle door haar gesloten verkopen van joods onroerend goed en daarvoor dezelfde contracten heeft gebruikt als bij andere zodanige verkopen en het Nederlandse Beheersinstituut geen enkel feit heeft gesteld, hetwelk zou moeten meebrengen, dat uit de betaling van de koopprijs — of van een voorschot daarop — in het gegeven geval anders dan ten aanzien van alle andere door de Nederländische Grundstücksverwaltung verrichte verkopen geen vordering op de boedel zou voortvloeien, makende het in dit opzicht

geen verschil of de koopprijs door de gedeposedeerde dan wel door de koper wordt teruggevorderd;

dat ook ten aanzien der vooruitbetaalde provisie moet worden aangenomen, dat deze aan de Niederländische Grundstücksverwaltung q.q. is ten goede gekomen, nu het Nederlandse Beheersinstituut dit eenmaal door erkenning van de vordering heeft erkend en geen enkel feit heeft gesteld, dat een terugkomen op de erkenning op dit punt zou rechtvaardigen;

dat tenslotte het Nederlandse Beheersinstituut ten gronde de vordering heeft bestreden met het betoog, dat het passeren van de definitieve acten van overdracht door toedoen van verzoeker zou zijn achterwege gebleven, daar deze na „Dolle Dinsdag” geen prijs meer op uitvoering van de kopen zou hebben gesteld en daarin nalatig zou zijn gebleven, zodat ingevolge het sub factis geciteerde art. 11 zijn recht op het vooruit betaalde zou zijn vervallen;

dat daartegenover verzoeker uitvoerig en nauwkeurig heeft gesteld, dat en hoe hij ook na die dag op uitvoering is blijven aandringen en daartoe bereid is gebleven en dat het de Niederländische Grundstücksverwaltung is geweest, die met medewerking aan de uitvoering in gebreke is gebleven, zodat niet art. 11 maar art. 12 der overeenkomst moet worden toegepast en het vooruitbetaalde moet worden teruggegeven;

dat het Nederlandse Beheersinstituut deze nauwkeurige posita op geen andere wijze heeft trachten te weerleggen dan met de algemene stelling, dat de Niederländische Grundstücksverwaltung ook na die dag nog koopovereenkomsten heeft uitgevoerd en dat in het algemeen de kopers zich na die dag plachten terug te trekken;

dat daarmede de stellingen van verzoeker naar het oordeel van de Raad onvoldoende zijn weersproken en deze, mede gezien het feit dat het Nederlandse Beheersinstituut, naar verondersteld mag worden na onderzoek, de vordering reeds had erkend, als vaststaande moeten worden aangenomen;

Overwegende, dat op grond van al het vorenstaande verzoeker terecht tegen de beroepen beslissing opkomt;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn brief aan verzoekers gemachtigde

van 4 Juli 1951, voorzover daarbij wordt teruggekomen op de beslissing vervat in zijn brief aan de gemachtigde van 15 Maart 1949 tot erkenning van verzoeker als concurrent schuldeiser in de boedel van de Niederländische Grundstücksverwaltung voor een bedrag van f 11.142,—;

Handhaaft voor zoveel nodig deze erkenning;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut tot betaling aan verzoeker van:

- a. 40 % van het bedrag ad f 11.142,— of f 4.456,80 uitmakende de voorlopige uitkering welke thans door het Nederlandse Beheersinstituut aan concurrente schuldeisers van de Niederländische Grundstücksverwaltung wordt uitbetaald;
- b. een zodanig percentage of van zodanige percentages als in de toekomst ook aan andere concurrente crediteuren van de Niederländische Grundstücksverwaltung zullen worden voldaan;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van verzoeker begroot op f 100,—.

No. 55/454

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
5 September 1953 (Mrs Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Verzoeker (Hardijzer) heeft in September 1944 van de Duitser Vogel een oorspronkelijk Joods onroerend goed gekocht en de koopsom gekweten met f 35.000,— in contanten en met overneming van de hypothecaire schuld ad f 40.000,— aan de Landelijke.

Bij het rechtsherstel zijn de koopovereenkomst en de hypotheekverlening vernietigd. De Landelijke wil Hardijzer aansprakelijk houden voor diens schuldoverneming.

Het standpunt van de Landelijke verworpen — de schuldoverneming is een beding betreffende de wijze van betaling van de koopsom, waar de Landelijke geheel buiten stond en maakte deel uit van de koopovereenkomst en deelt in de nietigheid van de koopovereenkomst. Het beding ten behoeve van de Landelijke kan na de

nietigverklaring niet meer rechtsgeldig door de Landelijke worden aangenomen.

De Landelijke kan tegenover Hardijzer geen rechten ontlenen aan het beding van schuldoverneming uit de koopovereenkomst, gesloten tussen Vogel en Hardijzer.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 113 c (oud)).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van Machiel Gerhardus Hardijzer, wonende te 's-Gravenhage, domicilie kiezende aldaar aan de Nassaulaan 2 ten kantore van zijn gemachtigde Mr C. H. Telders, strekkende tot het in behandeling nemen en beslechten van een geschil tussen hem en de Landelijke Hypotheekbank N.V. gevestigd te 's-Gravenhage, als geconstateerd bij het ter griffie van de Raad gedeponneerd proces-verbaal van zwaarigheden no. 771;

Gezien een verweerschrift van de Landelijke, ingediend door haar gemachtigde Mr A. F. van Manen te 's-Gravenhage;

Gezien de overige stukken van het geding, waaronder het proces-verbaal van minnelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaarigheden op 23 Januari 1951 ten overstaan van J. Schaap, Notaris te Amsterdam verleden, alsmede een schriftuur van het Nederlandse Beheersinstituut q.q. houdende conclusie tot referre, en een advies van de Gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad;

Gelet op de mondelinge toelichting ter zitting van de Raad van 28 Maart 1953, namens verzoeker door diens gemachtigde en voor de Landelijke door Mr. J. van de Giessen, Advocaat te 's-Gravenhage, gegeven;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat uit hogergenoemd proces-verbaal van minnelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaarigheden en de overige gedingstukken voor zover thans van belang blijkt, dat verzoeker blijkens akte ten overstaan van Notaris Rambonnet te Amsterdam verleden, op 5 September 1944, de percelen Heerengracht nos. 615 en 617 te Amsterdam voor f 75.000,— heeft gekocht van de Rijksduitser Vogel, die deze percelen — vóórdien on-

belast eigendom van de Joodse eigenaren Tas en Jacobson-Granaat — op 29 Juni 1944 voor f 60.000,— had gekocht van de N.G.V. (Niederländische Grundstücksverwaltung) als beheerder van de gerechtigden, blijkens akte op die datum verleden voor de Notaris Rambonnet te Amsterdam, terwijl op diezelfde datum bij akte ten overstaan van dezelfde Notaris verleden op de percelen een hypotheek werd verleend ten behoeve van de Landelijke tot een bedrag van f 40.000,—, welke akten in de openbare registers werden ingeschreven;

dat blijkens de akte op 5 September 1944 verleden, de koopsom door verzoeker tot een bedrag van f 35.000,— in contanten werd betaald, terwijl verzoeker ter voldoening van het restant der koopsom ad f 40.000,— de verplichting op zich nam voor het geheel te zullen voldoen de hypotheecaire schuld tot dat bedrag van Vogel aan de Landelijke, aangegaan bij notariële akte van 29 Juni 1944;

dat blijkens de inhoud der akte van minnelijk rechtsherstel de bij de hogergenoemde koop- en verkooptransacties en hypotheekverlening betrokken partijen zijn overeengekomen dat de respectievelijk op 29 Juni 1944 en op 5 September 1944 betreffende de percelen in kwestie gesloten koopovereenkomsten alsmede de op die percelen bij akte van 29 Juni 1944 plaats gehad hebbende hypotheekverlening respectievelijk als nietig zijn te beschouwen en rechtsgeldigheid missen, en de gevolgen van een en ander hebben geregeld, alles als in de akte van minnelijk rechtsherstel nader omschreven;

dat echter blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden, op hieronder nader te bespreken gronden, de Landelijke verzoeker Hardijzer aansprakelijk wenst te houden voor het bedrag van f 40.000 krachtens schuldoverneming, waartegenover verzoeker zich op het standpunt stelt tot voldoening van dit bedrag niet gehouden te zijn, aangezien de Landelijke aan het te haren behoeve gemaakte beding, als deel uitmakend van een nietig contract, geen rechten kan ontlenen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de Landelijke ter adstructie van haar standpunt de navolgende gronden aanvoert:

- a. de schuldoverneming door Hardijzer, geconstateerd bij de akte van 5 September 1944 is niet nietig, omdat de voor deze uit de koopovereenkomst voortvloeiende verplichting tot betaling van de koopsom ad f 75.000.— zou zijn opgehouden doordat kwijting werd gegeven voor de koopprijs tegen gedeeltelijke betaling in contanten en gedeeltelijk door schuldoverneming, hetgeen tot gevolg zou hebben dat de nietigheid van de koopovereenkomst niet relevant is voor de vraag of er een geldig derden beding ten behoeve van de Landelijke bestaat, staande toch dit beding los van de koopovereenkomst;
- b. al ware de schuldoverneming nietig, dan zouden — waar de Raad dienovereenkomstig de gevolgen van de nietigheid moet regelen — redelijkheid en billijkheid medebrengen dat verzoeker de gevolgen van zijn handelingen heeft te dragen;

Overwegende, dat verzoeker hier-
tegenover de nietigheid van het beding heeft staande gehouden, heeft betoogd dat redelijkheid en billijkheid geenszins medebrengen dat hij, die slechts in opdracht van Vogel handelde, naast deze tot voldoening van het bedrag van f 40.000,— verplicht moet worden geacht en tenslotte nog een beroep heeft gedaan op een overschrijding der grenzen van de door hem gegeven volmacht door zijn lasthebber;

Overwegende, omtrent dit alles, dat de Raad de door de Landelijke sub a. aangevoerde grond als onjuist verwerpt, aangezien de verplichting om de koopprijs te betalen niet kan worden afgescheiden van het beding ten behoeve van de Landelijke, zijnde dit laatste toch niet anders dan de vorm — nl. een aan de koopovereenkomst toegevoegd beding betreffende de wijze van kwijting — waarin die verplichting tot betaling van een deel van de koopprijs is belichaamd;

Overwegende, dat het beding ten behoeve van de Landelijke in die schuldoverneming gelegen, dan ook deel uitmaakte van de koopovereenkomst en na nietigverklaring die overeenkomst door minnelijk rechtsherstel, door de Raad bekrachtigd, in die nietigheid deelt en niet meer rechtsgeldig kan worden aangenomen door de Landelijke;

Overwegende, ten aanzien van de sub b. aangevoerde grond, dat de Raad van oordeel is dat onder de gegeven omstandigheden waar te dezen — hoezeer de handeling van verzoeker valt af te keuren — mag worden aangenomen dat Vogel van het intermediair van verzoeker gebruik heeft gemaakt ten einde zich zoveel mogelijk veilig te stellen, de redelijkheid en billijkheid geenszins medebrengen dat de Landelijke voordeel zou toekomen uit een overeenkomst waarbij zij geen partij was en waarbij zij generlei verplichting op zich nam;

Overwegende, dat het verzoek van Hardijzer derhalve voor toewijzing vatbaar is, de door deze subsidiair aangevoerde grond buiten beschouwing kan blijven en recht kan worden gedaan als na te melden;

RECHTDOENDE:

Verstaat dat de Landelijke tegenover Hardijzer geen rechten kan ontlenen aan het te haren behoeve in de akte van koop en verkoop tussen Vogel en Hardijzer ten overstaan van Notaris Rambonnet op 5 September 1944 gesloten, gemaakte beding betreffende de overneming van de hypothecaire schuld ad f 40.000,— ten laste van R. A. G. Vogel aan de Landelijke, zijnde dit beding nietig als onderdeel van die overeenkomst;

Veroordeelt de Landelijke in de kosten van dit geding, aan de zijde van Hardijzer gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op f 75,—.

No. 55 455

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
21 November 1953 (Mrs Jhr Dr Cal-
koen, Buddingh de Voogt en van
Opstall).

Het N.B.I. heeft geweigerd een vordering van appellant op een onder beheer staand vermogen te erkennen, omdat de vordering in 1939 in Ned. Indië ontstaan, ingevolge de ministeriële beschikking d.d. 4 Oct. 1950 (N. Stert. 1950 no. 196) niet zou mogen worden erkend, als zijnde ontstaan buiten de Nederlandse rechtsfeer.

Het N.B.I. is uitgegaan van een te eng begrip van „Nederlandse rechtsfeer”, waarmede slechts kan zijn be-

doeld het Koninkrijk der Nederlanden, zoals het ten tijde van de in werking treding van het K.B. E 133 bestond.

Voor de verjaringstermijn van de rente-termijn is van toepassing art. 1975 Nederlands-Indisch B.W. en het beroep daarop moet worden overwogen i.v.m. artt. 2 en 3 van de Ordonnantie Rechtsherstel verval en verjaring (Stbl. Ned.-Indië 1948, 266).

De vordering had — met uitzondering van de rentetermijn voor 2e halfjaar 1939 — door het N.B.I. dienen te worden erkend. Beslissing N.B.I. vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 28, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van Johannes Looze, wonende te Baarn, te dezer zake woonplaats gekozen hebbende ten kantore aan de Nassaulaan 58 aldaar van zijn gemachtigde, de advocaat Mr H. C. Dietz, waarbij hij in beroep komt van de beslissing van gerequesteerde, het Nederlandse Beheersinstituut, dd. 12 Juli 1951;

Gelezen het aanvullend request van requestrant en het antwoord van gerequesteerde;

Gehoord requestrant bij monde van Mevrouw Mr H. J. Dietz-van Rheineck Leyssius en gerequesteerde bij monde van Mr J. H. ter Spill;

Overwegende:

Ten aanzien van de feiten:

dat requestrant destijds zonder vaste woonplaats doch tijdelijk verblijf houdende te Soerabaya, blijkens op 9 Januari 1939 t.o.v. Notaris J. W. Bek te Soerabaya verleden akte aan Max Karl Kleemann, destijds wonende te Sarangan, residentie Madioen, in verbruikleen heeft gegeven de som van f 9800,—, rentende 8 % 's jaars, op de in deze akte nader omschreven voorwaarden, hebbende Kleemann zich bij deze akte verbonden tot meerdere zekerheid en waarborg voor de behoorlijke voldoening van deze zijn schuld ten behoeve van requestrant, met een eerste hypotheccair verband te bezwaren het hem toebehorende, in de akte nader omschreven perceel, recht van erfpacht, verpondingsnummer 1313, gelegen in de dessa Sarangan,

district en regentschap Magetan, residentie Madioen;

dat M. K. Kleemann voornoemd de Duitse nationaliteit bezit en zijn vermogen, nl. zijn recht op pensioen van het Pensioenfonds van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij, ingevolge artikel 3 K.B. E 133 op de Staat is overgegaan;

dat requestrant gerequesteerde heeft verzocht zijn vordering als ten rechte omschreven op het door gerequesteerde voor de Staat beheerde vermogen van Kleemann te erkennen, doch gerequesteerde op dit verzoek afwijzend heeft beschikt bij de beroepen beslissing en enige daaraan voorafgaande beslissingen;

dat requestrant bij pleidooi onweersproken gesteld heeft, dat hij Nederlander is;

Ten aanzien van het recht:

dat requestrant's verzoekschrift tijdig, immers op 10 Augustus 1951, ter Griffie van de Raad ontvangen is en zijn beroep in zoverre ontvankelijk is;

dat volgens gerequesteerde echter het ingesteld beroep niet-ontvankelijk is, omdat de betreffende beslissing reeds bij schrijven van 16 Februari 1950 en vervolgens nogmaals bij schrijven dd. 12 Maart 1951, het laatste gericht aan Notaris Koenderink te Baarn, aan requestrant is medegedeeld en requestrant van deze beslissing niet binnen de hem door artikel 43 K.B. E 133 gestelde termijn in beroep is gekomen;

dat dit beroep van gerequesteerde op de niet-ontvankelijkheid van het ingestelde appel echter niet opgaat, omdat ingevolge artikel 43, lid 2, K.B. E 133, ten aanzien van beschikkingen, beslissingen en uitspraken van gerequesteerde de appeltermijn loopt vanaf de dag, waarop een afschrift van de beschikking, beslissing of uitspraak bij aangetekend schrijven aan de post is toevertrouwd, en niet gesteld of gebleken is, dat de door gerequesteerde genoemde beslissingen bij aangetekende brieven aan requestrant zijn verzonden;

dat requestrant bij pleidooi heeft medegedeeld, dat hij Kleemann bij op 7 September 1951 uitgebrachte dagvaarding voor de Arrondissements Rechtsbank te Utrecht tot terugbeta-

ling van hoofdsom en rente heeft gedagvaard, en gerequestreerde naar aanleiding van genoemde procedure bij pleidooi heeft aangevoerd, dat requestrant door tot dagvaarding van Kleemann over te gaan zijn recht op erkenning van de litigieuze vordering heeft verwerkt, in de eerste plaats omdat beide procedures niet zouden zijn te combineren en requestrant bij toewijzing van zijn vordering door de Rechtbank meer zou krijgen dan hem toekwam;

Overwegende echter, dat de omstandigheid dat requestrant zijn vordering tegen deze debiteur bij de Rechtbank krijgt toegewezen, zich er niet tegen verzet, dat hij ook in de onderhavige procedure tegenover het Nederlandse Beheersinstituut erkenning van zijn vordering verkrijgt, opdat hij voor die vordering ook verhaal kan vinden op vermogenswaarden waarover het Nederlandse Beheersinstituut het beheer heeft, en de mogelijkheid van misbruik van deze dubbele verhaalsmogelijkheid hieraan niet in de weg staat, omdat tegen eventueel misbruik nog altijd kan worden opgekomen;

dat gerequestreerde voorts betoogd heeft, dat de procedure tegen Kleemann voor de Rechtbank te Utrecht in strijd zou zijn met het systeem van erkenning van vorderingen op vijandelijk vermogen, daar requestrant, nu hij zijn vordering in rechte aanhangig gemaakt heeft, deze niet meer aan gerequestreerde zou kunnen cederen;

dat gerequestreerde zijn stelling adstrueert met een beroep op het besluit van 19 Januari 1953, Nederlandse Staatscourant 1953, no. 18, waarbij aan de reeds genoemde beschikking dd. 4 October 1950, Nederlandse Staatscourant 1950, no. 196, een nieuw slot is toegevoegd;

dat, afgezien van de vraag, in hoeverre deze beschikkingen verbindend zijn, en afgezien van het feit, dat de beroepen beslissing is genomen vóór het inwerking treden van de beschikking dd. 19 Januari 1953, het beroep van gerequestreerde op de beschikking dd. 19 Januari 1953 in ieder geval moet worden verworpen, omdat naar het oordeel van de Raad het in rechte aanhangig maken van requestrant's vordering tegenover Kleemann zich niet verzet tegen een eventueel gehele of gedeeltelijke cessie van deze vordering aan gerequestreerde;

dat gerequestreerde tenslotte zijn beroep op rechtsverwerking adstrueert met de stelling, dat requestrant misschien nog op een derde wijze, nl. in Indonesië, zijn vordering tracht te incasseren, doch, gelijk reeds werd overwogen, deze eventuele mogelijkheid van verhaal, waarvan de verwezenlijking niet is gesteld, op zichzelf aan de vordering van requestrant en de mogelijkheid tot erkenning van dezelve niets afdoet;

dat gerequestreerde de erkenning van de onderwerpelijke vordering met een beroep op de Ministeriële beschikking dd. 4 October 1950, Nederlandse Staatscourant 1950, no. 196, weigert, omdat deze vordering als buiten de Nederlandse rechtssfeer ontstaan ingevolge genoemde beschikking niet erkend zou mogen worden;

dat uit genoemde, op artikel 4 K.B. E 133 steunende beschikking niet blijkt, wat de ondertekenaren van deze onder de Nederlandse rechtssfeer verstaan, doch uit artikel 1 K.B. E 133, zoals het tot de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951, no. 311, luidde, volgt, dat deze met betrekking tot tijdens het opperbestuur des Konings over Nederlands-Indië ontstane vorderingen in de rechtssfeer van het aldaar sub 1 omschreven Koninkrijk, omvatte het Rijk in Europa, Nederlands-Indië, Suriname en Curaçao, zulks in overeenstemming met artikel 1 van de ten tijde van de inwerkingtreding van K.B. E 133 vigerende Grondwet;

dat hetzelfde blijkt uit art. 47 K.B. E 133, zoals het tot de inwerkingtreding van genoemde wet van 20 Juli 1951 luidde, en uit art. 50 K.B. E 133, blijkens welke bepalingen dit besluit bestemd was ook in Nederlands-Indië van kracht te zijn evenals K.B. E 100 (art. 164);

dat voorts ingevolge het niet gewijzigde art. 1 sub 8 sub c K.B. E 133 alle verbintenisrechtelijke rechten en aanspraken, die hetzij zich binnen het gebied van het Koninkrijk bevinden, tot de rechtssfeer van het Koninkrijk behoren of binnen het Koninkrijk kunnen worden geldend gemaakt — onverschillig waar zij zich bevinden of waar zij kunnen wordend geldend gemaakt — toebehoren aan Nederlanders, Nederlandse onderdanen of personen, die binnen het Koninkrijk hun woon- of verblijfplaats hebben of zich aldaar

bevinden. „vermogen” in de zin van K.B. E 133 vormen. in verband waarmede de Raad opmerkt, dat in ieder geval rechten en aanspraken, die voldoende aan de eisen, gesteld in art. 1 sub 8 K.B. E 133 voor erkenning overeenkomstig art. 25 K.B. E 133 in aanmerking komen, waartoe te meer reden is, nu de artt. 25 en 28 K.B. E 133 generlei beperking inhouden;

dat hieruit ten aanzien van requestrant's vorderingen, ontstaan vóór de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 311, volgt, dat gerequestreerde bij zijn beslissing is uitgegaan van een te eng begrip „Nederlandse rechtssfeer”, met welke, zoals gezegd, met betrekking tot K.B. E 133 slechts bedoeld kan zijn die van het Koninkrijk der Nederlanden, zoals het ten tijde van de inwerkingtreding van K.B. E 133 bestond;

dat de Raad mitsdien van oordeel is, dat de vordering van requestrant op Kleemann ten onrechte niet erkend is door gerequestreerde en gerequestreerde hiertoe alsnog zal moeten overgaan;

dat gerequestreerde vervolgens bij gebrek aan wetenschap de door requestrant gestelde betalingen heeft ontkend, met erkenning overigens van de door de in afschrift overgelegde akte van schuldbekentenis bewezen hoofdsom en rente;

dat gerequestreerde, gehouden tot bewijs van eventuele andere betalingen dan door requestrant erkend, echter van zodanige betalingen geen bewijs geleverd of aangeboden heeft;

dat gerequestreerde tenslotte met een beroep op art. 2012 B.W. heeft bevestigd, dat requestrant slechts erkenning van zijn vordering terzake van rente over de laatste vijf jaar kan vragen;

dat gerequestreerde hierbij over het hoofd ziet, dat op de rechtsverhouding van requestrant, die blijkens de akte van 9 Januari 1939 destijds geen vaste woonplaats had, doch te Soerabaya verblijf hield, en van Kleemann, die blijkens dezelfde akte destijds in Nederlands-Indië woonachtig was, en

aan wie gerequestreerde zijn rechten ontleent, het Nederlands-Indisch burgerlijk recht toepasselijk is, zodat de Raad aanneemt, dat gerequestreerde een beroep gedaan heeft op de verjaring van art. 1975 Nederlands-Indisch B.W., overeenkomende met art. 2012 B.W.;

dat echter dit beroep op verjaring moet worden verworpen op grond van artt. 2 en 3 van de Ordonnantie Rechts herstel verval en verjaring, Stbl. van Nederlands-Indië 1948, 266 (Engelbregt, 1950, p. 2579), met uitzondering evenwel t.a.v. de volgens requestrant niet betaalde rentetermijn over het 2e halfjaar 1939, daar de Raad de nietbetaling van deze termijn niet vermag toe te schrijven aan de in art. 2 van genoemde Ordonnantie bedoelde bijzondere omstandigheden;

dat de Raad op grond van het vooraangaande van oordeel is, dat de litigieuze vordering, met uitzondering van die terzake van rente over het 2e semester 1939, door gerequestreerde had behoren te worden erkend, zodat de beslissing a quo behoudens t.a.v. deze rentetermijn moet worden vernietigd, kunnende de Raad voorbijgaan aan hetgeen partijen met betrekking tot de zogenaamde Accounting Rules hebben aangevoerd, als ook naar het oordeel van partijen niet ter zake dienend;

RECHTDOENDE:

Verklaart requestrant ontvankelijk in het door hem ingesteld hoger beroep;

Vernietigt de beslissing van gerequestreerde dd. 12 Juli 1951, waarvan beroep;

Beveelt, dat de erkenning van requestrant's vordering door het Nederlandse Beheersinstituut zal geschieden met in achtneming van het hierboven overwogene;

Bepaalt, dat de meest gerede partij zich zonodig tot de Raad zal wenden ter verdere afdoening van de zaak.

derland welke krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom waren overgegaan op de Nederlandse Staat;

dat, zoals uit de hierboven aangehaalde passage blijkt, aan elk van de toegetreden landen het recht werd gegeven deze onder de jurisdictie van dat land zich bevindende Duitse bezittingen onder zich te houden en daarover te beschikken als een vorm van vooruitbetaling op hetgeen dat land uit het totaal der Duitse herstelbetalingen toegewezen zou krijgen;

dat, indien de totale opbrengst van het gerealiseerde vijandelijk vermogen in een bepaald land meer zou zijn dan aan dit land als percentage van het totaal was toegekend, verrekening van dit surplus ten behoeve van andere landen met een tekort zou kunnen plaats vinden, doch de aldus beoogde billijke verdeling van de „German external assets” overeenkomstig de regelen van meergenoemde overeenkomst niet medebrengt de door appellanten beweerde onttrekking van dit Duits vijandelijk vermogen aan de jurisdictie van de toegetreden landen;

Overwegende, dat de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen derhalve op der appellanten vermogen van toepassing zijnde, het N.B.I. de aan hetzelfde in artikel 11 E 133 toegekende bevoegdheden met betrekking tot het vermogen van appellanten mocht uitoefenen;

Overwegende ten aanzien van de door appellanten beweerde strijd, welke de litigieuze verkopen zouden opleveren met het in 1816 tussen Nederland en Duitsland te Aken gesloten grenscontractaat, welke door appellanten als een tweede grond wordt aangevoerd voor hun stelling, dat het N.B.I. geen bevoegdheid tot verkoop van de litigieuze percelen zou hebben gehad;

dat dit tractaat blijkens zijn inhoud tussen Nederland en Pruisen werd gesloten teneinde te komen tot een definitieve vaststelling der grenzen en het uit de weg ruimen van moeilijkheden, welke waren gerezen met betrekking tot de voorlopige occupatie van enige aan de grens gelegen gemeenten;

dat samenhangend met deze grensregeling tevens enige regelingen werden getroffen ten aanzien van de in het grensgebied woonachtige personen, betrekking hebbende op het gebruik van wegen en het vervoer daarover van goederen vrij van douanerechten, het kopen van hout en boombast aan de andere zijde van de grens zonder bij het vervoer daarvan langs de douane rechten verschuldigd te zijn, de aankoop van kolen tegen gelijke prijzen door personen van beide nationaliteiten en het vrije vervoer daarvan over de grens, het vrije vervoer over de grens voor boeren, wier landerijen gedeeltelijk aan de ene en gedeeltelijk aan de andere zijde van de grens liggen, van mest, stro, strooisel en meststoffen voor het bebouwen van hun gronden, evenals van alle van die gronden geogste producten, gelijksoortige faciliteiten voor fabrikanten, wier installaties zich aan beide zijden van de grens bevinden, ten aanzien van grondstoffen voor de vervaardiging van eindfabrikaten, vrije aankoop en vervoer over de grens van stenen, zand en andere voor het onderhoud van grenswegen noodzakelijke materialen;

dat deze regelingen — welke derhalve vrijdom van douanerechten verzekerden voor degenen, die tengevolge van de vaststelling der grenzen gedwongen werden ten behoeve van hun bedrijf of andere werkzaamheden goederen te vervoeren van het gebied van de ene verdragsluitende Staat naar dat van de andere — strekten ter voorkoming van het ontstaan van nieuwe lasten voor de hierbij betrokken individuen;

dat deze faciliteiten golden en gelden voor diegenen, die zich bevinden in de in dit verdrag omschreven omstandigheden doch geen garantie inhouden voor de handhaving van de omstandigheden, waaronder van deze faciliteiten profijt kan worden getrokken;

dat dit verdrag de rechten van privaatrechtelijke aard op de bij deze faciliteiten betrokken gronden en bedrijven niet stelt buiten de werking van de nationale wet van het Rijk, tot welks rechtssfeer deze rechten behoren en onaangetast laat de mogelijkheid, dat door het ingrijpen van een der verdragsluitende Staten in de eigendomsrechten van de bij deze faciliteiten betrokken individuen binnen zijn eigen territoire, de band met de aan de andere zijde van de grens liggende eigendommen van betrokkenen wordt verbroken en zodoende de omstandigheden, waarvoor deze faciliteiten in het leven waren geroepen, niet meer aanwezig zijn;

dat derhalve de inhoud van het door appellanten aangehaalde tractaat niet in de weg staat aan maatregelen van de Nederlandse Staat, voortvloeiende uit het Besluit Vijandelijk Vermogen, weshalve der appellanten desbetreffende stelling als onjuist moet worden verworpen;

Overwegende ten aanzien van de door appellanten gestelde onmogelijkheid om eerder beroep aan te tekenen tengevolge van de in Duitsland geldende geallieerde wetten:

dat deze stelling geen bespreking behoeft voorzover betreft de datum van indiening van het onderhavige beroepschrift, aangezien appellanten niet eerder dan November 1951 kennis hebben gekregen van de litigieuze verkopen, op welk tijdstip het door appellanten gestelde, in wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad vervatte, verbod aan West-Duitsers om te procederen over in geallieerde landen geconfisqueerd voormalig vermogen reeds niet meer van kracht was, aangezien dit verbod volgens appellanten slechts zou hebben gegolden tot 5 September 1951;

dat een beroep op dit verbod voor wat betreft de datum van indiening van een verzoek om ontvijanding appellanten niet kan baten, aangezien zij, blijkens de aan Ons overgelegde volmacht op hun gemachtigde, aan deze reeds op 13 April 1950 zonder enig voorbehoud opdracht hebben gegeven voor hen ontvijanding aan te vragen, hetgeen blijkens der appellanten beroepschrift zou zijn geschied op 10 Mei 1950, derhalve op een tijdstip waarop dit volgens appellanten niet geoorloofd zou zijn;

Overwegende, dat de beweerdelijk bij appellanten bestaan hebbende onzekerheid omtrent een mogelijk te verwachten voeging van het op Duits territorium gelegen grondgebied, alwaar zij gevestigd waren, bij het Nederlandse territorium, al evenmin van enige invloed kan zijn, aangezien deze onzekerheid appellanten niet behoefde te weerhouden van het nemen van alle in hun belang wenselijke of noodzakelijke stappen voor het geval, dat hun in Duitsland gelegen gronden niet bij de grenscorrecties zouden zijn betrokken;

Overwegende tenslotte ten aanzien van der appellanten stelling, dat het N.B.I. ten tijde van de verkoop der litigieuze percelen had kunnen weten, dat aan appellanten ontvijanding zou worden verleend, weshalve het N.B.I. niet tot verkoop had behoren over te gaan:

dat door het N.B.I. is betoogd, dat de litigieuze verkopen werden gevorderd zowel door het algemeen belang als door de verhoudingen in de landbouwsector:

door het algemeen belang, omdat dit eist een spoedige liquidatie en realisatie van het ingevolge artikel 3 E 133 aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen, opdat de opbrengst daarvan kan worden aangewend tot bestrijding van de uitgaven verbonden aan de vergoeding van de door de Duitse Staat veroorzaakte oorlogsschade,

door de verhoudingen in de landbouwsector, omdat de aan Grondoverdracht verkochte gronden deel uitmaken van een complex van ongeveer 128 ha, hetwelk na ontginning en herontginning is aangewend tot vestiging van nieuwe en sanering van reeds bestaande kleine bedrijven, terwijl de aan partijen Gijsberts en Derksen verkochte grond onmisbaar is voor een rendabele exploitatie van hun bedrijf, welke laatste stelling nader is toegelicht en geadstrueerd door partijen Gijsberts en Derksen, die onderscheidenlijk de door hen aangekochte grond hebben aangewend voor veeweide en voor vervanging van andere in het kader van het ruilverkavelingsplan Bergen door hem afgestane grond;

Overwegende, dat het algemeen belang inderdaad ten nauwste is betrokken bij een spoedige liquidatie van vijandelijk vermogen, aangezien de opbrengst daarvan moet dienen voor een (gedeeltelijke) goedmaking van de aan Nederland toegebrachte oorlogsschade;

Overwegende, dat uiteraard voor dit doel niet kan worden aangewend de opbrengst van het krachtens artikel 3 E 133 op de Staat in eigendom overgegangene vermogen van hen, te wier aanzien wordt verklaard, dat aan hen hun vermogen of hetgeen ervoor in de plaats is gekomen zal worden teruggegeven;

dat derhalve een beroep op de regel, dat een spoedige liquidatie van vij-

andelijk vermogen door het algemeen belang wordt gevorderd, moet falen in die gevallen, waarin door het N.B.I. op het tijdstip van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat het betrokken vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats zou zijn gekomen naar de voormalige eigenaar zou terugkeren;

Overwegende, dat door het N.B.I. is gesteld, dat die waarschijnlijkheid niet — en a fortiori niet in grote mate — op het tijdstip van de verkoop aanwezig is geweest;

Overwegende, dat de notariële acten van koop en verkoop zijn getekend op de ondervolgende tijdstippen:

voor wat betreft Grondoverdracht op 16 December 1950 en voor wat betreft partij Derksen op 13 October 1951;

Overwegende, dat appellanten op 23 Juni 1950, nadat zij op 10 Mei 1950 een initieel verzoekschrift hadden ingediend, een zogenaamde ontvijandingsverklaring hebben aangevraagd, welke hun op 22 October 1951 door het N.B.I. is verleend;

Overwegende, dat door het N.B.I. is betoogd, dat appellanten niet voldeden aan de zware eisen, welke in 1950 voor in Duitsland wonende Duitsers golden om voor een verklaring van niet-vijandelijk onderdaan in aanmerking te kunnen komen, welke eisen eerst in 1951 werden verzacht voor Duitse grensboeren, waardoor aan appellanten in dat jaar de door hen verzochte verklaring kon worden uitgereikt; dat derhalve ten tijde van de verkopen aan partij Gijsberts en aan Grondoverdracht niet kon worden voorzien dat appellanten zouden worden ontvijand; dat dit evenmin het geval was ten tijde van de verkoop aan partij Derksen, omtrent welke verkoop immers reeds overeenstemming was bereikt geruime tijd voordat de notaris gelegenheid had voor het passeren van de koopacte, hetgeen kan blijken uit de omstandigheid, dat deze koper met het oog op de aankoop van het litigieuze perceel reeds een groter stuk land in het kader van de ruilverkaveling had afgestaan;

Overwegende, dat appellanten nog hebben doen aanvoeren dat het N.B.I. kennelijk zo lang heeft gewacht met het nemen van een beslissing op hun ontvijandingsverzoek, teniende vooraf het vermogen geheel te kunnen liquideren, en van de aanvang af heeft kunnen voorzien dat zij de door hen verzochte verklaring zouden ontvangen;

Overwegende, dat het Ons bekend is, dat in 1951, mede naar aanleiding van hetgeen bij de behandeling van het wetsontwerp tot vaststelling van regelen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en wijziging van enige bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen in de beide Kamers der Staten-Generaal naar voren werd gebracht ten gunste van de Duitse grensboeren, wier op Nederlands grondgebied gelegen landerijen in eigendom waren overgegaan op de Nederlandse Staat, mildere richtlijnen voor de ontvijanding van Regeringswege zijn verstrekt;

dat het N.B.I. er zeker geen verwijt van kan worden gemaakt, dat het, rekening houdende met de mogelijkheid, dat andere, minder zware eisen zouden worden gesteld voor de ontvijanding van Duitse grensboeren, de beslissing op een ontvijandingsverzoek van grensboeren, zoals appellanten zijn, heeft uitgesteld tot na ontvangst van de desbetreffende nieuwe richtlijnen;

dat dit echter niet het N.B.I. onthief van de verplichting om met voortvarendheid de liquidatie van het vijandelijk vermogen te bewerkstelligen, waarbij de waarschijnlijkheid van een toekomstige ontvijanding slechts kon worden beoordeeld aan de hand van de ten tijde van de verkoop geldende eisen;

dat Wij niet de overtuiging hebben gekregen, dat appellanten ook onder vigueur van de in het algemeen voor Duitsers in Duitsland geldende zeer strenge ontvijandingseisen in aanmerking zouden zijn gekomen voor ontvijanding, zodat ten tijde van het passeren der koopacten in September en December 1950 door het N.B.I. niet met grote waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat der appellanten vermogen naar hen zou terugkeren en deze overeenkomsten derhalve in het algemeen belang dienden te worden gesloten, nog afgezien van de verhoudingen in de landbouwsector, welke op

de daarvoor aangevoerde gronden ook naar Onze mening geacht kunnen worden deze verkopen te hebben gevorderd;

Overwegende, dat het tekenen van de acte van verkoop aan partij Derksen plaats vond op 13 October 1951, dat is 8 dagen vóór de afgifte van appellanten van een ontvijandingsverklaring en derhalve op een tijdstip, waarop wel de ontvijanding van appellanten met grote waarschijnlijkheid kon worden verwacht;

dat het N.B.I. heeft betoogd, dat deze acte van koop en verkoop eerst voor ondertekening gereed kwam geruime tijd nadat omtrent deze verkooptransactie tussen partijen overeenstemming was bereikt, zodat het ogenblik van het ondertekenen der notariële acte ten deze niet van doorslaggevende betekenis kan zijn, welk betoog steun vindt in de omstandigheid, dat partij Derksen op een vroeger gelegen tijdstip 1.14 ha gepachte grond heeft afgestaan en dat de door hem uit het vermogen van appellante Johanna Gisbers aangekochte grond een aaneengesloten geheel vormt met de overige tot het bedrijf van deze koper behorende grond;

dat Wij echter, nu ten processie niet is komen vast te staan op welk tijdstip wilsovereenstemming omtrent de verkoop aan partij Derksen is verkregen, een beroep op het algemeen belang met betrekking tot deze verkoop niet kunnen aanvaarden;

dat Wij evenwel, gezien het feit dat de verkoop aan partij Derksen moet worden gezien in het kader van het herverkavelingsplan Bergen en moet worden aangemerkt daarvan deel uit te maken, van oordeel zijn, dat deze verkoop werd gevorderd door de juiste verhoudingen in de landbouwsector, zodat de vorderingen van appellanten zullen moeten worden afgewezen;

Overwegende, dat Wij appellanten als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten dezer procedure zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren het beroep niet-ontvankelijk voorzover dit is gericht tegen de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen, sectie C nummers 4475 en 4733 onderscheidenlijk aan partij Gijsberts en aan Grondoverdracht;

Verklaren voor het overige het beroep ontvankelijk;

Wijzen af de ingestelde vorderingen met betrekking tot de uit het vermogen van Johanna Gisbers afkomstige percelen;

Veroordelen appellanten in de op deze procedure gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot enz.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	73
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	76
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/456 t/m 55/459	pag. 1153/1164

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Termijn art 21, tweede lid E 100.

Het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelet op artikel 4, lid 8, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd bij het Koninklijk Besluit van 16 November 1945 (Stbl. No. F 272) en op artikel 21 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit is gewijzigd laatstelijk bij de wet van 21 December 1951 (Stbl. No. 586);

Gezien zijn besluiten dienaangaande van 12 Maart 1947, 7 Mei 1947, 4 December 1947, 13 Mei 1948, 21 October 1948, 30 Maart 1949, 12 October 1949, 26 April 1950 en 20 December 1950;

Overwegende, dat het wenselijk is gebleken thans ook de termijn vast te stellen, binnen welke moeten zijn ingediend verzoekschriften als bedoeld in artikel 21, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

- a. betrekking hebbende op geschillen ten aanzien van onroerende zaken, als bedoeld in artikel 113a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zoals dit luidde vóór de wijziging van de wet van 21 December 1951 (Stbl. No. 586), voor zover deze geschillen vóór 1 Juli 1948 ter kennis zijn gebracht van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad;
- b. strekkende tot herstel van levensverzekeringopolissen;

B e p a a l t :

Verzoekschriften, als bedoeld in artikel 21, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer,

- a. betrekking hebbende op geschillen ten aanzien van onroerende zaken, als bedoeld in artikel 113a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zoals dit luidde vóór de wijziging van de wet van 21 December 1951 (Stbl. No. 586), voor zover deze geschillen vóór 1 Juli 1948 ter kennis zijn gebracht van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad,

- b. strekkende tot herstel van levensverzekeringpolissen,
moeten bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad worden ingediend:
a. vóór 1 Juni 1955;
b. vóór 1 Januari 1956.

's-Gravenhage, 18 Februari 1955.

De Secretaris van de
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
Reyseger
(Ned. Stct. 1 Maart 1955, No. 42)

BEKENDMAKING VAN HET DAGELIJKS BESTUUR VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

Sluiting termijn art. 21, tweede lid, E 100 m.b.t. rechtsherstelverzoeken inzake onroerend goed en levensverzekeringpolissen.

Toen het Dagelijks Bestuur van de Raad op 20 December 1950 besloot de termijn voor het indienen van rechtsherstelverzoeken nog éénmaal te verlengen tot ultimo Juni 1951 (zie „Rechtsherstel” Ve jaargang, No. 7, blz. 580), werd tevens bepaald, dat tot een nader te bepalen tijdstip nog wel verzoekschriften zouden kunnen worden ingediend betrekking hebbende op:

- a. geschillen ten aanzien van onroerende zaken, als bedoeld in artikel 113a Besluit Herstel Rechtsverkeer, mits deze geschillen vóór 1 Juli 1948 ter kennis zijn gebracht van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad;
- b. aanspraken op en terzake van effecten;
- c. herstel van levensverzekeringpolissen.

Ten aanzien van de hierboven onder a en c bedoelde categorieën van verzoekschriften acht de Raad thans het ogenblik gekomen om de termijn vast te stellen, waarbinnen nog gelegenheid zal bestaan voor indiening van een verzoek om rechtsherstel. *Voor de categorie sub b blijft de situatie ongewijzigd.*

In zijn besluit van heden heeft de Raad bepaald, dat verzoekschriften strekkende tot *herstel van levensverzekeringpolissen* moeten worden in gediend vóór 1 Januari 1956; belanghebbenden hebben derhalve nog ruim tien maanden de tijd om rechtsherstel aan te vragen.

Met betrekking tot de hierboven onder a bedoelde verzoekschriften betreffende *onroerende zaken*, meent de Raad met een veel kortere termijn te kunnen volstaan: deze verzoekschriften moeten uiterlijk vóór 1 Juni 1955 zijn ingediend

Het gaat hierbij om gevallen, waarin onder vigueur van de bepalingen van Hoofdstuk VII A van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100), zoals dat luidde vóór de inwerkingtreding van de wet van 21 December 1951 (Stbl. 586), een proces-verbaal van zwarigheden en daarop betrekking hebbende voorstellen van de Afdeling Onroerende Goederen door deze Afdeling in afschrift ter griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad zijn gebracht (art. 113a oud, E 100).

Voor het in behandeling nemen van een aldus ter kennis van de Afdeling Rechtspraak gebracht geschil betreffende onroerend goed is nodig, dat bij die Afdeling alsnog een verzoekschrift tot regeling van dat geschil wordt ingediend.

Belanghebbenden hebben thans voldoende gelegenheid gehad om een zodanig verzoek in te dienen; voorzover zij nog steeds nalatig zijn gebleven een uitspraak te verzoeken van de Afdeling Rechtspraak, wordt hun nog tot eind Mei 1955 de gelegenheid daartoe gelaten.

Voorzover niet vóór 1 Juni 1955 een verzoek tot regeling van het betref-

fende rechtsherstelgeshil bij de Afdeling Rechtspraak is binnengekomen, zullen de ter griffie van de Afdeling Rechtspraak zich bevindende processen-verbaal van zwaarigheden met de daarop betrekking hebbende voorstellen van de Afdeling Onroerende Goederen door de Griffier van de Afdeling Rechtspraak worden toegezonden aan de Afdeling Onroerende Goederen;

Laatstgenoemde Afdeling zal vervolgens overeenkomstig de thans geldende bepalingen van Hoofdstuk VII A E 100 terzake een beslissing geven, waarvan partijen desgewenst in beroep kunnen komen bij de Afdeling Rechtspraak.

Lijsten van percelen in Oost-, Midden- en West-Java, waarvan de eigenaren niet bekend zijn of wier verblijfplaatsen onbekend zijn. ¹⁾

Verlenging claimtermijnen.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken brengt in de Nederlandse Staatscourant van 2 Maart 1955, No. 43, het volgende onder de aandacht van belanghebbenden:

Volgens bekendmaking van de Panitia Untuk Menjelesaikan Urusan Pemulihan Hak (Commissie voor de Afwikkeling van Rechtsherstel), te Djakarta, zijn de claimtermijnen voor de percelen van onbekende eigenaren of van eigenaren, wier adressen niet bekend zijn, gelegen in Oost- en Midden-Java, en voor de percelen, gelegen in West-Java, respectievelijk oorspronkelijk geldend tot 1 December 1954 en 1 Februari 1955, verlengd tot 31 Maart 1955.

Hun, die menen recht te hebben op genoemde percelen, wordt verzocht hun claim, vergezeld van de vereiste bewijsstukken, uiterlijk einde Maart 1955 in te dienen bij het Hoofdkantoor van de Commissie voor de Afwikkeling van Rechtsherstel, Djalan Segara 11, te Djakarta, aan welk adres tegen de prijs van Rp. 2,50 per stuk de destijds van meergemelde percelen opgestelde lijsten verkrijgbaar zijn. Met ingang van 1 April 1955 behoudt de commissie zich het recht voor de niet geclaimde percelen of die, waarop de claim werd afgevoerd, te verkopen.

Bedoelde lijsten liggen voor belanghebbenden ter inzage bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Directie Algemene Zaken, Casuariestraat 16 te 's-Gravenhage, op werkdagen van 9.30—12.30 uur en van 2.30—17.00 uur, alwaar ook inlichtingen zijn te verkrijgen, tot welke instantie in Indonesië belanghebbenden zich dienen te wenden.

¹⁾ Zie Rechtsherstel IX, 5 en 7 (pag. 35 en 55).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 208

Regeling inzake het Rechtsgeschil S 4781

tussen:

1. Samuel Simon Noach te Rotterdam, Breitnerstraat 61 b., Raadsman: Mr J. Slijper, adv. en proc. te Rotterdam, hierna te noemen partij Noach;
2. Het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage als voerende het beheer over het op grond van art. 2 lid 1 juncto artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (K.B. E 133) aan de Staat der Nederlanden vervallen vermogen van Jan Hendrik ten Cate, te Utrecht; hierna te noemen partij ten Cate,
3. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen,

Gezien een namens Samuel Simon Noach ingediend verzoek tot herstel van de vorderingen te zijnen behoeve en ten laste van oorspronkelijk wijlen Cornelis Johannes Hendrikus van der Wal en de hypothecaire inschrijving gerust hebbende op het perceel kadastraal bekend Gemeente Abstede, Sectie B no. 3803, genomen ten Hypotheekkantore te Utrecht op 1 September 1920 in deel 304 no. 116.

Gelezen de stukken waaronder de door partijen schriftelijk verstrekte gegevens en het verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Utrecht betreffende diens onderhoud met de raadsman van partij Noach en een tegenwoordiger van het Bureau 's-Gravenhage van het Nederlandse Beheersinstituut;

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Bij acte 1 September 1920 voor Notaris P. Davelaar, destijds te Utrecht verleden, verleende Cornelis Johannes Hendrikus van der Wal te Utrecht het recht van eerste hypotheek op bovengemeld perceel ten gunste van Samuel Simon Noach tot zekerheid voor de terugbetaling van een bedrag van f 3000,— door van der Wal geleend van partij Noach, rentende 5 $\frac{3}{4}$ % 'sjaars per 1 Maart en 1 September. Krachtens gemelde acte werd inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te Utrecht op 1 September 1920 in deel 304 no. 116.
2. Blijkens een op 7 April 1942 ten Hypotheekkantore gestelde aantekening is gemelde vordering door de N.G.V. in beheer genomen ingevolge par. 7 der Verordening no. 154/1941.
3. Ten tijde dezer in beheerneming was de rente reeds in onderling overleg door partijen verminderd tot 4 $\frac{1}{4}$ % 'sjaars.
4. Bij acte van scheiding en deling van de onverdeelde boedel, afkomstig van de huwelijksgemeenschap van goederen, bestaan hebbende tussen Cornelis Johannes Hendrikus van der Wal en zijn op 1 Januari 1942 te Zeist overleden echtgenote Emerentia Josephina Antonia Smeels, op 29 Juli 1943 verleden voor genoemde notaris Brouwers, werd bovenvermeld onroerend goed toebedeeld aan Jan Hendrik ten Cate, onder verplichting de daarop rustende hypothecaire schuld voor zijn rekening te nemen.
5. Op 29 Juli 1943 werd gemelde vordering door bemiddeling van notaris A.M. Brouwer te Utrecht afgelost, waarna, ingevolge een door de N.G.V.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/456

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN,
15 Dec. 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Koppius).

De Raad acht het onaannemelijk, dat de Duitser A.K., alleen om een vermogensdeel aan aangifte in Duitsland te onttrekken, dit zou hebben geschonken aan W., zonder dat er overigens motieven waren voor zo'n belangrijke schenking. Het camoufleren van de bankrekening komt met deze bedoeling overeen. Bij een schenking aan W. in 1935 zou er voor camouflage van de bankrekening geen reden zijn geweest.

De beschikking van het N.B.I., waarbij het betreffende vermogen als vijandelijk vermogen is aangemerkt, hekrachtigd; de door appellanten verschuldigde rente terug gebracht tot 4 %.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, kamer te Groningen, heeft gegeven de volgende beslissing in zake:

erfgenamen van wijlen Tobias Witteveen, in leven commissionair in effecten, wonende te Leeuwarden, en aldaar overleden op 25 Augustus 1947, appellanten van een beschikking van het N.B.I. dd. 22 October 1951, gemachtigde Mr. F. Th. P. J. Kimmel, advocaat en procureur te Leeuwarden.

De Raad voornoemd:

Gezien een ongedateerd verzoekschrift van appellanten, ingekomen ter centrale griffie van de Raad op 23 November 1951, waarbij zij op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden in beroep komen van de hen betreffende beschikking van het N.B.I. dd. 22 October 1951, en daarbij den Raad verzoeken: 1. deze beschikking te vernietigen; 2. het N.B.I. onbevoegd te verklaren tot, althans niet ontvankelijk te verklaren in zijne vordering tot betaling van een als vijandelijk vermogen aangemerkt bedrag van f 16172.40, vermeerderd met rente ad

6% van 1 April 1946 tot de dag van betaling van de hoofdsom; 3. voor zoveel nodig te verklaren, dat de door het N.B.I. gevorderde bedragen niet zijn vijandelijk vermogen in de zin van het K.B. E 133, althans dat het N.B.I. niet is rechthebbende op dit vermogen, een en ander met veroordeling van het N.B.I. in de kosten dezer procedure;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 27 Mei 1952, waarin, op grond dat het N.B.I. bedoeld heeft zich te richten tot al degenen, die uit welke hoofde dan ook aansprakelijk zijn tegenover het N.B.I. tot betaling van het opgevorderde bedrag verzocht wordt om zijn beschikking te beschouwen als mede gericht tot appellante sub 1 in haar hoedanigheid van gerechtigde tot de helft van de tijdens het leven van T. Witteveen tussen deze en haar bestaan hebbende huwelijksgoederengemeenschap, en voorts wordt geconcludeerd tot afwijzing van de in het beroepschrift gedane vorderingen, kosten rechtens;

Gehoord ter zitting van 16 Juni 1953 de appellanten bij monde van hun gemachtigde en het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk, wonende te Wassenaar, en van A. Berends, wonende te Delft;

Gezien de verder door partijen overgelegde stukken;

Overwegende dat het N.B.I. aanneemt, dat het beroepschrift tempore utili is ingediend, en de Raad zich met dit standpunt kan verenigen;

Overwegende dat appellanten voor hun verzoek, het N.B.I. onbevoegd tot, althans niet-ontvankelijk in zijn vordering te verklaren, ten onrechte een beroep doen op de bepalingen van art. 1146 B.W. in verband met art. 4 sub 60 Rv., die voor een geval als het onderhavige niet geschreven zijn en evenmin daarop analogice behoren te worden toegepast, terwijl het redelijk en geenszins leidend tot uiteindelijke benadeling van appellanten kan worden geacht om het bovenomschreven door het N.B.I. gedane verzoek in te willigen;

Overwegende dat het N.B.I. zijn vordering tegen appellanten heeft gebaseerd op het volgende: Wijlen T. Witteveen ontving in Augustus of Sep-

tember 1934 (1935?) diverse obligaties tot een nominale waarde van f 12000.-, die hij op 1 October 1935 bij de Nederlandse Bank te Leeuwarden deponeerde ten name van A.K., zijnde blijkens een aantekening in de boeken Aloys K. In April 1937 opende hij in zijn persoons-grootboek een geldrekening ten name van A.K. te Bergen, zijnde deze plaatsaanduiding gesteld over het weg-geradeerde woord „Borken”. Het N.B.I. neemt aan op grond van deze aanduidingen, dat het hier vermogen betreft van een Duitser A.K., woonachtig te Borken, dat met ontduiking van de toenmalige Duitse devezienbepalingen naar Nederland werd overgebracht en voortaan geadmistrateerd door T. Witteveen, terwijl zulks overeenstemt met de op de geldrekening door Witteveen geboekte desbetreffende effecten-nota's ten name van A. Künstler te Borken. Deze Aloys Künstler overleed in 1947. Op de bedoelde rekening A.K. werden een aantal boekingen verricht, waarna zij per ultimo 1939 sloot met een saldo ad f 955.32 ten gunste van A.K. Met dit saldo werd per 1 Januari 1940 een rekening „Kinderen Aloys” geopend, waarvan het eindsaldo ad f 2136.27 per 12 Maart 1943 werd overgeboekt naar de rekening „Diverse personen”. Nadat hierop weder verschillende bedragen waren geboekt en het eindbedrag op 16 Februari 1944 f 15372.16 bedroeg, werd hiervan f 15266.83 aangewend voor de aankoop van f 15000.— nominaal 3½ % obligaties Rotterdam 1944 en het resterende bedrag ad f 105.33 per kas opgenomen. Het N.B.I. is van oordeel, dat deze boekingen een duidelijk aanwijsbaar zelfstandig vermogen, toebehorend aan wijlen Aloys Künstler te Borken, betreffen, terwijl van een eigendomsoverdracht, onder welke titel ook, niet blijkt, zodat het besloten heeft de genoemde obligaties Rotterdam als vijandelijik vermogen aan te merken, waarop de bepalingen van het K.B. E 133 van toepassing zijn. Het N.B.I. vordert derhalve: 1. afdracht van dit vermogen of betaling van de geldswaarde van f 15000.— 3½ % obligaties Rotterdam 1944 tegen een koers van 100¼ %, d.i. f 15037.50 vermeerderd met couponrente over de jaren 1944 en 1945 ad f 1047.40 en de lopende rente van 1 Februari tot 1 April 1946 ten bedrage van f 87.50, derhalve totaal f 16172.40; 2. wegens het niet voldoen door wijlen T. Witteveen aan zijn verplichting tot aangifte van vijandelijik

vermogen vóór 1 April 1946, een rente vanaf die datum van 6 % 's-jaars.

Overwegende dat appellanten aanvoeren, dat het hun reeds vóór de Duitse bezetting van Nederland bekend was, dat Aloys Künstler, wonende te Borken, in 1935 effecten ter waarde van ± f 12000.— ten geschenke had gegeven aan hun erflater; dat de bedoelde boekingen hun eerst na diens overlijden bekend zijn geworden in verband met nog bestaande belastingverplichtingen, dat de Inspecteur der directe belastingen na inzage der boekhouding en kennisneming van een verklaring van pastoor E. Janssen te Anholt (welke hieronder nader ter sprake komt) heeft aangenomen, dat de bedoelde effecten inderdaad vóór Mei 1940 in het vermogen van wijlen T. Witteveen zijn gekomen en deswege geen aanslag heeft opgelegd in de Vermogensaanswasbelasting, doch wel rekening heeft gehouden met de hieruit verkregen meerdere revenuen door het opleggen van aanvullende aanslagen in de Inkomstenbelasting over de jaren 1941—1944 tot een totaal bedrag van f 2100.31; dat het niet voldoen van schenkingsrecht en van Inkomstenbelasting over de revenuen van het geschonkene verklaard kan worden uit vrees van de begiftigde, dat de desbetreffende boeking en aangifte aan de Duitse justitie bekend zou worden en Künstler aan strafvervolging zou kunnen blootstellen, terwijl de Duitse staat misschien nog rechten zou kunnen doen gelden op dit vermogen, en het tenslotte ook niet uitgesloten is, dat T. Witteveen, die niet vermogend was, aan de verleiding geen weerstand heeft kunnen bieden om de schenking tegenover de belastingautoriteiten te verzwijgen; dat T. Witteveen vrijelijik beschikte over de onderwerpelijike fondsen en de daaruit voortvloeiende revenuen; dat tijdens de periode 1935—1940, toen wijlen A. Künstler en zijn familie geregeld ieder jaar enige weken vakantie genoten in Nederland, slechts enige kleine bedragen, tot een totaal van f 411.20, door een zoon van A. Künstler zijn opgenomen; dat na aankoop der obligaties Rotterdam het restant der rekening door T. Witteveen per kas werd opgenomen; dat de voormelde wijze van boeking van het onderwerpelijik vermogen alleen er op wijst, dat Witteveen wenste dit vermogen boekhoudtechnisch zelfstandig te houden, althans geleidelijik over te boeken naar zijn privé-vermogen; dat zij

subsidair stellen, dat zij te goeder trouw menen eigenaar te zijn van het onderwerpelijke vermogen, zodat van nalatigheid in de zin van art. 24 van het K.B. E 133 bij hen niet kan worden gesproken en er voor een rentevergoeding van 6 % 's-jaars vanaf 1 April 1946 geen aanleiding bestaat, gaande deze rente bovendien ver uit boven de uit het vermogen verkregen reventuen; dat in elk geval het door hen uit dit vermogen betaalde surplus aan Inkomstenbelasting ad f 2100.31 in mindering zal moeten worden gebracht op het aan het N.B.I. toekomende; dat het redelijk is, het N.B.I., dat geen enkele poging heeft gedaan om deze zaak buiten rechte tot een oplossing te brengen, te veroordelen in de kosten dezer procedure;

Overwegende dat het N.B.I. in zijn verweerschrift zijn standpunt nader heeft ontwikkeld en verdedigd, er nog op wijzend, dat wijlen T. Witteveen zich niet als eigenaar van het bedoelde vermogen heeft gedragen; dat uit het tegoed der desbetreffende rekening op verschillende data in 1937 en 1938 betalingen zijn gedaan ten bedrage van f 100.—, f 60.— en f 250.— aan „Fr.“, waarmede volgens mededeling van appelland sub 3a bedoeld werd Fritz Künstler, de zoon van Aloys Künstler, terwijl voorts uit dit tegoed op 1 Februari 1939 nog f 1.20 betaald werd wegens „tel. Fr. Gron.“; dat bij het verhoor vanwege de Rijksaccountantsdienst op 11 Februari 1948 door de zoons van wijlen T. Witteveen aanvankelijk is beweerd, dat zij de naam A. Künstler niet kenden, en gesuggereerd, dat het een fictief persoon was en de stukken langzamerhand waren verkregen; dat bij het verhoor op 24 Maart 1951 door de opsporingsdienst van het N.B.I. door appelland sub 3a echter verklaard werd, dat de fondsen van de heer Künstler afkomstig waren en omstreeks 1935 aan zijn vader waren geschonken, die ze door tussenkomst van de Twentse Bank te Winterswijk in zijn bezit kreeg; dat uit de vermelde boekingen wel blijkt, dat Witteveen enige beschikkingsvrijheid ten aanzien van de effecten bezat, die haar verklaring kan vinden in het feit, dat het in casu vluchtkapitaal van A. Künstler betrof, zonder dat daarmede vaststaat, dat Witteveen daarover als eigenaar vrijelijk heeft beschikt; dat het niet opnemen van geld door A. Künstler zelf op zijn rekening bij Wit-

teveen vele andere oorzaken kan hebben gehad dan dat het hier ging om weggeschonken bezit; dat het zijn standpunt handhaaft, dat Witteveen op 1 April 1946 het bedrag van f 16172.40 had moeten afdragen en, dit niet doende, nalatig is geweest; dat het feit, dat de opvordering plaats had van zijn erven voor het N.B.I. aanleiding is geweest om van het opleggen van de in art. 24 K.B. E 133 bedoelde boete af te zien, doch de door sommige feiten gerezzen en door de appellanten niet weggenomen twijfel aan de goede trouw van wijlen T. Witteveen en zijn zoons het N.B.I. er toe heeft geleid om geen termen voor verdere tegemoetkoming aanwezig te achten; dat het verwijt, als zou het N.B.I. geen enkele poging hebben gedaan om deze zaak buiten rechte tot een oplossing te brengen, grond mist, daar van verzoekers, die blijkbaar grond voor schikking aanwezig achtten, zulke pogingen mochten worden verwacht, doch niet van het N.B.I., zodat alleen reeds hierom van een veroordeling in de kosten geen sprake mag zijn;

Overwegende dat de Raad de voorstelling van zaken door het N.B.I. de juiste acht en wel hoofdzakelijk op de volgende gronden. Er ontbreekt elke aanduiding, dat A. Künstler een in de wederzijdse verhouding gelegen motief zou hebben gehad om een zo belangrijke schenking te doen aan T. Witteveen, en dat nog wel alleen ten einde dit deel van zijn vermogen te onttrekken aan de aangifte in Duitsland als buitenlands bezit. Kennelijk heeft hij dit doel enkel willen bereiken door de effecten te doen toekomen aan een Nederlandse relatie, die tevens commissionair in effecten was, ten einde ze voor hem te beheren tot tijd en wijle dat hij ze zonder bezwaar weer kon terugnemen. Hiermede klopt het in depôt geven van de bewuste effecten bij de Nederlandse Bank op naam van A. Künstler en het openen in Witteveen's boekhouding van een rekening op diens naam, ten laste waarvan enkele betalingen aan één van diens kinderen werden gedaan, terwijl het niet opnemen van geld ten laste van deze rekening door A. Künstler zelf, toen hij in de periode 1935—'40 vacaties in Nederland doorbracht, licht zijn verklaring kan vinden in het feit, dat hij aan dit veilig gestelde deel van zijn vermogen niet wilde raken en voor de bestrijding van zijn vakantieuitgaven

reisdeviezen had gekregen. Het camoufleren van de bedoelde rekening geschiedde kennelijk ter wille van A. Künstler en het doel, waarmede deze de bedoelde effecten naar Nederland had overgebracht. Had hij ze aan Witteveen geschonken, dan was er geen enkele reden geweest voor deze camouflage in een tijd (1935 — Mei 1940), toen een Nederlander niet bevreesd behoefde te zijn voor een onderzoek door de Duitse justitie naar de herkomst van door hem bezeten effecten. Eerst toen Witteveen gevaar voor zichzelf voelde dreigen, hetzij reeds tijdens de bezetting hetzij toen hij opzettelijk naliet de effecten als Duits bezit aan te geven, is kennelijk een schenking voorgewend en de daaruit dan voortvloeiende consequentie, dat hij een tijd lang de inkomsten zou hebben verzwegen, als het kleinere nadeel op de koop toe genomen. Hiermede stemt overeen, dat blijkens een door het N.B.I. overgelegd schrift met kopieën van belastingaangiften over 1921—1952, tot in het jaar 1946 kennelijk door T. Witteveen zelf bijgehouden, eerst de vermogensaangifte per 1 Januari 1942 een blijkbaar later toegevoegde notitie over de onderwerpelijke effecten bevat, terwijl de rente daarvan eerst paraisseert in de aangifte voor de Inkomstenbelasting over 1944;

Overwegende dat, waar de gemachtigde van appellanten ter zitting verklaarde, dat T. Witteveen vóór de oorlog aan één zijner zoons heeft gezegd, dat hij de effecten van A. Künstler had „gekregen”, zulks nog niet behoeft te betekenen, dat hij ze ten geschenke had gekregen;

Overwegende dat ook de op 15 Maart 1950 en 5 April 1950 door Edmund Janssen, pastoor te Anholt, vroeger Canonicus in Borken, afgelegde schriftelijke verklaringen, dat hij tijdens de waarneming van zijn ambt in Borken met A. Künstler bevriend was en streng vertrouwelijk van deze vernam, dat hij een effectendepôt bezat in Winterswijk, dit volgens de bepalingen der toenmalige deviezenwetgeving bij de Duitse autoriteiten moest aanmelden, in welk geval hij met de sequestratie daarvan moest rekening houden, doch die aanmelding had nagelaten en in 1935 dit effectendepôt aan de bankier Witteveen te Leeuwarden „übereignet hat”, waartegenover deze zijn uitgaven tijdens reizen in Nederland en ook

die van zijn zoon bestreed, niet van doorslaggevende betekenis kunnen worden geacht, aangezien de grond voor deze streng vertrouwelijke mededeling aan een bevriende geestelijke uiteraard bestond in de overtreding der deviezenbepalingen, die — zoals de verklaring in herinnering brengt — met tuchthuisstraf gedurende ten hoogste 10 jaar kon worden gestraft, terwijl het hiervoor van geen betekenis was, of de effecten werden overgedragen bij wijze van schenking of in beheer, zodat de declarant na 15 jaar geheel te goeder trouw kan hebben gemeend, dat van het eerste sprake was, zonder dat dit met zoveel woorden was gezegd, zijnde ook hetgeen over de tegenprestatie werd verklaard slechts zeer ten dele met de ware gang van zaken in overeenstemming geweest;

Overwegende dat appellanten uit de beslissingen van de Inspecteur D.B. betreffende het onderwerpelijke vermogen ten onrechte hebben afgeleid, dat deze heeft aangenomen, dat de effecten reeds vóór de Duitse bezetting eigendom waren van T. Witteveen, aangezien het niet opleggen van Vermogensaanwasbelasting ook moest volgen uit de opvatting, dat die effecten nimmer aan T. Witteveen hebben toebehoord, terwijl de nadere aanslagen in de Inkomstenbelasting blijkens een schrijven van de Hoofdinspecteur van de Belastingen te Leeuwarden dd. 28 Maart 1952 een andere aanleiding hadden dan appellanten in hun beroepsschrift stelden, immers betrekking hadden op de schatting van een winst van f 7500,— op transacties in de zwarten handel en dat op den in den brief van den Inspecteur genoemden grond voor dit geding ook geen betekenis valt toe te kennen aan het feit, dat vanaf 1941 de rente van de effecten meegeteld is voor de berekening van de inkomstenbelasting, hebbende trouwens hun gemachtigde ter zitting erkend, dat hij uit dien brief verkeerde conclusies had getrokken;

Overwegende dat weliswaar art. 24 van het K.B. E 133 het N.B.I. de bevoegdheid verleent om bij nalatigheid in de aflevering van geldswaardige papieren een rentevergoeding van 6 % over de waarde dier papieren te vorderen, te rekenen van den dag, dat de schuldenaar in de nakoming van zijn verplichtingen jegens het N.B.I. nalatig is geweest, doch de Raad in de

omstandigheden van dit geval aanleiding vindt om deze rente te beperken tot 4 %;

Overwegende dat over een vordering tot teruggave van betaalde belasting, daargelaten of daartoe in verband met het boven overwogene nog aanleiding kan zijn, slechts door de fiscale autoriteiten, niet door den Raad kan worden beslist;

Overwegende dat de kosten dezer procedure behoren te worden gedragen door appellanten;

Rechtdoende in naam der koningin!

Wijst het beroep af, met dien verstande dat de rente, waarmede het als vijandelijk vermogen aangemerkte bedrag van f 16172.40 zal zijn te vermeerderen, zal bedragen 4 % in plaats van 6 %

Veroordeelt appellanten in de kosten dezer procedure, aan de zijde van het N.B.I. begroot op f 125,—.

No. 55/457

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
8 October 1954 (Mrs Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

De erven Muntinga — Nederlanders — waren voor ruim 60 % gerechtigd in een Duitse Kommanditgesellschaft, wier vermogen in Nederland op de Staat was overgegaan.

Ingevolge art. 3 lid 4 E 133 had de Minister van Financiën aan appellanten hun aandeel in dat vermogen afgestaan.

Tegen het, door het N.B.I. in rekening gebrachte, beheersloon van ruim tienduizend gulden zijn de erfgenenamen in beroep gekomen.

De Raad acht een vermindering van het beheersloon, berekend volgens het geldende tarief (in dit bijzondere geval), redelijk. Belanghebbenden zijn Nederlanders, op wie het B.V.V. in geen enkel opzicht toepasselijk was en aan wie hun aandeel is teruggegeven. Het gevoerde beheer was, gezien de samenstelling van het vermogen, uiterst eenvoudig.

Handhaving van het tarief zou een onevenredig zware druk op het vermogen leggen.

Beschikking N.B.I. vernietigd en het beheersloon vastgesteld op f 540,—.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 2, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het beroepschrift van Alma Muntinga — Wipperfürth, wonende te Plettenberg (Duitsland), alsmede hare kinderen Tonnis Hendrik Muntinga, wonende te Aken en Rudolf Alexander Muntinga, wonende te Plettenberg, als erfgenamen van Jan Muntinga ge-woond hebbende te Plettenberg, nader te noemen de erven Muntinga, te dezer zake domicilie gekozen hebbende te 's-Gravenhage aan de Nassaulaan 4 ten kantore van Mr R. V. Bakker, tegen een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 15 April 1953, waarbij aan hen een bedrag van f 10.483,33 aan beheerskosten in rekening is gebracht;

Gehoord namens de erven Muntinga Mr Th. Bakker en namens het Nederlandse Beheersinstituut Mr G. Dekker;

Overwegende, dat blijkens de stukken en het ter zitting verhandelde vaststaat:

dat wijlen Jan Muntinga, die de Nederlandse nationaliteit had, voor 60,8 % gerechtigd was in het kapitaal van de rechtspersoon naar Duits recht, de Hammerwerk Schulte Kommenditgesellschaft te Plettenberg; dat deze rechtspersoon in Nederland o.m. de navolgende vermogensbestanddelen bezat, welke ingevolge het Besluit E 133 in eigendom zijn overgegaan van de Staat;

- a. een tegoed in rekening-courant bij de Incasso-Bank N.V. te Amsterdam, kantoor Rotterdam, hetwelk per 31 December 1945 f 104.314,39 bedroeg en op de datum van afdracht aan het Nederlandse Beheersinstituut, t.w. 1 September 1945, f 104.620,08;
- b. een schuldvordering op de Staatsmijnen te Heerlen, ad R.M. 19.072,50, welke op 6 April 1946 aan het Nederlandse Beheersinstituut is voldaan door overmaking van f 14.373,11;
- c. een schuldvordering op Werkspoor te Amsterdam ad R.M. 8.944,50, welke op 2 Februari 1948 aan het Nederlandse Beheersinstituut werd voldaan door overmaking van f 6.732,73;

dat Jan Muntinga op 14 September 1948 is overleden als erfgenamen achterlatende de verzoekers voornoemd ieder voor $\frac{1}{3}$ gedeelte;

dat deze drie erfgenamen allen de Nederlandse nationaliteit bezitten en sedert 10 Mei 1940 onafgebroken bezeten hebben;

dat de erven Muntinga op 3 October 1952 een verzoekschrift hebben ingediend bij de Minister van Financiën, waarbij zij op grond van art. 3 lid 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen hebben verzocht dat aan hen zou worden afgestaan het aan hun erflater in de hierbovengenoemde vermogensbestanddelen toekomende evenredige gedeelte;

dat de Minister bij beschikking van 12 Januari 1953 dit verzoek heeft ingewilligd en heeft besloten aan de erven Muntinga af te staan:
„60,8 % van f 122.432,51, dus f 74.438,97 onder aftrek van de aan het Nederlandse Beheersinstituut verschuldigde heffingsbedragen”;

dat het Nederlandse Beheersinstituut vervolgens aan de erven in rekening heeft gebracht een beheersloon van f 10.483,33, zijnde 2 % grondheffing berekend over f 74.000,— voor de tijdsduur van 1 December 1945 tot 12 Januari 1953;

Overwegende, dat de erven Muntinga dit beheersloon, dat ruim 14 % van het beheerde vermogen uitmaakt, geteelt op de eenvoudige samenstelling van het vermogen, het feit, dat Jan Muntinga Nederlander was — en dus in wezen met de confiscatoire maatregelen ten aanzien van Duits vermogen en de schadevergoedingsplicht van Duitsland tegenover Nederland niets te maken had — en de eenvoudigheid van het beheer, buitensporig hoog en onredelijk achten;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut hiertegenover heeft gesteld, dat het over genoemd vermogen de normale beheersdaden heeft verricht en dat het in rekening gebrachte beheersloon in overeenstemming is met het geldende tarief;

Overwegende, dat dit laatste juist is, doch het tarief zelf voorziet in de mogelijkheid van vermindering voor grote vermogens en in bijzondere gevallen, indien het opleggen van de volledige grondheffing blijkt een te zware druk op het vermogen te veroorzaken;

Overwegende, dat voor een dergelijke

vermindering hier alle aanleiding bestaat;

Overwegende toch, dat hier in tweeërlei opzicht kan worden gesproken van een bijzonder geval;

dat in de eerste plaats, hoezeer het onderhavige vermogen als vermogen van een Duitse rechtspersoon vijandelijk vermogen was, de belanghebbenden daarbij — voor het hier in geding zijnde gedeelte — waren Nederlanders, te wier aanzien de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen in geen enkel opzicht toepasselijk waren, terwijl blijkens de toepassing van artikel 3, lid 4, van dat Besluit te hunnen gunste de daartoe bevoegde autoriteit het redelijk heeft geacht het hun toekomende aandeel in dat vermogen aan hen af te staan;

dat in de tweede plaats het beheer van het vermogen — gezien de samenstelling daarvan — niet dan uiterst eenvoudig en weinig tijdrovend kan zijn geweest;

Overwegende, dat het hier voorts een groot vermogen betreft en de naar het gewone tarief berekende beheerskosten — als gevolg van de duur van het beheer en de omstandigheid, dat de onderhavige vermogensbestanddelen gedeeltelijk in het geheel geen opbrengst, gedeeltelijk een uiterst geringe opbrengst hebben gegeven, waaruit de in rekening gebrachte beheerskosten bij lange na niet kunnen worden gedekt — een onevenredig zware druk op dit vermogen leggen;

Overwegende, dat de Raad met het oog op het bovenstaande van oordeel is, dat de toepassing van het normale tarief in het onderhavige geval achterwege moet blijven en dat het beheersloon moet worden vastgesteld op de grondslag van hetgeen voor een beheer van een vermogen als het onderhavige een — met het oog op de verrichte arbeid — billijke beloning kan worden geacht;

Overwegende, dat de Raad deze beloning vaststelt op f 75,— per jaar, d.i. over de periode van het beheer op rond f 540,—;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de bestreden beslissing, voorzover daarbij aan de erven Muntinga een beheersloon van f 10.483,33 in rekening is gebracht;

Stelt dit beheersloon vast op f 540,—.

No. 55/458

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 3 Januari 1955 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Het feit, dat door appellant een verzoek tot ontvijanding is ingediend, staat geheel los van de vraag wie als eigenaar van de ten processe bedoelde effecten dient te worden erkend.

En de Afdeling Effectenregistratie en de Afdeling Rechtspraak in appèl hebben zich alleen met deze laatste vraag bezig te houden, zonder dat met de mogelijkheid, dat wellicht te eniger tijd de rechtspositie van de betrokkene wijziging zou kunnen ondergaan, rekening behoeft te worden gehouden.

Beschikking van de Afdeling Effectenregistratie bekrachtigd.

(Artt. 53, 68 E 100; artt. 3 en 34 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 7 November 1953 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift no. 1015/ van Dr. Josef Höke, wonende te Wiesbaden (Duitsland) ten deze domicilie gekozen hebbende bij Mr. P. H. Pinckaers aan de Papenstraat 8 te Maastricht;

Gezien het schriftelijk antwoord van het Ned. Beheersinstituut;

Overwegende, dat verzoeker in beroep is gekomen tegen een uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 10 October 1953, waarbij is beslist dat t.a.v. de navolgende door verzoeker overeenkomstig het bepaalde bij artikel 44 van het Besluit E 100 aangemelde effecten:

10 à 10 shares First British Fixed Tr. nos. 5400/9,

geen erkenning in de eigendom van de verzoeker kan plaats vinden, daar genoemde effecten als vijandelijk vermogen in de zin van artikel 3 van het Besluit E 133 op de Staat der Nederlanden zijn overgegaan;

Overwegende, dat nu is vastgesteld, dat genoemde effecten als vijandelijk vermogen in de zin van artikel 3 van het K.B. E 133 moeten worden aangemerkt en door verzoeker niets is gesteld waaruit zou kunnen volgen, dat de bepalingen van voormeld K.B. E 133 op hem niet van toepassing zouden zijn, hij ingevolge het bepaalde bij artikel 53 lid 1 sub c van het K.B. E

100 niet in de eigendom daarvan kan worden erkend;

Overwegende, dat appellant ten onrechte van mening is dat de Afdeling Effectenregistratie het Besluit Vijandelijk Vermogen heeft geschonden door geen rekening te houden met het feit dat inmiddels door appellant een verzoek tot ontvijanding is ingediend, dan wel hare bevoegdheid op een onredelijke wijze heeft uitgeoefend door dit feit niet in aanmerking te nemen;

Overwegende toch, dat de vraag of t.z.t. aan appellant zijn vermogen zal dienen worden teruggegeven geheel los staat van deze geheel andere wie als eigenaar van de litigieuze effecten dient te worden erkend en de Afdeling Effectenregistratie en in appèl de Afdeling Rechtspraak zich alleen met deze vraag heeft bezig te houden, zonder rekening behoeven te houden met de mogelijkheid, dat wellicht te eniger tijd de rechtspositie van de betrokkene in diër voege wijziging zou kunnen ondergaan, dat hij wèl voor erkenning in de eigendom der effecten in aanmerking zou kunnen komen;

Overwegende, dat de Raad geen termen aanwezig acht ten deze nog een mondelinge behandeling te doen plaats vinden;

Overwegende, dat mitsdien de beschikking waarvan beroep, moet worden bekrachtigd.

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep.

No. 55/459

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 1 Februari 1955 (Mr J. Verdam).

De strekking van het Tribunaalbesluit brengt mede, dat een eventuele scheiding en deling van de nalatenschap door de erfenamen niet de verbeurdverklaring en haar effectuering mag belemmeren.

Art. 7 derde lid van het Tribunaalbesluit is hiermede in overeenstemming.

Het N.B.I. is krachtens artt. 5 en 7 van het K.B. II 336 bevoegd elk vermogensbestanddeel, hetwelk geacht kan worden tot de nalatenschap te behoren, in beheer te nemen.

Is het N.B.I. ook gerechtigd een on-

verdeelde boedel in beheer te nemen, indien de nalatenschap van de schuldlige een deel van die boedel vormde? Zonder uitdrukkelijke wetsbepaling is een dusdanige bevoegdheid niet aan te nemen, aangezien in dat geval te kort wordt gedaan aan het beheersrecht van de weduwe (als deelgenoot, niet als ergename) ten opzichte van die boedel.

Bij de scheiding en deling is niet afzonderlijk bepaald, welke vermogensbestanddelen de weduwe heeft ontvangen als erfgename en welke krachtens de ontbonden gemeenschap van goederen. Het N.B.I. is derhalve niet bevoegd — na het overlijden van de weduwe — al hetgeen ten name van de erfgenamen bij de N.H.M. en de firma Roelofs wordt aangetroffen, in beheer te nemen als opgekomen uit de nalatenschap van de schuldlige.

Het N.B.I. bevolen het beheer, voor zover het betreft de effecten en geldrekeningen gehouden door de erfgenamen van Mevrouw Bartels-Bok, op te heffen. Geen dwangsom.

(Artt. 5, 7 H 336; art. 7 3e lid E 101).

Wij Voorzitter van de Amsterdamse Kamer der Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel.

Gezien de stukken waaronder een verzoekschrift bij ons onder no. 1 K/55 ingediend door:

1. *Cornelis Hendrik Bartels*, wonende te Amsterdam,
2. *Ir. Teke Thomas Bartels*, wonende in Indonesië,
3. *Mevrouw Cornelia Catharina van der Schoot*, wonende te Oosterbeek, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met en ten deze bijgestaan en gemachtigd door Jan Jacob van Lanckeren Matthes,
4. *Jan Jacob van Lanckeren Matthes*, wonende te Oosterbeek tot bijstand en machtiging van zijn voornoemde echtgenote, voor wie allen als gemachtigde optreedt Mr. L. Hardenberg te Amsterdam;

welk verzoekschrift hiertoe strekt, dat het ons behage bij uitspraak uitvoerbaar bij voorraad en op de minuut:

Primair:

het beheer van gerequesteerde overzoekers' vermogensbestanddelen op te heffen en gerequesteerde te beve-

len om aan de fa. H. J. Roelofs & Zn. en de Nederlandse Handel-Maatschappij N.V., beiden te Amsterdam, aan de huurder van het perceel Zijlweg 170 te Haarlem, alsmede aan alle andere derden, aan wie gerequesteerde mededeling en/of schriftelijk mocht hebben medegedeeld, dat hij vermogensbestanddelen van verzoekers of van een van hen in beheer heeft genomen, binnen twee maal vierentwintig uur na de uitspraak schriftelijk te berichten, dat zij die mededeling als niet gedaan kunnen beschouwen en dat verzoekers mitsdien geheel vrij zijn over hun vermogen te beschikken, een en ander op verbeurte van een dwangsom van f 1.000,— (duizend gulden) voor iedere dag die gerequesteerde met het doen van zodanige mededeling in gebreke mocht blijven resp. voor iedere handeling, welke gerequesteerde in strijd met dit verbod en deze opheffing mocht verrichten;

Subsidair:

zodanige voorziening te treffen als Zijn EdelAchtbare in goede justitie zal vermenen te behoren;

alles met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van dit geding;

Gehoord partijen bij hun gemachtigten te onzer terechtzitting van 19 Januari 1955;

Overwegende, dat het Tribunaal te Haarlem, 4e Kamer, bij gefiatteerde uitspraak d.d. 21 Februari 1948 de nalatenschap van H. F. Bartels heeft verbeurd verklaard tot een bedrag van f 50.000,—;

Overwegende, dat H. F. Bartels overleden was te Haarlem 27 Februari 1944 als zijn erfgenamen nalatende zijn Weduwe Mevrouw C. C. Bartels-Bok (met wie hij in gemeenschap van goederen gehuwd was) voor vijf negende deel en verzoekers sub 1 en 2 ieder voor twee negende deel en deze erfgenamen deze nalatenschap hebben gescheiden en gedeeld bij notariële acte van 27 September 1944;

Overwegende, dat Mevrouw Bartels-Bok is overleden 19 Juni 1952, als haar erfgenamen nalatende verzoekers sub 1, 2 en 3, ieder voor een derde deel;

Overwegende, dat tot heden deze verbeurdverklaring niet is geëffectueerd;

Overwegende, dat in de tweede helft

van December 1954 het Ned. Beheersinstituut op grond van artikel 7 van het Koninklijk Besluit H 336 bij brieven, respectievelijk gericht aan den huurder van na te melden perceel, aan de firma J. H. Roelofs & Zn. te Amsterdam en aan de Ned. Handel-Maatschappij N.V. te Amsterdam, in beheer heeft genomen:

1. het perceel Zijlweg 170 te Haarlem,
2. de effecten en geldrekeningen berustende bij de firma J. H. Roelofs & Zn. vermeld, en die berustende bij de Ned. Handelsmaatschappij N.V. te Amsterdam, gehouden worde door:
 - a. verzoeker sub 2,
 - b. de erfgenamen van Mevrouw C. C. Bartels-Bok, te weten verzoekers sub 1, 2 en 3;

Overwegende, dat verzoekers zich tegen deze in beheerneming verzetten, daartoe zakelijk stellende:

1. dat verzoekers noch hun erflaatster Mevrouw C. C. Bartels-Bok personen zijn als bedoeld in het Koninklijk Besluit E 133, hun vermogen niet onder beheer staat, noch daarop rust de last van een boete of verbeurdverklaring; zodat het Ned. Beheersinstituut niet bevoegd is hun vermogen in beheer te nemen,
2. de nalatenschap van H. F. Bartels kwam niet onder beheer te staan, nu zij bij het inwerkingtreden van het Koninklijk Besluit E 133 niet meer bestond,
3. de verbeurdverklaring mist effect nu tijdens de Tribunaaluitspraak de nalatenschap reeds was gescheiden en gedeeld en derhalve niet meer bestond;
4. voor parate executie ex Koninklijk Besluit H 336 is geen plaats nu de verbeurdverklaring is uitgesproken voor een bepaalde som, welke aan verlaging onderhevig is indien zou blijken dat deze som $\frac{3}{4}$ der nalatenschap overtreft,
5. de verbeurdverklaring geeft het Ned. Beheersinstituut geen bevoegdheid om het vermogen van derden in beheer te nemen,
6. de maatregelen van het Ned. Beheersinstituut zijn grievend, berokkenen schade en zijn vexatoir;

Overwegende, dat voorzover verzoekers

mochten bedoelen dat het Tribunaal niet tot die verbeurdverklaring bevoegd was, nu de nalatenschap reeds door de erfgenamen was gescheiden en gedeeld, zulks hun in dit geding niet baten kan, daar wij die uitspraak hebben te eerbiedigen, gelijk wij dan ook niet verwachten dat in de hoofdzaak de herstelrechter zal treden in een beoordeling van de bevoegdheid van het Tribunaal;

Overwegende, dat voorzover verzoekers bedoelen, dat — nu de erfgenamen de nalatenschap reeds vóór de totstandkoming van de herstelwetgeving hadden gescheiden en gedeeld — er geen nalatenschap meer is waarop de verbeurdverklaring kan worden geëffectueerd, wij hen ook hierin niet kunnen volgen;

Overwegende immers, dat het Tribunaalbesluit oplegging van verschillende maatregelen bepaalt terzake van handelingen, gepleegd gedurende de vijandelijkheden in, of tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa; en tot die maatregelen ook behoort verbeurdverklaring van de nalatenschap van den schuldlige;

Overwegende, dat deze maatregel ook toegepast kan worden op de nalatenschap van personen, die reeds vóór de inwerkingtreding van dat Besluit waren overleden, gelijk dan ook voor zulk een geval het tweede lid van artikel 1 ten aanzien van den leeftijd een regeling treft;

Overwegende, dat — mede gelet op het tijdperk van 5 jaren, hetwelk door het Tribunaalbesluit bestreken wordt — niet aan te nemen is, dat den Besluitwetgever niet voor ogen heeft bestaan de mogelijkheid dat zulk een nalatenschap reeds lang zou zijn gescheiden en gedeeld, laat staan dat zulks het geval zou zijn ten tijde van een toekomstige Tribunaaluitspraak;

Overwegende, dat desniettemin staande het Besluit niet uitdrukkelijk den maatregel van verbeurdverklaring toepasselijk verklaart op nalatenschappen, welke bij de invoering van het Besluit of tijdens de uitspraak van het Tribunaal reeds zijn gescheiden en gedeeld, doch de Besluitwetgever blijkbaar zulk een bepaling niet nodig geacht heeft;

Overwegende namelijk, dat bij be-rechting van een schuldlige die reeds overleden is, de op te leggen maatregel — als hoedanig uitsluitend verbeurd-

verklaring van de nalatenschap in aanmerking komt — uiteraard niet den schuldige — die immers reeds overleden is — doch uitsluitend de erfgenamen treft, welke erfgenamen vaak part noch deel hebben gehad aan de handelingen van den overledene, doch zich als goede Nederlanders hebben gedragen;

Overwegende, dat het nu wel zeer onbillijk zou zijn om de effectuering van den maatregel te doen afhangen van de vraag of de erfgenamen al dan niet tot scheiding en deling zijn overgegaan;

Overwegende, dat deze onbillijkheid te sterker in het oog springt, wanneer men den datum der Tribunaaluitspraak beslissend zou achten, daar alsdan de erfgenamen, een ongunstige uitspraak vrezende, de werking daarvan zouden kunnen frustreren, door tijdige scheiding en deling;

Overwegende, dat derhalve de strekking van het Tribunaalbesluit medebrengt, dat een eventuele scheiding en deling van de nalatenschap door de erfgenamen niet de verbeurdverklaring en haar effectuering mag belemmeren;

Overwegende, dat hiermede ook overeenkomt artikel 7 derde lid van het Tribunaalbesluit bepalende, dat de erfgenamen van den overleden schuldige persoonlijk aansprakelijk worden gehouden voor de teruggave van aan hen opgekomen tot diens nalatenschap behorende zaken, waarover de verbeurdverklaring zich uitstrekt; welke bepaling kennelijk een zekere scheiding en deling veronderstelt, en bovendien een verplichting tot afgifte behelst geheel afgescheiden van de verhouding tussen de waarde dier zaak en des erfgenaams aandeel in de nalatenschap;

Overwegende, dat artikel 7 van het Koninklijk Besluit H 336 aan het Ned. Beheersinstituut met betrekking tot de tenuitvoerlegging van verbeurdverklaringen gelijke bevoegdheden toekent als aan hetzelfde in artikel 11 van het Koninklijk Besluit E 133 zijn toegekend ten aanzien van het beheer van vijandelijk vermogen; welke bepaling niet bedoeld dat het Ned. Beheersinstituut die bevoegdheden slechts heeft als het vermogen (resp. de nalatenschap) als vijandelijk vermogen kan beschouwd worden, doch die bepaling de strekking heeft dat het Ned. Beheersinstituut dezelfde bevoegdheden heeft

als het zou hebben, wanneer het vermogen (resp. de nalatenschap) als vijandelijk vermogen zou beschouwd worden;

Overwegende, dat derhalve krachtens artikel 5 en 7 van het Koninklijk Besluit H 336 het Ned. Beheersinstituut in een geval als het onderhavige elk vermogensbestanddeel hetwelk geacht kan worden tot de nalatenschap te behoren kan in beheer nemen, waarbij irrelevant is de vraag of de houder van dat vermogensbestanddeel onder beheer staat of een persoon is als bedoeld in artikel 6, lid 1 van het Koninklijk Besluit E 133;

Overwegende, dat H. F. Bartels tijdens zijn overlijden gehuwd was in gemeenschap van goederen, zodat zijn nalatenschap bestond uit een deel van den gemeenschappelijken boedel;

Overwegende, dat bij voormelde notariële acte van 27 September 1944 de gerechtigden dezen boedel en de nalatenschap hebben gescheiden en gedeeld, waarbij het netto saldo der nalatenschap werd gesteld op f 98.530,88;

Overwegende, dat bij die acte aan verzoeker T. T. Bartels werden toebedeeld:

- a. enige contanten,
- b. voormeld huis te Haarlem,
- c. een aantal effecten, waaronder verschillende berustende bij de Nederlandse Handel-Maatschappij, en bij de firma J. H. Roelofs & Zn., alles gezamenlijk tot een waarde van f 20.783,81, zijnde het hem toekomend deel in de nalatenschap;

Overwegende, dat het aldus hem toebedeelde geacht kan worden te behoren tot de nalatenschap, zodat (behoudens de verdere bezwaren van verzoekers, waarover hieronder) het Ned. Beheersinstituut in beginsel bevoegd was het in beheer te nemen;

Overwegende, dat terzake van de ten laste van verzoeker T. T. Bartels in beheer genomen effecten en geldrekeningen bij de Nederlandse Handel-Maatschappij en de firma J. H. Roelofs & Zn., welke te zijnen name privé werden gehouden, de mogelijkheid bestaat, dat thans de zaken niet precies dezelfde zijn als destijds tijdens de scheiding en deling;

Overwegende te dien aanzien, dat aangenomen kan worden, dat de toebedeelde effecten vruchten hebben af-

geworpen welke op de geldrekeningen zijn gebracht, en welke geacht kunnen worden bij de effecten te behoren;

Overwegende vervolgens, dat zover wisseling van vermogensbestanddelen heeft plaats gehad, het telkens van de feitelijke omstandigheden afhangt of de nieuwe zaak geacht kan worden geheel in de plaats te zijn gekomen van de oude, doch het op den weg van verzoekers, althans van verzoeker T. T. Bartels had gelegen hieromtrent licht te verschaffen, doch nu dienaangaande volkomen wordt gezegd wij aannemen, dat geen sprake is van enige wisseling, welk ten deze van belang is;

Overwegende, dat wij thans zullen nagaan de bevoegdheid van het Ned. Beheersinstituut terzake van het aan de Weduwe toebedeelde;

Overwegende, dat wanneer een verbeurdverklaring wordt opgelegd aan een persoon die in enige gemeenschap van goederen gehuwd is, deze verbeurdverklaring volgens artikel 7, vierde lid van het Tribunaalbesluit omvat het gehele vermogen (behoudens het bepaalde in het volgende lid van dat artikel);

Overwegende, dat een dergelijke bepaling niet bestaat voor het geval de verbeurdverklaring de nalatenschap van zulk een persoon betreft, welk verschil zijn verklaring onder meer hierin vindt dat door het overlijden de gemeenschap ontbonden wordt, terwijl zij in het andere geval niettegenstaande de verbeurdverklaring blijft bestaan;

Overwegende, dat na het overlijden van H. F. Bartels er deshalve was een onverdeelde gemeenschappelijke boedel waartoe gerechtigd waren en tot het beheer waarvan bevoegd waren de Weduwe en de erfgenamen (waartoe ook de Weduwe behoorde);

Overwegende, dat, al moge in beginsel het Ned. Beheersinstituut bevoegd zijn de nalatenschap in beheer te nemen, de vraag rijst of het Ned. Beheersinstituut zulk een bevoegdheid had ten aanzien van de onverdeelde boedel, nu die nalatenschap van H. F. Bartels een deel van dezen boedel vormde;

Overwegende, dat een beheer door het Ned. Beheersinstituut dat van anderen, met name van de Weduwe, zou uitsluiten, die dan wel tegen beschik-

kingen van het Ned. Beheersinstituut hoger beroep zou kunnen instellen, maar die aan het beheer zelf geen deel zou hebben;

Overwegende, dat in dat geval een in beheer nemen zou te kort doen aan het beheersrecht, hetwelk de Weduwe (niet als erfgename doch als deelgenoot) ten aanzien van dien boedel kon doen gelden;

Overwegende, dat wij een zover gaande bevoegdheid van het Ned. Beheersinstituut niet kunnen aannemen zonder uitdrukkelijke wetsbepaling, welke echter ontbreekt;

Overwegende, dat dit te meer klemmt nu blijkt voormelde acte van scheiding en deling het aan de Weduwe toekomend deel belangrijk de nalatenschap overtrof, immers het netto saldo van den boedel f 259.587.15 beliep, waarvan met inachtneming van artikel 236 B.W. aan de Weduwe f 160.061.37 en aan wijlen H. F. Bartels f 99.525.78 toekwam, terwijl het netto saldo van de nalatenschap f 98.530.88 bedroeg;

Overwegende, dat bij voormelde acte aan de Weduwe werd toegerekend:

- a. krachtens de bestaan hebbende gemeenschap van goederen f 160.061.37,
- b. krachtens erfrecht f 51.042.01, tezamen f 211.103.38 en aan haar onder verplichting tot betaling van een bedrag ad f 14.519.79 vermogensbestanddelen uit den onverdeelde boedel zijn toegescheiden tot een waarde van f 225.623.17;

Overwegende, dat die vermogensbestanddelen haar zijn toegescheiden gezamenlijk voor voormelde waarde en zonder dat op enige wijze blijkt welke zaken zij als erfgename en welke zij krachtens de ontbonden gemeenschap van goederen ontving;

Overwegende, dat derhalve niet zonder meer aan te geven is welke zaken zij krachtens den enen en welke zij krachtens den anderen titel ontving en veeleer aan te nemen is, dat zij elk dier zaken krachtens beide titels heeft;

Overwegende, dat in elk geval niet ten aanzien van al het haar toegescheidene kan gezegd worden dat het haar uit de nalatenschap is opgekomen;

Overwegende, dat wij derhalve het Ned. Beheersinstituut niet bevoegd achten om in beheer te nemen de hierboven vermelde effecten en geldreke-

ningen welke ten name van haar erfgenamen gehouden worden bij de Nederlandse Handel-Maatschappij en de firma J. H. Roelofsz & Zn.;

Overwegende, dat verzoekers nog tegen het in beheer nemen aanvoeren, dat het grievend en vexatoir is en schade berokkent, doch wij — voorzover wij gelijk hierboven overwogen het Ned. Beheersinstituut bevoegd achten — verzoekers hierin niet kunnen volgen;

Overwegende namelijk, dat verzoekers hierbij doelen op de procedure waarin de Rechtbank te Arnhem 2 Desember 1954 vonnis heeft gewezen;

Overwegende, dat in die procedure het Ned. Beheersinstituut van verzoekers had gevorderd primair afgifte van zekere geldbedragen, subsidiair betaling van die bedragen, meer subsidiair afgifte van door het Ned. Beheersinstituut aan te wijzen vermogensbestanddelen om daaruit die bedragen te voldoen;

Overwegende, dat bij gemeld vonnis het Ned. Beheersinstituut niet-ontvankelijk verklaard is in zijn vorderingen op dezelfde respectievelijk soortgelijke gronden als ontwikkeld zijn in het arrest van den Hogen Raad van 30 Mei 1952 N. J. 1953 no. 390;

Overwegende, dat in dat vonnis juist verwezen wordt naar de bevoegdheden welke het Ned. Beheersinstituut aan het Koninklijk Besluit H 336 ontleent en het Ned. Beheersinstituut geen verwijt kan treffen als het die bevoegdheden uitoefent, waaraan niet afdoet of het tegen dat vonnis hoger beroep instelt;

Overwegende, dat het bovenoverwegene leidt tot de volgende beslissing, waarbij wij nog in aanmerking nemen:

a. dat wij het sub 4 door verzoekers

gestelde niet als ernstig gemeend kunnen beschouwen, nu ruim tien jaar na de scheiding en deling verzoekers niet aangeven dat inderdaad het netto saldo der nalatenschap wijziging moet ondergaan;

- b. dat met het oog op de in een geval als het onderhavige bestaande onzekerheid omtrent de jurisprudentie van den herstelrechter wij geen termen aanwezig achten onze uitspraak uitvoerbaar te verklaren bij voorraad;
- c. dat wij, aannemende dat het Ned. Beheersinstituut zich volgens onze uitspraak zal gedragen, geen termen aanwezig achten voor een dwangsom;
- d. ten aanzien der kosten, dat beide partijen gedeeltelijk in het ongelijk gesteld zijn;

RECHTDOENDE:

Bevelen het Ned. Beheersinstituut om het bij het introductief vermeld beheer op te heffen voor zover betreft de effecten en geldrekeningen gehouden wordende door de erfgenamen van Mevrouw C. C. Bartels-Bok en om aan de Nederlandse Handel-Maatschappij en aan de firma J. H. Roelofsz & Zn., beiden te Amsterdam, te berichten, dat zij in zover de desbetreffende mededeling als niet gedaan kunnen beschouwen en die erfgenamen geheel vrij zijn om over dat vermogen te beschikken;

Bevelen het Ned. Beheersinstituut om hiertoe over te gaan binnen zes dagen na het in kracht van gewijsde gaan van deze uitspraak;

Weigeren iedere verder gevraagde voorziening;

Compenseren de proceskosten in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten drage.

verleende toestemming, de hypothecaire inschrijving op 23 Augustus 1943 werd doorgehaald.

6. Volgens hare verklaring heeft de N.G.V. ten behoeve van partij Noach ontvangen aan hoofdsom f 3000.— en aan lopende en achterstallige rente f 115.88.
7. Partij Noach heeft als voorschot op de kosten dezer regeling bij de Raad gedeponereerd een bedrag van f 117.50.

Overwegende dat partij Noach herstel van bovengemelde vordering en inschrijving heeft verzocht, daarbij stellende dat partij ten Cate niet bevrijd is door de betaling aan de N.G.V.

Overwegende dat partij ten Cate, zich beroepend op het bepaalde in artikel 33 lid 1 van het Besluit E 100, ontkent, dat er voor de Raad enige redenen is tot ingrijpen.

Overwegende dat uit de door partijen overgelegde bescheiden de volgende gang van zaken kan worden gereconstrueerd:

- a. Partij ten Cate, destijds waarnemende de belangen van zijn schoonvader de debiteur Cornelis Johannes Hendrikus van der Wal heeft eind Juni of begin Juli 1941 aan partij Noach verzocht om renteverlaging.

Partij Noach heeft hieromtrent advies gevraagd aan Notaris Brouwer voornoemd en daarop aan partij ten Cate bericht dat zij, bij wijze van tussenvoorstel, in renteverlaging tot $4\frac{1}{4}$ % zou toestemmen. Dit voorstel werd niet door partij ten Cate aanvaard. Daarop schreef partij Noach op 14 Juli 1941 aan Notaris Brouwers o.m.: „Nu ik a gezegd heb moet ik ook b zeggen en zal de f 3000,— dus laten aflossen. Hebt U niet een goede hypotheek, zodat het geld direct weer gebruikt kan worden, zo mogelijk voor een rente, hoger dan 4 %?”

- b. Op 7 October 1941 verzocht notaris Brouwer aan de Commissaris-Generaal voor Financiële en economische zaken te 's-Gravenhage op grond van het bepaalde in artikel 11 van de verordening 154/1941 goedkeuring voor de aflossing van de onderhavige hypotheek, van welk verzoek hij partij Noach op 8 October 1941 op de hoogte stelde.

Op 10 October 1941 antwoordde partij Noach daarop, dat hij al een maand tevoren alle bescheiden betreffende de hypotheek naar het A.N.B.O. had gezonden en dat, als de hypotheek wordt afgelost, de hoofdsom moet worden gestort bij Lippmann Rosenthal en hij verzocht de rente aan hem over te maken per waardebrief of postwissel.

Op 14 November 1941 schreef daarop Notaris Brouwer aan de debiteur o.m. het volgende, na te hebben medegedeeld, dat voor de aflossing aan „Gebühren” f 60.— verschuldigd was: „Zonder betaling daarvan kan aflossing niet plaats hebben. Gaarne vernam ik van U of U thans nog voornemens is de hypotheek af te lossen.” Daarna schreef op 24 November 1941 partij ten Cate aan het Reichs-Kommissariat, Abt. Hausverwaltung en verzocht vrijstelling van de betaling der Gebühren, of wel renteverlaging van de bestaande hypotheek tot $3\frac{1}{2}$ % 's jaars onder mededeling: „Kündigung dieser Hypothek geschah schon von vier Monaten”.

- c. Op 2 April 1942 deelde partij Noach aan Notaris Brouwer mede, dat hij de rente niet meer in ontvangst mocht nemen en daarom verzocht deze rente te storten bij Lippmann Rosenthal en Co. Op diezelfde datum zond het A.N.B.O. aan Notaris Brouwer de circulaire, waarbij medegedeeld werd dat de onderhavige hypotheek in beheer was genomen.

Op 20 Mei 1942 beantwoordde partij ten Cate deze circulaire en deelde daarbij mede, dat hij reeds geruimen tijd geleden naar den Haag had geschreven met verzoek de rente terug te brengen tot $3\frac{3}{4}$ % of 4 % of om toestemming tot algehele aflossing. Op 30 Mei 1942 antwoordde het A.N.B.O. dat het in de bedoeling lag de door Joden verstrekte geldleningen ten spoedigste te liquidieren en verzocht naar een nieuwe hypotheek om te zien.

- d. Op 6 April 1943 schreef het A.N.B.O. aan de debiteur: „Tot onze spijt mochten wij nog niets naders van U vernemen omtrent de aflossing van Uw

hypothecaire lening". waarop Notaris Brouwer op 22 April 1943 aan het A.N.B.O. mededeelde dat niet tot aflossing kon worden overgegaan, aangezien de echtgenote van de debiteur van der Wal was overleden en eveneens een der erfgenamen van deze echtgenote, onder achterlating van minderjarige kinderen, terwijl voorts de erven het onderling niet eens waren over de wijze waarop een scheiding en verdeling tot stand zou moeten komen en er in de onverdeelde boedel geen liquide middelen aanwezig waren.

Op 7 Mei 1943 antwoordt het A.N.B.O. hierop dat zij de liquidatie van deze hypotheek even zullen laten rusten, en zij verzoeken de Notaris hierop attent te blijven.

e. Op 27 Mei 1943 verzond het A.N.B.O. aan de debiteur de circulaire, waarbij de hypotheek werd opgezegd tegen 1 September 1943 op grond van artikel 1 van de Verordening 37/1943.

Op 24 Juli 1943 schrijft Notaris Brouwer aan het A.N.B.O., dat hem is opgedragen voor het roeyement van de onderhavige hypotheek zorg te dragen onder mededeling: „Dezer dagen wordt te mijner kantore een acte van scheiding gepasseerd, waarbij contanten voor de aflossing op tafel komen”.

Op 27 Juli 1943 geeft het A.B.N.O. aan Notaris Brouwer op, welk bedrag zij aan hoofdsom, rente en administratie- en zegelkosten te vorderen heeft, waarna op 29 Juli 1943 door Notaris Brouwer aan het A.N.B.O. wordt medegedeeld dat hij opdracht heeft gegeven tot overschrijving op de girorekening van het A.N.B.O. van al hetgeen het A.N.B.O. te vorderen heeft uit hoofde van de onderhavige geldlening.

Overwegende dat partij ten Cate, zich beroepende op de door de debiteur ontvangen circulaire van 27 Mei 1943, inhoudende een formele opzegging van de onderhavige hypothecaire vordering, zich op het standpunt stelt dat zij ingevolge het bepaalde in artikel 33 lid 1 van het Besluit E 100 bevrijd is door haar betaling op 29 Juli 1943 aan het A.N.B.O., als lasthebber van de N.G.V.

Overwegende dat partij Noach, een beroep doende op artikel 33 lid 3 van het Besluit E 100, daarvoor bij monde van haar raadsman de volgende argumenten aanvoert:

„Het is ten Cate geweest, die van den beginne af aan te kennen heeft gegeven te willen aflossen en daartoe de aandacht van de Heren van A.N.B.O. „en N.G.V. op deze hypotheek heeft gevestigd.

„Toen de Heer Noach schreef, dat aflossing toch aan Lippmann Rosenthal „en Co., Sarphatistraat, moest gebeuren, was dat nadat aanvankelijk Noach „geweigerd had met interestverlaging accoord te gaan, nàdat ten Cate zich „reeds met de Duitse instanties in verbinding had gesteld en nàdat *inmiddels* „de (eerste) Lippmann-verordening was afgekomen.

„Notaris Brouwer had voldoende motieven gevonden en aangevoerd, die voor „iemand, die de Duitsers geen geld in handen wilde spelen, gronden te over „hadden kunnen zijn om de betaling jaren lang uit te stellen.

„Ten Cate heeft weliswaar naar zijn zeggen een opzegging van de hypotheek „ontvangen, maar volgens de algemene lijn in de jurisprudentie is dit niet „voldoende; hij had — wat hij niet gedaan heeft, en ook niet in zijn opvat- „ting lag — een *zeer dringende somatie, met dreigementen*, van het A.N.B.O. „of de N.G.V. moeten hebben ontvangen, alvorens hij tot rechtsgeldige kwij- „ting tot betaling had kunnen overgaan en thans een beroep op gedwongen „aflossing kan slagen”.

Overwegende dat de Afdeling het niet eens is met de opvatting van partij Noach, dat het partij ten Cate is geweest, die de aandacht van het N.G.V. op de onderhavige hypotheek heeft gevestigd. Naar het oordeel van de afdeling volgt dan uit de bovengeschetste gang van zaken, dat Notaris Brouwer zich tot de Commissaris-generaal wendde voor het verkrijgen van toestemming tot aflossing. Daar partij Noach zelf aan Notaris Brouwer had medegedeeld dat zij de hypotheek zou laten aflossen en aan genoemde Notaris had gevraagd of deze voor herbelegging kon zorg dragen, kan niet worden gesteld, dat Notaris Brouwer in opdracht van partij ten Cate de nodige maatregelen

nam om toestemming voor de aflossing te verkrijgen. Wel zou kunnen worden gesteld, dat Notaris Brouwer met de zinsnede van zijn brief d.d. 14 November 1941 aan de debiteur: „Gaarne vernam ik van U of U thans nog voornemens is de hypotheek af te lossen” aan de debiteur een wenk gaf, dat de „opeising” door partij Noach niet al te serieus behoefde te worden opgevat. Daar echter de aflossing van de hypotheek niet het gevolg is van deze opzegging en van deze correspondentie, is naar het oordeel van de Afdeling een nadere beschouwing van hetgeen in 1941 geschiedde irrelevant.

Overwegende dat de Afdeling het evenmin eens is met partij Noach, waar deze betoogt, dat partij ten Cate een zeer dringende sommatie met dreigementen van het A.N.B.O. of de N.G.V. had moeten afwachten, alvorens tot aflossing over te gaan.

Overwegende dienaangaande dat reeds herhaalde malen door de Afdeling Rechtspraak van de Raad is beslist dat ook bij betaling vóórdat de opzeggings-termijn van drie maanden is verstreken artikel 33 lid 1 E 100 van toepassing is, daar de verplichting tot betaling ontstond op het ogenblik van de opzegging en uitsluitend het niet-afwachten van een tweede aanmaning niet zonder meer geacht kan worden een bijzondere reden te zijn om conform het bepaalde in artikel 33 lid 3 E 100 van het bepaalde in artikel 33 lid 1 af te wijken.

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling uitsluitend het argument van partij Noach, dat Notaris Brouwer voldoende motieven gevonden en aangevoerd had, die voor iemand die de Duitsers geen geld in handen wilde spelen, gronden te over hadden kunnen zijn om de betaling jaren lang uit te stellen, eventueel een beroep op artikel 33 lid 3 E 100 zou kunnen rechtvaardigen.

Overwegende dienaangaande dat tussen het sub c gemelde schrijven van het A.N.B.O. d.d. 30 Mei 1942, waarbij verzocht werd naar een nieuw hypotheek om te zien en het sub d gemelde schrijven van het A.N.B.O. d.d. 6 April 1943 ruim 10 maanden liggen, gedurende welke de besproken aflossing niet plaats vond. De mededeling van Notaris Brouwer, dat niet tot aflossing kon worden overgegaan bestreek derhalve ook reeds dit afgelopen tijdvak.

Op 29 Juli 1943 vond scheiding en deling van de nalatenschap plaats, waardoor alle door Notaris Brouwer aangevoerde gronden voor het uitstellen van de aflossing vervielen. Indien partij Noach meent te kunnen stellen, dat partij ten Cate de scheiding en verdeling heeft verhaast om toch maar tot aflossing van de hypotheek te kunnen overgaan, zijn hiervoor naar het oordeel van de Afdeling niet voldoende bewijzen aangevoerd. De Afdeling is integendeel van oordeel, dat niet van de debiteur of partij ten Cate verlangd mocht worden, dat zij een onverdeeldeheid nog jarenlang instand zouden houden, alleen om te ontkomen aan een niet door hen uitgelokte opeising van de schuld door het A.N.B.O.

Overwegende dat, daar door de op 29 Juli 1943 plaats gehad hebbende scheiding en verdeling alle door Notaris Brouwer in zijn schrijven van 7 Mei 1943 aan het A.N.B.O. opgegeven redenen voor de niet-aflossing der schuld, geheel vervielen, het beroep van partij Noach op artikel 33 lid 3 E 100 moet worden afgewezen.

Overwegende dat de Afdeling op grond van het vorenstaande van oordeel is dat partij ten Cate bevrijd is van haar schuld door de betaling aan het A.N.B.O.

Overwegende dat er dientengevolge geen reden is de hypothecaire inschrijving, strekkende tot zekerheid voor de betaling dezer thans niet meer bestaande schuld, te doen herleven.

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling van het geschil tussen de belanghebbenden kan worden tot stand gebracht.

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586).

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De vordering ten behoeve van Samuel Simon Noach te Rotterdam en ten laste van oorspronkelijk wijlen Cornelis Johannes Hendrikus van der Wal te Utrecht, voortvloeiende uit de acte van geldlening met hypotheekstelling op 1 September 1920 verleden voor Notaris P. Davelaar te Utrecht is door de betaling op 29 Juli 1943 aan het A.N.B.O. geheel te niet gegaan evenals het tot zekerheid voor deze betaling verleende recht van eerste hypotheek op het perceel kadastraal bekend Gemeente Ab-stede Sectie B no. 3803. De doorhaling van de desbetreffende inschrijving ten Hypotheekkantore te Utrecht, genomen op 1 September 1920 in deel 304 no. 116, verricht op grond van de door de N.G.V. verleende toestemming tot betaling, op 23 Augustus 1943 is rechtsgeldig tot stand gekomen.
- II. De uit de betaling d.d. 29 Juli 1943 voortvloeiende vordering op de N.G.V. groot f 3115.88 komt geheel toe aan partij Noach.
- III. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad ten bedrage van f 117.50 zijn ten laste van partij Noach.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 10 November 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	81
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	81
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen	85
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	85
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	86
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/460 t/m 55/464	pag. 1165/1176

MEDEDELINGEN

VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

SAMENSTELLING VAN DE RAAD. MUTATIES.

Afdeling Rechtspraak.

In Augustus 1954 is overleden. Mr H. Schadee, plv. lid van de Afdeling.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

Nr. 150. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL
19 Maart 1955 (i.z. P. J. Hetjens).

Overschrijding beroepstermijn.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland, wiens vermogen krachtens art. 2 sub 2, j° de artikelen 3 lid 1 en 10 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen onder beheer van het N.B.I. heeft gestaan totdat dit ter uitvoering van het vonnis der

Afdeling Rechtspraak van de Raad d.d. 3 Februari 1954 aan hem is teruggegeven, bij zijn op 29 Juli en 29 Augustus 1953 gedateerde, alhier in hun geheel geïnserieerd te achten, requesten overeenkomstig art. 11 lid 4 van genoemd Besluit bij Ons beroep heeft ingesteld van de door het N.B.I. ten aanzien van zijn, op Nederlands territorij gelegen, landerijen geëffectueerde koopovereenkomsten, te weten ten aanzien van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Arcen en Velden, sectie A, nummer 3731, groot 0.50.50 ha en van de percelen kadastraal bekend Gemeente Arcen en Velden, sectie A, nummers 1285, 1287 en 1288, tezamen groot 0.92.00 ha;

Overwegende, dat Staatsbosbeheer, hetwelk eerstgenoemd perceel van het N.B.I. heeft gekocht bij acte getekend op 4 en 28 December 1951, in deszelfs verveerschrift d.d. 12 October 1953 — hetwelk als in zijn geheel alhier ingevoegd moet worden beschouwd — tegen het met betrekking tot deze koop aangevoerde ten gronde verweer heeft gevoerd;

Overwegende, dat partij G. H. Hegger, als koper — bij acte van 9 Mei 1952 — van de bovenvermelde percelen A 1285, A 1287 en A 1288 door Ons in het geding geroepen, eveneens — en wel bij alhier geheel ingevoegd te achten verveerschrift d.d. November 1954 — het beroep van appelland ten gronde heeft bestreden, na in de eerste plaats de niet-ontvankelijkheid van appelland in diens vorderingen te hebben ingeroepen, omdat appelland tardief zou zijn geweest met het instellen van zijn vorderingen, immers geacht moet worden reeds geruime tijd vóór 29 Juli 1953 geweten te hebben, althans te hebben kunnen weten, dat de onderhavige percelen door het N.B.I. waren verkocht;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs op 1 April 1954 gedagtekende, alhier geheel ingevoegd te achten conclusie van antwoord naar voren heeft doen brengen, dat appelland, die in de nabijheid van de verkochte gronden woont, er niet onkundig van kan zijn gebleven, dat vele uit vijandelijk vermogen afkomstige landerijen aan Nederlandse boeren waren verkocht, dat bovendien appellants gemachtigde, wiens kennis dient te worden aangemerkt als de kennis van appelland, reeds in 1952 heeft geweten, dat alle voormalig-Duitse gronden in Limburg waren verkocht en voorts, dat de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg — hierna verder te noemen de P. V.C. —, optredende als beheerder voor het N.B.I., op 31 December 1951 schriftelijk aan appelland heeft medegedeeld, dat omtrent de betreffende gronden een bindende toezegging was gedaan, terwijl de officiële overdracht „iedere dag” kon plaats vinden, terwijl de P.V.C. bij schrijven van 16 Juni 1953 aan de gemachtigde van appelland heeft doen weten, dat alle percelen waren verkocht, uit alle welke feiten en omstandigheden zou blijken, dat appelland wegens overschrijding van de beroepstermijn niet in zijn vorderingen kan worden ontvangen,

hebbende het N.B.I. voorts ook ten gronde die vorderingen bestreden;

Overwegende, dat partijen ter zitting hun wederzijdse stellingen nader hebben geadstrueerd, waarbij door appelland tegenover het tardiviteitsweer van partij Hegger en het N.B.I. is gesteld, dat de brief d.d. 31 December 1951 van de P.V.C. niet appellabel was — ter motivering van welke stelling door appelland is verwezen naar door zijn gemachtigde met Ons Secretariaat gewisselde correspondentie — stellende appelland voorts met betrekking tot het op 16 Juni 1953 gedateerd schrijven van de P.V.C., dat daarin geen essentialia waren vervat en dat eerst een op 16 Juli 1953 gedateerd antwoord van de P.V.C. op een schriftelijke vraag d.d. 23 Juni 1953 van appellants gemachtigde voor appelland aanleiding is geweest om het ondehavige beroep in te stellen;

dat de gemachtigde van appelland tenslotte in dit verband heeft betoogd, dat Duitse relaties van hem, wier namen hij niet wenste te noemen, hem hadden verzekerd, dat alle niet door het N.B.I. verkochte gronden in het gebied, waarin de aan appelland toebehorende landerijen waren gelegen, vermeld waren in een op 9 April 1952 aan de Bondsregering toegezonden lijst, bevattende de percelen, welke bij een op 6 September 1951 door de Nederlandse Regering aan de Duitse Bondsregering gericht memorandum aan laatstgenoemde regering te koop waren aangeboden;

Overwegende, dat namens appelland bij pleidooi een beroep is gedaan op

door zijn gemachtigde met Ons Secretariaat gevoerde correspondentie, welke is aangevangen met diens aan Ons gericht schrijven van 14 Januari 1952;

Ten aanzien van het recht:

Met betrekking tot de vraag naar de ontvankelijkheid van het beroep:

Overwegende, dat de brief d.d. 13 December 1951 van het Bureau van de P.V.C. aan de gemachtigde van appellant — welke brief door appellant ter zitting is geproduceerd — als volgt luidt:

„Naar aanleiding van Uw schrijven van 12 November 1951 i.z. het vermogen van Joh. Hetjens Sand B 24 Walbeck delen Wij U mede, dat de voormalige eigendommen van deze persoon nog niet zijn verkocht.

Voor de betreffende gronden is echter wel reeds een bindende toezegging gedaan, terwijl de officiële overdracht iedere dag kan plaatsvinden”;

Overwegende, dat de gemachtigde van appellant Ons bij zijn schrijven van 14 Januari 1952 — waarnaar hij bij pleidooi heeft verwezen — heeft medegedeeld van de P.V.C. te hebben vernomen van de bindende toezegging en van het feit, dat de overdracht „iedere dag” kon plaatsvinden, hieraan toevoegende, dat hij „daarvan krachtens zijn volmacht (zou) willen en kunnen gaan in beroep” bij Ons, maar dat hij „zich voor nadere instructies tot zijn cliënt (heeft) gewend, gezien zijn ervaringen met enige andere Walbeckse boeren”, eindigende dit schrijven van 14 Januari 1952 met de zinsnede „Derhalve verzoekt hij beleefd, dit schrijven te beschouwen, als initieel beroepschrift tegen de plaatsgevonden bindende toezegging c.q. notariële overdracht der betrokken landerijen”;

dat hem bij schrijven d.d. 25 Januari 1952. No 21193 namens Ons is medegedeeld dat aan zijn verzoek niet kon worden voldaan, aangezien bij brief van 14 Januari 1952 niet in beroep wordt gekomen doch slechts getracht wordt te komen tot een verlenging van de in art. 43, tweede lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen bedoelde termijn;

dat vervolgens door de gemachtigde van appellant bij brief van 3 Maart 1952 aan het Secretariaat van de Raad is gemeld, dat de landerijen nog niet waren verkocht en dat het voeren van een procedure tegen een „vermoedelijk bindende toezegging”, waarover alle inlichtingen ontbraken, geen zin had;

dat voornoemde gemachtigde vervolgens op 9 Mei 1952 schriftelijk aan Ons Secretariaat heeft medegedeeld, „uit zeer betrouwbare bron” te weten, dat de landerijen niet bindend waren toegezegd waarbij hij er zich over beklagde, dat het N.B.I. geen positief antwoord had gegeven op een desbetreffende vraag, maar hem had verwezen naar deszelfs brief van 20 Februari 1952, waarin was vermeld, dat het ongedaan maken van bindende toezeggingen onmogelijk was: houdende deze brief van 9 Mei 1952 voorts in de mededeling, dat ten hypotheekkantore te Roermond niets omtrent een overdracht bekend was;

dat op voormelde brief van 9 Mei 1952 — waarin appellants gemachtigde nog had betoogd, niet te weten wat hem thans te doen stond — uitvoerig is geandwoord door Onze Secretaris en wel bij diens schrijven van 21 Mei 1952 No 22268, waarna meervermelde gemachtigde aan Onze Afdeling Secretariaat de volgende, op 25 September 1952 gedateerde brief heeft doen toekomen:

„Onder verwijzing naar Uw bovengemeld schrijven deel ik U beleefd mede, dat Joh. Hetjens mij op 16 dezer verzocht heeft zijn gehele ontvrijdingszaak verder te laten rusten. — Op 20 September heb ik hem ook persoonlijk gesproken over zijn bedoeling en hij heeft mij medegedeeld, dat hij elk proces hopeloos vindt en geen verwachting meer heeft van een rechtsherstel in Nederland. — Onder deze omstandigheden zie ik verder af van mijn bemoeiingen ten behoeve van Hetjens en ik heb hem medegedeeld om zich eventueel persoonlijk met U in verbinding te stellen.”;

Overwegende, dat Wij, gezien de inhoud van laatstbedoelde brief, aan dezelfde gemachtigde, nadat deze voor appellant het thans te beoordelen op 29 Juli 1953 gedateerd inleidende beroepschrift tegen de litigieuze verkopen bij ons had ingediend, hebben verzocht een na 25 September 1952 door appellant op hem afgegeven volmacht aan Ons te doen toekomen;

dat ingevolge dit verzoek bij schrijven van 28 Augustus 1953 door meer-

genoemde gemachtigde de gevraagde volmacht, gedateerd op 12 Augustus 1953, is overgelegd;

Overwegende, dat uit het voorgaande blijkt, dat appellant die — anders dan hij stelt — zonder meer in beroep had kunnen gaan van het hem bij schrijven d.d. 13 December 1951 door het Bureau van de P.V.C. kenbaar gemaakte besluit van het N.B.I. om tot verkoop van de landerijen over te gaan, dit heeft nagelaten omdat hij de juistheid der desbetreffende mededelingen van de P.V.C. in twijfel heeft getrokken op grond van de overweging, dat deze hem kort te voren, n.l. bij schrijven van 18 September 1951, onjuiste inlichtingen had verstrekt — zulks ten gevolge van verwisseling van appellant met een gelijknamige Duitse —, doch deze vergissing geen aanleiding behoeft te zijn voor een algemeen wantrouwen in de betrouwbaarheid van de door de P.V.C. verstrekte inlichtingen;

Overwegende voorts, dat de door appellant ten onrechte gekoesterde opvatting, dat een positieve mededeling van de P.V.C. omtrent een bindende toezegging van verkoop niet voldoende gegevens bevatte om door het indienen van een initieel beroepschrift in beroep te komen van het besluit van het N.B.I. om tot verkoop over te gaan, voor appellant — indien hij althans van de verkoop tijdig in beroep had willen komen — een aansporing had moeten zijn zich regelmatig door het inwinnen van inlichtingen ten hypotheekantore te Roermond op de hoogte te stellen van eventuele wijzigingen in de tenaamstelling van de thans litigieuze percelen;

dat appellant reden te meer had om, wilde hij de termijn, waarbinnen hem beroep van de verkoop openstond, niet overschrijden, zijn recherche ten hypotheekantore zo nodig meermaals te herhalen, nu het Hoofdkantoor van het N.B.I. — blijkens de brief d.d. 9 Mei 1952 van appellants gemachtigde aan Ons Secretariaat, naar welke brief namens appellant bij pleidooi is verwezen — bij schrijven van 20 Februari 1952 erop had gewezen „dat het hem bekend moest zijn, dat het ongedaan maken van bindende toezeggingen onmogelijk was” en dat een van bedoelde gemachtigde ontvangen brief het N.B.I. geen aanleiding tot verdere opmerkingen gaf;

dat appellant echter na ontvangst van het hem op 24 April 1952 verstrekte antwoord van het hypotheekantoor op zijn navraag d.d. 21 April 1952, waarin werd medegedeeld, dat de percelen „nog” onveranderd te zijnen name stonden en dat van een eventuele verkoop „nog” niets bekend was, verdere recherches kennelijk achterwege heeft gelaten om de door zijn gemachtigde in diens aan Ons Secretariaat gerichte brief d.d. 25 September 1952 opgegeven reden, n.l. dat appellant geen heil meer zag in pogingen om de thans litigieuze landerijen terug te krijgen;

Overwegende, dat appellant om welke reden dan ook heeft verzuimd de maatregelen te treffen, welke onder de gegeven omstandigheden nodig waren, om van de verkoop in beroep te komen binnen een maand nadat hij redelijkerwijs ervan kennis had kunnen krijgen;

dat ten deze geen rol speelt de constatering, door de gemachtigde van appellant, van het feit, dat van de overdracht, welke volgens de inlichtingen d.d. 13 December 1951 van het Bureau van de P.V.C. „iedere dag” kon plaats vinden, op 21 April 1952 „nog” niets ten hypotheekantore bekend was; dat immers appellant, althans diens gemachtigde, wist, in ieder geval kon weten, dat ten aanzien van een zó groot aantal uit vijandelijk vermogen afkomstige landerijen koopacten moesten worden gepasseerd, dat de mogelijkheid van vertraging in het passeren der acten en het aanbieden ter registratie geenszins was uitgesloten;

Overwegende, dat derhalve appellant, nadat hij van de gelegenheid om van het besluit van het N.B.I. tot verkoop in beroep te komen geen gebruik heeft gemaakt, ook de mogelijkheid om van de verkoop zelf tijdig beroep in te stellen heeft laten voorbijgaan en op deze grond niet in zijn vorderingen kan worden ontvangen;

Overwegende, dat Wij appellant als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen moeten veroordelen.

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet ontvankelijk in zijn beroep:

Enz.

AFDELING RECHTSpraak

Uitspraken

No. 55/460

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
14 Maart 1955 (Mrs. Block, Onnen
en Zorab).

Het N.B.I. heeft aan appelllant op 3 Febr. 1953 medegedeeld dat het appelllant, na aanvankelijk zich op het standpunt te hebben gesteld dat appelllant geen vijandelijk onderdaan was, wel als vijandelijk onderdaan beschouwde.

Vervolgens heeft het N.B.I. bij beschikking van 23 Maart 1953 het verzoek tot ontvijanding van appelllant afgewezen.

Tijdens de behandeling van de beroepschriften tegen bovengenoemde beschikkingen heeft het N.B.I. bij beschikking van 7 Januari 1955 aan appelllant zijn vermogen teruggegeven, hem daarbij in overweging gevende deze beroepschriften in te trekken.

Appellant, behorende tot de zgn. Sudeten-Duitsers, is terecht als vijandelijk onderdaan aangemerkt.

De Raad verschilt met het N.B.I. van mening t.a.v. de intrekking van het beroep en zal daarop, in appelllant's eigen belang, geen acht slaan. De beschikking van 7 Januari 1955 is volstrekt nietig, omdat het N.B.I. niet meer bevoegd was deze beschikking te nemen i.v.m. art. 5 jo. art. 17 van de Bestemmingswet. De toewijzende beschikking van 7 Januari 1955 was een intrekking van de afwijzende beschikking van 23 Maart 1953, waartoe de bevoegdheid op 24 Juli 1951 is vervallen. Bovendien was de rechtspositie onderworpen aan de jurisdictie van de Raad en stond niet meer ter beoordeling van het N.B.I.

Beschikking N.B.I. van 23 Maart 1953 vernietigd, met teruggave van het onder beheer staande vermogen aan appelllant.

(Artt. 34, 43 E 133; artt. 5, 14, 17 Bestemmingswet).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen:

1e. het op 2 Maart 1953 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift (geregistreerd onder nummer R. 24.740) en het aanvullende schrijven ddo 20 April 1953 van Johann Menzel, wonende te Bonn, Duitsland, Karthausplatz 6, te dezer zake domicilie hebbend ten huize van zijn gemachtigde J. Kok, wonende te Amsterdam, Willem de Zwijgerlaan 349 — blijkende van de machtiging uit een overgelegde onderhandse acte van volmacht ddo April 1953 —, met welk verzoekschrift in beroep wordt gekomen van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), vervat in de brief ddo 3 Februari 1953 van het N.B.I., bureau Amsterdam aan voornoemde gemachtigde, dat appelllant te eniger tijd na 10 Mei 1940 de Duitse nationaliteit heeft bezeten en welke brief in extenso luidt:

„Onder verwijzing naar de d.d. 15 December 1950 door ons Hoofdkantoor afgegeven verklaring delen wij U mede, dat thans *wel* gebleken is, dat de heer Johann Menzel te eniger tijd na 10 Mei 1940 de Duitse nationaliteit bezeten heeft. Ons Instituut is op grond van het hierna volgende thans tot deze conclusie gekomen.

Zoals U wellicht bekend zal zijn, hebben personen zoals de heer Menzel op grond van het bepaalde in het verdrag van St. Germain met ingang van 16 Juli 1920 de Tsjecho-Slowaakse nationaliteit verkregen, hetgeen met zich medebracht, dat de Oostenrijkse nationaliteit is verloren gegaan.

Krachtens het bepaalde in par. 1 lid 2 van het „Vertrag zwischen dem Deutschen Reich und der Tschechoslowakischer Republik über Staatsangehörigkeits- und Optionsfragen“ van 28 November 1938 (RG. BL. II s. 896) heeft J. Menzel met ingang van 10 October 1938 de Duitse nationaliteit verkregen onder verlies van zijn Tsjechische nationaliteit en wel omdat hij in

het z.g. Sudetengebied (n.l. te Arnsdorf) het „Heimatrecht” bezat. Voor de goede orde halen wij de betreffende passage hieronder aan:

„Tsechoslowakische Staatsangehörige deutscher Volkszugehörigkeit, die am 10. Oktober 1938 ihren Wohnsitz ausserhalb des früheren tsechoslowakischen Staatsgebiet gehabt haben, erworben unter Verlust der tsechoslowakischen Staatsangehörigkeit, wenn sie an 10 Oktober 1938 das Heimatrecht in einer mit dem Deutschen Reich vereinigten Gemeinde besessen haben”.

Wij zijn in verband met het bovenstaande genoodzaakt de vermogensbestanddelen van de heer Johann Menzel wederom te blokkeren. Op 18 September 1951 hebben wij op Uw Gemeente-Girorekening No. K. 8567 een bedrag ad f 7.838,27 overgeschreven. Gaarne vernemen wij omgaand van U, welke bestemming aan deze gelden is gegeven. Mocht een en ander door U aan de heer Menzel zijn overgemaakt, dan vernemen wij gaarne de betreffende vergunningnummers van de Nederlandse Bank”;

2e. het door appellant overgelegd afschrift van voormelde brief van 3 Februari 1953;

3e. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. ddo 11 Juli 1953, houdende conclusie appellant zijn vordering te ontzeggen;

Gehoord ter terechtzitting van 6 December 1954 appellant in persoon, zijn gemachtigde J. Kok voornoemd en het N.B.I. bij monde van zijn vertegenwoordiger Mr J. H. A. Dubois, op welke zitting de behandeling van de zaak is aangehouden ten einde deze te kunnen berechten tezamen met de voor het College aanhangige ontvindingszaak van appellant geregistreerd onder nummer R. 24.740 A;

Mede gelezen:

4e. het op 22 April 1953 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen en onder nummer R. 24.740 A geregistreerde verzoekschrift van Johann Menzel voornoemd, ondertekend door zijn gemachtigde J. Kok voornoemd, waarbij in beroep gekomen wordt van

de beschikking van het N.B.I. ddo. 23 Maart 1953, houdende afwijzing van het verzoek van appellant tot teruggave van zijn ingevolge artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) in eigendom op de Staat der Nederlanden overgegaan vermogen, welke beschikking is genomen op door appellant bij het N.B.I. ingediend verzoekschrift ddo 13 April 1950 tot het afgeven van een ontvindingsverklaring aan appellant;

5e. het door appellant overgelegd afschrift van de afwijzende beschikking ddo 23 Maart 1953;

6e. het schrijven van de gemachtigde J. Kok voornoemd ddo 19 December 1954, waarbij hij het College een aanvullend verzoekschrift (R. 24.740 A) toezendt, alsmede dit aanvullend verzoekschrift, houdende aanvulling van de gronden, waarop het beroep van de beschikking van het N.B.I. ddo 23 Maart 1953 rust, alsmede de bijlagen;

Overwegende, dat beroep in beide zaken tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat in de zaak R. 24.740 de vraag moet worden beantwoord, of appellant terecht als vijandelijk onderdaan is aangemerkt en in de zaak R. 24.740 A de vraag, of appellant, indien hij terecht als vijandelijk onderdaan is aangemerkt, al of niet vóór 26 Juli 1951 in aanmerking kwam voor ontvinding en thans in aanmerking komt voor teruggave van zijn vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is;

dat derhalve deze zaken samenhangen en de Raad besloten heeft beide zaken te voegen en bij één vonnis af te doen;

dat weliswaar in de zaak R. 24.740 A het N.B.I. nog geen schriftelijk antwoord heeft ingezonden, doch de Raad met een brief ddo 7 Januari 1955 van het N.B.I. aan het College een afschrift heeft ontvangen van een beschikking van het N.B.I. ddo 7 Januari 1955, houdende, dat het vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen — aan verzoeker zal worden teruggegeven, omdat de gronden, waarop het verzoek rust, thans de teruggave van dat vermogen rechtvaardigen;

dat derhalve op grond van deze beschikking moet worden aangenomen, dat het N.B.I. de door appellant aangevoerde gronden niet wenst te weer-

spreken, zodat een schriftelijk antwoord van het N.B.I. op het beroepschrift de Raad niet meer nodig voorkomt, zullende de *rechtswaarde* van deze beschikking hierna behandeld worden;

In de zaak R. 24.740:

Overwegende, dat appelllant in de eerste plaats in zijn beroepschrift stelt, dat hij aanvankelijk door het N.B.I. in 1950 op een door hem ingediend verzoekschrift tot ontvijanding in 1950 als *niet-vijandelijk-onderdaan* werd beschouwd volgens de toen bekende gegevens, een en ander met teruggave van appelllant's vermogen;

Overwegende ten aanzien van deze stelling:

dat, indien het N.B.I. in 1950 werkelijk een beslissing of beschikking zou hebben genomen, dat appelllant geen vijandelijk onderdaan is in de zin van artikel 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.), dan het N.B.I. op 3 Februari 1953 — dus na het op 24 Juli 1951 in werking getreden zijn van artikel 5 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 No. 311 — niet meer bevoegd was voormelde beslissing of beschikking van 1950 in te trekken, daar bij artikel 5 voormeld de bevoegdheid van het N.B.I. daartoe is ingetrokken;

dat echter van zulk een beslissing of beschikking geen sprake is, daar uit een door het N.B.I. overgelegde „*VERKLARING*” ddo 15 December 1950 blijkt, dat het N.B.I. op die datum op grond van toen te zijner beschikking staande gegevens heeft verklaard, dat niet gebleken is van omstandigheden, waardoor appelllant zou moeten worden aangemerkt als vijandelijk onderdaan in de zin van het B.V.V.;

dat zulk een verklaring volkomen ruimte laat aan het N.B.I. om zijn standpunt te wijzigen en later te verklaren, dat het appelllant op grond van daarna gebleken feiten *wel* als vijandelijk onderdaan in de zin van het B.V.V. aanmerkt, daar gemelde verklaring van 15 December 1950 geen beslissing of beschikking inhoudt, die vatbaar is voor beroep, hetgeen wel het geval is met de beslissing, vervat in de hiervoren in extenso vermelde brief van het N.B.I. ddo 3 Februari 1953;

Overwegende, dat appelllant in zijn beroepschrift omtrent zijn nationaliteit heeft gesteld:

„Blijkens twee copieën van een destijds geldig Tsechisch Paspoort was Johann Menzel van 1932 tot 1943 in het bezit van de Tsechische nationaliteit.

Tot en met 1946 was Johann Menzel, hier te lande in de Burgerlijke Stand zowel als bij de Vreemdelingenpolitie ingeschreven als zijnde van Tsechische nationaliteit.

Na de inlijving van zijn geboorteland (Arnsdorf, Ober-Sileziën) bij Duitsland werd volgens het tussen die landen gesloten verdrag (R.G. Bl. II. s. 896) o.a. aan Johann Menzel het Duitse Staatsburgerschap opgedrongen, iets waarop door hem geen prijs werd gesteld. Vanaf 1943, (zijnde de datum waarop bedoeld paspoort afliep) tot 1944 na zijn vertrek (door ziekte uit Holland) was Johann Menzel dan ook nog steeds door de Vreemdelingenpolitie hier te lande als Tsech ingeschreven.

Na zijn vertrek uit Holland (wegens een ernstige longaandoening) werd hij dus statenloos, aangezien er geen Tsechisch Consulaat meer bestond om zijn pas te verlengen. Na afloop van de oorlog werd hem, teneinde een levensmiddelenzaak te kunnen exploiteren in het bezette gebied van Duitsland, een Duits paspoort verstrekt. Een Tsechisch paspoort werd, gezien de na-oorlogse ontwikkeling van zijn geboorteland Tsecho-Slowakije en in aanmerking nemende de nieuwe ligging van dit land achter het „ijzeren gordijn” niet door hem aangevraagd en ook thans stelt Johann Menzel op het bezit van zulk een paspoort, gezien bovenbedoelde ligging en ontwikkeling van zijn land, begrijpelijkerwijze geen prijs. Mochten de verhoudingen in Tsecho-Slowakije zich weer ten goede keren, dan zeer zeker wel”;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn schriftelijk antwoord hiertegen heeft aangevoerd:

„dat appelllant in 1920 tengevolge van het verdrag van St. Germain de Tsjecho-Slowaakse nationaliteit verkreeg; dat het Beheersinstituut aanvankelijk de mening was toegedaan, dat appelllant ook gedurende de bezettingstijd uitsluitend de Tsjechische nationaliteit bezat;

dat dit evenwel onjuist gebleken is; dat immers appelland krachtens het bepaalde in par. 1 lid 2 van het „Vertrag zwischen dem Deutschen Reich und der Tschechoslowakische Republik über Staatsangehörigkeits- und Optionsfragen“ van 28 November 1938 (R.G. Bl. II b. 896) met ingang van 10 October 1938 de Duitse nationaliteit verkreeg onder verlies van de Tsjechische en wel omdat hij in het z.g. Sudeten-gebied (n.l. te Arnsdorf) het Heimatrecht bezat;

dat de betreffende passage van het voormelde verdrag luidt:

„Tschechoslowakische Staatsangehörige deutscher Volkszugehörigkeit, die am 10 Oktober 1938 ihren Wohnsitz ausserhalb des früheren Tschechoslowakischen Staatsgebiete gehabt haben, erwerben unter Verlust der Tschechoslowakischen Staatsangehörigkeit mit Wirkung vom 10 Oktober 1938 die deutsche Staatsangehörigkeit, wenn sie am 10 Oktober 1938 das Heimatrecht in einer mit dem Deutschen Reich vereinigten Gemeinde besessen haben“;

dat het Beheersinstituut bij deze aan de Raad overlegt een fotocopie van appellants Landsturmlegitimationsblatt, waarop vermeld staat Heimatberechtigung Gemeinde Arnsdorf;

dat de omstandigheid, dat de Duitse nationaliteit aan appelland in 1938 als het ware werd opgedrongen, geenszins ten gevolge had, dat appelland die Duitse nationaliteit niet verkreeg;

dat immers de vraag of appelland te eniger tijd na 10 Mei 1940 de Duitse nationaliteit bezeten heeft uitsluitend beoordeeld moet worden naar de Duitse wetgevende bepalingen;

dat voor beoordeling of op zijn zich hier te lande bevindend vermogen de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen toepasselijk zijn niet ter zake doet, of hij naast de Duitse wellicht nog enige andere nationaliteit bezit of bezeten heeft, vermits naar het oordeel van het Beheersinstituut het enkele feit van bezit der Duitse nationaliteit te eniger tijd na 10 Mei 1940 in casu beslissend is“;

Overwegende allereerst ten aanzien van appelland's beroep op zijn Tsjechisch paspoort als bewijs van zijn Tsjechische nationaliteit van 1932 tot 1943, dat dit beroep volkomen faalt;

dat immers op dit paspoort alleen te lezen is, dat de geldigheidsduur van het paspoort is verlengd van 1 Maart 1938 tot 28 Februari 1943, doch zulks niet betekent, dat appelland nu ook tot laatstgenoemde datum Tsjech gebleven is, daar hij als ieder ander onderworpen is geweest en gebleven aan de wettelijke bepalingen, die tijdens de duur van zijn paspoort ten aanzien van zijn nationaliteit in het leven zijn geroepen, terwijl overigens een paspoort geenszins een volledig bewijsstuk is voor de nationaliteit van de houder;

Overwegende, dat als niet weersproken en bovendien bewezen door het door het N.B.I. overgelegde „Landsturmlegitimationsblatt“ vaststaat, dat appelland behoort tot de zgn. Sudeten-Duitsers;

dat de Raad reeds in verschillende vonnissen heeft beslist, dat de Sudeten-Duitsers door het door het N.B.I. in zijn antwoord genoemde „Vertrag“ van 28 November 1938 met ingang van 10 October 1938 de Duitse nationaliteit hebben verkregen en die van Tsjechoslowakije hebben verloren;

dat de Raad zich dan ook geheel aansluit bij het door het N.B.I. in zijn schriftelijk antwoord betoogde en appelland derhalve te eniger tijd na 10 Mei 1940 de Duitse nationaliteit heeft bezeten, zodat hij terecht als vijandelijk onderdaan ex artikel 2 sub 2 van het B.V.V. is aangemerkt;

dat hieraan niet afdoet het betoog van appelland, dat hen de Duitse nationaliteit is opgedrongen, daar hij nu eenmaal aan de op hem toepasselijke wettelijke bepalingen is onderworpen;

dat voormeld betoog wel van belang kan zijn voor beantwoording van de vraag, of appelland vroeger voor ontvijanding en thans voor teruggave van zijn vermogen in aanmerking komt, daar de afkeer van het verwerven van de niet-gewenste Duitse nationaliteit — indien aannemelijk gemaakt — naar billijkheid kan medewerken tot een beslissing, dat het vermogen zal worden terugggegeven, doch dit punt in de zaak R. 24.740 A besproken zal worden;

In de zaak R. 24.740 A:

Overwegende, dat het oorspronkelijk door appellant bij zijn aan het N.B.I. gericht verzoekschrift ddo 13 April 1950 gedaan verzoek hem een ontvrijdingsverklaring uit te reiken, nu hij krachtens artikel 3 juncto artikel 17 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 No. 311 en artikel 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 1951 No. 317, sedert 26 Juli 1951 te 12.00 ure niet langer als vijandelijk onderdaan aangemerkt wordt, in overeenstemming met het 2e lid van artikel 14 juncto artikel 4 lid 1 van genoemde wet moet worden beschouwd als een verzoek tot teruggave van appellant's vermogen of van hetgeen daarvoor in de plaats mocht zijn gekomen;

Overwegende, dat het N.B.I. dit verzoek heeft afgewezen bij zijn beschikking van 23 Maart 1953. doch daarna, n.l. nadat de zaak R. 24.740 reeds door de Raad ter zitting van 6 December 1954 in behandeling was genomen, heeft toegewezen;

Overwegende, dat derhalve de vraag zich voordoet, of appellant nog wel ontvankelijk is gebleven met zijn eis in beroep op grond van de overweging, dat hij zijn belang daarbij zou hebben verloren;

dat het N.B.I. dan ook in zijn aan de Raad in afschrift overgelegde brief aan de gemachtigde van appellant, de heer J. Kok, heeft verzocht het door hem op 20 April 1953 onder No. 24.740 A ingestelde beroep tegen de beslissing van het N.B.I. van 23 Maart 1953 in te trekken;

dat de Raad in deze met het N.B.I. van mening verschilt en zelfs in appellant's eigen belang op zulk een intrekking — mocht deze geschieden — geen acht zal slaan, daar de toewijzende beschikking van het N.B.I. ddo 7 Januari 1955 als niet op de wet gegrond volstrekt nietig is, nu het N.B.I. niet meer bevoegd was de beschikking ddo 7 Januari 1955 te nemen;

dat immers, krachtens artikel 5 juncto artikel 17 lid 2 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 No. 311 het N.B.I. behoudens het bepaalde in artikel 14 dier wet niet meer bevoegd is tot de verrichtingen bedoeld in artikel 34 lid 1 onder b t m f en artikel 37 B.V.V.;

dat het voorbehoud van artikel 14 dier wet luidens de bewoordingen van dit artikel betrekking heeft op vóór

26 Juli 1951 te 12.00 ure bij het N.B.I. ingediende verzoekschriften;

dat in casu weliswaar zulk een vóór 26 Juli 1951 bij het N.B.I. ingediend verzoekschrift van appellant bestaat, n.l. dat van 13 April 1950, doch het N.B.I. dit heeft afgedaan bij zijn afwijzende beschikking van 23 Maart 1953 en hiermede, nadat appellant beroep had ingesteld, de zaak voor het N.B.I. was afgelopen;

dat immers de toewijzende beschikking ddo 7 Januari 1955 in wezen een intrekking is van de afwijzende beschikking ddo 23 Maart 1953 en — zoals reeds overwogen — de bevoegdheid van het N.B.I. tot intrekking van beschikkingen op 24 Juli 1951 is vervallen, nog daargelaten, dat het N.B.I. door zijn beschikking van 7 Januari 1955 heeft ingegrepen in een rechtstoestand, die op dat ogenblik aan de jurisdictie van de Raad onderworpen was en niet meer aan het N.B.I. ter beoordeling stond;

Overwegende, dat de Raad derhalve, ondanks de toewijzende beschikking van het N.B.I., heeft te beoordelen, of appellant in aanmerking komt voor teruggave van zijn vermogen;

Overwegende, dat, nu appellant niet heeft gesteld of aangetoond, dat hij na zijn verwerving op 10 October 1938 van de Duitse nationaliteit weder een andere nationaliteit heeft verworven, appellant is een in Duitsland wonende Duitser, die niet in het bezit is gesteld van een vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland;

Overwegende, dat derhalve voor beantwoording van de vraag, of appellant vroeger voor ontvrijding in aanmerking zou zijn gekomen en of er thans termen bestaan zijn op de Staat in eigendom overgegaan vermogen aan hem terug te geven, waarbij de Raad in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt, niet van toepassing zijn de regelen voor ontvrijding van hier te lande met een vergunning tot voortgezet verblijf wonende Duitsers, neergelegd in het besluit van de vijf met de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers d.d. 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 No. 206;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in Duitsland of in het overige buitenland wonende Duitsers slechts dan voor de gunst van teruggave van hun vermogen in aanmerking

komen, indien zij ten behoeve van de Nederlandse en/of geallieerde zaak in de tweede wereldoorlog intrinsiek verdienstelijke daden hebben verricht, zodat het onrechtvaardig en onaanvaardbaar zou zijn hun dat vermogen blijvend te onthouden, waarbij de Raad rekening houdt met alle persoonlijke omstandigheden van de betrokken persoon als leeftijd, sexe, maatschappelijk milieu en ook of de betrokken persoon gedurende de bezetting in Nederland heeft verblijf gehouden, hetgeen met appellent het geval is;

Overwegende immers, dat de hoofdstrekking van het B.V.V. is de hand te leggen op vermogen van destijds vijandelijke Staten — in casu Duitsland — en van derzelve onderdanen met het doel dit aan te wenden ter verrekening met de schadevordering, die Nederland tegen Duitsland kan geldend maken voor de onnoemelijke schade, die Duitsland door de onrechtmatige aanvalsoorlog en de daarop gevolgde bezetting aan Nederland heeft toegebracht en welk vermogen bestemd is tot gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van geleden oorlogsschade;

dat weliswaar krachtens het op 26 Juli 1951 te 12.00 ure in werking getreden artikel 4 van de wet van 20 Juli 1951, Staatsblad 1951 No. 311 het B.V.V. alleen van toepassing blijft o.a. op vermogen van onderdanen van Duitsland, — tot wie appellent krachtens de begrips-omschrijving in artikel 1 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 No. 311 behoort, — dat vóór evengenoemd tijdstip van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan en artikel 14 van genoemde wet de gelegenheid biedt dergelijk vermogen terug te geven, doch in verband met vorengenoemde belangrijke doelstelling van het B.V.V. zeer ernstige redenen moeten bestaan voor zulk een teruggave, hetgeen in casu betekent, dat appellent de Nederlandse en/of geallieerde zaak door intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben begunstigd, zoals hiervoren overwogen is;

Overwegende echter, dat in casu sprake is van een bijzonder geval;

dat immers appellent gedurende ruim 20 jaren in Nederland heeft gewoond en gewerkt heeft in het hotel te Amsterdam van zijn broeder Jozef Menzel, van wie vaststaat, dat hij door

het N.B.I. is ontvijand en aan welke Jozef Menzel zijn vermogen is teruggegeven;

dat na de dood van Jozef Menzel, die te Amsterdam op 14 Maart 1946 is overleden, hetgeen aan appellent toekwam uit de nalatenschap van zijn broeder Jozef, wederom ingevolge artikel 3 B.V.V. aan de Staat in eigendom is overgegaan, hoewel het eerst nog aan appellent door het N.B.I. is vrijgegeven;

dat appellent zich begin 1944, daar hij leed aan een ernstige longaandoening, op advies van Dr M. K. Kloss te Amsterdam naar Bonn-Kessenich heeft begeven, omdat hij daar beter verpleegd kon worden;

Overwegende, dat evenvermelde feiten en omstandigheden de Raad aanleiding geven het geval van appellent niet te beoordelen aan de door het College voor buiten Nederland wonende Duitsers toegepaste maatstaven, doch meer in de geest van de vereisten, gesteld voor ontvijanding van met een vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland wonende Duitsers, vermeld in het besluit van de vijf met de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers van 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 No. 206;

Overwegende, dat uit een groot aantal door appellent overgelegde verklaringen is gebleken, dat appellent zich gedurende de bezetting correct en in hoge mate hulpvaardig voor Nederlanders heeft gedragen, op grond waarvan de Raad termen aanwezig acht appellent in aanmerking te brengen voor de gunst van teruggave van zijn vermogen, zodat de afwijzende beschikking van het N.B.I. ddo 23 Maart 1953 niet in stand kan blijven;

Overwegende, dat de Raad terwille van de duidelijkheid in zijn dictum tevens zal vermelden, dat de beschikking van het N.B.I. ddo 7 Januari 1955 nietig is, daar deze beschikking samenhangt met de afwijzende beschikking van 23 Maart 1953;

RECHTDOENDE:

in beide zaken:

Verklaart het beroep ontvankelijk;

Voegt de zaken R. 24.740 en R. 24.740 A;

in zaak R. 24.740:

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in de brief van dit Instituut, Bureau Amsterdam, aan de gemachtigde van appelland, de heer J. Kok te Amsterdam ddo 3 Februari 1953 Reg. No. 3743/P 4229 Doss. No. 20021, waarvan beroep;

in zaak R. 24.740 A:

Vernietigt de afwijzende beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut ddo 23 Maart 1953, waarvan beroep;
En opnieuw rechtdoende:

Bepaalt, dat het onder beheer staand vermogen van appelland of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen aan hem zal worden teruggegeven, mits voldaan wordt aan de bepalingen van het Deviezen-Besluit F 222;

Verklaart, dat nietig is de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut ddo 7 Januari 1955 WFA 559.

No. 55 461

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
23 Maart 1955. (Mrs Jhr Calkoen, Polak en Van Opstall).

Het B.V.V. kent 3 soorten vermogens nml. die van vijandelijke staten, van vijandelijke onderdanen en van personen bedoeld in art. 6 lid 1.

Ingevolge art. 25 B.V.V. kan alleen een vordering op een vijandelijk onderdaan en op een persoon bedoeld in art. 6 lid 1 voor erkenning in aanmerking komen, terwijl dit artikel niet rept van een vordering op een vijandelijke staat, hetgeen in vergelijking met art. 26 B.V.V. kennelijk met opzet is geschied. Een vordering op een vijandelijke staat kan dus niet worden erkend.

Beslissing waarvan beroep bevestigd.
(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 26, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van *E. Nijmeijer*, wonende te Enschede, waarbij hij in beroep is gekomen van een weigering van het Nederlandse Beheersinstituut tot erkenning van zijn vordering op de staat Duitsland ad f 187,50;

Gezien het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gezien de weigering, waarvan beroep;

Gehoord verzoeker bij monde van Mr H. Lenferink, advocaat te Enschede, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr H. J. van Wijk;

Overwegende, dat Duitsland tot de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 No. 311 een vijandelijke staat was, genoemd in artikel 1 onder 5 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Overwegende, dat dit Besluit drie soorten vermogens kent: die van vijandelijke staten, van vijandelijke onderdanen en van personen als bedoeld in artikel 6 lid 1 en in tal van artikelen vermeldt op welke soort of soorten vermogens zij betrekking hebben;

dat blijkens artikel 25 een vordering op een vijandelijke onderdaan en een persoon als bedoeld in artikel 6 lid 1 voor erkenning in aanmerking kan komen;

dat dit artikel niet rept van een vordering op een vijandelijke staat, hetgeen, naar reeds uit een vergelijking met artikel 26 blijkt, kennelijk met opzet is geschied;

Overwegende, dat, gelijk de Raad reeds herhaaldelijk heeft beslist, een vordering op een vijandelijke staat dus niet kan worden erkend;

Overwegende, dat verzoeker zich daartegenover tevergeefs beroept op artikel 34 lid 1 onder a juncto artikel 10 lid 1 en 11 lid 1 van meergenoemd Besluit, waaruit z.i. volgt, dat het Nederlandse Beheersinstituut, tot uitoefening van alle rechten en elke daad van vereffening bevoegd, zeker vorderingen mag erkennen;

dat daarbij immers wordt voorbijgezien, dat artikel 11 blijkens zijn aanhef doelt op alle drie genoemde soorten vermogens en artikel 25 op slechts twee; dat dus — zelfs al ware er strijd tussen die twee artikelen, hetgeen de Raad in het midden kan laten —, dan toch alleen artikel 25, de bijzondere bepaling, dient te worden toegepast en niet artikel 11, de algemene;

Overwegende, dat reeds om deze reden ook het bij de mondelinge behandeling gedane beroep op de artikelen 17, 19 en 31 van het Besluit niet opgaat;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beslissing, waarvan beroep.

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 14 Maart 1955 (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

De volmacht, in October 1941 door L.S. verleend aan de Duitser Hushahn, was ingevolge art. 45 K.B. A 6 van rechtswege nietig sinds L.S. zich op Cuba bevond. Het vervallen van de volmacht ingevolge art. 45 K.B. A 6 werkt tegenover derden, ook indien deze onkundig zijn van de omstandigheden, welke tot de toepassing aanleiding geven.

De inlevering bij Lippmann van het ten processe bedoelde effect en de verkoop daarvan door Hushahn, ook al is daarbij gebruik gemaakt van de hierboven bedoelde volmacht is een onvrijwillig bezitsverlies van L.S.

Appellant heeft een onderzoek naar de herkomst van het effect nagelaten en kan niet geacht worden te goeder trouw te zijn geweest.

(Artt. 53, 68 E 100; art. 45 K.B. A 6).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 24 Juni 1954 gegeven tussen Erven L. Stokvis (gemachtigde Mr. H. M. de Kat-Presser te Rotterdam) en N. G. Spaargaren (gemachtigde Mr. F. Ph. Kuethe te Amsterdam) waarbij met betrekking tot 1 à f 1000,— aand. Mij. v. Hyp. Crediet in Nederland no. 365 de Erven L. Stokvis voormeld in den eigendom zijn hersteld;
- b. een op 24 Juli 1954 onder no. 343/54 ingekomen beroepschrift van N. G. Spaargaren te Leiden (gemachtigde Mr. F. Ph. Kuethe te Amsterdam), waarbij hoger beroep wordt ingesteld tegen de sub a. vermelde beslissing;
- c. een ingekomen verweerschrift van Mr. F. A. Stokvis en Dr. H. J. Stokvis wonende resp. te 's-Gravenhage en Djakarta (gemachtigde Mr. H. M. de Kat-Presser te Rotterdam);

Gehoord partijen bij hun gemachtigden;

Overwegende, dat voldoende aannemelijk is gemaakt dat de hierboven sub c vermelde heren F. A. en H. J.

Stokvis de erfgenomen zijn van wijlen L. Stokvis voornoemd;

Overwegende, dat de tegen de be-roepen beslissing aangevoerde grieven zakelijk neerkomen op het volgende:

- a. ten onrechte is aangenomen dat wijlen L. Stokvis het bezit van het onderhavige stuk heeft verloren anders dan op rechtmatige wijze en wel door gedwongen inlevering bij Lippmann,
- b. ten onrechte is de goede trouw van appellant niet aangenomen;

Overwegende, dat het hier betreft een effect op naam, ten aanzien waarvan derhalve niet geldt het bepaalde in art. 53 lid 3 en 4 K.B. E 100;

Overwegende, dat appellant het bezit daarvan verkregen heeft door aankoop op een in April 1942 door de firma D. W. Brand gehouden effectenveiling en de levering is geschied in Mei 1942 door overschrijving in de betreffende registers, waarbij als gemachtigde van L. Stokvis voormeld optrad een zekere H. Hushahn;

Overwegende, dat in October 1941 wijlen L. Stokvis, destijds wonende te 's-Gravenhage aan H. Hushahn voormeld destijds wonende te 's-Gravenhage een algemene volmacht had verleend tot het vervreemden en in eigendom overdragen van al zijn roerende en onroerende goederen, en deze volmacht in Mei 1942 niet was ingetrokken;

Overwegende, dat voldoende aannemelijk is gemaakt dat het onderhavige stuk in December 1941 door of namens wijlen L. Stokvis bij L.V.V.S. (bedoeld is: Lippmann Rosenthal & So. Sarphatistraat) is ingeleverd krachtens de verordening 14841 terwijl het voorts — gelijk in de beroepen beslissing is vermeld en door appellant niet voldoende is weersproken — door L.V.V.S. voor wijlen Stokvis is verkocht en bij de levering ook L.V.V.S. is opgetreden, waarbij zij gebruik heeft doen maken van voormelde volmacht;

Overwegende, dat voorts voldoende aannemelijk is gemaakt, dat L. Stokvis voormeld eind Januari 1942 het land heeft verlaten met bestemming naar Parijs, vandaar is vertrokken naar Cuba, alwaar hij in Februari 1942 is aangekomen en sindsdien gedurende de oorlog is gevestigd geweest;

Overwegende, nu ten aanzien der eerste grief, dat ter ondersteuning daarvan wordt aangevoerd, dat wijlen

Stokvis de toestemming om te emigreren als het ware gekocht heeft voor een zekere prijs, althans heeft verkregen op de door hem geaccepteerde voorwaarden, waarvan één der bepalingen was dat hij afstand deed van zijn polissen, juwelen en effectenbezit;

Overwegende, dat omtrent deze bewerking niets is gebleken, nog daargelaten of zij er toe zou leiden om in de toenmalige omstandigheden te spreken van rechtmatig bezitsverlies;

Overwegende, dat krachtens het bepaalde in art. 45 K.B. A 6 Hushahn sinds Stokvis zich op Cuba bevond, niet bevoegd was hem hier te lande als lasthebber te vertegenwoordigen;

Overwegende, dat appellant die bevoegdheid staande houdt, doch deze bewerking enkel doet steunen op den beweerden afstand door wijlen Stokvis van zijn polissen, juwelen en effectenbezit in verband met zijn emigratie, waaromtrent echter — gelijk hierboven overwogen — niets is gebleken;

Overwegende, dat derhalve de eerste grief faalt;

Overwegende ten aanzien van de tweede grief, dat appellant ter ondersteuning daarvan aanvoert, dat de onbevoegdheid van Hushahn om wijlen Stokvis te vertegenwoordigen hem niet kan worden tegengeworpen, nu hij onbekend was met het vertrek van wijlen Stokvis en laatstgenoemde in elk geval het vertrouwen had opgewekt, dat Hushahn wel bevoegd was;

Overwegende, dat het in art. 45 van K.B. A 6 bepaalde werkt ook tegenover derden, zelfs al mochten zij onkundig zijn van de omstandigheden welke tot de toepassing aanleiding geven;

Overwegende, dat voorts reeds de namen Stokvis (kennelijk een joodse naam) en Hushahn (kennelijk een Duitse naam) voor appellant reden hadden moeten zijn tot voorzichtigheid en nader onderzoek, terwijl zulk een onderzoek voor appellant reden had moeten opleveren, om zich van koop te onthouden;

Overwegende, dat nu hij dit onderzoek heeft nagelaten hij bij de verkrijging niet geacht kan worden te goeder trouw te zijn geweest in den zin van art. 32 K.B. E 100;

Overwegende, dat derhalve ook deze grief faalt;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beroepen beslissing.
Veroordeelt appellant in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van geïntimeerden tot heden begroot op f 100,—.

No. 55/463

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
28 Maart 1955 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

In verband met de inwerkingtreding van de Bestemmingswet (wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311) was het N.B.I. op 23 Mei 1952 niet meer bevoegd, zijn beschikking betreffende de vrijgave van vermogen, in de brief van 17 Juni 1946 vervat, in te trekken.

Het N.B.I. had vóór 24 Juli 1951 op de hoogte kunnen komen van de nationaliteit van appellanten.

Beschikking N.B.I. van 23 Mei 1952 nietig verklaard met bepaling, dat aan appellanten hun vermogen zal worden teruggaveven.

(Artt. 37, 43 B.V.V.; art. 5 Bestemmingswet).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

Ie. het op 20 Juni 1952 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift van Franz Storch en diens echtgenote Mevrouw E. A. Storch, geboren Drastik, beiden wonende te Neuburg (Donau) ten deze domicilie kiezende te Amsterdam aan de Keizersgracht No. 401 ten kantore van de procureur Mr I. Bunker, die het verzoekschrift namens appellanten heeft ondertekend, waarmede in beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) d.d. 23 Mei 1952, waarvan het dictum luidt:

„Trekt in haar tot Mevrouw E. A. Storch-Drastik gericht schrijven van 17 Juni 1946 WE' 129. Wijst het verzoek om teruggave van het vermogen af”.

terwijl door appellanten in beroep het verzoek wordt gedaan met vernietiging van de bestreden beslissing van het N.B.I. d.d. 23 Mei 1952 te verstaan, dat het N.B.I. ten onrechte het verzoek van appellanten om teruggave van het vermogen heeft afgewezen met last tot

restitutie van dit vermogen, kosten rechtens;

2e. het door appellanten overgelegd afschrift van de beschikking d.d. 23 Mei 1952;

3e. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. d.d. 17 Augustus 1953, concluderend tot afwijzing van het beroep;

Gehoord ter terechtzitting van 31 Januari 1955 het N.B.I. bij monde van Mr H. T. B. M. Verstraaten, terwijl Mr I. Bunker in zijn brief van 11 Januari 1955 aan het College heeft medege-deeld, dat hij niet zal verschijnen, zijnde hij dan ook ter genoemde terechtzitting niet verschenen;

Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn schriftelijk antwoord onweersproken heeft gesteld:

„Appellanten waren bij hun geboorte (respectievelijk 24-8-1898 en 27-3-1900) „heimatberechtigd” te Skalice (Tsjecho-Slowakije), een plaats gelegen in het Sudetengebied.

Ie appellant kwam in 1926 in Nederland, Iie appellant in 1927. Zij traden op 22-6-1927 te 's-Gravenhage in het huwelijk en woonden aldaar tot 21-9-1942, waarna zij naar Skalice vertrokken. Zij wonen thans te Neuburg (Beieren)”, terwijl appellanten zelf hebben gesteld, dat zij Sudeten-Duitsers (Tsjechen) waren en appellante sedert 17 Mei 1949 weder de Tsjechische nationaliteit bezit;

Overwegende ambtshalve ten aanzien van de vraag, of het N.B.I. op 23 Mei 1952 nog bevoegd was bij zijn beschikking van die datum het schrijven van het N.B.I. aan appellante van 17 Juni 1946 in te trekken, dat de brief van 17 Juni 1946 van het N.B.I. blijkens door het N.B.I. overgelegde copie woordelijk luidde:

„Uw nevenvermeld schrijven gericht aan de Levensverzekering-Maatschappij „de Nederlanden” van 1845 werd ons door deze Mij. ter behandeling doorgezonden. Naar aanleiding daarvan merken wij het volgende op.

Indien U en Uw man de Tsjechische nationaliteit verloren hebben door de inlijving van Tsjechisch gebied bij het Duitse Rijk, worden U en Uw man niet aangemerkt als vijan-

delijke onderdanen in den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen. Voorzoover het genoemd besluit betreft, kunt U vrijelijk over Uw polis en die van Uw man beschikken”

en namens de Directie getekend was door Mr J. Sprangers;

dat deze brief de beschikking inhoudt, dat thans appellanten, indien zij door inlijving van Tsjechisch gebied bij het Duitse Rijk de Tsjechische nationaliteit hebben verloren, zij niet aangemerkt worden als vijandelijke onderdanen in de zin van het B.V.V. en zij vrijelijk over hun polissen kunnen beschikken;

dat naar 's Raads oordeel appellanten inderdaad hun Tsjechische nationaliteit door inlijving van het Sudetengebied door het Duitse Rijk hebben verloren;

dat derhalve, indien men de in de brief van 17 Juni 1946 vervatte beschikking als een voorwaardelijke wil aanmerken, dan de voorwaarde vervuld is en de brief inhoudt, dat appellanten geen vijandelijke onderdanen zijn;

dat echter het slot van de brief van 17 Juni 1946 zich ertegen verzet de beschikking als een voorwaardelijke te beschouwen, daar in de laatste zinsnede van de brief het vermogen van appellanten zonder meer wordt vrijgegeven;

dat het N.B.I. echter op 23 Mei 1952 niet meer bevoegd was deze beschikking van 17 Juni 1946 in te trekken, daar bij de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 uitdrukkelijk de in artikel 37 B.V.V. aan het N.B.I. gegeven bevoegdheid tot intrekking van beschikkingen als die vervat in de brief van 17 Juni 1946 is weggevallen;

dat ook afwijzing van het verzoek om teruggave van het vermogen nietig is als niet op de wet gegrond, daar in de brief van 17 Juni 1946 uitdrukkelijk het vermogen van appellanten is vrijgegeven en derhalve de afwijzing van teruggave van vermogen in de beschikking van 23 Mei 1952 in wezen een intrekking van de beschikking van vrijgave in de brief van 17 Juni 1946 is en het N.B.I. na intrekking van artikel 37 B.V.V. hiertoe niet meer bevoegd was;

Overwegende, dat het N.B.I. ter zitting nog heeft aangevoerd, dat de door het N.B.I. gevraagde bewijzen van de Tsjechische nationaliteit van appellan-

ten vóór de inlijving van het Sudeten-gebied niet zijn ontvangen en pas in 1952 de onderwerpelijke zaak is geëntameerd, doch deze stellingen niets kunnen afdoen aan de uit de beschikking, vervat in de brief van 17 Juni 1946, voortgevloede rechtsgevolgen in verband met de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311;

dat bovendien door het N.B.I. is overgelegd een fotocopie van een afschrift ener huwelijksacte, voorkomende in de registers van de Burgerlijke stand der gemeente 's-Gravenhage, waaruit blijkt, dat appellanten op 22 Juni 1927 te 's-Gravenhage zijn gehuwd en beiden daarin staan vermeld als hebbende de Tsjechoslowaakse nationaliteit;

dat het N.B.I. door het inwinnen van inlichtingen bij appellanten in de termijn van Juni 1946 tot 24 Juli 1951 zekerlijk vóór laatstgenoemde datum op de hoogte had kunnen komen en voldoende gelegenheid heeft gehad om ingeval van wijziging van inzicht omtrent de nationaliteit, die appellanten na 10 Mei 1940 hebben bezeten, vóór 26 Juli 1951 de in de brief van 17 Juni 1946 vervatte beschikking in te trekken temeer, omdat het de Raad uit de behandeling van de zaak R. 18.302, waarin ook sprake was van Sudeten-Duitsers, ambtshalve bekend is, dat het N.B.I. in ieder geval zijn inzicht reeds vóór 21 April 1950 gewijzigd had, daar in de zaak R. 16.626 het beroep was ingesteld tegen de in een brief van het N.B.I. d.d. 21 April 1950 vervatte beslissing, dat de appellanten in die zaak door inwerkingtreding op 26 November 1938 van het „Vertrag zwischen dem Deutschen Reich und der Tsjechoslowakischen Republik über Staatsangehörigkeits- und Optionsfragen“ automatisch de Duitse nationaliteit hebben verkregen;

Overwegende, dat derhalve het feit, dat het N.B.I. op 23 Mei 1952 zijn beschikking vervat in de brief van 17 Juni 1946 heeft ingetrokken, geen nadeel kan toebrengen aan de door de beschikking van 17 Juni 1946 ontstane rechtspositie;

Overwegende, dat de verzochte kostenveroordeling moet worden geweigerd, daar het N.B.I. in gedingen als het onderhavige niet optreedt als proces-partij, doch als in eerste instantie beslissend administratief orgaan, dat

gelegenheid heeft zijn beslissing toe te lichten en te verdedigen;

RECHTDOENDE:

Verklaart, dat de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 23 Mei 1952 nietig is;

Verklaart, dat het Nederlandse Beheersinstituut op 23 Mei 1952 niet bevoegd was zijn beschikking, vervat in de brief aan appellante d.d. 17 Juni 1946 in te trekken;

Bepaalt, dat aan appellanten hun onder beheer staande vermogens, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zullen worden teruggegeven, mits voldaan wordt aan de bepalingen van het Deviezenbesluit F 222;

Weigert de verzochte veroordeling in de kosten.

No. 55/464

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 December 1953 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

Verzoek tot uitkering van aan appellant opgekomen invaliditeitsrente, vervallen vóór 26 Juli 1951, in eersten aanleg door het N.B.I. afgewezen, in hoger beroep bevestigd.

Op appellant, wonende in de Russische zône van Duitsland, is niet van toepassing de collectieve beschikking van het N.B.I. d.d. 21 April 1951 (Stert. 5 Mei 1951 no. 83).

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 34).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

1. het op 25 Januari 1952 ter griffie van deze Afdeling ingekomen verzoekschrift d.d. 24 Januari 1952 van Alwin Johnne, wonende te Neu Hartau (bij Zittau) in Duitsland (Russische zône) waarbij in beroep wordt gekomen van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut — verder te noemen het N.B.I. — d.d. 29 December 1951, houdende afwijzing van appellants verzoek tot vrijgave van de hem krachtens de Invaliditeitswet toegekende rente;

2. een op 25 Maart 1952 ter griffie van deze Afdeling ingekomen verzoekschrift van Georg Alwin Horst Johnne, wonende te Rotterdam als gemachtigde van zijn vader Alwin Johnne vernoemd te dezer zake woonplaats kiezende te Rotterdam aan de Pleinweg 165, ten kantore van de rechtskundige

C. J. Dupain, die ten deze door de verzoeker tot zijn gemachtigde met recht van substitutie is gesteld, welk verzochtschrift is te beschouwen als een aanvulling van het beroepschrift van Alwin Johnne voornoemd d.d. 24 Januari 1952;

3. een afschrift van evengenoemde afwijzende beschikking van het N.B.I. d.d. 29 December 1951;

4. een afschrift van het besluit (de beslissing) van het Bestuur der Rijksverzekeringsbank d.d. 4 November 1948, waarbij aan Alwin Johnne voornoemd met ingang van 1 September 1947 een invaliditeitsrente is toegekend en het bedrag dier rente is vastgesteld op f 56,40 per jaar;

5. het op 20 Maart 1953 ingekomen schriftelijk antwoord van het N.B.I. met de conclusie, dat het ingestelde beroep behoort te worden afgewezen;

Gehoord in de zitting van de Kamer van 2 October 1953 het N.B.I. bij monde van zijn vertegenwoordiger Mr N. M. Vellenga, zijnde appellandt alstoen noch in persoon noch bij gemachtigde gecompareerd, waarna de behandeling der zaak is uitgesteld tot 6 November 1953;

Weder gehoord ter zitting van 6 November 1953 Mr Vellenga voornoemd voor en namens het N.B.I. alsmede C. J. Dupain, rechtskundige, wonende te Rotterdam, die door appellandt gemachtigd is blijkens toegezonden volmacht van November 1953;

Gelet op de overgelegde bescheiden; Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat het ten deze gaat om vrijgave van aan appellandt toegekende invaliditeitsrenten, welke ingevolge artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, vóór 26 Juli 1951 van rechtswege in eigendom van de Staat der Nederlanden waren overgegaan, volgens opgave van het N.B.I. per 31 December 1952 in totaal bedragende circa f 360,—;

Overwegende, dat vaststaat, dat appellandt de Duitse nationaliteit bezit en deze nationaliteit sedert zijn geboorte bezeten heeft alsmede dat hij woonachtig is in de Russische zone van Duitsland en geen vergunning bezit tot voortgezet verblijf hier te lande.

Overwegende, dat op grond hiervan op hem niet van toepassing is de collectieve beschikking van het N.B.I.

d.d. 21 April 1951 (gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 5 Mei 1951 no. 83), vermits deze beschikking alleen geldt voor de binnen het tegenwoordige gebied der Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen en sedert kort ook voor het gebied van West-Berlijn terwijl appellandt buiten deze gebieden woonachtig is;

Overwegende, dat evenmin op hem van toepassing zijn de z.g. ministeriële „Regelen voor afgifte van verklaringen, bedoeld in artikel 34 Besluit Vijandelijk Vermogen” d.d. 21 October 1948 (gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 no. 206), welke regelen de Raad sedert 26 Juli 1951 analogisch toepast op verzoeken tot teruggave van vermogen of van vermogensbestanddelen als bedoeld in artikel 14 tweede lid van de wet van 21 Juli 1951, Stbl. no. 311;

Overwegende, dat appellandt dan ook naar 's Raads oordeel alleen dan voor de gunst van teruggave van zijn op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegangene invaliditeitsrenten in aanmerking komt, indien aannemelijk is gemaakt, dat hij zich gedurende de vijandelijke bezetting van Nederland in positieve zin dermate verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse en of de geallieerde zaak, dat het onaanvaardbaar ware hem het gevraagde te weigeren;

Overwegende, dat dit geval zich hier niet voordoet, daar hetgeen appellandt te zijnen gunste aanvoert, nl. dat hij nooit lid is geweest van de N.S.D.A.P. of van een harer mantelorganisaties en dat hij de geallieerde zaak, in het bijzonder de Nederlandse zaak, steeds een warm hart heeft toegedragen, en dat hij steeds weerstand heeft geboden aan de van overheidswege destijds ook op hem als „achterblijver” uitgeoefende drang om burgerlijke diensten, hoe dan ook te verrichten, niet als een *positieve* verdienste jegens de Nederlandse of geallieerde zaak kan worden aangemerkt;

Overwegende, dat de aangevallen beschikking dan ook behoort te worden gehandhaafd.

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 29 December 1951, houdende afwijzing van appellandts verzoek tot vrijgave van de hem toegekende vóór 26 Juli 1951 vervallen invaliditeitsrenten.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

Termijn voor het indienen van verzoeken tot betaling door het Waarborgfonds Rechtsherstel.

In Staatsblad 1955, No. 89, is afgekondigd de wet van 24 Februari 1955, houdende vaststelling van een termijn voor het indienen van verzoeken tot betaling door het Waarborgfonds Rechtsherstel ingevolge de artikelen 4—6 der wet van 15 Januari 1948 (Stbl. I 21).

Het betreft hier de mogelijkheid tot het indienen van verzoeken door vroegere bezitters, die met betrekking tot bepaalde effecten in hun recht zijn hersteld, doch wier aanspraken jegens de tegenwoordige bezitter dier effecten niet of niet gemakkelijk verhaalbaar zijn.

Op grond van vorengenoemde wet dienen deze verzoeken, voor het indienen waarvan tot dusverre geen termijn was gesteld, bij het fonds ingediend te worden uiterlijk een jaar na de dagtekening van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, waarbij het rechtsherstel is verleend.

Ingeval tegen de beslissing beroep is ingesteld wordt de termijn van een jaar gerekend vanaf de dagtekening van de beslissing op het beroep.

Voor gevallen, waarin de beslissing is gedagtekend vóór 23 Maart 1955, het tijdstip van het inwerkingtreden van vorenbedoelde wet, wordt de termijn verlengd tot een jaar na laatstbedoeld tijdstip.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vertegenwoordigers van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 164 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stct. 15 Maart 1955, No. 52)

Erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., te Amsterdam, brengen hiermede ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer Nederlandse Staatscourant af, gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Singel 399, te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten 98 en 99, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos. 1219 t/m 1236.

A. HARMS.

Mr. A. N. KOTTING.

(Ned. Staatscrt. 4 April 1955, No. 66)

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 211. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil K 15617 tussen:

1. Rachel Simons, weduwe van Mordechai Vaz Dias, wonende te Amsterdam, Daniël Stalperstraat 40 huis, handelend als onzijdig persoon in de zin van artikel 113 a, lid 3 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, om bij het onderhavige rechtsherstelgeschil te vertegenwoordigen: Jacques Simons, gewoonde hebbende te Amsterdam, Amstel 206 of diens erfgenamen: R. Vaz Dias-Simons werd als zodanig benoemd bij beschikking van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel, Gedelegeerde voor Amsterdam, d.d. 3 Augustus 1954; hierna te noemen partij Simons; domicilie: Notaris Th. Heimans, Weteringschans 237 te Amsterdam;
2. Johannes Albertus Kempen, vertegenwoordiger, wonende te Tilburg, Schout Crillaertstraat 1; hierna te noemen partij Kempen;
3. De te Haarlem gevestigde naamloze vennootschap „de Haarlemsche Hypotheekbank”;

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een schriftelijke mededeling d.d. 10 Januari 1947 van R. Vaz Dias-Simons en Mr J. van Proosdij te Amsterdam als bewindvoerders voor Jacques Simons, waarbij ter kennis van de Afdeling wordt gebracht een geschil als bedoeld in art. 113a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer met betrekking tot het perceel te Zandvoort aan de Zandvoortselaan nummer 4, kadastraal bekend als gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 3220, welk onroerend goed bij nader onderzoek mede blijkt te omvatten het kadastrale perceel gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 3341, terwijl beide genoemde percelen thans samen bekend zijn als gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 4110, groot 228 centiaren;

Gezien het dossier met betrekking tot deze zaak, in welk dossier zich onder meer bevinden:

- a. het op bedoeld perceel betrekking hebbende bericht van de hypotheekbewaarder te Haarlem;
- b. de correspondentie gevoerd tussen de Gedelegeerde van de Afdeling te Amsterdam en partijen;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

A. Blijkens akte op 28 October 1941 verleden voor notaris B. M. Serné te Haarlem, overgeschreven ten hypotheekkantore te Haarlem op die dag in deel 1763, nummer 8, heeft Johannes Albertus Kempen voornoemd voor een prijs van f 6.000.— gekocht van nu wijlen Catharina Margaretha Sipkes, toen wonende te Haarlem, het erfpachtsrecht van een perceel grond te Zandvoort aan de Zandvoortselaan, kadastraal bekend als Gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 3220 en de volle eigendom van het perceel gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 3341, alsmede het op die grond gebouwde huis plaatselijk gemerkt Zandvoortselaan 4. Beide percelen zijn thans samen bekend als gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 4110;

B. Partij Kempen heeft gemeld onroerend goed bezwaard met een hypotheek groot in hoofdsom f 3.500.— ten behoeve van voormelde Catharina Margaretha Sipkes, welke hypotheek is ingeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 28 October 1941 in deel 1049, nummer 58, uit kracht ener akte van

geldlening met hypotheekstelling op die dag voor genoemde notaris Serné verleden;

Bij akte op 6 October 1947 verleden voor genoemde notaris Serné werd deze hypothecaire vordering gecedeerd aan de N.V. de Haarlemsche Hypotheekbank te Haarlem;

C. Blijkens akte op 9 September 1942 voor notaris W. H. van Arkel te Haarlem verleden, overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore op die dag in deel 1799, nummer 5, heeft partij Kempen gekocht van Jonkheer Pierre Nicolas Quarles van Ufford en anderen de eigendom zelve van het perceel grond toen kadastraal bekend als gemeente Zandvoort, Sectie A, nummer 3220 voor een prijs van f 1.212.50;

D. Voormelde aankopen door partij Kempen zijn geschied op verzoek en ten behoeve van thans wijlen Jacques Simons, destijds winkelier en wonende te Amsterdam, met het doel het onroerend goed na afloop van de oorlog aan genoemde Jacques Simons over de dragen, overeenkomstig een tussen partij Kempen en genoemde Jacques Simons gemaakte afspraak;

E. Volgens partij Kempen heeft wijlen Jacques Simons met betrekking tot voormelde transactie uitsluitend betaald de kosten gevallen op de onder A bedoelde aankoop, terwijl door partij Kempen zouden zijn betaald:

de koopsom van de onder A bedoeld transactie	f 6.000.—	
verminderd met de gesloten hypotheek als onder B bedoeld	„ 3.500.—	
		f 2.500.—
de koopsom van de onder B bedoelde transactie	„ 1.212.50	
de kosten op laatstbedoelde aankoop gevallen	„ 118.37	

Zodat partij Kempen heeft betaald f 3.830.87

Partij Kempen stelt dat de aankoop met gelden van haar (Kempen) en niet met gelden van wijlen Simons is geschied omdat Kempen niet bereid was het goed met Simons' geld te kopen, daar zij daarvan onder meer moeilijkheden in fiscaal opzicht verwachtte;

Partij Kempen stelt voorts dat tussen haar en wijler. Jacques Simons was overeengekomen dat de overdracht aan Simons na de oorlog zou geschieden, mits Simons aan Kempen voldeed het door Kempen in het perceel gestoken bedrag (hiervoor berekend op f 3.830.87) vermeerderd met 4 % rente per jaar vanaf de betaling dier bedragen door Kempen tot de voldoening daarvan door Simons, terwijl verder overeengekomen werd, dat door Simons een bedrag in guldens zou worden betaald gelijkstaande aan de waarde van de door Kempen bestede guldens; verder zou zijn overeengekomen dat zo Simons en diens echtgenote zouden worden gedeporteerd en niet uit de deportatie terugkeren, bedoelde overeenkomst vervallen zou zijn;

F. Partij Kempen heeft volgens haar mededeling van het perceel ontvangen, berekend per 30 September 1953:

Huren	f 6.142.10	
Uitkering molest	„ 290.60	
		f 6.432.70
en betaald aan lasten, hypotheekrente, verzekeringspremies, herstellingen enz.	„ 4.974.82	
		f 1.457.88

Genoten baten na 30 September 1953 promemorie;

G. Bij een onderhoud ten kantore van de Gedelegeerde van de Afdeling voor Amsterdam op 9 November 1953 heeft partij Kempen zich bereid verklaard voormeld onroerend goed aan de erfgenamen van Jacques Simons over te dragen tegen betaling door laatstgenoemden van de door Kempen betaalde koopsommen en kosten ad f 3.830.87, vermeerderd met 4 % rente van f 2.500.— vanaf 28 October 1941 en van f 1.330.87 vanaf 9 September 1942, doch verminderd met de onder F genoemde door partij Kempen genoten exploitatie-

baten, terwijl voorts partij Simons de op het onroerend goed rustende hypotheek moet overnemen of aflossen;

H. Partij Simons heeft zich met dit voorstel niet kunnen verenigen, daar naar de mening van partij Simons de op 28 October 1941 betaalde koopsom en waarschijnlijk ook de op 9 September 1942 betaalde koopsom en kosten door wijlen Jacques Simons zijn betaald; Partij Simons stelt dat door wijlen Jacques Simons voor een belangrijk bedrag aan het perceel is verbouwd en dat Jacques Simons zelfs een Bruinzeel-keuken heeft gekocht en doen opslaan om in het perceel te plaatsen zodra hij er zelf in kon gaan wonen. Partij Simons acht het uitgesloten dat wijlen Jacques Simons deze kosten tot een bedrag van f 3.000.— zou hebben gemaakt voor een pand waarin hij in het geheel geen geld had gestoken; Bovendien heeft wijlen Simons in den beginne de huren van het perceel ontvangen, hetgeen moeilijk verenigbaar is met de opvatting dat niet hij, doch Kempen de koopsom zou hebben betaald; Partij Simons heeft ten kantore van Gedelegeerde overgelegd enige verklaringen van personen, die van de bestaande afspraak op de hoogte zouden zijn. Deze verklaringen bevestigen weliswaar het — door partij Kempen nimmer bestreden — standpunt dat het perceel ten behoeve van wijlen Simons werd gekocht, doch brengen geen licht ten aanzien van de vraag of de koopsom al dan niet door wijlen Simons werd betaald;

I. Op 5 Februari 1954 heeft de Gedelegeerde van de Afdeling een onderhoud gehad met partij Simons en met makelaar J. Boogaard Jr. te Zandvoort; Makelaar Bogaard heeft toen onder meer verklaard dat hij toen hem destijds via de firma Koning te Zandvoort het perceel in administratie werd gegeven, de indruk heeft gekregen dat het perceel wel ten name van Kempen stond, doch eigendom van een ander was. Eerst heeft Boogaard de huren afgedragen aan genoemde firma Koning, doch vanaf April 1942 heeft hij de huren per aan toonder luidende postcheque overgemaakt aan een adres te Amsterdam, hetwelk wel dat van de heer Simons moet zijn geweest. De huren vanaf 1 November 1942 heeft Boogaard overgemaakt aan de heer Kempen te Tilburg;

Voorts heeft makelaar Boogaard verklaard dat ook hij op verzoek van wijlen Simons een perceel te Zandvoort heeft gekocht en dat de koopsom daarvan grotendeels door Simons is betaald en voor het restant is verrekend met de door Boogaard ontvangen exploitatiebaten. Makelaar Boogaard heeft dit perceel aan partij Simons teruggegeven, hoewel de heer Kempen, toen Boogaard hem er over sprak, zei dat Boogaard het wel kon houden voor de moeite. Bij laatstbedoeld gesprek heeft de heer Kempen gezegd dat het perceel Zandvoortselaan 4 inderdaad eigendom van hem, Kempen, was; Makelaar Boogaard heeft verzocht te zijnen behoeve ten laste van de bij dit geschil betrokken partijen te brengen: f 10.— voor verzuim en f 1.35 voor reiskosten;

J. Op 19 Februari 1954 heeft de Gedelegeerde van de Afdeling een onderhoud gehad met aannemer H. Koning te Zandvoort;

Koning heeft toen onder meer verklaard dat in November 1941 Simons bij hem kwam met de mededeling het perceel Zandvoortselaan 4 te hebben gekocht en met het verzoek dit te restaureren.

Koning heeft daarop diverse malen Simons aan diens adres aan de Amstel te Amsterdam bezocht om de te verrichten werkzaamheden te bespreken. In Februari 1942 heeft Simons aan Koning f 3.000.— betaald, daar Simons vreesde te worden weggehaald voor de werkzaamheden klaar waren. De f 3.000.— zijn geheel in het perceel verwerkt terwijl daarvoor ook een Bruinzeel-keuken werd gekocht, welke in de Warmoesstraat te Amsterdam werd opgeslagen. Koning is er steeds van overtuigd geweest dat het huis Simons' eigendom was. Koning heeft ten huize van Simons een bespreking meegemaakt waarbij besloten werd van de twee door Simons gekochte huizen één op naam van Boogaard en één op naam van Kempen te stellen;

H. Koning heeft verzocht te zijnen behoeve ten laste van de bij het rechtsherstel betrokken partijen te brengen: f 15.— voor verzuim en f 2.— voor reiskosten;

K. Bij schrijven van 26 Februari 1954 heeft de Gedelegeerde aan partij Kempen gevraagd of deze, gezien de haar in afschrift toegezonden verklaringen van Boogaard en Koning, haar aanvankelijk standpunt wilde herzien. Partij Kempen was daartoe niet bereid.

Naar aanleiding van de verklaringen van Boogaard en Koning heeft partij Kempen nog opgemerkt dat zij nimmer tegen Boogaard heeft gezegd dat Boogaard het door hem gekochte perceel wel kon houden, doch dat zij slechts de veronderstelling heeft geuit dat partij Simons enige goederen welke Boogaard in bewaring had en in gebruik had genomen, wel aan Boogaard zou schenken voor zijn moeite. Ten aanzien van het ontvangen van huren door wijlen Simons merkt partij Kempen op dat met wijlen Simons was afgesproken dat deze de huren zou incasseren tot een makelaar was gevonden. Eind October 1942 heeft Simons Kempen toegezegd rekening en verantwoording te zullen zenden van de geïncasseerde huren, doch die afrekening werd nimmer door partij Kempen ontvangen;

L. Daar partijen het niet in der minne eens konden worden omtrent de regeling van het hangende geschil, hebben zij de Afdeling Onroerende Goederen opgedragen in deze een voor beroep vatbare beslissing te nemen;

M. Voor de kosten van de regeling van dit rechtsherstel door de Afdeling Onroerende Goederen is door partij Simons een bedrag van f 291.24 gedeponeerd bij de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende dat blijkens het vorenstaande partijen Simons en Kempen het tussen haar hangende geschil niet in der minne hebben kunnen regelen;

Overwegende dat de Afdeling het tot stand komen van een regeling tussen „belanghebbenden” kan bevorderen en indien zulk een regeling tussen belanghebbenden niet tot stand gebracht kan worden, zelf een regeling kan maken;

Overwegende dat „belanghebbenden” in de zin van Hoofdstuk VII A van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586), zijn „allen, die te eniger tijd na 9 Mei 1940 eigenaar van of zakelijk gerechtigde tot een onroerend goed zijn geweest of als kopers in de openbare registers ten hypotheekkantore zijn vermeld, alsmede hun rechtverkrijgenden onder algemene titel”;

Overwegende dat Jacques Simons voornoemd geen eigenaar van of zakelijk gerechtigde tot voormeld onroerend goed is geweest, noch als koper in de openbare registers is vermeld, zodat hij niet als „belanghebbende” in voormelde zin kan worden beschouwd en de Afdeling derhalve — zelfs indien het hier betref een geschil betreffende een onroerende zaak — niet bevoegd is vorengemeld geschil te regelen;

Overwegende voorts dat partij Simons het geschil weliswaar aan de Afdeling heeft voorgelegd als betref dit een onroerende zaak, doch dat het hier in wezen betreft een geschil omtrent de naleving van een tussen wijlen Jacques Simons en partij Kempen getroffen mondelinge overeenkomst, zodat reeds uit dien hoofde de Afdeling niet bevoegd is voormeld geschil te regelen;

Gezien artikel 113c van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit laatstelijk is gewijzigd en aangevuld bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586;

Verklaart zich onbevoegd kennis te nemen van voormeld geschil tussen partijen Simons en Kempen.

De kosten van dit besluit, verschuldigd aan de Raad, ad f 291.24 zijn tenlaste van partij Simons, welke partij eveneens moet dragen de aan getuige Boogaard verschuldigde kosten ad f 11,35 en de aan getuige Koning verschuldigde kosten ad f 17.— alsmede de kosten van de sub 1 genoemde onzijdige persoon ad f 37.21.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 16 November 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	91
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	91
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	92
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/465 t/m 55/471 pag. 1177/1188	

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Vier en dertigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de vier en dertigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij beschikking van 15 April 1955, No. B 2643, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering.

(Ned. Staatscourant 21 April 1955, No. 77).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 24, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6, 8 en 11, IX nos 2, 3, 5 en 8).

In de Nederlandse Staatscourant van 26 April 1955, No. 80 is opgenomen de lijst no. 164 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit No. 214. Regeling inzake het rechtsherstelgeschil B 10783

tussen:

1. Erven Sander Samuel en Schoontje Meyer, t.w.
 - a. David Samuel, te Nijverdal, Rijssensestraat 82,
 - b. Sara Samuel, weduwe van Simon de Vries, te Neede, Nieuwstraat 8,
 - c. Trientje Samuel, echtgenote van Joseph de Levie te Hoogeveen, van Echtenstraat 34,
 - d. David Samson te Enschede, Beltstraat 28 a,
 - e. Isidoor Mouwes, te Amsterdam, Utrechtsestraat 73,
 - f. Jochanan Simon Mouwes, minderjarig, staande onder voogdij van zijn vader I. Mouwes sub e genoemd.

hierna te noemen partij Samuel.

2. Johannes Bernardus Bouck te Almelo, Willemsgang 2, hierna te noemen partij Bouck.
3. de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage, hierna te noemen de Landelijke.
4. De Gemeente Hellendoorn, hierna te noemen de Gemeente.
5. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam, hierna te nomen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen,

Gezien een verzoek van David Simon Samuel, destijds handelende in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor de afwezige Sander Samuel tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van het perceel Rijssensestraat 30 te Nijverdal, kadastraal bekend Gemeente Hellendoorn Sectie C no. 8185 (oud 5196).

Gelezen de stukken, waaronder het verslag van de Gedelegeerden te Arnhem van hun onderhoud met partijen Samuel en de Landelijke, zijnde partij Bouck, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet verschenen, alsmede een door de, door de Afdeling aangewezen, Notaris-bemiddelaar opgemaakt concept voor een minnelijke regeling en de met partijen gevoerde correspondentie.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Sander Samuel was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld perceel, waarvan hij de eigendom had verkregen door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Deventer op 24 November 1916 in deel 605 no. 24 van een acte van verkoop en koop op 6 November 1916 verleden voor Notaris Koch te Hellendoorn.

2. Sander Samuel was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Schoontje Meyer. Beiden zijn overleden te Sobibor op 14 Mei 1943.

Daar de uit gemeld huwelijk geboren kinderen met hun nakomelingen vóór hun ouders waren overleden zijn thans tot gemeld onroerend goed gerechtigd de erfgenen van Schoontje Meyer voor de helft en de erfgenen van Sander Samuel voor de wederhelft.

Na onderzoek is de Afdeling tot de conclusie gekomen dat thans tot net onroerend goed gerechtigd zijn:

- a. David Simon Samuel voor 5/8 gedeelte
- b. Sara Samuel, weduwe van Simon de Vries voor 1/8 gedeelte

- c. Trientje Samuel, echtgenote van Joseph de Levie voor 1/8 gedeelte
- d. David Samson voor 1/16 gedeelte
- e. Isidoor Mouwes voor 1/32 gedeelte
- f. Jochanan Simon Mouwes voor 1/32 gedeelte.

3. Gemeld onroerend goed werd door de N.G.V. verkocht aan Johannes Bernardus Bouck bij acte op 20 Juli 1944 verleden voor Notaris G. Nijk te Olst voor de prijs van f 4300,—. Een afschrift dezer acte, houdende kwijting voor de kooppenningen werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Deventer op 20 Juli 1944 in deel 903 no. 123.

4. Partij Bouck belaste het perceel met een eerste hypotheek ten behoeve van de Landelijke Hypotheekbank N.V. bij acte van geldlening met hypotheekstelling op 20 Juli 1944 verleden voor Notaris G. Nijk voornoemd.

Krachtens gemelde acte werd inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te Deventer op 20 Juli 1944 in deel 326 no. 74.

Uit hoofde van gemelde geldlening heeft de Landelijke, volgens hare opgave thans van partij Bouck te vorderen de hoofdsom per resto groot f 2475,— met rente ad 4 % 's jaars vanaf 1 Juli 1945 en f 15,30 exploitkosten, onverminderd hetgeen verder nog verschuldigd mocht zijn wegens boeten en kosten enz.

5. Gemeld perceel is in 1949 ten behoeve van de Gemeente Hellendoorn onteigend, blijkens aanzegging d.d. 22 Juni 1949, overgeschreven ten Hypotheekkantore te Deventer op 27 Juni 1949 in deel 939 no. 104. De opstal werd door oorlogshandelingen verwoest.

6. Aan partij Bouck werd toegekend een bijdrage in de oorlogsgeweldschade groot f 2889,— en een onteigeningsvergoeding groot f 2200,— voor welke bedragen partij Bouck een inschrijving verkreeg in het Grootboek voor de Wederopbouw geregistreerd onder letter P in deel 7 no. 1996 (S.E.C. Almelo no. 24652). Volgens opgave van de Directeur van het Grootboek voor de Wederopbouw is over beide bedragen rente verschuldigd vanaf 1 April 1945, welke rente nog niet is voldaan; echter zal de rente over de onteigeningsvergoeding niet worden betaald over het tijdvak dat een door partij Bouck met de Gemeente Hellendoorn gesloten overeenkomst van voortgezet gebruik van kracht blijft.

7. Volgens hare verklaring heeft de N.G.V. tengevolge van de sub 3 gemelde verkoop van partij Bouck ontvangen de koopsom ad f 4300,— verhoogd met f 13,93 aan lasten of in totaal f 4313,93 en uit dat bedrag betaald:

hoofdsom 1e hypotheek ten laste van partij Samuel	f 2000,—
rente ad 3¼ % van 30 Juni 1943 tot 28 December '44	„ 111,77
hoofdsom 2e hypotheek ten laste van partij Samuel	„ 425,—
rente ad 4 % over 7 jaren tot 28 Juli 1944	„ 119,—
hoofdsom 3e hypotheek ten laste van partij Samuel	„ 835,—
achterstallige en lopende rente	„ 60,43
Grondbelasting 1944	„ 19,85
andere lasten over 1944	„ 11,50
Totaal	f 3582,55
alsmede aan royements-kosten voor de drie hypotheken	f 44,50
Totaal	f 3627,05
zodat de N.G.V. in kas behield	f 686,88

8. Door de Landelijke is een bedrag van f 175,25 gedeponoord bij de Raad als voorschot voor de kosten dezer regeling.

Overwegende dat de verkoop van het perceel door de N.G.V. aan partij Bouck tot stand kwam onder omstandigheden bedoeld in artikel 25 van het Besluit E 100 zodat het achterwege laten van ingrijpen door de Raad onredelijk zou zijn, tenzij het tegendeel zou blijken;

dat dit tegendeel niet is gebleken en de Afdeling derhalve het gevraagde rechtsherstel zal dienen te verlenen;

dat, nu partij Bouck niet ter zitting van de Gedelegeerden te Arnhem is verschenen om mede te werken aan het tot stand brengen van een minnelijke regeling tussen alle belanghebbenden, de Afdeling zelve op grond van de haar door de overige partijen verstrekte gegevens de gevolgen van dit rechtsherstel zal dienen te regelen naar redelijkheid en billijkheid;

Overwegende dienaangaande dat de nietigverklaring van de tussen de N.G.V. en partij Bouck tot stand gekomen koopovereenkomst tengevolge heeft dat de onteigening ten behoeve van de Gemeente Hellendoorn geacht wordt worden te zijn geschied ten laste van partij Samuel;

Overwegende dat hiervan het gevolg is, dat de onteigeningsvergoeding ad f 2200,— ten name van partij Samuel dient te worden gesteld evenals de bijdrage in de oorlogsgeweldschade, toegebracht aan het perceel, toen dit nog tengevolge van de nietige verkoop ten name van partij Bouck stond, welke bijdrage ad f 2889,— eveneens ten goede behoort te komen aan partij Samuel, daar deze, door de nietigverklaring van meergemelde verkoop, geacht wordt de eigendom van gemeld perceel te hebben behouden tot de datum van onteigening;

Overwegende dat aan partij Samuel eveneens toekomt het exploitatiesaldo hetwelk het perceel heeft opgeleverd vanaf 20 Juli 1944 tot de dag waarop de onteigeningsvergoeding en de bijdrage in de oorlogsgeweldschade te haren name worden gesteld;

Overwegende dat het perceel ten dage van de verkoop verhuurd was voor f 25,— per maand en dat het op 22 Maart 1945 bij het bombardement van Nijverdal werd verwoest, zodat partij Bouck de huur over 8 maanden aan partij Samuel dient te vergoeden;

Overwegende dat de door de Staat verschuldigde rente over de inschrijvingen in het Grootboek der Wederopbouw, tengevolge van de nietigverklaring van de verkoop, vanaf 1 April 1945 aan partij Samuel behoort toe te komen;

dat echter, doordat partij Bouck met de Gemeente Hellendoorn een overeenkomst van voortgezet gebruik heeft gesloten, over een zekere periode geen rente over de inschrijving groot f 2200,— zal worden betaald;

dat de Afdeling het niet redelijk en billijk acht, dat partij Samuel op een of andere wijze de dupe zou worden van deze handelwijze van partij Bouck;

Overwegende dat de Afdeling daarom eenvoudigheidshalve zal bepalen dat de vordering op de Staat tot betaling der rente over beide inschrijvingen voor de periode van 1 April 1945 tot aan de datum waarop de inschrijvingen ten name van partij Samuel zullen worden gesteld zal toekomen aan partij Bouck, die daartegenover verplicht zal worden aan partij Samuel een vergoeding voor genotsderving te betalen over deze zelfde periode;

Overwegende dat, aangezien de rente der inschrijvingen van 1 April 1945 tot 1 Maart 1950 4 % 's jaars heeft bedragen en deze rente na dien datum is verlaagd tot 3½ % 's jaars, de Afdeling bovengemelde vergoeding voor genotsderving zal vaststellen op basis van deze rentepercentages over een hoofdsom van f 5089,— zijnde het totaal der beide inschrijvingen;

Overwegende dat daartegenover partij Samuel aan partij Bouck dient te vergoeden: ten eerste het bedrag, waarmee zij door de uit de koopsom door de N.G.V. verrichte betalingen is gebaat, t.w. f 3582,55 met de bespaarde rente over de afgeloste hoofdsommen der drie hypotheeken en ten tweede al hetgeen partij Bouck heeft betaald aan lasten en onderhoud van het perceel.

Overwegende dat na de onteigening geen zakelijke lasten meer verschuldigd waren, zodat partij Bouck deze lasten slechts betaald kan hebben tot en met Juni 1949;

Overwegende dat uit een opgave van het Nederlandse Beheersinstituut van 2 Maart 1951 is gebleken dat door de beheerder voor partij Bouck ten behoeve van het perceel werd betaald: Waterschapslasten 1945 f 1,58, Brandverzekering f 4,95, Grondbelasting 1945 f 4,62, id 1946 f 1,—, id 1947 f 1,03 of in totaal f 13,18;

Overwegende dat overigens omtrent de betaling der vaste lasten geen opgave is verkregen en het de Afdeling niet bekend is of deze lasten, t.w. waterschapslasten 1946 t/m Juni 1949 en grondbelasting 1948 en 1949 (tot en

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/465

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 Februari 1955 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

De bepaling in het pensioenreglement van verzoekster, betreffende het vervallen van het recht op pensioen in geval van beslag, verpanding enz. van de pensioenrechten heeft tot strekking, dat de aanspraak op pensioen vervalt, indien dit niet meer aan de pensioengerechtigde ten goede kan komen ter voorziening in zijn persoonlijk levensonderhoud.

Deze strekking brengt mede, dat de bepaling ook van toepassing is indien het pensioen zoude vervallen aan de Staat i.v.m. art. 3 K.B. E 133.

Beslissing N.B.I. vernietigd met bepaling, dat het N.B.I. geen aanspraak kan maken op het, door het inwerking treden van het B.V.V. vervallen, pensioen van Mevrouw E. B.-K.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 3, 20, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien:

het op 24 Februari 1950 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van 1. de Naamloze Vennootschap Van Vollenhovens Bierbrouwerij, gevestigd te Amsterdam en 2. de Stichting Pensioen- en Voorzieningsfonds voor het Personeel van van Vollenhovens Bierbrouwerij N.V. „October 1942”, gevestigd te Amsterdam;

gezien, het antwoord van Het Nederlands Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, bij de Raad ingekomen op 12 September 1950:

gehoord, partijen, verzoeksters bij monde van Mevr. Mr G. Sluyter-la Chapelle, het N.B.I. bij monde van Mr J. Haak; voor wat de feiten betreft verwijzende naar bovengenoemd verzoekschrift en antwoord, welke als hier ingelast worden beschouwd; en voorts

overwegende, dat verzoeksters bij dit

verzoekschrift tijdig in beroep zijn gekomen tegen een beslissing van het N.B.I., vervat in een brief van het N.B.I. aan de raadsman van verzoeksters, Mr W. G. van Heuven, van 25 Jan. 1950 en op de gronden, in haar verzoekschrift ontwikkeld, hebben geconcludeerd dat het de Raad moge behagen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 25 Januari 1950 te vernietigen en opnieuw beslissende te bepalen, dat de Staat der Nederlanden voorzoveel nodig vertegenwoordigd door het Nederlandse Beheersinstituut, geen aanspraak kan maken op het tot heden vervallen en in de toekomst te vervallen pensioen van Mevrouw E. Barth-König; kosten rechs, terwijl het Nederlandse Beheersinstituut heeft geconcludeerd tot verwerving van het beroep;

Overwegende, dat het pensioenreglement van verzoeksters bepaalt: „Het recht op pensioen krachtens dit reglement vervalt, indien en voorzover dat pensioen zonder schriftelijke goedkeuring van de Directie wordt overgedragen, beleend of verpand, of indien en voorzover daarop beslag (faillissementsbeslag hieronder begrepen) wordt gelegd en tenslotte ingeval zonder schriftelijke toestemming van de Directie een volmacht tot inning op een ander is verleend”;

dat tussen partijen vaststaat, dat ten tijde van de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen, E 133, Mevrouw E. Barth-König recht had op een pensioen ten laste van verzoeksters en dat zij vijandelijk onderdaan is in de zin van dit Besluit;

dat de enige vraag, die partijen verdeeld houdt, deze is of door inwerkingtreding van dit besluit de pensioenaanspraken van Mevrouw Barth zijn overgegaan op de Staat der Nederlanden dan wel door de werking van dit Besluit ingevolge de hiervoor geciteerde bepaling van de reglementen zijn vervallen;

Overwegende, dat deze reglements-bepaling is gemaakt lang voor de totstandkoming van het Besluit E 133 en

bij de vaststelling uit de aard der zaak met een toen in ons recht niet bekend vervallen van het gehele vermogen van een pensioengerechtigde aan de Staat als bij het Besluit voorzien, geen rekening is kunnen worden gehouden;

dat de strekking van deze bepaling echter kennelijk is in overeenstemming met het karakter van het pensioen als voorziening in het persoonlijk levensonderhoud van een pensioengerechtigde, dat indien het pensioen door welk rechtsfeit ook, niet meer aan de pensioengerechtigde ter voorziening in zijn persoonlijk levensonderhoud ten goede zou komen, de pensioenaanspraak vervalt;

dat, rekening houdend met deze strekking, de bepaling, inhoudende dat bij beslag het recht op pensioen vervalt, naar redelijkheid aldus moet worden uitgelegd, dat onder beslag op het pensioen mede begrepen is het veel ingrijpender feit van het volledig vervallen van dat pensioen aan de Staat, waardoor dit niet alleen niet meer voor het levensonderhoud van de pensioengerechtigde zal dienen maar zelfs in het geheel niet meer aan deze ten goede zal komen;

dat het verzoek mitsdien moet worden toegewezen;

dat tussen partijen blijkt vast te staan, dat de bij inwerkingtreding van het Besluit E 133 reeds vervallen doch nog niet uitgekeerde termijnen van het pensioen van Mevrouw Barth aan de Staat zijn vervallen, zodat daaromtrent geen beschikking behoeft te worden gegeven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in zijn brief aan Mr W. C. van Heuven van 25 Januari 1950;

Verstaat dat de Staat der Nederlanden, voorzoveel nodig vertegenwoordigd door het Nederlandse Beheersinstituut, geen aanspraak kan maken op het door inwerkingtreden van het Besluit Vijandelijk Vermogen vervallen pensioen van Mevrouw E. Barth-König;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van verzoeksters begroot op f 100,—.

No. 55,466

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK, 's-GRAVENHAGE,
8 Juni 1953 (Mrs Scholten, van Walsem en Wery).

De extra-beloning aan de beheerder toegekend is de normale tegenprestatie van door deze verrichte arbeid en draagt niet het karakter van een onverplichte gratificatie en dient om bij ongenoegzaamheid van het basisloon tot een redelijke vergoeding van de gepresteerde arbeid te geraken.

Het N.B.I. heeft verklaard dat appelland, gelet op de verrichte werkzaamheden, wel voor toekenning van een extra beloning in aanmerking zou komen. De aan de beheerder daarnaast verweten onregelmatigheid, te weten het aannemen van „zwarte” boter, is voor de bepaling van diens salaris irrelevant.

Beslissing N.B.I. vernietigd en aan appelland een extra-beloning toegekend.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 22 November 1950 ontvangen beroepschrift van Ir Pieter Lagerwij, wonende te Nijmegen, appelland, gemachtigde Mr A. K. H. S. Haitsma Mulier, advocaat en procureur te Nijmegen en het op 29 Maart 1951 ontvangen schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut, geverstigd te 's-Gravenhage;

Gezien de overige gedingstukken;

Gehoord partijen, appelland bij monde van zijn voormelde gemachtigde, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr H. J. van Wijk, werkzaam aan die instelling;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat ten processe vaststaat:

dat appelland bij Besluit van het Militair Gezag van 20 Januari 1945 is benoemd tot beheerder over het vermogen van H. J. Karel, handelaar in motorrijwielen te Nijmegen, dat zijn beheer heeft geduurd tot 26 Januari 1946 en hij toen als beheerder is opgevolgd door de accountant G. L. J. van

Haren, wonende te Nijmegen, waarna hij in April 1946 zijn eindverslag bij het Nederlandse Beheersinstituut heeft ingezonden;

dat appellant herhaaldelijk aan het Nederlandse Beheersinstituut heeft verzocht zijn basisloon en de hem toe-komende extra-vergoeding vast te stellen;

dat aan appellant op 9 Juni 1950 zijn basisloon ten bedrage van f 505,— werd overgemaakt, doch appellants raadsman bij brief van 6 November 1950 van het hoofdkantoor van het Nederlandse Beheersinstituut de mededeling ontving, dat op appellants aanvraag om toekenning ener extra-vergoeding niet kan worden ingegaan, zulks met de toevoeging: „In verband met de ver-richte werkzaamheden zou ons de toe-kenning ener extra-beloning op zich zelf niet ongemotiveerd voorkomen, ware het niet, dat de wijze waarop de beheerder zijn beheer heeft gevoerd ons noodzaakte deze achterwege te laten”;

dat appellant van de in deze brief vervatte beslissing in beroep komt bij de Raad en in gemeld beroepschrift, op grond dat hij voor dit beheer een omvangrijke arbeid heeft moeten ver-richten, dat hij het beheer met de uiterste accuratesse en met voor het bedrijf zeer gunstige uitkomsten heeft gevoerd en nimmer enige aanmerking daaromtrent van het Nederlandse Be-heersinstituut heeft ontvangen, de Raad verzoekt de bovengenoemde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te vernietigen en aan verzoeker terzake van zijn velerlei bemoeiingen in voor-meld beheer een extra-beloning van ten minste f 1.000,— toe te kennen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut in zijn schriftelijk ant-woord onder meer opmerkt, dat een toe te kennen extra-beloning uiteraard uit het onder beheer gestelde vermogen zou dienen te worden betaald;

dat op zich zelf de omvang van ap-pellants werkzaamheden een extra-beloning wel zoude hebben gewettigd, doch dat handelingen van verzoeker tijdens het beheer zijn gebleken, die het naar de mening van het Neder-landse Beheersinstituut onaanvaardbaar maken de destijds onder beheer gestelde bovendien te belasten met een extra-beloning;

dat immers, naar uit een in afschrift overgelegd politie-verbaal d.d. 1 Juli 1950 en uit een schriftelijke verklaring van H. Th. Lindsen d.d. 14 Januari 1946 blijkt, dat verzoeker tijdens zijn beheer zwarte handel heeft bedreven door bij verkoop van motoronderdelen uit het beheerde vermogen te eigen bate boter en koffie te eisen;

Overwegende, dat vorenbedoeld proces-verbaal bevat appellants tegen-over de rechercheur-veldwachter A. L. Broeks afgelegde verklaring, dat het juist is, dat hij op 7 of 8 Juni 1945 aan zekere C. E. Leeman een motorketting, afkomstig uit de motorzaak van Karel, heeft geleverd tegen in-ontvangst-neming van een kilogram boter, zonder daarvoor distributiebonnen af te geven;

dat de prijs van die ketting f 12,25 bedroeg en dat hij een bon voor dat bedrag heeft uitgeschreven, welke hij vervolgens in de kas van het bedrijf van Karel heeft geborgen;

dat bovenbedoelde schriftelijke ver-klaring van H. Th. Lindsen d.d. 14 Januari 1946 behelst, dat Lagerwij hem in Juni 1945 een carburateur heeft verkocht tegen de prijs van f 12,50, na te hebben bedongen, dat Lindsen hem behalve de koop prijs zou ver-strekken 1½ pond koffiebonen en dat hij, Lindsen, zulks heeft gedaan;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de Raad slechts als vaststaande kan aannemen het in-ontvangst-nemen door appellant van een hoeveelheid boter ter gelegenheid van een leverantie uit het beheerde bedrijf, aangezien appelland de be-weerde aanneming van koffiebonen ter zitting heeft ontkend en dat feit onder die omstandigheden niet bewezen is.

Overwegende, dat het gebleken feit, dat appellant bij zijn beheersdaden zijn persoonlijke belangen en die van het beheerde bedrijf niet steeds gescheiden heeft gehouden en zich daarbij met overtreding van de wettelijke voor-schriften een distributie-artikel heeft doen uitreiken, een ernstige tekort-koming als beheerder oplevert en zeker een grond zou kunnen zijn om hem als beheerder te ontslaan, maar dit feit nog niet medebrengt het ver-lies van appellants aanspraak op een redelijke vergoeding voor zijn als be-heerder verrichte werkzaamheden,

waartoe ook behoort zijn eventuele aanspraak op een extra-beloning;

dat toch die extra-beloning, ondanks de licht tot verwarring aanleiding gevende benaming, is een normale tegenprestatie voor door de beheerder verrichte arbeid en niet het karakter draagt van een onverplichte gratificatie;

dat immers het basis-loon is de minimum vergoeding die, berekend naar de grootte van het beheerde vermogen, in ieder geval verschuldigd is, terwijl de extra-beloning dient om, bij ongenoegzaamheid van het basis-loon, tot een redelijke vergoeding van de gepresteerde arbeid te geraken;

dat in het onderhavige geval niet is gebleken, en ook niet zonder meer is aan te nemen, dat de door appellant gepleegde onregelmatigheid aan het beheerde bedrijf schade heeft berokkend, zodat daarin geen factor is gelegen om aan appellant een extra-beloning te onthouden of deze lager dan anders te stellen;

dat het Nederlandse Beheersinstituut heeft verklaard, dat appellant, indien alleen wordt gelet op de omvang der door hem verrichte werkzaamheden, wel voor toekenning van een extra-beloning in aanmerking zou komen, en ook de Raad met name uit het door appellant aan het Nederlandse Beheersinstituut uitgebrachte eindverslag de overtuiging heeft verkregen, dat het te voeren beheer van ingewikkelde aard is geweest en veel vakkundige en administratieve arbeid van appellant heeft gevorderd;

dat, waar het Nederlandse Beheersinstituut voorts ter zitting van de Raad verklaarde, dat met het oog op de omvang en de aard van appellants arbeid een extra-beloning van f 1.000,— niet bovenmatig zou zijn, en de Raad dit gevoelen deelt, aan appellant alsnog een extra-beloning tot dat bedrag dient te worden toegekend;

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep;

Verstaat, dat door het Nederlandse Beheersinstituut aan appellant alsnog een extra-beloning ad f 1.000,— (dui-

zend gulden) ter zake van het door hem gevoerde beheer over het bedrijfsvermogen van H. J. Karel te Nijmegen behoort te worden toegekend.

No. 55/467

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 December 1953 (Mrs Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Het N.B.I., de geldigheid van een testament en van de plaats gevonden scheiding en deling betwistende, heeft als opkomende voor de Staat in de plaats van een Duitse erfgenaam gevorderd uitkering van 1/6 gedeelte van het in Nederland aanwezige vermogen.

De Raad acht het testament, door een Nederlander in Duitsland gemaakt zonder tussenkomst van een openbaar ambtenaar, nietig.

De Duitse erfgenaam heeft in ieder geval in feite meer ontvangen dan hem als ab intestaat erfgenaam zouden toekomen, zodat hij — en thans de Staat als tredende in zijn plaats — bij een nieuwe scheiding en deling het te veel ontvangene zoude moeten inbrengen, waartoe de Staat ten aanzien van het zich in Duitsland bevindende vermogen niet bij machte is.

De goede trouw tussen erfgenamen en dus thans tussen de Staat en de mede-erfgenamen brengt mede, dat de Staat niet een aandeel van een erfgenaam, die reeds te weinig heeft ontvangen, opvoert, zonder dat hij in staat is, het door de Duitse erfgenaam te veel ontvangene, terug te geven.

Beslissing van het N.B.I., voorzover daarbij aanspraak wordt gemaakt op een aandeel van de zich in Nederland bevindende vermogensbestanddelen, vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 29 April 1952 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Heinrich Franz Herbert Schmidt, wonende te Karachi, houdende beroep tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief van dit Instituut aan verzoekers raadsman, Mr C. P. Kalf, van 4 April 1952;

Gezien een op 16 Maart 1953 bij de Raad ingekomen antwoord van het N.B.I.;

Gehoord partijen, verzoeker bij monde van Mr C. P. Kalff voornoemd, het N.B.I. bij monde van Mr J. W. B. Haaxman;

Overwegende, dat tussen partijen als wederzijds gesteld en erkend of onvoldoende weersproken vaststaat:

dat op 5 Juli 1943 te Wiesbaden is overleden Julius Wilhelm Schmidt, de vader van verzoeker;

dat deze op 10 Augustus 1941 te Wiesbaden een eigenhandig geschreven testament had gemaakt en op 10 April 1942 en 21 Juni 1943 eigenhandig geschreven toevoegingen aan dit testament had gemaakt;

dat deze testamenten, gesloten in een gezegelde enveloppe, na de dood van de erflater door een notaris zijn overhandigd aan het Amtsgericht, alwaar, nadat geconstateerd was, dat de zegels ongeschonden waren, de enveloppe is geopend en de testamenten zijn gewaarmerkt, van welke aanbieding en opening een ambtelijk proces-verbaal is opgemaakt;

dat bij deze testamenten aan verzoeker werden gelegateerd de zich in Nederland bevindende vermogensbestanddelen van de erflater en het zich in Duitsland bevindend vermogen van de erflater werd vermaakt aan zijn echtgenote Auguste Caroline Helene Büsgen en aan zijn zoon, de broeder van verzoeker, Hans Dietrich Wilhelm Schmidt-Horix;

dat de drie volgens deze testamenten rechthebbenden op de nalatenschap deze in 1943 hebben gescheiden en gedeeld overeenkomstig de testamenten en wel aldus, dat Auguste Büsgen heeft ontvangen zich in Duitsland bevindende vermogensbestanddelen ter waarde van RM. 154.451,72, Hans Schmidt-Horix de overige zich in Duitsland bevindende vermogensbestanddelen ter waarde van RM. 111.906,39 en verzoeker de zich in Nederland bevindende vermogensbestanddelen ter waarde van f 32.062,16;

dat de erflater ten tijde van het maken van de testamenten en van zijn overlijden de Nederlandse nationaliteit bezat;

dat ook Auguste Büsgen en verzoeker de Nederlandse nationaliteit bezitten, doch Hans Schmidt-Horix sinds 1932 is van Duitse nationaliteit;

Overwegende, dat het N.B.I. bij de beroepen beslissing heeft gesteld, dat de testamenten niet voldoen aan de bij art. 992 B.W. gestelde eisen en dus nietig zijn; dat zij bovendien nietig zijn op grond van art. 6 lid 1 juncto art. 10 lid 1 van het Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd (A6) en dat de nalatenschap mitsdien, althans wat het in Nederland aanwezige vermogen betreft, ab intestato vererft; dat derhalve Hans Schmidt-Horix, die ab-intestaat-erfgenaam is voor 1/6, voor 1/6 is gerechtigd geworden in het zich in Nederland bevindende vermogen en dat de Staat der Nederlanden hem als vijandelijk onderdaan in zijn recht is opgevolgd, en voorts dat de scheiding en deling, althans wat de in Nederland aanwezige zaken betreft, nietig is;

dat het N.B.I. op deze gronden met verwijzing naar een vorige brief van 10 Februari 1951 verdeling van het in Nederland aanwezige vermogen, met toedeling van 1/6 daarvan aan de Staat, heeft gevorderd;

Overwegende, dat verzoeker in hogergenoemd verzoekschrift heeft verzocht de in de brief van het N.B.I. van 4 April 1952 vervatte beslissing te vernietigen en te bepalen, dat de Staat der Nederlanden niet gerechtigd is tot enig gedeelte van de zich in Nederland bevindende vermogenswaarden, behoord hebbend tot bovenbedoelde nalatenschap, kosten rechtens, terwijl het N.B.I. op gronden, waarop hieronder, voorzoveel nodig, zal worden teruggekomen, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring of ontzegging, kosten rechtens;

En in rechte:

Overwegende, dat verzoeker als eerste grief tegen de beroepen beslissing heeft aangevoerd, dat daarbij ten onrechte de testamenten wegens het niet voldoen aan de bij art. 992 gestelde vereisten nietig zouden zijn geacht;

dat vaststaat, dat aan het tot stand brengen van deze door een Nederlander in een vreemd land gemaakte testamenten geen openbaar ambtenaar op enigerlei wijze heeft medegewerkt, zo-

dat zij niet gezegd kunnen worden in de zin van art. 992 B.W. bij authentieke akte te zijn gemaakt;

dat daaruit volgt, dat de testamenten inderdaad nietig zijn en deze grief dus moet worden verworpen;

dat dientengevolge de tweede grief, te weten, dat het N.B.I. de testamenten ten onrechte ook op grond van de artt. 6 en 10 van het K.B. A 6 nietig acht, buiten bespreking kan blijven;

Overwegende, dat verzoeker als derde grief heeft opgeworpen, dat Hans Schmidt-Horix, wiens vermogen bij de bevrijding aan de Staat is vervalten bij de in 1943 plaats gevonden hebbende scheiding en deling reeds een belangrijk groter deel van de nalatenschap dan waarop hij volgens het N.B.I. recht heeft, in Duitsland heeft ontvangen en dus bij de inwerking-treding van het Besluit Vijandelijk Vermogen geen enkel recht meer op enig gedeelte van de nalatenschap kan doen gelden, zodat de Staat hem ook niet in enig recht daarop kan zijn opgevolgd;

dat het N.B.I. daartegenover heeft betoogd, dat die in 1943 plaats gevonden hebbende scheiding en deling als berustend op nietige testamenten, evenzeer nietig is;

Overwegende hieromtrent, dat wat er zij van deze nietigheid, Hans Schmidt-Horix toch in ieder geval in feite de bij de scheiding en deling hem toegewezen bestanddelen heeft ontvangen;

dat deze bestanddelen een aanmerkelijk grotere waarde vertegenwoordigen dan het deel, waarop hij tengevolge van de nietigheid der testamenten recht had;

dat alzo, indien wegens de veronderstelde nietigheid der scheiding en deling een nieuwe scheiding en deling zou moeten plaats vinden, Hans Schmidt-Horix een belangrijk deel van het door hem reeds ontvangene, hetwelk zich geheel in Duitsland bevindt, zou moeten teruggeven of verrekenen en op het in Nederland aanwezige vermogen geen aanspraak zou kunnen maken anders dan tegen afgifte zijnerzijds van het door hem reeds ontvangen, zich in Duitsland bevindend vermogen;

dat voor de Staat, als rechtsopvolger van Hans Schmidt-Horix, hetzelfde geldt;

dat echter het N.B.I. niet alleen niet heeft aangeboden en ook niet in staat is, zijnerzijds ter scheiding en deling in te brengen de zich in Duitsland bevindende reeds door zijn rechtsvoorganger Hans Schmidt-Horix ontvangen vermogensbestanddelen, maar zelfs niet gerechtigd is, dit te doen, daar deze vermogensbestanddelen niet op de Staat zijn overgegaan;

dat, waar dit niet het geval is, de Staat ook geen aanspraak kan maken op het zich in Nederland bevindend vermogen.

dat ook de goede trouw, welke mede de rechtsverhouding tussen mede-erfnamen en ook de rechtsverhouding tussen de Staat, als rechtsopvolger van een der mede-erfnamen, en de andere mede-erfnamen beheerst, verbiedt, dat de Staat van een erfgenaam, die minder ontvangen heeft dan hem tengevolge van de nietigheid der testamenten toekomt, een aandeel van het door hem ontvangene opvordert als rechtsopvolger van een erfgenaam, die reeds te veel ontvangen heeft, terwijl de Staat niet in staat is, dat reeds te veel ontvangene terug te geven;

dat de derde grief mitsdien gegrond is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep, voorzover daarin aanspraak wordt gemaakt op een aandeel in de zich in Nederland bevindende vermogensbestanddelen, behoord hebbend tot de nalatenschap van wijlen Julius Wilhelm Schmidt;

Verstaat, dat de Staat der Nederlanden niet gerechtigd is in enig aandeel daarin;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van verzoeker begroot op f 150,—.

No. 55/468

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 Januari 1954 (Mrs Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

De D.R.T. heeft 1150 Amerikaanse gouddollars van Elisabeth Baruch in bezit gehad, doch uit de administratie blijkt niet dat de boedel daardoor is gebaat. De erkenning van de vordering van de erfgenamen van E.B. is terecht geweigerd.

Van de beheerders van de D.R.T., die slechts de beschikking hebben over de gegevens, die zij na de bezetting hebben aangetroffen, kan niet geëist worden, dat zij het bewijs leveren, dat de D.R.T. ten aanzien van deze bij haar ingeleverde dollars is gekweten.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift, ingekomen 30 Augustus 1951, van Janos Fenyves en Dr Peter Fenyves, beiden wonende te Caracas in Venezuela, in hun hoedanigheid van gezamenlijke erfgenamen van Elisabeth Baruch, weduwe van Dr Ferenc Fenyves, gewoond hebbende te Subotic in Yougoslavië, voor welke verzoekers als gemachtigde optreedt Mr H. F. Blaisse, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gezien ook het verweerschrift van de beheerders van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., vertegenwoordigd door A. M. Vroom, notaris te Amsterdam;

Gelet op de mondelinge toelichting van de zaak namens partijen;

Overwegende, dat vaststaat:

dat op of omstreeks 13 November 1942 aan Lippmann Rosenthal en Co. zijn uitgeleverd 1150 Amerikaanse goud-dollars in een zak, welke dollars toebehoorden aan voornoemde Elisabeth Baruch;

dat Lippmann Rosenthal en Co. deze zak met gouddollars op of omstreeks 27 Juni 1944 heeft uitgeleverd aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. (D.R.T.) tegen ontvangstbewijs;

dat na de oorlog deze goud-dollars niet in de boedel van de D.R.T. zijn aangetroffen, terwijl in de administratie van de D.R.T., die wat betreft het beheer van vijandelijk vermogen in het algemeen onberispelijk is gebleken, geen enkele aanwijzing is gevonden omtrent hetgeen met de bewuste goud-dollars is geschied;

dat verzoekers van de beheerders van de D.R.T. hebben verlangd de erkenning van een vordering voor de tegenwaarde in Nederlands geld van de bewuste goud-dollars, doch die beheerders bij brief van 31 Juli 1951 hebben medegedeeld de erkenning van genoemde vordering te weigeren;

Overwegende, dat verzoekers van deze beslissing in beroep zijn gekomen en de Raad hebben verzocht die beslissing te vernietigen en alsnog te bepalen, dat de vordering als voorschreven zal worden erkend, primair ten laste van de guldenliquidatie van de D.R.T., subsidiair ten laste van de merkenliquidatie van die instelling en meer subsidiair ten laste van de liquidatie van het privé-vermogen van de D.R.T.;

Overwegende, dat verzoekers de navolgende grieven tegen de beslissing hebben te berde gebracht:

- 1e. De beslissing is niet behoorlijk met redenen omkleed, aangezien ter motivering van de weigering enkel is verwezen naar „de bestaande jurisprudentie”;
- 2e. Ten onrechte is de vordering niet erkend ten laste hetzij van de guldenliquidatie hetzij ten laste van de merkenliquidatie. Het staat vast, dat de D.R.T. de eerder vermelde goud-dollars heeft ontvangen en, nu zij niet meer aanwezig zijn, ligt het voor de hand dat zij in guldens of merken zijn omgezet;
- 3e. Zo geen erkenning ten laste van vorenbedoelde liquidaties mogelijk zou zijn, zou de vordering toch in elk geval ten laste van de liquidatie van het privé-vermogen van de D.R.T. moeten zijn erkend. Immers, nu de D.R.T. de goud-dollars heeft ontvangen en dezelve niet kan teruggeven of verantwoorden, is deze instelling tegenover de verzoekers aansprakelijk voor de geleden schade;

Overwegende, dat de eerste grief niet tot vernietiging van de bestreden beslissing kan leiden; dat toch, zo een beslissing, waartegen beroep bij de Raad wordt ingesteld, niet behoorlijk met redenen is omkleed, daarvan het gevolg enkel is, dat de Raad, indien hij de beslissing handhaaft, het aan de

motivering dier beslissing ontbreken-
de dient aan te vullen;

Overwegende, dat de Raad met de
beheerders in hun verweerschrift van
oordeel is, dat de boedel van de D.R.T.,
voorzover zij beheerd vijandelijk ver-
mogen bevat, tegenover personen, van
wie in de bezettingstijd vermogen als
vijandelijk vermogen in beheer is ge-
nomen, slechts aansprakelijk is voor
het bedrag, waarmede de boedel door
de van die personen afkomstige, bij
de D.R.T. ingeleverde, vermogenswaar-
den of, na te gelde making, door de
opbrengst daarvan werkelijk is ge-
baat;

dat, nu in het onderhavige geval niet
gebleken is, dat de boedel van de D.R.
T., voorzover beheerd vijandelijk ver-
mogen betreffende, door de inlevering
van de meervermelde goud-dollars ge-
baat is, de beheerders terecht geweig-
erd hebben de vordering van verzoek-
ers ten laste van de gulden- of de
markenliquidatie te erkennen;

dat mitsdien de tweede grief moet
worden verworpen;

Overwegende wat betreft de derde
grief:

dat een vordering op het privé-ver-
mogen van de D.R.T. slechts zou open-
staan, indien zou moeten worden aan-
genomen, dat die instelling de bij haar
ingeleverde goud-dollars ten eigen
bate zou hebben aangewend, of an-
derszins daarover onrechtmatig zou
hebben beschikt;

dat zulks echter niet aannemelijk is,
doch veeleer het vermoeden is gewet-
tigd, dat de D.R.T., die van de inge-
leverde goederen een behoorlijke ad-
ministratie placht te voeren, de onder-
havige dollars slechts tijdelijk in be-
waring heeft genomen, teneinde deze-
lve weder uit te leveren aan een andere
Duitse instantie, overeenkomstig een
door de bezettende macht gegeven op-
dracht;

dat wel in het algemeen degeen, die
waarden van een ander onder zijn be-
heer neemt en dezelve na afloop van
dat beheer niet kan teruggeven, zal
moeten aantonen dat en waarom hij
daartoe rechtens niet kan worden ver-
plicht, doch de Raad van oordeel is,
dat, nu het hier gaat om de liquidatie
van een Duitse instelling door Neder-
landse beheerders, die slechts de be-
schikking hebben over de gegevens, die
zij na de bezetting hebben aangetrof-

fen, het niet juist zou zijn die beheer-
ders te dezen met een voor hen on-
leverbaar bewijs te belasten;

dat het begrijpelijk is, dat verzoek-
ers hunnerzijds niet ter weerlegging
van het bovenvermelde vermoeden be-
wijs zullen kunnen leveren van een
onrechtmatig handelen van de D.R.T.
met betrekking tot de onderhavige
goud-dollars, en zodanig bewijs dan
ook niet is aangeboden;

dat derhalve de schadeplichtigheid
van de D.R.T. niet is gebleken en de
beheerders mitsdien ook terecht geen
aanleiding hebben gevonden de vord-
ering van verzoekers ten laste van het
privé-vermogen van de D.R.T. te er-
kennen;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep.

No. 55 469

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
12 April 1954 (Mrs van Rijn van
Alkemade, Borgerhoff Mulder en
Slotemaker).

Het N.B.I. heeft geweigerd, de vor-
dering van appellante op het vermogen
van Ilse Uffelmann, ter zake van de
verplichting tot bijstorting op de aan-
delen van appellante, te erkennen.

In hoger beroep is het standpunt van
het N.B.I., ontleend aan art. 31 E 133,
verworpen. Het verhaal van appellante
betreft hare vordering op Ilse Uffel-
mann persoonlijk en staat buiten de
nalatenschap, waaruit die aandelen
afkomstig zijn, zodat art. 31 E 133 geen
toepassing kan vinden.

Vordering van appellante tot erken-
ning der vordering toegewezen, met
vernietiging van de beschikking van
het N.B.I.

Eis tot betaling van de vordering
afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
art. 25 en vlg., art. 31).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 27 Mei 1952 ingeko-
men beroepschrift van de naamloze
vennootschap *Nederlandse Bankinstel-
ling voor waarden belast met vrucht-
gebruik en periodieke uitkeringen N.V.*,

gevestigd te 's-Gravenhage, ingediend door haar gemachtigde Mr L. D. Pels Rijcken, advocaat te 's-Gravenhage, waarbij de requesetrante in beroep komt van na te noemen beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna het Beheersinstituut te noemen;

Gezien het verweerschrift van het Beheersinstituut, alsmede de verdere stukken van het geding;

Gehoord partijen ter zitting van 31

October 1953, requesetrante bij monde van haar voornoemde gemachtigde, het Beheersinstituut vertegenwoordigd door Mr J. H. A. Dubois;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat op 1 October 1944 is overleden de Duitser Gustav Walter Neugebauer, laatstelijk gewoonde hebbende te Hamburg, als zijn enige erfenamen nalatende zijn zoon voor drie/ vierde gedeelte en zijn weduwe Ilse Uffelmann, wonende te Hamburg, voor een/ vierde gedeelte, beiden gewezen vijandelijke onderdanen; dat tot de nalatenschap behoorden zes aandelen in requesetrante, groot nominaal f 1.000,—, waarop f 200,— was gestort; dat het bestuur van requesetrante omstreeks Juli 1946 de houders van niet volgestorte aandelen heeft verplicht uiterlijk op 2 September 1946 hun aandelen vol te storten, bij niet voldoening aan welke verplichting ingevolge requesetrante's statuten vanaf die datum een rente van 6 % 's jaars van het te storten bedrag verschuldigd werd; dat op de aan Neugebauer toebehoord hebbende aandelen boven de reeds gestorte f 200,— per aandeel geen stortingen hebben plaats gehad; dat het Beheersinstituut van de N.V. Levensverzekerings Maatschappij van „de Nederlanden” van 1845 een afkoopsom ten bedrage van f 3.379,68 heeft ontvangen en als vijandelijk vermogen, afkomstig van genoemde Ilse Uffelmann, hetwelk aan de Staat in eigendom is overgegaan, onder zich heeft; dat het Beheersinstituut op het verzoek van requesetrante om haar uit voorschreven stortingsplicht van wijlen Neugebauer voortvloeiende vordering ten laste van dat vermogen te erkennen, bij schrijven d.d. 28 April 1952 afwijzend heeft beschikt;

Overwegende, dat requesetrante van deze beschikking tijdig in beroep is

gekomen en in haar beroepschrift aan de Raad heeft verzocht:

te vernietigen voornoemde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 28 April 1952, en te bepalen dat de vordering van requesetrante tot storting van eenduizend tweehonderd gulden (f 1.200,—) op voornoemde aandelen met de rente van voornoemd bedrag naar zes procent 's jaars, vanaf 2 September 1946 tot op de dag der storting, wordt erkend als een verplichting, rustende op en te voldoen uit aan de Staat overgegangene vermogensbestanddelen van Ilse Uffelmann, weduwe van G. W. Neugebauer, met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut om voormeld bedrag met rente te voldoen uit hetgeen het als beheerder dier vermogensbestanddelen onder zich heeft of zal verkrijgen en met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van dit geding;

Overwegende, dat de dit geding beheersende vraag, of de weigering van het Beheersinstituut om de door requesetrante gepretendeerde vordering ten laste van het aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen van Ilse Uffelmann te erkennen terecht is geschied, in de eerste plaats hiervan afhangt, of Ilse Uffelmann voor de onderwerpelijke schuld van wijlen Neugebauer naar evenredigheid van haar een/ vierde erfdeel in haar eigen, niet uit de nalatenschap verkregen, vermogen aansprakelijk is;

dat dit geschilpunt naar de nationale wet des erflaters, zijnde de wet die de erfopvolging in het algemeen beheerst, derhalve naar Duits recht moet worden beoordeeld;

dat met betrekking tot de aansprakelijkheid van erfenamen § 2058 D.B. G.B. vooropstelt, dat de erfenamen voor de „gemeinschaftliche” schulden der nalatenschap — waaronder de onderhavige schuld moet worden gerekend — hoofdelijk aansprakelijk zijn;

dat § 2059, 1e lid, op dit beginsel een uitzondering maakt in diër voege, dat de erfenamen het recht hebben de vereffening van zodanige schulden uit hun eigen vermogen te weigeren zolang de nalatenschap nog onverdeeld is, met dien verstande dat — blijkens de tweede zinsnede van dit artikellid

— de uitoefening van dit recht de aansprakelijkheid der erfgenamen naar evenredigheid van hun erfdeel onverlet laat;

Dat requestrante's verzoek om erkenning niet berust op hoofdelijke aansprakelijkheid van Ilse Uffelmann voor het geheel der onderwerpelijke nalatenschapsschuld, doch uitdrukkelijk uitgaat van en beperkt is tot haar partiële aansprakelijkheid, naar evenredigheid van haar een/vierde erfdeel, zodat de door het Beheersinstituut aangevoerde omstandigheid, dat de nalatenschap van Neugebauer nog niet gescheiden en gedeeld is, aan inwilliging van dat verzoek niet in de weg kan staan;

dat het beroep van het Beheersinstituut op § 2060 D.B.G.B. evenmin opgaat, aangezien deze bepaling een hier niet ter zake doende uitzondering op het in § 2058 neergelegde beginsel van hoofdelijke aansprakelijkheid der erfgenamen bevat;

Overwegende, dat het Beheersinstituut voorts heeft aangevoerd, dat uit art. 31 van het Besluit E 133 blijkt, dat het nimmer in de bedoeling gelegen heeft, dat de Staat bijpast bij negatieve nalatenschappen en dat daarom vermogensbestanddelen van Ilse Uffelmann, welke uit andere hoofde dan deelgerechtigdheid in de nalatenschap van Neugebauer aan de Staat vervallen zijn, niet behoren te worden bestemd voor volstorting van tot die nalatenschap behorende aandelen;

dat de Raad dit standpunt niet onderschrijft, daar requestrante slechts verhaal zoekt voor haar vordering op het eigen vermogen van Ilse Uffelmann voor zover deze persoonlijk, als erfgename van Neugebauer, jegens requestrante verbonden is, welk verhaal dus buiten diens nalatenschap omgaat, zodat hier van bijpassen door de Staat in een insolvente nalatenschap niet kan worden gesproken;

Overwegende, dat uit het bovenoverwogene volgt, dat de weigering van het Beheersinstituut om requestrante's vordering te erkennen niet op goede gronden berust, weshalve, nu de Raad ook overigens geen termen voor weigering aanwezig acht, de beschikking waarvan beroep behoort te worden vernietigd;

dat echter requestrante's verzoek om het Beheersinstituut tevens tot voldoening harer vordering met rente te veroordelen voor inwilliging niet vatbaar is, daar dit verzoek in de ten deze geldende wetsbepalingen geen steun vindt;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 28 April 1952, waarvan beroep;

Verstaat dat de vordering van requestrante tot storting van f 1.200,— op bovenbedoelde aandelen, vermeerderd met de rente daarover ad 6 % 's jaars vanaf 2 September 1946 tot aan de voldoening, wordt erkend als een vordering van requestrante op het aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen van Ilse Uffelmann, weduwe van G. W. Neugebauer;

Wijst af hetgeen requestrante meer of anders verzocht heeft;

Verwijst het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het geding. tot op deze uitspraak aan de zijde van requestrante begroot op f 150,—.

No. 55/470

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
20 Januari 1954 (Mrs Polak, van Opstall en Fijn van Draat).

Verzoekster heeft verzocht haar beroep te mogen intrekken, tegen inwilliging waarvan het N.B.I. zich heeft verzet.

De Raad heeft het verzoek tot intrekking afgewezen en appellante niet ontvankelijk verklaard, omdat het beroepschrift niet de gronden inhield waarop de eis rust en appellante van de haar geboden gelegenheid tot aanvulling dier gronden geen gebruik heeft gemaakt.

(Art. 43 E 133; art. 126 lid 4 E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 11 Augustus 1951 ingediende verzoekschrift van de naamloze vennootschap Nationale Levensverzekering-Bank N.V., gevestigd te Rotterdam, waarbij zij in beroep is gekomen van een beslissing van het

Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen het N.B.I., van 11 Juli 1951 en heeft verzocht die beslissing nietig te verklaren;

Gezien het op 7 November 1951 ingediende antwoord van het N.B.I.;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder een afschrift van de beslissing waarvan beroep;

Gehoord partijen, respectievelijk bij monde van Mr G. J. Braak, procuratiehouder van verzoekster en van Mr J. H. A. Dubois;

In rechte:

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat verzoekster op 7 Mei 1947 een bedrag van f 10.000,— heeft betaald aan de vijandelijke onderdaan Lore Stösz, weduwe van Ir J. Kraayeveld;

dat het N.B.I., op grond van de nietigheid van die betaling, bij de aangevallen beslissing verzoekster betaling van genoemde hoofdsom plus rente heeft gevraagd;

dat verzoekster tegen die beslissing tijdig beroep heeft ingesteld, samengevat aanvoerend, dat het haar ten tijde van die betaling niet bekend was noch — op nader uiteen te zetten gronden — redelijkerwijs bekend kon zijn, dat Lore Stösz vijandelijk onderdaan was;

Overwegende, dat het N.B.I. bij antwoord dat „redelijkerwijs niet bekend kunnen zijn” gemotiveerd heeft betwist;

Overwegende, dat verzoekster bij schrijven van 13 Mei 1953 aan 's Raads Griffie alsmede ter terechtzitting van 28 Mei 1953 verzocht heeft haar request te mogen intrekken en het N.B.I. zich tegen inwilliging van dat verzoek heeft verzet;

Overwegende, dat de Raad ter genoemde terechtzitting het verzoek tot intrekking heeft afgewezen en verzoekster gelegenheid heeft gegeven de gronden van de eis alsnog uiteen te zetten;

dat verzoekster vervolgens bij brief van 27 Juni 1953 en bij de mondelinge behandeling van 3 December 1953 heeft

medegedeeld, dat er voor haar geen aanleiding bestaat van de gelegenheid tot aanvulling gebruik te maken;

Overwegende, dat nu het verzoek de gronden niet inhoudt waarop de eis rust, ingevolge artikel 126, lid 4 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer als volgt moet worden beslist;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in haar verzoek;

Veroordeelt haar in de kosten, tot deze uitspraak aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut begroot op f 100,—.

No. 55/471

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
3 Mei 1954 (Mrs Prof. Kollewijn,
Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de
Coningh).

Appellant heeft bij voorlopig koopcontract in Mei 1944 van de N.G.V. gekocht het perceel van zijn ondergedoken Joodse buurman. Appellant vraagt erkenning als crediteur van de N.G.V. van zijn vordering ad f 700,— voor het gestorte handgeld, zijnde het definitieve transport niet tot stand gekomen.

Appellant heeft geen aanspraak tegen de boedel van de N.G.V., aangezien de door hem geleden schade geen verband houdt met enig verleend rechtsherstel.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, cnz.

Gelezen het request van 10 November 1952 van W. A. Dieltjes te Oss (gemachtigde J. M. Tesser, Accountant, wonende te Ubbergen) waarbij in hoger beroep wordt gekomen van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 23 October 1952 houdende weigering om appellant te erkennen als crediteur van de Niederländische Grundstücksverwaltung voor een bedrag van f 847,80;

Nog gelezen het antwoord van het N.B.I. (gemachtigde Mr B. J. Gottschalk te 's-Gravenhage) van 12 Maart 1953, houdende een nadere motivering van deze daarbij gehandhaafde weigering;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 1 April 1954 bij monde van hun gemachtigden voornoemd;

Gezien de overgelegde stukken welke evenals bedoeld request en antwoord geacht worden hier woordelijk te zijn ingelast;

Overwegende, dat appellant blijkens die stukken en de gegeven mondelinge toelichting wenst te worden erkend als crediteur in de boedel welke de tijdens de bezetting ingestelde N.G.V. na in opdracht van de bezetter het joodse grondbezit en de Joodse hypothecaire vorderingen ter beroving van de rechthebbers zoveel mogelijk te hebben geliquideerd, bij de bevrijding heeft moeten achterlaten, waarop het N.B.I., als belast met het beheer over de N.G.V. tevens is belast geworden met het (tot dusverre door die instelling zogenaamd gevoerde) beheer over het nog resterende van de aan de rechtmatige eigenaren toekomende opbrengst van dit joods goed;

Overwegende, dat op het ogenblik der bevrijding uitsluitend de beroofde joden aanspraak konden maken op dit restant, doch dat voor een aantal hunner, die door het daarop gevolgde rechtsherstel volledig in hun oorspronkelijk bezit hersteld zijn, die aanspraken redelijkerwijs zijn toegekend aan hen die door dat rechtsherstel schade leden, zodat de door de rooftertijken van de bezetter definitief benadeelde joden hun aanspraken op de boedel thans moeten delen met deze door het rechtsherstel benadeelde personen;

Overwegende, dat appellant niet tot deze laatste groep behoort, aangezien hij enkel een voorlopig koopcontract met de Anbo heeft aangegaan om het perceel van zijn joodse ondergedoken buurman te verkrijgen, doch dit in Mei 1944 aangegaan contract blijkbaar ten gevolge van de verwarring die de naderende nederlaag onder de bezetters te weeg bracht geen verdere gevolgen heeft gehad;

Overwegende, dat hij niettemin meent zijn schade, bestaande in door hem voorgeschoten kosten en een handgeld van f 700,— (10% van de koopsom) op voormelde boedel te kunnen verhalen;

Overwegende, dat geïntimeerde ontkend heeft dat deze kosten in de boe-

del zijn gevloeid en wat het handgeld betreft ter zitting verklaard heeft, dat in de bezettingsadministratie der N.G.V. wel een boekpost tot het bedoelde bedrag voorkomt, doch dat hiermede de werkelijke ontvangst van het geld nog niet vaststaat;

Overwegende dat, ook zo het bedrag ontvangen mocht zijn, appellant terzake tegen de boedel toch geen enkele aanspraak zou kunnen doen gelden, aangezien de door hem geleden schade geen verband houdt met enig verleend rechtsherstel;

dat, ware dit wel het geval en de door hem beoogde transactie dus voltooid geworden, de door hem te lijden schade belangrijker hoger zou zijn geweest dan thans, zodat het ook daarom niet redelijk zou zijn de wél geleden schade ten laste van deze deficiënte boedel te brengen, die in de eerste plaats aan de beroofde joden ten goede behoort te komen;

dat hij overigens geheel aan zichzelf te wijten heeft, dat hij belust op het huis van zijn joodse buurman met de bezettingsautoriteiten over de aankoop onderhandelend, thans het risico moet dragen dat hij voor zijn vermeend recht uitsluitend is aangewezen op de persoon of de personen met wie hij heeft gecontracteerd;

Overwegende, dat zijn appel derhalve ongegrond is;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking, waarvan appel.

Vooroordeelt appelland in de kosten tot heden aan de zijde van geïntimeerde begroot op f 125,— (één honderd en vijf en twintig gulden).

met Juni) zijn voldaan, zodat de Afdeling ten aanzien van deze laatste lasten slechts zal bepalen, dat partij Samuel deze aan partij Bouck op eerste aanmaning zal dienen te betalen na overlegging van de desbetreffende aanslagbiljetten,

Overwegende dat niet is gebleken dat partij Bouck enige herstel- of onderhoudskosten heeft betaald gedurende de periode van 20 Juli 1944 tot 22 Juni 1949 en eventueel betaalde kosten over de periode na 22 Juni 1949 naar het oordeel van de Afdeling ten laste van partij Bouck dienen te blijven, daar deze geacht moet worden de overeenkomst van voortgezet gebruik te eigen bate en schade te hebben aangegaan;

Overwegende dat in verband met het voorgaande de Afdeling de onderhouds- en herstelkosten van het onderhavige perceel begroot op nihil;

Overwegende dat de Afdeling de bespaarde rente der afgeloste hypotheeken ten deze zal vaststellen op 4 % 's jaars;

Overwegende dat op grond van het vorenstaande de navolgende afrekening kan worden opgesteld:

Door partij Samuel aan partij Bouck te betalen:

a. het bedrag der door de N.G.V. te haren behoefte uit de koopsom gedane betalingen ad	f 3582,55
b. rente ad 4 % 's jaars van de hoofdsommen der 2e en 3e hypotheek ad in totaal f 1260,— van 28 Juni 1944 tot 28 December 1944 ..	„ 25,20
c. rente ad 4 % 's jaars van de hoofdsommen der drie hypotheeken ad in totaal f 3260,— van 28 December 1944 tot 28 December 1954 ..	„ 1304,—
d. een dagrente van f 0,36 vanaf 28 December 1954 tot en met de dag van betaling	p.m.
e. de namens partij Bouck ten behoeve van het perceel gedane betalingen ten bedrage van	„ 13,18
Totaal, behoudens de memorie-post	f 4924,93

Terwijl door partij Bouck aan partij Samuel is te betalen:

a. de huuropbrengst ad f 25,— per maand van 20 Juli 1944 tot 22 Maart 1945 of 8 maanden	f 200,—
b. de rente van f 5089,— ad 4 % van 1 April 1945 tot 1 Maart 1950 ad	„ 1000,84
c. de rente van f 5089,— ad 3½ % van 1 Maart 1950 tot 28 December 1954 ad	„ 859,22
d. een dagrente ad f 0,49 vanaf 28 December 1954 tot de dag waarop de Grootboekinschrijvingen ten name van partij Samuel worden gesteld	p.m.
Totaal, behoudens de memorie-post	f 2060,06

zodat partij Samuel op 28 December 1954 schuldig is aan partij Bouck een bedrag van f 2864,87 terwijl bij latere voldoening van dit bedrag de beide dagrentes ad f 0,36 en f 0,49 mede verrekend dienen te worden;

Overwegende dat, aangezien de kosten van het rechtsherstel zijn voorgeschoten door de Landelijke en het naar het oordeel der Afdeling redelijk is deze kosten te brengen ten laste van partij Bouck, die door haar aankoop van de N.G.V. de rechtsherstelprocedure noodzakelijk heeft gemaakt, partij Bouck deze kosten aan de Landelijke zal dienen te restitueren;

Overwegende dat de Landelijke heeft verzocht haar pandrecht te verlenen op de inschrijvingen in het Grootboek der Wederopbouw, doch de Landelijke hierbij uit het oog verliest, dat zij slechts een vordering heeft op partij Bouck en de inschrijvingen niet meer aan partij Bouck zullen toebehoren na het aan partij Samuel te verlenen rechtsherstel;

Overwegende dat de Afdeling ter tegemoetkoming aan het verlangen van de Landelijke om in de plaats van de door het te verlenen rechtsherstel verloren gegane zekerheidsstelling voor de terugbetaling van haar vordering

op partij Bouck een andere zekerheid te verkrijgen, wel zal bepalen, dat de schuld van partij Samuel aan partij Bouck, evenals de schuld van de N.G.V. aan partij Bouck tot zekerheid voor de verplichtingen van partij Bouck jegens de Landelijke aan deze laatste moet worden betaald, doch er naar het oordeel der Afdeling geen redelijke gronden zijn aan te voeren voor het in het leven roepen van enige verdergaande zekerheidsstelling;

Overwegende dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen alle belanghebbenden tot stand zal kunnen worden gebracht,

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl 586);

Stelt de navolgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en Johannes Bernardus Bouck, geconstateerd bij acte op 20 Juli 1944 verleden voor Notaris G. Nijk te Olst, alsmede de daarop gevolgde levering van het perceel door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Deventer op 20 Juli 1944 in deel 903 no. 123 zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Sander Samuel en zijn echtgenote Schoontje Meyer of hunne rechtverkrijgenden als eigenaren van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Hellendoorn Sectie C no. 8185 (oud no. 5196).
- II. De onteigening ten behoeve van de Gemeente Hellendoorn blijkende uit de op 27 Juni 1949 in deel 939 no. 104 ten Hypotheekkantore te Deventer overgeschreven aanzegging d.d. 22 Juni 1949 wordt geacht te hebben plaats gevonden ten laste van partij Samuel inplaats van partij Bouck.
De overboeking van de inschrijvingen groot resp. *f* 2889,— en *f* 2200,— geregistreerd ten name van Johannes Bernardus Bouck te Almelo onder letter P deel 7 no. 1996 (S.E.C. Almelo no. 24652) ten name van de rechtverkrijgenden van wijlen Sander Samuel en Schoontje Meyer wordt bevolen.
De rente, verschuldigd over deze inschrijving, komt tot aan de datum van de sub II bedoelde overboeking toe aan partij Bouck, en met ingang van die datum aan partij Samuel;
- III. De acte van geldlening met hypotheekstelling op 20 Juli 1944 verleden voor Notaris G. Nijk te Olst blijft — met uitzondering van de bepalingen betreffende de zakelijke zekerheid — van volle kracht en waarde. De krachtens deze acte op 20 Juli 1944 ten Hypotheekkantore te Deventer genomen inschrijving in deel 326 no. 74 is nietig. De doorhaling dezer inschrijving wordt bevolen, voorzover de doorhaling nog niet ambtshalve heeft plaatsgevonden.
Partij Bouck is boven en behalve zij uit hoofde van gemelde acte aan de Landelijke schuldig is, nog schuldig aan de Landelijke de door de voorgeschoten kosten dezer regeling ad *f* 175,25;
- IV. Partij Samuel is schuldig aan partij Bouck een bedrag van *f* 2864,87 vermeerderd met een dagrente ad *f* 0,36 vanaf 28 December 1954 tot en met de dag van betaling dezer schuld en heeft te vorderen van partij Bouck een dagrente ad *f* 0,49 vanaf 28 December 1954 tot de dag, waarop de sub II bedoelde overboeking van de inschrijvingen heeft plaats gevonden;
- V. De N.G.V. is schuldig aan partij Bouck de door haar per saldo in ontvangst genomen koopsom ad *f* 686,88;
- VI. Partij Samuel, de N.G.V. en het Grootboek van de Wederopbouw zijn verplicht hetgeen zij krachtens het sub IV en V bepaalde schuldig zijn aan partij Bouck rechtstreeks te voldoen aan de Landelijke in mindering op de sub III gemelde vorderingen van deze laatste op partij Bouck;
- VII. De eventuele vordering op de Staat der Nederlanden tot restitutie van de op de nietige verkoop geheven registratierechten komt toe aan de Landelijke in mindering op haar sub III gemelde vorderingen op partij Bouck.
- VIII. Hetgeen de Landelijke krachtens het sub VI en VII bepaalde meer

ontvangt dan zij van partij Bouck uit hoofde van het sub III bepaalde te vorderen heeft, is zij verplicht onverwijld en onverkort aan partij Bouck uit te keren, nadat zij hieruit aan partij Samuel heeft gerestitueerd hetgeen deze na betaling der sub IV gemelde schuld nog aan dagrente van partij Bouck te vorderen mocht blijken te hebben.

IX. Alle achterstallige zakelijke lasten en belastingen, verzekeringspremies en -heffingen zijn vanaf 20 Juli 1944 ten laste van partij Samuel, aan wie alle eventuele verzekeringsuitkeringen, betrekking hebbende op het onderhavige perceel toekomen. Voorzover partij Bouck deze zakelijke lasten, verzekeringspremies enz. reeds heeft voldaan en deze niet zijn opgenomen onder de sub e vermelde betalingen, is partij Samuel verplicht deze op eerste aanmaning aan partij Bouck te restitueren na overlegging van de betreffende aanslagbiljetten of quitanties.

X. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad bedragen f 175,25 en zijn ten laste gebracht van partij Bouck.
Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 29 November 1954.

Besluit No. 219. Regeling inzake het rechtsgeschil Ha 6469

tussen:

1. de N.V. Silhouetfilm te 's-Gravenhage, hierna te noemen de N.V.
2. Het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage, ten behoeve van de Staat der Nederlanden uitoefenende het beheer over het vermogen van Sophia Maria Braun conform artikel 10 van het Besluit E 133 jo. de artikelen 2 en 3 van gemeld besluit en artikel 4 van de Wet van 20 Juli 1951 (Stbl. 311). hierna te noemen partij Braun,
3. de N.V. Groningsche Hypotheekbank voor Nederland te Groningen, hierna te noemen de Groningsche.

De Raad voor Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van de N.V. Silhouetfilm te 's-Gravenhage tot herstel in de eigendom van het herenhuis met erf en tuin aan de Daendelsstraat 4 te 's-Gravenhage, kadastraal bekend Gemeente 's-Gravenhage, Sectie R no. 3414;

Gelezen de stukken,

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. De N.V. Silhouetfilm is eigenares — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld perceel.

2. Bij acte 15 Februari 1944 verleden voor de candidaat-notaris P. F. D. de Valk als plaatsvervanger van Notaris Mr C. A. A. M. H. Verheggen te 's-Gravenhage werd gemeld perceel door de N.V. zelve — echter volgens hare verklaring handelende op last van de Sicherheits Dienst — verkocht aan Sofia Maria Braun te 's-Gravenhage voor de som van f 17.500,—. Een afschrift dezer acte — houdende kwijting voor de kooppenningen — werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te 's-Gravenhage op 15 Februari 1944 in deel 2831 no. 3;

3. Sofia Maria Braun bezwaarde het perceel met een eerste hypotheek ten behoeve van de N.V. Groningsche Hypotheekbank voor Nederland, gevestigd te Groningen blijkens acte van geldlening met hypotheekstelling op 15 Februari 1944 voor genoemde plaatsvervanger van Notaris Verheggen vernoemd verleden. Krachtens gemelde acte werd inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te 's-Gravenhage op 15 Februari 1944 in deel 1746 no. 10.

4. Door partij Braun werd als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 100,— gedeponeed bij de Raad.

Overwegende dat het verzoek tot rechtsherstel namens de N.V. werd ingediend door Mr Th. Bodde, te 's-Gravenhage, die blijkens het aan de Afdeling

verstrekke uittreksel uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor 's-Gravenhage op 6 Juli 1940 werd ingeschreven als een der commissarissen van de N.V.;

Overwegende dat bij de gemelde acte van verkoop als verkoper compareerde Mr Th. Bodde „handelende als lasthebber van de Heer Horst Rotzcher, directeur van de N.V. Silhouetfilm, eveneens volgens zijn verklaring op last van de Sicherheitsdienst”;

Overwegende dat deze verklaring slechts voorkomt in de omschrijving van de comparitie van partijen en dat bij de omschrijving van de eigenlijke verkoop slechts vermeld staat dat de comparant Bodde in gemelde hoedanigheid verklaarde voor en namens de N.V. te hebben verkocht;

Overwegende dat niet is komen vast te staan dat de koopsom, welke door Mr Bodde in ontvangst werd genomen niet ten goede zou zijn gekomen van de N.V.;

Overwegende dat blijkens de statuten van de N.V., waarvan een exemplaar aan de Afdeling werd overgelegd, twee aandelen elk waard f 500,— werden geplaatst, waarvan één bij Mr Bodde en één bij Frans ter Gast te 's-Gravenhage;

Overwegende dat deze laatste volgens zijne verklaring reeds vóór de oorlog afstand heeft gedaan van zijn aandeel in de N.V., tegenover ontslag van al zijn verplichtingen jegens de N.V.;

Overwegende dat volgens verklaring van Mr Bodde, de directeur van de N.V. Horst Rotzcher tijdens de bezetting is overleden, zodat Mr Bodde volgens de statuten met het beheer van de N.V. was belast;

Overwegende dat Mr Bodde voorts heeft verklaard dat alle aandelen — luidende aan toonder — naar Zwitserland zouden zijn verkocht;

Overwegende dat de mede-commissaris K. Lips te Neu Allschwil, Zwitserland op een verzoek om inlichtingen van de door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddelaar heeft geantwoord dat hem niets bekend is van een N.V. Silhouetfilm;

Overwegende dat Mr Bodde op 20 December 1950 te 's-Gravenhage is overleden en dat volgens verklaring van zijn erfgenamen in zijn nalatenschap geen gegevens omtrent de N.V. Silhouetfilm zijn te vinden;

Overwegende dat uit het voorgaande de conclusie moet worden getrokken dat er niemand is die de N.V. vertegenwoordigt;

Overwegende dat hieruit blijkt, dat, mede in aanmerking genomen het feit, dat niet bewezen kan worden dat de koopsom niet aan de N.V. ten goede zou zijn gekomen, niemand belang heeft bij herstel van de N.V. in haar rechten van eigenares van gemeld perceel;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling het achterwege laten van ingrijpen door de Raad als bedoeld in artikel 23 van het Besluit E 100 in het onderhavige geval niet onredelijk geacht moet worden;

Overwegende dat binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand kan worden gebracht;

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Regelt het geschil als volgt:

- I. De tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa met betrekking tot het perceel, kadastraal bekend Gemeente 's-Gravenhage Sectie R no. 3414, plaatsgevonden hebbende rechtshandelingen worden bekrachtigd zodat de thans bestaande rechtsbetrekkingen rechtsgeldig zijn tot stand gekomen.
 - II. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 100,— zijn ten laste van de N.V. Silhouetfilm. Daar deze kosten door partij Braun zijn voldaan verkrijgt deze voor dit bedrag een onmiddellijk opeisbare vordering op genoemde N.V.
- Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 28 December 1954.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	99
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	100
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	100
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	101
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	101
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 55/472 t/m 55/477	pag. 1189/1200

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Griffie Afdeling Rechtspraak. Wijziging Telefoonnummers.

De telefoonnummers van de griffie van de Afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage, Koninginnegracht 24, zijn vanaf 16 Mei 1955 gewijzigd als volgt:

Centrale Griffie	116031
Griffier	116031
Griffie Kamer te 's-Gravenhage	116032
Concierge	116032
Substituut-griffiers	116033

De nummers 116034 en 116035 zijn vervallen.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Vijf en dertigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

6 Mei 1955/No. B 10465/Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering.
De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64 jo artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend,

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem opgave heeft gedaan van een aantal effecten, als hieronder omschreven en genummerd, ten aanzien waarvan niet is voldaan aan de verplichting, als bedoeld in artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

dat de bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten, als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking geen betrekking heeft op de na 31 Januari 1946 doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

en bepaalt,

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 6 Mei 1955

De Minister van Financiën
J. van de Kieft.

(Ned. Stct. 11 Mei 1955, No. 90).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermögenverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 165 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Staatscourant 1 Juni 1955, no. 103).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

De afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel maakt bekend, dat de kantoren van alle Gedelegeerden van de Afdeling (t.w. Amsterdam, Arnhem, 's-Gravenhage, Groningen, Utrecht) met ingang van 1 Juli 1955 zijn opgeheven.

Correspondentie over de lopende zaken dient uitsluitend te worden gericht aan het Hoofdkantoor van de Afdeling, van Stolkweg 21, 's-Gravenhage (Tel. 514521).

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 223. Regeling inzake de rechtsherstelgeschillen M 10382 en M 10390 tussen:

- I. a. Erven Meyer Velleman, voor wie als onzijdig persoon optreedt M¹ Allert Nanne Duintjer, Notaris te Leeuwarden, die door de Gedelegeerden van de Afdeling Onroerende Goederen te Groningen op 10 Augustus 1954 is aangewezen om overeenkomstig het in artikel 113 a van het Besluit E 100 bepaalde, de belangen van de onbekende belanghebbenden te behartigen;
- b. Erven Judikje van Leer t.w.:
 1. Mozes van Leer te Tilburg, Lieve Vrouweplein 12;
 2. Rebekka van Leer, weduwe van Nathan Serphos te Enschede, Prinsestraat 12;hierna te noemen partij Velleman;
- II. Mozes van Leer te Tilburg, Lieve Vrouweplein 12, hierna te noemen partij van Leer;
- III. a. Erven Hendrik Arend van der Beek, t.w.:
 1. Jacoba Boskma, weduwe van Hendrik Arend van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 117;
 2. Dorothea Maria van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 117;
 3. Arnoldus Hylke van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 117;
 4. Nicolaas Petrus Johannes van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 117;
 5. Jitske van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 117;
 6. Catharina van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 117;
 7. de minderjarigen Maria van der Beek en Petronella van der Beek, geboren resp. 7 Januari 1935 en 28 Januari 1938, staande onder voogdij van hun moeder Jacoba Boskma sub 1 genoemd;b. Johannes Christoffel van der Beek te Leeuwarden, Nieuweburen 115; Raadsman: Mr N. Heemskerk, advocaat en procureur te Leeuwarden; hierna te noemen partij van der Beek.
- IV. De Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam; hierna te noemen de N.G.V.
- V. De Liquidatie Verwaltung Sarphatistraat te Amsterdam; hierna te noemen L.V.V.S.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van N. Ottema en Mr A. N. Duintjer, destijds handelende als bewindvoerders voor de afwezige Meyer Velleman tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van het perceel Nieuweburen 115 te

Leeuwarden, kadastraal bekend Gemeente Leeuwarden, Sectie A no. 127 en een verzoek van Mozes van Leer tot herstel van de hypothecaire vordering en inschrijving, gerust hebbend op gemeld perceel, op 2 Juli 1937 in deel 482 no. 30 genomen ten Hypotheekkantore te Leeuwarden;

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een minnelijke regeling, opgemaakt door de door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar en het verslag van de Gedelegeerden te Groningen, betreffende hun onderhoud op 8 September 1954 met W. A. van Sloterdijk, candidaat-notaris te Leeuwarden, als gemachtigde van partijen Velleman en van Leer en Johannes Christoffel van der Beek, bijgestaan door diens raadsman Mr N. Heemskerk, advocaat en procureur te Leeuwarden, welke laatste tevens optrad voor de erven van Hendrik Arend van der Beek, alsmede de door partijen overgelegde bescheiden;

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Meyer Velleman was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovengemeld perceel, door hem verkregen bij processen-verbaal van openbare veiling en toewijzing op 14 en 28 November 1923 opgemaakt door Notaris N. Ottema te Leeuwarden, overgeschreven ten Hypotheekkantore te Leeuwarden op 15 December 1923 in deel 1816 no 9;
2. Meyer Velleman was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Judikje van Leer. Beiden overleden, gelijktijdig met de uit hun huwelijk geboren kinderen, te Sobibor op 9 Juli 1943, waardoor de onverdeelde helft in gemeld onroerend goed toekomt aan de onbekende erfgenamen van Meyer Velleman en de onverdeelde wederhelft aan de erfgenamen van Judikje van Leer. Tot de nalatenschap van laatstgenoemde zijn thans gerechtigd Mozes van Leer voor de helft en Rebekka Serphos-van Leer voor de helft;
3. Gemeld onroerend goed was bezwaard met een eerste hypotheek ten behoeve van Bernard Brenninkmeyer te Hees bij Nijmegen en met een tweede hypotheek ten behoeve van oorspronkelijk Aaltje de Bruin, weduwe van J. van Leer, later ten behoeve van Mozes van Leer voornoemd, blijkens acte van geldlening met hypotheekstelling 3 April 1924 verleden voor Notaris Ottema voornoemd, waarvoor inschrijving werd genomen ten Hypotheekkantore te Leeuwarden op 2 Juli 1937 in deel 482 no. 30;
4. Gemeld onroerend goed werd bij acte 7 Juli 1943 verleden voor Notaris Rensing te Leeuwarden door of namens de N.G.V. verkocht aan de firma Gebroeders van der Beek, gevestigd te Leeuwarden voor de prijs van f 8.250,—. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten Hypotheekkantore te Leeuwarden op 23 Juli 1943 in deel 2293 no. 55;
5. Ten dage van voormelde verkoop waren de enige firmanten van gemelde firma nu wijlen Hendrik Arend van der Beek en Johannes Christoffel van der Beek. Hendrik Arend van der Beek overleed op 23 Januari 1947. Tot zijn nalatenschap en de algehele gemeenschap van goederen, waarin hij was gehuwd, waren gerechtigd: zijn echtgenote Jacoba Boskma en zijn zeven kinderen Dorothea Maria —, Arnoldus Hylke —, Nicolaas Petrus Johannes —, Jitske —, Catharina —, Maria —, en Petronella van der Beek;
6. Blijkens acte van scheiding en deling verleden voor Notaris J. A. W. Koch te Leeuwarden op 28 December 1951 werden de zaken, behoord hebbende aan de firma Gebroeders van der Beek en de gemeenschappelijke boedel bestaan hebbende tussen Hendrik Arend van der Beek en diens echtgenote Jacoba Boskma, alsmede de nalatenschap van Hendrik Arend van der Beek verdeeld, blijkens welke acte o.m. het onderhavige perceel Nieuweburen 115 werd toegedeeld aan Johannes Christoffel van der Beek voor een waarde van f 16.000.—;
7. In gemelde acte van scheiding zijn voorts opgenomen de volgende bedingen:
 - „1. Voormelde onroerende goederen kunnen door de nieuwe verkrijger „terstond worden aanvaard, zijnde de hoed en noed voor — en het onderhoud van — die vastigheden vanaf heden te zijnen laste.
 - „2. Alle belastingen, omslagen en contributiën, van gemelde vastigheden

AFDELING RECHTSpraak

Uitspraken

No. 55/472

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak GRONINGEN, 20 April 1955 (Mrs Prof. van der Pot, Dorhout en Mulder).

Appellant is in 1940 na de inval in Noorwegen drie Engelse officieren, behorende tot de I.S., behulpzaam geweest om via Nederland te repatriëren en heeft in 1941 in Parijs Franse officieren, die als gijzelaars zouden worden gefusileerd, één dag te voren bevrijd en geholpen te ontvluchten. Anderzijds is appellant in dienst geweest van de Abwehrstelle, welk dienstvak ongetwijfeld ten nadele van de geallieerde zaak is werkzaam geweest.

De Raad heeft de van persoonlijke moed getuigende daden van appellant doen praevaleren boven de schade door zijn dienstvak aan de geallieerde zaak berokkend.

Beroep toegewezen, met bepaling dat aan appellant het vermogen worde terugggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

JOHANNES ROBERT KARL MEISNER, wonende te Bremen, appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, dd. 29 September 1952, gemachtigde Dr. A. Lifschütz, wonende te Amsterdam.

De Raad voornoemd,

Gezien een verzoekschrift van J. R. K. Meisner voornoemd dd. 27 October 1952, waarbij hij op de hierna voor zoveel nodig ter sprake komende gronden in beroep komt van de beschikking van het N.B.I. dd. 29 September 1952, houdende afwijzing van zijn verzoek om afgifte van een verklaring, als bedoeld in art. 34, eerste lid, sub f van het K.B. E 133, hetwelk in verband met de wet van 20 Juli 1951, S. 311, is opgevat als een verzoek om teruggave van zijn in eigendom op den Staat overgegaan vermogen;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 6 Februari 1954, waarin op

de mede ter sprake komende gronden tot afwijzing van het beroep wordt geadviseerd;

Gehoord ter zitting van 29 September 1954 den appellant, mede bij monde van Dr. B. Karlsberg, wonende te Amsterdam, die door den gemachtigde Dr. A. Lifschütz, gebruik makende van de hem daartoe verleende macht, gesubstitueerd is om voor hem den appellant ter gelegenheid van de mondelinge behandeling van zijn zaak te vertegenwoordigen, alsmede het N.B.I. bij monde van Mr. M. Meiboom, wonende te 's-Gravenhage;

Gezien de verder overgelegde stukken;

Nader gehoord ter zitting van 23 Maart 1955 den appellant, het N.B.I. wederom bij monde van Mr. M. Meiboom voornoemd en als getuige-deskundige Dr. J. M. Somer, wonende te Hilversum;

Overwegende dat, nadat de beschikking waarvan beroep op 6 October 1952 bij aangetekend schrijven aan de Postereien was toevertrouwd, het beroepschrift op 29 October d.a.v. ter Centrale Griffie van den Raad is ingekomen en het beroep dus tijdig is ingesteld;

Overwegende dat het vermogen, waarvan de teruggave wordt verzocht, bestaat uit de vóór 1 September 1949 vervallen en niet aan appellant uitbetaalde termijnen ener lijfrente, voortvloeiende uit een door hem in 1922 met de Hollandsche Sociëit van Levensverzekeringen gesloten verzekeringsovereenkomst;

Overwegende dat appellant, die van Duitse nationaliteit is en op 20 Februari 1895 te Dresden werd geboren, eerst zee-officier is geweest, in 1920 naar Ned. Indië is gegaan in dienst van de Senembah Maatschappij, welke betrekking tot 1934 heeft geduurd, toen hij wegens den gezondheidstoestand van zijn echtgenote naar Duitsland is teruggedkeerd, en spoedig daarna op instigatie van het hoofd van de „Abwehrstelle”, admiraal Canaris, dien hij in den eersten wereldoorlog had gekend, bij dien dienst is geplaatst en daartoe tijdens den tweeden wereldoorlog nog behoorde;

Overwegende dat de in het K.B. van 20 October 1944, S.E. 133, voorkomende

regeling, geenszins bedoeld als een straf wegens de vermeende politieke houding tijdens de Duitse bezetting van Nederland, slechts beoogt om, in afwachting van het vredesverdrag tussen Nederland en Duitsland en de daarin te voorziene vergoeding voor de door de Duitsers in Nederland in strijd met het oorlogsrecht aangerichte buitengewoon omvangrijke schade, de hand te leggen op het zich in Nederland bevindende vermogen van den Duitsen staat en van Duitse onderdanen, aan wie dit weder door den Duitsen staat behoort te worden gerestitueerd, doch de Raad met het N.B.I. van oordeel is, dat op dezen regel o.a. uitzondering is toe te laten ten opzichte van die Duitsers, die zich tijdens de bezetting op enigerlei wijze in positieven zin verdienstelijk hebben gemaakt voor de zaak van Nederland en zijn geallieerden;

Overwegende dat appellant meent, dat deze uitzondering ook op hem van toepassing is en ter ondersteuning daarvan verschillende stukken heeft overgelegd, waaronder:

1. een uitvoerige verklaring dd. 24 September 1949 van het Royal Naval Forward Security Unit te Hamburg, ondertekend door D.W. Child, commander R.N.V.R., inhoudende dat appellant een drietal met name genoemde Britse zee-officieren, behorende tot den Intelligence Service en als zodanig gedetacheerd bij het Britse consulaat te Trondheim, die op 10 April 1940 door de Duitsers waren gearresteerd, heeft verhoord en in strijd met de door Himmler verstrekte instructie om officieren van dezen dienst terstond over te leveren aan den Sicherheitsdienst, teneinde hen in een concentratiekamp te plaatsen, daadwerkelijk behulpzaam is geweest om via Nederland te repatriëren, om hun het hem bekende lot te besparen van de kapiteins Stevens en Best van dezen dienst, daarbij in zijn rapport naar Berlijn verklaarend, dat geen Intelligence Officers aan het consulaat verbonden waren, en aldus een zwaar persoonlijk risico op zich nemend, daar ontdekking voor hem den dood of althans het concentratiekamp zou hebben betekend;
2. een beëdigde verklaring van Leopold Egon Winkler, wonende te Zürich, afgelegd op 23 Juli 1949 voor den notaris te Bozen Franz Zenki,

onder meer inhoudende, dat hij zelf heeft kunnen vaststellen, dat appellant in 1941 te Parijs een door de Duitsers wegens haar Engelse afstamming gearresteerde dame heeft doen in vrijheid stellen en het hem voorts bekend is, dat appellant drie Franse officieren, die wegens Joodse afstamming waren gevangen genomen en als gijzelaars moesten worden gefusilleerd, één dag te voren bevrijd en geholpen heeft om te ontvluchten;

Overwegende dat het N.B.I. zijn beoogt, dat het door appellant aangevoerde niet als dusdanige verdienste kan worden aangemerkt, dat hij zou vallen onder de voormelde uitzondering, hierop heeft gegrond, dat zulks en met name het sub 1. en 2. vermelde niet met voldoende bewijzen is gestaafd en voorts — dit in tegenstelling tot een mede door hem overgelegde verklaring d.d. 15 Mei 1947 van Dr. Theo Kordt te Bonn, als zou hij tijdens zijn werkzaamheid als Duits consul-generaal, tevens hoofd van de Abwehrstelle te Bern, actief werkzaam zijn geweest tot bewaring van de Zwitserse neutraliteit — dat uit ambtelijke gegevens is gebleken, dat het Zwitserse oordeel over hem niet gunstig luidde en hij dan ook op 8 Mei 1945 door de Zwitserse regering werd uitgewezen;

Overwegende dat de Raad in elk geval het boven sub 1. vermelde — waarvan het niet ter zake dienende kan worden geacht, dat het een gedraging betreft, die juist even vóór de Duitse bezetting van Nederland plaats had — voldoende bewezen acht, nu de declarant verklaart, dat het aan appellant door den genoemden Unit afgenomen verhoor hem persoonlijk interesseerde, daar hij de vrijgelaten Engelse officieren bij hun komst in Nederland had ontmoet en zodoende in staat was „from first hand knowledge, to check his (d.w.z. appellant's) statements”;

Overwegende dat de Raad geen groot gewicht meent te moeten hechten aan het feit, dat appellant — volgens zijn verklaring te zamen met honderden andere Duitsers — na de capitulatie uit Zwitserland is uitgewezen, aangezien bekend is, dat de stemming tegen de Duitsers in het algemeen toen ook in dat land een zeer vijandige was;

Overwegende dat namens het N.B.I. ter zitting van 29 September 1954 nog is aangevoerd, dat de Britse officieren, wier ontsnapping appellant zou hebben

bewerkt, diplomatieke paspoorten zullen hebben gehad en, als verbonden aan een consulaat, van de diplomatieke voorrechten konden profiteren;

Overwegende dat zulks echter op een misverstand berust, aangezien een diplomatiek paspoort een houder wel enige faciliteiten bij het douane-onderzoek aan de grens verschaft, maar geen aanspraak geeft op diplomatieke immuniteit, terwijl deze zelfs in het algemeen niet toekomt aan de gewone consulaire ambtenaren (François, Handboek van het volkenrecht, tweede druk, I, blz. 506 en 776v.);

Overwegende dat de Raad, niettegenstaande hetgeen naar zijn mening sterk pleit ten gunste van appellants persoonlijke houding tegenover het Nazi-regime en den door dat regime ontzettenden oorlog, toch aanvankelijk heeft gearzeld, of niet daartegenover hetgeen in het algemeen door den diensttak, waartoe hij behoorde, tijdens den oorlog ten nadele van de geallieerden is verricht, zwaar gewicht in de schaal moest leggen;

Overwegende dat de Raad het daarom op prijs heeft gesteld door iemand, die geacht kan worden met de door de Abwehrstelle gespeelde rol voldoende op de hoogte te zijn, ter zake te worden voorgelicht en daartoe zijn keuze heeft doen vallen op Dr. J. M. Somer, verbonden geweest aan den Nederlandsen Inlichtingendienst te Londen (B.I.);

Overwegende dat deze die voorlichting heeft verschaft en daarbij heeft doen uitkomen, dat de Abwehrstelle scherp stond tegenover de aan Himmler ondergeschikte diensten doch ongetwijfeld ten nadele van de geallieerde zaak is werkzaam geweest;

Overwegende dat de Raad mitsdien heeft overwogen, of de individuele daden van appellant van zodanig gewicht zijn geweest, dat zij meer dan een blote compensatie vormen voor de schade die zijn diensttak in algemeenen zin aan de geallieerde zaak heeft berokkend, en daarbij tot de conclusie is gekomen, dat dit inderdaad het geval is, aangezien met name de vrijlating van de Engelse officieren een daad van bijzondere betekenis is geweest, getuigend van een sterke overtuiging en van groten moed om daarvoor zelfs het eigen leven op het spel te zetten; dat de getuige-deskundige dan ook verklaard heeft, dat hij, als hij deel van de Abwehr had uitgemaakt, niet tot een dergelijke daad zou zijn overgegaan;

Overwegende dat de Raad het mits-

dien verantwoord acht om het beroep toe te wijzen;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Bepaalt dat aan appellant het onderwerpelijke vermogen moet worden teruggegeven.

No. 55/473

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 18 Mei 1955 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellant, wiens beroepschrift tegen een beschikking van het N.B.I. d.d. 14 Februari 1953 op 16 Maart 1953 ter griffie is ontvangen, ontvankelijk verklaard i.v.m. het feit dat het beroepschrift op 14 Maart op het postkantoor is aangekomen en door de Zaterdagse besteldienst niet meer is bezorgd.

Appellants verdienstelijke daden gingen door hun veelvuldigheid uit boven individuele gevallen van menslievendheid en moeten als een werkzaamheid ten behoeve van de Nederlandse zaak worden aangemerkt.

Beschikking N.B.I. vernietigd met bepaling dat aan appellant zijn vermogen zal worden teruggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

WILHELM VALENTIN PAUL, wonende te Hamburg (Dld.), appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, dd. 3 Februari 1953.

De Raad voornoemd:

Gezien een verzoekschrift van appellant 13 Maart 1953, waarbij deze op de hierna voor zoveel nodig ter sprake komende gronden in beroep komt van de beschikking van het N.B.I. dd. 3 Februari 1953, houdende afwijzing van zijn verzoek om vrijgave van zijn ingevolge het K.B. E 133 van rechtswege in eigendom op den Staat overgegaan vermogen;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 20 April 1953, waarin bevestigd wordt, dat zijn voormelde beschikking op 14 Februari 1953 bij aangekondigd schrijven aan de posterijen werd toevertrouwd en het beroepschrift

op 16 Maart 1953 ter Centrale Griffie van den Raad is ingekomen, zodat appellant niet-ontvankelijk zal dienen te worden verklaard in zijn beroep, en voorts, ingeval dezerzijds het beroep wel ontvankelijk mocht worden geacht, dat appellant niet heeft aangetoond, dat hij dusdanige offers in het belang van de Nederlandse of geallieerde zaak heeft gebracht of daden ten gunste van die zaak heeft verricht, dat het onaanvaardbaar zou zijn hem de teruggave van zijn voormalig vermogen te blijven onthouden, en evenmin dat hij een slachtoffer is geweest van het nazi-regime;

Gehoord ter zitting van 30 Juni 1953 appelland bij monde van Lubertus Bosch, hoofd-inspecteur van 's Rijks Directe Belastingen te Alkmaar, als zijn gevolmachtigde, en het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits, wonende te 's-Gravenhage;

Gezien de verder overgelegde stukken;

Overwegende ter zake van de ontvankelijkheid van het beroep, dat het beroepschrift blijkens het poststempel op 13 Maart 1953 aangetekend uit Hamburg werd verzonden en blijkens schrijven van den Directeur van het postkantoor te 's-Gravenhage dd. 27 December 1954 aldaar op 14 Maart — een Zaterdag — te ongeveer 11 uur werd ontvangen, doch, aangezien aldaar dagelijks slechts één bestelling van aangetekende stukken wordt uitgevoerd, opgenomen is in de bestelling van 16 Maart d.a.v.;

Overwegende dat volgens nader schrijven van genoemden Directeur dd. 31 December 1954, die daaromtrent inlichtingen inwon bij den Dienst der Posterijen in de Bondsrepubliek Duitsland, in genoemde Bondsrepubliek de aangetekende stukken in het algemeen tijdens alle gewone briefpostbestellingen worden uitgereikt en op Zaterdag deze bestellingen worden uitgevoerd als op de overige werkdagen;

Overwegende dat, waar appelland er kennelijk van uitgegaan is, dat een overeenkomstige regeling ook in andere landen en met name in Nederland zou gelden, het onredelijk zou zijn zijn beroep niet te ontvangen als gevolg van het feit, dat hier te lande de postbeambten op Zaterdag een grotere mate van vrijheid genieten dan in de Bondsrepubliek gebruikelijk is;

Overwegende ten aanzien van de al

of niet-toewijsbaarheid van het beroep, dat uit de overgelegde stukken en de ter zitting gedane verklaringen voldoende is komen vast te staan, dat appelland, die van Duitse nationaliteit is, op 11 Juli 1885 te Neustadt/Pfalz werd geboren, van October 1922 tot April 1934 in Nederland heeft gewoond, daarna naar Duitsland is teruggekeerd en er tot nu toe is blijven wonen, tijdens de Duitse bezetting op verschillende wijzen de Nederlandse zaak heeft gediend; dat hij Nederlanders, die te Berlijn, waar hij toen woonde, in moeilijkheden verkeerden of ziek werden, met raad en daad is behulpzaam geweest, sommigen van hen geholpen heeft om langs illegalen weg naar Nederland terug te keren, anderen om na een hevig bombardement hun ouders telegrafisch te kunnen geruststellen; dat dit op een dergelijke schaal is gebeurd, dat hier niet meer gesproken kan worden van individuele gevallen van menslievendheid, doch van een werkzaamheid ten behoeve van de Nederlandse zaak, welke in vele gevallen ernstig risico voor hemzelf meebracht; dat o.a. een illegale werkster als mej. van Eeghen, die zich in opdracht van een illegale organisatie voor het inwinnen van informaties tot in Berlijn gewaagd had, te zijnen huize heeft gelogd;

Overwegende dat de Raad bovendien niet buiten beschouwing wil laten, dat appelland geweigerd heeft om lid te worden van de N.S.D.A.P. en volgens zijn niet-weersproken stelling deswege zijn procuratie bij de Dresdner Bank heeft verloren;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat dit, alles bijeengenomen, voldoende grond oplevert om aan appelland het onderwerpelijke vermogen, bestaande uit een uitkering op een polis van levensverzekering, afgesloten bij de Zwitsersche Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente te Zürich, terug te geven;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verklaart appelland ontvankelijk in zijn beroep;

Vernietigt de beschikking van het N.B.I., waarvan beroep;

Verstaat dat aan appelland het onderwerpelijke vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen zal worden teruggegeven;

No. 55/474

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
14 April 1955 (Mrs Prof. Kollewijn,
van Vrijberghe de Coningh en Prof.
Wiarda).

Indien het reglement van een pensioenfonds de bepaling bevat, dat het recht op de pensioenuitkering vervalt indien het pensioen niet meer aan de aangesloten gerechtigde persoonlijk ten goede zal komen — b.v. in geval van beslag of cessie — dan dient hieronder ook, blijkens de strekking van deze bepaling, de vermogensovergang ingevolge art. 3 K.B. E 133 te worden begrepen. Deze bepaling is niet strijdig met artt. 1177 of 1377 B.W.

Beroep tegen beslissing van het N. B.I., inhoudende de eis tot betaling der geaccumuleerde pensioentermijnen, toegewezen, met vernietiging van de beslissing a quo.

(Besluit Vijandelijk vermogen (E 133)
artt. 20, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het verzoekschrift, waarmede het bestuur van de Stichting voor het pensioenfonds der N.V. Bunge's Handelmaatschappij, gevestigd te Amsterdam — hierna aan te duiden als Pensioenfonds — zich op 22 October 1952 — ingekomen ter griffie op 23 October 1952 — zich in hoger beroep heeft voorzien tegen de beslissing door het Nederlandse Beheersinstituut — hierna aan te duiden als N.B.I. — genomen en vervat in het schrijven van laatstgenoemde van 27 September 1952 luidens welke beslissing het N.B.I. door het Pensioenfonds verschuldigd acht de termijnen tot 1 September 1949 verschuldigd op een pensioen door het Pensioenfonds toegekend aan de Rijksduitser Hugo Fischer, wonende te Goburg, Bondsrepubliek West Duitsland ad f 100,— per maand, welk pensioen aan genoemde is uitgekeerd tot 28 Februari 1945;

Gezien mede de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad op 13 Januari 1955 bij monde van onderscheidelijk voor appellant en voor het N.B.I. Mr E. J. Korthals Altes en Mr E. van Haersma Buma;

Overwegende, dat de Raad als hier overgenomen en ingelast beschouwt de inhoud van voormelde beslissing als-

mede die van alle stukken van het geding en voorts

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat ter zake tussen partijen vaststaat:

1. dat bij akte op 9 November 1937 voor notaris E. Th. Scheltinga Koopman te Amsterdam verleden in het leven is geroepen de stichting Pensioenfonds voor het personeel van de N.V. Bunge's Handelmaatschappij te Amsterdam terwijl bij akte op dienzelfde dag voor genoemde notaris verleden is vastgesteld het Pensioenreglement dier Stichting, bevindende zowel de Stichtingsakte als bedoeld Reglement zich onder de stukken;
2. dat op de voet van het pensioenreglement voormeld pensioen aan de genoemde is verleend en uitgekeerd;

Overwegende, dat het Pensioenfonds tegen het door het N.B.I. ingenomen standpunt inhoudende dat de sedert 28 Februari 1945 tot 1 September 1949 vervallen en aan genoemde Fischer uitbetaalde 54 pensioentermijnen krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen toekomen aan de Staat, op grond waarvan het N.B.I. de uitbetaling van dier termijnen heeft gevorderd en vordert, de volgende weren heeft aangevoerd:

- a. krachtens artikel 15 van het Pensioenreglement van het Pensioenfonds zijn de aanspraken op pensioen en de rechten op pensioen slechts toegekend onder de voorwaarde, dat zij tot het persoonlijk genot van de betrokkene zullen strekken en bestaan die aanspraken en rechten mitsdien slechts onder dezelfde voorwaarde, zijnde die voorwaarde niet in vervulling gegaan ten aanzien van genoemde Fischer en zijnde die voorwaarde niet voor vervulling vatbaar ten aanzien van termijnen, welke tengevolge van de werking van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet tot het persoonlijk genot van Fischer zouden strekken;
- b. dat blijkens het vervolg van gemeld artikel 15 aanvangende met de woorden „mitsdien enz.” alle deze rechten en aanspraken zullen zijn vervallen in de daargenoemde gevallen, waaronder mede is te rekenen de overgang van rechtswege in

eigendom van de Staat van het vijandelijk vermogen krachtens meerbedoeld Besluit;

Overwegende, dat het N.B.I. dat standpunt van appellant wraakt op de volgende gronden:

1. naar de woorden van bedoeld vervolg van artikel 15 Pensioenreglement is daaronder niet begrepen de overgang van het vijandelijk vermogen op de Staat, zodat het bepaalde in dat artikel ten deze toepassing mist, daarbij in aanmerking genomen, dat het ten deze betreft een uitzonderingsbepaling welke als zodanig strikt dient te worden geïnterpreteerd;
2. al ware dit anders, dan nog gaat het verweer niet op, wijl die bepaling rechtsgeldigheid mist, immers van het Pensioenfonds niet is te verwachten, dat het dat voorschrift in het leven riep teneinde in de daarin geregelde situaties zelf het pensioen te behouden, doch integendeel daarbij heeft voorgezeten de bedoeling dit pensioen aan de pensioentrekker uit te keren, zodra het beslag zal zijn opgeheven hetwelk trouwens in het oog springt uit de laatste zinsnede van het artikel, zodat in werkelijkheid niet is sprake van een verval van het pensioen, doch van een vorm van wetsontduiking strekkende om te ontkomen aan de werking van artikel 1823 B.W., al het een en ander nader toegelicht en uitgewerkt bij de mondelinge behandeling, waarbij vanwege het N.B.I. nog strijd van de betreffende bepaling met artikel 1177 B.W. naar voren is gebracht;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat deze strijd tussen partijen de Raad stelt in de noodzakelijkheid de volgende vragen onder de ogen te zien en te beantwoorden:

- A. Moet het vervolg van artikel 15 Pensioenreglement worden beschouwd als limitatieve uitwerking van het tevoren in dat artikel neergelegde met betrekking tot de pensioenrechten en aanspraken, dan wel veeleer als een bijwege van (enuntiatieve) voorbeeldsgewijze uitwerking, waarbij slechts is acht geslagen op de meest voorkomende gevallen, waarin de pensioengerechtigde niet persoonlijk het genot heeft van zijn pensioen en waarbij men uit de aard der zaak

niet is bedacht geweest op het geval van algehele overgang van een vermogen op de Staat ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen?

- B. Is de overeenkomst tot toekenning van het pensioen op basis als in het pensioenreglement omschreven geldig dan wel ongeldig als strijdig met de artikelen 1177 B.W., 1377 B.W. of enig ander rechtsbeginsel van het Nederlandse Recht?

Overwegende ten aanzien van de vraag A. dat naar het oordeel van de Raad de bepaling van gemeld artikel 15 initio algemeen is gesteld en wel dermate algemeen, dat het met „Mitsdien” ingeleide vervolg slechts het karakter draagt van een geven van enige gevallen, waarin het voorschrift toepassing vindt, echter zonder uitsluiting van andere gevallen, welke evenzeer zijn te begrijpen onder de algemene redactie van de aanhef van het artikel;

Overwegende, dat hierbij rekening valt te houden met het bepaalde in artikel 5 der Stichtingsakte, luidende:

„De uitkeringen bij artikel 3 dezer acte bedoeld mogen alleen strekken tot persoonlijk genot van de (gerechtigde(n)): de rechten en aanspraken daarop bestaan slechts onder de voorwaarde dat zodanig genot verzekerd zij volgens de regelen bij het Pensioenreglement gesteld.

Bij dit reglement kan het Bestuur bevoegdheid worden verleend in bijzondere gevallen uitzonderingen toe te staan”.

Overwegende, dat aan 's Raads interpretatie van artikel 15 van het Pensioenreglement niet kan worden tegengehouden, dat bij die uitleg van laatstgenoemde bepaling dit voorschrift niet meer inhouden zou dan een herhaling van artikel 5 Stichtingsakte, en wel wijl artikel 5 vermeld geen verdere strekking heeft dan te zorgen dat binnen de grenzen van dit artikel de pensioenen zullen strekken tot het persoonlijk genot der betrokkenen, waarvan de uitwerking wordt overgelaten aan het Reglement, zodat indien dat reglement een regeling mocht geven geheel gelijkvormig aan de Stichtingsakte dan toch daarmee is voldaan aan artikel 5 dier Stichtingsakte terwijl voor dat geval het woord „nader” in gezegd artikel alsdan nog deze zin heeft, dat aan het Reglement wordt overgelaten de „nadere” aanduiding van „gerechtigde(n)” in artikel 5 der akte, zijnde dit in het reglement geschied door te spre-

ken van „aangeslotene of gepensioneerde”;

Overwegende, dat op vorenstaande gronden de Raad is van oordeel, dat mede de overgang van een geheel vermogen op de Staat tengevolge van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt bestreken door de regeling vervat in artikel 15 van het Reglement;

Overwegende met betrekking tot vraag B.;

dat het ten deze betreft een door de werkgever van een pensioengerechtigde getroffen voorziening, van welke voorziening de grond kennelijk is gelegen in de wens te voorzien in het levensonderhoud van de werknemer na beëindiging van zijn dienstverband en de Raad geen grond vinden kan waarop in een geval als het onderhavige en in de vorm, waarin zulks ten deze is geschied een clause als vervat in het reglement rechtsgeldigheid zou missen, daargelaten de thans niet te beantwoorden en derhalve met het bovenstaande niet beantwoorde vraag, of steeds en onder alle omstandigheden een clause in een overeenkomst, tengevolge waarvan de debiteur of crediteur van een vordering zijn gehoudenheden of zijn aanspraak zou doen vervallen, bijaldien de crediteur daaruit niet persoonlijk de baat zou genieten, als rechtsgeldig moet worden erkend;

Overwegende, dat het vorenstaande zo zijnde tegen de werking van de bepaling van gemeld artikel 15 van het Reglement niet kan worden in het geveer geroepen artikel 1177 B.W. noch artikel 1377 B.W., immers de toepasselijkheid van die bepaling van artikel 15 in een daardoor bestreken geval juist het gevolg teweeg brengt, dat de betreffende aanspraak op het ogenblik zelf, waarop het voorschrift aanvangt te werken niet meer behoort tot het vermogen van de schuldeiser en de crediteuren van die schuldeiser niet benadeeld zijn wijl van stonde aan slechts een voorwaardelijke aanspraak bestond en na de creatie in die vorm van een aan een ontbindende voorwaarde onderworpen aanspraak generlei door artikel 1377 B.W. aantastbare handeling is of wordt verricht, zijnde tenslotte evenmin sprake van een ongerechtvaardigde verrijking van het Pensioenfonds nu partijen overeengekomen zijn dat in bepaalde gevallen de debiteur niet meer zijn prestatie verschuldigd zal zijn, immers de oorzaak van die mogelijkere wijze aldus ontstane verrijking

alsdan juist in de gesloten overeenkomst is gelegen;

Overwegende, dat nu weliswaar het N.B.I. nog heeft gewezen op de in het tweede lid van meergenoemd artikel 15 geopende gelegenheid voor het Bestuur uitzonderingen in het leven te roepen of een vervallen pensioen of pensioenaanspraak te zijntijd opnieuw te doen herleven of opnieuw toe te kennen, doch ook die mogelijkheid aan het vorenstaande geen afbreuk doet;

Overwegende, dat voorzover daaraan de betekenis zou zijn toe te kennen dat een aldaar bedoeld herleven of opnieuw toekennen zou kunnen geschieden met werking ook in het verleden met betrekking tot termijnen vervallen gedurende de periode, waarin die termijnen niet zouden hebben gestrekt tot het persoonlijk genot van de betrokkene die bevoegdheid wellicht uitwijzen zou, dat de strekking van het eerste lid is het aan de crediteuren van de pensioengerechtigde onthouden van een aan hun debiteur toekomend vermogensbestanddeel als verhaalsobject voor zijn schuldeiser, doch gemeld lid 2 niet onvoorwaardelijk tot die lezing dwingt en mitsdien de Raad daaruit geen argument vermag te putten voor de in het vorenstaande uiteengezette strekking van de bepaling;

Overwegende, dat het vorenstaande daartoe leidt, dat de beroepen beslissing niet kan in stand blijven.

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Vernietigt te beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut als vervat in het in den hoofde dezes vermeld schrijven.

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van appellante tot op deze uitspraak begroot op f 125,- (honderd vijf en twintig gulden).

No. 55/475

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 8 Januari 1954 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

Appellante (Duitse) is gerechtigde in een testament, waarbij de voorwaarde is gesteld, dat de legataris of ergenaam binnen een jaar na het openvallen der nalatenschap een no enemy verklaring moet hebben verkregen. Het N.B.I. heeft tot niet-ontvankelijkheid geconcludeerd van appellante in haar be-

roep tegen de geweigerde ontvijanding, omdat het N.B.I. geen vermogen van appellante onder beheer heeft.

De Raad stelt niet vast of het N.B.I. vermogen onder beheer heeft noch de grootte daarvan, doch alleen of appellante in aanmerking komt voor de gunst van teruggave van zulk vermogen.

Het beroep ontvankelijk verklaard, beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 37, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gelezen:

1. het op 24 Juni 1952 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift dd. 21 Juni 1952 van Rosa Anna Schott-Junghanns, wonende te Stollberg, Duitsland, Hohe-neckerstrasse 7, te dezer zake domicilie kiezend ten kantore van haar gemachtigde Notaris Mr O. G. Sap te Delft, aan het Oude Delft 182, die het verzoekschrift heeft ondertekend, waarmede in beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) dd. 24 Mei 1952, houdende afwijzing van het verzoek van appellante tot vrijstelling van de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) met betrekking tot de door haar gepretendeerde rechten op de nalatenschap van Camilla Lina Blersch-Junghanns;

2. het aanvullend verzoekschrift ter Griffie ingekomen op 27 November 1952, houdende een toelichting op het eerste beroepschrift;

3. het door appellante overgelegd afschrift van de afwijzende beschikking dd. 24 Mei 1952;

4. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. dd. 30 Mei 1953, concluderend tot niet-ontvankelijkverklaring van het beroep, althans afwijzing ervan;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Gehoord ter terechtzitting van 20 November 1953 de gemachtigde van appellante Notaris Mr O. G. Sap en het N.B.I. bij monde van Mr N. M. Velenga;

Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld;

Overwegende ten aanzien van de vraag, of het beroep overigens ontvankelijk is:

dat het door appellante oorspronkelijk aan het N.B.I. gedaan verzoek om ontvijanding, nu zijn ingevolge art.

3 jo. art. 17 van de Wet van 20 Juli 1951 Stsbld 1951 no. 311 en art. 5 van de Besluit Proclamatie van 23 Juli 1951 Stsbld 1951 no. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12.00 ure niet langer als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt, in overeenstemming met het bepaalde in het 2e lid van art. 14 jo art. 4 lid 1 van genoemde wet moet worden aangemerkt als een verzoek tot teruggave van vermogen;

dat het N.B.I. in zijn antwoord heeft gesteld, dat voorzover het N.B.I. kan nagaan, appellante geen vermogensrechtelijke belangen in de Nederlandse rechtssfeer heeft en dan ook tot niet-ontvankelijkverklaring heeft geconcludeerd;

Overwegende, dat op dit punt ter zitting is gebleken:

dat appellante behoort tot de gerechtigden ten aanzien van legaten en erfstellingen in het testament van wijlen Camilla Lina Junghanns dd. 21 Mei 1946;

dat deze in haar testament dd. 13 November 1946 deze legaten en erfstellingen afhankelijk heeft gesteld van de navolgende voorwaarde:

dat de betrokken legataris of erfgenaam niet valt onder het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 of — dit besluit toepasselijk zijnde — binnen een jaar na haar overlijden de verklaring van artikel 37 van dit Besluit heeft verkregen, dat de betrokken legataris of erfgenaam niet of niet langer vijandelijk onderdaan is en voorts van de voorwaarde, dat de betrokken legataris of erfgenaam niet valt onder enige andere wettelijke bepaling, maatregel of besluit, tengevolge waarvan het door hem of haar verkregen en/of hetgeen door hem of haar zou zijn verkregen aan de staat in eigendom zou overgaan, dan worden verbeurd verklaard, in beslag genomen of onder beheer gesteld;

en dat de erflaatster voor het geval ten opzichte van een legataris of erfgenaam bedoelde voorwaarden niet zijn vervuld, tot legataris respectievelijk erfgenaam van het betreffende legaat of erfdeel de Heer Mr Otto Gerard Sap, Notaris, wonende te Delft, Oude Delft 182, benoemde;

overwegende ten aanzien van dit alles:

dat het onderhavige geding geenszins tot doel heeft vast te stellen, dat het N.B.I. vermogen van appellante onder beheer heeft of de grootte ervan; doch alleen de beantwoording van de

vraag, of appellante in aanmerking komt voor de gunst van teruggave van zulk vermogen, indien dit aanwezig is;

dat immers, indien het eerstgenoemde het geval was, de aard van het onderzoek en de voor te brengen bewijsstukken geheel andere zouden zijn dan thans het geval is;

dat dan ook de Raad, indien ter zitting blijkt, dat tussen de appellerende persoon en het N.B.I. geen overeenstemming bestaat betreffende aanwezigheid van beheerd vermogen bij een toewijzend vonnis in het dictum pleegt op te nemen, dat de teruggave gelast wordt, indien vermogen aanwezig is;

dat bovendien voor het onderhavige geval kan worden opgemerkt, dat de mogelijkheid bestaat, dat de rechter die hiervoren vermelde voorwaarde als in strijd met de wet — immers het B. V.V. — voor niet geschreven zal verklaren, waardoor de erfstellingen en de instelling der legaten onvoorwaardelijk zouden worden;

dat hier geheel buiten staat de door Notaris Sap ter zitting afgelegde verklaring, dat hij van de erfenis niets aan de in Duitsland verblijvenden zal uitkeren;

dat derhalve geenszins zonder meer gesteld kan worden, dat appellante geen vermogensrechtelijke belangen in de Nederlandse rechtssfeer heeft;

dat op grond van het vorenoverwogene het beroep en het in appel gedaan verzoek ontvangen kunnen worden;

Overwegende wat het verzoek zelf betreft:

dat ten deze vaststaat, dat appellante de Duitse nationaliteit bezit, die steeds bezeten heeft, in Duitsland woonachtig is en niet in het bezit is gesteld van een vergunning tot voortgezet verblijf hier te lande;

Overwegende, dat derhalve voor beantwoording van de vraag, of appellante vroeger voor ontvijanding in aanmerking zou zijn gekomen en of er thans termen bestaan haar op de Staat in eigendom overgegaan vermogen aan haar terug te geven, waarbij de Raad in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt, niet van toepassing zijn de regelen voor ontvijanding van hier te lande met een vergunning tot voortgezet verblijf wonende Duitsers, neergelegd in het besluit van de vijf met de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers, dd. 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 no. 206;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in Duitsland of in het overige buitenland wonende Duitsers slechts dan voor de gunst van teruggave van hun vermogen in aanmerking komen, indien zij ten behoeve van de Nederlandse en/of geallieerde zaak in de tweede wereldoorlog intrinsiek verdienstelijke daden hebben verricht, zodat het onrechtvaardig en onaanvaardbaar zou zijn hun dat vermogen blijvend te onthouden, waarbij de Raad rekening houdt met alle persoonlijke omstandigheden van de betrokken persoon als leeftijd, sexe, maatschappelijk milieu en ook of de betrokken persoon gedurende de bezetting in Nederland heeft verblijf gehouden;

Overwegende immers, dat de hoofdstrekking van het B.V.V. is de hand te leggen op vermogen van destijds vijandelijke Staten — in casu Duitsland — en van derzelver onderdanen met het doel dit aan te wenden ter verrekening met de schadevordering, die Nederland tegen Duitsland kan geldend maken voor de onnoemelijke schade, die Duitsland door de onrechtmatige aanvalsoorlog en de daarop gevolgde bezetting aan Nederland heeft toegebracht en welk vermogen bestemd is tot gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van geleden oorlogsschade;

dat weliswaar krachtens het op 28 Juli 1951 te 12.00 ure in werking getreden artikel 4 van de Wet van 20 Juli 1951 Stsbld 1951 no. 311 het B.V.V. alleen van toepassing blijft o.a. op vermogen van onderdanen van Duitsland - tot wie appellante behoort. - dat vóór evengenoemd tijdstip van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan en art. 14 van genoemde wet de gelegenheid biedt dergelijk vermogen terug te geven, doch in verband met voren genoemde belangrijke doelstelling van het B.V.V. zeer ernstige redenen moeten bestaan voor zulk een teruggave, hetgeen in casu betekent, dat appellante de Nederlandse en/of geallieerde zaak door intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben begunstigd, zoals hiervoren overwogen is;

Overwegende, dat van dergelijke verdienstelijke daden van appellante niet is gebleken en als zodanig niet kunnen worden aangemerkt haar niet lid-zijn van de N.S.D.A.P. of van aanverwante organisaties en het zich niet inzetten ten behoeve van genoemde partij of organisaties, waaromtrent verklaringen zijn overlegd;

R

Overwegende, dat appellante derhalve niet voor de gunst van teruggave van vermogen in aanmerking komt en de aangevallen beschikking moet worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het gevoerde niet-ontvankelijkheidsverweer;

Ontvangt het beroep;

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 24 Mei 1952, waarvan beroep;

Tekent aan, dat appellante ingevolge het bepaalde in art. 3 jo art. 17 van de Wet van 20 Juli 1951 Stsblid 1951 no. 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Stsblid 1951 no. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12.00 ure niet langer als vijandelijk onderdane aangemerkt wordt;

No. 55/476

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 27 April 1954 (Mrs Prof. Kolléwijn, Prof Duyfjes en Prof. Wiarda).

Beroep ontvankelijk verklaard, hoewel dit na het verstrijken van de appeltermijn ter centrale griffie is ontvangen. Het beroepschrift was binnen de appeltermijn aanhangig gemaakt bij de Afdeling Onroerende Goederen te Amsterdam en zou tijdig te 's-Gravenhage zijn ontvangen, indien de Afdeling O.G. het beroepschrift onmiddellijk zou hebben doorgezonden.

Het beroepschrift bevat geen enkel argument, waarom het door het N.B.I. toegepaste tarief nietig zoude zijn.

Beroep ontvankelijk verklaard en afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 9, 18)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen drie tot de Raad voor het Rechtsherstel gerichte verzoeken dds 16 September 1952, 8 October 1952 en 16 September 1952, waarbij Henoeh Labzowski in zijn kwaliteit van bewindvoerder, achtereenvolgens in de boedels van Mevrouw Wilhelmina Frenk-Labzowski en Mr Isidor Labzowski (R. 23.874), van Jacob Labzowski (R. 23.874A) en van Dr Fenny Labzowski (R. 23.874B), in beroep is gekomen van aanslagbiljetten terzake van het door het Nederlands Beheersinstituut gevoerde bewind over de vermogens van genoemde afwezigen, van

welke aanslagen requestrant respectievelijk op 20 Augustus 1952, 20 September 1952 en 20 Augustus 1952 heeft kennis genomen;

Overwegende, dat de Raad de voeging van deze drie zaken heeft gelast; Gehoord ter zitting van Donderdag 11 Maart 1954 het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr G. Dekker, zijnde requestrant niet verschenen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat het N.B.I. in de eerste plaats in de zaken R. 23.874 en R. 23.874B heeft betoogd, dat requestrant de termijn van beroep gesteld zou hebben overschreden, aangezien hij in deze beide zaken van de door het N.B.I. opgelegde aanslagen op 20 Augustus 1952 heeft kennis genomen, doch zijn beroepschriften eerst op 24 September 1952 ter Griffie van deze Afdeling zijn ontvangen;

Overwegende, dat bedoelde beroepschriften echter alleen daardoor te laat ter Griffie van deze Afdeling zijn ontvangen, doordat requestrant ze abusievelijk tot de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad te Amsterdam had gericht, alwaar ze echter zo tijdig zijn ontvangen, dat indien deze Afdeling de verzoeken onmiddellijk aan de Griffie van de Afdeling Rechtspraak had doorgezonden, zij ook aldaar nog voor afloop van de fatale termijn zouden zijn binnengekomen;

Overwegende, dat de Raad onder deze omstandigheden het ingestelde beroep ook in de zaken R. 23.874 en R. 23.874B ontvankelijk acht;

Overwegende, dat requestrant in alle drie zaken heeft gesteld beroep aan te tekenen „op grond van, dat het tarief waarop het Nederlands Beheersinstituut zich baseert, onverbindend is, als in strijd met artikel 9, besluit E 100”;

Overwegende, dat het Beheersinstituut meent, dat requestrant in deze stelling geen duidelijke conclusie, gelijk lid 4 van artikel 126 E 100 verlangt, heeft neergelegd, weshalve het meent, dat ook op deze grond requestrant met zijn beroep niet-ontvankelijk is;

Overwegende, dat het echter duidelijk is, en ook voor het Beheersinstituut duidelijk moet zijn, dat requestrant met zijn beroep op de nietigheid van het door het N.B.I. toegepaste tarief, bedoelt te betogen, dat hem in zijn kwaliteit ten onrechte aanslagen zijn opgelegd, weshalve zijn beroep ge-

acht moet worden een verzoek aan de Raad tot vernietiging van deze aanslagen in te houden;

Overwegende, dat Mitsdien ook dit middel van niet-ontvankelijkheid van gerequesteerde moet worden verworpen;

Overwegende, dat het verzoek van requestrant echter niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat requestrant immers in zijn request geen enkel argument heeft aangevoerd waarom het door het N.B.I. gevolgde tarief nietig zou zijn en de Raad zelf ook geen enkele reden bekend is waarom dit tarief, steunende op art. 9 van het Besluit E 100 en goedgekeurd door de Minister van Justitie, nietig zou wezen, weshalve het beroep moet worden gewezen van de hand;

RECHTDOENDE IN DE ZAKEN R. 23.874, R. 23.874A en R. 23.874B;

Ontvangt het beroep;

Wijst het beroep van de hand;

No. 55/477

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 10 November 1953 (Mrs Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

De Landelijke Hypotheekbank heeft beroep ingesteld tegen een door de Afd. Onroerende Goederen genomen besluit, waarbij een regeling is vastgesteld voor het rechtsherstel van een onroerend goed, omdat appellante van mening is, dat het N.B.I. ten onrechte de geïnde huren heeft afgedragen aan de onder beheer gestelde bij beëindiging van het beheer, in plaats van deze huren te reserveren voor de bij het rechtsherstel nader te bepalen rechtshabende.

Deze grief, gericht tegen een bevoegd verzuim van het N.B.I., kan niet ter sprake komen bij een hoger beroep tegen een regeling van de Afd. Onroerende Goederen, welke afdeling alleen rekening heeft kunnen houden met de bedragen, die het N.B.I. nog onder zich had bij het vaststellen dier regeling.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113 b jo 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het beroepschrift van de Landelijke Hypotheekbank N. V. te 's-Gra-

venhage tegen het besluit van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen van 13 November 1952, bij welk besluit een regeling werd vastgesteld voor het rechtsherstel met betrekking tot het perceel Vijverweg 3 te Rotterdam;

Gezien de stukken;

Gehoord Mr A. F. van Manen namens de Landelijke Hypotheekbank N.V., nader te noemen de Landelijke, alsmede Mevrouw B. Ubbink-Okkinga namens het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat blijkens de stukken en het verhandelde ter zitting vaststaat:

dat Isaac van Daelen, hierna te noemen partij van Daelen, eigenaar is in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 van het perceel Vijverweg 3 te Rotterdam;

dat dit perceel buiten medewerking van de eigenaar in November 1942 door H. A. Dreesen, in zijn hoedanigheid van Centraal beheerder over vijandelijke onroerende goederen voor de stad Rotterdam, is verkocht en geleverd aan A. H. E. P. Verwijen, tezamen met andere eveneens aan partij van Daelen toebehorende onroerende goederen, waarbij de koopprijs ten dele is besteed voor de aflossing van een op het perceel Vijverweg 3 rustende hypothecaire schuld;

dat in Juli 1943 meergenoemd perceel door genoemde Verwijen werd verkocht en overgedragen aan J. C. Overvoorde, terwijl laatstgenoemde het in Mei 1944 verkocht en overdroeg aan R. Benenga en M. Th. Ehart, hierna tezamen te noemen partij Benenga-Ehart;

dat partij Benenga-Ehart het perceel hebben belast met een hypothecaire schuld groot f 7920,— terzake van een geldlening aan die partij verstrekt door de Landelijke;

dat het vermogen van partij Benenga-Ehart, politieke delinquenten, na de bevrijding onder beheer is gekomen van het N.B.I.;

dat het Nederlandse Beheersinstituut tijdens zijn beheer aan huren van genoemd pand, dat eerst op 1 September 1952 krachtens overeenkomst tussen de partijen van Daelen en Benenga-Ehart aan partij van Daelen in beheer is overgedragen, heeft ontvangen f 5009,26, van welk bedrag het Nederlandse Beheersinstituut f 3126,30 aan partij Benenga-Ehart heeft uitgekeerd en ten tijde van de regeling van het

rechtsherstel nog f 1882,96 onder zich had;

dat het beheer over het vermogen van de partij Benenga-Ehart overigens reeds geruime tijd vóór de totstandkoming van de onderhavige regeling was opgeheven;

dat bij de regeling van het rechtsherstel, waarbij partij van Daelen in de eigendom van meergenoemd perceel is hersteld, is aangenomen, dat hij door de aflossing van de hypothe-caire vordering te zijnen laste en de betaling door Dreesen van enige andere schulden is gebaat met een bedrag van f 12.375,05;

dat voorts in de regeling onder II en III het navolgende is bepaald;

„II. Partij van Daelen vergoedt aan de Landelijke Hypotheekbank N.V. het hierboven berekende en nader omschreven bedrag

van	f 12.375,05
verminderd met de hem toekomende huren als boven becijferd ad f 260,-, f 433,33, f 650,— en f 5.009,26 tezamen	f 6.352,59
de door hem voorgeschoten kosten van het rechts herstel	„ 397,50
de kosten van juridische bijstand ..	„ 182,50
de kosten van een nieuwe hypotheek-actte ad f 6.000,— ..	„ 138,— „ 7.070,59
Blijft per saldo f 5.304,46	

vermeerderd met rente ad 3½ % 's jaars van 1 November 1952 tot de dag van betaling

III. Het Nederlandse Beheersinstituut draagt aan de Landelijke af het saldo dat het N.B.I. nog terzake van het gevoerde beheer aan partij Benenga-Ehart verschuldigd is.”

Overwegende, dat het beroep tegen de onderhavige regeling door de Landelijke uitsluitend is gericht tegen hetgeen daarin onder II en III is opgenomen;

dat de Landelijke tegen deze onderdelen van de regeling heeft aangevoerd:

dat door de Afdeling Onroerende Goederen geen rekening werd gehouden met de omstandigheid, dat het door het Bureau Rotterdam van het Nederlandse Beheersinstituut vanaf 15 Juli 1945 t/m 1 September 1952 gevoerde

beheer over voormeld onroerend goed beschouwd moet worden te zijn gevoerd voor en ten behoeve van den rechtmatigen eigenaar Isaac van Daelen, voornoemd;

dat immers het Nederlandse Beheersinstituut wist, dat het onroerend goed uit voormalig joods bezit stamde;

dat een behoorlijk beheer met zich bracht de huren van den aanvang af voor den rechtmatigen eigenaar te reserveren;

dat de door de Afdeling onroerende Goederen vastgestelde regeling op dit punt in strijd is met de jurisprudentie (vide vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage dd. 22 December 1949, no. 51/39);

dat de Landelijke door deze regeling benadeeld wordt, omdat ook het huursaldo na de bevrijding ad f 5.009,26 van het haar toekomende werd afgetrokken (zie onderdeel II van de regeling), welk huursaldo gelet op vorenaangehaald vonnis door het Nederlandse Beheersinstituut met den rechtmatigen eigenaar van Daelen behoort te worden verrekend;

Overwegende, dat reeds hieruit volgt, dat de Afdeling Onroerende Goederen bij de onderhavige regeling wél een beslissing heeft kunnen geven met betrekking tot de vermogensbestanddelen (ontvangen huren), welke het Nederlandse Beheersinstituut ten tijde van die regeling nog van een der belanghebbenden onder zich had, doch in die regeling niet heeft kunnen betrekken aanspraken, welke tegen het Nederlandse Beheersinstituut zelf zouden kunnen worden geldend gemaakt terzake van een volgens de Landelijke door dit instituut begaan verzuim bij het voeren van het — bij de totstandkoming van deze regeling overigens reeds opgeheven — beheer over de zelf als belanghebbende aan te merken partij Benenga-Ehart en bestaande in het afdragen van een gedeelte van de door het Nederlandse Beheersinstituut ontvangen huurpenningen aan de beheerde in plaats van aan de oorspronkelijke eigenaar van het pand;

Overwegende, dat het beroep derhalve moet worden verworpen;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;

Veroordeelt de Landelijke in de kosten van dit geding aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut geschat op f 100,—.

„geheven wordende, zijn, evenals de erfpachtcanons, vanaf heden voor „rekening en ten laste van de nieuwe verkrijger, de huur van de onder „de baten sub A vermelde onroerende goederen is eveneens vanaf heden „ten voordele van de nieuwe verkrijger.

„3. Alles wordt toegedeeld en aangenomen zodanig en in de staat en toe- „stand, waarin het zich bevindt, de onroerende goederen voor de grootte, „welke zij werkelijk hebben en met alle daartoe — en aanbehorende lus- „ten en lasten, heersende en lijdende erfdiensbaar-, gerechtigd- en „mandeligheden, bezwaren van onderhoud en wat daarvan meer zij, alles „zonder enig verhaal van de een op de ander der deelgenoten, als wor- „dende ter zake deze scheiding alle vrijwaring uitgesloten behoudens die „bij de wet bepaald, alsmede elke actie tot ontbinding dezer scheiding op „grond van de artikelen 1302 en 1303 van het Burgerlijk Wetboek”

8. De N.G.V. deed uit de door haar ontvangen koopsom ad f 8.250,— de navolgende betalingen:
a. aan Bernard Brenninkmeyer voor aflossing der eerste hypotheek met rente tot 22 September 1943 ad 4 % 'sjaars een bedrag van	f 4.655,—
b. aan zichzelf als aflossing van de tweede hypotheek ten behoeve van Mozes van Leer plus rente tot 7 Juli 1943 ad 4½ % 's jaars een bedrag van	„ 2.517.50
c. aan de Bank voor Nederlandse Arbeid ten gunste van de rekening van de firma M. Velleman	„ 580,60
d. royementskosten der beide hypotheeken	„ 31,—
	Totaal f 7.784,10
- zodat de N.G.V. als saldo-koopsom in kas behield f 465,90.

9. Volgens opgave van de Bank voor Nederlandse Arbeid bestond er van 3 October 1942 tot 22 Juni 1944 te haren kantore een „Omnia"-rekening ten name van de firma M. Velleman. Hierop werd in totaal — met inbegrip van het op 26 October 1943 van de N.G.V. ontvangen bedrag van f 580,60 — gestort f 1.044,17. Op 22 Juni 1944 werd het saldo der rekening ad f 370,20 overgeboekt naar Lippmann Rosenthal en Co., Sarphatistraat, Amsterdam, ten gunste van de rekening Meyer Velleman.
10. Partij van der Beek heeft het perceel verbouwd en zelf in gebruik genomen onmiddellijk na de aankoop in Juli 1943.
11. Partij Velleman heeft als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 318.13 gedeponeed bij de Raad voor het Rechtsherstel.

Overwegende dat partijen niet tot overeenstemming zijn gekomen over de vraag, of in het onderhavige geval rechtsherstel dient plaats te vinden, daar partij van der Beek zich beroept op een schrijven van Meyer Velleman, waarvan de inhoud — naar door de tegenpartij is erkend — geluid zou hebben: „Aangezien mijn huis Nieuweburen 115 te Leeuwarden op last der Duitse „instantie (Omnia) verkocht moest worden, waardoor de kans bestond, dat „ik dit huis moest verlaten, hebben de Heren Gebr. v. d. Beek, Nieuweburen „117 te Leeuwarden, in overleg met mij, mijn huis, Nieuweburen 115, ge- „kocht van bovengenoemde Duitse instantie. Dit is terwille van mij gebeurd, „daar ik nu kon blijven wonen”, welk schrijven gedateerd is „Leeuwarden, September 1942”. Op grond van dit schrijven stelt partij van der Beek, dat het achterwege laten van ingrijpen door de Raad niet onredelijk zou zijn.

Overwegende dat partij Velleman de opvatting van partij van der Beek bestrijdt, doch bereid is genoegen te nemen met een geldelijke schadevergoeding in plaats van teruggave van het onroerend goed;

Overwegende dat de onderhavige verkoop niet — zoals in het schrijven van Meyer Velleman vermeld staat — reeds vóór of in September 1942 tot stand is gekomen, doch partij van der Beek eerst op 10 Februari 1943 een voorlopige koopacte heeft getekend, waarbij het perceel niet van de Omnia, doch van het A.N.B.O. als lasthebber van de N.G.V. werd gekocht;

dat voorts aan het gemelde schrijven slechts betrekkelijke waarde kan worden toegekend, daar hieruit niet blijkt — en ook niet kon blijken, gezien

de omstandigheden, waarin de Joden door de Duitse maatregelen verkeerden — of tevens de afspraak was gemaakt, dat partij Velleman na de oorlog het perceel weer terug zou krijgen, hetgeen toch veelal de bedoeling was bij dergelijke verkopen;

dat het de Afdeling bekend is, dat het onderhavige perceel niet het enige onroerende goed is, dat door partij van der Beek van een Duitse instantie werd gekocht;

dat het feit, dat partij van der Beek onmiddellijk na aankoop van het perceel in Juli 1943 het perceel heeft laten verbouwen en dit zelf in gebruik heeft genomen, naar het oordeel der Afdeling, er op wijst, dat partij van der Beek de aankoop niet in de laatste plaats in haar eigen belang heeft tot stand gebracht, zodat er naar het oordeel der Afdeling alleszins reden is om in het onderhavige geval in te grijpen;

dat er echter, gezien de grote waardevermeerdering van het perceel, veroorzaakt door de aan het perceel door partij van der Beek aangebrachte verbeteringen en verbouwingen en gezien het standpunt van partij Velleman, voor de Afdeling aanleiding bestaat om met toepassing van artikel 34 van het Besluit E 100 niet de teruggave van het perceel te bevelen, maar aan partij Velleman een schadevergoeding voor het verlies van het perceel toe te kennen.

Overwegende ten aanzien van het bedrag dezer schadevergoeding, dat de Afdeling daarbij in aanmerking wil nemen, dat de verkrijging van het perceel door partij van der Beek op zichzelf niet in strijd was met de wens van partij Velleman, zodat deze geen aanspraak kan doen gelden op vergoeding van hogere waarde, welke aan dat perceel eventueel thans zou toekomen uitsluitend op grond van stijging der waarde van onroerend goed;

Overwegende dat de schade voor partij Velleman naar het oordeel der Afdeling mitsdien gesteld moet worden op het verschil tussen de door partij van der Beek betaalde koopsom ad f 8.250,— en het bedrag, dat hiervan ten goede is gekomen aan partij Velleman door betaling harer schulden, vermeerderd met 4 % rente 's-jaars van de dag der verkoop tot aan de dag, waarop dit verschil door partij van der Beek wordt betaald.

Overwegende dat partij Velleman werd gebaat door de aflossing der eerste hypotheek met rente ad	f 4.655,—
alsmede door de betaling der royementskosten der beide hypotheeken, daar deze niet als hypothecaire inschrijvingen zullen worden hersteld ad	„ 31,—
dat de Afdeling aanneemt, dat de door de Bank van Nederlandse Arbeid gedane betalingen zijn geschied in het belang van de firma M. Velleman, zodat partij Velleman geacht moet worden uit de koopsom te zijn gebaat met 58060/1044417 gedeelte van deze uitgaven ad f 673,97 of	„ 374,75
Totaal f 5.060,75	

Overwegende dat partij Velleman niet werd gebaat door het restant der koopsom ad f 8.250,— min f 5.060,75 of f 3.189,25 samengesteld als volgt:

a. door de N.G.V. aan zichzelf betaalde aflossing der tweede hypotheek met rente ad	f 2.517,50
b. door de N.G.V. behouden restant-koopsom ad	„ 465,90
Totaal f 2.983,40	
c. het 58060/104417 gedeelte van het onder de L.V.V.S. berustende saldo van de Bank voor Nederlandse Arbeid ad f 370,20 of	„ 205,85
Totaal f 3.189,25	

Overwegende dat de schade voor partij Velleman derhalve door de Afdeling wordt begroot op f 3.189,25 vermeerderd met 4 % rente 's-jaars vanaf 7 Juli 1943 tot en met de dag van betaling, waartegenover partij Velleman aan partij van der Beek de vorderingen op de N.G.V. wegens de in ontvangst genomen saldo-koopsom en aflossing hypotheek en op de L.V.V.S wegens het aldaar terechtgekomen gedeelte der koopsom zou moeten afstaan.

Overwegende ten aanzien van het verzoek tot rechtsherstel gedaan door partij van Leer met betrekking tot de hypothecaire vordering in hoofdsom

groot f 2.500,— en de tweede hypothecaire inschrijving rustende op het onderhavige perceel;

dat op de door de N.G.V. aan haarzelve gedane betaling dezer schuld niet van toepassing is het bepaalde in artikel 33 lid 1 E 100, zodat partij Velleman door deze betaling niet bevrijd is van haar schuld aan partij van Leer;

dat partij van Leer derhalve naar het oordeel van de Afdeling terecht aanspraak maakt op herstel harer vordering, hetgeen medebrengt, dat partij Velleman aan partij van Leer niet alleen de hoofdsom ad f 2.500,— schuldig is, doch ook de rente vanaf 12 Mei 1943 tot en met de dag van betaling ad $4\frac{1}{2}$ % 's jaars, overeenkomstig de ten tijde van de verkoop bestaande rentevoet;

dat daartegenover partij van Leer aan partij Velleman zou dienen af te staan de vordering op de N.G.V. wegens de door deze in ontvangst genomen aflossing plus rente van 12 Mei 1943 tot 7 Juli 1943;

Overwegende ten aanzien van het verzoek tot herstel der hypothecaire inschrijving, dat weliswaar gronden aanwezig zijn om daaraan te voldoen, in verband met het te verlenen rechtsherstel van de vordering, doch de Afdeling met het oog op het feit, dat het perceel eigendom zal blijven van partij van der Beek en door toedoen van partij van der Beek aanzienlijk in waarde is gestegen, er de voorkeur aan geeft om de hypothecaire inschrijving niet ten laste van partij van der Beek te doen herleven, doch aan partij van Leer, tot gedeeltelijke zekerheid voor de betaling der schuld door partij Velleman, de vordering op de N.G.V. wegens het in ontvangst nemen van de aflossing te laten.

Overwegende dat in verband hiermede partij Velleman niet verplicht kan worden de vordering op de N.G.V. wegens de in ontvangst genomen aflossing aan partij van der Beek af te staan en de Afdeling teneinde een redelijke oplossing van het geschil tot stand te kunnen brengen zal bepalen, dat partij Velleman ook de te haren name staande vorderingen op de N.G.V. en de L.V.V.S. niet zal behoeven af te dragen, doch dat de opbrengst van de beide vorderingen op de N.G.V. en van de vordering op de L.V.V.S. in mindering zal strekken op de schuld van partij van der Beek.

Overwegende dat, naar het oordeel der Afdeling, aan de vordering op de L.V.V.S. een waarde kan worden toegekend van 75 % en aan de vorderingen op de N.G.V. een waarde van 70 %, zodat de navolgende berekeningen kunnen worden opgesteld:

Partij van der Beek is schuldig aan partij Velleman:	
Een schadevergoeding, door de Afdeling begroot op	f 3.189,25
4 % rente 'sjaars van dit bedrag van 7 Juli 1943 tot 7 Jan. 1955 of ..	„ 1.467,05
	Totaal f 4.656,30

vermeerderd met een dagrente ad f 0,35 vanaf 7 Januari 1955 tot en met de dag van betaling en verminderd met:

75 % van een vordering op de L.V.V.S. nominaal groot f 205,85 of	f 154,39
70 % van een vordering op de N.G.V. nominaal groot f 2.983,40 of	„ 2.088,38
	Totaal f 2.242,77

zodat partij van der Beek per saldo schuldig is aan partij Velleman f 2.413,53 vermeerderd met een dagrente ad f 0,35 vanaf 7 Januari 1955 tot en met de dag van betaling;

Partij Velleman is schuldig aan partij van Leer:	
De hoofdsom der afgeloste hypotheek ad	f 2.500,—
$4\frac{1}{2}$ % rente 's jaars van dit bedrag van 12 Mei 1943 tot 12 Januari 1955 of	„ 1.293,75
	Totaal f 3.793,75

vermeerderd met een dagrente ad f 0,31 vanaf 12 Januari 1955 tot en met de dag van betaling en verminderd met:

70 % van een vordering op de N.G.V. nominaal groot f 2.517,50 of ..	„ 1.762,25
zodat partij Velleman per saldo schuldig is aan partij van Leer	f 2.031,50

vermeerderd met een dagrente ad f 0,31 vanaf 12 Januari 1955 tot en met de dag van betaling;

Overwegende dat volgens het bepaalde in artikel 34 van het Besluit E 100 voor de aan partij Velleman te betalen schadevergoeding allen, die het onroerend goed in bezit hebben gehad hoofdelijk aansprakelijk zijn, zodat zowel de erven van Hendrik Arend van der Beek als Johannes Christoffel van der Beek kunnen worden aangesproken voor de betaling van voormelde schuld.

Overwegende dat deze aansprakelijkheid echter niet inhoudt, dat de erven Hendrik Arend van der Beek en Johannes Christoffel van der Beek de schade gezamenlijk moeten dragen, zoals door de raadsman van partij van der Beek blijkens diens pleidooi ter zitting van de Gedelegeerden van de Afdeling werd verondersteld;

dat immers de stelling van deze raadsman, dat bij de boedelscheiding geen rekening is gehouden met een vordering tot rechtsherstel omtrent het onderhavige perceel naar het oordeel der Afdeling niet houdbaar is.

Overwegende immers dat partij van der Beek ten tijde van de scheiding en deling ermede bekend was, dat door partij Velleman en partij van Leer bij de Afdeling Onroerende Goederen aangifte was gedaan van de tussen de drie partijen bestaande geschillen ten aanzien van het onroerend goed en de hypotheek, daar door de notaris-bemiddelaar reeds in 1947 een concept voor een minnelijke regeling was opgemaakt en aan partijen ter beoordeeling was toegezonden;

dat desniettegenstaande het onderhavige onroerende goed werd toebedeeld aan Johannes Christoffel van der Beek onder de hiervoor sub 6 vermelde bedingen, waarbij speciaal in aanmerking genomen dienen te worden de in het beding no. 3 opgenomen woord:

„Alles wordt toegedeeld en aangenomen zodanig en in de staat en toestand „waarin het zich bevindt, de onroerende goederen — met alle daartoe — „en aanbehorende lusten en lasten — en wat daarvan meer zij, *alles zonder „enig verhaal van de een op de ander der deelgenoten*, als wordende terzake „dezer scheiding alle vrijwaring uitgesloten, behoudens die bij de wet „bepaald, — enz.”;

dat, gezien de bekendheid van partij van der Beek met de vorderingen tot rechtsherstel en de mogelijkheid, dat daaruit voor de eigenaar van het onroerend goed schade zou kunnen ontstaan deze woorden geen andere betekenis kunnen hebben dan een volledig aanvaardden door Johannes Christoffel van der Beek van alle consequenties van het aantastbare bezit van gemeld perceel en een afstand doen van zijn recht voor deze schade verhaal te zoeken op zijn deelgenoten;

dat, indien dit laatste niet de bedoeling van partijen geweest mocht zijn, zij in de acte van scheiding en verdeling of wel het gehele perceel in het onverdeelde hadden moeten houden of wel met zovele woorden hadden moeten bepalen, dat de eventuele schade, voortvloeiende uit een mogelijke toewijzing van de verzoeken tot rechtsherstel gezamenlijk zou worden gedragen.

Overwegende dat derhalve het verzoek van de raadsman van partij van der Beek om de door partij van der Beek te lijden schade zo gering mogelijk te maken door partij Velleman een gedeelte der schade te laten dragen, teneinde te voorkomen, dat de weduwe van Hendrik Arend van der Beek, die van een gering inkomen moet leven, financieel te gronde zou gaan, als ongemotiveerd kan worden afgewezen;

Overwegende dat de Afdeling met terzijdestelling van de door de raadsman van partij van der Beek naar voren gebrachte bezwaren van oordeel is, dat een bedrag van f 2.413,53 met rente vanaf 7 Januari 1955 als schadevergoeding te betalen aan partij Velleman, voor partij van der Beek geen onredelijk hoge prijs is voor het behoud van een perceel, dat door partij van der Beek mede — zo niet voornamelijk — in haar eigen belang is gekocht van een Duitse instelling, zodat er naar het oordeel van de Afdeling geen gronden zijn partij Velleman een gedeelte dezer schade zelf te laten dragen;

Overwegende dat waar partij van der Beek in deze de in het ongelijk gestelde partij is, de kosten dezer regeling te haren laste dienen te worden gebracht;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand kan worden gebracht;

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en de firma Gebr. van der Beek, geconstateerd bij acte 7 Juli 1943 verleden voor Notaris Rensing te Leeuwarden wordt geacht rechtsgeldig te zijn tot stand gekomen, zodat de levering van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Leeuwarden, Sectie A no. 127, door de overschrijving van een afschrift van gemelde acte ten Hypotheekkantore te Leeuwarden op 23 Juli 1943 in deel 2293 no. 55 eveneens rechtsgelding heeft plaatsgevonden;
- II. De toestemming tot doorhaling der hypothecaire inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te Leeuwarden op 2 Juli 1937 in deel 482 no. 30 krachtens akte van geldening met hypotheekstelling 3 April 1924 verleden voor Notaris Ottema te Leeuwarden, welke toestemming werd gegeven door de N.G.V. wordt geacht rechtsgeldig verleend te zijn, zodat de doorhaling dezer inschrijving op 22 Juli 1943 terecht heeft plaatsgevonden. De Hypotheekbewaarder te Leeuwarden wordt gemachtigd een desbetreffende aantekening naast voormelde inschrijving te stellen.
- III. De vorderingen op de N.G.V. wegens de in ontvangst genomen saldo-coopsom en de aflossing der hypotheek blijven toekomen aan degene, te wiens name deze geboekt staan. Hetzelfde geldt voor de vordering op de L.V.V.S. wegens het aldaar berustende gedeelte der coopsom.
- IV. Partij van der Beek is schuldig aan partij Velleman:

a. een schadevergoeding door de Afdeling begroot op	f 2.413,53
b. de door partij Velleman voorgeschoten kosten dezer regeling ad	„ 318,13
	Totaal f 2.731,66

 vermeerderd met een dagrente ad f 0,53 vanaf 7 Januari 1955 tot en met de dag van betaling;
- V. Partij Velleman is schuldig aan partij van Leer een bedrag van f 2.031,50, vermeerderd met een dagrente ad f 0,31 vanaf 12 Januari 1955 tot en met de dag van betaling;
- VI. Voor de sub IV gemelde schuld zijn de erven Hendrik Arend van der Beek en Johannes Christoffel van der Beek hoofdelijk aansprakelijk, des dat de een betalende de anderen zijn bevrijd;

Voor de onderlinge verhouding der schuldenaren en de vraag, wie uiteindelijk de schade dient te dragen verwijst de Afdeling naar de bepalingen in de acte van scheiding en verdeling op 23 December 1951 verleden voor Notaris J. A. W. Koch. Een eventueel geschil over de uitleg dezer bepalingen dient, als niet behorende tot de competentie van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel, ahangig te worden gemaakt bij de civiele rechter;
- VII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 318,13 zijn ten laste van partij van der Beek en zijn op de vorenomschreven wijze verrekend.

Gedaan te 's-Gravenhage, 27 Januari 1955.